JAMHURI YA MUUNGANO YA TANZANIA

OFISI YA RAIS

TAWALA ZA MIKOA NA SERIKALI ZA MITAA

MKOA WA RUVUMA

KIKAO CHA KAMATI YA USHAURI YA MKOA (RCC) KINACHOFANYIKA KATIKA UKUMBI WA MANISPAA YA SONGEA TAREHE 20/02/2024

Ofisi ya Mkuu wa Mkoa,
1 Barabara ya Tunduru
S. L. P. 74,
57180 **Songea**

Tel: +255 025-2602256 / 2602238
Fax: +255 025-2602144 / 2602128
Email: ras.ruvuma@tamisemi.go.tz
Tovuti: www.ruvuma.go.tz

FEBRUARI, 2024

YALIYOMO

YALIYOMO....2

3.0 MUHTASARI WA KIKAO CHA KAMATI YA USHAURI YA MKOA (RCC) KILICHOFANYIKA KATIKA UKUMBI WA MANISPAA YA SONGEA TAREHE 28/12/2022 MKOA WA RUVUMA 6

4.0 A. TAARIFA YA UTEKELEZAJI WA YATOKANAYO NA KIKAO CHA KAMATI YA USHAURI YA MKOA (RCC) KILICHOFANYIKA KATIKA UKUMBI WA MANISPAA YA SONGEA TAREHE 28 DISEMBA 2022. 27

MAPENDEKEZO YA KUGAWA HALMASHAURI YA WILAYA YA TUNDURU ILI KUPATA HALMASHAURI ZA WILAYA MBILI (2) YATAKAYOWASILISHWA KWENYE KIKAO CHA KAMATI YA USHAURI YA MKOA (RCC). 39

6.0 MAANDALIZI YA MPANGO NA BAJETI KWA MWAKA WA FEDHA 2024/2025....81

7.0 TAARIFA YA UTEKELEZAJI WA SHUGHULI ZA KISEKTA....88

7.1 UCHUMI NA UZALISHAJI (KILIMO, MIFUGO, UVUVI, MALIASILI NA USHIRIKA) 88

7.1.1 SEKTA YA KILIMO 88

7.1.2 SEKTA YA USHIRIKA....94

7.1.3 SEKTA YA MIFUGO 100

7.1.4 SEKTA YA UVUVI....105

7.1.5 SEKTA YA MALIASILI NA UTALII 109

7.2 VIWANDA, BIASHARA NA UWEKEZAJI 111

7.3 TAARIFA ZA UTEKELEZAJI WA HUDUMA ZA AFYA, USTAWI WA JAMII NA LISHE....118

7.3.10 HOSPITALI YA RUFAA YA MKOA SONGEA - TAARIFA YA UTEKELEZAJI WA UJENZI WA MIRADI YA MAENDELEO KWA MWAKA 2023/2024....129

7.4 ELIMU NA MAFUNZO YA UFUNDI 133

7.5 UTUMISHI NA UTAWALA....166

8.0 TAARIFA ZA TAASISI NA MASHIRIKA 168

8.1 WAKALA WA HIFADHI YA CHAKULA KANDA YA SONGEA (NFRA) 168

8.3 SHIRIKA LA UMEME TANZANIA (TANESCO) 199

8.5 WAKALA MAJI MIJINI NA VIJIJINI (RUWASA) 213

8.6 MAMLAKA YA MAJI SAFI NA USAFI WA MAZINGIRA SONGEA (SOUWASA)..224

8.7 TAARIFA YA OFISI YA ARDHI MKOA WA RUVUMA. 226

8.8 MAMLAKA YA VITAMBULISHO VYA TAIFA - MKOA WA RUVUMA 232

8.9 TAARIFA YA UTENDAJI KAZI WA OFISI YA AFISA MADINI MKAZI RUVUMA KWA KIPINDI CHA MWEZI JULAI HADI DISEMBA, MWAKA 2023/2024 233

8.10 TUME YA TAIFA YA UMWAGILIAJI - TAARIFA YA UMWAGILIAJI MKOA WA RUVUMA..238

8.11 IDARA YA HUDUMA ZA UANGALIZI - TAARIFA YA UTENDAJI KAZI JULAI MOSI, 2022 – JUNI 30, 2023 248

8.12 MAMLAKA YA USIMAMIZI WA BANDARI TANZANIA BANDARI - BANDARI ZA ZIWA NYASA 257

8.13 TAARIFA YA EWURA OFISI YA KANDA YA NYANDA ZA JUU KUSINI KIKAO CHA RCC RUVUMA. 262

8.14 WAKALA WA BARABARA ZA VIJIJINI NA MIJINI - TANZANIA (TARURA).......269

8.15 TANZANIA NATIONAL ROADS AGENCY- (TANROADS) – RUVUMA TAARIFA YA UTEKELEZAJI WA MIRADI 277

8.16 WAKALA WA HUDUMA ZA MISITU TANZANIA..284

I. MAOMBI YA UANZISHWAJI WA KONGANI YA VIWANDA VYA MAZAO YA MISITU MADABA...284

II. OMBI LA MISITU YA HIFADHI YA NAMATUI NA LIHUHU KUTANGAZWA KAMA MISITU YA LINDI MAJI (CATCHMENT FOREST)......................................286

III. OMBI LA KUREKEBISHA MPAKA WA HIFADHI YA LIHANJE ILI KUTOA ENEO KWA WANANCHI...287

9.0 TAARIFA ZA VIKAO VYA KAMATI ZA WILAYA (DCC) 288

9.1 WILAYA YA NAMTUMBO 288

9.2 WILAYA YA SONGEA...296

9.3. WILAYA YA MBINGA..306

9.4 WILAYA YA NYASA..320

2.0 AGENDA ZA KIKAO CHA KAMATI YA USHAURI YA MKOA (RCC) KINACHOFANYIKA KATIKA UKUMBI WA MANISPAA YA SONGEA TAREHE 20 FEBRUARI, 2024

1. Kufungua kikao.
2. Kuridhia Agenda.
3. Kusoma na kuthibitisha Muhtasari wa kikao cha Kamati ya Ushauri ya Mkoa (RCC) cha tarehe 28/12/2022
4. Utekelezaji wa yatokanayo na Kikao cha Kamati ya Ushauri ya Mkoa (RCC) cha tarehe 28/12/2022.
5. Maombi ya kugawa Halmashauri ya Wilaya ya Tunduru.
6. Taarifa ya utekelezaji wa mpango na bajeti ya Mkoa kwa mwaka 2022/2023, 2023/2024 kuishia tarehe 31, Desemba 2022.
7. Taarifa ya Maandalizi ya Bajeti kwa Mwaka wa Fedha 2024/2025.
8. Taarifa ya utekelezaji wa shughuli za Kisekta
    - Uchumi na Uzalishaji (Kilimo, Mifugo, Uvuvi, Maliasili na Ushirika)
    - Viwanda, Biashara na Uwekezaji
    - Afya, Lishe na Ustawi wa Jamii
    - Elimu na Mafunzo ya Ufundi
9. Taarifa za Utekelezajai wa shughuli za Taasisi na Mashirika ya umma.
    - Wakala wa Hifadhi ya Chakula Kanda ya Songea (**NFRA)**
    - Mamlaka ya Mapato Tanzania (**TRA)** Mkoa wa Ruvuma.
    - Benki Kuu ya Tanzania - Tawi La Mtwara Taarifa ya Hali ya Uchumi wa Mkoa wa Ruvuma 2022/23
    - Shirika la Umeme Tanzania **(TANESCO)**
    - Wakala maji Mijini na Vijijini (**RUWASA**)
    - Mamlaka ya Maji Safi na Maji Taka Songea (**SOUWASA)**
    - Ofisi ya Kamishna Msaidizi wa Ardhi Mkoa wa Ruvuma.
    - Mamlaka ya Vitambulisho vya Taifa - Mkoa wa Ruvuma
    - Taarifa ya Utendaji Kazi wa Ofisi ya Afisa Madini Mkazi Ruvuma kwa Kipindi cha Mwezi Julai Hadi Disemba, Mwaka 2023/2024
    - Tume ya Taifa ya Umwagiliaji - Taarifa ya Umwagiliaji Mkoa wa Ruvuma
    - Idara ya Huduma za Uangalizi Mkoa wa Ruvuma - Wizara ya Mambo ya Ndani
    - Mamlaka ya Usimamizi wa Bandari **(TPA)** Ziwa Nyasa

- Mamlaka ya Udhibiti wa Huduma za Nishati na Maji **(EWURA)** – Ofisi ya Kanda ya Nyanda za Juu Kusini
- Wakala wa Barabara za Vijijini na Mijini **(TARURA)**
- Wakala wa Barabara Tanzania **(TANROAD)**
- Wakala Wa Huduma Za Misitu Tanzania **(TFS)**
    - Maombi ya Uanzishwaji wa Kongani ya Viwanda vya Mazao ya Misitu Madaba.
    - Ombi la Misitu ya Hifadhi ya Namatui na Lihuhu Kutangazwa Kama Misitu ya Lindi Maji (Catchment Forest).
    - Ombi la Kurekebisha Mpaka wa Hifadhi ya Lihanje Ili Kutoa Eneo kwa Wananchi.

10. Taarifa za Kamati za Ushauri za Wilaya **(DCC)**
    - Wilaya ya Namtumbo;
    - Wilaya ya Songea;
    - Wilaya ya Mbinga;
    - Wilaya ya Nyasa.
    - Wilaya ya Tunduru;
11. Mengineyo kwa Idhini ya Mwenyekiti.
12. Kufunga Kikao.

3.0 MUHTASARI WA KIKAO CHA KAMATI YA USHAURI YA MKOA (RCC) KILICHOFANYIKA KATIKA UKUMBI WA MANISPAA YA SONGEA TAREHE 28/12/2022 MKOA WA RUVUMA

1.0 WALIOHUDHURIA

NA.	**JINA**	**WADHIFA**	**NAFASI**
1.	Col. Laban Elias Thomas	Mkuu wa Mkoa	Mwenyekiti
2.	Ndg. Stephen M. Ndaki	Katibu Tawala Mkoa	Katibu
3.	Mhe. Eng. Stella Manyanya (Mb)	Mbunge wa Jimbo la Nyasa	Mjumbe
4.	Mhe. Jonas W. Mbunda	Mbunge wa Jimbo la Mbinga Mjini	Mjumbe
5.	Mhe. Benaya Z. Kapinga	Mbunge wa Jimbo la Mbinga Vijijini	Mjumbe
6.	Mhe. Dkt. Damas D. Ndumbaro (Mb)	Mbunge wa Jimbo la Songea Mjini	Mjumbe
7.	Mhe. Daimu Iddi Mpakate	Mbunge wa Jimbo la Tunduru Kaskazini	Mjumbe
8.	Mhe. Dkt. Joseph Kizito Mhagama	Mbunge wa Jimbo la Madaba	Mjumbe
9.	Mhe. Jackline Msongozi (Mb)	Mbunge Viti Maalumu	Mjumbe
10.	Mhe.Vita R. Kawawa	Mbunge wa Jimbo la Namtumbo	Mjumbe
11.	Mhe. Dkt. Thea M. Ntara	Mbunge Mwakilishi Kundi la Vyuo	Mjumbe
12.	Mhe. Pololet K. Mgema	Mkuu wa Wilaya ya Songea	Mjumbe
13.	Mhe. Dkt. Julius K. Ningu	Mkuu wa Wilaya ya Namtumbo	Mjumbe
14.	Mhe. Julius Sunday Mtatiro	Mkuu wa Wilaya ya Tunduru	Mjumbe
15.	Mhe. Aziza Mangosongo	Mkuu wa Wilaya ya Mbinga	Mjumbe
16.	Dr. Louis K. Chomboko	Katibu Tawala Msaidizi Afya	Mjumbe
17.	Ndg. Jumanne A. Mwankhoo	Katibu Tawala Msaidizi Mipango na Uratibu	Mjumbe
18.	Ndg Joel M. Mbewa	Katibu Tawala Msaidizi MMI	Mjumbe

NA.	JINA	WADHIFA	NAFASI
19.	Ndg. Bakari A. Mketo	Katibu Tawala Msaidizi Utawala na Rasilimali watu	Mjumbe
20.	Ndg. Eng. Gilbert D. Simya	Katibu Tawala Msaidizi Miundombinu	Mjumbe
21.	Ndg. Juma N. Fuluge	Kaimu Katibu Tawala Msaidizi Elimu	Mjumbe
22.	Ndg. Joseph K. Martin	Kaimu Katibu Tawala Msaidizi ITI	Mjumbe
23.	Ndg. Onesmo Ngao	Kaimu Katibu Tawala Msaidizi Uchumi na Uzalishaji	Mjumbe
24.	Mhe. Hairu H. Musa	Mwenyekiti wa Halmashauri ya Wilaya ya Tunduru	Mjumbe
25.	Mhe. Michael L. Mbano	Mstahiki Meya wa Manispaa ya Songea	Mjumbe
26.	Mhe. Stewart Nombo	Mwenyekiti wa Halmashauri ya Wilaya ya Nyasa	Mjumbe
27.	Mhe. Teophanes T. Mlelwa	Mwenyekiti wa Halmashauri ya Wilaya ya Madaba	Mjumbe
28.	Mhe. Kelvin K. Mapunda	Mwenyekiti wa Halmashauri ya Mji Mbinga	Mjumbe
29.	Mhe. Desderius O. Haule	Mwenyekiti wa Halmashauri ya Wilaya ya Mbinga	Mjumbe
30.	Mhe. Simon Kapinga	Makamu Mwenyekiti wa Halmashauri ya Wilaya ya Songea	Mjumbe
31.	Mhe. Juma Alfan Pandu	Mwenyekiti wa Halmashauri ya Wilaya ya Namtumbo	Mjumbe
32.	Dkt. Frederick Sagamiko	Mkurugenzi wa Manispaa Songea	Mjumbe
33.	Ndg. Jimson Mhagama	Mkurugenzi Mtendaji wa Halmashauri ya wilaya Nyasa	Mjumbe
34.	Ndg. Ambokile Paul	Kaimu Mkurugenzi Mtendaji Halmashauri ya Wilaya ya Namtumbo	Mjumbe

NA.	JINA	WADHIFA	NAFASI
35.	Ndg. Chiza C. Marando	Mkurugenzi Mtendaji Halmashauri ya Wilaya ya Tunduru	Mjumbe
36.	Ndg. Juma Haji Juma	Mkurugenzi Mtendaji Halmashauri ya Wilaya ya Mbinga	Mjumbe
37.	Ndg. Khashim S. Lugome	Kaimu Mkurugenzi wa Halmashauri ya wilaya ya Songea.	Mjumbe
38.	Ndg. Grace S. Quintine	Mkurugenzi wa Mji Mbinga	Mjumbe
39.	Adv. Sajidu I. Mohamed	Mkurugenzi Mtendaji Halmashauri ya Wilaya ya Madaba	Mjumbe
40.	Mhe. Hassan Zidadu Kungu (Mb)	Mbunge - Jimbo la Tunduru Kaskazini	Mjumbe

1.1 WAJUMBE AMBAO HAWAKUHUDHURIA KWA TAARIFA

NA	JINA	WADHIFA	NAFASI
1.	Mhe. Jenista Mhagama (Mb)	Mbunge – Jimbo la Peramiho, Waziri wa Nchi, Ofisi ya Waziri Mkuu, Sera, Bunge, Kazi, Vijana, Ajira na Wenye ulemavu	Mjumbe
2.	Mhe. Judith Kapinga (Mb)	Mbunge Mwakilishi Kundi la Vijana Taifa	Mjumbe
3.	Mhe. Mariam M. Nyoka (Mb)	Mbunge Viti Maalum	Mjumbe
4.	Ndg. Jeremiah Sendoro	Katibu Tawala Msaidizi – Uchumi na Uzalishaji	Mjumbe

1.2 KAMATI YA ULINZI NA USALAMA MKOA:

	JINA	WADHIFA	NAFASI
1.	Ajuaye W Mhowa	Kaimu Mshauri Jeshi la Akiba Mkoa	Mwalikwa
2.	Ndg. Jones Mndeme	Kaimu Afisa Usalama Mkoa	Mwalikwa
3.	Saci – Tununasya Adam	Afisa Uhamiaji Mkoa	Mwalikwa
4.	SSP Kulwa Kabota	Kaimu Kamanda wa Magereza Mkoa	Mwalikwa
5.	Ndg. Hamza Y. Mwenda	Kamanda Takukuru Mkoa	Mwalikwa
6.	ACP Marco Chillya	Ag. Kamanda wa Polisi Mkoa	Mwalikwa
7.	Iman Mwakingwe	S/O - RSO	Mwalikwa

1.3 MAKATIBU TAWALA WA WILAYA:

	JINA	WADHIFA	NAFASI
1	Ndg. Pendo Daniel	Katibu Tawala Wilaya Songea	Mwalikwa
2	Ndg. Paulo N. Lugongo	Kaimu Katibu Tawala wilaya Nyasa	Mwalikwa
3	Ndg. Augustino S. Maneno	Kaimu Katibu Tawala Wilaya Tunduru	Mwalikwa
4	Ndg. Aden H. Nchimbi	Katibu Tawala Wilaya Namtumbo	Mwalikwa
5	Salma A. Kipande	Kaimu Katibu Tawala Wilaya Mbinga	Mwalikwa

1.4 WAALIKWA KUTOKA SEKRETARIETI YA MKOA:

NA.	JINA	WADHIFA	NAFASI
1.	Ndg. Theresia R. Mselenga	Mkuu wa Kitengo cha Manunuzi	Mwalikwa
2.	Albano Midelo	Mkuu wa Kitengo cha Mawasiliano Serikalini	Mwalikwa
3.	Ndg. Hakimu Mafuru	Afisa Elimu Taaluma	Mwalikwa
4.	Ndg. Romanusi Komba	Mtaalamu wa TEHAMA	Mwalikwa
5.	Ndg. Basil S. Amuli	Afisa Uvuvi	Mwalikwa
6.	Dr. Magafu Majura	Mganga Mfawidhi wa Hospitali ya Rufaa Songea	Mwalikwa
7.	Ndg. Yahya A. Madenge	Afisa Tehama	Mwalikwa
8.	Ndg. Walumbe Komba	Mkuu wa Kitengo TEHAMA	Mwalikwa
9.	Ndg. Musa Nkolabigawa	Katibu wa Mkuu wa Mkoa	Mwalikwa
10.	Ndg. Africanus Chale	Afisa Misitu Mkoa	Mwalikwa
11.	Ndg. Mariam Juma	Afisa Maendeleo ya Jamii	Mwalikwa
12.	Ndg. Onesmo F. Gama	Afisa Maendeleo ya Jamii	Mwalikwa
13.	Ndg. Sunday S. Hebuka	Mtakwimu	Mwalikwa
14.	Ndg. Adelini Komba	Mkaguzi wa Ndani Serikali za Mitaa	Mwalikwa
15.	Ndg. Grace Mafuru	Afisa Tawala Mkoa	Mwalikwa
16.	Ndg. Frank Hosea	Mkadiriaji Majenzi	Mwalikwa
17.	Ndg. Onesmo Mpuya	Afisa Kilimo Mkoa	Mwalikwa
18.	Ndg. Amandus Chilumba	Afisa Serikali za Mitaa	Mwalikwa
19.	Ndg. Leonida Ngira	Mhasibu	Mwalikwa
20.	Ndg. Leodigard Riziki	Afisa Manunuzi	Mwalikwa
21.	Ndg. Humphrey Millanzi	Afisa Manunuzi	Mwalikwa
22.	Issa O. Nyika	EDMO	Mwalikwa
23.	Ndg. Upendo Kinemela	Afisa Hesabu	Mwalikwa
24.	Ndg. Denis W. Chiwangu	Mtakwimu	Mwalikwa
25.	Ndg. Amina Tindwa	Afisa Serikali za Mitaa	Mwalikwa
26.	Ndg. Shadrack Mhina	Afisa TEHAMA	Mwalikwa
27.	Ndg. Aniceth Gaima	Afisa Ugavi	Mwalikwa
28.	Ndg. Beatrice Gauza	Afisa Ushirika	Mwalikwa
29.	Ndg. Abdallah M. Saidi	Mchumi	Mwalikwa

NA.	JINA	WADHIFA	NAFASI
30.	Ndg. Godson Chale	Mhasibu	Mwalikwa
31.	Ndg. Osmund Luoga	TEHAMA	Mwalikwa
32.	Ndg. Atemista S. Ponera	RMA	Mwalikwa
33.	Ndg. Geofrey Rwela	Afisa TEHAMA	Mwalikwa
34.	Ndg. Christa Njerekela	LUCODIA	Mwalikwa
35.	Ndg. Margareth S. Mvula	Msaidizi wa Ofisi	Mwalikwa
36.	Ndg. Slivia Mgina	Msimamizi na Mwendesha Ofisi	Mwalikwa
37.	Ndg. Jeni J Mkomwa	RMA	Mwalikwa
38.	Ndg. Happfania Ndomba	RMA	Mwalikwa
39.	Ndg. Mwaija A. Ponera	RMA	Mwalikwa
40.	Ndg. Robert A. Luoga	RMA	Mwalikwa
41.	Ndg. Hawa Selemani	RMA	Mwalikwa
42.	Ndg. Seligius A. Ngahi	Kitengo cha Sheria	Mwalikwa
43.	Ndg. Siwema M. Gama	RMA	Mwalikwa
44.	Ndg. Marietha L. Komba	MMO	Mwalikwa
45.	Ndg. Miraji Swedi	Mhasibu	Mwalikwa
46.	Ndg. Philemoni Bossy	Mkaguzi wa Ndani	Mwalikwa
47.	Ndg. Goretha Komba	MMO	Mwalikwa
48.	Ndg. Schlostica Mahundi	MMO	Mwalikwa
49.	Ndg. Mathias R. Tilia	Afisa Taaluma Mkoa	Mwalikwa
50.	Ndg. Emmanuel R. Komba	Afisa Biashara	Mwalikwa
51.	Ndg. Victory G. Nyenza	Afisa Ustawi wa Jamii	Mwalikwa
52.	Ndg. Denis Luambano	Mhasibu	Mwalikwa
53.	Ndg. Zuberi R. Msham	Afisa Utumishi	Mwalikwa
54.	Ndg. Salumu Kateula	Afisa Utumishi	Mwalikwa
55.	Ndg. Anthony Luoga	Kaimu Afisa Elimu	Mwalikwa
56.	Ndg. Lydia A. Makua	Afisa Tawala	Mwalikwa
57.	Ndg. Ahmad H. Namohe	Afisa Utumishi	Mwalikwa
58.	Ndg. Benedicto G. Ndiyani	Mlinzi wa Mkuu wa Mkoa	Mwalikwa
59.	Ndg. Musa Nkolabigawa	Msaidizi wa Mkuu wa Mkoa	Mwalikwa

1.5 VIONGOZI WA VYAMA VYA SIASA:

NA.	JINA	WADHIFA	NAFASI
1	Komred Oddo Mwisho	Mwenyekiti wa Chama cha Mapinduzi	Mwalikwa
2	Mohamed Rashid Lawa	Kaimu Katibu wa Chama cha Mapinduzi	Mwalikwa
3	Hemed Ahmad Chale	MNEC	Mwalikwa
4	Ndg. Richard Tawe	Katibu ACT	Mwalikwa
5	Ndg. Hamisi H. Kaisi	Katibu CUF	Mwalikwa
6	Ndg. Oswald A. Nyoni	Katibu TLP	Mwalikwa
7	Ndg. Paulo M. Geho	KATIBU TADEA	Mwalikwa
8	Ndg. Ally S. Mapunda	Mwenyekiti TADEA	Mwalikwa
9	Ndg. Ibrahimu M. Komba	Katibu UPDP	Mwalikwa
10	Ndg. Juma Mtokani Haule	Mwenyekiti NCCR Mageuzi	Mwalikwa

1.6 WAALIKWA:

NA.	JINA	WADHIFA	NAFASI
1.	Ndg. Bosco Mwingira	Afisa Mipango - Tunduru	Mwalikwa
2.	Ndg. Eliseus Mhelela	Meneaja TANESCO MKOA	Mwalikwa
3.	Ndg. Baraka J Mungai	Mhandisi Miradi – White City	Mwalikwa
4.	Ndg. Emanuel Snagalali	Meneja Consessions FDT Iringa	Mwalikwa
5.	Ndg. Edmund Lubinga	Mjumbe Timu ya CSR	Mwalikwa
6.	Ndg Prosper R Luambano	Afisa Mipango - Madaba	Mwalikwa
7.	Ndg Elizabeth Ngongi	REO – TCCIA	Mwalikwa
8.	Eng. Bathlomeo Matwiga	Ag. RM RUWASA	Mwalikwa
9.	Ndg Seif A Mgonja	RRO – NIDA	Mwalikwa
10.	Ndg Rose C Kangu	Mhifadhi – Makumbusho	Mwalikwa
11.	Ndg.Josephine Bazombanza	Katibu Machinga	Mwalikwa
12.	Ndg Kauli G Makasi	RPO – NIS	Mwalikwa
13.	Ndg Paschal Masatu	Afisa Mipango – Mbinga TC	Mwalikwa
14.	Ndg Jerome Asifiwe	Kaimu Afisa Mipango Nyasa	Mwalikwa
15.	Ndg Edwin Msavangwa	Mneja PSSSF – Ruvuma	Mwalikwa
16.	Ndg Rosemary Ngonyani	Mwenyekiti – TWCC Ruvuma	Mwalikwa
17.	Ndg Osward Mfaeka	RM – SIDO	Mwalikwa
18.	Ndg Clement Abadyawe	RM – TEMESA	Mwalikwa
19.	Ndg Peter Stanslausi	Mchumi - BOT	Mwalikwa
20.	Ndg Ngapona Israel	Ag RM – NHC	Mwalikwa
21.	Ndg Oppurtuna Makero	Agg RPOCS	Mwalikwa
22.	Ndg Magreth Salia	NFRA	Mwalikwa
23.	Ndg Mwangapiti, Lusajo R	HRO – VETA	Mwalikwa
24.	Eng. Patrick Kibasa	MD – SOUWASA	Mwalikwa
25.	Ndg Ahmad Issa	MHANDISI - NAMIS	Mwalikwa
26.	Ndg Simon Kinyunyu	Mhandisi - NAMIS	Mwalikwa
27.	Ndg Imani Kalembo	MENEJA - ITMCU LTD	Mwalikwa
28.	Ndg Musa A. Manjaule	M/ KITI - TAMCU LTD	Mwalikwa
29.	Ndg Zainabu Mbaruku	DPLO - SONGEA DC	Mwalikwa

NA.	JINA	WADHIFA	NAFASI
30.	Ndg Issa H. Mlela	DFC – SONGEA	Mwalikwa
31.	Ndg Kamwanga Tamigwe	AG HOST	Mwalikwa
32.	Ndg Zawadi H. Nyoni	DCDO - SONGEA DC	Mwalikwa
33.	Ndg Devsdedith	GONELAMENDA - AFISA MAJI	Mwalikwa
34.	Ndg Shabani J	MHIFADHI - SHAMBA LA MITI MPEPO TFS	Mwalikwa
35.	Ndg Edwini Msavanawa	MENEJA - PSSSF	Mwalikwa
36.	Ndg Sothery S. Nchimbi	Ag. DEO[P] - SONGEA DC	Mwalikwa
37.	Ndg Ernest Nzunguru	MENEJA - BOT MTWARA	Mwalikwa
38.	Ndg Lilian Ndunguru	Ag. DHRO - SONGEA DC	Mwalikwa
39.	Ndg Dickson Mbugano	Ag. RMO - MADINI RUVUMA	Mwalikwa
40.	Ndg Philipo B. Ndiwauru	M/KITI - MBIFACU LTD	Mwalikwa
41.	Ndg Mollasco Ngowe	MENEJA - LIPARAMBA	Mwalikwa
42.	Ndg Faustine J. Magafu	PP - LIPARAMBA GRHO	Mwalikwa
43.	Ndg Howard Mwakalinga	GAMO - USIMAMIZI MALI ZA SERIKALI	Mwalikwa
44.	Ndg Karim S. Ally	MENEJA KANDA - EWURA MBEYA	Mwalikwa
45.	Ndg Archmoses. Mosdes	K/ MENEJA - TBA	Mwalikwa
46.	Ndg Juma N. Mwanga	MENEJA - SONAMCU	Mwalikwa
47.	Ndg Hance John	MENEJA - NHIF	Mwalikwa
48.	Ndg Frank T. Kapinga	GAMO - USIMAMIZI WA MALI ZA SERIKALI	Mwalikwa
49.	Ndg Ephatar Mlavi	MANAGER - TANROADS	Mwalikwa
50.	Ndg Yasin Hamad	MANAGER - NAMIS	Mwalikwa
51.	Ndg Faraja M Komba	AG. MANAGER - MBIFACU LTD	Mwalikwa
52.	Ndg Amina Pilly	MGCO - SONGEA MC	Mwalikwa
53.	Ndg Mwantumu Athmani	RSM. NBS	Mwalikwa
54.	Ndg Asajile John	MENEJA - TCRA	Mwalikwa
55.	Ndg Zabron Walwa	MENEJA - TRA	Mwalikwa
56.	Ndg Herbert A. Mwoleka	Ag. ACL - ARDHI MKOA	Mwalikwa
57.	Ndg Antony Mesebe	KAMANDA KITUO SONGEA TAWA	Mwalikwa
58.	Ndg Obed B. Mwasomola	REV - NAMTUMBO DC	Mwalikwa
59.	Ndg Kyomo A.B	MPCO - SONGEA MC	Mwalikwa
60.	Ndg Epaphras Tengamamba	CA –HC SONGEA	Mwalikwa

1.7 SEKRETARIETI YA KIKAO

	JINA LA MJUMBE	WADHIFA	NAFASI
1	Deogratius Sibula	Afisa Mifugo	Sekretarieti
2	Paul Msemwa	Afisa Kilimo	Sekretarieti
3	Romanus F. Komba	Afisa TEHAMA	Sekretarieti
4	Sunday S. Hebuka	Mtakwimu	Sekretarieti
6	Sophia Gama	Katibu Muhtasi	Sekretarieti
7	Xaveria Mlimila	Afisa Maendeleo ya Jamii	Sekretarieti
8	Denis Chiwangu	Mtakwimu	Sekretarieti

2.0 AGENDA ZA KIKAO CHA KAMATI YA USHAURI YA MKOA (RCC) KINACHOFANYIKA KATIKA UKUMBI WA MANISPAA YA SONGEA TAREHE 28 DESEMBA 2022

1. Kufungua kikao.
2. Kuridhia Agenda.
3. Kusoma na kuthibitisha Muhtasari wa kikao cha Kamati ya Ushauri ya Mkoa (RCC) cha tarehe 29/12/2021
4. Utekelezaji wa yatokanayo na Kikao cha Kamati ya Ushauri ya Mkoa (RCC) cha tarehe 29/12/2021.
5. Taarifa ya utekelezaji wa mpango na bajeti ya Mkoa kwa mwaka 2021/2022, 2022/2023 kuishia tarehe 30, Novemba 2022 na Taarifa ya Maandalizi ya Bajeti kwa Mwaka wa Fedha 2023/2024.
6. Taarifa ya utekelezaji wa shughuli za Kisekta
    - Uchumi na Uzalishaji (Kilimo, Mifugo, Uvuvi, Maliasili na Ushirika)
    - Viwanda, Biashara na Uwekezaji na Taarifa ya Timu ya Kuchambua, Kuandaa na Kuainisha Mfumo Mzuri wa Uwajibikaji Kwa Jamii (**CSR**) wa Wachimbaji wa Madini Mkoa wa Ruvuma
    - Afya, Lishe na Ustawi wa Jamii
    - Elimu na Mafunzo ya Ufundi
    - Utumishi na Utawala
7. Taarifa za Utekelezajai wa shughuli za Taasisi na Mashirika ya umma.
    - Wakala wa Hifadhi ya Chakula Kanda ya Songea (**NFRA)**
    - Mamlaka ya Mapato Tanzania (**TRA)** Mkoa wa Ruvuma.
    - Ofisi ya Taifa ya Takwimu **(NBS**) Mkoa wa Ruvuma - Matokeo ya Sensa ya Watu na Makazi ya 2022.
    - Shirika la Umeme Tanzania **(TANESCO)**
    - Wakala maji Mijini na Vijijini (**RUWASA**)
    - Mamlaka ya Maji Safi na Usafi wa Mazingira Songea (**SOUWASA)**
    - Wakala wa Misitu **(TFS)** - Taarifa ya Shamba la Miti Wino na Mpepo
    - Chuo cha Mafunzo ya Uhifadhi wa Maliasili kwa Jamii – LIKUYU SEKAMAGANGA
    - Ofisi ya Kamishna Msaidizi wa Ardhi Mkoa wa Ruvuma.

- Idara ya Huduma za Uangalizi Mkoa wa Ruvuma - Wizara ya Mambo ya Ndani
- Taasisi ya Kuzuia na Kupamaba na Rushwa **(TAKUKURU)**
- Mamlaka ya Viwanja vya Ndege Tanzania **(TAA)** Mkoa wa Ruvuma
- Mamlaka ya Udhibiti wa Huduma za Nishati na Maji **(EWURA)** – Ofisi ya Kanda ya Nyanda za Juu Kusini
- Mamlaka ya Usimamizi wa Bandari **(TPA)** Ziwa Nyasa
- Mamlaka ya Mawasiliano Tanzania (**TCRA)**

8. Taarifa za Kamati za Ushauri za Wilaya **(DCC)**
- Wilaya ya Songea;
- Wilaya ya Tunduru;
- Wilaya ya Mbinga;
- Wilaya ya Namtumbo;
- Wilaya ya Nyasa.

9. Mengineyo kwa Idhini ya Mwenyekiti.
10. Kufunga Kikao.

3.0 MUHTASARI NA. RCC: 01/12/2022 KUFUNGUA KIKAO

UTANGULIZI

Katibu Tawala wa Mkoa alianza kwa kuwakaribisha wajumbe na waalikwa wote katika kikao cha Kamati ya Ushauri ya Mkoa ambapo aliwaeleza wajumbe kuwa kikao cha Kamati ya Ushauri ya Mkoa ni kikao kinachoendeshwa chini ya Sheria ya Tawala za Mikoa Na. 19 ya mwaka 1997 iliyoanzisha Sekretarieti za Mikoa. Aidha alieleza kuwa kikao hiki ni muhimu kwani ndio kikao cha juu kabisa cha ushauri na maamuzi mbalimbali katika ngazi ya Mkoa. Baada ya utangulizi huo alifanya utambulisho kwa wajumbe na waalikwa wa kikao na kisha alimkaribisha Mheshimiwa Mkuu wa Mkoa (Mwenyekiti) kwa ajili ya kufungua kikao.

Kufungua kikao

Katika hotuba yake ya ufunguzi Mwenyekiti alianza kwa kumshukuru Mwenyezi Mungu kwa kutujaalia afya njema na kutuwezesha kushiriki katika kikao hiki muhimu kwa maendeleo na ustawi wa Mkoa wetu. Pia aliwashukuru Wananchi wa Mkoa wa Ruvuma kwa kuunga mkono juhudi za **Mhe. Dkt.Samia Suluhu Hassan,** Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania za kuwaletea maendeleo Watanzania wote. Mwenyekiti

aliwajulisha wajumbe kuwa katika kikao hiki tutapata fursa ya kujadili masuala muhimu yaliyotokana na kikao cha Kamati ya Ushauri ya Mkoa kilichopita cha tarehe **29 Desemba, 2021**,taarifa mbalimbali zikiwemo za Utekelezaji na Mpango na Bajeti ya Mkoa kwa mwaka **2021/2022**, mwaka **2022/2023** kuishia **Novemba, 2022** pamoja na Maandalizi ya Bajeti ya Mwaka **2023/2024.**Taarifa nyingine ni Utendaji kazi wa Mamlaka ya Mapato (TRA) Mkoa wa Ruvuma, shughuli za Uchumi na Uzalishaji, Shughuli za Biashara, Viwanda na Uwekezaji, Taarifa ya Timu ya Kuandaa, Kuchambua na Kuainisha Mfumo mzuri wa uwajibikaji kwa Jamii (CSR) kwa wachimbaji wa Madini Mkoa wa Ruvuma, Hali ya Elimu, Afya, Maji, Ardhi, misitu nk.

Mwenyekiti alieleza kuwa msimu wa kilimo wa 2022/23 umeshawadia, hivyo aliwasihi wananchi wote kuanza maandalizi mapema kwa kwa kuzingatia kalenda ya kilimo. Kwa upande wa Serikali ya mkoa wa Ruvuma tunaendelea na uratibu wa mfumo wa ugawaji na usambazaji wa Mbolea za Ruzuku kwa wakulima kwa kushirikiana na Wizara ya Kilimo kupitia Mamlaka ya Udhibiti wa Mbolea (TFRA). Mfumo huu unaenda sambamba na zoezi la kusajili wakulima wote, Mawakala na makampuni yanayoingiza mbolea. Wakulima waliosajiliwa tangu zoezi la usajili lilipoanza tarehe 15 Agosti 2022 kupitia vitabu ni wakulima **261,235** kati ya hao **250,493** wameshaingizwa kwenye mfumo na wameanza kupata mbolea, aidha zoezi la Usajili linaendelea.

Natoa wito kwa Viongozi wa ngazi zote kuhakikisha wanasimamia zoezi la upatikanaji wa mbolea kwa wakulima. Aidha Mkoa utaendelea kusimamia na kuimarisha mfumo stakabadhi ghalani ili kuhakikisha wakulima wanauza mazao yao kwa bei nzuri kama ambavyo tumefanya katika msimu uliopita wa kilimo.

Katika msimu wa **2021/2022** mkoa ulivuna tani **1,256,362** za mazao ya chakula, mahitaji ya chakula katika mkoa ni tani **469,172,** hivyo kuwa na ziada ya tani **787,190** ambazo zimeendelea kuuzwa kwa lengo la kuwaongezea wananchi kipato. Kutokana na uzalishaji huo mkoa wetu umeendelea kushika nafasi ya kwanza Kitaifa katika uzalishaji wa mazao ya nafaka. Nitoe wito kwa wakulima kujitahidi kutumia mvua zilizoanza kunyesha kupanda mazao kwa wakati.

Nitumie fursa hii pia kuwakumbusha kuwa suala la kusimamia Mapato yatokanayo na kodi pamoja na Ushuru ni la kila mmoja kwani fedha hiyo hutumika katika kujenga miradi ya maendeleo, hivyo ni wajibu wetu sote kusimamia vyema ukusanyaji wa

maduhuli na mapato ya serikali, kubuni vyanzo vipya na kupanua wigo wa Mapato na kuhimiza watu kudai risiti au kutoa risiti wanapouza na kununua bidhaa. Niwapongeze Wakurugenzi Watendaji wa Mamlaka za Serikali za Mitaa kwa kusimamia ukusanyaji wa Mapato kwa mwaka wa fedha **2021/2022** ambapo Halmashauri zote zimekusanya shilingi **21,422,972,707.68** sawa na asilimia **110.8** ya lengo la kukusanya shilingi **19,333,322,006**

Mwenyekiti alizipongeza Halmashauri zilizofanya vizuri katika ukusanyaji wa mapato na kuzitaka Halmashauri zote kusimamia na kuimarisha mikakati ya ukusanyaji wa mapato ili kufikia malengo yaliyowekwa, aidha alizitaka Halmashauri kuziba mianya yote ya upotevu na ukwepaji wa kulipa mapato.

Vilevile Mwenyekiti alimpongeza Meneja wa Mkoa na watumishi wote wa TRA kwa kazi nzuri wanayoifanya ya kukusanya Mapato ndani ya Mkoa ambapo mwaka **2021/2022** mkoa umeweza kukusanya shilingi **19,850,805,877.61** ya lengo la makusanyo ya shilingi **19,553,627,572.74** sawa na asilimia **101.52.**

Mkoa pia unaendelea kuimarika kiuchumi kwa kuimarika kwa miundombinu, shughuli za uzalishaji mali, biashara na uwekezaji shughuli za uchimbaji madini hasa makaa ya mawe, maboresho ya uwanja wa Ndege wa Songea na pamoja na biashara na mikoa na nchi jirani za Msumbiji na Malawi.

Kwa upande wa Miundombinu ya elimu**,** Mwenyekiti aliwaambia wajumbe kuwa Sisi sote ni mashahidi wa namna ambavyo Serikali ya Awamu ya Sita chini ya Rais wetu Mheshimiwa Dkt.Samia Suluhu Hassan alivyoamua kuondoa kabisa tatizo la upungufu wa miundombinu ya elimu ambapo tumeshuhudia kwa mwaka **2021/2022** Mkoa ulipokea kiasi cha shilingi **7,700,000,000.00** kwa ajili ya ujenzi wa shule mpya **11** za Sekondari katika Halmashauri zote **8** za Mkoa wa Ruvuma. Mradi huu unajumuisha ujenzi wa shule ya Mkoa ya Wasichana inayojengwa katika Halmashauri ya Wilaya ya Namtumbo kwa gharama ya shilingi **bilioni 3,000,000,000.00**. Ujenzi wa shule hizi upo katika hatua mbalimbali za ujenzi ikiwa ni maandalizi ya kupokea wanafunzi mwezi Januari **2023**. Aidha mwezi **Oktoba, 2022** Serikali ilitoa kiasi cha sh. **3,120,000,000.00** kwa ajili ya ujenzi wa madarasa **156** ya wanafunzi wa Kidato cha kwanza kwa mwaka **2023** ambapo yamekamilika na yako tayari kupokea wanafunzi wa mwezi **Januari, 2023**.

Haya ni mafanikio makubwa kwa kuwa sasa tuna uhakika wa utoshelevu wa miundombinu ya shule kwa ajili ya kupokea wanafunzi wote waliochaguliwa kujiunga kidato cha kwanza mwaka 2023 bila changamoto ya ukosefu wa vyumba vya madarasa pamoja na viti na meza. Hivyo Mwenyekiti alitoa maelekezo kuwa watoto wote wanaostahili kuanza darasa la kwanza wakiwemo wa watoto wa kike ifikapo Januari, **2023** waandikishwe na kuanza masomo bila kukosa. Kwa upande wa wanafunzi watakaoanza kidato cha kwanza mwaka **2023** nao hakuna kikwazo tena cha uhaba wa vyumba vya madarasa hivyo wote waripoti bila kukosa.

Pia alieleza mafanikio katika sekta ya afya ambapo Mkoa umefanikiwa kujenga Vituo vya Afya **12** kupitia fedha za Tozo, Serikali Kuu na Wafadhili kwa gharama ya shilingi **Bilioni. 7,845**, nyumba **9** za watumishi wa Afya **(3 in 1)** kwa gharama ya shilingi **Milioni 856.585**, majengo **matatu (3)** ya huduma za dharura (EMD) Kwa gharama ya Shilingi Milioni **900**, jengo moja **(1)** la wagonjwa mahututi katika Halmashauri ya Wilaya ya Mbinga kwa gharama ya shilingi **milioni 250**.

Mkoa unaendelea na ujenzi wa **Hospitali 5** za Wilaya ya Nyasa, Mbinga DC, Namtumbo DC, Madaba DC na Songea DC kwa gharama ya Shilingi **Bilioni 3.4**. Ujenzi wa Hospitali ya Rufaa ya Mkoa awamu ya kwanza kwa gharama ya shilingi **2,700,000,000.00**. Ujenzi huu unahusisha jengo la wagonjwa wa nje (OPD), jengo la mionzi na nyumba ya mtumishi. Hali ya upatikanaji wa dawa, vifaa, vifaa tiba na vitendanishi katika vituo vya kutolea huduma za afya imeendelea kuimarika, kwani upatikanaji umeongezeka na kufikia **asilimia 96**.

Baada ya maelezo hayo Mwenyekiti alifungua kikao cha Baraza la Ushauri la Mkoa **(RCC)** mnamo saa **3: 53** asubuhi.

4.0 MUHTASARI NA. RCC: 02/12/2022: KURIDHIA AGENDA

Agenda za kikao zilisomwa mbele ya kikao na Wajumbe wote kwa pamoja waliridhia na kuzipitisha kuwa agenda za kikao.

5.0 MUHTASARI NA. RCC: 03/12/2022: KUSOMA NA KUTHIBITISHA MUHTASARI WA KIKAO CHA KAMATI YA USHAURI YA MKOA (RCC) CHA TAREHE 29/12/2021

Wajumbe wa kikao walipokea na kupitisha muhtasari ulioandaliwa ukurasa kwa ukurasa na kufanya marekebisho katika maneno machache yaliyokuwa na makosa ya kiuchapaji.

6.0 MUHTASARI NA. RCC: 04/12/2022: UTEKELEZAJI WA YATOKANAYO NA KIKAO CHA KAMATI YA USHAURI YA MKOA (RCC) CHA TAREHE 29/12/2021

Taarifa ya utekelezaji wa yatokanayo na kikao cha Kamati ya Ushauri ya Mkoa (RCC) cha tarehe 29/12/2021 iliwasilishwa na kupokelewa na wajumbe. Aidha, wajumbe walipitia yatokanayo na kujadili yafuatayo:-

i. TANESCO Mkoa wa Ruvuma kukamilisha miradi ya usambazaji wa Umeme

Wajumbe walihoji kuhusu kuchelewa kwa utelekezaji wa usambazaji wa umeme mradi wa REA awamu ya tatu mzunguko wa kwanza na awamu ya tatu mzunguko wa pili unaotekelezwa na Tanesco na Wakala wa Umeme Vijijini (REA). Meneja TANESCO alieleza kuwa kuna Vijiji **32** Mbinga na Vijiji **24** Namtumbo na Tunduru vimepata Umeme. Kikao kilielekeza kuwa taarifa ya utekelezaji wa usambazaji wa umeme ianishe upatikanaji na usamabazaji wa umeme kwa kila Halmashauri.

ii. Mkakati wa ujenzi wa Shule ya Sekondari ya Wasichana katika Halmashauri ya Madaba.

Wajumbe walihoji juu ya hatua iliyofikiwa katika ujenzi wa Shule ya Sekondari ya Wasichana katika Halmashuri ya Wilaya ya Madaba, kwani ilielekezwa katika kikao cha Kamati ya Ushauri ya Mkoa kilichofanyika tarehe 12/01/2021 katika ukumbi wa Manispaa ya Songea.

Katibu Tawala Mkoa alielekezwa kuunda Timu ya maandiko ili kupata fedha kutoka vyanzo vingine. Pia iandaliwe taarifa ya uchangiaji kwa kila Halmashauri na ujenzi uanze kwa kutumia fedha ambazo tayari zimeshakusanywa.

Kikao kilielekeza kuwa Mkoa uongezwe wigo wa ukusanyaji wa fedha kwa kukusanya shilingi 7 kwa kilo katika mazao ya mahindi, korosho,kahawa, Tumbaku, Soya, Ufuta na Mbaazi, badala ya kukusanya katika zao moja tu ambalo ni ufuta. Lengo ni kukusanya fedha nyingi na kufanikisha ujenzi wa Shule ya Wasichana. Wajumbe waliwekezwa utaratibu wa kukusanya fedha kutoka katika zao la mahindi ufanyike kupitia Wakala wa Taifa wa Hifadhi ya Chakula (NFRA).

iii. Kuchelewa kwa ujenzi wa Tawi la Chuo Kikuu cha Kilimo Sokoine (SUA).

Wajumbe walihoji kuchelewa kuanza kwa utekelezaji wa Chuo Kikuu cha Kilimo cha Sokoine SUA kuwa na kampasi yake Mkoa wa Ruvuma. Wajumbe walielekezwa kuwa kwa sasa SUA wanaendeleza maeneo yao kwa ajili ya mazoezi ya vitendo ambayo ni upandaji wa miti (Madaba), Wanyamapori (DarajaMbili Tunduru) na Utalii (Nyasa). Aidha, kikao kilijulishwa kuwa Chuo cha Uhasibu Arusha kinajenga Kampasi yake Manispaa ya Songea kupitia mradi wa BOOST kwa mikoa isiyo na vyuo vikuu. Pia kikao kiliekeza kufanyika kwa ufuatiliaji na tathmini kwa wawekezaji wote waliochukua ardhi na kushindwa kuendeleza.

iv. Wananchi kuvamia maeneo ya chanzo cha maji na hifadhi ya Mto Ruvuma na kusababisha uharibifu wa mazingira.

Mjumbe alitoa taarifa kuwa asilimia **19** ya maji yanayoenda katika bwawa la kuzalisha Umeme la Mwalimu Nyerere yanatoka katika Mkoa wetu hivyo basi tuagalie namna ya kupata sehemu ya CSR ili kulinda vyanzo vya maji vinavyopeleka Maji kwenye bwawa hilo hasa Mto Luegu ulioko Namtumbo. Ilielezwa kuwa ili kulinda vyanzo vya maji zoezi la upandaji miti Kimkoa litafanyika katika bonde la Mto Luegu na Bonde la Mbinga Mhalule.

7.0 MUHTASARI NA. RCC: 05/12/2022: TAARIFA YA UTEKELEZAJI WA MPANGO NA BAJETI YA MKOA KWA MWAKA 2021/2022 KUISHIA TAREHE 30 JUNI, 2022.

7.1 Mapitio ya Utekelezaji wa Bajeti ya Mapato na Matumizi kwa Mwaka 2021/2022.

Taarifa iliyowasilishwa ilionyesha kuwa katika mwaka wa fedha 2021/22, Mkoa wa Ruvuma uliidhinishiwa na Bunge kukusanya na kutumia jumla ya Shilingi **244,824,103,177.53** kwa ajili ya matumizi ya kawaida na utekelezaji wa miradi ya maendeleo. Matumizi ya kawaida yalikuwa ni Shilingi **164,375,177,177.53** na miradi ya maendeleo ni Shilingi **80,448,926,000.00.** Hadi kufikia tarehe 30 Juni, 2022 Mkoa na Halmashauri zake zilipokea na kukusanya **Tshs. 246,797,526,092.16** sawa na asilimia **101.1** ya fedha idhinishwa. Kati ya fedha hizo Ruzuku ya Serikali Kuu ni **Tshs. 225,374,553,384.48** na makusanyo ya mapato ya ndani ya Halmashauri ni **Tshs 21,422,972,707.68**

7.2 Utekelezaji wa Bajeti ya Mapato ya Ndani ya Halmashauri kwa mwaka 2021/22

Taarifa ilionyesha kuwa kwa mwaka wa fedha 2021/22 Halmashauri zilifanya vizuri katika ukusanyaji wa mapato ambapo Halmashauri ya Mji Mbinga iliongoza kwa kukusanya shilingi **2,301,641,894.14** sawa na asilimia **119.2** ikifuatiwa na Halmashauri ya Wilaya ya Songea iliyokusanya shilingi **1,780,749,173.36** sawa na asilimia **115.8.** Aidha, Manispaa ya Songea iliongoza kwa uwingi wa mapato ambayo ilikusanya shilingi **4,912,810,519.00**, ikifuatiwa na Halmashauri ya Wilaya ya Mbinga iliyokusanya shilingi **4,549,317,329.13.**

7.3 Baadhi ya mafanikio ya utekelezaji wa bajeti ya mwaka 2021/2022 katika kipindi cha Julai, 2021 – Juni, 2022.

Taarifa ilionesha mafanikio mbalimbali yaliyopatikana katika Sekta za Afya, Elimu, Utawala na Rasilimali Watu, Afya na Ustawi wa Jamii, Uchumi na Uzalishaji, Ukusanyaji wa mapato na Maduhuli ya Serikali, Usambazaji wa nishati ya Umeme, Mfuko wa Maendeleo ya Wanawake na Vijana. Aidha, ziliwasilishwa Changamoto za utekelezaji wa Mpango na Bajeti wa mwaka 2021/2022 pamoja na Mikakati ya Kutatua Changamoto.

Majadiliano;

Wajumbe walipokea na kuipitisha taarifa ya utekelezaji wa mpango na bajeti ya Mkoa kwa mwaka 2020/2021 kuishia tarehe 30 Juni, 2022.

8.0 MUHTASARI NA. RCC: 06/12/2022: UTEKELEZAJI WA MPANGO NA BAJETI YA MWAKA 2022/2023 KWA KIPINDI CHA KUISHIA NOVEMBA, 2022 (JULAI 2022 - NOVEMBA 2022)

8.1 Mapitio ya Utekelezaji wa Bajeti ya Mapato na Matumizi kwa Mwaka 2022/2023

Katibu Tawala Msaidizi Sehemu ya Mipango na Uratibu aliwasilisha taarifa ya utekelezaji wa Mpango na Bajeti ya 2022/23 ambapo Mkoa wa Ruvuma uliidhinishiwa kukusanya na kutumia kiasi cha **Tshs. 271,162,170,165.83,** Kati ya fedha hizo **Tshs. 250,451,604,789.83** ni Ruzuku kutoka Serikali Kuu na **Tshs 20,710,565,376.00** ni makusanyo ya mapato ya ndani.

Hadi kufikia Novemba, 2022 Mkoa na Halmashauri zake zilipokea na kukusanya **Tshs. 107,881,169,074.90** sawa na **asilimia 39.8** ya fedha idhinishwa. Kati ya fedha hizo Ruzuku ya Serikali Kuu ni **Tshs. 98,348,159,711.00** na makusanyo ya mapato ya ndani

ya Halmashauri ni **Tshs 9,533,009,363.90.** Matumizi hadi kufikia Novemba, 2022 yalikuwa ni **Tshs 86,096,138,613.56** sawa na **asilimia 79.8** ya fedha pokelewa.

Aidha, kiasi cha **Tshs 26,078,581,877.36** zilipelekwa katika utekelezaji wa miradi ya maendeleo na **Tshs. 734,295,903.05** zilipelekwa katika vikundi vya wanawake, vijana na watu wenye ulemavu kwa ajili ya uwezeshaji wa shughuli za kiuchumi katika vikundi hivyo.

Pia kikao kilijulishwa kuwa Mkoa wa Ruvuma ulipokea fedha nje ya bajeti Tshs**. 3,120,000,000.00** kwa ajili ya ujenzi wa vyumba vya madarasa **156 v**ya kidato cha kwanza 2023 katika shule za sekondari na kiasi cha **Tshs. 980,000,000.00** kwa ajili ya ujenzi wa vituo vya afya vitatu na nyumba nne za watumishi wa Halmashauri.

8.10 TAARIFA YA MAANDALIZI YA MPANGO NA BAJETI KWA MWAKA WA FEDHA 2023/2024

Taarifa ya maandalizi ya mpango na Bajeti kwa mwaka wa fedha 2023/2024 iliwasilishwa kwa kuainisha vipaumbele mbalimbali vya kisekta kwa kuzingatia nyaraka na miongozo mbalimbali iliyopo ya kimkoa na kitaifa ili kuhakikisha Mpango na Bajeti ya Mkoa unaendana na vipaumbele vya kitaifa vilivyoainishwa katika Mpango wa Tatu wa Maendeleo wa Taifa wa Miaka Mitano 2021/22 - 2025/26, Mpango wa II wa Maendeleo wa Taifa wa mwaka 2021- 2025, Ilani ya Uchaguzi ya CCM ya mwaka 2020, Dira ya Taifa ya Maendeleo 2025 na Malengo ya Maendeleo Endelevu 2030.

Kwa kuzingatia ukomo wa bajeti na vipaumbele vilivyoainishwa hapo juu, Mkoa uliomba kuidhinishiwa makisio ya Mpango na bajeti ya mapato na matumizi kwa mwaka wa fedha 2023/24 fungu 82 Mkoa wa Ruvuma kiasi cha Shilingi **267,530,798,000.00** kwa ajili ya kutekeleza majukumu yake. Fedha hizo zinajumuisha Shilingi **180,932,942,000.00** kwa ajili ya Matumizi ya Kawaida na Shilingi **86,497,856,000.00** kwa ajili ya utekelezaji wa miradi na Shughuli mbalimbali za maendeleo.

Bajeti ya Matumizi ya Kawaida.

Ofisi ya Mkuu wa Mkoa Ruvuma na Halmashauri zake iliwasilisha maombi ya kuidhinishiwa jumla ya Shilingi **180,932,942,000.00** kwa ajili ya Matumizi ya Kawaida. Kati ya fedha hizo, Shilingi **153,907,956,000.00** ni Mishahara ya watumishi na Shilingi **27,024,986,000.00** ni Matumizi Mengineyo. Aidha, bajeti ya Ofisi ya Mkuu wa Mkoa ni Shilingi **6,419,485,740.00** na Shilingi **174,513,456,260.00** ni bajeti ya Mamlaka ya Serikali za Mitaa.

Bajeti ya Matumizi ya Maendeleo

Kwa mwaka wa fedha 2023/24, Ofisi ya Mkuu wa Mkoa na Halmashauri zake uliwawasilisha maombi ya kuidhinishiwa makadirio ya jumla ya Shilingi. **86,497,856,000.00** kwa ajili ya utekelezaji wa Miradi ya Maendeleo. Kati ya fedha hizo, Shilingi. **34,172,550,000.00** ni fedha za ndani, Shilingi. **45,511,358,000.00** ni fedha za nje na Shilingi **6,813,948,000.00** ni Fedha za maendeleo za mapato ya ndani. Fedha maendeleo kwa ajili ya Ofisi ya Mkuu wa Mkoa ni Shilingi. **2,285,721,000.00** na Halmashauri ni Shilingi. **84,212,135,000.00**.

Majadiliano

Wajumbe wa kikao walipokea kujadili na kuipitisha taarifa ya utekelezaji wa mpango na bajeti ya Mkoa kwa mwaka 2022/2023 kuishia tarehe 30 Novemba, 2022. Pamoja na maandalizi ya bajeti ya mwaka wa fedha 2023/2024. Aidha, Wajumbe walijadiliana na kukumbushia kuweka kwenye bajeti au kufanya ufuatiliaji wa ahadi za viongozi ikiwemo ujenzi wa Vituo vya Afya Chiwanda na Lituhi Nyasa. Pia walishauri kuwa utengaji wa fedha za ujenzi wa miundombinu ya elimu uzingatie maeneo yenye uhitaji badala ya kujenga katika shule ambazo hazina mahitaji hayo.

9.0 MUHTASARI NA. RCC: 07/12/2022: TAARIFA YA UTEKELEZAJI WA SHUGHULI ZA UCHUMI NA UZALISHAJI (KILIMO, MIFUGO VIWANDA, BIASHARA, UWEKEZAJI, UVUVI, MALIASILI NA USHIRIKA)

Taarifa ya sehemu ya uratibu wa shughuli za uchumi na uzalishaji iliwasililishwa kwenye kikao ambapo iliangazia utekelezaji wa Taarifa za Kilimo. Katika sekta ya kilimo taarifa ilielezea hali ya upatikanaji wa pembejeo hususani mbegu na mbolea, upimaji wa udongo pamoja na matumizi sahihi ya mbolea. Taarifa nyingine zilizowasilishwa ni pamoja na Utekelezaji wa shughuli za Mifugo, Ushirika, Uvuvi, Maliasili, Utalii, Wanyamapori na utekelezaji wa shughuli za Viwanda, Biashara na Uwekezaji.

Majadiliano

Wajumbe walijadiliana kuhusu upatikanaji wa mbolea ya Ruzuku kwenye maeneo ya vijijini hasa katika Wilaya ya Namtumbo na Tunduru ambako hakuna mawakala. Wajumbe walishauri Serikali iangalie utaratibu wa kuhakikisha wakulima wote wanapata mbolea. Maafisa Ugani wawatembelee wakulima katika maeneo yao na kuacha kuwatoza fedha pindi wanapowapatia huduma au ushauri. Kuhusu upatikanaji wa boti za mkopo wataalam wa uvuvi walihimizwa kutoa elimu ya kutosha kwa wavuvi

ili waweze kunufaika na mikopo hiyo. Wilaya ya Tunduru iliomba kupatiwa mahindi ya bei nafuu kwani uzalishaji wa korosho umekuwa sio mzuri zimezalishwa tani **15,000** tu.

Baada ya majadiliano wajumbe wa kikao walipokea na kuipitisha taarifa ya utekelezaji wa shughuli za Uchumi na Uzalishaji (Kilimo, Mifugo, Uvuvi, Viwanda, Uwekezaji, Uvuvi, Maliasili na Ushirika).

9.0 MUHTASARI NA. RCC: 08/12/2022: TAARIFA YA UTEKELEZAJI WA SHUGHULI ZA AFYA.

Taarifa ya Utekelezaji wa shughuli za Afya, Lishe na Ustawi wa Jamii iliwasilishwa ambapo ilikuwa inahusu utoaji wa huduma za afya, mapokezi ya fedha za utekelezaji wa miradi ya maendeleo, hali ya upatikanaji wa bidhaa za afya, utoaji wa huduma ya afya ya uzazi na mtoto, hali ya chanjo, huduma za vvu na ukimwi, mfuko wa afya ya jamii ulioboreshwa (iCHF), utoaji wa huduma za lishe na mambo yanayosababisha lishe duni.

Majadiliano.

Kwa upande wa afya ilisisitizwa kuendelea kuboresha eneo la lishe ambalo linasababisha udumavu wa mwili na akili, wananchi waendelee kusisitizwa kutumia maziwa, matunda na vyakula vingine kwa ajili ya lishe na kupanda miti ya matunda. Pia iongezwe nguvu kwenye eneo la iCHF kwani mwitikio wa wananchi bado uko chini.

Pia Wajumbe walipendekeza kuwa mkazo uwekwe katika kukamilisha miradi ya afya ambayo imekuwa ni ya muda mrefu kama zahanati ya Mdundualo Halmashauri ya Wilaya ya Songea.

11.0 MUHTASARI NA. RCC: 9/12/2022: TAARIFA YA UTEKELEZAJI WA SHUGHULI ZA ELIMU NA MAFUNZO YA UFUNDI.

Taarifa ya elimu iliyowasilishwa ilihusu Idadi ya taasisi za elimu katika Halmashauri za Mkoa wa Ruvuma hadi kufikia Novemba, 2022, Elimu ya Awali na Msingi, Elimu ya Sekondari, Walimu wa Shule za Sekondari hadi Novemba, 2022 na Walimu wa Ajira Mpya. Taarifa nyingine ni hali ya ufaulu wa kidato cha nne, Miundombinu ya shule za sekondari na Msingi, Utekelezaji wa Programu ya Elimu Bila Malipo, Mapokezi ya Fedha za Miradi ya Mendeleo Sekta ya Elimu, Elimu Maalum, Elimu ya Watu Wazima na Elimu Nje ya Mfumo Rasmi na Elimu ya Ufundi Stadi na Michezo

Majadiliano;

Wajumbe walitaka kufahamu kuhusu mkakati wa uliopo wa ujenzi wa Tawi la Chuo kikuu cha Sokoine katika wilaya ya Tunduru, Madaba na Nyasa. Aidha Wajumbe walisisitiza Wilaya na Halmashauri kusimamia uandikishaji wa wanafunzi wa awali na darasa la kwanza ili kuhakikisha kuwa watoto wote wanye umri stahiki wanaandikishwa bila kukosa. Mheshimiwa Eng. Stella Manyanya Mbunge wa Jimbo la Nyasa alileta ombi la maalum la kuomba kusaidiwa kujenga uwanja wa michezo katika Wilaya ya Nyasa. Wajumbe waliridhia kuchangia ujenzi huo na kumtaka Mheshimiwa Eng. Stella Manyanya kuwaalika kwenye kuchangia atakapoandaa hafla ya uchangiaji.

12.0 MUHTASARI NA. RCC: 10/12/2022: TAARIFA ZA TAASISI NA MASHIRIKA.

Upande wa taarifa za Taasisi na Mashirika zilizowasilishwa zilihusu: -

- Taarifa ya utekelezaji wa kazi za Wakala wa Hifadhi ya Chakula – NFRA kuanzia Julai 1, 2022 hadi 30 Novemba 2022;
- Taarifa ya Utendaji Kazi wa Mamlaka ya Mapato (TRA) Mkoa wa Ruvuma;
- Ofisi ya Taifa ya Takwimu (NBS) Mkoa wa Ruvuma - Matokeo ya Sensa ya Watu na Makazi ya 2022;
- Taarifa ya utekelezaji wa shughuli za Shirika la Umeme (TANESCO);
- Taarifa ya Mamlaka ya Maji Vijiji – RUWASA kuhusu hali ya upatikanaji wa huduma ya maji Mkoa wa Ruvuma hadi kufikia Novemba, 2022
- Taarifa ya utendaji kazi kutoka Mamlaka ya Maji na Usafi wa Mazingira Songea kwa kipindi cha Julai 2021 – Novemba 2022;
- Taarifa ya Wakala wa Misitu Tanzania (TFS) - Taarifa ya Shamba la Miti Wino na Mpepo,
- Taarifa ya Chuo cha Mafunzo ya Uhifadhi wa Maliasili kwa Jamii (CBCTC) - Likuyusekamaganga,
- Taarifa ya Utekelezaji wa Shughuli za Ardhi Mkoa wa Ruvuma;
- Taarifa ya Utendaji Kazi wa Idara ya Huduma za Uangalizi Mkoa wa Ruvuma - Wizara ya Mambo ya Ndani;
- Taarifa Mapambano Dhidi ya Rushwa kwa Maendeleo ya Mkoa wa Ruvuma;
- Taarifa Fupi ya Uendeshaji wa Kiwanja cha Ndege cha Songea - Disemba, 2022.

Taarifa ya Utekelezaji wa shughuli za Mamlaka ya Udhibiti wa Huduma za Nishati na Maji (EWURA) – Ofisi ya Kanda ya Nyanda za Juu Kusini ikielezea Chimbuko la udhibiti, Majukumu ya EWURA na nyenzo za udhibiti kazi na kazi zilizofanyika Mkoa wa Ruvuma kati ya Januari 2022 mpaka Disemba 2022 na

- Taarifa ya Utekelezaji wa Shughuli za Bandari kwa Kipindi cha Julai 2021 Hadi Juni 2022.

Majadiliano

Wajumbe walijadiliana kuhusu taarifa za Mashirika ambapo TANESCO walitakiwa wanapotoa taarifa za utekelezaji wa mradi wa REA zioneshe utekelezaji kwa kila Wilaya/Halmashauri. EWURA walitakiwa kuendelea kutoa elimu ya fursa ya mikopo ya kujenga vituo vya mafuta katika maeneo ya Vijijini. Taarifa ya Utekelezaji wa Idara na Taasisi.

13.0 MUHTASARI NA. RCC: 11/12/2022: TAARIFA ZA KAMATI ZA USHAURI ZA WILAYA (DCC)

Taarifa za Kamati za Ushauri za Wilaya (DCC) ziliwasilishwa ambapo kwa upande wa Wilaya ya Songea taarifa zilizojadiliwa zilihusu miradi ya maendeleo, upatikanaji wa mbolea, utunzaji wa mazingira Halmashauri ya Wilaya ya Madaba kuomba eneo la TANROAD lililopo Kijiji cha Mtepa – Madaba litumike kama Soko la Mazao, Pia waliwasilisha Maombi ya kubadilisha eneo la maonyesho ya Nanenane kutoka Kata ya Msamala kwenda Kata ya Mwengemshindo ambapo wajumbe waliridhia ombi hilo na kuwataka wataalam kukamilisha mchakato wa mabadiliko hayo.

Taarifa ya Wilaya ya Tunduru ilihusu maombi ya kuanzisha Halmashauri mpya wilayani Tunduru hoja ya wafugaji wa ng'ombe holela, changamoto ya tembo na upatikanaji wa mbolea ya ruzuku.

Taarifa ya Wilaya ya Mbinga ilihusu Taarifa za Utekelezaji wa Mpango na Bajeti na Matumizi wa Halmashauri Mbinga Mji na Halmashauri ya Wilaya ya Mbinga, Taarifa za utekelezaji wa Taasisi na Mamlaka na Mashirika na Chama Kikuu cha Ushirika – MBIFACU.

Taarifa ya Wilaya ya Namtumbo ilihusu Mapendekezo ya uundaji wa maeneo mapya ya Kiutawala, kitarafa, kikata, na vijiji pamoja na mapendekezo ya kugawa jimbo la

Namtumbo. Ombi maalum la kuongezewa eneo la utawala mamlaka ya mji mdogo wa Lusewa na pendekezo la kuligawa jimbo la Namtumbo.

Taarifa ya Wilaya pamoja na mambo mengine ilijulisha utekelezaji wa Miradi ya Maendeleo kwa mwaka wa 2022/2023, Mrejesho wa Bajeti 2022/2023, Taarifa ya utekelezaji wa Mpango na Bajeti ya mwaka 2022/2023 cha Robo ya kwanza 2022/2023, Taarifa ya Utekelezaji wa mango na bajeti ya mwaka 2022/2023 cha Robo ya kwanza 2022/2023

Majadiliano

Kuhusu kubadilisha matumizi ya eneo la nanenane wajumbe walielekeza mchakato uendelee na eneo mbadala la maonyesho lipatikane. Halmashauri ya Wilaya ya Madaba ilielekezwa kuwa eneo walilloomba kwa ajili ya ujenzi wa soko kwa sasa limekabidhiwa kwa TBA hivyo kama wanalihitaji waombe kwa TBA.

14.0 MUHTASARI NA. RCC: 12/12/2022: MENGINEYO

Hakukuwa na mengineyo yaliyowasilishwa kwenye kikao.

15.0 MUHTASARI NA. RCC: 13/12/2022: KUFUNGA KIKAO.

Mwenyekiti kabla ya kufunga kikao alieleza mambo yafuatayo; kufikia tarehe **05 Januari 2022** Halmashauri zote zinatakiwa kukamilisha ujenzi na kukabidhi madarasa **500** yanayojengwa kupitia fedha za maendeleo kwa ustawi wa Taifa na mapambano dhidi ya **UVICO – 19. (Mradi Na. 5441 TCRP).** Vilele mabweni matatu yanayojengwa kupitia mpango huo ujenzi wake ukamilike kufikia tarehe **20 Machi 2022.** Mwenyekiti alieleza pia juu ya changamoto zilizopo katika maendeleo na uendelezaji wa timu ya majimaji, alieleza kuwa timu ya majimaji haiwezi kusonga mbele bila kuwa na mkakati wa kuindeleza hususani kifedha, hivyo Mkoa pamoja na wadau wote tunatakiwa kutafuta namna ya kuifanya timu ijiendeshe kama Kampuni. Baada ya kusema hayo Mwenyekiti alifunga kikao mnamo saa **9:46 Alasiri**

UMETHIBITISHWA

…………………………..	**……………………………**
MWENYEKITI	**KATIBU**

……………………………………………

4.0 A. TAARIFA YA UTEKELEZAJI WA YATOKANAYO NA KIKAO CHA KAMATI YA USHAURI YA MKOA (RCC) KILICHOFANYIKA KATIKA UKUMBI WA MANISPAA YA SONGEA TAREHE 28 DISEMBA 2022.

NA	AGENDA	HOJA	MUHUSIKA	UTEKELEZAJI
1	**UTEKELEZAJI WA YATOKANAYO NA KIKAO CHA KAMATI YA USHAURI YA MKOA (RCC) CHA TAREHE 29/12/2021**	Kikao cha Kamati ya Ushauri Mkoa kiliazimia kuwa iandikwe barua kwa ajili ya kumpongeza Mhe. Dkt Samia Suluhu Hassan, Rais wa Jamhuri ya muungano wa Tanzania kwa kuuwezesha Mkoa wa Ruvuma kupata fedha nyingi kwa ajili ya utekelezaji wa miradi ya maendeleo na hivyo kuimarisha utoaji wa huduma kwa wananchi.	KATIBU TAWALA MKOA	Barua yenye **Kumb.Na.CDA.34/281/01/31** ya tarehe **29 Desemba, 2022** imeandikwa kwenda kwa Mhe. **Dkt. Samia Suluhu Hassan**, Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania kwa ajili ya kumpongeza kwa kuleta fedha nyingi kwa ajili ya utekelezaji wa miradi ya maendeleo kwa lengo la kuboresha huduma za jamii kwa wananchi wa mkoa wa Ruvuma hususan katika sekta ya Elimu, Afya, Maji na usafirishaji.
2	**UTEKELEZAJI WA YATOKANAYO NA KIKAO CHA KAMATI YA USHAURI YA MKOA (RCC) CHA TAREHE 29/12/2021**	Mheshimiwa Mkuu wa Mkoa asaidie kufanya ufuatiliaji kuhusu kuanzishwa kwa Tawi la Chuo Kikuu cha Sokoine (SUA) kwa kumwandikia	KATIBU TAWALA MKOA	Barua yenye **Kumb. Na EA.309/344/01/1** ya imeandikwa kwenda kwa Waziri wa Elimu Sayansi na Mafunzo ya Ufundi kwa ajili kumwomba asaidie kuweka msukumo wa uanzishwaji wa tawi la chuo Kikuu cha Sokoine (SUA) katika Mkoa wa Ruvuma kitakachodahili wanafunzi wa kozi za muda mfupi na muda mrefu

		barua Waziri mwenye dhamana ya Elimu.		kwa ngazi na kozi mbalimbali ikiwemo kozi za kilimo ikizingatiwa kuwa mkoa wa Ruvuma ni mkoa wa kilimo na ghala la chakula la taifa. Kwa sasa chuo cha SUA kina tawi dogo katika Wilaya ya Tunduru ambalo halidahili wanafunzi na badala yake hutumika kama kituo cha mafunzo kwa vitendo kwa wanafunzi wanaosoma masuala ya wanyama pori kutoka katika "campus" nyingine (Response).
3	**UTEKELEZAJI WA YATOKANAYO NA KIKAO CHA KAMATI YA USHAURI YA MKOA (RCC) CHA TAREHE 29/12/2021**	Wakurugenzi wote wahakikishe kuwa ifikapo tarehe 28 January, 2023 wawe wamewasilisha fedha za ujenzi wa shule ya Sekondari ya Wasichana ya Mkoa inayojengwa katika Halmashauri ya wilaya ya Madaba, na ujenzi wa shule hii uanze rasmi Mwezi Februari, 2023.	Mkurugenzi wa Manispaa, Mkurugenzi wa Mji, Wakurugenzi wa Halmashauri za Wilaya	Kulingana na takwimu za mauzo ya mazao yanayouzwa kupitia mfumo wa stakabadhi ya ghala (korosho,ufuta,mbaazi,soya) pamoja na mahindi yanayonunuliwa na NFRA kuanzia mwaka 2021/22 hadi 2024, Halmashauri zilitakiwa kuchangia Shilingi **1,158,267,727.00** kwa ajili ya ujenzi wa shule mpya ya wasichana katika Halmashauri ya Madaba. Hadi kufikia Januari,2024 Halmashauri zimewasilisha kiasi cha Shilingi 1**69,057,593.00** tu, hivyo kufanya kiasi ambacho hakijawasilishwa hadi sasa kuwa Shilingi **989,210,187.00.** Kati ya kiasi hicho Halmashauri zinadaiwa shilingi **716,418,773.00** na NFRA wanadaiwa Tshs. **Shilingi 272,791,414.00** za makusanyo yaliyotokana na mauzo ya mahindi yaliyonunuliwa kuanzia Julai, 2023 hadi Januari, 2024. Hata hivyo kiasi ambacho NFRA wanadaiwa kinaweza

kuongezeka kwa sababu zoezi la ununuzi wa mahindi bado linaendelea.

Mchanaganuo wa fedha zilizokusanywa na kiasi ambacho hakijawasilishwa ni kama inavyooneshwa kwenye jedwali.

H/SHAURI	JUMLA KUU MAKUSANYO YA SH. 7	FEDHA ILIYOWASILISHWA	FEDHA ISIYOWASILISHWA	
			H/SHAURI	NFRA
Songea MC	95,299,757	18,259,353	5,422,662	71,617,742
Namtumbo DC	194,632,599	18,641,581	139,960,023	36,030,995
Songea DC	163,508,833	48,007,629.60	6,025,187	109,476,017
Mbinga DC	43,833,174	2,989,560	2,821,952	38,021,662
Madaba DC	11,268,172	1,483,440	140,524	9,644,208
Nyasa DC	5,849,106	5,775,382	0	73,724
Mbinga TC	18,235,097.00	293,615	10,014,416	7,927,066
Tunduru DC	625,640,989	73,606,980	552,034,009	0
JUMLA	**1,158,267,727**	**169,057,541**	**716,418,773**	**272,791,414**

				Kuhusu utekelezaji wa Mradi hadi kufikia mwezi Disemba, 2023 Hamashauri ya Wilaya ya Madaba ilikuwa imefikia hatua ya Uchimbaji msingi wa vyumba 5 vya madarasa kwa kutumia nguvu za Wananchi pamoja na ufyatuaji wa tofali. Aidha, ujenzi haukuanza mwezi Februari, 2023 kama ilivyoelekezwa kutokana na eneo lilotengwa awali lenye ekari **8** kutokidhi vigezo vya ujenzi wa shule kulingana na mwongozo wa Wizara ya Elimu na Mafunzo ya Ufundi na hivyo kulazimu kutafuta eneo mbadala lenye sifa stahiki. Kwa sasa Halmashauri ya Madaba imepata eneo lenye ukubwa wa ekari **36** katika kijiji cha Ngadinda katika kata ya Gumbiro na ujenzi wa shule hii umeanza.
4.	**UTEKELEZAJI WA YATOKANAYO NA KIKAO CHA KAMATI YA USHAURI YA MKOA (RCC) CHA TAREHE 29/12/2021**	Katibu Tawala Mkoa aunde timu kwa ajili ya kuandaa maandiko ya kuomba/ kutafuta fedha za ujenzi wa shule ya Wasichana inayojengwa katika Halmashauri ya wilaya ya Madaba na Mkurugenzi wa Manispaa (Dr. Sagamiko) awe katibu wa Timu hii.	**KATIBU TAWALA MKOA**	Katibu Tawala wa Mkoa aliunda timu ya Wataalam Watano (5) kwa ajili kuandaa andiko la mradi kama ilivyoelekezwa, wajumbe hao ni;- 1. Mathias Tilia - Afisa Elimu Taaluma (M) - Mwenyekiti 2. Dr. Frederick Sagamiko - Mkurugenzi wa Manispaa ya Songea - Katibu 3. Denis Chiwangu - Mtakwimu Ofisi ya Mkuu wa Mkoa - Mjumbe 4. Deogratius Sibula - Afisa Mifugo (M) - Mjumbe 5. Benihery Chamicha - Mchumi Manispaa ya Songea - Mjumbe.

				Kazi ya kuandaa andiko la mradi itafanyika baada ya kazi ya ujenzi wa miundombinu ya shule kuanza kwa kutumia kiasi cha fedha zilizokusanywa hadi sasa (**Tshs.169,057,540.6)** ili Ujenzi ukishaanza andiko lijikite kutafuta fedha kwa wadau kwa ajili ya kuendeleza /kupanua mradi badala ya kuandaa andiko kwa ajili ya kuomba fedha kwa wadau ili kuanzisha ujenzi katika hatua za mwanzo (initial construction). Hii inatokana na ukweli kuwa wafadhili/wadau wengi wanapenda kuona kwanza "**commitment"** ya mwombaji kabla wenyewe hawajatoa rasilimali zao.
5.	**UTEKELEZAJI WA YATOKANAYO NA KIKAO CHA KAMATI YA USHAURI YA MKOA (RCC) CHA TAREHE 29/12/2021**	Wakuu wa Wilaya wahakikishe kuwa mifugo yote iliyopo katika maeneo yasiyoruhusiwa inaondolewa na kupelekwa katika vitalu au maeneo yaliyotengwa kwa ajili ya ufugaji wa mifugo na kwa wale walio kwenye maeneo yasiyostahili waondolewe.	**WAKUU WA WILAYA**	Waheshimiwa Wakuu wa Wilaya wameendelea kuchukua hatua mbalimbali za kudhibiti na kuondoa mifugo katika maeneo ambayo hayajetengwa rasmi kwa ajili ya ufugaji kama ifuatavyo; - **Wilaya ya Tunduru;** Mheshimiwa Mkuu wa Wilaya ya Tunduru aliunda kikosi kazi maalum kwa ajili ya kufanya oparesheni ya kuondoa mifugo katika maeneo yasiyoruhusiwa inayojulikana kama ***Oparesheni ondoa mifugo katika maeneo yasiyo rasmi*** na kuipeleka katika maeneo yaliyotengwa katika vijiji mbalimbali ikiwemo katika vitalu **137** vilivyotengwa kwa ajili ya shughuli za ufugaji baada ya kuhakikiwa. Vitalu **137** vilivyotengwa vipo katika kijiji cha Tanga

				(19), Mkowela **(21),** Liwangula **(24),** Muhuwesi - Msagula **(16)** na Misechela **(57).** Aidha mifugo iliyoingizwa wilayani bila kufuata utaratibu imeondolewa ndani ya Wilaya (Takrimu). Kutokana na operation hiyo Halmashauri imeweza kukusanya Shilingi **458,532,000.00** kwa kipindi cha Julai - Desemba, 2023 kutokana na faini mbalimbali kwa wafugaji waliongia wilayani bila kufuata utaratibu uliowekwa. Wilaya inaendelea na uhakiki wa vitalu vingine katika Vijiji vya Kajima, Kindamba, Twendembele, Majala, Nangunguru, Ngapa na Msagula ili kuwagawia wafugaji ambao hawajapata vitalu vya kufugia. **Wilaya ya Namtumbo:** Agizo limetekelezwa, kulingana na takwimu za mwezi Julai 2023 Wilaya ya Namtumbo ina ng'ombe **85,400** za wafugaji wakubwa. Kwa vipindi tofauti Wilaya iliendesha zoezi la kuondoa mifugo katika maeneo ya Vijiji na Hifadhi za jamii na jumla ya Ng'ombe **2,695** walikamatwa na kutozwa faini ya shilingi **29,300,000.** Mchanganuo wa mgawanyo wa fedha za faini ni kama ifuatavyo Halmashauri ilikusanya Shilingi **9,200,000.** WMA zilikusanya Shilingi **20,100,000**. Aidha mifugo yote iliyokamatwa ilirudishwa

				Wilaya ya Malinyi. Kutokana na zoezi la uondoaji wa mifugo idadi ya ng'ombe imepungua na kuwa na ng'ombe **82,705**. Sambamba na hilo taratibu za kuzuia uingiaji wa mifugo zinaendelea ikiwemo kuyatumia mageti ya ukaguzi wa mazao kuhakiki/kutoa taarifa wanapoona maroli yamebeba mifugo Pia watendaji wa Kata na Vijiji wamepewa maelekezo kuzuia uingiaji wa mifugo kwa njia zisizo rasmi. **Wilaya ya Songea:** Mheshimiwa Mkuu wa Wilaya ya Songea pamoja na Kamati ya Ulinzi na Usalama Wilaya imefanya oparesheni mbalimbali za kuwaondoa wafugaji waliopo katika maeneo yasiyoruhusiwa na waliongia wilayani bila kufauata utaratibu. Oparesheni za kuondoa mifugo zimefanyika katika kata ya Ndongosi, Mpitimbi, Litapwasi, Muhukuru na Lilahi na wafugaji waliokutwa na makosa walitozwa faini ya **9,443,454.00** Aidha Halmashauri ya Wilaya imetenga jumla ya hekta **49,361.4** ambapo hekta **20,000** yenye vitalu **47** katika kijiji cha Mhepai, Kijiji cha Litoha hekta **4,339.5** yenye vitalu **28**, Kikunja hekta **473,** Liweta hekta **561**, Magwamila, **8,771** Nambendo hekta **8,000**, Lugagala hekta **3,000** ambazo

				hazijapimwa vitalu na Shamba la Mifugo la Serikali Muhukulu Lilahi **4,000** kwa ajili ya vitalu vya ufugaji. Pamoja na jitihada za Wilaya kuzuia uingiazaji wa mifugo lakini bado kuna wafugaji wanaoingiza mifugo wakati wa usiku kupitia njia ambazo sio rasmi, Hata hivyo uongozi wa Wilaya umeimarisha doria na kuweka vizuizi vya ukaguzi katika maeneo ambayo mifugo inaingilia. **Wilaya ya Mbinga:** Wilaya ya Mbinga haina changamoto kubwa ya uingizaji wa mifugo katika maeneo yasiyoruhusiwa, Hata hivyo idadi ndogo ya mifugo iliyokuwepo katika vijiji vya kata ya Ruanda na Litumbandyosi imeondolewa baada ya Mheshimiwa Mkuu Wilaya ya Mbinga kuitisha kikao cha pamoja kati ya wafugaji na viongozi wa kata na vijiji na kutoa maelekezo ya kuondoa mifugo hiyo ndani ya Wilaya ya Mbinga kwa sababu waliingia bila kufuata utaratibu. Kikao hicho kilifanyika tarehe **03/01/2023** katika ukumbi wa FDC na kuhudhuriwa na viongozi wa Wilaya, Halmashauri, Madiwani wa kata, Watendaji wa Kata na Vijiji husika, viongozi wa CCM na Wafugaji. **Wilaya ya Nyasa:**

				Wilaya ya Nyasa haina changamoto ya kuwepo kwa mifugo katika maeneo yasiyoruhusiwa, hata hivyo uongozi wa Wilaya umejipanga na kuweka mikakati ya kuhakikisha kuwa hakuna mifugo inayoingizwa ndani ya wilaya bila kufuata utaratibu uliowekwa.
	6. **TAARIFA YA UTEKELEZAJI WA SHUGHULI ZA UCHUMI NA UZALISHAJI (KILIMO, MIFUGO VIWANDA, BIASHARA, UWEKEZAJI, UVUVI, MALIASILI NA USHIRIKA)**	Kamati iliyoundwa kwa ajili ya kushughulikia suala la CSR imalizie kazi ya kutambua wawekezaji wote ambao wamewekeza katika maeneo mbalimbali ndani ya Mkoa ili nao waweze kuchangia sehemu ya faida wanayozalisha katika shughuli za maendeleo kwa wananchi.	KATIBU TAWALA MKOA	Kamati iliyoundwa kwa ajili ya kushughulikia suala la CSR imemaliza kazi yake ambapo jumla ya Kampuni 13 za uchimbaji wa madini zimetambuliwa na tayari Mpango ya utekelezaji wa CSR umeandaliwa na utekelezaji wake umeanza kufanyika. Kampuni zilizotambuliwa ni;- **1.** Tancoal Energy Ltd – Mbinga **(Tsh 97,000,000)** **2.** Ruvuma Coal Mine Ltd – Mbinga (**Tshs 105,000,000)** 3. Market Insight Limited (Mil-Coal) – Mbinga (Tshs **17,200,000)** 4. God Mwanga Gems Ltd – Nyasa (**Tshs 30,249,019)** 5. MANTRA - Namtumbo kwa mwaka 2023/2024 itachangia **Tshs. 500,000,000**.Kampuni hii imekuwa ikiwajibika kwa jamii kwa kuchangia shughuli mbalimbali za kijamii ambapo kwa mwaka 2020 Kampuni imetekeleza miradi yenye thamani ya Tshs **123,036,000** na mwaka 2021 imechangia

				utekelezaji wa miradi yenye thamani ya Tshs **145,811,000.** 6. Qwihaya General Enterprises Co. Ltd – Songea haijaanza kufanya mauzo 7. Agness & Michael Investment Ltd – Songea haijaanza kufanya mauzo 8. Ruvuma Goldfield Limited (Gold) – Mbinga 9. Jitegemee Holding Company Limited – Mbinga (**Tshs 80,307,300)** 10. Tuteinkwa Investment Co. Ltd – Madaba haijaanza uchimbaji 11. Yusufu Kapinga (Mchekanae) – Mbinga 12. Mbangamawe & Partners (Lime) – Madaba na 13. Bharya Engineering & Constructing Co. Ltd (BECCO) – Mbinga **(Tshs 20,000,000)** Wawekezaji wengine waliotambuliwa na wanachangia CSR katika Halmashauri walizowekeza ni kampuni ya AVIV inayojishughulisha na kilimo cha Kahawa katika Wilaya ya Songea kwenye vijiji vya Liganga**,** Kampuni hii imewajibika kwa jamii katika vijiji vitatu vinavyozunguka shamba hilo la Kahawa. Vijiji hivyo ni Liganga, Selekano na Lipokela na walianza uchangiaji tangu mwaka 2017/2018 hadi sasa wameweza kuchangia zaidi ya

				Shilingi **110,495,000**. Ndolela Farm na taasisi za fedha zilizopo katika Mkoa wa Ruvuma kama **CRDB, NMB, NBC na TCB** zinachangia CSR kwa utaratibu ambao umeandaliwa na viongozi wa taasisi hizo au makao makuu ya benki hizo. Aidha, kampuni zilizowasilisha mpango wa CSR zimebainika kuwasilisha kiwango cha chini cha CSR ukilinganisha na mapato ghafi wanayoyapata kwa kila mwaka. Hivyo barua yenye Kumb. Na. Kumb. Na. CF.188/283/02C/30 ya tarehe 13 Februari imeandikwa kwenda kwa Wakurugenzi kuwafahamisha wawekezaji hao kuongeza kiwango cha CSR kulingana na mauzo ghafi kama ilivyokuwa imeridhiwa kwenye Kikao cha Mheshimiwa Mkuu wa Mkoa na Wachimbaji wa Madini Mkoa wa Ruvuma kilichofanyika tarehe 17 Julai, 2023
	7. **TAARIFA ZA KAMATI ZA USHAURI ZA WILAYA (DCC)**	Ufanyike ufuatiliaji wa karibu wa kubadili matumizi ya eneo la nanenane lililopo katika kata ya Msamala na kuwa eneo la ujenzi wa ofisi mbalimbali za Serikali, badala	KATIBU TAWALA MKOA	Mchakato wa kubadili matumizi ya eneo la Nanenane Msamala umekamilika kwa kupata eneo mbadala katika kata ya Sinai Kiwanja **Na.10** Kitalu **MM** lenye ukubwa wa Hekta **12.75** sawa na ekari **31.5** kwa ajili ya shughuli za maonesho ya Nanenane. Eneo hili linafaa zaidi kutokana na ukubwa wake na kufikika kwa urahisi (easy accessibility) ikilinganishwa na eneo lililoainishwa awali

		yake shughuli zinazofanyika katika eneo la nanenane zihamishiwe katika kata ya Mwengemshindo ambako zimetengwa hekari 40.		katika kata ya Mwengemshindo. Ofisi ya Mkuu wa Mkoa, Manispaa na wadau wengine watashirikiana ili kuhakikisha miundombinu muhimu inawekwa katika eneo hilo ili lianze kutumika. Uendelezaji wa eneo la Nanenane ambalo kwa sasa ni eneo la Mji wa Serikali unaendelea ambapo yafuatayo yametekelezwa; - • Watu wote waliokuwa na vibanda eneo hilo wameondolewa kupisha uendelezaji. • Viwanja 17 vimepatikana na kugawiwa kwa taasisi za Serikali kwa ajili ya ujenzi wa ofisi (Taasisi zilizogawiwa viwanja). • Maandalizi ya Hati ya eneo imekamilika. • Mahakama Kuu kanda ya Songea na Halmashauri ya Manispaa ya Songea zimeanza ujenzi katika eneo hilo.

MAPENDEKEZO YA KUGAWA HALMASHAURI YA WILAYA YA TUNDURU ILI KUPATA HALMASHAURI ZA WILAYA MBILI (2) YATAKAYOWASILISHWA KWENYE KIKAO CHA KAMATI YA USHAURI YA MKOA (RCC).

1.0 UTANGULIZI

1.1 Wasifu wa Halmashauri ya Wilaya ya Tunduru.

Halmashauri ya Wilaya ya Tunduru ni moja ya Halmashauri Nane (8) za Mkoa wa Ruvuma. Halmashauri hii ipo Kusini Mashariki mwa Mkoa wa Ruvuma kati ya nyuzi 11^{0}15' na 11^{0}45' kusini mwa Ikweta na Longitudo 36^{0}30' Mashariki mwa Greenwich. Halmashauri ya Wilaya ya Tunduru inapakana na Wilaya ya Namtumbo kwa upande wa Magharibi, Liwale kwa upande wa Kaskazini, Wilaya ya Nachingwea Mkoa wa Lindi na Wilaya ya Nanyumbu Mkoa wa Mtwara kwa upande wa Mashariki. Kusini upo Mto Ruvuma ambao unatenganisha nchi ya Tanzania na watu wa Jamhuri ya Msumbiji.
Wilaya ya Tunduru ipo umbali wa km 265 Mashariki mwa Mji wa Songea ambao ni makao makuu ya Mkoa wa Ruvuma na umbali wa km 1,150 kutoka Dar es Salaam kupitia Namtumbo - Songea – Morogoro hadi Dar es Salaam na Kilomita 797 kupitia Mkoa wa Lindi.

1.2 Ukubwa wa eneo

Wilaya ina eneo la kilometa za mraba **18,778** kati ya hizo kilometa za mraba **413** sawa na asilimia 2.2 ni eneo la maji na kilometa za mraba **18,365** sawa na asilimia 97.2 ni eneo la nchi kavu. Eneo linalofaa kwa kilimo ni kilometa za mraba 15,700 sawa na asilimia 83. Eneo linalofaa kwa Kilimo cha umwagiliaji ni Kilometa za mraba 100 na linalotumika hadi sasa ni Kilometa za mraba 12 tu sawa na asilimia 12. Eneo la misitu ya hifadhi ni kilometa za mraba 2,665 sawa na asilimia 14.2 ya eneo la nchi kavu.

1.3 Maeneo ya Utawala

Wilaya ya Tunduru ina Tarafa 7, Kata 39, Vijiji 157, Vitongoji 1,179. Majimbo ya Uchaguzi yapo Mawili (2) ambayo ni Tunduru Kusini lenye Tarafa 3 za Namasakata, Nalasi na Lukumbule na Tunduru Kaskazini lenye Tarafa 4 za Matemanga, Mlingoti, Nakapanya na Nampungu. Mchanganuo wa kina umeoneshwa katika jedwali Na.1

Jedwali1: Mgawanyo wa eneo la Wilaya katika Tarafa, Kata na Vjiji

NA	TARAFA	NA	KATA	NA	KIJIJI
1	MLINGOTI	1	Mchangani	1	Mchangani
				2	Tuleane
				3	Mkwanda
				4	Ngalinje
				5	Kidugalo
			Sisi Kwa Sisi	6	Sisi kwa sisi
				7	Cheleweni
				8	Lelolelo
				9	Nakatete
				10	Sevuyanke
		3	Nakayaya	11	Nakayaya Magharibi
				12	Tanesco
				13	Biasi
				14	Kangomba
		4	Majengo	15	Majengo
				16	Kalanje
				17	Muungano
		5	Mlingoti Mashariki	18	Extended
				19	Lambai
				20	Ujenzi
				21	Kalonga
		6	Mlingoti Magharibi	22	Kitanda
				23	Mkonda
				24	Msinjili
				25	Malombe
		7	Masonya	26	Masonya
				27	Nakayaya Mashariki
				28	Mkalekawana
				29	Nambarapi
		8	Nanjoka	30	Nanjoka
				31	Uwanja wa Ndege
				32	N.H.C
2	MATEMANG A	9	Kalulu	33	Rahaleo
				34	Mbungulaji
		10	Matemanga	35	Changarawe
				36	Matemanga
				37	Milonde
				38	Fundimbanga
		11	Jakika	39	Msamala

				40	Kindamba
				41	Kajima
				42	Jakika
		12	Namwinyu	43	Namwinyu
				44	Namakungwa
				45	Hulia
				46	Ndenyende
				47	Daraja mbili
		13	Ligunga	48	Ligunga
				49	Mtengashari
				50	Twendembele
3	NAMPUNGU	14	Nampungu	51	Nampungu
				52	Kitalo
				53	Mbatamila
		15	Kidodoma	54	Kidodoma
				55	Mkwajuni
				56	Legezamwendo
				57	Machemba
				58	Chajila
		16	Nandembo	59	Nandembo
				60	Amka
				61	Nangunguru
				62	Majala
				63	Tumaini
				64	Naluwale
4	NALASI	17	Nalasi Magharibi	65	Lipepo
				66	Nalasi
				67	Wenje
				68	Mkapunda
		18	Nalasi Mashariki	69	Chilundundu Kusini
				70	Nasomba
				71	Chilundundu Kaskazini
				72	Lukumbo
		19	Mbesa	73	Mbesa
				74	Chikomo
				75	Chinunje
				76	Lijombo
				77	Airport
		20	Chiwana	78	Chiwana
				79	Umoja
				80	Mkandu
		21	Mchoteka	81	Mchoteka
				82	Mkolola

				83	Kitani
				84	Likweso
				85	Njenga
				86	Mnemasi
		22	Marumba	87	Marumba
				88	Molandi
				89	Masuguru
				90	Mchekeni
				91	Misyaje
		23	Mbati	92	Mbati
				93	Mdabwa
				94	Mpanji
5	LUKUMBULE	24	Lukumbule	95	Lukumbule
				96	Kazamoyo
				97	Tulingane
				98	Mitwana
				99	Imani
		25	Mchesi	100	Jiungeni
				101	Mwenge
				102	Mrusha
				103	Lukala
				104	Mchesi
		26	Mtina	105	Azimio
				106	Semeni
				107	Muungano
				108	Nyerere
				109	Angalia
6	NAMASAKATA	27	Namasakata	110	Namasakata
				111	Naikula
				112	Mkasale
				113	Amani
				114	Mchengamoto
				115	Mkotamo
		28	Ligoma	116	Ligoma
				117	Makoteni
				118	Msinji
		29	Mchuluka	119	Mchuluka
				120	Mwongozo
				121	Mkanyageni
		30	Misechela	122	Misechela
				123	Liwanga
				124	Chiungo

				125	Mea mtwaro
		31	Tuwemacho	126	Tuwemacho
				127	Namasalau
				128	Nasya
				129	Chemchem
7	NAKAPANYA	32	Nakapanya	130	Nakapanya
				131	Tulieni
		33	Namakambale	132	Namakambale
				133	Songambele
				134	Sautimoja
				135	Mkowela
		34	Muhuwesi	136	Muhuwesi
				137	Msagula
				138	Chingulungulu
		35	Majimaji	139	Majimaji
				140	Magomeni
				141	Chalinze
		36	Mindu	142	Mindu
				143	Liwangula
				144	Mtonya
		37	Namiungo	145	Namiungo
				146	Misufini
				147	Mnazimmoja
				148	Nangolombe
				149	Mnenje
				150	Nammanga
				151	Pacha nne
		38	Ngapa	152	Ngapa
				153	Mnazi mmoja
				154	Chawisi
		39	Tinginya	155	Tinginya
				156	Tanga
				157	Namatanda

Chanzo: Halmashauri ya Wilaya ya Tunduru

1.4 Idadi ya Watu.

Kwa mujibu wa Sensa ya Watu na Makazi ya mwaka 2022 Wilaya ya Tunduru ilikuwa na wakazi **412,054,** kati yao wanaume ni **201,668 (48.9%)** na wanawake ni **210,386 (51.1%).** Wastani wa ongezeko la wakazi katika Wilaya ya Tunduru ni asilimia **2.7** kwa mwaka, hivyo kwa mwaka 2024 wilaya inakadiriwa kuwa na wakazi **434,605**, wanawake wakiwa **221,900** na wanaume ni **212,705.09**.

1.4 Hali ya Hewa

Wilaya ya Tunduru ipo kwenye mwinuko wa kati ya meta 200 hadi 500 kutoka usawa wa bahari na ni tambarare Kusini hadi Kusini Magharibi. Hali ya hewa ya Tunduru ni joto la wastani wa 23°C. Mvua hunyesha kwa muda wa miezi sita kuanzia Disemba hadi Mei kwa wastani wa mm 960 kwa mwaka.

1.5 Hali ya Kiuchumi

Asilimia 95 ya wakazi wa Wilaya ya Tunduru wanategemea kilimo kama njia kuu ya uzalishaji mali. Zao kuu la biashara ni Korosho likifuatiwa na Ufuta,Mbaazi, Alizeti, na Karanga. Mazao makuu ya chakula ni Mahindi, Mpunga Mihogo, Viazi vitamu na Mikunde. Wilaya ina eneo la Kilometa za mraba 15,700 linalofaa kwa kilimo sawa na asilimia 83 ya eneo lote la Wilaya lipatalo Kilometa za mraba 18,778. Eneo linalolimwa kwa sasa ni Kilometa za mraba 1,012.14 sawa na asilimia 11.1 ya eneo lote linalofaa kwa kilimo. Pia Wilaya ina kiwanda kikubwa 1, Viwanda vya kati 15 na Viwanda vidogo 340 na vyote vinafanya kazi.

1.6 Vyanzo Vikuu vya Mapato ya Wananchi wa Tunduru

Vyanzo vikuu vya mapato ya Wananchi wa Tunduru ni mauzo ya mazao ya Kilimo na Mifugo, mazao yatokanayo na maliasili pamoja na biashara za bidhaa mbalimbali. Pato la Mwananchi wa Wilaya ya Tunduru ni wastani wa Tsh **3,288,256.00** kwa mwaka kwa mujibu wa takwimu za kimkoa za mwaka 2019/2020.

2.0 Huduma Muhimu zinazopatikana Wilayani Tunduru

2.1 Upatikanaji wa Huduma za Kijamii (Elimu, Afya, Maji)

Wilaya ya Tunduru ina jumla ya vituo vya kutolea huduma za afya 76 zikiwemo hospitali 3 (1 ya serikali na 2 za mashirika ya dini), vituo vya afya 8 vyote vinamilikiwa na serikali na zahanati 66 ambapo kati ya hizo 59 ni za serikali, 3 ni za mashirika ya dini na 4 zinamilikiwa na watu binafsi.

Wilaya ya Tunduru ina jumla ya shule za msingi 156 ambapo kati ya hizo shule 154 ni za Serikali na shule mbili (2) ni ya Binafsi na Shule za Sekondari 31, Shule 29 ni za Serikali na mbili (2) zinamilikiwa na mashirika ya dini, shule 6 kati ya hizo ni za Kidato cha Tano na cha Sita.

Huduma ya upatikanaji wa maji safi na salama inatolewa na Mamlaka ya Maji (TUUWASA) kwa maeneo ya Mjini na RUWASA kwa maeneo ya vijijini. Vyanzo vikuu vya upatikanaji wa Maji ni kupitia visima virefu, vifupi na mito inayotiririsha maji kwa kipindi chote cha mwaka. Kiwango cha usambazaji maji kwa RUWASA ni asilimia 70.01 na TUUWASA ni asilimia 64

2.2 Upatikanaji wa Huduma za Mawasiliano

2.2.1 Barabara

Wilaya ya Tunduru ina mtandao wa barabara wenye urefu wa km. 1,223.08 ambao umegawanyika katika makundi matatu (3) ambayo ni Barabara za mkusanyo (Collector Roads) Km 850.71, Barabara za jamii (Community Roads) Km 1.5 na Barabara za Mitaa (Feeder Roads) Km 370.87. Kati ya mtandao wa barabara uliopo Km 120.19 ni barabara za kiwango cha changarawe, Km 1.31 ni barabara za lami na Km 1,101.58 ni barabara za udongo.

Maeneo mengi hufikika kwa urahisi hasa wakati wa kiangazi, pia baadhi ya maeneo hufikika kwa shida hasa wakati wa masika kwa barabara ambazo zinahudumiwa na Wakala wa Barabara Mjini na Vijijini (TARURA) na Wakala wa Barabara (TANROAD).

2.2.2 Simu

Huduma za mawasiliano zinapatikana katika vijiji vyote vya Wilaya ya Tunduru na Mitandao iliyopo ni TTCL, Tigo, Vodacom, Airtel, Halotel, Zantel.

2.2.3 Redio

Matangazo ya redio yanapatikana kwa kupitia vituo vya Redio vya Taifa vya TBC Taifa na TBC FM katika baadhi ya maeneo. Pia vituo binafsi vinavyopatikana ni Safari FM iliyopo Mtwara na Mercy FM iliyopo Tunduru.

2.2.4 Magazeti

Huduma ya Magazeti inapatikana Makao Makuu ya Wilaya. Magazeti yanayouzwa Tunduru Mjini ni pamoja na Uhuru, Mzalendo, Mwananchi, Daily News, Habari Leo, Mtanzania, Majira, Sunday News, The Guardian, The Citizen, Business Times, Mwana Sport, Ijumaa.

3.0 UMUHIMU WA KUGAWA HALMASHAURI YA WILAYA YA TUNDURU

Umuhimu wa kuigawa Wilaya ya Tunduru unatokana na sababu kubwa zifuatazo:

3.1 Ukubwa wa eneo la utawala na mtawanyiko mkubwa wa kijiografia:

Halmashauri ya Wilaya ya Tunduru ina ukubwa wa kilometa za mraba **18,778,** hivyo ni kubwa kuliko Mkoa jirani wa Mtwara wenye kilomita za mraba **16,720** ukiwa na Wilaya tano (5) na Halmashauri tisa (9). Halmashauri ya Wilaya ya Tunduru inahudumia eneo lote hili ikiwa na Vijiji 157, Kata 39 na Tarafa 7. Ina Majimbo mawili ya Uchaguzi ya Tunduru Kusini na Tunduru Kaskazini. Halmashauri imetawanyika kwenye eneo lote hilo ukianzia Tarafa ya Nalasi (Misyage Km 105), Lukumbule (Imani Km 96), Matemanga (Hulia Km 104) (Kalulu - Rahaleo Km.104), Namasakata (Misechela Km.65), Nakapanya (Ngapa Km.104). Kwa hiyo Ukubwa wa eneo na umbali kutoka makao makuu ya Halmashauri unaongeza gharama za ufuatiliaji na usimamizi wa shughuli mbalimbali za mendeleo. Hali hii inasababisha usimamizi wa shughuli za maendeleo na utoaji wa huduma za kiutawala, kijamii, kiuchumi na kisiasa kwa wananchi kuwa mgumu na kwa gharama kubwa.Ili kuwahudumia watu hawa kwa ukaribu zaidi na kwa uhakika inahitajika kusogeza huduma za Halmashauri karibu na vijiji husika.

3.0 Idadi kubwa ya watu, Kata na Vijiji ikilinganishwa na Halmashauri nyingine

Halmashauri ya Wilaya ya Tunduru ina watu 412,054. Idadi hii ya wakazi wa Tunduru ni sawa na 80% idadi ya wakazi wa Halmashauri tatu (za Songea Dc 178,201, Madaba 65,215 na Namtumbo 271,364) zenye jumla ya wakazi 514,784, lakini pia sawa na 46.3% ya wakazi wote wa Mkoa wa Njombe wenye Halmashauri 6 na wakazi 889,946, lakini pia ni sawa na 25.2% ya wakazi wa Mkoa wa Mtwara wenye Halmashauri tisa (9) na wakazi 1,634,947. Hivyo kwa idadi hii ya watu waliopo ni dhahiri kuna hitaji la kuigawa kuwa Halmashauri mbili ili kurahisisha kazi ya kuwahudumia wananchi hawa.

3.3.3 Mgawanyo wa rasilimali:

Kugawika kwa Halmashauri hii kuwa Halmashauri mbili kutasaidia sana Serikali kugawanya rasilimali fedha na nyingine kwa uwiano mzuri kulingana na idadi ya watu iliyopo na ukubwa wa eneo husika, hivyo kuharakisha maendeleo ya wananchi na serikali kwa ujumla

Kwa kuzingatia ukubwa wa kijiografia na kiutawala pamoja na changamoto ya utoaji wa huduma kwa wananchi ndani ya Wilaya, Wananchi wa Wilaya ya Tunduru wameona ipo haja kubwa sana ya kuigawa Halmashauri ya Wilaya ya Tunduru ili kupata Halmashauri

za Wilaya mbili (2). Halmashauri ya Wilaya ya kwanza itaundwa na **Jimbo la Uchaguzi la Tunduru Kusini** na Halmashauri ya Wilaya ya Pili itaundwa **na Jimbo la Uchaguzi la Tunduru Kaskazini.**

Mapendekezo ya uundaji na ugawaji wa maeneo mapya ya kiutawala katika Wilaya hii umezingatia Sheria Na. 12 ya mwaka 1994 ya Uanzishaji wa Mikoa na Wilaya pamoja na vigezo muhimu vilivyotolewa na Ofisi ya Waziri Mkuu, kwenye Waraka wa Serikali wa Mwaka 1995 na Vigezo vilivyoainishwa kwenye mwongozo wa uanzishaji wa Mamlaka za Serikali za Mitaa wa mwaka, 2020. Baadhi ya vigezo hivyo ni:-

1. Eneo linalotosha kwa ajili ya mahitaji ya sasa na baadae kwa Halmashauri mama na mpya;
2. Idadi ya Tarafa zisizopungua 5;
3. Idadi ya Kata zisizopungua 15;
4. Idadi ya Vijiji visivyopungua 50;
5. Idadi ya watu wasiopungua Laki tatu (300,000) kwa Halmashauri mama na mpya angalau watu Laki mbili (200,000);
6. Miundombinu ya usafiri yenye kupitika nyakati zote; na
8. Viwanda vikubwa angalau vitatu (3) viwanda vya kati saba (7) na vidogo kumi (10).

Vigezo hivyo vimechambuliwa kwa kina kwa kila Halmashauri inayopendekezwa kuundwa kama ifuatavyo;

3.1 Halmashauri ya Wilaya inayoundwa na Jimbo la Uchaguzi la Tunduru Kaskazini

Halmashauri inayoundwa na Jimbo la Uchaguzi la Tunduru Kaskazini itakuwa na Tarafa 4 za Matemanga, Nampungu, Mlingoti na Nakapanya, Jimbo moja la Uchaguzi, Kata 24 na Vijiji 92 kama inavyoonekana katika jedwali namba 2.

Jedwali Na.2: Muhtasari wa Takwimu muhimu kwa Halmashauri ya Wilaya inayoundwa na Jimbo la Uchaguzi la Tunduru Kuskazini.

NA	AINA YA TAKWIMU	TAKWIMU HITAJIKA	TAKWIMU HALISIA	TOFAUTI
1	Ukubwa wa Eneo (kilometa za mraba)	NA	11,425	NA
2	Idadi ya Tarafa	5	4	(1)
3	Idadi ya Kata	15	24	9
4	Idadi ya Vijiji	50	92	42

NA	AINA YA TAKWIMU	TAKWIMU HITAJIKA	TAKWIMU HALISIA	TOFAUTI
5	Idadi ya wakazi (Sensa ya 2022)	300,000	225,773	(73,227)
6	Uwezo wa kujitegemea usiopungua 40% ya bajeti ya Halmashauri ukiondoa mishahara	40	25	15
7	Kuwepo kwa Mpango wa matumizi wa Ardhi wa Wilaya	1	0	1
8	Eneo la Makao Makuu ya Wilaya liwe na Mpango Kabambe wa Wilaya,Mipango kina na kupimwa kwa ajili ya matumizi mbalimbali	1	1	0
9	Asilimia **75** ya vijiji vyote viwe na Mpango wa Matumizi ya Ardhi.	75	49	26

Jedwali 2: Mgawanyo wa Kina Wa Maeneo ya Kiutawala ya Halmashauri ya inayopendekezwa (Jimbo La Tunduru Kaskazini).

NA	TARAFA	NA	KATA	NA	KIJIJI
1	MLINGOTI	1	Mchangani	1	Mchangani
				2	Tuleane
				3	Mkwanda
				4	Ngalinje
				5	Kidugalo
			Sisi Kwa Sisi	6	Sisi kwa sisi
				7	Cheleweni
				8	Lelolelo
				9	Nakatete
				10	Sevuyanke
		3	Nakayaya	11	Nakayaya Magharibi
				12	Tanesco
				13	Biasi
				14	Kangomba
		4	Majengo	15	Majengo
				16	Kalanje
				17	Muungano
		5	Mlingoti Mashariki	18	Extended
				19	Lambai
				20	Ujenzi

NA	TARAFA	NA	KATA	NA	KIJIJI
				21	Kalonga
		6	Mlingoti Magharibi	22	Kitanda
				23	Mkonda
				24	Msinjili
				25	Malombe
		7	Masonya	26	Masonya
				27	Nakayaya Mashariki
				28	Mkalekawana
				29	Nambarapi
		8	Nanjoka	30	Nanjoka
				31	Uwanja wa Ndege
				32	N.H.C
2	MATEMANGA	9	Kalulu	33	Rahaleo
				34	Mbungulaji
		10	Matemanga	35	Changarawe
				36	Matemanga
				37	Milonde
				38	Fundimbanga
		11	Jakika	39	Msamala
				40	Kindamba
				41	Kajima
				42	Jakika
		12	Namwinyu	43	Namwinyu
				44	Namakungwa
				45	Hulia
				46	Ndenyende
				47	Daraja mbili
		13	Ligunga	48	Ligunga
				49	Mtengashari
				50	Twendembele
3	NAMPUNGU	14	Nampungu	51	Nampungu
				52	Kitalo
				53	Mbatamila
		15	Kidodoma	54	Kidodoma
				55	Mkwajuni
				56	Legezamwendo
				57	Machemba
				58	Chajila
		16	Nandembo	59	Nandembo
				60	Amka
				61	Nangunguru
				62	Majala
				63	Tumaini

NA	TARAFA	NA	KATA	NA	KIJIJI
				64	Naluwale
4	NAKAPANYA	17	Nakapanya	65	Nakapanya
				66	Tulieni
		18	Namakambale	67	Namakambale
				68	Songambele
				69	Sautimoja
				70	Mkowela
		19	Muhuwesi	71	Muhuwesi
				72	Msagula
				73	Chingulungulu
		20	Majimaji	74	Majimaji
				75	Magomeni
				76	Chalinze
		21	Mindu	77	Mindu
				78	Liwangula
				79	Mtonya
		22	Namiungo	80	Namiungo
				81	Misufini
				82	Mnazimmoja
				83	Nangolombe
				84	Mnenje
				85	Nammanga
				86	Pacha nne
		23	Ngapa	87	Ngapa
				88	Mnazi mmoja
				89	Chawisi
		24	Tinginya	90	Tinginya
				91	Tanga
				92	Namatanda

Chanzo: Halmashauri ya Wilaya ya Tunduru

(vi) Jiografia

Halmashauri hii inayopendekezwa kuundwa itachukua sehemu ya kaskazini ya Wilaya ya Tunduru. Sehemu kubwa ya eneo hili ni tambarare, mwinuko wa wastani,mito na misitu.

Mipaka ya Halmashauri ya Wilaya

Halmashauri inayoundwa na Jimbo la Tunduru Kaskazini inapakana na Wilaya ya Namtumbo kwa upande wa Magharibi, Wilaya ya Nanyumbu (Mkoa wa Mtwara) kwa upande wa Mashariki, Wilaya ya Nachingwea kwa upande wa Kaskazini - Mashariki. Upande wa Kaskazini Wilaya inapakana na Wilaya ya Liwale, Kaskazini - Magharibi Wilaya ya Ulanga Mkoa wa Morogoro na Kusini inapakana na Wilaya inayopendekezwa kuundwa na Jimbo la Uchaguzi la Tunduru Kusini.

3.2 Halmashauri ya Wilaya inayoundwa na Jimbo la Uchaguzi la Tunduru Kusini

Halmashauri inayoundwa na Jimbo la Uchaguzi la Tunduru Kusini itakuwa na Jimbo moja la uchaguzi, Tarafa 3 za Lukumbule, Nalasi na Namasakata zenye jumla ya Kata 15 na vijiji 65 kama inavyoonekana katika jedwali namba 3 hapa chini:

Jedwali Na.3 Muhtasari wa Takwimu muhimu za Halmashauri ya Wilaya Nalasi inayoundwa na Jimbo la Uchaguzi la Tunduru Kusini

NA	AINA YA TAKWIMU	TAKWIMU HITAJIKA	TAKWIMU HALISIA	TOFAUTI
1	Ukubwa wa Eneo (kilometa za mraba)	NA	7,353	NA
2	Idadi ya Tarafa	5	3	(2)
3	Idadi ya Kata	15	15	0
4	Idadi ya Vijiji	50	65	15
5	Idadi ya wakazi	200,000	186,281	(13,719)
6	Uwezo wa kujitegemea usiopungua 40% ya bajeti ya Halmashauri ukiondoa mishahara	40	25	
7	Kuwepo kwa Mpango wa matumizi wa Ardhi wa Wilaya	1	0	
8	Eneo la Makao Makuu ya Wilaya liwe na Mpango Kabambe wa Wilaya, Mipango kina na kupimwa kwa ajili ya matumizi mbalimbali	1	1	
9	Asilimia **75** ya vijiji vyote viwe na Mpango wa Matumizi ya Ardhi.	75	49	

Jedwali 3: Mgawanyo wa Kina wa Maeneo ya Kiutawala ya Halmashauri ya wilaya inayopendekezwa (Jimbo La Tunduru Kusini).

NA	TARAFA	NA	KATA	NA	KIJIJI
1	NALASI	1	Nalasi Magharibi	1	Lipepo
				2	Nalasi
				3	Wenje
				4	Mkapunda
		2	Nalasi Mashariki	5	Chilundundu Kusini
				6	Nasomba
				7	Chilundundu Kaskazini
				8	Lukumbo
		3	Mbesa	9	Mbesa
				10	Chikomo
				11	Chinunje
				12	Lijombo
				13	Airport
		4	Chiwana	14	Chiwana
				15	Umoja
				16	Mkandu
		5	Mchoteka	17	Mchoteka
				18	Mkolola
				19	Kitani
				20	Likweso
				21	Njenga
				22	Mnemasi
		6	Marumba	23	Marumba
				24	Molandi
				25	Masuguru
				26	Mchekeni
				27	Misyaje
		7	Mbati	28	Mbati
				29	Mdabwa
				30	Mpanji
2	LUKUMBULE	8	Lukumbule	31	Lukumbule
				32	Kazamoyo
				33	Tulingane
				34	Mitwana
				35	Imani
		9	Mchesi	36	Jiungeni
				37	Mwenge
				38	Mrusha
				39	Lukala
				40	Mchesi
		10	Mtina	41	Azimio

NA	TARAFA	NA	KATA	NA	KIJIJI
				42	Semeni
				43	Muungano
				44	Nyerere
				45	Angalia
3	NAMASAKATA	11	Namasakata	46	Namasakata
				47	Naikula
				48	Mkasale
				49	Amani
				50	Mchengamoto
				51	Mkotamo
		12	Ligoma	52	Ligoma
				53	Makoteni
				54	Msinji
		13	Mchuluka	55	Mchuluka
				56	Mwongozo
				57	Mkanyageni
		14	Misechela	58	Misechela
				59	Liwanga
				60	Chiungo
				61	Mea mtwaro
		15	Tuwemacho	62	Tuwemacho
				63	Namasalau
				64	Nasya
				65	Chemchem

Chanzo: Halmashauri ya Wilaya ya Tunduru

(vi) Jiografia

Halmashauri itachukua sehemu ya Kusini ya Wilaya ya Tunduru. Eneo hili ni tambarare, mwinuko wa wastani, mito na misitu.

(vii) Mipaka ya Halmashauri ya Wilaya

Halmashauri inayopendekezwa ya Wilaya ya Tunduru kusini inapakana na Wilaya ya Namtumbo kwa upande wa magharibi, Wilaya ya Nanyumbu (Mkoa wa Mtwara) upande Mashariki, upande wa Kusini inapakana na Nchi ya Jamhuri ya Watu wa Msumbiji na Kaskazini inapakana na Wilaya inayoundwa na Jimbo la Uchaguzi la Tunduru Kaskazini.

Hitimisho

Mheshimiwa Mwenyekiti,
Kwa heshima kubwa naomba Kikao chako kipokee, kujadili na kuridhia mapendekezo ya kugawa Halmashauri ya Wilaya ya Tunduru ili kuwa na Halmashauri mbili za Wilaya kwa maslahi na manufaa mapana ya Wananchi wa Wilaya ya Tunduru, mkoa wa Ruvuma na Taifa kwa ujumla.

Naomba kuwasilisha

Chiza C. Marando
MKURUGENZI WA HALMASHAURI YA WILAYA TUNDURU

5.0 TAARIFA YA UTEKELEZAJI WA MPANGO NA BAJETI YA MKOA KWA MWAKA 2022/2023, NA MAPITIO YA UTEKELEZAJI WA MPANGO NA BAJETI YA MWAKA WA FEDHA 2023/2024 KUISHIA TAREHE 31, DESEMBA 2023

5.1 BAJETI YA MKOA

Katika mwaka wa fedha 2022/23 Mkoa wa Ruvuma Fungu 82 uliidhinishiwa kukusanya na kutumia kiasi cha shilingi **277,483,494,570.36** kwa ajili ya matumizi ya kawaida na maendele. Kati ya fedha hizo shilingi **183,020,034,042.64** ni fedha za matumizi ya kawaida na shilingi **94,463,460,527.72** ni fedha za maendeleo. Katika fedha za matumizi ya kawaida shilingi **152,802,329,191.50** ni fedha za mishahara na shilingi **30,217,704,851.14** ni matumizi mengineyo. Kati ya fedha za maendeleo shilingi **37,331,740,829.66** ni ruzuku toka Serikali Kuu, shillingi **48,567,936,557.31** ni fedha za nje toka kwa wafadhili wa maendeleo na shilingi **8,563,783,140.75** ni makusanyo ya mapato ya ndani ya Mamlaka za Serikali za Mitaa (MSM).

Hadi kufikia tarehe 30 Juni, 2023 Mkoa wa Ruvuma Fungu 82 umepokea na kukusanya shilingi **268,224,189,189.51** sawa na asilimia **96.66** ya bajeti iliyoidhinishwa. Kati ya fedha hizo shilingi **152,977,956,236.50** ni fedha za mishahara ya Watumishi, shilingi **29,135,433,642.78** ni fedha za matumizi mengineyo kutoka Serikali Kuu na mapato ya ndani, shilingi **86,110,799,310.23** ni fedha za kutekeleza miradi ya maendeleo.
Kati ya fedha za miradi ya maendeleo shilingi **38,381,893,637.26** ni fedha za miradi kutoka Serikali Kuu, shilingi **39,620,412,741.88** ni fedha za miradi kutoka kwa wafadhili na shilingi **8,108,492,931.09** ni fedha za miradi kutoka mapato ya ndani ya MSM.

Kwa upande wa matumizi hadi Juni 30, 2023 jumla ya shilingi **244,488,766,415.32** zimetumika sawa na asilimia **91.15** ya fedha pokelewa**.** Aidha fedha za bakaa ni **Shilingi. 23,735,422,774.19** ambapo Halmashauri ya Wilaya ya Tunduru inaongoza kwa kubaki na kiasi kikubwa cha fedha (**Shilingi. 5,183,731,502.26** sawa na **21.84%** ya bakaa) ikifuatiwa na Halmashauri ya Wilaya ya Namtumbo (**Shilingi. 4,945,615,181.98** sawa na **20.84%** ya bakaa). Aidha, Halmashauri ya Wilaya ya Nyasa na Madaba pekee zimebakiwa na fedha za mishahara (Madaba (**278,000.00**) na Nyasa (**2,626,760.00**)).

Jedwali Na 1: Bajeti, Mapokezi na Matumizi ya Fedha mwaka wa Fedha 2022/23

Na	Aina ya Bajeti	Fedha idhinishwa	Kiasi pokelewa	Asilimia ya Fedha Zilizotolewa	Matumizi	Asilimia ya Fedha Zilizotumika	Bakaa
A	**Bajeti ya Matumizi ya Kawaida**						
1	Mishahara	152,802,329,191.50	152,977,956,236.50	100.1	152,975,051,476.50	100.0	2,904,760.00
2	Matumizi mengineyo	30,217,704,851.14	29,135,433,642.78	96.42	27,517,917,898.62	94.45	1,617,515,744.16
	Jumla Ndogo	**183,020,034,042.64**	**182,113,389,879.28**	**99.50**	**180,492,969,375.12**	**99.11**	**1,620,420,504.16**
B	**Bajeti ya Matumizi ya Maendeleo**						
4	Fedha za Maendeleo toka Serikali Kuu	37,331,740,829.66	38,381,893,637.26	102.81	28,857,229,597.84	75.18	9,524,664,039.42
5	Fedha za Maendeleo toka Nje	48,567,936,557.31	39,620,412,741.88	81.58	28,412,548,312.13	71.71	11,207,864,429.75
6	Fedha za Maendeleo Mapato ya Ndani	8,563,783,140.75	8,108,492,931.09	94.68	6,726,019,130.23	82.95	1,382,473,800.86
	Jumla Ndogo	**94,463,460,527.72**	**86,110,799,310.23**	**91.16**	**63,995,797,040.20**	**74.32**	**22,115,002,270.03**
	JUMLA KUU	**277,483,494,570.36**	**268,224,189,189.51**	**96.66**	**244,488,766,415.32**	**91.15**	**23,735,422,774.19**

5.1.1 MAKUSANYO YA MAPATO YA NDANI KWA MWAKA WA FEDHA 2022/23

Kwa mwaka wa fedha 2022/23 Mkoa wa Ruvuma Fungu 82 ulipangiwa kukusanya kiasi cha shilingi **25,523,963,538.00** kutoka katika vyanzo mbalimbali vya mapato ya ndani ya Halmashauri. Kati ya fedha hizo, shilingi **5,948,568,304.00** ni Mapato lindwa, na shilingi **19,575,395,234.00** ni Mapato halisi. Hadi kufikia tarehe 30 Juni, 2023 kiasi cha shilingi **25,033,498,655.73** zilikusanywa sawa na asilimia **98.1** ya makisio yaliyoidhinishwa.

Kati ya makusanyo hayo shilingi **4,103,019,410.26** ni Mapato lindwa, na shilingi **20,930,479,245.47** ni Mapato halisi. Halmashauri ya wilaya ya Songea imeongoza kwa asilimia kubwa ya ukusanyaji wa mapato ya ndani **(102.8%)** ikifuatiwa na Mbinga Mji **(100.6%),** na Halmbashauri ya wilaya ya Mbinga **(100.4%).** Halmashauri ya wilaya ya Tunduru imekuwa ya mwisho kwa kukusanya mapato kwa asilimia ndogo (**91.5%)** ikifuatiwa na Namtumbo yenye asilimia **95.4.** Kwa upande wa uwingi wa makusanyo ya mapato ya ndani Halmashauri ya wilaya ya Mbinga iliongoza kwa kukusanya shilingi **6,600,335,099.80,** ikifuatiwa na Manispaa ya Songea shilingi **5,508,915,390.00** na Halmashauri ya Wilaya ya Tunduru shilingi **4,304,550,655.59.**

Jedwali Na 2: Maduhuli ya Mkoa na Mapato ya Ndani ya Halmashauri hadi Juni, 2023

Na	Mkoa/ H/mashauri	Bajeti idhinishwa 2022/23	Makusanyo hadi Juni, 2023	Asilimi aya maku sanyo	Nafasi kwa asilimia	Nafasi kwa uwingi wa makusanyo
1.	Songea DC	2,132,897,000.00	2,192,825,588.04	102.8	1	4
2.	Mbinga TC	2,116,235,000.00	2,128,586,974.41	100.6	2	5
3.	Mbinga DC	6,575,373,914.00	6,600,335,099.80	100.4	3	1
4.	Songea MC	5,517,867,324.00	5,508,915,390.00	99.8	4	2
5.	Nyasa DC	1,361,264,300.00	1,327,410,997.55	97.5	5	7
6.	Madaba DC	1,125,526,000.00	1,075,738,186.88	95.6	6	8
7.	Namtumbo DC	1,984,000,000.00	1,892,455,763.46	95.4	7	6
8.	Tunduru DC	4,705,800,000.00	4,304,550,655.59	91.5	8	3
9.	RS	5,000,000.00	2,680,000.00	53.6	9	9
	JUMLA	**25,523,963,538**	**25,033,498,655.73**	**98.1**		

5.1.2 BAJETI YA MATUMIZI YA KAWAIDA KWA MWAKA 2022/2023

Katika mwaka wa fedha **2022/23,** Mkoa na Halmashauri uliidhinishiwa fedha za Matumizi ya Kawaida kiasi cha **shilingi 183,020,034,042.64** Kati ya fedha hizo Mishahara ni **shilingi 152,802,329,191.50**, ikiwa shilingi **152,691,872,365.00** toka serikali kuu na shilingi **110,456,826.50** toka mapato ya ndani ya halmashauri na Matumizi Mengineyo ni **shilingi 30,217,704,851.14,** ikiwa shilingi **15,940,597,552.90** toka serikali kuu na shilingi **14,277,107,298.24** toka mapato ya ndani ya halmashauri**.**

Hadi kufikia **30 Juni , 2023** Mkoa na Halmashauri umepokea kiasi cha **shilingi 182,113,389,879.28** sawa na asilimia **99.5** ya bajeti. Kati ya fedha hizo Mishahara ni **shilingi 152,977,956,236.50** ambapo shilingi **152,867,499,410.00** ni ruzuku kutoka Serikali Kuu na shilingi **110,456,826.50** ni mapato ya ndani ya Halmashauri.Matumizi Mengineyo ni **shilingi 29,135,433,642.78** ambapo shilingi **15,568,824,080.88 ni** ruzuku kutoka Serikali Kuu na shilingi **13,566,609,561.90** ni mapato ya ndani ya Halmashauri**.**

Hadi kufikia Juni, 2023 Mkoa na Halmashauri umetumia kiasi cha **shilingi 180,492,969,375.12** sawa na asilimia **99.1** ya fedha pokelewa. Kati ya fedha hizo Mishahara ni **shilingi 152,975,051,476.50** ambapo shilingi **152,864,594,650.00 ni** ruzuku kutoka Serikali Kuu na shilingi **110,456,826.50** ni mapato ya ndani ya Halmashauri. Matumizi Mengineyo ni **shilingi 27,517,917,898.62** ambapo shilingi **15,240,004,495.05** ni ruzuku kutoka Serikali Kuu na shilingi **12,277,913,403.57** ni mapato ya ndani ya halmashauri**. Jedwali Na. 03**: Mchanganuo wa Fedha za Matumizi ya Kawaida kwa mwaka wa fedha 2022/2023.

Jedwali Na. 3. Matumizi ya Kawaida hadi Juni, 2023

Na	Aina ya Bajeti	Bajeti Iliyoidhinishwa 2022/2023	Kiasi Kilichotolewa hadi Juni, 2023	Asilimia ya Fedha Zilizotolewa	Matumizi hadi Juni, 2023	Asilimia ya Matumizi hadi Juni, 2023	Bakaa
A	**Mishahara Serikali Kuu**						
1.	RS	2,840,678,000.00	2,629,565,549.00	92.6	2,629,565,549.00	100.0	
2.	MBINGA DC	22,708,909,979	22,708,909,979	100.0	22,708,909,979	100.0	
3.	MADABA DC	6,683,088,000	6,769,427,280	101.3	6,769,149,280	100.0	278,000.00
4.	SONGEA DC	15,878,414,000.00	16,079,002,750	101.3	16,079,002,750	100.0	
5.	SONGEA MC	32,652,996,386.00	32,652,996,386.00	100.0	32,652,996,386.00	100.0	
6.	NYASA DC	13,818,881,000	14,417,322,170	104.3	14,414,695,410	100.0	2,626,760.00
7.	MBINGA TC	16,566,261,000.00	16,528,925,126.00	99.8	16,528,925,126.00	100.0	
8.	NAMTUMBO DC	18,758,952,000	19,417,869,970	103.5	19,417,869,970	100.0	
9.	TUNDURU DC	22,783,692,000.00	21,663,480,200.00	95.1	21,663,480,200.00	100.0	
	Jumla Ndogo	**152,691,872,365.00**	**152,867,499,410.00**	**100.1**	**152,864,594,650.00**	**100.0**	**2,904,760.00**
B	**Mishahara Mapato ya Ndani**						
1.	SONGEA MC	110,456,826.50	110,456,826.50	100.0	110,456,826.50	100.0	0
	Jumla Ndogo	**110,456,826.50**	**110,456,826.50**	**100.0**	**110,456,826.50**	**100.0**	0
	Jumla Kuu	**152,802,329,191.50**	**152,977,956,236.50**	**100.1**	**152,975,051,476.50**	**100.0**	**2,904,760.00**
C	**Matumizi Mengineyo Serikali Kuu**						
1.	RS	3,546,870,000.00	3,481,768,000.00	98.2	3,481,768,000.00	100.0	0
2.	MBINGA DC	5,593,512,052.90	5,593,512,052.90	100.0	5,552,179,052.90	99.3	41,333,000.00
3.	MADABA DC	723,894,000.00	704,752,000.00	97.4	548,285,923.15	77.8	156,466,076.85

Na	Aina ya Bajeti	Bajeti Iliyoidhinishwa 2022/2023	Kiasi Kilichotolewa hadi Juni, 2023	Asilimia ya Fedha Zilizotolewa	Matumizi hadi Juni, 2023	Asilimia ya Matumizi hadi Juni, 2023	Bakaa
4.	SONGEA DC	895,235,000.00	656,764,885.00	73.4	656,764,885.00	100.0	0
5.	SONGEA MC	994,432,500.00	1,007,182,500.00	101.3	968,270,341.00	96.1	38,912,159.00
6.	NYASA DC	803,982,000	758,690,000.00	94.4	758,690,000	100.0	0
7.	MBINGA TC	662899000	620,900,307.98	93.7	615,482,858.00	99.1	5,417,449.98
8.	NAMTUMBO DC	1,695,103,000	1,693,082,500	99.9	1,606,391,600	94.9	86,690,900.00
9.	TUNDURU DC	1,024,670,000.00	1,052,171,835.00	102.7	1,052,171,835.00	100.0	0
	Jumla Ndogo Matumizi Mengineyo SK	**15,940,597,552.90**	**15,568,824,080.88**	**97.7**	**15,240,004,495.05**	**97.9**	**328,819,585.83**
D	**Matumizi Mengineyo Mapato ya Ndani**						
1.	MBINGA DC	1,962,632,046.94	1,962,632,046.94	100.0	1,365,846,743.10	69.6	596,785,303.84
2.	MADABA DC	801,471,600.00	801,471,600	100.0	801,471,600	100.0	0
3.	SONGEA DC	1,402,500,000.00	1,373,215,988.04	97.9	1,373,215,988.04	100.0	0
4.	SONGEA MC	3,773,113,194.40	3,305,349,234.00	87.6	3,291,076,338.64	99.6	14,272,895.36
5.	NYASA DC	1,032,120,256	938,452,401	90.9	938,452,401	100.0	0
6.	MBINGA TC	1,033,630,200.90	1,033,630,201	100.0	1,009,377,589	97.7	24,252,612.07
7.	NAMTUMBO DC	1,474,400,000	1,586,317,574	107.6	1,087,926,601	68.6	498,390,973.00
8.	TUNDURU DC	2,797,240,000	2,565,540,517.02	91.7	2,410,546,142.96	94.0	154,994,374.06

Na	Aina ya Bajeti	Bajeti Iliyoidhinishwa 2022/2023	Kiasi Kilichotolewa hadi Juni, 2023	Asilimia ya Fedha Zilizotolewa	Matumizi hadi Juni, 2023	Asilimia ya Matumizi hadi Juni, 2023	Bakaa
	Jumla Mapato Ndani	**14,277,107,298.24**	**13,566,609,561.90**	**95.02**	**12,277,913,403.57**	**90.50**	**1,288,696,158.33**
	Jumla Matumizi Mengineyo (SK na OSR)	**30,217,704,851.14**	**29,135,433,642.78**	**96.42**	**27,517,917,898.62**	**94.45**	**1,617,515,744.16**
	Jumla Kuu	**183,020,034,042.64**	**182,113,389,879.28**	**99.50**	**180,492,969,375.12**	**99.11**	**1,620,420,504.16**

5.1.3 BAJETI YA MAENDELEO KWA MWAKA 2022/2023

Katika mwaka wa fedha **2022/23,** Mkoa wa Ruvuma Fungu 82 uliidhinishiwa shilingi **94,463,460,527.72** kwa ajili kutekeleza miradi/shughuli za Maendeleo, kati ya fedha hizo **shilingi 37,331,740,829.**66 ni ruzuku kutoka Serikali Kuu, shilingi **48,567,936,557.31** ni fedha za Nje (Foreighn) na **shilingi 8,563,783,140.75 ni** Mapato ya ndani ya Halmashauri.

Hadi kufikia **30 Juni, 2023** Mkoa na Halmashauri umepokea kiasi cha shilingi **86,110,799,310.23** sawa na asilimia **91.2** ya bajeti iliyoidhinishwa. Kati ya fedha hizo shilingi **38,381,893,637.26** ni ruzuku kutoka Serikali Kuu, shilingi **39,620,412,741.88** ni fedha za nje na mapato ya ndani ya Halmashauri ni shilingi **8,108,492,931.09.**

Hadi kufikia tarehe 30 Juni, 2023, Mkoa na Halmashauri ulitumia shilingi **63,995,797,040.20** sawa na asilimia **74.3** ya fedha pokelewa na kubaki na jumla ya shilingi **22,115,002,270.03**. Jedwali Na. 04 linaonesha mchanganuo wa bajeti ya maendeleo kwa mwaka wa fedha 2022/2023.

5.1.4 Bajeti na Mapokezi ya Fedha hadi Juni, 2023

Jedwali Na. 4: Bajeti, Mapokezi na Matumizi ya Fedha za Maendeleo Halmashauri Hadi Juni 2023 kwa mwaka wa fedha 2022/223

Na	Aina ya Bajeti	Bajeti Iliyoidhinishwa 2022/2023	Kiasi Kilichotolewa hadi Juni 2023	Asilimia ya Fedha Zilizotolewa	Matumizi hadi Juni 2023	Asilimia ya Matumizi hadi Juni 2023	Bakaa
A	**Fedha za Maendeleo kutoka Serikali Kuu**						
1.	**RS**	1,699,695,000.00	1,699,695,000.00	100.0	1,699,695,000.00	100.0	0.00
2.	MBINGA DC	6,438,895,714.42	6,438,895,714.42	100.0	4,797,091,062.42	74.5	1,641,804,652.00
3.	MADABA DC	2,696,899,000.00	2,512,625,059.36	93.2	1,559,477,664.91	62.1	953,147,394.45
4.	SONGEA DC	3,425,999,000.00	4,389,935,000.00	128.1	3,185,240,500.11	72.6	1,204,694,499.89
5.	SONGEA MC	6,877,161,030.24	6,877,161,030.24	100.0	6,351,120,330.24	92.4	526,040,700.00
6.	NYASA DC	4,110,371,000.00	3,382,539,210.27	82.3	2,578,161,410.27	76.2	804,377,800.00
7.	MBINGA TC	2,278,369,000.00	2,245,452,364.66	98.6	2,163,172,518.25	96.3	82,279,846.41
8.	NAMTUMBO DC	2,876,434,000.00	3,772,117,447.12	131.1	1,974,763,447.12	52.4	1,797,354,000.00
9.	TUNDURU DC	6,927,917,085.00	7,063,472,811.19	102.0	4,548,507,664.52	64.4	2,514,965,146.67
	Jumla ya Fedha za Maendeleo kutoka Serikali Kuu	**37,331,740,829.66**	**38,381,893,637.26**	**102.8**	**28,857,229,597.84**	**75.2**	**9,524,664,039.42**
B	**Fedha za Maendeleo kutoka Nje**						
1.	RS	695,972,679.00	301,926,507.65	43.4	295,868,351.65	98.0	0.00
2.	MBINGA DC	8,850,305,837.75	6,321,215,775.34	71.4	4,477,592,366.64	70.8	1,843,623,408.70
3.	MADABA DC	3,369,317,000.00	2,497,293,930.45	74.1	1,785,293,930.45	71.5	712,000,000.00
4.	SONGEA DC	5,852,680,000.00	3,755,020,502.86	64.2	2,197,840,225.25	58.5	1,557,180,277.61
5.	SONGEA MC	4,557,064,867.00	3,338,877,569.54	73.3	2,559,065,230.54	76.6	779,812,339.00
6.	NYASA DC	5,957,811,000.00	4,921,681,754.80	82.6	3,855,327,022.30	78.3	1,066,354,732.50
7.	MBINGA TC	3,437,948,000.00	2,422,596,993.00	70.5	1,791,594,878.00	74.0	631,002,115.00

Na	Aina ya Bajeti	Bajeti Iliyoidhinishwa 2022/2023	Kiasi Kilichotolewa hadi Juni 2023	Asilimia ya Fedha Zilizotolewa	Matumizi hadi Juni 2023	Asilimia ya Matumizi hadi Juni 2023	Bakaa
8.	NAMTUMBO DC	7,171,504,250.00	5,705,191,439.52	79.6	3,176,835,319.54	55.7	2,528,356,119.98
9.	TUNDURU DC	8,675,332,923.56	10,356,608,268.72	119.4	8,273,130,987.76	79.9	2,083,477,280.96
	Jumla Maendeleo Nje	**48,567,936,557.31**	**39,620,412,741.88**	**81.6**	**28,412,548,312.13**	**71.7**	**11,207,864,429.75**
C	**Maendeleo Mapato ya Ndani**						
1.	MBINGA DC	2,222,120,602	2,222,120,602	100.0	1,962,632,046.94	88.3	259,488,555.06
2.	MADABA DC	324,054,550.40	169,722,000.00	52.4	168,605,500.00	99.3	1,116,500.00
3.	SONGEA DC	730,400,000.00	819,609,600.00	112.2	748,636,200.00	91.3	70,973,400.00
4.	SONGEA MC	1,931,857,892.35	1,931,857,892.35	100.0	1,472,031,719.95	76.2	459,826,172.40
5.	NYASA DC	329,144,044.00	388,958,596.17	118.2	359,958,596.17	92.5	29,000,000.00
6.	MBINGA TC	608,046,000.00	531,075,913.00	87.3	434,124,629.17	81.7	96,951,283.83
7.	NAMTUMBO DC	509,600,000	306,138,189	60.1	271,315,000	88.6	34,823,189.00
8.	TUNDURU DC	1,908,560,052	1,739,010,138.57	91.1	1,308,715,438	75.3	430,294,700.57
	Jumla Maendeleo Mapato Ndani	**8,563,783,140.75**	**8,108,492,931.09**	**94.7**	**6,726,019,130.23**	**83.0**	**1,382,473,800.86**
	Jumla ya Fedha za Miradi ya Maendeleo	**94,463,460,527.72**	**86,110,799,310.23**	**91.2**	**63,995,797,040.20**	**74.3**	**22,115,002,270.03**

5.1.5 Miradi/shughuli Muhimu zilizotekelezwa kwa Kipindi cha Julai, 2022 Hadi Juni 2023.

SEKTA YA ELIMU

i. Ujenzi wa shule mpya 12 za Msingi za kisasa zenye madarasa ya awali na ujenzi wa miundombinu mbalimbali katika shule za Msingi 44 kwa gharama ya shilingi **7.291,000,000.00.**

ii. Ujenzi wa shule mpya **9** za Sekondari kwa gharama ya Shilingi **5,044,975,443.00** kupitia programu ya SEQUIP mzunguko wa pili (Tunduru 2, Mbinga DC 1, Mbinga TC 1, Songea DC 1, Songea MC 1, Nyasa 1, Madaba 1, Namtumbo 1).

iii. Upanuzi wa shule za sekondari nane (8) za Emmanuel Nchimbi, Mpitimbi, Jenesta Mhagama, Pamoja, Msonya, Mchoteka, Mataka na Tunduru kwa gharama ya shilingi **4,447,300,000.00;**

iv. Upanuzi wa Shule za Sekondari Kidato cha 5 na 6 kwa ajili ya ujenzi wa miundombinu ya elimu katika shule ya sekondari Maposeni, Namabengo na Nandembo ili ziweze kupokea wanafunzi wa kidato cha Tano kwa mwaka 2023. Mradi huu huu unahusisha ujenzi wa madarasa 13, mabweni 5 na vyoo matundu 20 kwa ufadhili wa kampuni ya Barick Gold Mine kwa Gharama ya shilingi **986,000,000.00;**

v. Ujenzi na ukarabati wa Vituo vya Walimu 12 kupitia GPE LANES II kwa Gharama ya shilingi milioni **264,000,000.00;**

vi. Ujenzi wa vyumba 6 vya madarasa ya elimu ya awali, matundu 18 ya vyoo vya wanafunzi na samani katika shule ya msingi Kifaguro, Ndirima na Luhindo kupitia GPE LANES kwa gharama ya shilingi **173,475,000.00;**

vii. Ujenzi wa Vyumba **156** vya madarasa katika shule za sekondari kwa gharama ya shilingi **3,120,000,000.00** na kufanikiwa kuondoa kabisa tatizo la upungufu wa vyumba vya madarasa na hiyo kufanya wanafunzi wote wanafaulu kujiunga kidato cha kwanza;

viii. Ujenzi wa Bweni moja katika Sekondari ya Darajambili kwa gharama ya Tshs. **142,934,332.00** kutoka Mamlaka ya Elimu Tanzania (TEA);

ix. Ujenzi wa shule ya wasichana ya Mkoa ya Dkt.Samia Suluhu Hassan awamu ya pili kwa gharama ya shilingi **1,100,000,000.00**. Awamu hii inahusisha ujenzi wa vyumba 4 vya madadara na ofisi moja, chumba cha TEHAMA, Maktaba, nyumba 3 za walimu na mabweni 4 ya wanafunzi;

x. Serikali imeanza ujenzi wa chuo cha Ufundi Stadi na Marekebisho kwa Watu wenye Ulemavu katika Halmashauri ya wilaya ya Songea Kata ya Liganga awamu ya kwanza kwa gharama ya Tshs. **1,000,000.00.** Mradi huu unahusisha ujenzi wa bweni moja lenye uwezo wa kuchukua wanafunzi 40, madarsa 10, na nyumba moja ya Walimu (3 in 1);

xi. Ujenzi wa nyumba **10** za walimu kwa gharama ya shilingi **950,000,000.00**

xii. Kujenga miundombinu ya elimu katika shule ya sekondari Maposeni na Pambazuko, kwa gharama ya shilingi **573,649,131.00**. Ujenzi huu unajumuisha ujenzi wa majengo mawili ya utawala, madarasa 4, maabara moja, maktaba 1, chumba cha TEHEMA kimoja, matundu ya vyoo 8 na ukamilishaji wa madarasa manne (4);

xiii. Ujenzi wa mabweni mawili ya wanafunzi (2) na matundu 20 ya vyoo vya wanafunzi katika shule za Msingi na Sekondari kwa gharama ya shilingi **290,000,000.00** kwa ajili ya kuongeza miundombinu ya kidato cha tano kwa Halmashauri zilizoshinda vigezo vya **EP4R.**

xiv. Ugawaji wa vishikwambi **9,079** kwa walimu wote wa shule za Msingi na Sekondari kwa ajili ya kuboreshaji ufundishaji.

SEKTA YA AFYA NA USTAWI WA JAMII

- Ukarabati wa hospitali kongwe ya Tunduru kwa Gharama shilingi **900,000,000.00**
- Ujenzi wa Hospitali ya Rufaa ya Mkoa katika eneo la Mwengemshindo kwa gharama ya Shilingi **3,075,831,600.24**
- Ujenzi wa jengo moja (**1)** la wagonjwa mahututi kwa gharama ya shilingi milioni **250,000,000.00** katika Halmashauri ya Mbinga DC.
- Kuimarika kwa upatikanaji wa dawa, vifaa, vifaa tiba na vitendanishi katika vituo vya kutolea huduma za afya, kwani upatikanaji umeongezeka kutoka **93% (2021)** hadi **96%** mwaka, 2023.
- Mkoa umepokea mashine ya CT scan na digital X-ray kwa ajili ya hospitali ya Rufaa ya Mkoa na mashine ya X-Ray kwa ajili ya hospitali ya Halmashauri ya Wilaya ya Madaba.
- Mkoa umepokea magari matatu **(7)** ya wagonjwa katika Halmashauri ya Wilaya ya Nyasa (**1**), Tunduru (**2**), Songea DC (**1**), Namtumbo (**1**) na hospitali ya rufaa ya Mkoa (1)
  (i) Ukamilishaji wa Ujenzi wa Hospitali **ya** Halmashauri ya Wilaya Nyasa, Mbinga na Madaba kwa gharama ya Shilingi **2,700,000,000.00**

- Ujenzi wa nyumba 6 za Watumishi katika Halmashauri ya Wilaya ya Songea kwa gharama ya Shilingi **440,000,000.00**
- Kujenga vituo vya afya **14** kwa gharama ya shilingi Bilioni **9.345** ambayo vina majengo ya huduma ya mama na mtoto pamoja na majengo ya upasuaji.
- Ujenzi umekamilisha zahanati **21** kwenye Halmashauri saba (**7**) kwa gharama ya shilingi bilioni 1**.05.**
- Ujenzi wa nyumba **9** za watumishi wa Afya kwa gharama ya shilingi Milioni **856.585.**
- Utekelezaji wa mradi endelevu wa usambazaji maji na usafi wa mazingira vijijini (SRWSSP) katika zahanati **11** kwa gharama ya Shilingi milioni **569**.

UBORESHAJI WA MAKAZI YA VIONGOZI NA OFISI

- Ujenzi wa ya majengo **2** ya Utawala ya Halmashauri kwa gharama ya shilingi **1,488.402,504.81** (Mbinga DC, Nyasa DC);
- Ujenzi wa Nyumba za viongozi na watumishi wa Mkoa na Halmashauri kwa gharama ya shilingi **665,000,000.00** ikiwemo nyumba ya makazi ya Katibu Tawala wa Mkoa, Mkuu wa Wilaya ya Songea na Mbinga;
- Ukarabati wa nyumba **2** za makazi ya Mkuu wa wilaya ya Tunduru na Namtumbo kwa gharama ya Shilingi **200,000,000.00**
- Ujenzi wa ofisi **2** za Maafisa Tarafa ya Nakapanya na Madaba kwa gharama ya Shilingi **160,000,000.00** Tunduru na Madaba;
- Ujenzi wa ukumbi wa mikutano wa Songea club kwa gharama ya shilingi **250,000,000.00;**

5.2 TAARIFA YA UTEKELEZAJI WA MPANGO NA BAJETI YA MWAKA WA FEDHA 2023/24.

5.2.1 BAJETI YA MKOA

Mkoa na Halmashauri zake kwa mwaka wa fedha 2023/24 uliidhinishiwa kukusanya na kutumia kiasi cha shilingi **278,982,735,095.16** katika matumizi ya kawaida na maendelo. Kati ya fedha hizo shilingi **192,490,045,567.00** ni fedha za matumizi ya kawaida na kiasi cha shilingi **86,492,689,528.16** ni fedha za maendeleo. Katika fedha za matumizi ya kawaida shilingi **161,149,790,479.00 ni** fedha za mishahara na shilingi **31,340,255,088.00** ni matumizi mengineyo. Kati ya fedha za maendeleo shilingi **43,389,815,000.00** ni ruzuku toka serikali kuu, shillingi **35,094,935,915.76** toka kwa

wafadhili wa maendeleo na shilingi **8,007,938,612.40** kutoka makusanyo ya mapato ya ndani ya halmashauri.

Hadi kufikia tarehe 31 Desemba, 2023 Mkoa na Halmashauri zake umepokea na kukusanya shilingi **153,037,944,010.47 sawa** na asilimia **54.86** ya makisio ya bajeti. Kati ya fedha hizo shilingi **84,823,179,532.89** ni fedha za mishahara, shilingi **18,795,956,073.59** ni fedha za matumizi mengineyo kutoka serikali kuu na mapato ya ndani, shilingi **49,418,808,403.99** ni fedha za kutekeleza miradi ya maendeleo. Kati ya fedha hizo za miradi ya maendeleo **shilingi 32,631,674,108.48** ni fedha za miradi kutoka serikali kuu, shilingi **11,331,554,686.17** ni fedha za miradi kutoka kwa wafadhili na shilingi **5,455,579,609.34** ni fedha za miradi kutoka mapato ya ndani yua Halmashauri.

Kwa upande wa matumizi hadi Desemba 31, 2023 jumla ya shilingi **129,177,635,716.57** zimetumika sawa asilimia **84.41** ya fedha pokelewa**.** Kati ya fedha hizo shilingi **84,807,763,532.49** ni fedha za mishahara, shilingi **14,693,709,228.61** ni fedha za matumizi mengineyo kutoka serikali kuu na mapato ya ndani, shilingi **29,676,162,955.47** ni fedha za kutekeleza miradi ya maendeleo. Kati ya fedha hizo za miradi ya maendeleo **shilingi 17,449,660,318.65** ni fedha za miradi kutoka serikali kuu, shilingi **8,673,650,538.60** ni fedha za miradi kutoka kwa wafadhili na shilingi **3,552,852,098.22** ni fedha za miradi kutoka mapato ya ndani yua Halmashauri.

Jedwali Na 4: Bajeti, Mapokezi na Matumizi ya Fedha mwaka wa Fedha 2023/24

Na	Aina ya Bajeti	Fedha idhinishwa	Kiasi pokelewa	Asilimia ya Fedha Zilizotolewa	Matumizi	Asilimia ya Fedha Zilizotumika	Bakaa
A	**Bajeti ya Matumizi ya Kawaida**						
1	Mishahara	161,149,790,479.00	84,823,179,532.89	52.64	84,807,763,532.49	99.98	15,416,000.40
2	Matumizi mengineyo	31,340,255,088.00	18,795,956,073.59	59.97	14,693,709,228.61	78.17	4,102,246,844.98
	Jumla Matumizi ya Kawaida	**192,490,045,567.00**	**103,619,135,606.48**	**53.83**	**99,501,472,761.10**	**96.03**	**4,117,662,845.38**
B	**Bajeti ya Matumizi ya Maendeleo**						
4	Fedha za Maendeleo toka Serikali Kuu	43,389,815,000.00	32,631,674,108.48	75.21	17,449,660,318.65	53.47	15,182,013,789.83
5	Fedha za Maendeleo toka Nje	35,094,935,915.76	11,331,554,686.17	32.29	8,673,650,538.60	76.54	2,502,139,022.90
6	Fedha za Maendeleo Mapato ya Ndani	8,007,938,612.40	5,455,579,609.34	68.13	3,552,852,098.22	65.12	1,903,136,615.44
	Jumla Fedha za Maendeleo	**86,492,689,528.16**	**49,418,808,403.99**	**57.14**	**29,676,162,955.47**	**60.05**	**19,587,289,428.17**
	JUMLA KUU	**278,982,735,095.16**	**153,037,944,010.47**	**54.86**	**129,177,635,716.57**	**84.41**	**23,704,952,273.55**

5.2.2 MAKUSANYO YA MAPATO YA NDANI KWA MWAKA WA FEDHA 2023/24

Katika mwaka 2022/23 Mkoa na Halmashauri ulipangiwa kukusanya kiasi cha shilingi **27,870,822,000.00** na uliidhinishiwa kutumia shilingi **27,867,014,000.00** toka kwenye vyanzo mbalimbali vya fedha za mapato ya ndani. Kati ya fedha hizo, shilingi **6,447,987,969.00** ni Mapato lindwa, na shilingi **21,419,026,031.00** ni Mapato halisi. Hadi kufikia tarehe 31 Desemba, 2023 Mkoa na Halmashauri imekusanya shilingi **16,674,061,141.15 (**shilingi **3,130,405,241.05** ni Mapato lindwa, na shilingi **13,543,655,900.10** ni Mapato halisi). Aidha, kwa asilimia ya ukusanyaji wa mapato ya ndani Halmashauri ya wilaya ya Tunduru inaongoza (**84.32%)** ikufuatiwa na Nyasa **(79.01%),** na Halmbashauri ya wilaya ya Mbinga (**62.59),** wakati Sekretarieti ya Mkoa ikiwa ya mwisho kwa ukusanyaji wa mapato ya ndani (**23.63 %),** ikifuatiwa na Halmashauri ya Manispaa ya Songea (**42.58%)** na Madaba (**43.77%).** Kwa upande wa uwingi wa mapato yaliyokusanywa Halmashauri ya wilaya ya Tunduru inaongoza (shilingi **4,106,655,698.38**), ikifuatiwa na Halmashauri ya Wilaya ya Mbinga (shilingi **3,943,355,844.60**) na Halmashauri ya Manispaa ya Songea (shilingi **2,584,589,248.43**).

Jedwali Na 6: Maduhuli ya Mkoa na Mapato ya Ndani ya Halmashauri hadi Desemba 31, 2023

Na.	Mkoa/Halmashauri	Bajeti idhinishwa 2023/24	Makusanyo hadi Desemba, 2023	Asilimia ya makusanyo	Nafasi kwa asilimia	Nafasi kwa uwingi
1.	Tunduru DC	4,870,503,000.00	4,106,655,698.38	84.32	1	1
2.	Nyasa DC	1,444,005,000.00	1,140,919,479.26	79.01	2	7
3.	Mbinga DC	6,300,000,000.00	3,943,355,844.60	62.59	3	2
4.	Mbinga TC	2,476,487,000.00	1,459,654,161.32	58.94	4	4
5.	Songea DC	2,468,957,000.00	1,452,115,414.13	58.81	5	5
6.	Namtumbo DC	2,747,631,000.00	1,333,731,850.78	48.54	6	6
7.	Madaba DC	1,489,777,000.00	652,139,444.25	43.77	7	8
8.	Songea MC	6,069,654,000.00	2,584,589,248.43	42.58	8	3
9.	RS	3,808,000.00	900,000.00	23.63	9	9
	JUMLA	**27,870,822,000.00**	**16,674,061,141.15**	**59.83**		

5.2.3 BAJETI YA MATUMIZI YA KAWAIDA KWA MWAKA 2023/24

Katika mwaka wa fedha **2023/24,** Mkoa na Halmashauri uliidhinishiwa fedha za Matumizi ya Kawaida kiasi cha **shilingi 192,490,045,567.00** Kati ya fedha hizo Mishahara ni **shilingi 161,149,790,479.00**, ikiwa shilingi **161,054,521,999.00** toka serikali kuu na shilingi **95,268,480.00** toka mapato ya ndani ya halmashauri na Matumizi Mengineyo ni **shilingi 31,340,255,088.00,** ikiwa shilingi **13,550,881,000.00** toka serikali kuu na shilingi **17,789,374,088.00** toka mapato ya ndani ya halmashauri**.**

Hadi kufikia **31 Desemba , 2023** Mkoa na Halmashauri umepokea na kukusanya kiasi cha **shilingi 103,619,135,606.48** sawa na asilimia **53.83** ya bajeti. Kati ya fedha hizo Mishahara ni **shilingi 84,823,179,532.89**, ikiwa shilingi **84,783,855,841.90** toka serikali kuu na shilingi **39,323,690.99** toka mapato ya ndani ya halmashauri na Matumizi Mengineyo ni **shilingi 18,795,956,073.59,** ikiwa shilingi **7,514,453,195.50** toka serikali kuu na shilingi **11,281,502,878.09** toka mapato ya ndani ya halmashauri**.**

Aidha, hadi kufikia **31 Desemba, 2023** Mkoa na Halmashauri umetumia kiasi cha **shilingi 99,501,472,761.10** sawa na asilimia **96.03** ya fedha pokelewa. Kati ya fedha hizo Mishahara ni **shilingi 84,807,763,532.49**, ikiwa shilingi **84,768,439,841.50** toka serikali kuu na shilingi **39,323,690.99** toka mapato ya ndani ya halmashauri na Matumizi Mengineyo ni **shilingi 14,693,709,228.61,** ikiwa shilingi **6,334,000,943.75** toka serikali kuu na shilingi **8,359,708,284.86** toka mapato ya ndani ya halmashauri**.**
Jedwali Na. 03: Mchanganuo wa Fedha za Matumizi ya Kawaida kwa mwaka wa fedha 2023/24 hadi kufikia Desemba 31, 2023.

Jedwali Na. 7. Bajeti, Mapokezi na Matumizi ya Fedha ya Kawaida hadi Desemba 31, 2023

Na	Aina ya Bajeti	Bajeti Iliyoidhinishwa 2023/24	Kiasi Kilichotolewa hadi Desemba, 2023	Asilimia ya Fedha Zilizotolewa	Matumizi hadi Desemba, 2023	Asilimia ya Matumizi hadi Desemba, 2023	Bakaa
A	**Mishahara Serikali Kuu**						
10.	RS	3,014,498,000.00	1,473,683,990.50	48.89	1,472,113,990.5 0	99.89	1,570,000.00
11.	Mbinga DC	23,249,317,999.00	12,534,748,101.00	53.91	12,534,748,101.00	100.00	-
12.	Madaba DC	7,555,560,000.00	3,935,457,000.00	52.09	3,935,457,000.00	100.00	-
13.	Songea DC	16,127,854,000.00	9,225,982,750.00	57.21	9,225,982,750.00	100.00	-
14.	Songea MC	32,950,316,000.00	17,238,076,200.40	52.32	17,238,076,200.00	100.00	0.40
15.	Nyasa DC	15,755,790,000.00	7,917,170,200.00	50.25	7,917,170,200.00	100.00	-
16.	Mbinga TC	17,202,144,000.00	9,012,628,500.00	52.39	8,998,782,500.00	99.85	13,846,000.00
17.	Namtumbo DC	20,505,300,000.00	10,318,193,600.00	50.32	10,318,193,600.00	100.00	-
18.	Tunduru DC	24,693,742,000.00	13,127,915,500.00	53.16	13,127,915,500.00	100.00	-
	Jumla Ndogo	**161,054,521,999.00**	**84,783,855,841.90**	**52.64**	**84,768,439,841.50**	**99.98**	**15,416,000.40**
B	**Mishahara Mapato ya Ndani**						
2.	SONGEA MC	95,268,480.00	39,323,690.99	41.28	39,323,690.99	100.00	-
	Jumla Ndogo	**95,268,480.00**	**39,323,690.99**	**41.28**	**39,323,690.99**	**100.00**	**-**
	Jumla Kuu	**161,149,790,479.00**	**84,823,179,532.89**	**52.64**	**84,807,763,532.49**	**99.98**	**15,416,000.40**
C	**Matumizi Mengineyo Serikali Kuu**						
10.	RS	4,467,636,000.00	2,448,058,695.50	54.80	2,438,073,500.00	99.59	9,985,195.50
11.	Mbinga DC	1,163,116,000.00	729,955,000.00	62.76	416,778,000.00	57.10	313,177,000.00

Na	Aina ya Bajeti	Bajeti Iliyoidhinishwa 2023/24	Kiasi Kilichotolewa hadi Desemba, 2023	Asilimia ya Fedha Zilizotolewa	Matumizi hadi Desemba, 2023	Asilimia ya Matumizi hadi Desemba, 2023	Bakaa
12.	Madaba DC	1,047,933,000.00	595,850,000.00	56.86	564,051,043.75	94.66	31,798,956.25
13.	Songea DC	1,120,508,000.00	553,402,000.00	49.39	553,402,000.00	100.00	-
14.	Songea MC	1,218,849,000.00	633,672,000.00	51.99	439,627,500.00	69.38	194,044,500.00
15.	Nyasa DC	1,047,366,000.00	624,650,000.00	59.64	624,650,000.00	100.00	-
16.	Mbinga TC	911,560,000.00	489,512,500.00	53.70	229,814,800.00	46.95	259,697,700.00
17.	Namtumbo DC	1,286,833,000.00	640,624,000.00	49.78	268,875,100.00	41.97	371,748,900.00
18.	Tunduru DC	1,287,080,000.00	798,729,000.00	62.06	798,729,000.00	100.00	-
	Jumla Ndogo Matumizi Mengineyo SK	**13,550,881,000.00**	**7,514,453,195.50**	**55.45**	**6,334,000,943.75**	**84.29**	**1,180,452,251.75**
D	**Matumizi Mengineyo Mapato ya Ndani**						
9.	Mbinga DC	4,116,860,388.00	2,434,274,796.00	59.13	1,757,659,949.00	72.20	676,614,847.00
10.	Madaba DC	945,284,000.00	588,407,747.03	62.25	588,407,747.03	100.00	-
11.	Songea DC	1,418,696,000.00	808,614,488.90	57.00	745,210,300.00	92.16	63,404,188.90
12.	Songea MC	4,039,382,000.00	2,233,158,488.42	55.28	1,313,312,356.31	58.81	919,846,132.11
13.	Nyasa DC	724,480,000.00	851,484,930.92	117.53	699,576,172.72	82.16	151,908,758.20
14.	Mbinga TC	1,128,220,200.00	730,601,950.20	64.76	397,355,013.00	54.39	333,246,937.20
15.	Namtumbo DC	2,347,497,000.00	1,192,898,386.57	50.82	950,003,766.55	79.64	242,894,620.02
16.	Tunduru DC	3,068,954,500.00	2,442,062,090.05	79.57	1,908,182,980.25	78.14	533,879,109.80
	Jumla Mapato Ndani	**17,789,374,088.00**	**11,281,502,878.09**	**63.42**	**8,359,708,284.86**	**74.10**	**2,921,794,593.23**

Na	Aina ya Bajeti	Bajeti Iliyoidhinishwa 2023/24	Kiasi Kilichotolewa hadi Desemba, 2023	Asilimia ya Fedha Zilizotolewa	Matumizi hadi Desemba, 2023	Asilimia ya Matumizi hadi Desemba, 2023	Bakaa
	Jumla Matumizi Mengineyo (SK na OSR)	**31,340,255,088.00**	**18,795,956,073.59**	**59.97**	**14,693,709,228.61**	**78.17**	**4,102,246,844.98**
	Jumla Kuu Matumizi ya Kawaida	**192,490,045,567.00**	**103,619,135,606.48**	**53.83**	**99,501,472,761.10**	**96.03**	**4,117,662,845.38**

5.2.4 BAJETI YA MAENDELEO KWA MWAKA 2023/24

Katika mwaka wa fedha **2023/24,** Mkoa na Halmashauri uliidhinishiwa kutumia fedha za Maendeleo kiasi cha shilingi **86,492,689,528.16** **kati** ya fedha hizo **shilingi 43,389,815,000.00** kutoka Serikali Kuu, shilingi **35,094,935,915.76** kutoka Nje na **shilingi 8,007,938,612.40** toka Mapato ya ndani ya halmashauri. Hadi kufikia **31 Desemba, 2023** Mkoa na Halmashauri umepokea kiasi cha shilingi **49,418,808,403.99** sawa na asilimia **57.14** ya bajeti. Kati ya fedha hizo shilingi **32,631,674,108.48** kutoka Serikali Kuu, shilingi **11,331,554,686.17** kutoka nje na mapato ya ndani ya halmashauri ni shilingi **5,455,579,609.34.** Aidha, hadi kufikia tarehe 31 Desemba, 2023, Mkoa na Halmashauri ulitumia shilingi **29,676,162,955.47** sawa na asilimia **60.05** ya fedha pokelewa na kubaki na jumla ya shilingi **19,587,289,428.17**. Jedwali Na. 08 linaonesha mchanganuo wa bajeti ya maendeleo kwa mwaka wa fedha 2023/24

5.2.5 Bajeti, Mapokezi na Matumizi ya Fedha hadi Desemba, 2023

Jedwali Na.8 Bajeti, Mapokezi na Matumizi ya Fedha za Maendeleo RS na Halmashauri Hadi Desemba, 2023 kwa mwaka wa fedha 2023/24

Na	Aina ya Bajeti	Bajeti Iliyoidhinishwa 2023/24	Kiasi Kilichotolewa hadi Desesmba, 2023	Asilimia ya Fedha Zilizotolewa	Matumizi hadi Desemba 2023	Asilimia ya Matumizi hadi Desemba, 2023	Bakaa
A	**Fedha za Maendeleo kutoka Serikali Kuu**						
1.	RS	1,890,982,000.00	1,760,882,000.00	93.12	290,882,000.00	16.52	1,470,000,000.00
2.	Mbinga DC	6,773,722,000.00	3,214,918,810.64	47.46	978,918,810.64	30.45	2,236,000,000.00
3.	Madaba DC	2,896,998,000.00	2,176,321,120.87	75.12	2,176,321,120.87	100.00	-
4.	Songea DC	4,695,638,000.00	4,368,955,091.90	93.04	1,080,234,400.00	24.73	3,288,720,691.90
5.	Songea MC	7,301,709,000.00	4,713,864,668.51	64.56	1,826,134,151.51	38.74	2,887,730,517.00
6.	Nyasa DC	4,664,725,000.00	4,024,105,749.16	86.27	2,561,744,749.16	63.66	1,462,361,000.00
7.	Mbinga TC	3,503,552,000.00	3,030,755,077.59	86.51	1,452,837,240.59	47.94	1,577,917,837.00
8.	Namtumbo DC	5,857,927,000.00	4,687,919,494.64	80.03	4,655,586,101.71	99.31	32,333,392.93
9.	Tunduru DC	5,804,562,000.00	4,653,952,095.17	80.18	2,427,001,744.17	52.15	2,226,950,351.00
	Jumla ya Fedha za Maendeleo kutoka Serikali Kuu	**43,389,815,000.00**	**32,631,674,108.48**	**75.21**	**17,449,660,318.65**	**53.47**	**15,182,013,789.83**
B	**Fedha za Maendeleo kutoka Nje**						

Na	Aina ya Bajeti	Bajeti Iliyoidhinishwa 2023/24	Kiasi Kilichotolewa hadi Desesmba, 2023	Asilimia ya Fedha Zilizotolewa	Matumizi hadi Desemba 2023	Asilimia ya Matumizi hadi Desemba, 2023	Bakaa
1.	RS	757,931,000.00	301,939,233.27	39.84	221,814,682.87	73.46	
2.	Mbinga DC	4,600,945,915.76	2,038,795,880.56	44.31	1,852,213,465.81	90.85	186,582,414.75
3.	Madaba DC	2,863,320,000.00	499,920,585.02	17.46	428,030,010.95	85.62	
4.	Songea DC	3,841,364,000.00	1,856,859,991.09	48.34	1,395,856,473.40	75.17	461,003,517.69
5.	Songea MC	3,351,975,000.00	1,384,192,154.20	41.29	458,603,050.20	33.13	925,589,103.80
6.	Nyasa DC	4,354,248,000.00	1,948,533,961.82	44.75	1,944,783,961.82	99.81	-
7.	Mbinga TC	2,689,737,000.00	309,074,300.00	11.49	271,063,555.55	87.70	38,010,744.45
8.	Namtumbo DC	4,952,913,000.00	392,316,000.00	7.92	392,316,000.00	100.00	
9.	Tunduru DC	7,682,502,000.00	2,599,922,580.21	33.84	1,708,969,338.00	65.73	890,953,242.21
	Jumla Maendeleo Nje	**35,094,935,915.76**	**11,331,554,686.17**	**32.29**	**8,673,650,538.60**	**76.54**	**2,502,139,022.90**
C	**Maendeleo Mapato ya Ndani**						
1.	Mbinga DC	2,183,139,612.40	1,474,025,632.45	67.52	1,299,689,170.88	88.17	174,336,461.57
2.	Madaba DC	236,321,000.00	228,344,760.34	96.62	228,344,760.34	100.00	
3.	Songea DC	423,256,000.00	632,085,780.68	149.34	183,853,173.00	29.09	448,232,607.68
4.	Songea MC	2,030,272,000.00	961,855,082.78	47.38	961,855,082.78	100.00	-
5.	Nyasa DC	181,120,000.00	170,296,986.18	94.02	133,605,039.22	78.45	37,101,051.28
6.	Mbinga TC	752,147,000.00	374,987,904.12	49.86	343,025,435.00	91.48	31,962,469.12
7.	Namtumbo DC	400,134,000.00	151,876,775.71	37.96	98,652,037.00	64.96	53,224,738.71
8.	Tunduru DC	1,801,549,000.00	1,462,106,687.08	81.16	303,827,400.00	20.78	1,158,279,287.08

Na	Aina ya Bajeti	Bajeti Iliyoidhinishwa 2023/24	Kiasi Kilichotolewa hadi Desesmba, 2023	Asilimia ya Fedha Zilizotolewa	Matumizi hadi Desemba 2023	Asilimia ya Matumizi hadi Desemba, 2023	Bakaa
	Jumla Maendeleo Mapato Ndani	**8,007,938,612.40**	**5,455,579,609.34**	**68.13**	**3,552,852,098.22**	**65.12**	**1,903,136,615.44**
	Jumla ya Fedha za Miradi ya Maendeleo	**86,492,689,528.16**	**49,418,808,403.99**	**57.14**	**29,676,162,955.47**	**60.05**	**19,587,289,428.17**

5.2.6 CHANGAMOTO ZA UTEKELEZAJI WA MPANGO NA BAJETI

i. Kupanda mara kwa mara kwa bei za bidhaa na huduma hasa vifaa vya ujenzi vya viwandani, hivyo kusababisha kuongezeka kwa gharama za utekelezaji wa miradi ikilinganishwa na bajeti iliyopangwa;

ii. Upungufu wa watumishi hususan katika Sekta ya Elimu Ujenzi, Afya, Kilimo, Mifugo, Fedha na Wathamini, kwa sasa Mkoa una mahitaji ya watumishi **21,918** waliopo ni **14,424** na upungufu ni **7,494.**

5.2.7 MIKAKATI YA KUTATUA CHANGAMOTO

i. Mkoa umeendelea kuchukua hatua za kupunguza gharama za ujenzi kwa kuagiza vifaa vya ujenzi kwa wingi (bulk procurement) moja kwa moja viwandani kwa bidhaa kama saruji, mabati nk.

ii. Mkoa unaendelea kuwasilisha maombi ya vibali vya ajira mpya na ajira mbadala OR MUUB pamoja na kufanya masawazo wa ndani ya mkoa kwa ajili kupunguza ukubwa wa tatizo katika maeneo ambayo yana changamoto kubwa zaidi ya upungufu wa watumishi;

6.0 MAANDALIZI YA MPANGO NA BAJETI KWA MWAKA WA FEDHA 2024/2025

Mkoa unaendelea na maandalizi ya mpango na Bajeti ya mwaka wa fedha 2024/2025 kwa kuzingatia vipaumbele vilivyoanishwa katika mipango, dira na miongozo mbalimbali iliyopo ya kimkoa, kitaifa na kikanda. Baadhi ya nyaraka zilizozingatiwa ni pamoja na: -

- ✓ Mpango wa Tatu wa Taifa wa Maendeleo wa Miaka Mitano 2021/22 – 2025/26;
- ✓ Mpango wa Mwaka Mmoja wa Maendeleo ya Taifa;
- ✓ Dira ya Maendeleo ya Taifa 2025;
- ✓ Malengo ya Maendeleo Endelevu 2030;
- ✓ Ilani ya Uchaguzi ya Chama Cha Mapinduzi (CCM) ya Mwaka 2020;
- ✓ Mpango Mkakati wa Mkoa na Halmashauri;
- ✓ Mwongozo wa Maandalizi ya Mpango na Bajeti kwa mwaka wa fedha 2023/23;
- ✓ Dira ya Jumuiya ya Afrika Mashariki 2050; na
- ✓ Maelekezo ya Viongozi wa Kitaifa, Chama na Wizara.

Baadhi ya Vipaumbele vilivyozingatiwa katika Mpango na Bajeti ya 2024/2025 ni kama ilivyoainishwa kwenye jedwali.

6.1 Vipaumbele vya Mkoa na Halmashauri kwa mwaka wa fedha 2024/25

NA	SEKTA	VIPAUMBELE	
1.	**Utawala**	(i)	Kuendelea kusimamia na kudumisha masuala ya ulinzi na usalama ndani ya Mkoa pamoja na usimamizi wa mipaka kwa kuratibu vikao vya ujirani mwema.
		(ii)	Kuimarisha utawala bora kupitia uratibu na uendeshaji wa vikao vya kisheria, kiutawala, uboreshaji wa Serikali mtandao na ushirikishwaji wa wananchi na ugatuaji wa madaraka kwa Umma (D by D);
		(iii)	Kuratibu na kusimamia utekelezaji wa Mkakati wa Taifa Dhidi ya Rushwa na Mpango Kazi wa Kutokomeza Ukatili Dhidi ya Wanawake na Watoto (MTAKUWA)
		(iv)	Kuboresha mazingira ya kufanyia kazi kwa kutenga fedha kwa ajili kujenga,kukamilisha na kukarabati nyumba na Ofisi za wakuu wa

NA	SEKTA	VIPAUMBELE
		Wilaya,Wakurugenzi wa Halmashauri,Tarafa, Kata na Vijiji na nyumba za watumishi kwa kuweka kipaumbele katika maeneo ambayo hayana ofisi na nyumba za viongozi na watumishi;
2	**Afya na Ustawi wa Jamii**	(i) Kuendelea kuboresha huduma za afya kwa kujenga, kukamilisha na kukarabati vituo vya kutolea huduma za afya na kuviwekea vifaa tiba na dawa. (ii) Kuboresha huduma za afya na lishe katika ngazi ya jamii na vituo vya huduma za afya kwa kutenga bajeti ya uratibu, usimamizi na kujenga uwezo kuhusu masuala ya lishe sambamba na kutenga katika bajeti shilingi 1,000 kwa kila mtoto mwenye umri wa chini ya miaka mitano kwa ajili ya huduma za lishe. (iii) Kusimamia na kufuatilia ubora (Quality) na utoaji wa huduma za Afya katika Hospitali, Vituo vya Afya na Zahanati (iv) Kuendelea kutoa elimu ya kupambana na na kuchukua tahadhari dhidi ya magonjwa hatari ya kuambukiza ikiwemo ugonjwa wa UVIKO 19, na Ukimwi na kuendelea kutoa elimu kuhusu kuchukua tahadhari dhidi ya magonjwa yasiyo ya kuambukiza. (v) Kuendelea kuhamasisha wananchi kujiunga na Mfuko wa Jamii ulioboreshwa (iCHF). (vi) Kuwajengea uwezo watumishi wa Idara ya Afya katika vituo vya kutolea huduma za Afya katika Halmashauri (mafunzo ya muda mfupi na marefu).
3.	**Elimu na Mafunzo ya Ufundi**	(i) Kundelea kuboresha mazingira ya kujifunzia na kufundishia katika shule za msingi na sekondari kwa kujenga, kukamilisha na kukarabati miundombinu ya shule. (ii) Kuendelea kutekeleza Mpango wa kutoa elimu bila malipo kwa shule za msingi na sekondari ili kuwawezesha vijana wenye sifa kuanza na kuendelea na masomo bila kikwazo;

NA	SEKTA	VIPAUMBELE
		(iii) Kuuwezesha mafunzo kazini kwa walimu katika ufundishaji wa mada mbalimbali. (iv) Kuboresha ufundishaji wa masomo ya sayansi na ufundi kwa kusambaza vifaa vya kufundishia masomo ya sayansi na kujenga maabara na karakana za ufundi.
4	**Kilimo na Mifugo**	(i) Kuendelea kuongeza uzalishaji na tija (production and productivity) kwa mazao ya chakula na biashara ili kuongeza kiwango cha utoshelevu na ziada ya chakula. (ii) Kuwawezesha wakulima, wafugaji na wavuvi wadogo kupata utaalam na mbinu bora za kilimo na ufugaji kwa watalam wa kilimo na wakulima, wafugaji na wavuvi wakubwa ambao wapo kwenye maeneo yao ili kukuza uwezo na kuendeleza kilimo cha kisasa, chenye tija na cha kibiashara; (iii) Kuendelea kusimamia upatikanaji na matumizi saahihi ya pembejeo na zana bora za kilimo ili kuongeza tija katika uzalishaji; (iv) Kuwezesha uanzishwaji wa mashamba makubwa ya pamoja (**block farming**) kwa ajili ya kilmo cha mazao ya kimkakati kama ufuta, korosho,kahawa na soya). (v) Kuanzisha Kongani za Kilimo na mazao ya Kilimo (vi) Kuhamasisha ujenzi wa Maghala makubwa ya kuhifadhia mazao ya kilimo
5	**Usafiri na Usafirishaj i (barabara)**	(i) Kuimarishaji usafiri na usafirishaji kwa kuendelea na Ujenzi wa barabara na madaraja, kukarabati na matengenezo ya barabara za Vijijini na Mijini kwa kuzingatia vipaumbele vilivyoainishwa kupitia Ilani ya Uchaguzi ya Chama cha Mapinduzi ya Mwaka 2020,Mpango Mkakati wa Mkoa pamoja maeneo ya kimkakati ndani ya Mkoa (kilimo,madini, maeneo mapya ya makazi na huduma.
6	**Nishati (Umeme)**	(i) Kuendelea na utekelezaji wa miradi ya kusambaza umeme vijijini na mijini inayotekelezwa na REA na TANESCO pamoja na kuendelea

NA	SEKTA	VIPAUMBELE
		kuwaunganishia nishati ya umeme wananchi ili kuongeza kiwango cha upatikanaji wa umeme kwa ujumla (overall electricity access level)
7	**Fedha na tehama**	(ii) Kuendelea kuimarisha na kusimamia Mifumo ya Kielektroniki ya Ukusanyaji wa Mapato (TAUSI), mifumo ya matumizi (MUSE,FFARS etc) ili kupunguza mianya ya upotevu wa mapato ya serikali sambamba na kuendelea kuhimiza matumizi ya mifumo ya malipo Serikalini (GePG). (ii) Kuendelea kuongeza ukusanyaji wa mapato ya ndani ya Mamlaka za Serikali za Mitaa kwa kubuni vyanzo vipya vya mapato na kusimamia vizuri ukusanyaji wa mapato katika vyanzo vilivyopo.
8	**Uwezeshaji wa wananchi kiuchumi**	(i) Kuendelea kuwawezesha wananchi kiuchumi kupitia utoaji wa mikopo yenye mashariti nafuu inayotokana na **10%** ya mapato ya ndani ya Mamlaka za Serikali za Mitaa kwa Vikundi vya Wanawake, Vijana na Watu wenye Ulemavu **(4:4:2).** (iii) Kuendelea kusimamia na kutekeleza Mpango wa Kunusuru kaya Masikini (Social Welfare Benefits) unaotekelezwa kupitia Mfuko wa Maendeleo ya Jamii (TASAF II). (iii) Kuendelea kutenga maeneo kwa ajili ya uwekezaji mbalimbali kama viwanda, kilimo cha kimkakati, biashara nk.

6.2 MAKADIRIO YA MIPANGO NA BAJETI KWA MWAKA WA FEDHA 2024/25

6.2.1 Bajeti ya Mkoa na Halmashauri kwa Mwaka wa fedha 2024/25

Kwa mwaka wa fedha 2024/25, Ofisi ya Mkuu wa Mkoa na Halmashauri kwa kuzingatia ukomo wa bajeti wa 2023/24 uliotolewa na Wizara ya Fedha inaomba kuidhinishiwa jumla ya **Shilingi 272,771,649,000** kwa ajili ya kutekeleza majukumu yake. Fedha hizo zinajumuisha Shilingi **194,348,658,000** kwa ajili ya Matumizi ya Kawaida na Shilingi **78,422,991,000** kwa ajili ya kutekeleza miradi na shughuli mbalimbali za maendeleo. Muhtasari wa bajeti ni kama inavyoonesha katika jedwali hapo chini.

Jedwali Na. 01 Muhtasari wa makisio ya bajeti ya Mapato na Matumizi kwa mwaka 2024/25

NA	MATUMIZI YA KAWAIDA	KIASI TENGWA (194,353,658,000)
1	Mishahara	161,216,761,000
2	Matumizi Mengineyo (Mapato ya ndani)	19,861,536,000
3	Matumizi Mengineyo (Ruzuku)	13,275,361,000
	Jumla Ndogo	194,348,658,000
NA	**MPANGO WA MAENDELEO**	**KIASI TENGWA (78,422,991,000)**
1	Fedha za Ndani (Ruzuku)	37,003,185,000
2	Fedha za Nje	33,409,327,000
3	Fedha za Ndani (Mapato ya ndani)	8,010,479,000
Jumla Ndogo		**78,422,991,000**
JUMLA KUU		**272,771,649,000.00**

6.3 Mchanganuo wa Bajeti ya Matumizi ya Kawaida

Kwa mwaka wa fedha 2024/25 Ofisi ya Mkuu wa Mkoa na Halmashauri zake inaomba kuidhinishiwa jumla ya **Shilingi 194,348,658,000** kwa ajili ya Matumizi ya Kawaida. Kati ya fedha hizo, Shilingi **161,216,761,000.00** ni Mishahara na **Shilingi 33,131,897,000.00** ni Matumizi Mengineyo (OC). Bajeti ya ya ofisi ya Mkuu wa Mkoa ni Shilingi **7,292,134,000** na **Shilingi 187,056,524,000** ni bajeti ya Mamlaka za Serikali za Mitaa (MSM).

6.4 Mchanganuo wa Bajeti ya Matumizi ya Maendeleo

Kwa mwaka wa fedha 2024/25, Ofisi ya Mkuu wa Mkoa inaomba kuidhinishiwa makadirio ya jumla ya **Shilingi 78,422,991,000** kwa ajili ya Miradi ya Maendeleo**.** Kati ya fedha hizo, **Shilingi 45,013,664,000** ni fedha za ndani za Serikali (Local) na **Shilingi 33,409,327,000** ni fedha za wahisani wa maendeleo kutoka nje ya nchi (Foreign)**.** Bajeti ya ofisi ya Mkuu wa Mkoa ni **Shilingi 3,006,342,000** na **Shilingi 75,416,649,000** ni bajeti ya utekelezaji wa miradi ya maendeleo ya Mamlaka za Serikali za Mitaa.

6.5 Makisio ya Makusanyo ya ndani ya Mamlaka za Serikali za Mitaa kwa mwaka wa Fedha 2024/25

Kwa mwaka wa Fedha 2024/25 Mamlaka za Serikali za Mitaa za mkoa wa Ruvuma zinakisia kukusanya shilingi **27,883,161,500.00** kutoka katika vyanzo vya makusanyo ya mapato ya ndani. Kati ya makisio hayo shilingi **22,072,212,500.00** ni mapato yasiyolindwa na shilingi **5,810,949,000.00** ni mapato ya vyanzo lindwa.

Jedwali Na. 2 Makisio ya makusanyo ya mapato ya ndani ya Mamlaka za Serikali za Mitaa kwa mwaka 2024/25

NA	HALMASHAURI	MAKISIO YA MAPATO YASIYOLINDWA	MAKISIO YA MAPATO LINDWA	JUMLA MAKISIO YA MAPATO YOTE
1	Songea MC	5,075,680,000	993,974,000.00	6,069,654,000
2	Mbinga TC	1,880,367,000	596,120,000.00	2,476,487,000
3	Mbinga DC	5,725,642,000	574,358,000.00	6,300,000,000
4	Tunduru DC	3,285,958,500	1,584,545,000.00	4,870,503,500
5	Songea DC	1,841,952,000	627,005,000.00	2,468,957,000
6	Namtumbo DC	2,176,908,000	588,370,000.00	2,765,278,000
7	Nyasa DC	905,600,000	538,405,000.00	1,444,005,000
8	Madaba DC	1,180,105,000	308,172,000.00	1,488,277,000
	JUMLA	**22,072,212,500.00**	**5,810,949,000.00**	**27,883,161,500.00**

Jedwali Na. 3 Mchanganuo wa Makadirio ya Mpango na Bajeti ya Mkoa na Halmashauri kwa Mwaka 2024/25

Taasisi	Mishahara	Matumizi Mengineyo			Bajeti ya Maendeleo				Jumla
		Serikali Kuu	Mapato ya Ndani	Jumla	Serikali Kuu	Mapato ya Ndani	Fedha za Nje	Jumla	
1	2	3	4	5 (2+3+4)	6	7	8	9 (8+7)	10 (5+9)
Mkoa	3,014,498,000	4,277,636,000	0	7,292,134,000	2,270,982,000	0	735,360,000	3,006,342,000	10,298,476,000
Jumla	**3,014,498,000**	**4,277,636,000**	**0**	**7,292,134,000**	**2,270,982,000**	**0**	**735,360,000**	**3,006,342,000**	**10,298,476,000**
Halmashauri									
Songea MC	32,735,300,000	1,218,849,000	4,039,382,000	37,993,531,000	6,383,709,000	2,030,272,000	3,265,836,000	11,679,817,000	49,673,348,000
Mbinga TC	17,338,302,000	911,560,000	1,791,652,000	20,041,514,000	2,975,552,000	684,835,000	2,711,668,000	6,372,055,000	26,413,569,000
Songea DC	16,458,233,000	1,120,508,000	2,100,567,000	19,679,308,000	3,079,638,000	368,390,000	3,709,399,000	7,157,427,000	26,836,735,000
Tunduru DC	24,737,788,000	1,287,080,000	2,868,954,000	28,893,822,000	4,611,932,000	2,001,549,000	7,072,477,000	13,685,958,000	42,579,780,000
Mbinga DC	23,283,160,000	1,163,116,000	4,116,860,000	28,563,136,000	6,345,722,000	2,183,140,000	4,086,689,000	12,615,551,000	41,178,687,000
Namtumbo DC	20,454,972,000	1,201,313,000	2,408,555,000	24,064,840,000	4,329,927,000	339,076,000	4,609,946,000	9,278,949,000	33,343,789,000
Nyasa DC	15,615,948,000	1,047,366,000	1,277,110,000	17,940,424,000	4,236,725,000	166,896,000	4,275,282,000	8,678,903,000	26,619,327,000
Madaba DC	7,578,560,000	1,047,933,000	1,253,456,000	9,879,949,000	2,768,998,000	236,321,000	2,942,670,000	5,947,989,000	15,827,938,000
Jumla ya Halmashauri	**158,202,263,000**	**8,997,725,000**	**19,856,536,000**	**187,056,524,000**	**34,732,203,000**	**8,010,479,000**	**32,673,967,000**	**75,416,649,000**	**262,473,173,000**
Jumla Kuu	**161,216,761,000**	**13,275,361,000**	**19,856,536,000**	**194,348,658,000**	**37,003,185,000**	**8,010,479,000**	**33,409,327,000**	**78,422,991,000**	**272,771,649,000**

7.0 TAARIFA YA UTEKELEZAJI WA SHUGHULI ZA KISEKTA

7.1 UCHUMI NA UZALISHAJI (KILIMO, MIFUGO, UVUVI, MALIASILI NA USHIRIKA)

7.1.1 SEKTA YA KILIMO

7.1.1.1 HALI YA SEKTA YA KILIMO RUVUMA:

a) Eneo linalofaa kwa Kilimo

Mkoa wa Ruvuma una Jumla ya Hekta **4,007,746** zinafaa kwa kilimo, hadi sasa eneo linalolimwa ni wastani wa hekta **897,171** sawa na asilimia **22** ya eneo lote**,** na kufanya Mkoa kuwa na ziada ya hekta **3,110,575** sawa na asilimia **78.**

b) Eneo la Kilimo cha Umwagiliaji

Mkoa wa Ruvuma una jumla ya hekta 197,108.2 zinazofaa kwa kilimo cha umwagiliaji na hekta 7,388.3 zimeendelezwa,hii ni sawa na asimilia 3.7. Mkoa una skimu **102** kati ya hizo skimu **42** zimeboreshwa skimu **23** zinafanya kazi na **19** hazifanyi kazi. Skimu 23 zinazofanya kazi zina ukubwa uliogawanyika katika makundi mawili, eneo lote linalofaa kwa kilimo cha umwagiliaji **hekta 5,420** na eneo linalomwagiliwa lenye ukubwa wa **hekta 1,182.**

c) Mazao ya Chakula

Mazao ya chakula yanayolimwa Mkoani Ruvuma yanajumuisha Mahindi, Mpunga, Muhogo na Maharage. Mazao mengine ni Mtama, Ulezi, Mbaazi, Viazi Vitamu na Jamii ya Mikunde.

d) Mazao ya Biashara

Mazao makuu ya biashara yanayolimwa Mkoani Ruvuma ni Tumbaku, Kahawa na Korosho. Pia Mkoa wa Ruvuma unalima ufuta, alizeti, karanga, tangawizi, parachichi, ndizi, mpunga, maharage, mbaazi na soya kwa ajili ya biashara. Aidha, kwa upande wa zao la mahindi pamoja na kuwa ni zao la chakula lakini wananchi wanalitumia kama zao la biashara.

e) Maafisa Ugani

Mkoa wa Ruvuma una jumla ya Watumishi Maafisa Kilimo **300** kati ya mahitaji ya Maafisa Kilimo **900** na upungufu wa Maafisa Kilimo **570**. Tuaishukuru serikali kwa kuwa imejiwekea utaratibu wa kuajiri mara kwa mara katika ngazi za Halmashauri. Jedwali linaonesha idadi ya Maafisa Kilimo katika ngazi ya mkoa na Halmashauri.

Jedwali: Idadi ya wataalamu wa kilimo kwa kila Halmashauri

Halmashauri/ *RS*	Wanaohitajika	Waliopo	Mapungufu	Waliopo kwenye mpango wa kuajiriwa 2023/2024
RS	3	3	0	
Tunduru DC	203	62	141	
Namtumbo DC	94	65	9	
Mbinga DC	153	40	113	
Nyasa DC	111	20	91	6
Songea DC	79	40	29	
Madaba DC	30	17	13	
Songea MC	123	27	96	
Mbinga TC	104	26	78	
Jumla	**900**	**300**	**570**	

Nb: Kila Kata, Kijiji na Mtaa na Makao Makuu inatakiwa kuwa na afisa mmoja.

7.1.1.2 HALI YA MAENDELEO YA SEKTA YA KILIMO

a) Malengo na uzalishaji wa mazao;

i. Utekelezaji wa malengo ya kilimo msimu wa mwaka 2022/2023

Mkoa umefanikiwa kulima jumla ya hekta **897,171** za mazao ya Chakula, Biashara na mazao ya Bustani (sawa na asilimia **97** ya lengo). Katika hekta zilizolimwa Mkoa ulipata mavuno ya tani **1,870,800** (sawa na asilimia **95** ya lengo la mavuno). Kati ya hekta hizo za kilimo cha mazao ya Chakula zililimwa jumla ya hekta **550,310** zilitoa mavuno ya tani **1, 598,163** na mazao ya Biashara hekta zilizolimwa zilikuwa ni **332,459** na zilitoa jumla ya tani **94,741**.

ii. Malengo ya Kilimo kwa msimu wa kilimo 2023/2024

Mkoa umelenga kulima hekta **1, 006,325** za mazao ya Chakula, Biashara na mazao ya Bustani zinazotarajiwa kutoa mavuno ya tani **2,168,041**, kati ya hekta hizo kilimo cha mazao ya Chakula ni hekta **642,906** zinazotarajiwa kutoa mavuno ya tani **1,882,473** na kilimo cha mazao ya Biashara hekta **348,441** zinazotarajiwa kutoa mavuno ya tani **100,557.** Mazao ya Bustani jumla ya hekta **14,978** zitalimwa na matarajio ni kupata mavuno ya tani **185,012.**

7.1.1.3 Mpango wa kuendeleza Mazao

(a) Parachichi

Mkoa umelenga kuongeza uzalishaji wa zao la parachichi kutoka tani **1,768** zinazozalishwa sasa hadi kufikia tani **37,500** ifikapo mwaka **2025.** Mpaka sasa

makampuni mbalimbali yameonesha nia ya kununua Parachichi katika Mkoa wa Ruvuma. Zao hili ni fursa kwani linahitajika ndani na nje ya nchi. Msimu wa uvunaji wa parachichi kwa Mkoa wa Ruvuma unatofautiana na Mikoa mingine kama Njombe na hivyo kutoa uhakika wa soko.

(b) Kahawa

Mkoa umelenga kuongeza uzalishaji wa zao la kahawa kutoka tani **23,355.00** hadi kufikia Tani **55,000** za kahawa safi ifikapo mwaka **2025.**

(c) Soya

Mkoa umelenga kuongeza uzalishaji wa zao la Soya kutoka **tani 5,510** kwa **msimu wa 2022/23** hadi kufikia **tani 10,000** kwa msimu wa **2023/24.** Mkoa na Wizara ya kilimo inaendelea kusimamia na kuhamasisha wananchi waongeze uzalishaji wa zao hili. Kwa sasa Shirika la Southern Agricultura Growth Corridor of Tanzania (**SAGCOT) linaendelea kutekeleza** mradi wa kuedeleza zao la soya katika Halmashauri zinazolima soya unaoitwa **TSSI**-Tanzania Sustainable Soybean Initiatives.

(d) Korosho

Mkoa umelenga kuongeza uzalishaji wa zao la Korosho kutoka tani **28,014.00 kwa msimu wa 2022/23** hadi kufikia tani **29,135 kwa msimu wa 2023/24.** Kupitia Taasisi ya

(e) Ufuta

Mkoa umelenga kuongeza uzalishaji wa zao la Ufuta kutoka **tani 9,649 kwa msimu wa 2022/23** hadi kufikia tani **12,061** kwa msimu wa **2023/24.**

7.1.1.4 UPATIKANAJI WA PEMBEJEO ZA KILIMO

MBOLEA ZA CHUMVICHUMVI

i. Upatikanaji wa Mbolea Msimu 2023/2024

Kwa Mkoa wa Ruvuma katika Msimu wa kilimo **2023/2024** kuanzia mwezi Julai hadi kufikia **tarehe 15 Januari, 2023** zimeingizwa jumla ya tani **90,000.00** na kusambazwa kwa wakulima kiasi cha tani **62,540.225** kati ya mahitaji ya tani **112,692**. Hadi sasa kiasi cha tani **27,459.775** (Stock) zinapatikana katika maghala ya makampuni na maduka ya mawakala. Jedwali (a) linajieleza hapo chini.

Jedwali(a): Upatikanaji wa Mbolea kutoka msimu 2020/2021 hadi 2023/2024

Msimu	Mahitaji (Tani)	Uingizaji (Tani)	Asilimia ya uingizaji
2020/2021	50,910	43,000	84.5
2021/2022	50, 524.50	33,501.07	66
2022/2023	80,000	71,000	87.5
2023/2024	112,692	90,000	79 *Usambazaji unaendelea*

i. **Bei za Mbolea**

Bei za sokoni za mbolea ni kati ya sh.60,000 hadi sh.132,000 na bei za ruzuku za mbolea ni kati ya sh.50,000 hadi sh.70,000. Tunaipongeza Serikali ya Dkt. Samia Suluhu Hassan Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania kwa kuweka ruzuku kwenye mbolea ambayo imempunguzia mzigo wa gharama za uzalishaji mkulima. Majejwali (b-c) ni bei za mbolea za soko zisizo na ruzuku kwa misimu mitatu 2020/2021 hadi 2022/2023 na jedwali (d) ni bei za mbolea za ruzuku kwa msimu wa 2023/2024

Jedwali(b): Bei za Mbolea Sokoni bila ruzuku kwa misimu 2020/2021 hadi 2022/2023

Msimu	**UREA**	**SA**	**CAN**	**DAP**	**NPKs**
2020/2021	99,000.00	60,000.00	70,000.00	105.000.00	
2021/22	126,000	84,000.00	110,000.00	132.000.00	
2022/23	126,000.00	84,000.00	110,000.00	132,000.00	124,000.00

Jedwali(c): Bei za Mbolea za Ruzuku kwa misimu 2020/2021 hadi 2022/2023

Msimu	**UREA**	**SA**	**CAN**	**DAP**	**NPKs**
2020/2021	70,000.00	50,000.00	60,000.00	70,000.00	
2021/22	70,000.00	50,000.00	60,000.00	70,000.00	
2022/23	70,000.00	50,000.00	60,000.00	70,000.00	

Jedwali(d): Bei za Mbolea kwa msimu wa 2023/24

Na.	**Aina ya mbolea**	**Bei (Tsh)**
01	DAP	70,000 - 85,000
02	UREA	65,000 – 70,000
03	SA	45,000 – 50,000
04	CAN	60,000 - 65,000
05	NPK	70,000 – 85,000

NB: Bei za msimu 2023/2024 zinatofautiana kwa kuzingatia umbali.

ii. **Usajili wa Wakulima**

Serikali Kupitia Wizara ya Kilimo ilizindua rasmi mfumo wa mbolea za Ruzuku Agosti, 2022 ambapo zoezi la usajili kwa wakulima lilianza tarehe 01 Agosti, 2022. Hadi kufikia tarehe **15 Januari, 2024** Mkoa wa Ruvuma umesajili jumla ya wakulima **370,431** kati ya lengo la kusajili wakulima **428,288.00** sawa na asilimia **86.5**.

iii. **Idadi ya Vituo vya Kuuza na Kusambaza Mbolea**

Mpaka kufikia tarehe 15 Januari,2024, Jumla ya vituo **201** vimesajiliwa na Taasisi ya Udhibiti wa mbolea.

7.1.1.5 MBEGU BORA

i. **Mahitaji ya mbegu**

Mkoa wa Ruvuma unahitaji mbegu bora za nafaka, mikunde na mazao ya mafuta jumla ya tani 19,530.34 kati ya hizo mahindi tani **10,431.95**, mpunga tani **1,576.05**, Maharage tani **6,360**, Soya tani **536.06**, mbaazi tani **449.85**, ufuta tani **119.8** na alizeti tani **56.63**.

ii. **Upatikanaji wa Mbegu mbalimbali za mazao**

Mbegu ya ufuta; mkoa umepata mgao wa mbegu za ufuta zenye ruzuku ya Serikali jumla ya tani **2** ambazo zimegawiwa bure kwa wakulima wa ufuta kwenye Halmashauri.

iii. **Mbegu za mahindi zinapatikana kupitia soko huru; ambapo Serikali kupitia** Wizara ya Kilimo imetoa bei elekezi ya mbegu zote za mahindi, bei ya juu ni **Tsh. 16,000** kwa aina zote za mbegu za mahindi chotara. Lengo la serikali ni kumpunguzia mkulima gharama za kununua mbegu bila kuathiri Wafanyabiashara (Makampuni na Mawakala wa Pembejeo) wanaozalisha/ kusambaza mbegu.

i. **MICHE BORA - Miche ya Kahawa**

Hadi kufikia tarehe 31 Januari 2024, Mkoa wa Ruvuma kwa kushirikiana na Bodi ya kahawa Tanzania, TACRI, Halmashauri na wadau wengine wa kahawa umesambaza jumla ya **miche 2,353,504** na zoezi la usambazaji wa miche hiyo linaendelea.

7.1.1.6 Hatua ya Ujenzi wa Maghala 28 ya Kuhifadhia Mazao

Mkoa wa Ruvuma kwa kushirikiana na Wizara ya Kilimo unaendelea na zoezi la ujenzi wa maghala **28** yatakayotumika kuhifadhi mazao ya wakulima kwenye vijiji na miji. Hadi kufikia Mwezi Januari 2024, jumla ya maghala **16** yapo katika hatua ya kuezeka paa na kujenga kuta za bati ("roofing and cladding"), Maghala **10** yapo katika hatua ya kuchimba na ujenzi wa msingi na maghala **2** yapo katika hatua ya kufungwa vyuma ("frames"). Kwa ujumla hatua ya ujenzi na maandalizi ya vifaa umefikia asilimia sitini na tano (**65%**).

7.1.1.7 Vitendea kazi kwa Maafisa Ugani

Mhe. Samia Suluhu Hassan Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania alitoa pikipiki **7000** kwa maafisa ugani wa nchi nzima ambapo katika Mkoa wetu wa Ruvuma tulipata mgao wa pikipiki **281**. Hivyo maafisa ugani wote wa Kata na Vijiji waliopo katika Mkoa wa Ruvuma kila mmoja alipata pikipiki moja.

Pia, Serikala imeleta mashine 7 za kupima udogo na kuzingawa kwenye Halmashauri za Mbinga Mji, Songea Vijijini, Mbinga Vijijini, Nyasa, Madaba na Tunduru ambazo zinaendelea kutumika kupima udongo. Wizara inaendelea na utaratibu wa kuhakikisha kila Halmashauri inakuwa na vitendea kazi vya kutosha.

7.1.1.8 Mafanikio ya Sekta ya Kilimo

(a) Kuwepoo kwa mfumo wa ruzuku ya Serikali ya mbolea kumesaidia kuwapunguzia wakulima gharama za uzalishaji na manufaa mengine kama ifuatavyo;

i. Kupunguza gharama za mbolea kwa mkulima kwa asilimia 50
ii. Kuongezeka kwa matumizi ya mbolea yanayoashiria kuongeza uzalishaji wa mazao;
iii. Kuongezeka kwa matumizi ya simu katika Sekta ya kilimo, hii ni kutokana na zoezi la usajili wa wakulima.
iv. Wakulima kuongeza ukubwa wa mashamba yao na kuongeza uzalishaji wa mazao.
v. Mfumo umesaidia kutambua idadi ya wakulima

vi. Mfumo umewezesha kuibua mpango wa vyama vya Ushirika kusajiliwa na kufanya kazi ya kusambaza mbolea kwa wakulima wake kama mawakala, lengo ni kusogeza huduma kwa wakulima wanaowahudumia.
vii. Kupitia mfumo huu Serikali imeweza kusimamia uchakachuaji (uuzaji wa mbolea zisizokuwa na kiwango.
viii. Kupitia mfumo huu Serikali imeweza kusimamia bei za mbolea kwa wakulima.
ix. Kupitia mfumo Mkoa na nchi kwa ujumla imeweza kupata Takwimu sahihi za mahitaji na matumizi ya mbolea.

(b) Kuongezeka kwa uzalishaji wa mazao kutoka msimu 2020/2021 **tani 1,623,509.57** hadi msimu 2022/2023 **tani 1,823,509.57;**

(c) Maafisa ugani kupewa Vitendea kazi hasa pikipiki, mashine za kupima afya ya udongo, makoti ya mvua na Mabuti ambavyo vimeboresha utendaji wa kazi kwenye vituo vyao.

7.1.2 SEKTA YA USHIRIKA

7.1.2.1 Hali ya Ushirika katika Mkoa wa Ruvuma

Mkoa una jumla ya Vyama vya Ushirika **297**, kati ya hivyo AMCOS **225**, Vyama vya Akiba na Mikopo (SACCOS) **63**, Vyama vingine **6** na Vyama Vikuu (UNIONS) vitatu (**3)** ambavyo ni TAMCU Ltd, SONAMCU Ltd, na MBIFACU Ltd.

Ofisi ya Mrajisi Msaidizi wa Mkoa inaendelea na jukumu la Usajili wa Vyama vya Ushirika ambavyo vinawasilisha maombi kupitia Ofisi za Wakurugenzi wa Halmashauri. Kuanzia mwaka wa fedha 2022/2023 hadi kufikia mwezi Novemba, 2023, jumla ya Vyama saba (AMCOS 6 na SACCOS 1) vya msingi vimeandikishwa ambavyo ni **Umami, Kimaki, Ukilimasi, Uwamaso, Ifinga, Miembeni pamoja na Ruvuma Coal SACCOS.**

7.1.2.2 Usimamizi na Ukaguzi wa Vyama vya Ushirika

Jukumu la Usimamizi na ukaguzi wa shughuli za Vyama vya Ushirika limeendelea kutekelezwa ambapo kuishia Disemba 31, 2023 usimamizi umefanyika kwa Vyama **205.** Shughuli zilizofanyika ni:

- Kusimamia Mikutano Mikuu na Chaguzi za SACCOS 07 na AMCOS 3
- Kusimamia wa makusanyo na mauzo ya Kahawa

- Kusimamia minada ya mazao na masoko ya mikataba
- Kukagua usafi wa zao
- Kusimamia masafirisho
- Uhakiki wa malipo ya wakulima
- Ukusanyaji wa takwimu
- Ukaguzi wa ndani ambapo Vyama 21 vimekaguliwa
- Kufoa na kufuatilia matumizi ya komo za madeni
- Kufuatilia Vyama vilivyoshiriki kusambaza mbolea za ruzuku

7.1.2.3 Mfumo wa Stakabadhi ya Mazao Ghalani

Uendeshaji wa masoko ya mazao ya Ufuta, Mbaazi na Soya hufanyika kupitia wakulima kukusanya mazao kupitia Vyama vya Msingi **101** na Vyama Vikuu **2,** kati ya hivyo Namtumbo vyama **45**, Songea **15**, Mbinga **5**, Nyasa **1** na Tunduru **35**.

a) Zao la Ufuta

Kwa msimu wa masoko 2023/2024 minada ya Ufuta ilianza katika AMCOS ya Limamu Namtumbo tarehe 25/05/2023. Hadi kufikia tarehe 27/07/2023 jumla ya minada 21 imefanyika ambapo Songea na Namtumbo (chini ya SONAMCU) minada **14** na Tunduru (TAMCU) **7**. Jumla ya kilo zilizouzwa ni **8,621,167.00** zenye thamani ya shilingi **31,830,735,234.40.** Minada imemalizika

Jedwali namba 1 linachanganua Mwenendo wa Mauzo ya Ufuta Kwa Misimu Mitano Kupitia Vyama Vya Ushirika

Jedwali Na.1: Mwenendo wa Mauzo ya Ufuta Kwa Misimu Mitano Kupitia Vyama Vya Ushirika

Msimu	Nunuliwa (Kgs)	Wastani wa Bei	Fedha kwa kulima (Tshs) Bilioni
2019/2020	8,428,268	2,952	24,882,415,441
2020/2021	12,234,757	2,050	23,153,671,988.58
2021/2022	8,326,686	2,157	17,221,852,087.00
2022/2023	7,970,176.60	2,874	22,703,978,627.45
2023/2024	**8,621,167.00**	3,692	31,830,735,234.40
JUMLA	**45,581,055**	**2,746**	**119,792,653,378**

(b) Zao la Soya

Kwa msimu wa masoko **2023/2024** imefanyika minada **kumi na tatu (13)** ambapo mnada wa kwanza ulianza tarehe 13/06/2023. Hadi kufikia tarehe 26/07/2023 jumla

ya kilo **5,023,309.00** zenye thamani ya kiasi cha shilingi **4,479,676,110.50.** Minada imemalizika.

Mchanganuo wa Mwenendo wa Mauzo ya Soya kupitia Vyama vya Ushirika kwa misimu mitano.

Jedwali Na.02: Mwenendo wa Mauzo ya Soya Kwa Misimu Mitano Kupitia Vyama Vya Ushirika

Msimu	Nunuliwa (Kgs)	Wastani wa Bei	Fedha za Mkulima (Tshs) Bilioni
2019/2020	2,643,944	765	2,021,697,476.00
2020/2021	1,297,821	1,283	1,665,196,005.00
2021/2022	1,090,199	1,327	1,547,202,688.00
2022/2023	5,119,431	1238	5,973,969,447.90
2023/2024	5,023,309	1,238	4,114,766,594.00
JUMLA	**15,174,704**	**1,170**	**15,322,832,210.90**

(c) Zao la Mbaazi

Kwa msimu wa masoko 2023/2024 imefanyika minada kumi na moja **(11)** ambapo mnada wa kwanza ulianza tarehe 12/08/2023 Wilayani Tunduru. Hadi kufikia tarehe 20/09/2023 jumla ya kilo **9,244,050.50** zenye thamani ya shilingi **18,458,575,311**. Zimeuzwa kupitia vyama vya ushirika kama inavyoonyesha katika jedwali Na. 3.

Jedwali Na.03: Mwenendo wa Mauzo ya Mbaazi Kwa Misimu Mitano Kupitia Vyama Vya Ushirika

Msimu	Nunuliwa (Kgs)	Wastani wa Bei	Fedha Zilizopatikana (Tshs) Bilioni
2019/2020	775,543	724	561,805,805
2020/2021	4,280,777	515	2,205,617,364
2021/2022	7,109,360	1,310	9,313,114,072
2022/2023	5,431,983	805	4,420,536,587
2023/2024	9,244,050.50	2,003	18,458,575,311
JUMLA	**26,374,210**	**1,292**	**34,078,476,689**

(d) Zao la Kahawa

Kwa msimu wa masoko 2023/2024 imefanyika minada tisa (09) ambapo mnada wa kwanza ulianza tarehe 24/08/2023 huko Songwe. Minada imefanyika Songwe, Moshi na Mbinga. Hadi kufikia tarehe 19/11/2023 jumla ya kilo 3,708,824.25 za kahawa Safi zenye thamani ya kiasi cha Dola **6,409,931.27** sawa na shilingi **16,057,868,898.94** ziliuzwa**. (Jedwali Na.4).**

Mpaka kuishia tarehe 30/11/2023 makusanyo ya kahawa kavu kutoka kwenye Vyama yalifikia kilo **19,717,483.** Kilo za parchment zilizouzwa mnadani ni **4,392,295**. Kwa wastani wa bei ya shilingi **4,599** kabla ya makato. Aidha, wakulima wa Mbinga wameendelea kuuza kahawa katika masoko mbalimbali yakiwemo ya awali (kwa Makampuni ya ununuzi), mnadani na soko la moja kwa moja. Hii ni kwa sababu bei ya kahawa mnadani msimu huu zimeshuka ukilinganisha na msimu uliopita.

Vyama vinne ambavyo ni Kimuli, Ngaka, Kinjolu vimeuza kilo 254,474.21 katika soko la moja kwa moja (Direct Sales). Chama cha Mahenge kinaendelea na maandalizi ya kuuza soko la moja kwa moja mchanganuo wa mauzo kwa miaka sita (6) umeoneshwa katika jedwali Na. 4.

Jedwali Na.04: Kahawa Zilizouzwa na Fedha Iliyopelekwa kwa Wakulima

Msimu	Nunuliwa (Kgs)	Wastani wa Bei	Fedha Zilizopatikana (Tshs) Bilioni
2018/2019	15,393,500	4,300	66,192,050,000
2019/2020	20,162,900	3,700	74,602,730,000
2020/2021	15,675,100	4,086	64,048,458,600
2021/2022	12,676,844	4,000	50,707,376,000
2022/2023	13,756,583.75	7103	97,712,977,942.45
2023/2024	3,708,824.25	4,330	16,057,868,898.94
JUMLA	**81,373,752.00**	**4,539**	**369,321,461,441.39**

Masoko yote ya kahawa bado yanaendelea.

(f) Zao la Korosho

Mnada wa kwanza wa mauzo ya Korosho ulifanyika tarehe 02/11/2023 katika chama cha Namitili. Makadirio ya uzalishaji wa Korosho kwa msimu wa 2023/2024 makadirio ya uzalishaji ni tani 25,000 sawa na kilo 25,000,000. Mpaka kufikia tarehe 04/01/2024 jumla ya minada mitano (5) ilifanyika ambapo kilo **25,930,686.00** ziliuzwa kwa bei ya shilingi **45,348,730,436.00. Minada imekwisha.**

Jedwali Na.5: Ununuzi wa Korosho Katika Misimu Sita (6) na Wastani wa Bei.

Msimu	Korosho Zilizonunuliwa (Kgs)	Wastani wa Bei	Fedha Zilizopatikana (Tshs) Bilioni
2018/2019	20,912,569	3,815	79,777,589,485.68
2019/2020	18,586,248	3,300	61,334,618,400.00
2020/2021	24,625,824	2,650	65,246,638,727.00
2021/2022	15,410,605	2,273	35,025,780,579.00

Msimu	Korosho Zilizonunuliwa (Kgs)	Wastani wa Bei	Fedha Zilizopatikana (Tshs) Bilioni
2022/2023	25,284,493	1,971	50,610,459,425.86
2023/2024	25,930,686	1749	45,348,730,436.00
JUMLA	**130,750,425.00**	**2626**	**337,343,817,053.54**

3. Uendeshaji wa Zao la Tumbaku

Kilimo cha tumbaku ni cha mkataba. Miaka ya nyuma Mkoa ulikuwa unazalisha tumbaku ya moshi. Kuanzia mwaka 2023/24 Mkoa umezalisha tumbaku ya kukaushia moshi, mvuke na hewa. Hii imepelekea kupanda kwa uzalishaji ukilinganisha misimu iliyopita.

Kwa msimu **2023/2024** masoko yalifunguliwa tarehe 24 Mei, 2023. Mpaka kuishia tarehe 23/10/2023 jumla ya kilo za tumbaku **2,358,871.29** zenye thamani ya Dola **4,237,885.20** ziliuzwa **(Jedwali Na.5). Masoko yamemalizika.**

Jedwali Na.06: Ununuzi wa Tumbaku Katika Misimu Sita (6) na Wastani wa Bei.

Msimu	Tumbaku Zilizonunuliwa (Kgs)	Wastani wa Bei USD	Fedha Zilizopatikana USD
2018/2019	804,947.28	1.23	990,962.30
2019/2020	1,247,814.75	1.49	1,864,382.12
2020/2021	785,659.30	1.41	1,108,740.80
2021/2022	731,143	1.32	961,664.00
2022/2023	500,839	1.51	831,796.00
2023/2024	2,358,871.29	1.80	4,237,885.20
JUMLA	**4,372,479.64**	**1.46**	**9,995,430.42**

Mafanikio Katika Usimamizi wa Mazao

i. Kuongezeka kwa uzalishaji wa mazao ya Korosho, Soya, Mbaazi na Tumbaku ukilinganisha na misimu ya nyuma.

CHANGAMOTO

i. Matumizi mabaya ya komo za madeni. Baadhi ya Vyama vya kahawa vimekuwa vikitumia komo za madeni **kwa matumizi tofauti na yaliyoidhinishwa.**

ii. Utoroshwaji wa mazao hasa zao la soya na mbaazi

iii. Baadhi ya wakulima kuchelewa kulipwa malipo yao hasa kwenye kahawa kwa sababu wakulima wengi wanaokopeshwa pembejeo na mikopo ya kukusanyia wanashindwa kuleta mzigo unaotosheleza kulipia madeni.
iv. Vyama vya tumbaku kuwa na madeni ya pembejeo na kupelekea kulipa wakulima fedha kwa kuanzia asilimia **90** kushuka chini. Makusanyo ya madeni ya pembejeo toka kwa wakulima yanaendelea ili kuwalipa wakulima asilimia ya malipo iliyobakia.

UTATUZI WA CHANGAMOTO

i. Ofisi ya Mrajisi Msaidizi imefanya kikao na Maafisa Ushirika na kuazimia kuanza kupunguza mikopo ya pembejeo kwa Vyama. Kabla ya kuchukua mkopo wa pembejeo msimu huu Vyama vitatakiwa kuonesha uwezo wake wa ulipaji madeni kwa msimu uliopita. Vyama visivyoweza kuhudumia madeni havitapewa idhini ya kukopa ingawa vilishapewa komo za madeni. Pia kwa msimu ujao vyama vimeelekezwa kuwa vinapaswa kubuni mbinu mbadala wa kupata pembejeo badala ya kutegemea mikopo. Lengo ni kwamba Vyama vyote vya kahawa vitumie vyanzo vya ndani kuhudumia wakulima wake kwenye pembejeo ili kupunguza gharama za uendeshaji.

i. Utoroshwaji ulidhibitiwa na mazao yaliyotoroshwa yaliuzwa kupitia mfumo wa stakabadhi.

ii. Wadaiwa wa pembejeo za tumbaku wanafuatiliwa kwa ukaribu ili waweze kulipa madeni yao.

HITIMISHO

Licha ya changamoto ndogondogo zinazokabili sekta ya Ushirika bado Ushirika umeendelea kuwa ni Mkombozi kwa wananchi, hivyo usimamizi wa sekta hii unaendelea kuimarishwa ili Ushirika uweze kusonga mbele kwa maendeleo ya wanachama wake.

7.1.3 SEKTA YA MIFUGO

Katika utekelezaji wa shughuli za maendeleo ya Mifugo Mkoa wa Ruvuma umeendelea kuboresha huduma za ugani, uzalishaji wa mifugo, uendelezaji wa nyanda za malisho kwa mfumo wa ranchi ndogo, utambuzi, usajili na ufuatiliaji wa mifugo, uboreshaji wa miundombinu ya mifugo, masoko ya mifugo pamoja na miundombinu ya udhibiti wa magonjwa ya mifugo.

7.1.3.1 Hali ya Uzalishaji

Mkoa wa Ruvuma una mifugo **3,354,927** ikijumuisha ng'ombe **235,128**, Mbuzi **293,361**, Kondoo, Nguruwe **232,710,** Kuku, Bata, Punda, Mbwa na mifugo mingine midogo midogo. Kwa kipindi cha mwezi Juni, 2023 hadi Desemba, 2023 uzalishaji wa mazao yatokanayo na Mifugo umefikia tani **1,822.014** za nyama ya ng'ombe, tani **249.54** za nyama ya mbuzi na kondoo, tani **1,270.44** za nyama ya nguruwe na tani **516.17** za nyama ya kuku. Uzalishaji wa maziwa umefikia lita **1,344,968.64** vipande vya ngozi za ng'ombe zilizozalishwa ni **13,016** vipande vya ngozi za mbuzi na kondoo ni **8,318.**

Mkoa una viwanda viwili vya kusindika nyama katika Abbasia ya Peramiho na Chipole Sisters Halmashauri ya Wilaya ya Songea maarufu kwa usindikaji wa ***sausages*** za nyama wastani wa tani **100** za nyama kwa mwaka.

Kwa upande wa usindikaji wa Maziwa Mkoa una wasindikaji wadogo **6** wanaosindika wastani wa lita **201,600** kwa mwaka. Aidha ,ili kuimarisha lishe kwa jamii wananchi wanaendelea kuhamasishwa kunywa maziwa ili kufikia lengo la unywaji wa lita **200** za maziwa kwa kila mtu kwa mwaka.

7.1.3.2 Minada ya Mifugo na Uongezaji Thamani Zao la Nyama

Mkoa kwa kushirikiana na Bodi ya Nyama ulifanya ukaguzi wa wadau wa sekta ya Nyama. Lengo kuu ni Usajili na Utoaji wa Mafunzo kwa wadau wa Tasnia ya nyama Mkoa wa Ruvuma ikihusisha Halmashauri za Namtumbo, Nyasa, Mbinga Mji, Mbinga Vijijini, Songea Manispaa, Songea Vijijini na Tunduru ili waweze kuendesha shughuli zao kwa mujibu wa Sheria ya Tasnia ya Nyama Sura ya **421** na kanuni zake.

Kutoa elimu kwa wadau mbalimbali wa tasnia ya nyama kuhusu ufanyaji wa biashara ya nyama usiozingatia matakwa ya sheria ya tasnia ya nyama na sheria nyingine

(SOP’s). Kufanya vikao na wamiliki wa bucha, minada, nyama choma, magari ya kubebea nyama na machinjio ili kutoa elimu ya usajili na uhuishaji kwa kutumia mfumo wa usajili na utoaji wa vibali wa Wizara ya Mifugo na Uvuvi (MIMIS) na kuwaelekeza wadau kuhusu ratiba za uhuishaji ambazo zinaanzia tarehe 1 mwezi wa 7 kulingana na mwaka wa Serikali.

Kutoa elimu ya unenepeshaji wa mifugo hasa ng’ombe na nguruwe ili mifugo inayozalishwa iweze kukidhi soko la ndani na nje ya Nchi na kuongeza tija katika uzalishaji wa Mifugo katika kanda ya Kusini, Kukagua na kusajili kazi za wadau wa Tasnia ya nyama (bucha, machinjio, wafugaji wa kuku, minada, magari, ya kubebea nyama, sehemu za kuhifadhia nyama, n.k).

Kutoa ushauri wa kuboresha mazingira ya uzalishaji wa nyama pamoja na usajili kwa mujibu wa Sheria ya Tasnia ya nyama Na. 10 ya mwaka 2006, kanuni zake na miongozo mbalimbali kwa wadau wa Nyama wa Mkoa wa Ruvuma;

Katika ukaguzi huo Wadau **170** walipatiwa elimu ya ufanyaji wa biashara ya nyama kwa mujibu wa Sheria ya tasnia ya Nyama Na. 10 ya Mwaka 2006:2020 na kanuni zake, taratibu na miongozo iliyopo (mwongozo wa usafi, ujenzi na uendeshaji, madaraja ya ubora wa bucha) (SOP’s). Wafugaji **17** wamepatiwa mafunzo ya ufugaji kibiashara na unenepeshaji ili kuwezesha uzalishaji wa mifugo wenye ubora katika Halmashauri ya Mbinga Mji na Tunduru;

7.1.3.3 Utoaji wa Huduma Za Mifugo

i. **Udhibiti wa Magonjwa**

Mkoa wa Ruvuma umeendelea na shughuli za udhibiti wa magonjwa ambapo kwa kipindi cha Mwezi Julai 2023 hadi Desemba, 2023 magonjwa yaliyojitokeza zaidi ni Ndigana kali, Ndigana baridi, Homa ya Mapafu kwa ng’ombe na mbuzi, ugonjwa wa Mapele ngozi, Kideri na homa ya matumbo kwa kuku na Ndui.

Ili kukabiliana magonjwa ya Mifugo, Mkoa umesimamia utoaji wa chanjo dhidi ya magonjwa ambapo Ng'ombe **5,456** wamepatiwa chanjo dhidi ya Homa ya Mapafu (CBPP), mbwa **9,567** na paka **30** wamepatiwa chanjo dhidi ya ugonjwa wa kichaa cha Mbwa (Rabies), Kuku **243,765** dhidi ya Ugonjwa wa Kideri, ugonjwa wa Ndui na ugonjwa wa Gumboro.

Matokeo ya uogeshaji katika Mkoa wa Ruvuma ni kupungua kwa vifo vya mifugo vitokanavyo na magonjwa yaenezwayo na kupe na ndorobo.

Pamoja na jitihada hizi katika zoezi la uogeshaji mifugo kuna changamoto ambazo ni pamoja na;

Uchache wa mifugo inayoogeshwa kwa majosho yaliyo mengi, hivyo kupelekea ugumu wa uendeshaji wa majosho kwasababu majosho yaliyo mengi yalijengwa kwa ajili ya uogeshaji ng'ombe na mbuzi wa maziwa.

Kukosekana kwa majosho ya kuogeshea Mifugo katika vijiji 24 vyenye maeneo ya kuchungia kwa mfumo wa ranchi ndogo. Hali hii imepelekea kuendelea kuwepo kwa vifo vya Mifugo kutokana na magonjwa yaenezwayo na kupe na ndorobo katika ranchi hizo.

ii. Ugonjwa wa Kichaa cha Mbwa

Mkoa una mbwa **43,919** ambao wako wanaofugwa kisasa na wengine wanaofugwa kiholela. Kufuatia kuwepo kwa idadi kubwa ya mbwa wanaozurura mitaani na kuwa kero kwa ustawi na afya ya jamii inayotuzunguka, kumekuwa na jitihada za kuchanja mbwa ili kudhibiti ugonjwa huu unaoathiri wanyama na binadamu kwa kipindi cha Julai, 2023 hadi Desemba, 2023 mbwa **9,567** walichanjwa. Pia kumekuwepo na matukio **73** ya mbwa kung'ata binadamu. Pamoja na juhudi hizo Mkoa unaendelea kutoa elimu kwa wananchi juu ya kudhibiti ugonjwa wa kichaa cha mbwa, kampeni ya uchanjaji mbwa, na kuua mbwa wote wanaozurura ili kuendelea kuilinda jamii dhidi ya ugonjwa huu.

Mkoa umepokea dozi **7,000** za chanjo ya kichaa cha Mbwa kutoka Wizara ya Mifugo na Uvuvi ili kuadhimisha wiki ya ugonjwa wa kichaa cha mbwa na kutoa elimu ya ufugaji wa kisasa wa mbwa. Wiki hiyo iliadhimishwa kuanzia tarehe 24 Septemba, 2023 hadi tarehe 28 Septemba, 2023.

iii. Ugonjwa wa Homa ya Nguruwe (African Swine Fever - ASF)

Ugonjwa wa Homa ya Nguruwe uliripotiwa Mwezi Juni katika Halmashauri za Wilaya ya Mbinga, Tunduru, Nyasa, Songea, Madaba, Mbinga Mji, na Manispaa ya Songea. Ugonjwa huu ulisababisha vifo vya Nguruwe zaidi ya **1,300**. Takwimu zinaonesha ugonjwa ulivyoenea kwa kasi na kupelekea madhara makubwa ya kiuchumi kwa wafugaji na wafanyabiashara ya nguruwe mkoani Ruvuma.

Imegundulika kuwa mambo yanayosababisha ueneaji wa ugonjwa kutoka eneo moja hadi jingine ni pamoja na kuhamisha nguruwe hai kutoka eneo moja lililoathirika hadi eneo lingine lisiloathiriwa na ugonjwa, kupeana zawadi za nguruwe au nyama kutoka

kwa ndugu wa eneo lilioathirika na kupeleka eneo lingine lisiloathirika, kusafirisha nyama za nguruwe kutoka kwenye maeneo yaliyoathirika na ugonjwa, kusafirisha samadi ya nguruwe kutoka kwenye maeneo yaliyoathirika na ugonjwa.

Ili kukabiliana na ugonjwa huu hatua kadhaa zilichukuliwa ikiwemo: -

- Kuitisha vikao vya wadau wa sekta ndogo ya nguruwe ambao ni wafanyabiashara ya nguruwe, wafugaji wa nguruwe, Wasafirishaji wa mabasi, Maafisa mifugo pamoja na viongozi ngazi ya Mkoa na Wilaya.
- Kuimarisha ukaguzi wa nguruwe wote wanaochinjwa kwa kuwakagua kabla ya kuchinja (Antemortem) na baada ya kuchinja (Postmortem) ili kuzuia kusambaza kwa ugonjwa kupitia machinjio.
- Kutoa elimu kwa jamii kuhusu dalili za ugonjwa na hatua za kuchukua kuzuia kusambaa zaidi.
- Kuzuia usafirishaji wa nguruwe kwenye maeneo yaliyoathirika na kutumia sheria ndogo za Halmashauri kutoza faini kwa wadau wanaokiuka sheria ya magonjwa ya Mifugo hasa utaratibu wa kusafirisha nguruwe.
- Kuelimisha Maafisa Ugani juu ya namna ya kudhibiti ugonjwa pamoja na kuchukuwa tahadhari pale wanapotibu au kuhudumia mifugo pamoja na kuacha kutibu nguruwe wagonjwa.
- Halmashauri kuandaa vifaa (mabomba na dawa aina ya VIRD) na nguvu kazi ya kuangamiza mashamba yote yaliyoathirika kwa kushirikiana na chama cha wadau wa nguruwe.
- Kupulizia dawa aina ya VIRD kwenye mabanda yote yaliyoathirika
- Kufukia na kuchoma nguruwe wote waliopata ugonjwa na waliokufa ili kuzuia ueneaji wa virusi.

7.1.3.4 Mashamba Darasa

Mashamba Darasa ya Malisho

Athari za kupungua kwa malisho zimeendelea kujitokeza mara kwa mara kutokana na kuongezeka kwa idadi ya watu na mifugo, mabadiliko ya tabia ya nchi na mtazamo wa wafugaji kutegemea malisho ya asili tu. Athari hizo zimesababisha mifugo kudhoofika na wakati mwingine kufa kwa kukosa malisho na maji.

Katika jitihada za kukabiliana na athari hizo, Wizara imeandaa mpango wa kuwajengea uwezo wafugaji kuzalisha, kutunza na kuhifadhi malisho kupitia

utaratibu wa mashamba darasa ya malisho katika maeneo ya malisho. Katika utekelezaji wa mpango huu kazi zote zitakazohitaji nguvu kazi zitafanywa na vikundi vya vijana waliopo kwenye maeneo husika. Lengo la mpango huu ni kubadili mtazamo wa wafugaji kutegemea malisho ya asili tu na kuboresha maeneo ya malisho yaliyopo.

Wizara ilitoa fedha za kuanzisha mashamba darasa ya malisho 8 yenye jumla ya ukubwa wa ekari 40 katika Halmashauri za Wilaya za Madaba, Songea, Namtumbo na Tunduru. Lengo kuu la mpango huu ni kuwajengea uwezo wafugaji kuzalisha, kutunza na kuhifadhi mbegu na malisho kwa kutumia utaratibu wa mashamba darasa. Wafugaji walishiriki kikamilifu katika mpango huu kuanzia hatua maandalizi ya shamba kulima na kuhudumia mashamba hayo. Mashamba haya yalishavunwa.

Kwa mwaka 2023/24 tunategemea kuwa na mashamba darasa katika Halmashauri ya Wilaya ya Songea na Madaba ambapo kutakuwa na mashamba darasa **5** yenye jumla ya ekari **35**.

7.1.3.5 Fursa

Kutokana na mifugo iliyopo na mazao yake zinafungua fursa zifuatazo za kiuchumi:

- Ufugaji wa ng’ombe wa maziwa na uzalishaji wa mitamba;
- Usindikaji wa mazao ya mifugo;
- Ujenzi wa viwanda vya vyakula vya mifugo, na mashamba ya malisho; na
- Uzalishaji wa Vifaranga vya kuku wa nyama na mayai.

7.1.3.6 Changamoto

- Kukosekana kwa mitamba bora ya Ng’ombe wa maziwa;
- Ukosefu wa Malisho na Viwanda vya kusindika mazao;
- Changamoto ya Magonjwa ya Mifugo.

7.1.3.7 Mapendekezo/Mikakati ya Utatuzi wa Changamoto

- Kuhimiza matumizi ya kinga zaidi kuliko tiba kwa mifugo;
- Kuendelea kuhamasisha ujenzi wa miundombinu ya mifugo;
- Kutoa elimu ya ufugaji wa kisasa wenye tija; na
- Kuhamasisha uanzishaji wa viwanda vidogo vya kusindika mazao ya mifugo.

7.1.4 SEKTA YA UVUVI.

7.1.4.1 UTANGULIZI

Katika sekta ya uvuvi, Mkoa unategemea kupata mazao ya Uvuvi kutoka ziwa Nyasa, Mito na Mabwawa ya kufugia samaki. Hata hivyo tija itokanayo na vyanzo hivyo vya samaki haitoshelezi mahitaji ya Mkoa ambayo ni zaidi ya tani**18, 000** kwa mwaka hivyo kupata samaki kutoka nje ya Mkoa kwa wastani wa Tani **55** kwa mwezi. Uzalishaji wa samaki wa kufuga ni wastani wa tani **121.20** kwa mwaka. Watalaam wanaendelea kuhamasisha ufugaji wa samaki kwenye mabwawa ili kukidhi mahitaji ya walaji. Aidha, katika kipindi cha kuanzia mwaka **2019** hadi Septemba **2023** jumla ya wavuvi **7,635** walisajiliwa ikiwa ni pamoja na vikundi **38** vya wavuvi na vikundi **4** vya ulinzi na usimamizi wa rasilimali za uvuvi **(BMUs**) viilivyopo mwambao wa Ziwa Nyasa. Uzalishaji wa samaki katika Ziwa Nyasa na Mito ni wastani wa tani **480** kwa mwaka zenye thamani ya **Tshs. 2, 400, 000,000.00**. Aina ya samaki wanaovuliwa katika Ziwa Nyasa na Mito ni pamoja na **Mbufu, Mbelele, Mbasa, Kambale, Vitui, Perege, Ningu, Mchali pamoja na Dagaa**.

7.1.4.2 IDADI YA MAAFISA UVUVI.

Mkoa wa Ruvuma una jumla ya Watalaam wa uvuvi **17** ambapo katika ngazi ya Mkoa ni mmoja (**1**) na kumi na sita (**16**) wako katika ngazi za Halmashauri za wilaya.

Jedwali Na 1; Jumla ya Wataalam wa Sekta Uvuvi Mkoa wa Ruvuma

	Wanaohitajika	Waliopo	Mapungufu	Waliopo kwenye mpango wa kuajiriwa 2022/2025
Tunduru DC	12	2	10	4
Namtumbo DC	21	2	19	8
Mbinga DC	31	3	28	6
Nyasa DC	22	4	18	10
Songea DC	18	0	18	14
Madaba DC	9	3	6	2
Songea MC	5	2	3	3
Mbinga TC	14	0	14	2
Jumla	**132**	**16**	**116**	**49**

7.1.4.3 UZALISHAJI WA SAMAKI KATIKA MABWAWA.

Mkoa una wafugaji wa samaki **4,159** wenye jumla ya mabwawa **6,582 y**enye wastani wa uzalishaji wa tani **121.20** kwa mwaka.

Ufugaji wa samaki ni shughuli ambayo wananchi wengi wamekuwa wakiifanya katika kuongeza kipato na lishe katika jamii inayowazunguka.

Kutokana na kutotosheleza kwa vyanzo vya samaki vilivyopo kwenye Mkoa, wananchi kuhamasishwa kufuga samaki kwa tija katika mabwawa ili kuweza kukidhi mahitaji hayo kwa ajili ya chakula na kwa biashara pia. Ndani ya Mkoa kuna kituo kimoja **(1)** cha kuzalisha vifaranga bora vya samaki chenye uwezo wa kuzalisha vifaranga **3,000,000** kwa Mwaka,kituo hicho kipo chini ya Wizara ya Mifugo na Uvuvi Ruhila (**RADC)** kilichopo Manispaa ya Songea.

7.1.4.4 FURSA ZILIZOPO KATIKA UFUGAJI WA SAMAKI.

- Mwamko wa wananchi wa Mkoa kuhamasika na ufugaji wa samaki;
- Uwepo wa vyanzo vya uhakika vya maji ikiwemo,mito, chemchem na mabwawa ya Asili/Malambo zaidi ya kumi na nne (**14**) katika Mkoa yenye fursa ya ufugaji kwa kupandikiza au kufuga kwa njia ya vizimba (Cage culture);
- Uwepo wa ziwa Nyasa linalofaa kwa ufugaji wa njia ya vizimba (cage culture);
- Uwepo wa mahitaji makubwa ya samaki katika Mkoa na soko la uhakika.
- Uwepo wa wafugaji wa samaki zaidi ya **4,159** na mabwawa ya samaki zaidi ya **6,582;** na
- Upatikaniji wa uhakika wa malighafi za kutengenezea chakula cha samaki.

Jedwali Na 2: Idadi ya Mabwawa, Wafugaji na Wastani wa Hali ya Uzalishaji wa Samaki katika Mabwawa kwa Mwaka.

Halmashauri	Idadi ya wafugaji	Idadi ya mabwawa	Uzalishaji (tani)
Tunduru DC	315	463	3.90
Namtumbo DC	200	71	1.3
Songea MC	955	937	7.1
Mbinga DC	951	1,293	8.4
Songea DC	1,327	3,227	96.8
Nyasa DC	168	225	1.4
Mbinga TC	215	310	1.2
Madaba DC	28	56	1.1
JUMLA	**4,159**	**6,582**	**121.20**

Chanzo: Halmashauri za Wilaya, Mji na Manispaa.

7.1.4.5. MATUMIZI YA ZANA BORA ZA UVUVI.

Katika matumizi ya zana bora za uvuvi, jitihada zimewekwa ili kujenga uwezo wa wananchi kutambua madhara yatokanayo na matumizi ya zana haramu za uvuvi , utoaji wa elimu juu ya matumizi bora ya zana za kisasa za uvuvi zinazokubalika

kisheria, kutoa elimu ya uhifadhi wa mazingira pamoja na kuhamasisha ufugaji bora wa kisasa na wenye tija. Pamoja na kuhamasisha uanzishwaji wa vikundi vya ulinzi wa rasilimali za uvuvi (**Beach Management Units -** BMUs) doria mbalimbali hufanyika hasa katika mwambao wa ziwa Nyasa na Mto Ruvuma kwa kushirikiana na vikundi vya **BMUs** ili rasilimali za uvuvi zitunzwe, zilindwe na ziwe endelevu,na mpaka kufikia Disemba **2023** wavuvi **5,488** walisajiliwa na leseni **2,670** za Uvuvi zilitolewa.

7.1.4.6 HALI YA MIUNDOMBINU YA UVUVI.

Ujenzi wa karakana ya kuunda boti za uvuvi za kisasa katika kituo cha Mbamba bay umefikia hatua za mwisho za kuweka mashine,pia soko la Samaki la Mbamba bay bado alijaanza kutumika kutokana na kutokukamilika kwa miundombinu ya maji na choo ingawa ujenzi wake umekamilika kwa asilimia **98.**Aidha, ujenzi wa Mwalo wa kisasa wa Kijiji cha ng'ombo utaanza mwaka huu wa fedha **2023/2024.**Mwaka **2019** Halmashauri ya Nyasa ilipata fedha kiasi cha **Tshs.Milioni 200** kwa ajili ya Mradi wa utengenezaji wa boti za Uvuvi za kisasa,na mpaka kufikia Disemba **2023** boti **2** zimeshakamilika na zinafanya kazi, na boti **4** bado hazijakamilika.Aidha,katika mwaka wa fedha **2023/2024** Halmashauri ya Nyasa imepokea fedha kiasi cha **Tshs.Milioni 300** kwa ajili ya utengenezaji wa Boti ya doria ya kisasa.Pia katika mwaka wa fedha wa **2022/2023** Halmashauri Songea ilipokea fedha kiasi cha **Tshs.Milioni 123** kwa ajili ya ujenzi wa shamba darasa moja la ufugaji bora wa Samaki.

7.1.4.7 MIKAKATI YA KUENDELEZA SEKTA YA UVUVI.

- Kuhimiza matumizi ya zana bora za uvuvi ikiwa ni pamoja na kutoa elimu ambapo hadi kufikia Disemba **2023** zaidi ya wavuvi **5,488,** wafugaji **4,159** na wadau **470** wamefundishwa njia bora za uvuvi,ufugaji bora wa samaki na utunzaji wa mazingira.
- Kuendeleza/kuboresha ujenzi wa miundombinu ya uvuvi hasa mialo(**Land stations**), na katika mwaka huu wa fedha **2023/2024** Wizara ya Mifugo na Uvuvi(sekta ya uvuvi) ina mpango wa kujenga mualo **1** katika kijiji cha Ng'ombo**.**
- Kutoa elimu endelevu ya uanzishaji wa vikundi vya ulinzi na usimamizi wa rasilimali za uvuvi(**BMUs**) katika mwambao wa ziwa Nyasa.

- Kuhimiza uanzishaji wa vituo vya uzalishaji wa vifaranga bora vya samaki, ufugaji wa samaki kwa kutumia vizimba (***cage***) katika ziwa na mabwawa ya asili ili kupata mavuno mengi ya samaki yatakayofaa kwa ajili ya viwanda.
- Kukijengea uwezo kituo cha maendeleo ya ufugaji samaki Ruhila ili kiweze kuzalisha vifaranga bora na vya kutosha, kwa sasa kituo kina uwezo wa kuzalisha vifaranga **3,000,000** kwa mwaka ukilinganisha na mahitaji ya vifaranga **5,000,000** kwa mwaka kwa Mkoa mzima.
- Kila Halmashauri kuwa na kituo cha kuzalisha vifaranga bora vya samaki ambapo vituo hivyo vitatumika pia kama mashamba darasa.
- Kuendeleza doria za mara kwa mara ili kuzuia utumiaji na uingizaji wa zana haramu za uvuvi katika ziwa na mito pamoja na kuvikagua vyombo vyote na kuvisajili kisheria.
- Ujenzi wa soko la samaki lililopo Mbamba bay upo katika hatua za mwisho ili liweze kutumika.
- Mradi wa ujenzi wa maboti **6** za kisasa za Halmashauri bado unaendelea, mpaka kufikia Disemba **2023,** boti **2** tayari zimeshakamilika na zinafanyakazi.
- Mpaka kufikia Disemba **2023** Halmashauri ya Nyasa ilishapokea fedha kiasi cha **Tshs.Milioni 300** kwa ajili ya matengenezo ya Boti ya doria ya kisasa.

7.1.4.8 CHANGAMOTO.

- Uvuvi wa kutumia miti yenye sumu **(Mtupa**) bado ni tatizo katika baadhi ya maeneo ya mito ya Ruhuhu, Ruhekei na Mbawa katika Wilaya ya Nyasa;
- Ukosefu wa vitendea kazi kwa ajili ya kufanya doria za mara kwa mara;
- Uhaba wa watumishi wa kada ya uvuvi katika Mkoa wa Ruvuma hususani mwambao wa ziwa Nyasa;
- Kusuasua kwa uanzishaji wa vituo vya uzalishaji wa vifaranga bora vya samaki katika Halmashauri za wilaya.
- Ukosefu wa elimu endelevu kwa wavuvi juu ya madhara ya matumizi ya zana haramu za Uvuvi na uvuvi haramu kwa ujumla.
- Uchache wa vikundi vya ulinzi shirikishi wa rasilimali zaUvuvi (**BMUs**), mpaka sasa kuna BMUs **4** tu kati ya **24** zinazohitajika kwa mwambao mzima.
- Ushiriki mdogo wa ulinzi shirikishi wa rasilimali za Uvuvi kwa wadau mbalimbali;

- Katika kipindi cha mwaka **2020** hadi **2023,** zana haramu za Uvuvi aina ya timba (***monofilament)*** pamoja na makokolo zenye urefu wa zaidi ya mita **8,000** na thamani ya zaidi ya shilingi **57,000,000/=**zilikamatwa na kikosi cha kulinda rasilimali za Uvuvi (**FRP)** kwa kushirikiana na Halmashauri.
- Uhaba wawataalamu wa sekta ya Uvuvi unadhoofisha shughuli za Uvuvi na hasa Ukusanyaji wa Takwimu na maduhuli ya Serikali.

7.1.4.9 MAPENDEKEZO YA KUTATUA CHANGAMOTO.

i. Halmashauri za Wilaya ziendelee kuomba kuajiri watumishi wapya hususani Halmashauri ya Nyasa ambayo inamahitaji makubwa ya watumishi wa kada ya uvuvi;
ii. Kuwahusisha wadau wote katika ulinzi wa rasilimali za uvuvi hasa jamii ya wavuvi wenyewe ili rasilimali za uvuvi ziwe endelevu kwa kizazi kijacho;
iii. Halmashauri za wilaya zifanye doria za mara kwa mara katika mito ili kukomesha uvuvi haramu wa kutumia miti ya sumu;
iv. Kuendelea kuhamasisha uanzishaji wa vituo vya uzalishaji wa vifaranga bora vya samaki katika kila Halmashauri ya wilaya ili kukidhi mahitaji ya wafugaji; na
v. Kuhamasisha ujenzi wa viwanda vya kutengeneza chakula cha samaki (**floating pellets)** ili viweze kuwasaidia wafugaji wa samaki kwenye vizimba.

7.1.5 SEKTA YA MALIASILI NA UTALII

i. MISITU

Mkoa umekuwa katika mstari wa mbele katika kuhamasisha juu ya upandaji miti na utunzaji mazingira. Uhamasishaji huu huenda sambamba na utekelezaji wa kampeni ya kitaifa ya upandaji miti ambao hufanyika kila mwaka kwenye Halmashauri zote.
Mkoa wa Ruvuma una lengo la kupanda miti kibiashara eka 100,000 kwa muda wa miaka kumi (10) toka 2015 – 2025.Mradi huu utatekelezwa katika maeneo ya serikali kuu, serikali za Mitaa, vyuo na shule.

Kwa msimu wa mwaka 2023/24 Mkoa wa Ruvuma utapanda jumla ya miche ya miti 4,099,014 ambapo itapandwa katika Halmashauri zote, miti hii ni kwa ajili ya mbao, vyanzo vya maji na matunda. Jedwali hapo chini linaonyesha uzalishaji wa miche ya miti itakayopandwa kwa msimu huu wa mvua 2023/24.

Jedwali Na. 1 Idadi ya Miche ya Miti Mkoa wa Ruvuma Mwaka - 2024

		IDADI YA MICHE			
Wilaya	**Bustani (nursery)**				
		Mbao	**Vyanzo vya maji**	**Matunda**	**Jumla**
Songea	Matogoro TFS	120,000	5,000	10,000	135,000
	Mahenge	100,000	20,000	35,000	155,000
	AVIV FARM		31,000		31;000
	Bombambili	70,000	10,000	200	80,200
Namtumbo		57964	14400	3572	75,936
Mbinga DC		177,673	38,180	620	216,473
Mbinga Mji		1,081,969	16,100	162,130	1,260,199
Nyasa		152,500	1,060	9,846	163,406
Madaba		100,000	30,000	300	130,300
Wino TFS		1,000,000			1,000,000
Tunduru		150,000	2000	700,000	852,000
Jumla		**3,009,606**	**167,740**	**921,668**	**4,099,014**

ii. HALI YA UFUGAJI NYUKI KIMKOA

Hadi sasa Mkoa una jumla ya mizinga **16,378** ambapo mizinga ya kisasa ni **10,883** na mizinga ya kienyeji ni **5,495**.

Jedwali Na. 2 Idadi ya Mizinga ya Nyuki

S/N	WILAYA	IDADI YA MIZINGA			UZALISHAJI	
		KISASA	KIENYEJI	JUMLA	ASALI - kg	NTA
1	Nyasa	1473	361	1,834	1986	65
2	Mbinga	3712	1231	4,943	7850	0
3	Songea	3492	523	4,015	8100	0
4	Namtumbo	1387	2675	4,062	209	0
5	Tunduru	819	705	1,524	3300	92
	Jumla	10,883	5,495	16378	21,445	157

Katika suala la uzalishaji wa asali katika mkoa wa ruvuma linakumbwa na baadhi ya changamoto hadi kupelekea kushuka kwa uzalishaji wa mazao ya nyuki.changamoto ni kama zifuatazo;

i. Wafugaji nyuki wengi hawana utaalamu wa ufugaji nyuki wa kubiashara.
ii. Moto wa msituni ambao hutokea mara kwa mara hasa hasa kwenye miombo
iii. Ukosefu wa masoko ya uhakika unapelekea wafugaji nyuki kutothamini ufugaji nyuki
iv. Ukosefu wa mitaji hasa katika suala la kupata mizinga.

7.2 VIWANDA, BIASHARA NA UWEKEZAJI

7.2.1 Viwanda.

Uwekezaji Katika Viwanda.

a) **Viwanda vikubwa**

Mkoa wa Ruvuma una viwanda vikubwa sita **(6)** kati ya hivyo viwanda vitatu ni vya kukoboa kahawa (coffee curing) ambavyo vipo katika Wilaya ya Mbinga na kiwanda kimoja ni cha kubangua korosho ambacho kipo katika Wilaya ya Tunduru. Pia Mkoa una kiwanda cha kuzalisha unga wa sembe na kufua umeme katika Wilaya ya Songea.

b) **Viwanda vya kati**

Katika Mkoa wa Ruvuma kuna viwanda vya kati ni ishirini na tano (**25)** ambavyo ni vya kuzalisha Unga wa Sembe, Maziwa, Mikate, Nyama, Samani, maji ya kunywa na Vitabu.

c) **Viwanda Vidogo**

Mkoa wa Ruvuma una viwanda vidogo **190** na viwanda vidogo sana **3,264** vya kuchakata, kusindika na kutegeneza bidhaa ambavyo ni viwanda vya useremala, viwanda vya kukoboa na kusaga nafaka, kukamua mafuta ya alizeti pamoja na usindikaji wa vyakula mbalimbali ambavyo vimechangia ukuaji wa ajira katika Mkoa wa Ruvuma.

7.2.2 Biashara

a) **Masoko**

Mkoa wa Ruvuma una Masoko mbalimbali ambapo Bidhaa huuzwa kwenye masoko, takwimu za masoko hayo ni kama ifuatavyo;

Jedwali Na. 1: Takwimu za masoko kwa Halmashauri

Na.	HALMASHAURI	MASOKO	MIUNDOMBINU ILIYOPO
1	Songea MC	Soko kuu Manispaa, Soko la Mazao Msamala, Soko la Mjimwema, Soko la Bombambili, Soko la Mshangano, Soko Ruhuwiko, Soko la Lizaboni, Soko la Majengo, Soko la Mfaranyaki,	Umeme, maji na vyoo
2	Mbinga TC	Soko kuu, Soko la Misheni, Soko la Makita. Soko la Mbano	Umeme, maji na vyoo
3	MBINGA DC	Nyoni, Maguu, Matekela, Ilela, Mpapa,	Umeme, maji na

		Luagala,Kingonsera, Matiri,Ruanda, Malindindo, Ugano	vyoo
4	MADABA	Lituta	Umeme, maji na vyoo
5	NYASA	Soko kuu Kilosa, Mbamba bay	Umeme, maji na vyoo
6	NAMTUMBO	Soko kuu Namtumbo, Soko la Litola, Soko la Lusewa,	Umeme, maji na vyoo
7	TUNDURU	Azimio, Nakapanya, Matengo	Umeme, maji na vyoo
8	SONGEA DC	Peramiho, Namihoro na Kizuka	Umeme, maji na vyoo

b) Upangaji wa machinga katika maeneo rasmi ya kufanyia biashara

Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania Mheshimiwa Samia Suluhu Hassan wakati ikizindua Mpango wa uelimishaji na uhamasishaji wa Sensa ya Watu na Makazi kwa mwaka 2022, alielekeza kuwapanga machinga na zoezi hilo, lifanyike kwa umakini kwa lengo la kuepuka vurugu, fujo na uonevu. Ambapo Mkoa wa Ruvuma kupitia maekelezo hayo tulianza kutekeleza.

c) Hali ya utekelezaji wa maelekezo ya upangaji wa Machinga.

I. Kuunda Uongozi wa Machinga kwa ngazi ya Mkoa na ngazi ya Halmashauri kwa kuwa Mkoa wa Ruvuma haukuwa na uongozi wa machinga.

II. Kuwaunganisha Viongozi wa Machinga Mkoa na Viongozi wa Machinga Taifa na kushiriki semina mbalimbali za Viongozi wa Machinga zilizofanyika na zinazoendelea kufanyika Dodoma.

III. Halmashauri zimetenga maeneo kwa ajili ya shughuli mbalimbali za Machinga.

IV. Halmashauri zimeendelea kuboresha miundombinu mbalimbali ya masoko na maeneo yaliyotengwa kwa ajili ya shughuli za Machinga.

V. Halmashauri ya Manispaa ya Songea inaendelea na hatua za ujenzi wa Ofisi za Machinga

7.2.3 Uwekezaji

d) Fursa za uwekezaji zilizopo Katika Mkoa wa Ruvuma.

Mkoa wa Ruvuma una fursa kadhaa ambazo hutumiwa katika kusukuma mbele maendeleo ya Mkoa. Fursa za msingi zilizopo ni kama zifuatazo: -

(i) Eneo kubwa linalofaa kwa kilimo kwa mazao yote ya chakula na biashara;

(ii) Hali nzuri ya hewa; Mkoa wa Ruvuma ni miongoni mwa Mikoa michache nchini yenye bahati ya kupata mvua za kutosha ambazo hunyesha kuanzia mwezi Novemba hadi Mei kila mwaka. Wastani wa kiasi cha mvua inayonyesha kwa mwaka ni mm.1100;

(iii) Mabonde yanayofaa kwa kilimo cha umwagiliaji. Mkoa wa Ruvuma una jumla ya hekta **197,108.2** zinafaa kwa kilimo cha umwagiliaji na hekta **7,388.3** zimeendelezwa,hii ni sawa na asimilia **3.7**. Mkoa una skimu **102** kati ya hizo skimu **42** zimeboreshwa skimu **23** zinafanya kazi na **19** hazifanyi kazi.

(iv) Maeneo yenye jumla ya ukubwa wa ekari **57,743.35** yametambuliwa kwa ajili ya kilimo cha pamoja katika halmashauri 8 za Mkoa wa Ruvuma.

(v) Kuwepo kwa mazao ya chakula na biashara katika kila Wilaya. Mazao hayo ni pamoja na mahindi, mpunga, kahawa, korosho na tumbaku;

(vi) Uwepo wa Maliasili. Mkoa wa Ruvuma una maliasili nyingi zikiwemo madini, wanyama pori na misitu ya asili;

(vii) Kuwepo kwa nguvukazi ya kutosha. Mkoa una wananchi wenye ari kubwa ya kufanya kazi kwa bidii kwa kutumia rasilimali zinazowazunguka; na

(viii) Kufunguka kwa miundombinu ya barabara, Wilaya zote za Mkoa wa Ruvuma zimeunganishwa na mtandao wa barabara za lami. Pia Mikoa mingine inayotuzunguka imeunganishwa na barabara ya kiwango cha lami.

(ix) Uwepo bandari ya Mbamba bay na Ndumbi kwenye ziwa Nyasa inayowezesha usafirishaji wa Mizigo na Abiria kwa njia ya maji kwenye nchi jirani ya Malawi na maeneo mengine yanayofikiwa na ziwa Nyasa.

e) Maeneo yaliyotengwa kwa shughuli za Uwekezaji.

Mkoa wa Ruvuma kupitia Halmashauri imetenga maeneo kwa ajili ya Shughuli za uwekezaji na ujenzi wa Viwanda kama ifuatavyo:

a) **Halmashauri ya Manispaa ya Songea:** Mletele ekari **3,619.17,** Mwanamonga Ekari **3,581.68,** Lilambo Ekari **953.7,** Tanga ekari **1,659**, Mwengemshindo (EPZA) **5,000,** Ruhuwiko **117.33.**

b) **Halmashauri ya Mji Mbinga:** jumla ya Ekari 186.61 zimetengwa kwa ajili ya uwekezaji wa ujenzi wa Viwanda katika maeneo ya Lusaka – Mwembe, Lusaka Maumba, Tanki la Maji, Luponda na uteri.

c) **Halmashauri ya Madaba:** katika Halmashauri ya Madaba jumla ya Ekari 400 zimetengwa kwa ajili ya shughuli za uwekezaji katika maeneo ya Ifungwa.

d) **Halmashauri ya Wilaya ya Namtumbo;** Jumla ya Ekari 89.68 zimetengwa kwa ajili ya Shughuli za uwekezaji katika maeneo ya Kituo kikuu cha Mabasi, Hospitali ya Wilaya, Mchafu Kuoga, Minazini, Mageuzi, VETA Suruti.

e) **Halmashauri ya Wilaya ya Tunduru:** Jumla ya Ekari 140.12 zimetengwa kwa ajili ya shughuli za uwekezaji katika maeneo ya Nakayaya, Nakayaya Magharibi, Ngalinje, EPZ

f) **Halmashauri ya Wilaya ya Nyasa:** Jumla ya Ekari 41 zimetengwa kwa ajili ya shughuli za Uwekezaji katika eneo la Kilosa.

f) Uwekezaji katika Sekta ya Maliasili.

a) Misitu.

Vipo viwanda 4 vikubwa vya kuchakata mazao ya misitu kati ya hivyo 2 za watu Binafsi zipo katika maeneo ya Madaba na Mbinga, 2 vipo katika maeneo ya Tunduru, Namtumbo na Songea ambavyo vinafanya uvunaji na uchakataji wa mbao kwenye misitu ya vijiji ambazo zimefadhiliwa na WWF (World Wide Fund- for nature) pamoja na mradi wa FORVAC.

b) Wanyamapori.

Katika sekta ya wanyamapori tuna wawekezaji wawili katika vitalu vya uwindaji wa kitalii 1 ni Wembere Hunting Safari aliye katika kitalu cha Mwantis B katika Kijiji cha Ifinga Halmashauri ya Wilaya ya Madaba na The Best Luxury Safari aliyepo katika vitalu vilivyopo katika Hifadhi za jamii WMA za Mbarang'andu iliyopo Halmashauri ya Wilaya ya Namtumbo na Nalikailiyopo Halmashauri ya wilaya ya Tunduru.

g) Uwekezaji katika Sekta ya Kilimo.

Mkoa wa Ruvuma una fursa ya kupata mvua nyingi, ardhi nzuri inayofaa kwa kilimo na inayokubali kuzalisha takribani mazao aina zote. Mazao ya chakula yanayolimwa ni Mahindi, Mpunga, Muhogo, Maharage, Mtama, Ulezi, Mbaazi na Viazi Vitamu. Mazao ya biashara ni Tumbaku, Kahawa, Korosho, Ufuta, Soya, Alizeti, Tangawizi, Mbaazi na Karanga. Mazao ya bustani ni pamoja na Parachichi, Embe, Machungwa, Matikiti, Ndizi, Papai na Mbogamboga. Hekta **4,**

007,746 zinafaa kwa kilimo, hadi sasa eneo linalolimwa ni wastani wa hekta **583,279** sawa na asilimia **15** ya eneo lote**,** na kufanya Mkoa kuwa na ziada ya hekta **3, 424,467** sawa na asilimia **85.**

Wawekezaji wakubwa waliojitokeza kuwekeza katika Mkoa wa Ruvuma kwenye Sekta ya Kilimo. Mkoa wa Ruvuma unawawekezaji wakubwa wawili waliowekeza katika Sekta ya Kilimo ndani ya Mkoa wa Ruvuma ambao ni Shamba la Kahawa la AVIV linalomilikiwa na kampuni ya OLAM ambayo inaendesha shughuli zake katika nchi 72 na ina aina 47 za bidhaa. Ukulima wa kahawa katika shamba hili unajulikana kama *single origin*/nchi moja shamba moja kwa maana kwamba inazingatiwa masuala makubwa matatu ambayo ni kilimo biashara, kilimo mazingira na kilimo shirikishi.

Kampuni hii inarudisha faida yao kwa jamii kiasi cha shilingi 160 ikiwa ni pamoja na utoaji wa madawati, uchimbaji wa vyoo, nyumba za walimu, zahanati na nyumba za madaktari. Jamii zilizofaidika zimechangia kiasi cha shilingi milioni 100. Na pia shamba kubwa na **Ndolela Farm** shamba kubwa lililopo katika Halmashauri ya Madaba.

Hivi karibuni amejitokeza muwekezaji mwingine Mkubwa kutoka nchini Uganda Kampuni ya **Madhvan Group Ltd** imeonesha nia ya kuwekeza katika kilimo cha Miwa na Kiwanda cha Sukari katika kijiji cha Magwamila kwenye Halmashauri ya Wilaya ya Songea Mkoani Ruvuma. Muwekezaji huyu ana uzoefu mkubwa katika uwekezaji wa Sekta ya Sukari na anamiliki kiwanda kingine Nchini Uganda kinachojulikana kwa jina la **Kakira Sugar Ltd** chenye uzalishaji wa tani 187,662 kwa mwaka na kimeajiri watu 12,000. Tarehe 21 – 22 Agosti, 2023 alikuwa hapa Mkoani Ruvuma kwa ajili ya kufuata taratibu mbalimbali za kisheria za umilikishwaji wa ardhi.

h) Uwekezaji katika Sekta ya Mifugo

a) Shamba la Ng’ombe wa Nyama la Kampuni ya SOAGRO kijiji cha Muhukulu Halmashauri ya Wilaya ya Songea
b) Ufugaji wa Ng’ombe wa Nyama Ndolela Silverland Halmashauri ya Wilaya ya Madaba
c) Viwanda vya kuchakata Nyama (Sausage)
    - Abbasia Peramiho na

- Benedict Sisters Chipole

d) Kiwanda cha Kutengeneza Vyakula vya Mifugo na Samaki Ample Company Ltd Manispaa ya Songea.

e) Viwanda vya vidogo vya kusindika Maziwa

Mkoa una viwanda vidogo vya kusindika maziwa vitano ambavyo ni Rufco Ltd, Deiwaka, Peramiho, Jema na Ngosha

f) Machinjio ya Kisasa ya Tanga Manispaa ya Songea

g) Ranchi ndogozaMifugoTunduru na Madaba.

i) Uwekezaji katika Sekta ya Madini

Mkoa wa Ruvuma umebarikiwa kuwa na madini aina mbalimbali kama inavyoonekana katika Jedwali. Wawekezaji mbalimbali wapo katika Mkoa wa Ruvuma wakijishughulisha na Shughuli za Uchimbaji wa Madini hayo ikiwepo kampuni Kubwa za Ruvuma Coal Ltd, Tancoal, Jitegemee Company Ltd na makampuni mengineyo zaidi ya 16 yanayojishuhulisha na Uchimbaji wa Makaa ya mawe.

Jedwali Na. 2: Aina ya madini yanayopatikana katika Mkoa wa Ruvuma

Na.	Aina ya Madini	Mahali yanapopatikana
1	Dhahabu	• **Nyasa** (Darpori, Mpepo na Nindi) • **Mbinga** (Mhongozi na Lukalasi) • **Namtumbo** (Kitanda) • **Tunduru** (Mbesa na Mbati)
2.	Shaba	• **Nyasa** (Mt. Livingstone) • **Mbinga** (Ndongosi) • **Tunduru** (Mbesa na Mbati)
3	Makaa ya Mawe	• **Nyasa** (Liweta na Malini) • **Mbinga** (Luanda, Mbuyula na Paradiso) • **Songea** (Mhukuru)
4	Chuma	• **Namtumbo** (Mtonya)
5	Urani	• **Namtumbo** (Mtonya)
6	Madini ya Ujenzi na Viwanda *(Mchanga, Kokoto, Moramu naMawe)*	• **Nyasa** • **Mbinga** • **Namtumbo** • **Songea** (Mhukuru na Mtyangimbole) na • **Tunduru**
7	**Madini ya Vito** (*Sapphire, Ruby, Alexandrite, Chrisoberly, Spinel, Ganet, Aquamarine,*	• **Tunduru (**Ngapa, Muhuwesi, Majimaji, Mbuyula na Lukala) • **Nyasa** (Maeneo ya Mwambao wa Ziwa) • **Mbinga** (Maeneo ya Mkako, Masuguru, Ngembambili, Amani Makolo na Kuhagala)

Na.	Aina ya Madini	Mahali yanapopatikana
	Tourmaline)	• **Namtumbo**(Mputa,Lusewa,Suluti,Mtwarapachani,Mkongo na Kiburungutu)

Kwa kipindi cha miaka mitano iliyopita Mkoa wa Ruvuma umeweza kuvutia na kupata wawekezaji wengi waliowekeza kwenye shughuli zinazohusiana na madini kama Uchimbaji wa Madini, Ununuzi wa Madini, Usafirishaji ya Madini na Uchenjuaji wa Madini. Ufuatao ni Mchango wa Sekta ya Madini katika Mkoa wa Ruvuma na kwa sehemu kubwa madini yanayopatikana kwa wingi ni Makaa ya mawe na madini haya husafirishwa maeneo mbalimbali ndani na nje ya nchi na kuwa na mchango mkubwa katika Mkoa wa Ruvuma ikiwa ni pamoja na;

i. Kutoa ajira na hivyo kuongeza kipato kwa mtu mmoja mmoja na kupunguza utegemezi
ii. Kuongeza fedha za kigeni nchini kutokana na madini hayo kuuzwa nchi za nje; na
iii. Kuongezeka kwa mapato ya Halmashauri mbalimbali yatokanayo na ushuru wa huduma unaotozwa kwenye madini yanayochimbwa.

Madini ya Makaa ya Mawe ndio hutoa mchango mkubwa kwenye mapato ya maduhuli yakusanywayo na ofisi hii. Hivi karibuni ongezo la uzalishaji wa makaa ya mawe umeongezeka kwa kiasi kikubwa ambapo kwa kipindi cha Mwezi Januari, 2022 hadi Disemba, 2022 uzalishaji na makusanyo yaliyotokana na mauzo ya makaa ya mawe umeoneshwa kwenye jedwali hapa chini. Madini haya huuzwa ndani ya nchi, nchi zinazotuzunguka, barani Ulaya na Asia kupitia bandari ya Mtwara na Dar es Salaam.

Mikakati ya uendelezaji wa sekta ya Uwekezaji katika Mkoa wa Ruvuma.

I. **Kutangaza fursa mbalimbali za uwekezaji zilizopo katika Mkoa wa Ruvuma**

Tarehe 24 -26 Julai, 2019, ofisi ya Mkuu wa Mkoa kwa kushirikiana na wadau mbalimbali tulifanya Maonesho na kongamano la Uwekezaji ambapo katika maonesho hayo Waziri Mkuu wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania Mheshimiwa Kassim Majaliwa Majaliwa alizindua Mwongozo wa uwekezaji ambapo kupitia muongozo huo fursa mbalimbali zilizopo katika Mkoa wa Ruvuma zimeainishwa na kupitia maonesho hayo Mkoa umeweza kupokea wageni mbalimbali walionesha nia ya kuwekeza katika Mkoa wetu.

II. **Kutenga na kupima maeneo maalum ya viwanda.**

Halmashauri zimeagizwa kutenga maeneo maalum, kwa ajili wawekezaji ambayo yamepimwa na yasiyohitaji fidia kwa mwekezaji na yenye huduma muhimu kama vile maji, umeme, barabara n.k, jambo hili litasaidia kujenga mazingira wezeshi kwa wawekezaji.

III. **Uanzishwaji na Uimarishaji wa Mabaraza ya Biashara ya Wilaya na Mkoa.**

Uendelezaji wa sekta ya viwanda unategemea uwepo wa Mabaraza ya Biashara katika ngazi za Wilaya na Mkoa. Mabaraza ya Biashara ni sehemu nzuri ya kujadili fursa na kuweka mikakati mbalimbali ya kuendeleza Sekta ya Viwanda na taarifa za Vikao vya Mabaraza zinatakiwa kuwasilishwa katika vikao vya DCC na RCC ili maeneo yenye changamoto yaweze kutatuliwa na vikao vya ngazi hizo.

IV. **Uanzishwaji wa kongano (clusters).**

Kila Halmashauri imeagizwa kutenga maeneo ya uwekezaji na kuhakikisha kuwa inandaa maeneo kulingana na kongano za shughuli za viwanda ili kuweza kuanzisha industrial parks.

V. **Kuimarisha Mfumo wa Kitaasisi.**

Kuweka mazingira rahisi ya upatikanaji wa vibali na ufanyaji Biashara (Ease of Doing Business) ambayo itasaidia kuvutia wawekezaji katika maeneo yetu.

VI. **Kusimamia na kuendeleza shughuli za kijasiriamali.**

Halmashauri zimetakiwa kuwajibika kikamilifu katika kuzitambua na kuziendeleza shughuli za kijasiriamali na kuhakikisha zinatenga fedha kwa ajili ya kukuza shughuli hizo.

7.3 TAARIFA ZA UTEKELEZAJI WA HUDUMA ZA AFYA, USTAWI WA JAMII NA LISHE

7.3.1 Huduma za Afya

Mkoa una jumla ya vituo **419** vinavyotoa huduma za afya. Kati ya vituo hivyo Hospitali ni **17** zikiwemo **9** za serikali, vituo vya afya **50** kati ya hivyo, **39** vya Serikali na **11** ni vya mashirika ya dini, zahanati zipo **352** ambapo za serikali ni **283**, Mashirika ya dini ni **34,** na **10** ni za mashirika ya umma na **14** ni za watu binafsi.

7.3.2 Utekelezaji wa miradi ya Afya

Katika kipindi cha mwaka 2023/24, Mkoa umepokea kiasi cha **Tshs. 1,800,000,000.00** kwa ajili ya kutekeleza miradi ya Afya; Hospitali ya Halmashauri ya Wilaya ya Madaba **Tshs. 800,000,000.00**, Hospitali ya Halmashauri ya Songea Manispaa **Tshs. 800,000,000.00** na kwa upande wa Zahanati zilizopokea jumla ya **Tshs. 200,000,000.00 (Zahanati ya Ifunga – Madaba DC, Zahanati ya Likuyufusi-Songea MC, Zahanati ya Litoromelo na Litindoasili).**

7.3.3 Huduma ya Afya ya Uzazi na Mtoto

Vituo vinavyotoa huduma ya Afya ya Uzazi na mtoto vimefikia **348** kati ya vituo **419** sawa na **83%** ya vituo vyote vinavyotoa huduma katika Mkoa. Kati ya vituo vinavyotoa huduma ya afya ya uzazi na mtoto, Vituo **325** sawa na **78%** vinatoa huduma ya chanjo. Aidha, kati ya vituo vya afya **50,** vituo **17** sawa **34%** ya vituo vya Afya vinatoa huduma kabambe za dharura za mama wajawazito na Watoto wachanga (**CEmONC**).

Kwa upande wa huduma ya wazazi, kiwango cha akina mama waliojifungulia kituoni kimeongezeka kutoka **84%** mwaka **2022** hadi **87%** Desemba **2023**. Kiwango hiki ni juu ya lengo la taifa la **85%.**

Jedwali Na.1: kuonesha mwenendo wa vifo vya kina mama wazazi Mkoa wa Ruvuma kwa miaka minne (4) 2020-2023

Na	Mwaka	Idadi ya vifo
1.	2020	31
2.	2021	25
3.	2022	22
4.	2023	27

Idadi ya vifo vya wazazi vimeongezeka kutoka vifo **22** sawa na vifo **38/100,000** vizazi hai Desemba mwaka **2022** hadi vifo **27** sawa na vifo **43 /100,000** vizazi hai Desemba mwaka 2023. Sababu zilizochangia vifo ni Kutokwa na damu nyingi **PPH, Kifafa cha mimba, madhara ya dawa za usingizi (anaethetic complication), mgando katika mishipa ya damu (Embolism), upungufu wa damu na uambukizo.**

Vifo vya watoto chini ya mwaka mmoja kwa mwaka **2023** vimeendelea kupungua kutoka **232** sawa na vifo **4/1000** ya watoto waliozaliwa hai mwaka **2022** hadi vifo **137**

sawa na vifo **2/1000 Disemba** mwaka **2023** Sababu zilizochangia vifo hivyo ni magonjwa ya watoto wachanga (perinatal condition). Vifo **35** sawa na **40%** Prematurity vifo **25** sawa na **28%**, Pneumonia vifo **13** sawa na **15%**, Malaria vifo **7** sawa na **8%,** Septicemia vifo **5** sawa na **6%** na Anaemia vifo **3** sawa na **3%** ya vifo vyote.

Takwimu za vifo vya watoto chini ya **miaka mitano** vilivyotolewa taarifa ngazi ya vituo na jamii kwa mwaka **2023** vilikuwa **219** sawa na vifo **3/1000** ya watoto waliozaliwa hai. Idadi ya vifo hivi imepungua ukilinganisha na vifo **279** sawa na vifo **5/1000** ya watoto waliozaliwa hai mwaka **2022**. Sababu zinazoongoza kwa vifo hivyo ni Neonatal condition vifo **41** sawa na **33%**, Pneumonia vifo **33** sawa na **27%** malaria vifo **24** sawa na **19%**, Septicaemia vifo **15** sawa na **12%** na Anaemia vifo **11** sawa na **9%** ya vifo vyote.

7.3.4 Hali ya chanjo

Mafanikio kwa kipindi cha Januari hadi Mei mwaka 2023 imeonesha kuwa kiwango cha chanjo kilichofikiwa; chanjo ya Kifua kikuu (BCG) ni **166%,** chanjo ya kuzuia kupooza (Polio **135%,** chanjo ya Donda Koo, kukakamaa na kifaduro (DTP3) **135%,** chanjo ya kuzuia homa ya mapafu (Pneumonia) **135%,** chanjo ya kuzuia kuharisha (Rota virus) **127%,** chanjo ya Surua (Measles Rubella) **152%,** chanjo ya Pepopunda (Td) kwa wajawazito **106%** na chanjo ya kuzuia saratani ya mlango wa kizazi (HPV) kwa wasichana umri wa miaka 14 ni **126%.**

Idadi ya watu waliochanjwa chanjo ya uviko-19

Mkoa wa Ruvuma umefanikiwa kuchanja jumla ya watu **1,163,939** kati ya hao watu **1,050,656 (110%)** wamekamilisha dozi na watu **113,283 (10%)** hawajakamilisha dozi.

Jumla ya dozi za UVIKO-19 **1,839,169** sawa na **89%** zilitumika kuwachanja watu, dozi **148,800** sawa na **7%** hazijatumika zipo stoo ya Mkoa kati ya dozi **2,055,165** zilizopokelewa. dozi zilizotumika na zilizosalia stoo ya Mkoa zinafanya jumla ya **97%.** Hivyo upotevu wa chanjo za UVIKO-19 tangu zoezi la uchanjaji kuanza tarehe 4 Agosti, 2021 hadi Desemba, 2023 ni **3%.**

7.3.5 Huduma za Ustawi wa Jamii

i. Mfuko wa Afya ya Jamii ulioboreshwa (iCHF)

Mkoa wa Ruvuma unatekeleza Waraka Na.1 wa Mwaka 2018 wa Maboresho ya Mfuko wa Afya ya Jamii ambao umeleta tija kubwa kwa wananchi katika kupata huduma za afya za uhakika. Hadi kufikia 30 Disemba, 2023 jumla ya kaya **28,666 (8%)** zimeandikishwa kwenye Mfuko wa Afya ya Jamii ulioboreshwa (iCHF) kwa malipo ya Tshs. 30,000 kwa kila kaya, sawa na makusanyo ya **859,980,000.00**.

Jedwali Na.2: Hali ya iCHF Mkoa wa Ruvuma hadi Desemba, 2023

NA	HALMASHAURI	IDADI YA KAYA	KAYA ZILIZOSAJILIWA	ASILIMIA	MAKUSANYO
1.	MADABA DC	12,250	1,716	14 %	51,480,000
2.	TUNDURU DC	82,129	7,243	9 %	217,290,000
3.	MBINGA TC	33,256	2,919	9 %	87,570,000
4.	NAMTUMBO DC	45,856	3,817	8 %	114,510,000
5.	SONGEA DC	33,933	2,709	8 %	81,270,000
6.	MBINGA DC	57,738	4,995	9 %	149,850,000
7.	SONGEA MC	57,640	3,291	6 %	98,730,000
8.	NYASA DC	37,367	1,976	5 %	59,280,000
	JUMLA	**360,169**	**28,666**	**8 %**	**859,980,000**

ii. Usajili na utoaji wa vyeti vya kuzaliwa kwa watoto chini ya Miaka Mitano (U5BR)

Mkoa wa Ruvuma unasimamia utekelezaji wa mpango wa usajili na utoaji wa vyeti vya kuzaliwa kwa watoto wenye umri chini ya miaka mitano bure katika halmashauri zote za Mkoa. Lengo la Mkoa wa Ruvuma ni kusajili na kuwapatia vyeti watoto 242,140, ambapo hadi tarehe 30 Disemba, 2023 Mkoa umeandikisha na kusajili vyeti vya watoto **274,992 (114.03%)** kwenye mfumo wa eRITA, ambapo watoto **18,680 (Me 8,662** na **Ke 10,018)** ni kutoka katika familia zenye mazingira magumu.

iii. Utambuzi na huduma kwa watoto waishio kwenye mazingira hatarishi (WWKMH)

Mkoa unasimamia utambuzi na huduma kwa watoto wanaoishi kwenye mazingira hatarishi kwa mujibu wa Sheria ya Mtoto Na 21 ya mwaka 2009. Hadi kufikia tarehe 30 Disemba, 2023 Mkoa ulitambua watoto **80,101 (Me 37,660 na Ke 42,441)** na kuwapatia huduma mbalimbali zikiwemo msaada wa kisaikolojia, afya, elimu,

msaada wa kisaikolojia, malezi kwenye makao ya watoto yatima na kuimarisha uchumi wa familia.

iv. Utambuzi na huduma kwa watu wenye ulemavu

Mkoa umewatambua watu wazima **7,893 (Me 3,959 na Ke 3934)** wenye ulemavu wa aina mbalimbali na watoto **3,941** wenye umri chini ya miaka mitano. Kati ya watoto walitambuliwa, wenye ulemavu wa viungo ni **1,720**, wasioona **527**, ukiziwi **626**, changamoto ya ufahamu **922** na wenye ualbino **112**. Watoto wenye uwezo wa kujumuishwa kwenye afua za ujifunzaji wameandikishwa shule.

v. Utambuzi na huduma kwa Wazee

Katika kipindi cha Januari 2023 hadi tarehe 30 Disemba, 2023 Wazee **67, 404 (Me 32,199 na Ke 35,205)** walitambuliwa ambapo wazee **54,279 (Me 25,516, Ke 28,763)** walipata vitambulisho vya kuwawezesha kupata msamaha wa matibabu. Aidha, Mabaraza ya Ushauri ya Wazee yameundwa katika ngazi zote za vijiji, kata, halmashauri na Mkoa.

7.3.6 Huduma za Lishe

Katika kuendelea na kupambana na tatizo la utapiamlo nchini, Mkoa wa Ruvuma unatekeleza viashiria mbalimbali vilivyoainishwa katika mkataba wa Lishe ulioingiwa baina ya Waziri wa Nchi Ofisi ya Rais Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa na Mkuu wa Mkoa wa Ruvuma. Utekelezaji wa mkataba kwa mwaka 2023 Mkoa wa Ruvuma ulishika nafasi ya 5.

Hali ya lishe kwa Mkoa wa Ruvuma kwa mujibu wa Tanzania Demographic Health Survey and -Malaria Indicator Survey 2022 **(TDHS-MIS 2022),** kiwango cha udumavu kimepungua kutoka asilimia **41** hadi **36%** upungufu wa damu kwa watoto wenye umri kuanzia miezi 6 – 59 ni **45%**. Hivyo ukondefu ni **2.8%,** watoto wanaozaliwa na uzito pungufu ni **12%,** Watoto wanaonyonya maziwa ya mama kwa muda wa miaka miwili ni **87%,** Utoaji wa matone ya Vitamin A ni **73%** na dawa za minyoo ni **57** upungufu wad amu kwa wajawazito ni **30%,** kaya zinazotumia chumvi yenye madini joto ni Mkoani Ruvuma ni **70%.**

Mambo yanayosababisha lishe duni ni: -

- Ulaji duni wa chakula unaotokana na kula milo michache na kiasi kisichotosheleza mahitaji ya virutubishi mwilini, hii pia hujumuisha kutowanyonyesha watoto ipasavyo.
- Magonjwa ya mara kwa mara yanayoondoa hamu ya kula na, kusababisha ufyonzaji duni wa virutubishi na huongeza mahitaji ya virutubishi mwilini.
- Matumizi mabaya ya chakula mfano kuuza chakula chote, kutumia nafaka kutengenezea pombe nk.
- Utayarishaji mbaya wa chakula unaopoteza virutubishi kama kuosha mboga za majani baada ya kukatakata.
- Imani Potofu ya kunyonyesha watoto maziwa ya mwanzo mara baada ya kujifungua.
- Upungufu katika matunzo ya makundi maalumu (watoto wadogo, wanawake wajawazito na wanaonyonyesha, wazee na wagonjwa) Makundi haya yanahitaji matunzo na huduma muhimu za kiafya kama vile chanjo, kupata vidonge vya nyongeza, kutibu maradhi na huduma za kilishe.

Katika kutekeleza mkataba wa lishe katika viashiria vya ilani ya Chama cha Mapinduzi kwa kipindi cha Julai hadi Disemba 2023, Halmashauri mbili ndizo zilizofanya vizuri katika viashiria vyote 9. ***Jedwali Na.3: Hali halisi ya utekelezaji wa mkataba wa lishe kwa viashiria vya Ilani ya Chama cha Mapinduzi hadi kufikia Desemba, 2023***

Halmashauri	% of children less than six months who are Exclusively Breastfed	% of low birth weight (less than 2.5kgs) among live birth	% of children aged 0-59 months who are stunted	% of pregnant women with Anemia (Hb<8.5g/dl)	% of children 0-59 months who are wasted	% of under-five children who are overweight/obese	% of schools (Primary and Secondary) which consume fortified maize flour	% of small and medium scale food processing industries which fortify food	% of school (Primary and Secondary) health clubs that integrates nutrition activities
Madaba DC	91.7	3.83	5.2	1.6	1.4	0.8	11.6	50	100
Mbinga DC	97.9	3.55	0.4	0.8	0	0	0.5	100	100
Mbinga TC	96.7	6.77	0.6	0.8	0.5	0.5	2.4	25	85.6
Namtumbo DC	95.4	4.81	1	0.2	0.2	0.1	11.4	100	80.4
Nyasa DC	100	4.58	0.4	0.3	0	0.1	0	-	100
Songea DC	102.1	6.92	1	1.9	0	0.5	1	7.1	98.1
Songea MC	91.7	5.4	0.2	2	0.3	0.7	4.7	74.6	58
Tunduru DC	99.7	4.68	0.1	0.6	0.2	0.2	2.2	9.1	-
Ruvuma Region	96.3	5.32	0.8	1	0.2	0.2	3.4	33	88.3

Kwa kipindi cha Julai hadi Disemba,2023 kadi alama ya utekelezaji wa mkataba wa lishe kwa viashiria **11** ni Halmashauri **4** tu ndizo zilizofanya vibaya katika kiashiria cha utoaji wa fedha za mapato ya ndani kwenye kutekeleza afua za lishe kwa kipindi cha nusu mwaka wa fedha 2023/2024.

Jedwali Na.4: Utekelezaji wa kadi alama ya mkataba wa lishe kwa kipindi cha kuanzia Julai-Desemba, 2023

HALMASHAURI	% of Supportive supervision Visits (CSSV) conducted	% of household salt samples collected from school children tested positive for Iodine (RTK) in a Council	% of Schools (Primary and Secondary) implementing school feeding program	Domestic funds Spent on nutrition interventions per under-five child in the Council (TZS 1000) - FY	% of children aged 6-59 months supplemented with Vitamin A during CHNM campaign - FY	% of domestic funds spent on nutrition interventions (Specific, Sensitive + Enabling)	% of mothers/caregivers of children aged 0-23 months who have received counseling on IYCF from Health Care Providers (HCPs)	% of of villages/Mitaa conducted Village/Mitaa Health and Nutrition Day (V/MHND)	Domestic budget planned for nutrition per under-five child in a Council as per National Budget Guideline	% of Food Inspections conducted in the Council	% of pregnant women who received adequate Iron Folic Acid (IFA) until next visit
Madaba DC	100	100	100	4632.8	100	95.06	98.9	100	4873.53	100	91.63
Mbinga DC	100	100	100	2639.7	100	94.64	97.1	98.3	2789.24	100	96.46
Mbinga TC	100	100	100	991.3	100	63.9	100	100	1551.28	100	100
Namtumbo DC	100	100	100	1624.7	100	69.98	100	98.8	2321.63	100	99.72
Nyasa DC	100	100	98.51	1767.3	100	77.71	100	100	2274.22	100	100
Songea DC	100	100	100	1806.7	100	93.87	99	100	1924.61	100	99.9
Songea MC	100	100	99.15	3749.7	100	97.42	95.7	175.5	3849.12	100	92.97
Tunduru DC	100	100	96.11	2165.1	100	79.1	99.6	99.4	2737.13	100	99.8
Ruvuma Region	100	100	99.02	2278.7	100	85.31	98.4	574.6	2671.1	100	98.18

Jedwali Na.5: Matumizi ya fedha zilizopangwa kutekeleza afua za lishe kwa Halmashauri

SN	HALMASHAURI	JANUARI - JUNE 2023			JULAI - DESEMBA 2023		
		KIASI CHA FEDHAPANGWA	KIASI CHA FEDHA KILICHOTUMIKA	%	KIASI CHA FEDHAPANGWA	KIASI CHA FEDHA KILICHOTUMIKA	%
1.	MADABA DC	11,632,024.2	14,550,565.9	125	19,152,963.1	18,207,000	95
2.	MBINGA DC	47,752,415.0	19,765,000.0	41	59,881,389.8	56,150,000	94
3.	MBINGA TC	12,624,314.0	121,261,48.0	96	16.639,000	10,632,500	64
4.	NAMTUMBO DC	18,712,500	23,841,000	127	43,613,000	30,520,000	70
5.	NYASA DC	22,516,917	24,390,000	108	30,119,193.9	24,434,000	81
6.	SONGEA DC	18,712,513.8	22,582,060	121	21,070,630	19,780,000	94
7.	SONGEA MC	19,751,220	18,486,170	94	63,437,427.3	61,799,426	97
8.	TUNDURU DC	34,674,696.8	22,948,289.6	66	68,719,414.2	54,160,460.1	79
	JUMLA KUU	**186,376,600.80**	**146,563,085.50**	**78**	**305,994,018.30**	**275,683,386.00**	**90**

7.3.7 Hali ya ugonjwa wa kipindupindu

Timu ya Uendeshaji na Usimamizi wa Huduma za Afya Mkoa (RHMT) ilipokea taarifa ya uwepo wa mgonjwa anayehisiwa kuwa na Ugonjwa wa kipindupindu kutoka katika Halmashauri ya Wilaya ya Nyasa mnamo tarehe 23 Desemba 2023. Mgonjwa huyo alitokea katika Kijiji cha Mtipwili kitongoji cha Undu.

Mkoa kupitia RHMT uliagiza Halmashauri kufanya ufuatiliaji wa eneo alilotoka mgonjwa na kwenda kufanya usibuaji ili kuzuia ugonjwa usiendelee kuenea. Pia watu wote waliohusiana na Mgonjwa walifuatiliwa na kupewa elimu ya kujikinga na ugonjwa wa kipindupindu pamoja na kupewa tiba kingaya ugonjwa wa kipindupindu. Aidha, Timu ya Uendeshaji wa Huduma za Afya ya Halmashauri ilifanya ufuatiliaji wa Haraka wa hali hatarishi za kimazingira (Environmental Risk Factors) zilizopo katika Halmashauri na kugundua uwepo wa vyoo bora kwa asilimia 5% tu katika kijiji cha Mtipwili.

Kufuatia taarifa hizo Mkoa kupitia RHMT uliamua kuungana na Halmashauri ili kuongeza nguvu ya kupambana na ugonjwa wa kipindupindu kuanzia tarehe 29, Desemba 2023 hadi Tarehe 4 Januari 2024 kwa kufanya yafuatayo: -

- Timu ilifanya ukaguzi wa kaya katika vijiji vinneambavyo ni Mtipwili, Mtupale, Malini na Chiulu ambapo Jumla ya Kaya 1354 zilikaguliwa. Katika kaya zilizokaguliwa kaya 401 zilikuwa na vyoo bora, kaya 864 zilikuwa na vyoo visivyofaa (vyoo vya kujengwa kwa makuti, vizivyoezekea, havina milango, sakafu yenye udongo nk.) na kaya 87 hazikuwa na vyoo. - Timu ilitoza faini kwa wakuu wa kaya 87 wasiokuwa na vyoo/wenye vyoo vibovu sana ambapo kila mkuu wa kaya alitozwa faini ya shilingi 50,000,000 na kufanya Jumla ya faini kufikia 4,350,000.00.
- Timu iligawa boksi saba (7) @ boxi lilikuwa na vidonge 16,000 vya dawa za kutibu maji ya kunywa (aqua tabs) kwa kaya 1860 zilizoko katika vijiji vya mwambao mwa ziwa nyasa.
- Timu alitoa elimu ya ugonjwa wa kipindupindu (namna unavyoenee, dalili za ugonjwa, njia za kujikinga na hatua za kuchukua katika jamii iwapo mgonjwa) kwa wananchi kupitia mikutano ya hadhara katika vijiji vitano (Mtipwili, Mtupale, Chiulu, Malini na Mbambabay.
- Mkoa umefanya ufuatiliaji wa usafi wa mazingira katika kambi mbili (2) za wavuvi zilizoko chiulu, na Mtipwili ambapo kazi ya chiulu haikuwa na choo, na BMU iliagizwa kujenga vyoo angalau matundu (8) ndani ya siku tatu, na Kambi ya Mtiwili ilikuwa na matundu nane na jumla ya watu takribani 1000, BMU iliagizwa kuongeza matundu ya vyoo angalau yafikia 20.
- Timu imeendelea na ufuatiliaji wa wagonjwa na hadi kufikia tarehe 28/12/2023 walikuwa ni watatu na hadi kufikia sasa (tarehe 17.01/2024) hakuna mgonjwa mpya aliyeripotiwa.

Mkoa unandelea kusimamia Halmashauri ya Wilaya ya Nyasa ili iendelee na juhudi za kupambana na ugonjwa wa kipindupindu ikiwemo kuimarisha usafi wa mazingira, kaguzi za maeneo ya vyakula, upimaji wa maji yanayotumiwa na Wananchi kwa ajili ya kuangalia kama yanatibiwa kwa clorini na ufuatiliaji wa tetesi za magonjwa.

7.3.8 Hali ya upatikanaji wa bidhaa za afya

Hali ya upatikanaji wa dawa, vifaa, vifaa tiba na vitendanishi katika vituo vya kutolea huduma za afya imeendelea kuimarika, kwani upatikanaji umeongezeka kutoka **40%** mwaka 2022 hadi **68%** mwezi Septemba, 2023 kulingana na mchakato wa bidhaa kwa kutumia kigezo cha idadi ya bidhaa zinazotolewa taarifa na vituo.

Upatikanaji huu umetokana na kuongezeka kwa mapato ya ukusanyaji ya mapato ya uchangiaji wa huduma za afya, ufuatiliaji na usimamizi pamoja na ruzuku ya dawa kutoka serikali kuu; ambapo jumla ya fedha zilizokusanywa kutokana na uchangiaji na zile za Serikali kuu kuanzia Julai 2022 hadi Juni 2023 ilikuwa shilingi **10,831,384,518.04** na **4,894,718,195.08** kwa mfuatano. Sambamba na hilo, Halmashauri pia zilipokea fedha kwa ajili ya kununulia vifaa na vifaa tiba shilingi **3,515,137,094.17** pamoja na vifaa mbalimbali kwa ajili ya kutolea huduma kwa wagonjwa kupitia mradi wa Global Fund.

7.3.9 Huduma za UKIMWI

Mkoa una jumla ya vituo **419** kati ya **354** sawa na **84%** vinatoa huduma za unasihi na upimaji wa VVU (HTS); vituo **336** sawa na **79%** vinatoa huduma za kuzuia maambuzi ya VVU kutoka kwa mama kwenda kwa mtoto (PMTCT); vituo 151 sawa na asilimia 36 vinatoa huduma za dawa za kufubaza VVU (CTC); vituo 41 sawa na 10% vinatoa huduma rafiki za makundi maalumu yalio kwenye hatari ya kupata maambukizi na dawa kinga ya kuzuia maambukizi ya VVU (KVP); na vituo 46 sawa na asilimia 11 vinatoa huduma ya tohara ya kitabibu kwa wanaume (VMMC).

Kiwango cha maambukizi ya VVU katika Mkoa wa Ruvuma ni **4.9%** (THIS 2022/23). Kiwango hiki kipo juu kwa **0.6%** ya kiwango cha kitaifa ambacho ni **4.3%.** Aidha, kiwango hiki cha maambuzi katika Mkoa kimepungua kwa **0.7%** kutoka **5.6%** kwa

mwaka 2016 (THIS-2016/17). Takwimu za Kimataifa zinaonyesha, watu **60,271** walikuwa wanaishi na maambukizi ya VVU katika Mkoa, watu wazima wenye umri zaidi ya miaka 15 walikuwa **57,639** sawa na **96%** ambapo Wanawake walikuwa **37,077** sawa na **62%** na Wanaume walikuwa **20,562** sawa na **34%**. Aidha, watoto wenye umri wa chini ya miaka 15 walikuwa 2,632 sawa na **4%,** vijana balehe miaka 10-19 walikuwa **2,722** sawa na **5%,** vijana wenye miaka 20-24 walikuwa **2,811** sawa na **5%** (Spectrum,2023).

Katika utekelezaji wa malengo ya kimkakati ya kitaifa ya **95** Tatu (95-95-95) katika Mkoa kufikia mwezi September 2023, **117%** ya watu wote wanaoishi na maambukizi VVU walikuwa wanatambua hali zao za maambukizi ukilinganisha na **96%** kwa kipindi kama hicho mwaka 2022; **99%** ya watu wanaotambua hali ya maambukizi walikuwa wanatumia dawa za kufubaza VVU (ARVs) sawa sawa na **99%** kwa kipindi kama hicho mwaka 2022 ; na **96%** ya watu wanaotumia dawa za ARV walikuwa wamefubaza VVU ukilinganisha na **95%** kwa kipindi kama hicho mwaka 2022.

7.3.10 HOSPITALI YA RUFAA YA MKOA SONGEA - TAARIFA YA UTEKELEZAJI WA UJENZI WA MIRADI YA MAENDELEO KWA MWAKA 2023/2024

Hospitali ya Rufaa ya Mkoa Songea ni miongoni mwa Hospitali ambazo zimetengewa fedha za IMF na Serikali kuu kupitia Wizara ya Afya na kiasi kilichopokelewa ni shilingi **6,579,063,698.20** na katika mwaka wa fedha **2023/2024 Wizara ya Afya i**metenga kiasi cha shilingi **1,000,000,000** kwa ajili ya ukamilishaji wa ujenzi wa jengo la OPD.

Fedha hizi ni kwa ajili ya ujenzi wa majengo mapya, Ukarabati wa vyumba vya kutolea huduma za Afya pamoja na ununuzi wa vifaa tiba vya kisasa kwa ajili ya kutolea huduma bora za Afya kwa wananchi wa Mkoa wa Ruvuma na Tanzania kwa ujumla.

Kwa upande wa Hospitali ya Rufaa ya Mkoa Songea fedha hizi zinatekeleza/zimetekeleza miradi mitano ya ujenzi kama ifuatavyo:-

1. Ujenzi wa nyumba ya mtumishi (Daktari) – Mradi umekamilika kwa asilimia 100.

2. Ujenzi wa jengo la radiolojia (kwa ajili ya CT Scan na digital X Ray) – Mradi umekamilika kwa asilimia 100.
3. Ujenzi wa jengo la wagonjwa wa nje (OPD) – ujenzi bado unaendelea.
4. Ukarabati wa wodi ya wagonjwa wanaohitaji uangalizi wa karibu (ICU) – Mradi umekamilika kwa asilimia 100.
5. Ukarabati wa chumba cha Tiba Masafa (Telemedicine) – Mradi umekamilika kwa asilimia 100.
6. Ununuzi wa vifaa kwa ajili ya ICU, EMD, Maabara na Radiolojia – Mradi umekamilika kwa asilimia 100.

1. UJENZI WA JENGO LA WAGONJWA WA NJE (OPD)

Hospitali ya Rufaa ya Mkoa Songea kwa sasa ipo katika eneo ambalo ni finyu na halitoshi pale huduma za ziada zinapotakiwa kuongezwa; kwani italazimu kuvunja baadhi ya majengo ili kupata eneo la ujenzi. Kwa kufanya hivyo kunaweza kusababisha changamoto ya utoaji wa huduma iliyokuwa ikitolewa katika majengo yanayobomolewa. Kwa mstakabali huo Mkoa wa Ruvuma uliona umuhimu wa kuwa na eneo jipya lenye nafasi ya kutosha kwa ajili ya ujenzi wa Hospitali mpya ya Rufaa ya Mkoa wa Ruvuma. Eneo ambalo litatosheleza kwa miundo mbinu na huduma zote zinazotarajiwa kuwepo katika Hospitali ya Rufaa ya Mkoa. Eneo lililotengwa lipo Mwengemshindo ndani ya Manispaa ya Songea na lina ukubwa wa hekari 270. Eneo hili lilitolewa na Mkurugenzi Mtendaji wa Manispaa ya Songea. Katika kuanzisha ujenzi wa Hospitali mpya ya Rufaa ya Mkoa wa Ruvuma; jengo muhimu la kuanza nalo ni la wagonjwa wa nje (OPD). Hii itaongeza wigo wa utoaji wa huduma za afya. Ujenzi huu unafanywa na Mkandarasi anayeitwa Kiure Engineering Company ya Arusha.

Mradi huu unagharimu shilingi 3,870,000,000 ambapo katika awamu ya kwanza mkataba ulioingiwa ni wa shilingi 2,700,000,000. Na katika awamu ya pili ya ujenzi mradi huu Wizara ya Afya imeutengea kiasi cha shilingi 1,000,000,000.

TAARIFA YA FEDHA

Fedha iliyopokelewa ni shilingi 3,000,000,000.00 na hadi tarehe 31 Julai, 2023 kiasi cha shilingi 3,000,000,000.00 kimeshalipwa kwa Mkandarasi. Na katika awamu ya pili Mkandarasi ameshalipwa kiasi cha shilingi 78,338,430 na kiasi cha shilingi 283,467,765.60 kimeombwa na Mkandarasi na kipo kwenye hatua za ufuatiliaji na utekelezaji wa malipo katika ngazi ya Wizara ya Afya.

HALI YA HATUA YA UTEKELEZAJI

Ujenzi wa OPD umefikia asilimia 71 ya hatua ya ujenzi. Tunategemea jengo hili kukamilika katika mwaka huu wa fedha 2023/2024.

Kazi zilizofanyika mpaka sasa ni:-

i. *Ujenzi wa kuta za vyumba vya ghorofani umefanyika.*
ii. *Uwekaji wa mifumo mbalimbali kama vile maji, umeme, TEHAMA nk*
iii. *Upigaji wa ripu kuta za vyumba vya ghorofani*
iv. *Blundering katika vyumba vya ghorofani*
v. *Kazi ya kupaua imefanyika*
vi. *Kazi ya kuezeka imefanyika*

UJENZI WA JENGO LA RADIOLOJIA (CT SCAN NA X RAY)

Kuna ujenzi wa jengo la kutolea huduma ya mionzi ambalo ndani yake kuna mashine mbili za CT Scan na Digital X-Ray zinazofanya kazi.

Mradi huu wa huduma ya mionzi una thamani ya shilingi **2,034,269,178** na umegawanyika katika maeneo matatu kama ifuatavyo: -

1. Ujenzi wa jengo la huduma ya mionzi lenye thamani ya shilingi 271,079,500.00

2. Ununuzi na usimikaji wa CT Scan wenye thamani ya shilingi 1,446,939,999.00

3. Ununuzi na usimikaji wa Digital X Ray wenye thamani ya shilingi 316,249,679.00

Mzabuni aliyetekeleza ujenzi wa jengo, ununuzi na usimikaji wa mashine hizi ni Computech-ICS (T) Ltd ya Dar es salaam.

Utekelezaji wa mradi huu ulianza mwezi Aprili, 2022 na kukamilika mwezi Machi, 2023. Huduma za CT Scan zimeanza kutolewa mwezi 8 Machi, 2023. Hii imepunguza adha kwa wananchi wa Mkoa wa Ruvuma ambao walikuwa wanapata huduma hii katika Hospitali ya Rufaa ya Kanda Mbeya na Hospitali ya Taifa Muhimbili.

NB: usimikaji wa CT Scan na Digital X Ray mashine umefanyika. Kwa sasa tunatoa huduma za CT Scan.

HITIMISHO:

Hospitali ya Rufaa ya Mkoa Songea inapenda kutoa pongezi zake za dhati kwa Serikali ya awamu ya sita chini ya Uongozi wa Mhe: Dkt. Samia Suluhu Hassan; Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania kwa kujali afya za Watanzania kwani watu bila kuwa na afya bora hawawezi kufanya kazi ya kujiletea maendeleo yao na Taifa kwa ujumla.

Pia tunatoa shukurani zetu za dhati kwa Mhe. Mkuu wa Mkoa wa Ruvuma na mamlaka zake kwa kuona umuhimu wa kuwa na Hospitali mpya ya Rufaa ya Mkoa wa Ruvuma iliyo katika eneo pana ambapo miundombinu mingi ya kuboresha huduma za Afya inaweza kujengwa na hivyo kutoa eneo kwa ajili ya ujenzi wa Hospitali hii mpya.

Uongozi wa Hospitali ya Rufaa ya Mkoa Songea kwa kushirikiana na Ofisi ya Mkuu wa Mkoa wa Ruvuma tunaahidi kutumia fedha hizi kwa weledi mkubwa ili kupata thamani halisi ya fedha (value for money).

7.4 ELIMU NA MAFUNZO YA UFUNDI

7.4.1 Sekta ya Elimu na Mafunzo ya Ufundi

Sekta ya Elimu Mkoani inafanya kazi kwa ushirikiano na Halmashauri, Idara ya Uthibiti Ubora wa Elimu, Idara ya Tume ya Utumishi wa Walimu (TSC), Taasisi ya Elimu ya Watu Wazima, vyuo vya Ualimu na Mamlaka ya vyuo vya ufundi (VETA), Chuo Kikuu Huria cha Tanzania (OUT) na Maktaba ya Mkoa.

7.4.2 Idadi ya Taasisi zinazotoa Elimu katika Mkoa

Mkoa wa Ruvuma una jumla ya shule za msingi **841**, kati ya hizo shule za za Serikali ni **800** na zisizo za Serikali ni **41**, Shule za Sekondari ni **233** zikiwemo **174** za Serikali na **59** ni shule za binafsi.

Mkoa umekuwa na ongezeko la idadi ya shule za msingi **13** kutoka idadi ya shule **828** zilizokuwepo mwaka 2022 hadi shule **841** mwaka 2023 sawa na asilimia **1.5**. Shule za sekondari zimeongezeka **15** kutoka idadi ya shule **218** mwaka 2022 hadi kufikia shule **233** mwaka 2023 **sawa** na ongezeko la asilimia **6.4.** Aidha Mkoa una Vyuo vya Maendeleo ya wananchi **9,** Vyuo vya Ufundi Stadi (VETA) **4,** Vyuo vya Ualimu **3** na Vyuo Vikuu **2. J**edwali lifuatalo linaainisha mchanganuo wa Taasisi za elimu zilizopo Mkoa wa Ruvuma.

Jedwali Na.1: Idadi ya taasisi za elimu katika Halmashauri za Mkoa wa Ruvuma hadi kufikia Juni, 2023

Halmashauri	Elimu ya Awali		Elimu ya Msingi		Elimu ya Sekondari		Vyuo vya Maendeleo ya Wananchi		VETA		Vyuo vya Ualimu		Vyuo vya Elimu ya Juu	
	*S	*B	S	B	S	B	S	B	S	B	S	B	S	B
Madaba	28	2	28	2	10	4	0	0	0	0	0	0	0	0
Mbinga DC	164	3	164	3	34	16	1	0	0	0	0	0	0	0
Mbinga TC	72	10	72	10	16	5	0	0	0	0	0	1	0	0
Namtumbo	108	5	108	5	26	8	1	3	1	0	0	0	0	0
Nyasa	115	0	115	0	18	1	0	0	1	0	0	0	0	0
Songea DC	79	3	79	3	18	5	2	1	0	0	0	0	0	0
Songea MC	82	16	82	16	25	18	0	0	1	0	1	0	1	1

Halmashauri	Elimu ya Awali		Elimu ya Msingi		Elimu ya Sekondari		Vyuo vya Maendeleo ya Wananchi		VETA		Vyuo vya Ualimu		Vyuo vya Elimu ya Juu	
	*S	*B	S	B	S	B	S	B	S	B	S	B	S	B
Tunduru	152	2	152	2	27	2	1	0	0	1	0	1	0	0
Jumla	**800**	**41**	**800**	**41**	**174**	**59**	**5**	**4**	**3**	**1**	**1**	**2**	**1**	**1**
Jumla Kuu	**841**		**841**		**233**		**9**		**4**		**3**		**2**	

Chanzo: *Taarifa za Halmashauri za Mkoa wa Ruvuma Juni,2023*
*S – Serikali *B – Binafsi

7.4.3 Elimu ya Awali na Msingi

Elimu ya Awali ni hatua muhimu ya Maandalizi katika mzunguko wa elimu. Serikali ya Tanzania imeirasmisha na kujumuisha elimu hii kwenye mfumo rasmi wa elimu na kuagiza kila shule ya msingi iwe na darasa la elimu ya awali litakaloandikisha watoto wenye umri wa miaka 5-6. Elimu ya Awali inachukua miaka miwili bila ya mitihani ya kuwapandisha watoto. Kwa mujibu wa Sera ya Elimu na Mafunzo (ETP) ya mwaka 1995, Elimu ya Awali inakusudiwa kuhimiza maendeleo ya jumla ya haiba ya mwanafunzi, sifa za kimwili, kiakili na kimaadili na uwezo.

7.4.4 HALI YA UANDIKISHAJI ELIMU YA AWALI NA DARASA LA KWANZA

7.4.4.1 Uandikishaji wa wanafunzi Elimu ya Awali na darasa la kwanza kwa mwaka 2022 - 2023.

Uandikishaji umeongezeka na kuimarika ambapo kuna ongezeko la uandikishaji wa wanafunzi wa elimu ya Awali kutoka wanafunzi **42,140** mwaka 2022 hadi kufikia idadi ya wanafunzi **44,853** mwaka 2023 ambapo ni sawa na 0ngezeko la asilimia **6**. Mafanikio haya yametokana na Mpango wa Utoaji wa Elimu Bila Malipo ulioanza kutekelezwa tangu Serikali ya awamu ya tano na sasa unaowezeshwa na Serikali ya awamu ya sita ya Mhe, Rais Samia suluhu Hassani. Mafanikio hayo ni pamoja na;

- Kuongezeka kwa miundombinu ya vyumba vya madarasa, nyumba za walimu, Mabweni, vyoo, mabwalo, maabara na ujenzi wa shule mpya.

- Ununuzi wa vifaa vya kujifunzia na kufundishia hususan vitabu vya ziada na kiada kwa wanafunzi ambavyo vimegawiwa katika shule zote.

Jedwali Na. 2: Uandikishaji wa wanafunzi wa elimu ya awali mwaka 2022 na 2023

Na	Halmashauri	Uandikishaji mwaka 2022			Uandikishaji mwaka 2023		
		Maoteo	Walioandikishwa	% ya Uandikishaji	Maoteo	Walioandikishwa	%ya Uandikishaji
1	MADABA	1938	1775	91.59	1687	1670	97
2	MBINGA DC	6581	6492	98.65	6581	6622	100
3	MBINGA TC	4569	4520	98.93	4569	5259	115
4	NAMTUMBO	7632	7451	97.63	7637	7600	99
5	NYASA	5487	5326	97.07	5487	5880	107
6	SONGEA DC	4319	4230	97.94	4319	4920	113
7	SONGEA MC	6237	6337	101.6	6237	6802	109
8	TUNDURU	6094	6009	98.61	60.94	6104	100
	JUMLA	**42,857**	**42,140**	**98.33**	**42,611**	**44,857**	**105.3**

Chanzo: Halmashauri za Wilaya, Mji na Manispaa Machi, 2023

7.4.4.2 Uandikishaji wa wanafunzi darasa la Kwanza 2022 - 2023.

Uandikishaji umeongezeka na kuimarika ambapo kuna ongezeko la uandikishaji wa wanafunzi wa darasa la Kwanza kutoka wanafunzi **44,228** mwaka 2022 hadi kufikia idadi ya wanafunzi **45,394** mwaka 2023 ambapo ni sawa na 0ngezeko la asilimia **9** kama inavyoonekana kwenye jedwali hapa chini;

Jedwali Na. 3: Idadi ya maoteo na uandikishaji wa wanafunzi wa darasa la Kwanza mwaka 2022 - 2023

Na	Halmashauri	Uandikishaji mwaka 2022			Uandikishaji mwaka 2023		
		Maoteo	Walioandikishwa	% ya Uandikishaji	Maoteo	Walioandikishwa	% ya Uandikishaji
1	MADABA	1538	1728	112	1792	1692	99
2	MBINGA DC	5781	6578	114	5918	6545	111
3	MBINGA TC	4249	4176	98	4300	4770	111
4	NAMTUMBO	6665	6294	94	6665	7376	111
5	NYASA	5967	5130	86	5133	7376	105
6	SONGEA DC	3895	4145	106	4015	4643	116
7	SONGEA MC	7235	7475	103	7307	7583	104
8	TUNDURU	7337	8702	119	8070	7407	88

	JUMLA	42,667	44,228	104	43,200	45,394	105

Chanzo: Halmashauri za Wilaya, Mji na Manispaa Machi, 2023

7.4.4.3 HALI YA UANDIKISHAJI WA WANAFUNZI WALIOANZA ELIMU YA AWALI NA MSINGI MWAKA 2024

Uandikishaji wa wanafunzi Elimu ya Awali na darasa la kwanza hadi Januari 19, 2023

Uandikishaji wa wanafunzi kuanza shule mwaka 2024 ulianza rasmi mwezi Oktoba 2023. Hadi kufikia tarehe 19 Januari, 2024 hali halisi ya uandikishaji ni kama inavyoonekana kwenye jedwali lifuatalo;

Jedwali Na. 4: Idadi ya maoteo na uandikishaji wa wanafunzi wa Elimu ya Awali mwaka 2024

HALMASHAURI	MAOTEO			WALIOANDIKISHWA (WASIO WA MAHITAJI MAALUM)			WALIOANDIKISHWA (MAHITAJI MAALUM)			JUMLA WALIOANDIKISHWA			ASILIMIA YA UANDIKISHAJI		
	WAV	WAS	JML	WAV	WAS	JML	WAV	WAS	JML	WAV	WAS	JML	WAV	WAS	JML
MADABA	864	795	**1659**	795	740	1535	0	0	0	795	740	1535	92.0	93.1	92.5
MBINGA DC	3929	4059	**7988**	3359	3240	6599	1	3	4	3360	3243	6603	85.5	79.9	82.7
MBINGA TC	2192	2279	**4471**	1693	1677	3370	11	7	18	1704	1684	3388	77.7	73.9	75.8
NAMTUMBO	4061	4043	**8104**	2634	2645	5279	3	4	7	2637	2649	5286	64.9	65.5	65.2
NYASA	2706	2806	**5512**	2178	2246	4424	0	0	0	2178	2246	4424	80.5	80.0	80.3
SONGEA DC	2607	2490	**5097**	2175	2056	4231	2	0	2	2177	2056	4233	83.5	82.6	83.0
SONGEA MC	3843	3916	**7759**	2633	2411	5044	2	3	5	2635	2414	5049	68.6	61.6	65.1
TUNDURU	5708	5648	**11356**	3392	3496	6888	26	28	54	3418	3524	6942	59.9	62.4	61.1
JUMLA	**25910**	**26036**	**51946**	**18859**	**18511**	**37370**	**26**	**28**	**90**	**18904**	**18556**	**37460**	**73.0**	**71.3**	**72.1**

Chanzo: Halmashauri za Wilaya, Mji na Manispaa Januari, 2024

Jedwali Na. 5: Idadi ya maoteo na uandikishaji wa wanafunzi wa darasa la Kwanza mwaka 2024

HALMASHAURI	MAOTEO			WALIOANDIKISHWA (WASIO WA MAHITAJI MAALUM)			WALIOANDIKISHWA (MAHITAJI MAALUM)			JUMLA WALIOANDIKISHWA			ASILIMIA YA UANDIKISHAJI		
	WAV	WAS	JML	WAV	WAS	JML	WAV	WAS	JML	WAV	WAS	JML	WAV	WAS	JML
MADABA	844	851	**1695**	807	825	1632	3	0	3	810	825	1635	96.0	96.9	96.5

HALMASHAURI	MAOTEO			WALIOANDIKISHWA (WASIO WA MAHITAJI MAALUM)			WALIOANDIKISHWA (MAHITAJI MAALUM)			JUMLA WALIOANDIKISHWA			ASILIMIA YA UANDIKISHAJI		
	WAV	WAS	JML	WAV	WAS	JML	WAV	WAS	JML	WAV	WAS	JML	WAV	WAS	JML
MBINGA DC	3823	3788	**7611**	3170	3240	6410	1	4	5	3171	3244	6415	82.9	85.6	84.3
MBINGA TC	2287	2301	**4588**	1790	1720	3510	12	7	19	1802	1727	3529	78.8	75.1	76.9
NAMTUMBO	3764	3779	**7543**	3225	3140	6365	4	7	11	3229	3147	6376	85.8	83.3	84.5
NYASA	2667	2787	**5454**	2396	2542	4938	0	0	0	2396	2542	4938	89.8	91.2	90.5
SONGEA DC	2317	2461	**4778**	2201	2115	4316	0	4	4	2201	2119	4320	95.0	86.1	90.4
SONGEA MC	3596	3788	**7384**	3371	3468	6839	5	6	11	3376	3474	6850	93.9	91.7	92.8
TUNDURU	5398	5417	**10815**	4297	4230	8527	72	54	126	4369	4284	8653	80.9	79.1	80.0
JUMLA	**24696**	**25172**	**49868**	**21257**	**21280**	**42537**	**97**	**82**	**179**	**21354**	**21362**	**42716**	**86.5**	**84.9**	**85.7**

Chanzo: Halmashauri za Wilaya, Mji na Manispaa Januari, 2024

7.4.4.3 Idadi ya wanafunzi darasa la Awali-VII mwaka 2023

Kwa mujibu wa takwimu za ASC, Mkoa wa Ruvuma hadi kufikia Disemba, 2023 una idadi ya wanafunzi wa darasa la Awali hadi la VII **387,526** Kati yao wavulana **194,666** na wasichana **192,860** kama inavyoonekana kwenye jedwali lifuatalo :-

Jedwali Na. 6: Idadi ya Wanafunzi darasa la Awali hadi Darasa la Saba Mwaka 2023

NA	HALMASHAURI	Idadi ya Wanafunzi Awali hadi VII		
		Wavulana	**Wasichana**	**Jumla**
1	Madaba	6622	6620	13,242
2	Mbinga DC	32,754	32,892	65,646
3	Mbinga TC	18,490	18,892	37,382
4	Namtumbo	28,210	29,386	57,596
5	Nyasa	23213	23593	46806
6	Songea DC	17,921	11,338	29,259
7	Songea MC	29058	30463	59521
8	Tunduru	38,398	39,676	78,074
	Jumla	**194,666**	**192,860**	**387,526**

7.4.4.4 Ikama ya Walimu wa Shule za Msingi hadi Disemba, 2023

Hadi kufikia Disemba, 2023 mahitaji ya walimu wa shule za msingi ni **10,029** Waliopo ni **6,214** hivyo upungufu ni walimu **3,815** sawa na asilimia **38** Mchanganuo wa idadi ya walimu imeoneshwa katika jedwali lifuatalo: -

Jedwali Na. 7. Idadi ya walimu wa shule za msingi hadi kufikia Juni, 2023

Halmashauri	Mahitaji	Waliopo	Upungufu	Asilimia ya upungufu
Madaba DC	318	202	116	36.5
Mbinga DC	1936	1061	875	45.2
Mbinga TC	1,046	573	473	45.2
Namtumbo DC	1351	900	451	33
Nyasa DC	1171	701	470	40
Songea DC	879	536	343	39
Songea MC	1322	1106	216	14
Tunduru	2006	1135	871	57
JUMLA	**10,029**	**6,214**	**3815**	**38**

7.4.4.5 Hali ya ufaulu wa mtihani wa darasa la saba 2023

Mwaka **2023** wanafunzi wa darasa la saba wapatao **48,729** walisajiliwa kufanya mtihani wa darasa la saba. Wanafunzi waliofanya mtihani wa kumaliza elimu ya msingi walikuwa ni **46,324** sawa na asilimia **96.7.** Wanafunzi waliofaulu mtihani walikuwa **31,992** sawa na asilimia **69.06** ambapo wanafunzi wote waliofaulu wamechaguliwa kujiunga na elimu ya sekondari.

Jedwali Na. 8: Hali ufaulu wa mtihani wa darasa la saba mwaka 2023

NA	HALMASHAURI	WALIOFANYA MTIHANI			WALIOFAULU			% ASILIMIA	NAFASI ZA UFAULU KIHALMASHAURI
		WAS	WAV	JML	WAS	WAV	JML		
1	SONGEA (M)	3650	3637	7287	3297	2996	6293	86.36	1
2	MADABA	783	804	1587	637	638	1275	80.34	2
3	NYASA	2948	2864	5812	2343	2128	4471	76.93	3
4	MBINGA (M)	2175	1816	3991	1579	1223	2802	70.21	4
5	NAMTUMBO	3845	3565	7410	2434	2189	4623	62.39	5
6	SONGEA (V)	2084	2052	4136	1321	1250	2571	62.16	7
7	TUNDURU	5105	4674	9779	2917	2982	5899	60.32	6
8	MBINGA (V)	4355	4279	8634	2261	2937	5198	60.20	8
	JUMLA	**24,945**	**23,691**	**48,636**	**16,789**	**16,343**	**33,132**	**68.12**	

7.4.4.6 ULINGANIFU WA MATOKEO DARASA LA SABA MWAKA 2022 na 2023

Kwa kigezo cha asilimia ya ufaulu, Halmashauri sita (6) za Mkoa wa Ruvuma zimeongeza ufaulu ukilinganisha na ufaulu uliopita wa mwaka 2022. Halmashauri mbili tu ndizo zimeshuka kiufaulu kama inavyoonekana kwenye jedwali hapa chin

Jedwali namba 9: Ulinganifu wa ufaulu Kihalmashauri kwa Miaka Miwili

Halmashauri	Waliosajiliwa		Waliofanya Mtihan				Waliofaulu				% Mobility	% Mobility
	2022	**2023**	**2022**	**%**	**2023**	**%**	**2022**	**%**	**2023**	**%**	**2021 - 2022**	**2022 - 2023**
MADABA	1603	1465	1587	99	1446	98.7	1275	80.34	1267	87.62	-5.94	7.28
MBINGA DC	8983	8854	8634	96.11	8426	95.17	5198	60.2	5296	62.85	-2.7	2.65
MBINGA TC	4086	4649	3991	97.67	4425	95.18	2802	70.21	3189	72.07	0.81	1.86
NAMTUMBO	7677	6743	7410	96.52	6498	96.37	4623	62.39	4399	67.7	-11.47	5.31
NYASA	5915	5576	5812	98.26	5422	97.24	4471	76.93	4130	76.17	0.93	-0.76
SONGEA DC	4195	4079	4136	98.59	4012	98.36	2571	62.16	2630	65.55	-0.8	3.39
SONGEA MC	7492	7353	7287	97.26	7048	95.85	6293	86.36	6162	87.43	-1.65	1.07
TUNDURU	10105	10010	9779	96.77	9047	90.38	5899	60.32	4919	54.37	-5.67	-5.95
MKOA	**50056**	**48729**	**48636**	**97.16**	**46324**	**95.06**	**33132**	**68.12**	**31992**	**69.06**	**-5.05**	**0.94**

7.4.4.7 Hali ya ufaulu wa mtihani wa Upimaji darasa la nne 2023

Jumla ya watahiniwa **49,991** walifanya Upimaji wa Kitaifa wa darasa la nne ambapo

24,533 ni wavulana na **25458** ni wasichana.

Watahiniwa **37,999** wakiwa wavulana **17,603** na wasichana **20,396** wamefaulu Mtihani ambapo ni sawa na asilimia **76.01**

Kwa matokeo haya, ufaulu wa Mkoa kwa mwaka 2022 umepanda kwa asilimia **0.01** kutoka asilimia **76** mwaka 2022 hadi kufikia asilimia **76.01.** Katika ngazi ya Mkoa nafasi ya kwanza imeshikwa na Halmashauri ya Wilaya ya Madaba na nafasi ya mwisho imeshikwa na Halmashauri ya Wilaya ya Songea. Jedwali lifuatalo linaonesha ufaulu na nafasi ya ufaulu Kihalmashauri.

Jedwali namba 10: Ufaulu wa Upimaji Darasa la Nne na nafasi ya ufaulu Kimkoa kiasilimia

H/SHAURI	WALIOSAJILIWA			WALIOFANYA			WALIOFAULU (A-D)			% YA UFAULU	WALIOFELI (E)			NAFASI KIMKOA
	WV	WS	JML	WV	WS	JML	WV	WS	JML		WV	WS	JML	
MADABA	792	841	1633	762	826	1588	686	747	1433	90.24	76	79	155	1
NYASA	2543	2619	5162	2280	2494	4774	1988	2231	4219	88.37	292	263	555	2
SONGEA MC	4229	4263	8492	3860	4052	7912	3254	3728	6982	88.25	606	324	930	3
MBINGA MJI	2790	2434	5224	2489	2305	4794	1700	1916	3616	75.43	789	389	1178	4

NAMTUMBO	4043	4249	8292	3492	3982	7474	2439	3024	5463	73.09	1053	958	2011	5
TUNDURU	5124	5293	10417	4346	4747	9093	3088	3517	6605	72.64	1248	1240	2488	6
MBINGA DC	5321	4666	9987	4688	4409	9097	2939	3373	6312	69.39	1772	1013	2785	7
SONGEA DC	2892	2722	5614	2616	2643	5259	1509	1860	3369	64.06	1120	770	1890	8
JUMLA	**27734**	**27087**	**54821**	**24533**	**25458**	**49991**	**17603**	**20396**	**37999**	**76.01**	**6956**	**5036**	**11992**	

7.4.4.8 ULINGANIFU WA MATOKEO SFNA MWAKA 2021, 2022 na 2023

Kwa kigezo cha asilimia ya ufaulu, Halmashauri sita (6) za Mkoa wa Ruvuma zimeshuka kiufaulu ukilinganisha na ufaulu uliopita wa mwaka 2022. Halmashauri mbili tu ndizo zimeongeza ufaulu kama inavyoonekana kwenye jedwali hapa chini;

Jedwali Na.11: Ulinganifu wa ufaulu Kihalmashauri kwa Miaka Mitatu

Sn	**Halmashauri**	**2021**		**2022**		**2023**		**MJONGEO KIASILIMIA 2022 - 2023**
		% ya Ufaulu	**Nafasi Kimkoa**	**% ya Ufaulu**	**Nafasi Kimkoa**	**% ya ufaulu**	**Nafasi Kimkoa**	
1	MADABA	93	2	90.2	1	90.24	1	0.04
2	NYASA	89.41	4	84.7	3	88.37	2	3.67
3	SONGEA MC	96	1	89.9	2	88.25	3	-1.65
4	MBINGA MJI	84	7	81	4	75.43	4	-5.57
5	NAMTUMBO	86.7	5	75.6	6	73.09	5	-2.51
6	TUNDURU	85.21	6	80.9	5	72.64	6	-8.26
7	MBINGA DC	92.57	3	72.3	7	69.39	7	-2.91
8	SONGEA DC	72.9	8	67.7	8	64.06	8	-3.64
JUMLA YA MKOA		87.4		76		**76.01**		**0.01**

Kwa mujibu wa jedwali Na. 2 Halmashauri sita zilishuka katika ufaulu. Hata hivyo, Halmashauri ya Tunduru na Mbinga Mji zilishuka kwa kiasi kikubwa na hivyo kuushusha Mkoa. Ufaulu wa Halmashauri ya Songea umeendelea kuwa chini na kufanya Halmashauri kuendelea kushika nafasi ya mwisho Kimkoa kwa miaka mitatu mfululizo mwaka 2021, 2022 na 2023.

7.4.4.9 Hali ya samani katika shule za Msingi

Hadi kufikia Juni, 2023 Mkoa una mahitaji ya madawati **126,459** yaliyopo ni **102,060** na upungufu ni **24,399** Aidha, Mkoa kwa kushirikiana na Wilaya zake umeendelea na jitihada mbalimbali ili kuweza kuondoa upungufu uliopo.

Jedwali Na.12. Hali ya samani katika shule za msingi hadi kufikia Machi ,2023

NA.	HALMASHAURI	MADAWATI				
		MAHIT.	YALIOPO	UPUNG.	% ya Upungufu	ZIADA
1	Madaba	4298	4322	0	0	24
2	Mbinga DC	22,323	19,279	3,044	13.64	-
3	Mbinga Mji	11,739	8636	3103	26.4	-
4	Namtumbo	17115	15970	1145	7	-
5	Nyasa	15916	12564	3352	24.2	-
6	Songea DC	12265	10622	1643	13	-
7	Songea MC	17843	13811	4032	23	-
8	Tunduru	24960	16856	8104	32.4	-
	JUMLA	**126,459**	**102,060**	**24,399**	**19.2**	

Chanzo: Sensa Elimu msingi Machi, 2023

7.4.4.10 Hali ya majengo katika shule za Msingi

Hadi kufikia Juni, 2023 Mkoa una mahitaji ya vyumba vya madarasa **9,935**; vilivyopo ni **6,294** na upungufu ni **3,641**. Kwa upande wa matundu ya vyoo Mkoa una mahitaji **17,039** yaliyopo ni **9,666** na upungufu ni **7,373**.

Jedwali Na. 13: Hali ya majengo ya Shule za Msingi hadi kufikia Juni ,2023

Na	HALMASHAURI	MADARASA			NYUMBA ZA WALIMU			MATUNDU YA VYOO		
		MAHITAJI	YALIYOPO	UPUNGUFU	MAHITAJI	ZILIZOPO	UPUNGUFU	MAHITAJI	YALIYOPO	UPUNGUFU
1	MADABA	333	276	57	318	118	200	572	605	0
2	MBINGA DC	1936	1235	701	1061	662	399	2876	1641	1235
3	MBINGA TC	1046	570	476	1039	192	792	1611	844	768
4	NAMTUMBO	1351	892	459	1351	462	884	2577	1601	976
5	NYASA	1171	807	364	1171	363	808	2104	1213	891
6	SONGEA DC	875	635	240	875	267	608	1573	1018	555
7	SONGEA MC	1217	826	391	1217	118	1099	2455	1224	1231
8	TUNDURU	2006	1053	953	2006	548	1458	3271	1520	1751
JUMLA KUU		**9935**	**6294**	**3641**	**9038**	**2730**	**6248**	**17039**	**9666**	**7373**

Chanzo: Sensa Elimumsingi Machi, 2023

7.4.5 Elimu ya Sekondari

Mkoa una jumla ya shule za sekondari **233** zikiwemo **174** za Serikali na **59** ni shule za binafsi. Mkoa umekuwa na ongezeko la idadi ya shule za Sekondari **15** kutoka idadi ya shule **218** zilizokuwepo mwaka 2022 hadi shule **233** mwaka 2023 sawa na ongezeko la asilimia **6.4** Jedwali lifuatalo linaainisha idadi ya Shule za Sekondari zilizopo Mkoa wa Ruvuma.

Jedwali Na. 14 : Idadi ya Shule za Sekondari

Na.	Halmashauri	Elimu ya Sekondari	
		Serikali	**Binafsi**
1	Madaba DC	10	4
2	Mbinga DC	34	16
3	Mbinga TC	16	5
4	Namtumbo DC	26	8
5	Nyasa DC	18	1
6	Songea dC	18	5
7	Songea MC	25	18
8	Tunduru DC	27	2
	Jumla	**174**	**59**
	Jumla kuu	**233**	

Chanzo: Sensa Elimu msingi Machi, 2023

7.4.5.1 Uripoti wa wanafunzi kidato cha Kwanza kwa mwaka 2022 na 2023

Kwa mwaka 2022 wanafunzi waliochaguliwa kujiunga kidato cha kwanza walikua **28,482** Walioripoti ni **22,979** sawa na asilimia **80.68**

Aidha, kwa mwaka 2023 Wanafunzi waliochaguliwa kujiunga kidato cha kwanza katika shule za sekondari za Serikali ni **33,012**. Walioripoti ni wanafunzi **29,456** sawa na asilimia **89**. Jedwali lifuatalo linaonesha hali ya uripoti wa wanafunzi kwa mwaka 2022 na 2023.

Jedwali Na. 15: Wanafunzi wa Kidato cha Kwanza walioripoti 2022 na 2023

Na	Halmashauri	Hali ya uripoti mwaka 2022			Hali ya uripoti mwaka 2023		
		Waliochaguliwa	Walioripoti	% ya Uripoti	Waliochaguliwa	Walioripoti	% ya Uripoti
1	MADABA	1131	914	80.81	1265	1202	95
2	MBINGA DC	4723	4091	86.62	5198	4701	90
3	MBINGA TC	2315	1958	84.58	2721	2530	93

4	NAMTUMBO	4008	2888	72.06	4596	3743	81
5	NYASA	3416	2695	78.89	4451	4093	92
6	SONGEA DC	2158	1736	80.44	2559	2335	91
7	SONGEA MC	5257	4936	93.89	6343	6094	96
8	TUNDURU	5474	3761	68.71	5879	4758	81
	JUMLA	**28482**	**22979**	**80.68**	**33012**	**29456**	**89**

7.4.5.2 HALI YA URIPOTI WA WANAFUNZI WALIOANZA KIDATO CHA KWANZA MWAKA 2024

Jumla ya wanafunzi 31,990 walichaguliwa kujiunga na kidato cha kwanza mwaka 2024. Hadi kufikia tarehe 19.01.2024 wanafunzi walioripoti shule ni **15,063** Sawa na asilimia **47.09** kama inavyoonekana kwenye jedwali lifuatalo; -

Jedwali Na. 17 Hali ya uripoti wa wanafunzi walioanza kidato cha kwanza mwaka 2024

HALMASHAURI	WALIOCHAGULIWA			WALIORIPOTI (WASIO WA MAHITAJI MAALUM)			WALIORIPOTI (MAHITAJI MAALUM)			JUMLA WALIORIPOTI			ASILIMIA YA URIPOTI		
	WAV	WAS	JML	WAV	WAS	JML	WAV	WAS	JML	WAV	WAS	JML	WAV	WAS	JML
MADABA	614	640	1,254	342	381	723	0	0	0	342	381	723	55.70	59.53	57.66
MBINGA DC	2,147	3,120	5,267	866	1346	2212	0	0	0	866	1346	2212	40.34	43.14	42.00
MBINGA TC	1,299	1,841	3,140	615	871	1486	0	0	0	615	871	1486	47.34	47.31	47.32
NAMTUMBO	1,970	2,521	4,491	620	802	1422	0	0	0	620	802	1422	31.47	31.81	31.66
NYASA	1,863	2,231	4,094	1004	1272	2276	0	0	0	1004	1272	2276	53.89	57.01	55.59
SONGEA DC	1,208	1,397	2,605	517	629	1146	2	0	2	519	629	1148	42.96	45.03	44.07
SONGEA MC	2,761	3,429	6,190	1580	1911	3491	2	0	2	1582	1911	3493	57.30	55.73	56.43
TUNDURU	2,379	2,570	4,949	1108	1190	2298	0	5	5	1108	1195	2303	46.57	46.50	46.53
JUMLA	**14241**	**17749**	**31990**	**6652**	**8402**	**15054**	**4**	**5**	**9**	**6656**	**8407**	**15063**	**46.74**	**47.37**	**47.09**

7.4.5.3 Idadi ya Wanafunzi wa Sekondari

Hadi kufikia Juni, 2023 Mkoa una wanafunzi wa kidato cha kwanza hadi cha sita **87,353** kati ya hao Wavulana ni **41,532** na Wasichana ni **45,825** Idadi ya wanafunzi wa Sekondari imekuwa ikiongezeka kila mwaka kutokana na utekelezaji wa sera ya Elimu

bure (bila Malipo), na upanuzi wa elimu ya sekondari kwa kuongeza miundombinu na idadi ya shule zenye kidato cha kwanza hadi cha sita.

Jedwali Na. 18: Idadi ya wanafunzi Kidato cha Kwanza hadi Sita Juni, 2023

SN	Halmashauri	Wavulana	Wasichana	Jumla
1	Madaba	1738	1783	3521
2	MBINGA DC	6980	8204	15,184
3	Mbinga Tc	2889	3940	6829
4	Namtumbo	5385	5739	11124
5	Nyasa	4626	5254	9876
6	Songea Dc	3099	3679	6778
7	Songea Mc	9836	11124	20960
8	Tunduru	6979	6102	13081
	Jumla	**41532**	**45825**	**87,353**

Chanzo: Sensa Elimu msingi Machi ,2023

7.4.5.4 Mapokezi ya wanafunzi wa kidato cha Tano katika shule za sekondari zilizo katika Mkoa wa Ruvuma 2023.

Mpaka kufikia Septemba, 2023 wanafunzi walioripoti shuleni ni **5,210** sawa na asilimia **74** kati ya wanafunzi **6,950** waliopangiwa kuripoti Mkoani Ruvuma. Aidha, wanafunzi **1,740** hawajaripoti shuleni kwa sababu mbalimbali ikiwemo kubadili fani na wengine kwenda Shule za Binafsi.

7.4.5.5 Ikama ya Walimu wa Shule za Sekondari hadi Juni ,2023

Hadi kufikia Juni ,2023 Mkoa wa Ruvuma una jumla ya walimu wa Sekondari **3,269** mahitaji ya walimu wa shule za sekondari ni **4,395**, hivyo upungufu ni walimu **1,126** Mchanganuo wa idadi ya walimu kwa masomo imeoneshwa katika majedwali yafuatayo:

Jedwali Na19: Ikama ya Walimu kufikia Juni, 2023 Kwa masomo ya Sanaa na lugha

NA	Halmashauri	Mahitaji	Waliopo	Upungufu	% ya Upungufu
1	Madaba DC	133	105	28	7.8
2	Mbinga DC	435	331	104	23.91
3	Mbinga TC	220	214	6	2.7
4	Namtumbo DC	381	258	123	32
5	Nyasa DC	194	164	30	15.4

NA	Halmashauri	Mahitaji	Waliopo	Upungufu	% ya Upungufu
6	Songea MC	664	642	22	3.31
7	Songea DC	238	186	52	21.8
8	Tunduru DC	342	283	59	20
	JUMLA	**2607**	**2183**	**424**	**16.2**

Jedwali Na.20: Idadi ya Walimu kufikia Juni, 2023 kwa masomo ya Sayansi

Na	Halmashauri	Mahitaji	Waliopo	Upungufu	% ya Upungufu
1	Madaba DC	87	62	**25**	**28.74**
2	Mbinga DC	315	236	**79**	**25.08**
3	Mbinga TC	150	90	**60**	**40**
4	Namtumbo DC	212	153	**59**	**28**
5	Nyasa DC	191	116	**75**	**39.2**
6	Songea DC	168	105	**63**	**37.5**
7	Songea MC	386	160	**226**	**58.5**
8	Tunduru DC	279	164	**115**	**34**
	JUMLA	**1788**	**1086**	**702**	**39.2**

7.4.5.6 Walimu wa Ajira Mpya

Serikali ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, mwezi **Juni, 2023** ilitoa ajira kwa walimu katika Mikoa yote ya Tanzania Bara ambapo Mkoa wa Ruvuma ulipangiwa jumla ya walimu **498** kwa shule za Msingi na Sekondari. Aidha, walimu **315** walipangwa katika shule za Msingi na Walimu **183** walipangwa shule za Sekondari. Hadi kufikia tarehe 30 Juni, 2023 jumla ya Walimu **495** walikuwa wameripoti ambapo kati yao walimu **314** ni wa Msingi na walimu **181** ni wa Sekondari

Jedwali Na. 21: Idadi ya Walimu wa ajira mpya walioripoti Mkoa wa Ruvuma Juni, 2023

Na.	Halmashauri	Msingi	Sekondari	JUMLA
1	MADABA	10	22	32
2	MBINGA DC	91	43	134
3	MBINGA TC	0	0	0
4	NAMTUMBO	33	25	58
5	NYASA	50	28	78
6	SONGEA DC	38	24	62
7	SONGEA MC	0	0	0
8	TUNDURU	92	39	131
JUMLA		**314**	**181**	**495**

7.4.5.7 Hali ya Ufaulu katika Mitihani ya Kitaifa

a) Hali ya ufaulu wa darasa la nne mwaka 2023

Jumla ya watahiniwa **49,991** walifanya Upimaji wa Kitaifa wa darasa la nne ambapo **24,533** ni wavulana na **25458** ni wasichana.
Watahiniwa **37,999** wakiwa wavulana **17,603** na wasichana **20,396** wamefaulu Mtihani ambapo ni sawa na asilimia **76.01**

Kwa matokeo haya, ufaulu wa Mkoa kwa mwaka 2023 umepanda kwa asilimia **0.01** kutoka asilimia **76** mwaka 2022 hadi kufikia asilimia **76.01.** Katika ngazi ya Mkoa nafasi ya kwanza imeshikwa na Halmashauri ya Wilaya ya Madaba na nafasi ya mwisho imeshikwa na Halmashauri ya Wilaya ya Songea. Jedwali lifuatalo linaonesha ufaulu na nafasi ya ufaulu Kihalmashauri.

Jedwali namba 22: Ufaulu wa Upimaji Darasa la Nne na nafasi ya ufaulu Kimkoa kiasilimia

HALMASHAURI	WALIOSAJILIWA			WALIOFANYA			WALIOFAULU (A-D)			% YA UFAULU	WALIOFELI (E)			NAFASI KIMKOA
	WV	WS	JML	WV	WS	JML	WV	WS	JML		WV	WS	JML	
MADABA	792	841	1633	762	826	1588	686	747	1433	90.24	76	79	155	1
NYASA	2543	2619	5162	2280	2494	4774	1988	2231	4219	88.37	292	263	555	2
SONGEA MC	4229	4263	8492	3860	4052	7912	3254	3728	6982	88.25	606	324	930	3
MBINGA MJI	2790	2434	5224	2489	2305	4794	1700	1916	3616	75.43	789	389	1178	4
NAMTUMBO	4043	4249	8292	3492	3982	7474	2439	3024	5463	73.09	1053	958	2011	5
TUNDURU	5124	5293	10417	4346	4747	9093	3088	3517	6605	72.64	1248	1240	2488	6
MBINGA DC	5321	4666	9987	4688	4409	9097	2939	3373	6312	69.39	1772	1013	2785	7
SONGEA DC	2892	2722	5614	2616	2643	5259	1509	1860	3369	64.06	1120	770	1890	8
JUMLA	**27734**	**27087**	**54821**	**24533**	**25458**	**49991**	**17603**	**20396**	**37999**	**76.01**	**6956**	**5036**	**11992**	

b) ULINGANIFU WA MATOKEO MWAKA 2021, 2022 na 2023

Kwa kigezo cha asilimia ya ufaulu, Halmashauri sita (6) za Mkoa wa Ruvuma zimeshuka kiufaulu ukilinganisha na ufaulu uliopita wa mwaka 2022. Halmashauri mbili tu ndizo zimeongeza ufaulu kama inavyoonekana kwenye jedwali hapa chini;

Jedwali Na.23: Ulinganifu wa ufaulu Kihalmashauri kwa Miaka Mitatu

Sn	Halmashauri	2021		2022		2023		MJONGEO KIASILIMIA 2022 - 2023
		% ya Ufaulu	Nafasi Kimkoa	% ya Ufaulu	Nafasi Kimkoa	% ya ufaulu	Nafasi Kimkoa	
1	MADABA	93	2	90.2	1	90.24	1	0.04
2	NYASA	89.41	4	84.7	3	88.37	2	3.67
3	SONGEA MC	96	1	89.9	2	88.25	3	-1.65

Sn	Halmashauri	2021		2022		2023		MJONGEO KIASILIMIA 2022 - 2023
		% ya Ufaulu	Nafasi Kimkoa	% ya Ufaulu	Nafasi Kimkoa	% ya ufaulu	Nafasi Kimkoa	
4	MBINGA MJI	84	7	81	4	75.43	4	-5.57
5	NAMTUMBO	86.7	5	75.6	6	73.09	5	-2.51
6	TUNDURU	85.21	6	80.9	5	72.64	6	-8.26
7	MBINGA DC	92.57	3	72.3	7	69.39	7	-2.91
8	SONGEA DC	72.9	8	67.7	8	64.06	8	-3.64
JUMLA YA MKOA		87.4		76		**76.01**		**0.01**

Kwa mujibu wa jedwali Na. 2 Halmashauri sita zilishuka katika ufaulu. Hata hivyo, Halmashauri ya Tunduru na Mbinga Mji zilishuka kwa kiasi kikubwa na hivyo kuushusha Mkoa. Ufaulu wa Halmashauri ya Songea umeendelea kuwa chini na kufanya Halmashauri kuendelea kushika nafasi ya mwisho Kimkoa kwa miaka mitatu mfululizo mwaka 2021, 2022 na 2023.

c) 2.2 SHULE ZILIZOFAULISHA WATAHINIWA WOTE

Jumla ya shule **132**, zimefaulisha kwa asilimia **100;** yaani zimefaulisha wanafunzi wote waliofanya Upimaji mwaka 2023, ambapo Halmashauri ya Madaba shule **7**, Mbinga DC shule **11**, Mbinga Mji shule **15,** Namtumbo shule **12,** Nyasa shule **34**, Songea DC shule **6,** Songea MC shule **31** na Tunduru shule **16.**

d) 2.3 SHULE 10 B0RA NA SHULE 10 DUNI KIMKOA

Aidha katika matokeo haya, zimechambuliwa Shule Kumi (10) Bora Kimkoa zilizofanya vizuri zaidi kwa kigezo cha Wastani wa alama na Shule Kumi (10) Duni zilizofanya vibaya kwa kigezo cha wastani wa alama***.*** Idadi ya shule bora zinatoka katika Halmashauri ya Mbinga Mji (4), Songea MC (3), Mbinga DC (2) na Nyasa (1). Halmashauri za Songea DC, Namtumbo, Madaba na Tunduru hazikupata mwakilishi katika kundi la shule bora kama inavyoonekana kwenye jedwali hapa chini;

Jedwali Na 24: Shule 10 Bora Kimkoa kwa kigezo cha wastani wa alama

S/N	HALMASHAURI	JINA LA SHULE	WALIOFANYA MTIHANI			WALIOFAULU			%	WASTANI WA SHULE	DARAJA
			WAV	WAS	JML	WAV	WAS	JML			
1	NYASA	LOVUND PRIMARY SCHOOL	11	7	18	11	7	18	100	273.8889	A
2	MBINGA MJI	HURUMA	25	27	52	25	27	52	100	270.46	A
3	SONGEA MC	AJOFU	3	5	8	3	5	8	100	263.625	A
4	MBINGA MJI	SIR KIJA	7	6	13	7	6	13	100	261.15	A
5	MBINGA MJI	LUTHER	20	18	38	20	18	38	100	258.76	A
6	MBINGA DC	ST. CHARLS	3	8	11	3	8	11	100	254	A
7	MBINGA DC	KIKODI	22	24	46	22	24	46	100	252.7826	A
8	SONGEA MC	BEROYA	25	15	40	25	15	40	100	251.675	A
9	MBINGA MJI	DE PAUL	18	11	29	18	11	29	100	247.93	A
10	SONGEA MC	GOOD SHEPHERD MONTESSORI	31	34	65	31	34	65	100	247.0308	A

e) Shule 10 duni Kimkoa katika matokeo ya SFNA 2023

Shule kumi duni katika Upimaji wa mwaka 2023 zinatoka katika Halmashauri za Mbinga DC (4) Mbinga Mji (3), Namtumbo (2) na Tunduru (1) kama inavyoonekana katika Jedwali hapa chini:-

Jedwali Na 25: Shule 10 duni Kimkoa kwa kiezo cha wastani wa alama

S/N	HALMASHAURI	JINA LA SHULE	WALIOFANYA MTIHANI			WALIOFAULU			%	WASTANI WA SHULE	DARAJA
			WAV	WAS	JML	WAV	WAS	JML			
1	MBINGA DC	LIWANGA	31	22	53	7	10	17	32.075	52.4151	F
2	MBINGA MJI	UKIMO	20	17	37	4	9	13	35.135	51.70	F
3	MBINGA DC	MIKUMI	19	11	30	2	9	11	36.667	51	F
4	TUNDURU	NAMASALAU	34	27	61	5	11	16	26.23	50.73	F
5	MBINGA DC	MALEKA	16	24	40	3	8	11	27.5	50	F
6	MBINGA MJI	RUVUMA CHINI	28	28	56	8	7	15	26.786	49.98	F
7	MBINGA DC	LIMBONI	17	11	28	1	6	7	25	49	F
8	MBINGA MJI	LUHANGAI	76	63	139	17	16	33	23.741	47.75	F
9	NAMTUMBO	NJALAMATATA	75	79	154	15	17	32	20.779	43.25	F
10	NAMTUMBO	MTELAWAMWAHI	48	45	93	8	6	14	15.054	43.21	F

f) WASTANI WA UFAULU WA WANAFUNZI KWA MADARAJA

Tathmini inaonesha kuwa asilimia **34.5** ya wanafunzi wote waliofanya upimaji wamepata daraja “D” ambapo ufaulu huo ni mdogo ukilinganisha na idadi ya wanafunzi waliopata

daraja “A” Aidha, wanafunzi waliopata daraja “F” ni asilimia 23.9 kama inavyoonekana kwenye jedwali hapa chini

Jedwali Na.26: Ufaulu wa Halmashauri kimadaraja

S/N	HALMASHAURI	WALIOFANYA			Wastani wa Ufaulu wa wanafunzi kwa madaraja na asilimia zake											
		WAV	WAS	JML	A	%	B	%	C	%	D	%	F	%
1	MADABA	762	826	1588	4	0.25	200	12.59	775	48.80	454	28.59	155	9.82
2	NYASA	2280	2494	4774	39	0.82	665	13.93	1845	38.65	1670	34.98	555	11.63
3	SONGEA MC	3860	4052	7912	256	3.24	1060	13.40	3432	43.38	2234	28.24	930	11.75
4	MBINGA MJI	2489	2305	4794	194	4.05	619	12.91	1410	29.41	1393	29.06	1178	24.57
5	NAMTUMBO	3492	3982	7474	9	0.12	470	6.29	2260	30.24	2724	36.45	2011	26.91
6	TUNDURU	4346	4747	9093	18	0.20	437	4.81	2551	28.05	3599	39.58	2488	27.36
7	MBINGA DC	4688	4409	9097	83	0.91	448	4.92	2345	25.78	3436	37.77	2785	30.61
8	SONGEA DC	2616	2643	5259	27	0.51	283	5.38	1297	24.66	1762	33.50	1890	35.94
JUMLA		**24533**	**25458**	**49991**	**630**	**1.26**	**4182**	**8.37**	**15915**	**31.84**	**17272**	**34.55**	**11992**	**23.99**

7.4.5.8 Hali ya Ufaulu katika Mitihani ya Kitaifa

i. Hali ya ufaulu wa kidato cha Pili mwaka 2023

Upimaji wa kidato cha pili (FTNA) mwaka 2023 ulifanyika katika Halmashauri zote nane za Mkoa wa Ruvuma. Mkoa ulikua na vituo/shule 214. Kimkoa kati ya wanafunzi wenye matokeo **18,786** wanafunzi **15,433** sawa na asilimia **82.2** wamefaulu na wanafunzi **3,353** wamefeli hivyo watarudia kidato cha pili kwa mujibu wa kanuni za Baraza la Mitihani.

Kwa matokeo haya, ufaulu wa Mkoa kwa mwaka 2022 umeshuka kwa asilimia **0.5** kutoka asilimia **82.7** mwaka 2022 hadi kufikia asilimia **82.2.**

ii. MATOKEO KIHALMASHAURI

Katika Mkoa, Halmashauri ya Mbinga Mji imeshika nafasi ya kwanza. Halmashauri zilizofuata ni Madaba, Songea MC, Tunduru, Mbinga DC, Songea DC, Nyasa na Halmashauri ya nane ni Namtumbo. Jedwali lifuatalo linaonesha ufaulu wa FTNA kwa mwaka 2023 katika Halmashauri

Jedwali na. 27: Ufaulu Kihalmashauri kuanzia Halmashauri yenye ufaulu wa juu ki-asilimia.

H/SHAURI	WENYE MATOKEO	MADARAJA				(I-IV)	% UFAULU	0	WASTANI WA H/SHAURI	NAFASI KIMKOA
		I	II	III	IV					
MBINGA TC	1814	205	132	231	1028	1596	88.0	218	3.7419	1
MADABA	939	142	42	97	543	824	87.8	115	3.4899	2
SONGEA MC	4371	256	299	578	2607	3740	85.6	631	3.7254	3
TUNDURU DC	2465	56	110	227	1645	2038	82.7	427	4.0886	4
MBINGA DC	3192	181	235	357	1852	2625	82.2	567	3.9606	5
SONGEA DC	1714	137	99	194	939	1369	79.9	345	3.965	6
NYASA	2008	8	39	171	1333	1551	77.2	457	4.2248	7
NAMTUMBO	2283	69	104	172	1345	1690	74.0	593	4.1389	8
JUMLA	**18786**	**1054**	**1060**	**2027**	**11292**	**15433**	**82.2**	**3353**	**3.9168**	

iii. ULINGANIFU WA MATOKEO KWA MIAKA MITATU MFULULIZO KUANZIA MWAKA 2021, 2022 NA 2023.

Kiwango cha ufaulu Kimkoa kimekuwa kikishuka kwa kipindi cha miaka mitatu mfululizo kuanzia mwaka 2021 hadi 2023. Hali hii imetokana na viwango vya ufaulu kwenye baadhi ya Halmashauri kushuka kama inavyoonekana kwenye jedwali hapa chini

Jedwali namba 28:** Ulinganisho wa ufaulu kwa mwaka 2021, 2022 na 2023 **Ki-Halmashauri kwa kigezo cha asilimia.

S/N	Halmashauri	2021		2022		2023		MJONGEO KIASILIMIA
		% ya Ufaulu	Nafasi Kimkoa	% ya Ufaulu	Nafasi Kimkoa	% ya Ufaulu	Nafasi Kimkoa	
1	MBINGA TC	92.3	3	87.45	3	88.0	1	0.5
2	MADABA	95.3	1	91	1	87.8	2	-3.2
3	SONGEA MC	84.8	6	90.79	2	85.6	3	-5.2
4	TUNDURU DC	82	8	87.28	4	82.7	4	-4.6
5	MBINGA DC	92.5	2	75.7	7	82.2	5	6.5
6	SONGEA DC	84.2	7	82.8	5	79.9	6	-2.9
7	NYASA	88.98	4	80.5	6	77.2	7	-3.3
8	NAMTUMBO	85.41	5	70.4	8	74.0	8	3.6
MKOA WA RUVUMA		**88.13**		**82.7**		**82.2**		**-0.5**

Katika Jedwali Na 2. kiwango cha Ufaulu Kimkoa kwa miaka mitatu mfululizo kimeshuka, hii ni kutokana na kushuka kwa mfululizo viwango vya ufaulu katika Halmashauri za Madaba, Songea DC, Nyasa na Tunduru.

iv. UFAULU WA MADARAJA KIASILIMIA.

Ufaulu wa wanafunzi wanaopata Daraja la I – III ni asilimia **22.9**, Ufaulu huu bado upo chini sana ukilinganisha na vigezo vya KPI vilivyowekwa ambapo inatakiwa ufaulu uwe ni asilimia 50 kama inavyoonekana kwenye jedwali hapo chini

Jedwali namba 29: Ufaulu wa madaraja kiasilimia

H/SHAURI	WENYE MATOKEO	MADARAJA								(I-IV)	% UFAULU	0	%	WASTANI WA H/SHAURI
		I	%	II	%	III	%	IV	%					
MBINGA TC	1814	205	11.3	132	7.3	231	12.7	1028	56.7	1596	88.0	218	12.0	3.7419
MADABA	939	142	15.1	42	4.5	97	10.3	543	57.8	824	87.8	115	12.2	3.4899
SONGEA MC	4371	256	5.9	299	6.8	578	13.2	2607	59.6	3740	85.6	631	14.4	3.7254
TUNDURU DC	2465	56	2.3	110	4.5	227	9.2	1645	66.7	2038	82.7	427	17.3	4.0886
MBINGA DC	3192	181	5.7	235	7.4	357	11.2	1852	58.0	2625	82.2	567	17.8	3.9606
SONGEA DC	1714	137	8.0	99	5.8	194	11.3	939	54.8	1369	79.9	345	20.1	3.965
NYASA	2008	8	0.4	39	1.9	171	8.5	1333	66.4	1551	77.2	457	22.8	4.2248
NAMTUMBO	2283	69	3.0	104	4.6	172	7.5	1345	58.9	1690	74.0	593	26.0	4.1389
MKOA	**18786**	**1054**	**6.5**	**1060**	**5.6**	**2027**	**10.8**	**11292**	**60.1**	**15433**	**82.2**	**3353**	**17.8**	**3.9168**

v. Shule 10 Bora zilizofanya Vizuri zaidi

Shule kumi zilizofanya vizuri zaidi katika Upimaji wa Kitaifa wa Kidato cha Pili kwa kigezo cha Wastani wa ufaulu (GPA) Kimkoa zinatoka katika Halmashauri za Madaba (3), Songea DC (1), Mbinga Mji (3), Mbinga DC (2) na Namtumbo (1) kama inavyoonesha hapa chini:-

Jedwali Na.30: shule 10 bora kimkoa kwa kigezo cha GPA.

NA	SHULE	HALMASHAURI	WENYE MATOKEO	MADARAJA					% UFAULU	GPA
				I	II	III	IV	I-IV		
1	FEO GIRLS	MADABA	72	72	0	0	0	72	100	1.2747
2	PERAMIHO GIRLS`	SONGEA DC	81	69	10	2	0	81	100	1.6468
3	ST. MONICA	MADABA	45	42	3	0	0	45	100	1.6511
4	DE PAUL MBANGAMAO	MBINGA MJI	110	87	21	2	0	110	100	1.7591
5	DE PAUL MBINGA	MBINGA MJI	43	32	11	0	0	43	100	1.8566
6	MIKIGA	MBINGA MJI	82	53	21	8	0	82	100	2.0105
7	ST. LUISE SS	MBINGA DC	90	44	36	10	0	90	100	2.18
8	HANGA SEMINARY	NAMTUMBO	48	23	19	6	0	48	100	2.2062
9	MBINGA BOYS SS	MBINGA DC	88	36	28	22	2	88	100	2.35
10	LUHIMBA	MADABA	4	1	2	1	0	4	100	2.4583

vi. Shule 10 Duni zilizofanya Vibaya Kidato cha Pili

Shule kumi duni zilizofanya vibaya zaidi katika Upimaji wa Kitaifa wa Kidato cha Pili kwa kigezo cha wastani wa ufaulu Kimkoa zinatoka katika Halmashauri za Mbinga DC (4), Namtumbo (5) na Nyasa (1) kama inavyoonekana kwenye jedwali hapa chini:-

Jedwali Na.31: shule 10 duni kimkoa kwa kigezo cha GPA.

NA	SHULE	HALMASHAURI	WENYE MATOKEO	MADARAJA					% UFAULU	DARAJA 0	GPA
				I	II	III	IV	I-IV			
1	HAGATI	MBINGA DC	165	0	2	7	66	75	45.4	90	4.5886
2	SELOUS	NAMTUMBO	103	0	0	3	47	50	48.5	53	4.6117
3	MBUNGA	NAMTUMBO	94	1	0	1	41	43	45.7	51	4.6229
4	LITUHI	NYASA	132	1	0	4	52	57	43.1	75	4.6296
5	WUKIRO	MBINGA DC	49	0	0	1	20	21	42.8	28	4.6417
6	UKATA	MBINGA DC	30	0	0	0	14	14	46.6	16	4.6463
7	MSISIMA	NAMTUMBO	40	0	0	1	17	18	45	22	4.6472
8	LITUMBANDYOSI	MBINGA DC	49	0	0	1	19	20	40.8	29	4.6848
9	MKOMALILE	NAMTUMBO	55	0	0	0	21	21	38.1	34	4.7071
10	RWINGA	NAMTUMBO	101	0	0	0	39	39	38.6	62	4.7237

7.4.5.6 Hali ya ufaulu wa kidato cha nne

Mtihani wa Kidato cha Nne (CSEE) mwaka 2023 ulifanyika katika Halmashauri zote nane za Mkoa wa Ruvuma. Mkoa ulikua na vituo/shule 200.

Kimkoa kati ya wanafunzi **14,343** waliofanya mtihani, wanafunzi **12,918** sawa na asilimia **91.2** wamefaulu na wanafunzi **1,425** wamefeli mtihani yaani wamepata Daraja sifuri.Kwa matokeo haya, ufaulu wa Mkoa kwa mwaka 2022 umeshuka kwa asilimia **1.5** kutoka asilimia **92.7** mwaka 2022 hadi kufikia asilimia **91.2**

a) MATOKEO KIHALMASHAURI

Katika Mkoa, Halmashauri ya Wilaya ya Madaba imeshika nafasi ya kwanza. Halmashauri zilizofuata ni Mbinga TC, Songea MC, Mbinga DC, Songea DC, Namtumbo na Tunduru. Halmashauri ya nane ni Nyasa. Jedwali lifuatalo linaonesha ufaulu wa CSEE kwa mwaka 2023 katika Halmashauri

Jedwali na.32: Ufaulu Kihalmashauri kuanzia Halmashauri yenye ufaulu wa juu ki-asilimia.

H/SHAURI	WENYE MATOKEO	MADARAJA				(I-IV)	% UFAULU	0	WASTANI WA H/SHAURI	NAFASI KIMKOA
		I	II	III	IV					
MADABA	708	96	76	117	388	677	95.7	31	3.3597	1
MBINGA TC	1439	115	258	209	756	1338	94.6	101	3.4339	2
SONGEA MC	3740	215	595	668	1962	3440	92.3	300	3.4228	3
MBINGA DC	2255	146	220	362	1295	2023	91.2	232	3.7608	4
SONGEA DC	1353	114	166	192	754	1226	90.9	127	3.7303	5
NAMTUMBO	1562	60	204	231	875	1370	89.1	192	3.7611	6
TUNDURU	1839	51	141	223	1171	1586	88.9	253	3.8947	7
NYASA	1447	12	71	148	1027	1258	86.5	189	4.0655	8
JUMLA	**14,343**	**809**	**1731**	**2150**	**8228**	**12,918**	**91.2**	**1425**	**3.6786**	

b) ULINGANIFU WA MATOKEO KWA MIAKA MITATU MFULULIZO KUANZIA MWAKA 2021, 2022 NA 2023.

Kwa kigezo cha asilimia ya ufaulu, Halmashauri sita (6) za Mkoa wa Ruvuma zimeongeza ufaulu ukilinganisha na ufaulu uliopita wa mwaka 2022. Halmashauri mbili tu ndizo zimeshuka kiufaulu kama inavyoonekana kwenye jedwali hapa chini;

Jedwali namba 33:** Ulinganisho wa ufaulu kwa mwaka 2021, 2022 na 2023 **Ki-Halmashauri kwa kigezo cha asilimia.

S/N	Halmashauri	2021		2022		2023		MJONGEO KIASILIMIA
		% ya Ufaulu	Nafasi Kimkoa	% ya Ufaulu	Nafasi Kimkoa	% ya Ufaulu	Nafasi Kimkoa	
1	MADABA	90.0	3	96.5	2	95.7	1	-0.8
2	MBINGA TC	72.6	8	97.0	1	94.6	2	-2.4
3	SONGEA MC	94.0	1	91.0	5	92.3	3	1.3
4	MBINGA DC	91.7	2	91.2	3	91.2	4	0.0
5	SONGEA DC	88.1	6	90.6	4	90.9	5	0.3
6	NAMTUMBO	86.6	4	86.0	6	89.1	6	3.1
7	TUNDURU	88.2	5	86.0	7	88.9	7	2.9
8	NYASA	88.0	7	86.0	8	86.5	8	0.5
MKOA WA RUVUMA		**90.1**		**92.7**		**91.2**		**-1.5**

Katika Jedwali Na 2. kiwango cha Ufaulu Kimkoa kwa miaka mitatu mfululizo kimekuwa kikipanda na kushuka, hii ni kutokana kushuka kwa viwango vya ufaulu katika halmashauri za Madaba na Mbinga TC

c) UFAULU WA MADARAJA KIASILIMIA.

Ufaulu wa wanafunzi wanaopata Daraja la I – III ni asilimia **32.7**, Ufaulu huu bado upo chini ukilinganisha na vigezo vya KPI vilivyowekwa ambapo inatakiwa ufaulu uwe ni asilimia 50 kama inavyoonekana kwenye jedwali hapo chini

Jedwali namba 34:** Ufaulu wa madaraja **Ki-Halmashauri kwa kigezo cha asilimia.

H/SHAURI	WENYE MATOKEO	MADARAJA									% UFAULU	0	%	WASTANI WA H/SHAURI
		I	%	II	%	III	%	IV	%	I -IV				
MADABA	708	96	13.6	76	10.7	117	16.5	388	54.8	677	95.7	31	4.4	3.3597
MBINGA TC	1439	115	8.0	258	17.9	209	14.5	756	52.5	1338	94.6	101	7.0	3.4339
SONGEA MC	3740	215	5.7	595	15.9	668	17.9	1962	52.5	3440	92.3	300	8.0	3.4228
MBINGA DC	2255	146	6.5	220	9.8	362	16.1	1295	57.4	2023	91.2	232	10.3	3.7608
SONGEA DC	1353	114	8.4	166	12.3	192	14.2	754	55.7	1226	90.9	127	9.4	3.7303
NAMTUMBO	1562	60	3.8	204	13.1	231	14.8	875	56.0	1370	89.1	192	12.3	3.7611
TUNDURU	1839	51	2.8	141	7.7	223	12.1	1171	63.7	1586	88.9	253	13.8	3.8947
NYASA	1447	12	0.8	71	4.9	148	10.2	1027	71.0	1258	86.5	189	13.1	4.0655
MKOA	**14343**	**809**	**5.6**	**1731**	**12.1**	**2150**	**15.0**	**8228**	**57.4**	**12918**	**91.2**	**1425**	**9.8**	**3.6786**

Kwa kuangalia jedwali hapo juu takwimu zinaonesha kuwa Idadi kubwa ya wanafunzi wanaofaulu wanapata Daraja la IV ukilinganisha na darala la I – III. Aidha idadi ya wanafunzi waliopata Daraja **0** kwa mwaka 2023 imeongezeka kutoka **1,410** mwaka 2022 hadi kufikia wanafunzi **1,425.**

d) Shule 10 Bora zilizofanya Vizuri zaidi

Shule kumi zilizofanya vizuri zaidi katika Mtihani wa Taifa wa Kidato cha nne (CSEE) kwa kigezo cha Wastani wa ufaulu (GPA) Kimkoa zinatoka katika Halmashauri za Madaba (2), Songea DC (1), Mbinga DC (2), Tunduru (1), Mbinga TC (2), Songea MC (1) na Namtumbo (1) kama inavyoonesha hapa chini:-

Jedwali Na.35: shule 10 bora kimkoa kwa kigezo cha GPA.

NA	SHULE	HALMASHAURI	WENYE MATOKEO	MADARAJA					% UFAULU	0	GPA
				I	II	III	IV	I-IV			
1	FEO GIRLS	MADABA	56	54	2	0	0	56	100.0	0	1.5041
2	ST. MONICA	MADABA	22	22	0	0	0	22	100.0	0	1.5409
3	PERAMIHO GIRLS S.S	SONGEA DC	73	64	9	0	0	73	100.0	0	1.6541
4	ST. LUISE SS	MBINGA DC	73	66	7	0	0	73	100.0	0	1.6548
5	LIKONDE SEMINARY	MBINGA DC	49	34	14	1	0	49	100.0	0	1.8737
6	MUHUWESI SEMINARY	TUNDURU	41	28	13	0	0	41	100.0	0	1.9317
7	DE PAUL MBANGAMAO	MBINGA TC	88	46	39	3	0	88	100.0	0	2.0319

NA	SHULE	HALMASHAURI	WENYE MATOKEO	MADARAJA					% UFAULU	0	GPA
				I	II	III	IV	I-IV			
8	DE PAUL MBINGA	MBINGA TC	23	10	13	0	0	23	100.0	0	2.1122
9	SONGEA BOY'S SS	SONGEA MC	76	44	20	5	6	75	98.7	1	2.1279
10	STELLA MATUTINA	NAMTUMBO	66	26	36	4	0	66	100.0	0	2.1651

e) Shule 10 Duni zilizofanya Vibaya Kidato cha Nne 2023

Shule kumi duni zilizofanya vibaya zaidi katika Mtihani wa Taifa wa Kidato cha nne (CSEE) kwa kigezo cha wastani wa ufaulu Kimkoa zinatoka katika Halmashauri za Mbinga DC (4), Tunduru (1) Nyasa (1), Namtumbo (4) kama inavyoonekana kwenye jedwali hapa chini:-

Jedwali Na.36: shule 10 duni kimkoa kwa kigezo cha GPA.

NA	SHULE	HALMASHAURI	WENYE MATOKEO	MADARAJA					% UFAULU	DARAJA 0	GPA
				I	II	III	IV	I-IV			
1	LANGIRO S	MBINGA DC	60	1	0	0	32	40	66.7	20	4.3566
2	FRANKWESTON	TUNDURU	115	2	0	4	54	67	58.3	48	4.3902
3	NGUMBO	NYASA	78	3	0	0	45	51	65.4	27	4.4032
4	MKOMANILE	NAMTUMBO	31	0	0	1	17	19	61.3	12	4.4248
5	KORIDO	NAMTUMBO	52	7	0	1	36	37	71.2	15	4.426
6	MBUNGA	NAMTUMBO	64	3	0	0	39	42	65.6	22	4.4282
7	KIPOLOLO	MBINGA DC	48	0	0	1	25	29	60.4	19	4.4295
8	WUKIRO	MBINGA DC	37	1	0	0	20	21	56.8	16	4.5053
9	MAGAZINI	NAMTUMBO	32	3	0	0	14	15	46.9	17	4.5975
10	LITUMBANDYOSI	MBINGA DC	39	1	0	0	11	11	28.2	28	4.767

f) Ufaulu wa kidato cha Sita mwaka 2021 - 2023

Mkoa umeendelea kufanya jitihada kuboresha ufaulu wa wanafunzi katika matokeo ya kidato cha Sita. Tangu Mwaka 2021 Mkoa umepandisha ufaulu hadi kufikia wastani wa ufaulu wa 100. Aidha, kwa mwaka 2023 Mkoa umeendelea kuwa na ufaulu wa asilimia 100 kwa maana ya wanafunzi waliofaulu daraja la I – IV. Idadi ya wanafunzi waliopata daraja la IV imepungua kutoka 6 mwaka 2022 hadi 4 mwaka 2023

Jedwali Na.37: Matokeo ya mtihani wa kidato cha sita kwa mwaka 2023

SN	HALMASHAURI	WALIOSAJILIWA	WALIOFANYA	UFAULU MADARAJA					(I-IV)	% UFAULU	Waliofeli	NAFASI
				I	II	III	I-III	IV				
1	SONGEA MC	1283	1277	644	526	639	1274	3	1277	100	0	1
2	MADABA	172	172	36	113	314	171	1	172	100	0	2
3	SONGEA DC	287	283	98	164	857	283	0	283	100	0	3
4	TUNDURU	852	851	239	456	1420	851	0	851	100	0	4

SN	HALMASHAURI	WALIOSAJILIWA	WALIOFANYA	UFAULU MADARAJA					(I-IV)	% UFAULU	Waliofeli	NAFASI
				I	II	III	I-III	IV				
5	MBINGA MJI	178	176	36	99	400	176	0	176	100	0	5
6	MBINGA DC	685	681	310	325	561	681	0	681	100	0	6
7	NAMTUMBO	375	375	110	200	488	375	0	375	100	0	7
8	NYASA	271	270	46	180		270	0	270	100	0	8
JUMLA MKOA		**4103**	**4085**	**1519**	**2063**	**11769**	**4081**	**4**	**4085**	**100**	**0**	

g) **ULINGANIFU WA MATOKEO KWA MIAKA MITATU MFULULIZO KUANZIA MWAKA 2021, 2022 NA 2023.**

Kiwango cha ufaulu Kimkoa kimeendelea kuimarika kwa kuwa na asilimia 100. Hakuna wanafunzi waliopata Daraja sifuri (0) kwa kipindi cha miaka mitatu mfululizo. Viwango vya ufaulu kwenye Halmashauri vimeoneshwa kwenye jedwali hapa chini; -

Jedwali namba 38: Ulinganisho wa ufaulu kwa mwaka 2020, 2021 na 2022 Ki-Halmashauri kwa kigezo cha wastani wa ufaulu.

S/N	Halmashauri	2021		2022		2023		% YA UFAULU 2021 - 2023
		Wastani wa Ufaulu	Nafasi Kimkoa	Wastani wa Ufaulu	Nafasi Kimkoa	Wastani wa Ufaulu	Nafasi Kimkoa	
1	SONGEA MC			2.508	2	2.4539	1	100
2	MADABA			2.5833	3	2.629	2	100
3	SONGEA DC			3.7524	8	2.6466	3	100
4	TUNDURU			2.6154	4	2.6505	4	100
5	MBINGA MJI			3.0237	7	2.666	5	100
6	MBINGA DC			2.4692	1	2.6822	6	100
7	NAMTUMBO			2.6659	5	2.7291	7	100
8	NYASA			2.7346	6	2.7935	8	100
JUMLA				**2.7941**		**2.6224**		**100**

h) **Ufaulu wa kidato cha Sita mwaka 2020 - 2023**

Mkoa umeendelea kufanya jitihada kuboresha ufaulu wa wanafunzi katika matokeo ya kidato cha Sita. Tangu Mwaka 2020 Mkoa umepandisha ufaulu hadi kufikia wastani wa ufaulu wa 100. Aidha, kwa mwaka 2023 Mkoa umeendelea kuwa na ufaulu wa asilimia 100 kwa maana ya wanafunzi waliofaulu daraja la I – IV.

Jedwali Na.39: Matokeo ya mtihani wa kidato cha sita kwa miaka minne (ACSEE 2019-2023)

MATOKEO YA MTIHANI WA KIDATO CHA SITA (ACSEE)			
MWAKA	**WALIOFANYA**	**WALIOFAULU**	**% YA UFAULU**
2019	3582		99.7
2020	3282		99.8
2021	3482		99.9
2022	3488	3488	100
2023	4085	4085	100

Chanzo: Baraza la Mitihani la Tanzania, 2023

i) Miundombinu ya shule za sekondari

Miundombinu ya shule za sekondari imekuwa ikijengwa ili kuwa na mazingira mazuri ya kujifunza na kufundishia yakiwemo madarasa, majengo ya utawala, nyumba za walimu, Mabweni, Maktaba, maabara na vyoo. Hadi kufikia Desemba, 2023 miundombinu ya shule za sekondari ilikuwa kama ifuatavyo: -

Jedwali Na.40: Miundombinu ya shule za Sekondari hadi kufikia Desemba, 2023

	MADARASA			MABWENI			NYUMBA			MATUNDU YA VYOO			MAABARA		
H/SHAURI	**MAHITAJI**	**YALIYOPO**	**UPUNGUFU**	**MAHITAJI**	**YALIYOPO**	**UPUNGUFU**	**MAHITAJI**	**ZILIZOPO**	**UPUNGUFU**	**MAHITAJI**	**YALIYOPO**	**UPUNGUFU**	**MAHITAJI**	**ZILIZOPO**	**UPUNGUFU**
MADABA	106	139	0	17	15	2	190	74	116	168	132	36	36	33	3
MBINGA DC	337	314	23	114	63	51	526	141	385	595	459	136	143	108	35
MBINGA TC	236	220	16	4	3	1	304	20	284	324	238	86	60	44	16
NAMTUMBO	301	303	0	99	48	51	411	78	363	371	130	241	91	61	30
NYASA	276	271	5	48	9	39	385	90	295	442	260	182	54	36	18
SONGEA DC	191	247	0	72	34	38	288	78	210	362	242	120	66	55	11
SONGEA MC	466	441	57	138	96	42	774	74	700	935	487	465	127	94	33
TUNDURU	357	406	0	84	38	46	496	159	337	612	526	86	78	53	25
Jumla	**2270**	**2341**	**71**	**576**	**306**	**270**	**3374**	**714**	**2690**	**3809**	**2474**	**1352**	**655**	**484**	**171**

Chanzo: Sensa Elimu msingi Machi, 2023

j) Samani

Hadi kufikia Desemba, 2023 hali ya samani katika shule za sekondari kwa ajili ya wanafunzi ni kama ilivyooneshwa kwenye jedwali lifuatalo

Jedwali Na.41: Samani katika shule za sekondari kufikia Juni, 2023

Na	H/Shauri	MEZA/MEZA			
		MAHITAJI	ZILIZOPO	UPUNGUFU	% ya Upungufu
1	MADABA	3521	3472	49	1.39
2	MBINGA DC	12,268	10947	1321	10.77
3	MBINGA TC	6829	6487	342	5
4	NAMTUMBO	11124	10800	324	3
5	NYASA	9876	8358	1518	15
6	SONGEA DC	13774	12085	1689	12.26
7	SONGEA MC	18639	15847	2792	14.98
8	TUNDURU	13081	12517	564	43
JUMLA KUU		**89,112**	**80,513**	**8,599**	**9.6**

Chanzo: Sensa Elimumsingi Machi,2023

7.4.5.7 Utekelezaji wa Programu ya Elimu Bila Malipo

Sera ya utoaji wa Elimu Bila Malipo inaendelea kutekelezwa ambapo kwa kipindi cha mwezi Novemba 2022 hadi Juni 2023 Mkoa umepokea kiasi cha **8,371,658,240.00** ambazo zimesaidia katika uendeshaji wa shule na kuboresha na kuimarisha tendo la ufundishaji na ujifunzaji kwa shule za msingi na sekondari ikiwa ni pamoja na kuongezeka kwa upatikanaji wa vitabu vya kiada na ziada. Aidha, Mkoa kwa kushirikiana na Halmashauri unaendelea kufuatilia na kutekeleza kwa ufanisi utoaji wa elimu bila malipo ili fedha ya Serikali inayowekezwa iweze kutoa Matokeo chanya katika kuongeza ufaulu wa wanafunzi katika Mitihani ikiwemo kuimarisha taaluma na elimu kwa ujumla na hivyo kujenga jamii yenye uelewa na kujiletea maendeleo

7.4.5.8 Mapokezi ya Fedha za Miradi ya Maendeleo Sekta ya Elimu.

i. **Ujenzi wa Shule mpya ya Sekondari ya Wasichana kupitia Mradi wa SEQUIP**

Mkoa umepokea jumla ya Tshs. **15,837,624,574.00** ikiwa ni fedha za ujenzi wa miundombinu ya madarasa, vyoo, nyumba za walimu, mabweni na maabara za shule. Awamu ya kwanza jumla ya Tshs **8,800,000,000.00.** Awamu ya pili Mkoa ulipokea jumla ya Tshs.Bil. **7,037,624,574.00**. Mil**. 5,618,624,574.00** kwa ajili ya ujenzi wa wa shule wa shule **11** za kata, 640,000,000.00 kwa ajili ya ujenzi wa nyumba kumi za **10** za walimu katika shule za kata awamu ya 1. Mil. **550,000,000.00** kwa ajili ya ujenzi wa mabweni **5** katika shule za A-level, **180,000,000.00** kwa ajili ya

ukamilishaji wa maboma ya madarsa **44** na maabara **5**. ukamilishaji wa maboma ya matundu ya vyoo mil**. 49,000,000.00.**

ii. Ujenzi wa Shule mpya za MsingiMiundombinu mingine kupitia Mradi wa BOOST

Kwa mwaka 2022/2023 Kupitia Maradi wa BOOST, Mkoa umepoka fedha kiasi cha Tshs. **7,291,300,000.00** kwa ajili ya ujenzi wa shule mpya za Msingi **12**, na ujenzi wa miundombinu mbalimbali katika shule za Msingi **44** katika mchanganuo ufuatao;

Tshs **4,342,200,000.00** ujenzi wa shule mpya ambao unahusisha ujenzi wa madarasa ya Msingi **98**, madarasa ya Elimu ya Awali ya Mfano **24**, Matundu ya vyoo ya Msingi **136**, matundu ya vyoo ya Elimu ya Awali **72**, matundu ya vyoo vya walimu **24**, vichomea taka **12** na majengo ya Utawala **12**. Aidha, Tshs. **2,949,100,000.00** ni ujenzi wa miundombinu mbalimbali ambayo inahusisha madarasa ya Msingi **87**, matundu ya vyoo msingi **114**, madarasa ya elimu ya awali ya mfano **16**, matundu ya vyoo Elimu ya Awali **48**, na nyumba za walimu **2**. Ujenzi wa miundombinu hii upo katika hatua mbalimbali za ujenzi.

iii. Upanuzi wa Shule za Sekondari Kidato cha 5 na 6 kupitia Mradi wa BARRICK

Mkoa umepokea jumla ya Tshs. **986,000,000.00** kwa ajili ya upanuzi wa miundombinuya kidato cha tano na sita kupitia Mradi wa BARRICK. Ujenzi huu unahusisha madarasa **13**, mabweni **5** na vyoo matundu **20** katika shule tatu za Sekondari za Maposeni, Namabengo na Nandembo. Miradi yote imeanza na ipo katika hatua mbalimbali za ujenzi.

Iv. Ujenzi na ukarabati wa Vituo vya Walimu kupitia GPE LANES II

Mkoa umepokea kiasi cha Tshs. **264,000,000.00** kwa ajili ya ujenzi na ukarabati wa Vituo vya Walimu 12 katika Halmashauri zote nane za Mkoa, (Ruanda, Maguu, Halale – Mbinga Vijijini), Mbangamao – Mbinga TC, Mtyangimbole – Madaba, Peramiho, Mpitimbi – Songea DC, Nampungu – Tunduru, Mbambabay – Nyasa, Lusewa, Mkongo

– Namtumbo, Msamala – Songea MC. Ujenzi na ukarabati wa Vituo hivi upo katika hatua mbalimbali za ujenzi.

v. Ujenzi wa matundu ya vyoo kupitia mradi wa SWASH

Mkoa umepokea kiasi cha Tshs **1,561,239,421.99** kwa ajili ya ujenzi wa matundu ya vyoo **607** katika shule za msingi **47** kupitia mradi wa SWASH. Ujenzi upo katika hatua mbalimbali za ujenzi.

vi. Ujenzi wa Miundombinu ya madarasa, mabweni na matundu ya vyoo kupitia Serikali Kuu

Mkoa umepoka kiasi cha Tshs **4,447,300,000.00** kutoka Serikali Kuu kwa ajili ya upanuzi wa shule za nane (8) za Emmanuel Nchimbi, Mpitimbi, Jenesta Mhagama, Pamoja, Msonya, Mchoteka, Mataka na Tunduru. Ujenzi unahusisha madarasa 51, mabweni 24 na matundu ya vyoo 93. Ujenzi upo katika hatua mbalimbali.

Aidha, Mkoa umepoka fedha kiasi cha Tshs **200,000,000.00** kutoka Serikali kuu kwa ajili ya ujenzi wa nyumba za walimu 4 katika Halmashauri ya Madaba

vii. Ujenzi wa mabweni kupitia ufadhili wa TEA

Mkoa umepokaea kiasi cha Tshs. **142,934,332.00** kutoka Mamlaka ya Elimu Tanzania kwa ajili ya ujenzi wa Bweni moja katika Sekondari ya Darajambili. Ujenzi upo katika hatua ya lenta.

7.4.5.9 Elimu Maalum, Elimu ya Watu Wazima na Elimu Nje ya Mfumo Rasmi

Utoaji wa elimu unahusisha Elimu ya Watu Wazima na Elimu Nje ya Mfumo Rasmi ambayo ni Elimu Endelevu inayotekelezwa katika Halmashauri zote nane za Mkoa wa Ruvuma. Elimu Nje ya Mfumo Rasmi inayojumuisha Elimu ya Msingi kwa watoto walioikosa (MEMKWA), Mpango wa Elimu ya Sekondari kupitia Ujifunzaji huria (Open Learning) unaojumuisha utoaji wa elimu kwa wanafunzi wa mtihani wa Maarifa (QT). Elimu ya Watu Wazima inahusisha utoaji wa stadi za Kisomo (KKK) kwa watu wazima na Kisomo cha kujiendeleza kwa kupiga vita Umasikini, Maradhi na Ujinga ili kumudu mazingira na kujiletea maendeleo kupitia Elimu ya Ufundi Stadi na shughuli za kijamii na za uzalishaji mali (shughuli za kiuchumi).

Hadi kufikia Novemba, 2022 kuna vituo **109** katika shule za msingi vinavyotekeleza Mpango wa Elimu ya Msingi kwa watoto walioikosa (MEMKWA). Utekelezaji wa Mpango wa Elimu ya sekondari katika vituo **125** vinavyoandaa wanafunzi wa mtihani wa Maarifa (QT) na utekelezaji wa elimu ya ufundi stadi katika vituo vya ufundi stadi **24**. Utekelezaji wa elimu maalum unafanyika katika shule zote za msingi na sekondari. Kwa sasa kuna vituo **302** katika shule zilizobainisha watoto wenye mahitaji maalum. Ubainishaji kwa ajili ya usajili wa wanafunzi wenye mahitaji maalum hufanyika kila mwaka kwa ajili ya uandikishaji wa wanafunzi wenye mahitaji maalum kwa mwaka wa masomo unaofuata.

i. HALI YA WANAFUNZI WASIOMUDU STADI ZA KKK HADI KUFIKIA DISEMBA 2023

Idadi ya wanafunzi wasiojua **KKK** kwa darasa la kwanza na la pili imeendelea kupungua kutoka **7,427** mwezi Juni hadi kufikia **6,188** mwezi Disemba ambapo ni sawa na asilimia **16.6** kama inavyoonekana kwenye **jedwali Na. 42** hapa chini

Na	Halmashauri	Darasa la 1	Darasa la 2	Jumla
1	Madaba	70	52	122
2	mbinga dc	1036	828	1864
3	Mbinga TC	416	334	750
4	Namtumbo	408	310	718
5	Nyasa	483	369	852
6	Songea DC	321	169	490
7	Songea MC	378	362	740
8	Tunduru	380	272	652
	Jumla	**3492**	**2696**	**6,188**

ii. TAARIFA YA UTOAJI WA HUDUMA YA CHAKULA SHULENI MPAKA DISEMBA 2023

Katika suala zima la kujifunza kwa mwanafunzi huduma ya chakula ni ya umuhimu na inatakiwa kupewa kipaumbele kwa kuwa mtoto asipopata lishe uwezo wa kufikiri hupungua anapokuwa darasani na hivyo kuliona darasa kama sio sehemu nzuri ya kujifunzia.

Jedwali Na.43 hapa chini linaonesha idadi ya wanafunzi wanaopata chakula wawapo shuleni pamoja na wale ambao hawapati kutoka katika kila Halmashauri za Mkoa wa Ruvuma

Halmashauri	IDARA	Idadi ya wanafunzi	Idadi ya wanaopata chakula	Idadi ya wasiopata chakula	Asilimia ya wasiopata chakula
TUNDURU DC	MSINGI	67237	36643	30594	46
	SEKONDARI	12272	8749	3523	40
NAMTUMBO DC	MSINGI	58728	24496	34232	58
	SEKONDARI	10675	6027	4648	44
SONGEA MC	MSINGI	57266	24954	32312	56
	SEKONDARI	18334	8617	9717	53
MADABA DC	MSINGI	12709	7342	5367	42
	SEKONDARI	3502	3467	35	0.9
SONGEA DC	MSINGI	34588	28074	27167	79
	SEKONDARI	7421	7138	283	4
MBINGA DC	MSINGI	67087	67087	0	-
	SEKONDARI	12047	10196	1851	15
MBINGA TC	MSINGI	30332	22604	7728	25
	SEKONDARI	6831	5435	1396	20
NYASA DC	MSINGI	46819	39140	7679	16
	SEKONDARI	9444	6001	3443	36
JUMLA					

7.4.5.10 Elimu ya Ufundi Stadi

Eneo hili linajumuisha utoaji wa elimu katika vyuo vya ufundi (VETA) na vyuo vya ufundi stadi vya kati. Kwa sasa Mkoa una vyuo vine (04) vya Serikali vya ufundi stadi kati ya hivyo vitatu (3) vinatoa huduma ya elimu ya ufundi ambavyo ni VETA Songea, VETA Namtumbo na VETA Nyasa. Aidha, chuo kimoja cha VETA kwa wanafunzi wenye mahitaji maalum kinaendelea kujengwa Halmashauri ya Wilaya ya Songea kwa sasa ujenzi upo hatua ya lenta. Mbali na vyuo vya Serikali, kuna chuo cha VTC Kiuma kilichopo Tunduru ambacho kinamilikiwa na taasisi ya dini.

7.4.5.11 MICHEZO

Mkoa wa Ruvuma unaendelea kutekeleza Ilani ya Chama Cha Mapinduzi kwa kuhakikisha kuwa michezo inaendelea kufanyika shuleni na wanafunzi wanashiriki katika mashindano mbalimbali. Kuanzia mwaka 2021 - 2023 mkoa umekuwa na

mafanikio katika masuala ya michezo kwani mkoa umekuwa ukipanda mwaka hadi mwaka katika michezo ya UMITASHUMTA na UMISSETA kama **jedwali Na 44** hapo chini linavyoonesha.

Mwaka	Aina ya mashindano	Nafasi Kitaifa
2021	UMITASHUMTA	26
	UMISSETA	24
2022	UMITASHUMTA	24
	UMISSETA	22
2023	UMITASHUMTA	22
	UMISSETA	9

Mkoa umeendelea kuhimiza Halmashauri zote kuanzisha vitalu vya ufundishaji michezo ili kuendeleza vipaji kwa wanafunzi. Pamoja na juhudi za Mkoa katika kuendeleza vipaji kwa wanafunzi, Serikali imetupendelea kwa kutupa vituo vitatu maalum vya michezo tofauti na mikoa mingine yenye vituo viwili. Vituo hivyo ni Mahanje sekondari, Maposeni na Songea Boys. Lengo la shule hizo maalum za michezo ni kuhakikisha wanafunzi wanaohitimu elimu ya msingi na kufaulu masomo yao wanapelekwa katika shule hizo ili kuendelezwa vipaji vyao.

a) Michezo kwa shule za msingi na Sekondari

Mwaka 2023 Mkoa umeshiriki katika mashindano hayo yaliyofanyika Mkoani Tabora ambapo timu tatu ziliingia hatua ya robo fainali na timu ya Mpira wa Kikapu wavulana na Mpira wa meza wavulana timu ziliingia nusu fainali kwa UMISSETA. Timu ya mpira wa wavu wasichana ilifanikiwa kufika hatua ya fainali na kuibuka Mshindi wa Kwanza Kitaifa na kupewa zawadi ya Kikombe na kushiriki mashindano ya Afrika mashariki na kati, na kwa upande wa UMITASHUMTA timu ya Mpira wa Goal ball wavulana ndiyo iliyoingia hatua ya robo fainali. Na kutolewa katika hatua ya robo na hivyo kushindwa kupata ushindi katika UMITASHUMTA. Mkoa ulishika nafasi ya 22 kati ya 28 na katika UMISSETA Mkoa ulikuwa nafasi ya 9. Kati ya 28.

b) Mashindano ya SHIMIWI

Mashindano haya huhusisha watumishi wa serikali wa wizara na idara za serikali mwaka 2022 Mkoa wa Ruvuma umeshiriki kuptia michezo ya Karata, Darts, Bao, na kupata ushindi wa kwanza katika mchezo wa bao. Aidha, kwa mwaka huu wa 2023 mkoa utashiriki katika michezo ya Riadha, Bao, DraftI na Darts.

c) Tamasha la Utamaduni la Taifa

Mashindano haya yalifanyika mkoani Njombe ambapo jumla ya washiriki 12 wa fani ya Ngoma walishiriki na kushika nafasi ya sita. Lengo la mashindano hayo ni kuenzi utamaduni wa Mtanzania. Vikundi mbalimbali toka Tanzania bara na visiwani walishiriki katika mashindano.

d) Hatua za kuboresha michezo

i) Kila Halmashauri imeagizwa kuwa na vitalu ambavyo vitawaandaa wanamichezo kuepuka maandalizi ya zimamoto.

ii) Shule ya sekondari ya Mahanje ya Halmashauri ya Madaba kuwa shule inayopokea wanafunzi wenye vipaji vya michezo mbalimbali kutoka Halmashauri zote za Mkoa wa Ruvuma ili kukuza vipaji vyao. Wanafunzi hawa ni wale waliofika ngazi ya taifa na kufaulu mitihani yao ya elimu ya msingi.

iii) Kuendelea kuwashirikisha wananchi katika shughuli za kuchangia na kuendeleza Michezo katika Mkoa wetu wa Ruvuma.

iv) Kuendelea kuhamasisha wananchi na watumishi kushiriki katika jogging na michezo mbalimbali ya asili ya Mtanzania ili kuimarisha afya.

v) Kuendelea kuhamasisha wananchi kutoa ushirikiano kwa timu ya Tunduru korosho ili ipande daraja

7.4.5.12 Changamoto Katika Sekta ya Elimu

i) Wazazi kuhamia mashambani mbali na shule na kuwaacha wanafunzi peke yao hivyo kusababisha baadhi yao kuwa watoro na kuacha masomo.

ii) Baadhi ya wazazi kutokuchangia chakula cha mchana shuleni kwa ajili ya wanafunzi
iii) Upungufu wa Walimu hasa katika shule za Msingi
iv) Kutokuwa na shule za bweni zinazokidhi mahitaji
v) Upungufu wa miundombinu, samani na hosteli

7.4.5.13 Mikakati ya Kuinua Ubora wa Elimu Kuongeza Taaluma

i) Kufanya ufuatiliaji wa utekelezaji wa mtaala wa elimu katika ngazi za elimu za Halmashauri na shule.
ii) Kuhimiza na kufuatilia ufanyikaji wa mtihani ya upimaji wa mara kwa mara kwenye madarasa yote.
iii) Kutoa ushauri kwa Halmashauri kufanya urekebishaji wa ikama ya walimu.
iv) Kuhimiza utoaji wa motisha kwa wanafunzi, walimu, shule na Halmashauri zinazofanya vizuri kwenye taaluma.
v) Kuhamasisha wananchi kuhusu umuhimu wa utoaji wa chakula kwa wanafunzi wawapo shuleni wakati wa mchana.
vi) Kusimamia na kufanya ufuatiliaji wa ujenzi wa miundombinu mbalimbali ya shule inayoendelea kujengwa.

7.4.5 Hitimisho

Mafanikio katika elimu ni jukumu la pamoja la wadau wote wa elimu, kila mmoja akitimiza wajibu wake changamoto zinazojitokeza katika utoaji wa huduma ya elimu zitapungua na baadhi zitakwisha kabisa.

Tunashauri Halmashauri zote ziweke suala la elimu kuwa ni agenda ya kudumu katika ngazi zote zote za Uongozi ili kutatua changamoto katika shule zetu za Msingi na Sekondari.

7.5 UTUMISHI NA UTAWALA

7.5.1 Taarifa ya Hali ya Watumishi Mkoa wa Ruvuma

Mkoa wa Ruvuma mpaka kufikia Desemba, 2023 una jumla ya watumishi **14,424** kati ya watumishi **21,918** wanaohitajika na Ofisi ya Mkuu wa Mkoa na Halmashauri zote nane (8). Aidha, Mkoa una upungufu wa watumishi **7,516** kama mchanganuo unavyoonyesha kwenye Jedwali namba 70:

Jedwali Na. 70: idadi ya watumishi waliopo na upungufu

IDADI YA WATUMISHI					
NA	**JINA LA TAASISI**	**IDADI YA WATUMISHI HITAJIKA**	**IDADI YA WATUMISHI WALIOPO**	**UPUNGUFU**	**ASILIMIA YA WATUMISHI WALIOPO**
1	Ofisi ya Mkuu wa Mkoa	340	172	168	50.59
2	Tunduru DC	3,349	2,417	932	72.17
3	Namtumbo DC	3,528	1913	1615	54.22
4	Songea MC	3,523	2610	913	74.08
5	Songea DC	1845	1408	437	76.31
6	Madaba DC	1080	687	393	63.61
7	Mbinga TC	1836	1464	372	79.74
8	Mbinga DC	4269	2238	2031	52.42
9	Nyasa DC	2148	1515	655	70.53
	Jumla kuu	**21,918**	**14,424**	**7,516**	**65.97**

7.5.2 Watumishi waliopandishwa Madaraja

Mkoa wa Ruvuma, uliidhinishiwa kupandisha madaraja jumla ya watumishi 3013 kwa ikama ya mwaka 2022/2023, ambapo watumishi wote **3013** walipandishwa madaraja na kubadilishiwa mishahara.

7.5.3 Idadi ya watumishi waliopandishwa madaraja

Jedwali Na. 71: Idadi ya watumishi waliopandishwa madaraja

NA	JINA LA TAASISI	IDADI YA WATUMISHI WALIOHIDHINISHWA KUPANDISHWA/ KUBADILISHWA VYEO	IDADI YA WATUMISHI WALIOPANDISHWA /BADILISHWA VYEO	IDADI YA WATUMISHI AMBAO BADO HAWAJABADILISHIWA MISHAHARA	ASILIMIA
1	Ofisi ya Mkuu wa Mkoa	23	23	0	100
2	Tunduru DC	643	643	0	100
3	Namtumbo DC	276	276	0	100
4	Songea MC	489	489	0	100
5	Songea DC	393	393	0	100
6	Madaba dc	185	185	0	100
7	Mbinga TC	317	317	0	100
8	Mbinga DC	455	455	0	100
9	Nyasa DC	232	232	0	100
	JUMLA	**3013**	**3013**	**0**	100

7.5.4 Ajira Mpya

Mhe. Mwenyekiti, kwa kipindi cha mwaka wa fedha 2022/2023 hadi kufikia mwezi Desemba 2023, Mkoa wa Ruvuma umefanikiwa kuajiri jumla ya watumishi wapya **1734** kwa kada za elimu, afya, utawala na miundombinu kutoka Serikali Kuu na wale walioajiriwa na Taasisi moja kwa moja, Jedwali hapo chini linaonyesha mchanganuo wa watumishi hao:

Jedwali Na 72: Idadi ya watumishi walioajiriwa kwa mwaka 2022/2023 hadi kufikia mwezi Desemba, 2023

Na	JINA LA TAASISI	Idadi
1	Ofisi ya Mkuu wa Mkoa	10
2	Tunduru DC	367
3	Namtumbo DC	214
	Songea DC	275
6	Madaba DC	20
5	Songea MC	88
7	Mbinga TC	120
8	Mbinga DC	391
9	Nyasa DC	249
Jumla		**1734**

8.0 TAARIFA ZA TAASISI NA MASHIRIKA

8.1 WAKALA WA HIFADHI YA CHAKULA KANDA YA SONGEA (NFRA)

TAARIFA YA UTEKELEZAJI WA SHUGHULI ZA NFRA KANDA YA SONGEA KWA MWAKA WA FEDHA 2022/2023 NA 2023/2024 HADI 31 DISEMBA, 2023

UTANGULIZI

Kanda ya Songea ni miongoni mwa Kanda nane (8) za Wakala wa Taifa wa Hifadhi ya Chakula (NFRA). Kanda hii ni moja ya Kanda zinazotegemewa katika uzalishaji wa zao la mahindi kutokana na wananchi wengi wa Mkoa wa Ruvuma kutegemea Kilimo kama chanzo cha mapato. Kanda hii inahudumia mkoa mmoja wa Ruvuma.

Aidha, pale kunapokuwa kuna uhitaji mkubwa wa Chakula katika mikoa mingine, Afisa Mtendaji Mkuu anaweza kuelekeza kuhamishwa na kupeleka chakula katika maeneo mengine nje ya mkoa wa Ruvuma.

Katika mwaka wa fedha 2022/2023 na 2023/2024, kanda ilipanga kutekeleza kazi mbalimbali kwa kuzingatia malengo ya wakala ikiwa kubwa zaidi ni kuhakikisha usalama wa chakula nchini unakuwepo. Kazi hizo ni pamoja na ununuzi wa zao la mahindi, hifadhi yake na n.k.

8.1.1 UTEKELZAJI WA KAZI ZA WAKALA KWA MIA 2022/2023 NA 2023/2024

a) **UTEKELEZAJI WA KAZI MBALIMBALI ZILIZOPANGWA KWA MWAKA WA FEDHA 2022/2023**

i. **Ununuzi wa tani 25,000 za mahindi**

Katika mwaka wa fedha 2022/2023, Kanda ya Songea ilipangiwa kununua jumla ya tani 25,000 za mahindi. Aidha, hadi kufikia tarehe 30 Juni 2023, kanda ilikuwa imefanikiwa kununua jumla ya tani 7098.283 sawa na asilimia 28.4 ya utekelezaji. Ununuzi huu ulitumia kiasi cha shilingi **5,158,527,182/=**.

Ununuzi wa kiasi kidogo cha mahindi ukilinganisha na lengo lililokuwa limewekwa, ulitokana na ushindani mkubwa wa nafaka sokoni uliosababisha bei kupanda zaidi na hivyo kushindwa kufikia lengo la ununuzi lililokuwa limewekwa.

i. **Njia za ununuzi zilizopagwa na zilizotumika**

Kutokana na ushindani na upatikanaji mdogo wa nafaka ya mahindi katika soko kwa mwaka wa fedha 2022/2023, Kanda ya songea ilitumia njia tatu ili kuweza kununua kiasi hicho cha mahindi. Njia hizo ilikuwa ni pamoja na:

i. Kununua kwa njia ya vituo vya ununuzi
ii. Kununua kupitia vikundi vya wakulima vya ushirika na;
iii. Kununua kwa kutumia Mawakala.

ii. **Mpango wa ununuzi**

Wakala ulipanga kiwango cha ununuzi kwa Halmashauri saba za Mkoa wa Ruvuma kwa kuzingatia uwiano wa taarifa za matarajio ya uzalishaji wa ziada ya mahindi zilizokuwepo kwa kipindi cha maandalizi ya ununuzi. Aidha, kutokana na upatikanaji mdogo wa nafaka kwa msimu huo, jumla ya vituo 18 vya ununuzi vilitumika. Mchanganuo wa vituo vilivyotumika na kiasi kilichonunuliwa kwa kila kituo ni kama unavyoonekana katika Jedwali namba 1 hapa chini.

Jedwali Na. 1: Mchanganuo wa kiasi kilichonunuliwa kwa kila kituo kilichotumika kwa mwaka 2022/2023

NA	JINA LA KITUO	KIASI KILICHONUNULIWA (TANI)
1	Mgazini	1,106.500
2	Ruhuwiko	2,192.010
3	Namabengo	181.900
4	Tingi	98.600
5	Mpitimbi	93.500
6	Magagura	596.600
7	Muungano zomba	410.050
8	Madaba	12.850
9	Mwanamonga	2.750
10	Matimila	253.200
11	Likuyufusi	578.750
12	Matiri	254.600
13	Kitanda	99.600
14	Liganga	55.977
15	Msamala	56.158
16	Nakahegwa	336.000
17	Mkenda	262.050
18	Nakahuga	195.150
19	Wakala	225.372
20	Kikundi	86.666
JUMLA		**7,098.283**

iii. **Bei za ununuzi zilizotumika**

Katika mwaka wa fedha 2022/2023, mahindi yalinunuliwa kwa bei za kati ya shilingi 650 na 780. Mabadiliko ya bei za kununulia yalifanyika mara kwa mara wakati wa zoezi la ununuzi kutokana na ushindani wa bei zilizokuwa sokoni ili kuongeza akiba ya chakula.

iv. **Uhamishaji wa tani 20,000 kwenda Kanda za kipawa na Dodoma**

Kati ya kazi zilizopangwa kutekelezwa kwa mwaka 2022/2023, ilikuwa ni kuhamisha tani 20,000 za mahindi kwenda katika Kanda za Dodoma na Kipawa. Aidha, kutokana na uhitaji mkubwa uliokuwepo wa nafaka ya mahindi katika Kanda za Dodoma na Arusha hadi kufikia tarehe 30 Juni 2023, Kanda ilikuwa imefanikiwa kuhamisha tani 20,000 za mahindi kwenda katika Kanda za Arusha na Dodoma.

v. **Uzungushaji wa tani 1,395 za mahindi kwa Halmashauri ya Wilaya ya Tunduru.**

Kama ilivyoelezwa awali, jukumu kuu la Wakala wa Taifa wa Hifadhi ya Chakula, ni kuhakikisha usalama wa Chakula nchini unakuwepo kwa kununua, kuhifadhi na kukitoa kwenda kwa walengwa kukabiliana na majanga mbalimbali.

Katika mwaka wa fedha 2022/2023, maeneo mengi ya nchi yalikuwa na bei kubwa za vyakula. Katika kukabiliana na hali hiyo, Kanda ya Songea ilielekezwa kupeleka kuuza tani 1,395 za nafaka ya mahindi katika Halmashauri ya wilaya ya Tunduru kwa lengo la kupunguza makali ya bei sokoni na kuhakikisha usalama wa chakula ndani ya wilaya hii. Mahindi hayo yaliuzwa kwa bei ya shilingi 770 kwa kilo.

8.2.2 UTEKELEZAJI WA KAZI MBALIMBALI ZILIZOPANGWA KWA MWAKA WA FEDHA 2023/2024.

i. Ununuzi wa tani 36,405 za mahindi

Katika mwaka wa fedha 2023/2024, kwa kuanzia kanda ya Songea ilikuwa imepangiwa kununua tani 28,000 za mahindi. Aidha, kutokana na upatikanaji mkubwa wa nafaka ya mahindi na mabadiliko ya mpango wa ununuzi wa NFRA, Kanda ya Songea iliongezewa mgao wa ununuzi na kufikia tani 36,405 za mahindi.

Hadi kufikia tarehe 31 Disemba, 2023, Kanda ya Songea ilikuwa imeshanunua jumla ya tani **36,323.559** sawa na asilimia **99.78** ya lengo la kununua tani 36,405. Kiasi hiki cha mahindi kilichokuwa tayari kimenunuliwa kinakadiriwa kuwa na thamani zaidi ya shilingi **29,369,276,200.00**.

ii. . Njia za ununuzi zilizotumika katika ununuzi wa mwaka 2023/2024

Katika kufikia malengo ya ununuzi yaliyowekwa, njia tatu za ununuzi zilipangwa kutumika. Njia hizo zilizopangwa na kutumika ili kufanikisha malengo ilikuwa ni pamoja na:

a. Kununua kwa njia ya vituo vya ununuzi vya kudumu pamoja na vile vya kuhama hama,
b. Kununua kwa njia ya vikundi vya wakulima pamoja na vile vya ushirika na;
c. Kununua kwa kutumia Mawakala mbalimbali ambao waliingia mikataba na NFRA.

iii. Mpango wa ununuzi

Ili kuweza kuwafikia wakulima wote waliofanikiwa kulima, kuvuna na kupata ziada kwa ajili ya kuuza, Wakala wa Taifa wa Hifadhi ya Chakula (NFRA) kwa kushirikiana na Mkoa, ulipanga kutekeleza zoezi la ununuzi kwa Halmashauri saba za mkoa wa Ruvuma ambazo ni Nyasa, Mbinga Mji, Mbinga DC, Songea DC, Madaba, Manispaa ya Songea na Namtumbo.

Ili kutekeleza kazi hizo, vituo 21 vya ununuzi vilifunguliwa ili kusogeza soko kwa wakulima. Mchanganuo wa kiasi kilichonunuliwa kwa kila kituo hadi kufikia tarehe 31/12/2023 ni kama inavyoonekana kwenye Jedwali namba 2 hapa chini. Aidha, Mawakala na Vikundi vya wakulima vilitumika katika zoezi hili la ununuzi.

Jedwali Na. 2: Mchanganuo wa kiasi kilichonunuliwa kwa kila kituo kilichotumika hadi tarehe 31 Disemba, 2023

NA	JINA LA KITUO	KIASI KILICHONUNULIWA (TANI)
1	Mgazini	2,367.416
2	Ruhuwiko	2,925.041
3	Namabengo	1,739.300
4	Tingi	10.590
5	Mpitimbi	1,610.561
6	Magagura	2,445.646
7	Muungano zomba	1,537.746
8	Kizuka	2,774.888
9	Nakahuga	821.466
10	Madaba	1,072.544
11	Mtyangimbole	299.850
12	Mwanamonga	668.117
13	Kindimba juu/chini	334.222

NA	JINA LA KITUO	KIASI KILICHONUNULIWA (TANI)
14	Mpepai	207.210
15	Mbinga mjini	649.722
16	Matiri	577.453
17	Kigonsera	2,798.715
18	Namtumbo	1,135.269
19	Kitanda	857.180
20	Hanga	1,415.506
21	Mawakala	9,129.921
22	Vikundi vya wakulima/SACCOS	934.504
23	Changarawe	10.750
JUMLA		**36,323.559**

Nafaka hii ya mahindi ilinunuliwa kwa bei za kati ya shilingi 540 na 840 kwa kilo. Zoezi la ununuzi katika awamu ya pili ya ununuzi kwa mwaka 2023/2024 linaendelea.

iv. Maendeleo ya mradi wa kuongeza uwezo wa kuhifadhi wa Wakala wa Taifa wa Hifadhi ya Chakula (NFRA) kwa kanda ya Songea

Hadi kufikia tarehe 31 Disemba 2023, mradi wa kuongeza uwezo wa kuhifadhi kwa kanda ya Songea kwa tani 55,000 kwa kujenga vihenge vya kisasa 12 (tani 45000) na maghala mawili (2) yenye uwezo wa kuhifadhi tani elfu kumi (tani 10,000) ulikuwa umefikia wastani wa asilimia 54.07 ya utekelezaji, ambapo kwa upande wa vihenge mradi ulikuwa umefikia asilimia 86.22.

Aidha, kutokana na kusimama kwa utekelezaji wa mradi huu, umeifanya kanda ya songea kutofikia kwa wakati lengo lake la kuongeza uwezo wa kuhifadhi kama ilivyopangwa.

8.2.3 Mafanikio

i. Kununua kiasi cha tani 36,323.559 hivyo kuongeza akiba ya chakula ya Taifa
ii. Kutengeneza ajira za muda takribani 1000 kwa watu mbalimbali waliotumika kwenye zoezi la ununuzi katika vituo mbalimbali vya ununuzi
iii. Kusaidia Serikali kukusanya kodi ya zuio inayotokana na mauzo ya mahindi pamoja na kodi ya mazao kwa Halmashauri.
iv. Kanda imefanikiwa kupata hati miliki za viwanja vyake vyote vilivyopo manispaa ya Songea.

8.2.4 Changamoto

i. Baadhi ya wakulima/ wafanyabiashara kuleta vituoni nafaka ambazo hazikidhi viwango vya ubora na hivyo kupata usumbufu wa kutakiwa kuyarudisha majumbani au kwenye stoo zao.

ii. Ufinyu wa bajeti ya fedha za kununulia nafaka na nafasi ya kuhifadhia nafaka inayonunuliwa.

iii. Kuchelewa kukamilika kwa mradi wa kuongeza uwezo wa kuhifadhi wa wakala kulikosababisha Kanda kutoanza kunufaika na tani 55,000 zilizopangwa kuongezwa katika mradi wa kuongeza uwezo wa kuhifadhi. Hivyo, NFRA kuendelea kutegemea maghala ya watu binafsi.

8.2 MAMLAKA YA MAPATO TANZANIA (TRA) MKOA WA RUVUMA

TAARIFA YA UTENDAJI KAZI WA MAMLAKA YA MAPATO (TRA) MKOA WA RUVUMA.

i. **UTANGULIZI:**
Kuwasilisha taarifa inayoelezea utendaji kazi wa Mamlaka ya Mapato **(TRA)** Mkoa wa Ruvuma kwa kipindi cha mwaka wa fedha 2022/2023 na kipindi cha **JUL**AI mpaka **DESEMBA** kwa mwaka wa fedha **2023/2024.**

ii. **MAKUSANYO JULAI 2022- JUNI 2023**
Kwa kipindi cha mwaka wa fedha **2022/2023** tulikuwa na lengo la kukusanya **TZS 21,963,392,808.48/=** tuliweza kukusanya **TZS 29,508,385,703.55/=** sawa na asilimia **134%**, mchanganuo wa lengo na makusanyo kwa kila mwezi ni kama ifuatavyo: -

Mwezi	Mwaka	Lengo la Mwezi	Makusanyo Mwezi	Utendaji
JULAI	2022	1,605,360,000.00	1,259,874,491.84	78%
AGOSTI	2022	1,587,042,808.48	1,514,231,016.24	95%
SEPTEMBA	2022	1,802,700,000.00	2,121,824,533.23	118%
OKTOBA	2022	1,765,900,000.00	1,903,825,444.39	108%
NOVEMBA	2022	1,710,050,000.00	1,521,887,115.33	89%
DESEMBA	2022	2,432,300,000.00	2,085,075,829.11	86%
JANUARI	2023	1,745,740,000.00	1,915,801,409.87	110%
FEBRUARI	2023	1,658,420,000.00	1,372,912,142.43	83%
MACHI	2023	1,938,530,000.00	4,141,767,818.77	214%
APRILI	2023	1,694,050,000.00	4,278,137,680.59	253%
MEI	2023	1,702,680,000.00	4,067,636,353.08	239%
JUNI	2023	2,320,620,000.00	3,325,411,868.67	143%
JUMLA		**21,963,392,808.48**	**29,508,385,703.55**	**134%**

iii. **MAKUSANYO JULAI 2023- DESEMBA 2023**
Kwa kipindi cha **JULAI,2023** mpaka **DESEMBA, 2023** tulikua na lengo la kukusanya **TSHS. 7,894,001,416.00** tulifanikiwa kukusanya **TSHS. 8,653,241,462.49** sawa na asilimia **109.62%,** mchanganuo wa lengo na makusanyo kwa kila mwezi ni kama ifuatavyo**: -**

Mwezi	Mwaka	Lengo la Mwezi	Makusanyo Mwezi	Utendaji
JULAI	2023	1,203,444,899.00	897,427,306.73	**74%**
AGOSTI	2023	1,141,488,574.00	1,211,410,316.95	**106%**
SEPTEMBA	2023	1,359,425,314.00	1,947,174,224.36	**143.24%**
OKTOBA	2023	1,249,588,452.00	1,334,089,305.66	**106.76%**
NOVEMBA	2023	1,185,373,720.00	1,303,304,069.94	**109.95%**
DESEMBA	2023	1,754,680,457.00	1,959,836,238.85	**111.69%**
JUMLA		**7,894,001,416.00**	**8,653,241,462.49**	**109.62%**

4. UKARABATI WA JENGO LA OFISI YA MKOA

Serikali kupitia Uongozi wa juu wa Mamlaka ya Mapato Tanzania iliweza kutenga fedha na kufanya ukarabati Mkubwa wa jengo la Ofisi ya Mkoa. Kwani hapo awali jengo lilikuwa chakavu na hali mbali. Hadi kufikia **Desemba, 2023** ujenzi ulikuwa katika hatua za mwisho na hadi hivi sasa jengo limekamilika na linatumika.

Kukamilika kwa jengo hili kumewezesha kuwa na nafasi ya kutosha kwa watumishi pamoja na walipakodi ambao hufika kupata huduma.

Tunaishukuru serikali hususani **Mh. Rais Dk. Samia Suluhu Hassan** kwa kutoa fedha za kutosha kwa lengo la ukarabati huu ambao umeboresha mazingira yetu ya kazi.

5. MIKAKATI NA MALENGO

(i) Kuwatembelea walipakodi na kuwahimiza ulipaji wa malimbikizo ya madeni ya kodi wanazodaiwa.

(ii) Kuwakumbusha walipakodi kulipa kodi kwa kutumia gari la Matangazo, kupiga simu na kutuma ujumbe mfupi wa maandishi kwa walipakodi.

(iii) Kuwahimiza walipakodi kulipa malimbiklizo ya kodi za nyuma kwa kuingia nao Mikataba ya namna ya kulipa madeni yao.

(iv) Kusimamia utoaji wa vibali vya leseni (Tax Clearance pamoja na Stika za Magari).

(v) Kuboresha utoaji wa huduma kwa kutoa mafunzo Maalum kwa wafanyakazi.

(vi) Kusimamia matumizi ya EFD, kwa kuwaweka maafisa katika maeneo ya starehe na maeneo mengine muhimu kwa ajili ya kusimamia utoaji wa Risiti. Pia kufanya mazoezi ya Kukagua mizigo ili kuhimiza wajibu wa kudai na kutoa risiti kwa mauzo au huduma zitolewazo.

(vii) Kuhamasisha na kusimamia matumizi ya Stempu za kielektroniki kwa kutembelea maeneo ya mauzo ya vimiminika kuhakiki uhalali wa

stempu maeneo hayo kama, Baa, Majumba ya Starehe, Maduka ya vinywaji ya jumla na rejareja.

(viii) Kutembelea maeneo mbalimbali kama, songea vijijini, songea wilayani ili kuongeza wigo wa walipakodi.

(ix) Kusimamia ukaguzi wa bidhaa zote zinazoingia nchini, kwa kufuata utaratibu mujibu wa sheria za forodha na ushuru, ikiwa pamoja na kuthaminisha thamani ya mizigo hiyo.

(x) Kusimamia ubadilishaji umiliki wa vyombo vyote vya moto kutoka kwa wanufaika wa misamaha kwenda kwa wasio wanufaika wa misamaha.

(xi) Kufanya doria katika sehemu mbalimbali ndani ya mkoa ili kudhibiti mianya yote ya bidhaa kuingizwa kwa njia ya magendo.

(xii) Kutambua idadi ya majengo na mabango kwa kushirikiana na watendaji wa mitaa kwaajili ya utekelezaji wa kukusanya kodi za pango Pamoja na ushuru wa mabango.

(xiii) Kuwaleta karibu washikadau wa Mamlaka ya Mapato kama TCCIA na JWT, kuwakusanya wamiliki wa biashara ili wahudhurie semina stahiki za kodi;

8.4 BENKI KUU YA TANZANIA - TAWI LA MTWARA TAARIFA YA HALI YA UCHUMI WA MKOA WA RUVUMA 2022/23

1.0 Mwenendo wa Uchumi

1.1 Pato la Taifa

Kwa mujibu wa takwimu kutoka Ofisi ya Taifa ya Takwimu, uchumi wa Kanda ya Kusini Mashariki umeendelea kuimarika. Pato la Taifa (GDP) katika Kanda hii limekuwa likiongezeka mwaka hadi mwaka na kufanya Kanda ichangie wastani wa asilimia 10.5 ya Pato la Taifa. Katika Mkoa wa Ruvuma, Pato la Taifa liliongezeka kutoka Sh. Bilioni 2,375.5 mwaka 2012 hadi kufikia Sh. Bilioni 6,393.7 mwaka 2022. Ongezeko hili lilichangiwa zaidi na uzalishaji katika shughuli za kilimo na madini. Katika mwaka 2022, Mkoa wa Ruvuma ulichangia asilimia 3.8 ya Pato la Taifa na kuwa juu ya mikoa mingine ya Kanda ya Kusini Mashariki iliyochangia kati ya asilimia 2.0 na asilimia 2.8 (Jedwali Na. 1). Aidha, mkoa wa Ruvuma ni wa tisa (9) katika kuchangia kwenye Pato la Taifa, kati ya mikoa 26 ya Tanzania Bara.

Jedwali Na. 1: Pato la Taifa kwa Bei za Mwaka Husika

Mkoa	2012	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Mchango Kitaifa
Pwani	1,151.7	2,315.3	2,406.4	2,621.1	2,922.7	3,142.7	3,429.8	2.0
Lindi	1,176.3	2,351.3	2,424.8	2,661.9	2,898.3	3,126.2	3,384.4	2.0
Mtwara	1,648.6	3,230.1	3,404.9	3,656.7	3,946.3	4,243.3	4,686.3	2.8
Ruvuma	**2,375.5**	**4,512.7**	**4,699.8**	**5,108.7**	**5,506.4**	**5,911.2**	**6,393.7**	**3.8**
Kanda ya Kusini Mashariki	**6,352.1**	**12,409.5**	**12,935.9**	**14,048.5**	**15,273.7**	**16,423.3**	**17,894.3**	**10.5**
Kitaifa	62,318.7	118,731.7	123,989.4	134,383.8	145,429.6	156,375.3	170,255.6	100.0

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Takwimu

Kwa kipindi cha miaka kumi iliyopita, wastani wa pato kwa mtu (*GDP per capita*) katika mkoa wa Ruvuma umeongezeka kwa zaidi ya mara dufu, na kuwa juu ya wastani wa pato kwa mtu kitaifa, na juu ya mikoa mingine ya Kanda ya Kusini Mashariki kuanzia mwaka 2012 (Jedwali Na. 2). Wastani wa pato kwa mtu kwa mwaka kwa mkoa wa Ruvuma uliongezeka kutoka shilingi 1,725,241 mwaka 2012 hadi kufikia shilingi 3,458,329 mwaka 2022, ikilinganishwa na wastani wa pato kwa mtu kitaifa la shilingi 2,844,641 kwa mwaka.

Jedwali Na. 2: Wastani wa Pato kwa Mtu

Shilingi

	2012	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Pwani	1,048,257	1,872,506	1,901,540	2,023,602	2,204,379	2,315,421	1,693,787
Lindi	1,360,424	2,440,501	2,464,847	2,650,117	2,825,452	2,983,606	2,834,478
Mtwara	1,297,252	2,310,995	2,390,944	2,520,014	2,668,422	2,814,912	2,866,306
Ruvuma	**1,725,241**	**2,923,011**	**2,974,926**	**3,159,417**	**3,326,252**	**3,487,302**	**3,458,329**
Kitaifa	**1,428,496**	**2,327,517**	**2,356,348**	**2,476,430**	**2,598,534**	**2,708,999**	**2,844,641**

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Takwimu

Mfumuko wa Bei

Katika mwaka 2022/23, mfumuko wa bei wa jumla katika mikoa yote ya Kanda ya Kusini Mashariki uliongezeka isipokuwa katika mkoa wa Pwani. Kwa ujumla, mfumuko wa bei katika Kanda hii uliongezeka hadi kufikia wastani wa asilimia 3.8 kutoka asilimia 3.7 mwaka uliotangulia (Jedwali Na. 3). Hali hii ilisababishwa zaidi na upungufu wa chakula katika mikoa inayozalisha mazao makuu ya chakula kwa wingi, uliosababishwa zaidi na kuongezeka kwa mahitaji ya chakula hasi kutoka katika nchi jirani. Hali hii ilijitokeza zaidi katika kipindi cha miezi sita ya kwanza ya mwaka 2022/23. Hata hivyo, mfumuko wa bei uliopungua katika kipindi cha robo ya kwanza ya mwaka 2023/24 kutokana na kupungua kwa bei za vyakula.

Jedwali Na. 3: Mfumuko wa Bei

		2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24Q1
Pwani	**Mfumuko wa bei wa jumla**	**5.0**	**6.9**	**9.7**	**7.4**	**1.9**	**1.4**
	Mfumuko wa bei za vyakula	6.4	10.3	16.1	3.6	1.6	-3.6
	Mfumuko wa bei usiojumuisha vyakula	3.9	4.0	5.3	10.0	2.1	4.4
Lindi	**Mfumuko wa bei wa jumla**	**1.4**	**1.8**	**6.5**	**0.1**	**5.8**	**7.9**
	Mfumuko wa bei za vyakula	-0.4	2.2	10.2	2.1	11.5	14.4
	Mfumuko wa bei usiojumuisha vyakula	4.2	1.3	3.2	-0.6	3.0	4.7
Mtwara	**Mfumuko wa bei wa jumla**	**4.8**	**7.2**	**4.9**	**1.9**	**4.4**	**2.3**
	Mfumuko wa bei za vyakula	8.8	11.5	9.4	2.3	8.0	1.4
	Mfumuko wa bei usiojumuisha vyakula	1.1	2.7	1.5	1.6	2.4	2.8
Ruvuma	**Mfumuko wa bei wa jumla**	**6.7**	**3.3**	**3.2**	**3.2**	**4.8**	**4.6**
	Mfumuko wa bei za vyakula	3.8	0.5	5.3	5.8	10.5	10.6
	Mfumuko wa bei usiojumuisha vyakula	9.6	5.8	1.8	2.3	2.5	2.1
Kanda ya Kusini Mashariki	**Mfumuko wa bei wa jumla**	**4.8**	**4.9**	**6.0**	**3.7**	**3.8**	**3.4**
	Mfumuko wa bei za vyakula	4.7	6.0	10.2	3.5	6.6	3.3
	Mfumuko wa bei usiojumuisha vyakula	4.9	3.8	2.8	4.0	2.4	3.4

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Takwimu

Kwa upande wa mkoa wa Ruvuma, mfumuko wa bei uliongezeka katika mwaka 2022/23 ikilinganishwa na mwaka uliotangulia, na kuanza kupungua katika kipindi cha

robo ya kwanza ya mwaka 2023/24 (Jedwali Na. 3 na Kielelezo Na. 1). Kuongezeka kwa mfumuko wa bei mwaka 2022/23 kulitokana na kupanda kwa bei za vyakula pamoja na bei za mafuta aina ya petroli, gharama za usafiri, huduma za elimu na malazi. Aidha, mfumuko wa bei usiojumuisha vyakula ndio uliopungua katika kipindi cha robo ya kwanza ya mwaka 2023/24 (Kielelezo Na. 2).

Kielelezo Na 1: Mfumuko wa Bei wa Jumla Katika Mkoa wa Ruvuma

Asilimia

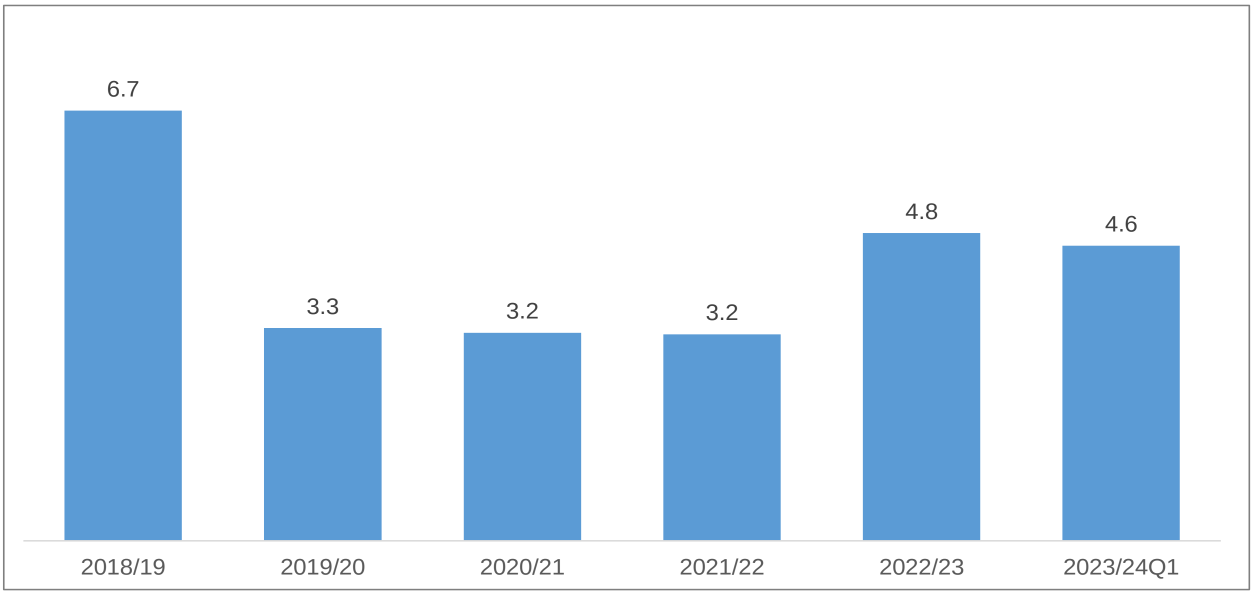

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Takwimu

Kielelezo Na 2: Mfumuko wa Bei za Vyakula na Usiojumisha Vyakula Katika Mkoa wa Ruvuma

Asilimia

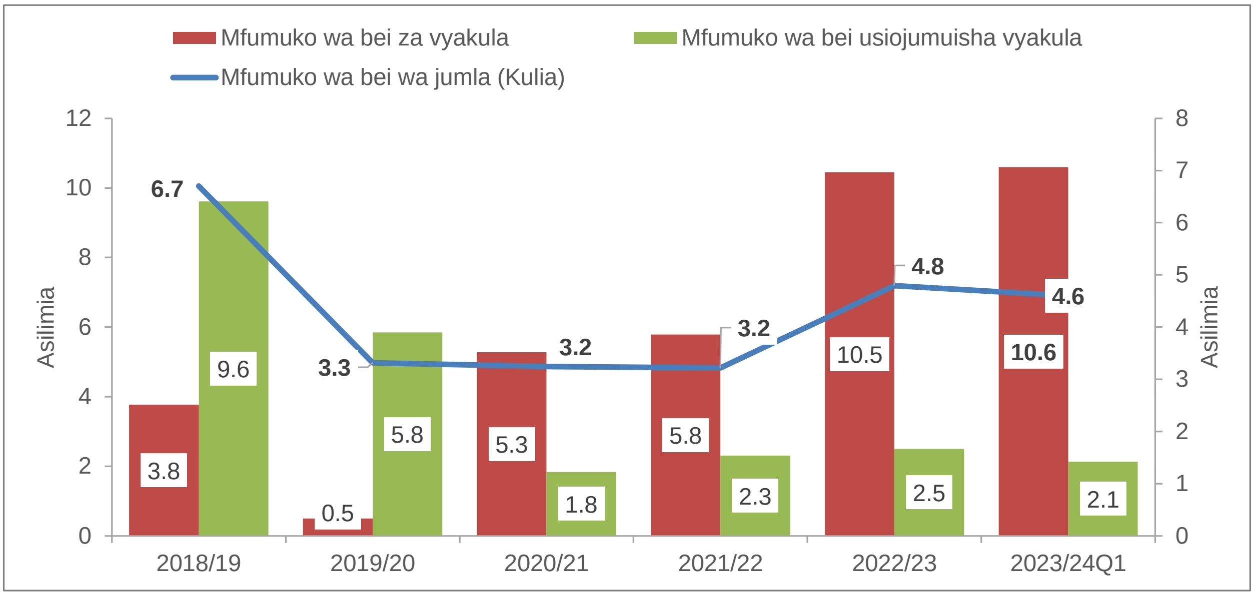

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Takwimu

1.2 Bei za Mazao ya Chakula

Kwa ujumla, bei za jumla za mazao makuu ya chakula katika Kanda ya Kusini Mashariki na katika mkoa wa Ruvuma ziliongezeka katika mwaka 2022/23

ikilinganishwa na mwaka uliotangulia kama inavyoonekana katika Jedwali Na. 4 na 5. kama inavyoonekana kwenye **Jedwali Na. 2**. Kupanda kwa bei kulisabishwa na upungufu wa chakula, uliosababishwa zaidi na kuongezeka kwa mahitaji hasi kutoka katika nchi jirani; pamoja na kuongezeka kwa gharama za usafirishaji kutokana na kupanda kwa bei za mafuta ya petroli na dizeli.

Jedwali Na. 4: Wastani wa Bei ya Baadhi ya Mazao ya Chakula (Kwa Gunia la Kilo 100) – Kanda ya Kusini Mashariki

	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	Badiliko (%)
Mahindi	48,060	77,296	61,540	59,727	112,080	87.7
Mchele	178,940	192,257	168,071	182,277	279,055	53.1
Maharage	169,352	207,388	210,416	198,129	280,844	41.7
Ulezi	146,428	143,244	147,971	178,753	209,855	17.4
Mtama	101,349	119,837	131,037	122,963	178,992	45.6
Viazi Mviringo	94,971	89,731	86,062	74,732	112,634	50.7

Chanzo: Vizara ya Viwanda na Biashara

Jedwali Na. 5: Wastani wa Bei ya Baadhi ya Mazao ya Chakula (Kwa Gunia la Kilo 100) – Mkoa wa Ruvuma

	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	Badiliko (%)
Mahindi	33,330	58,753	42,931	41,503	83,233	100.5
Mchele	182,924	182,714	174,500	184,741	275,910	49.3
Maharage	132,838	172,081	190,466	175,063	259,616	48.3
Ulezi	105,938	87,001	87,459	157,042	247,917	57.9
Mtama		89,667	89,667	355,000	275,417	-22.4
Viazi Mviringo	81,490	75,156	71,610	75,574	89,634	18.6

Chanzo: Vizara ya Viwanda na Biashara

Bei za bidhaa za Mafuta aina ya Petroli.

Katika mwaka 2022/23, bei za mafuta ya petrol, dizeli na mafuta ya taa katika mikoa yote ya Kanda ya Kusini Mashariki zilipanda zikiakisi kupanda kwa bei katika soko la dunia (**Jedwali Na. 3)**. Hali hii ilichangiwa zaidi na kuongezeka kwa mahitaji hasa baada ya nchi nyingi duniani kuanza kufungua tena shughuli za kiuchumi zilizokuwa zimefungwa ili kukabiliana na maambukizi ya UVIKO-19; pamoja na kuendelea kwa vita nchini Ukraine vilivyosababisha kuwepo kwa upungufu wa mafuta, kuporomoka kwa thamani ya shilingi iliyopelekea kupanda kwa gharama za kuagiza bidhaa nje ya nchi.

Jedwali Na. 3: Wastani wa Bei za Bidhaa za Mafuta ya Petroli

	Petroli				
	Pwani	Lindi	**Mtwara**	Ruvuma	Kanda
2019/20	2,083	2,174	**2,107**	2,320	2,171
2020/21	1,913	1,983	**1,932**	2,039	1,967
2021/22	2,571	2,624	**2,589**	2,691	2,619
2022/23	2,933	2,987	**2,962**	3,062	2,986
Badiliko	***14.1***	***13.8***	***14.4***	***13.8***	***14.0***
	Dizeli				
	Pwani	Lindi	**Mtwara**	Ruvuma	Kanda
2019/20	2,040	2,166	**2,054**	2,278	2,134
2020/21	1,810	1,875	**1,811**	1,931	1,857
2021/22	2,449	2,562	**2,516**	2,619	2,536
2022/23	3,013	3,183	**3,151**	3,254	3,150
Badiliko	***23.0***	***24.2***	***25.2***	***24.3***	***24.2***
	Mafuta ya Taa				
	Pwani	Lindi	**Mtwara**	Ruvuma	Kanda
2019/20	2,267	2,069	**2,214**	2,194	2,186
2020/21	2,093	1,767	**2,073**	1,866	1,950
2021/22	2,699	2,476	**2,500**	2,551	2,557
2022/23	4,303	3,299	**3,476**	3,318	3,599
Badiliko	***59.4***	***33.2***	***39.0***	***30.0***	***40.8***

Ofisi ya Taifa ya Takwimu

2.0 Uzalishaji Katika Shughuli za Kiuchumi
2.1 Kilimo

2.1.1 Uzalishaji wa Mazao ya Chakula

Katika mwaka 2022/23 uzalishaji wa mazao ya chakula katika Kanda ya Kusini Mashariki umezidi mahitaji kwa tani 848,347, sawa na kiwango cha utoshelevu wa chakula (Self Sufficiency Ratio – SSR) cha asilimia 145, ikiwa ni juu ya kiwango cha Kitaifa cha asilimia 124. Uzalishaji ulikuwa tani milioni 2.74 ikilinganishwa na tani milioni 2.30 mwaka uliotangulia, sawa na ongezeko la asilimia 18.9. Mkoa wa Ruvuma ulizalisha tani milioni 1.44 za mazao ya chakula, ikilinganishwa na uzalishaji wa tani milioni 1.27 mwaka uliotangulia, sawa na ongezeko la asilimia 13.3. Aidha, uzalishaji huo umezidi mahitaji ya mwaka 2023/24 kwa tani 725,820, sawa na kiwango cha

utoshelevu wa chakula cha asilimia 225. Ziada hii imetokana na kuongezeka kwa uzalishaji wa mazao ya nafaka ambapo mahindi yaliyochangia takriban asilimia 90% (Jedwali Na. 4 na 5). Hali hii ilisababishwa zaidi na hali nzuri ya hewa pamoja na kuongezeka kwa matumizi ya mbolea (ya ruzuku).

Jedwali Na. 4: Uzalishaji wa Mazao ya Chakula na Mahitaji kwa mwaka 2023/24
Tani

Mkoa	2020/21	2021/22	2022/23	Mahitaji 2023/24	Badiliko (2021/22-2022/23)	Ziada (+)/Upungufu (-)	Kiwango cha Utoshelevu (SSR)
Ruvuma	**1,341,740**	**1,268,745**	**1,436,954**	**639,323**	**13.3**	**797,631**	**225**
Mtwara	417,908	396,987	430,641	402,412	8.5	28,229	107
Pwani	400,066	361,990	544,659	538,351	50.5	6,308	101
Lindi	285,168	273,933	325,310	308,831	18.8	16,479	105
Jumla	**2,444,882**	**2,301,655**	**2,737,564**	**1,888,917**	**18.9**	**848,647**	**145**

Chanzo: Wizara ya Kilimo
SSR inamaanisha kiwango cha utoshelevu wa chakula: ambapo asilimia 0-99 inaashiria upungufu wa chakula, asilimia 100-119 inaashiria utoshelevu wa chakula, na asilimia 120 na zaidi inaashiria ziada ya chakula.

Jedwali Na. 5: Uzalishaji wa Mazao ya Nafaka na Yasiyo Nafaka na Mahitaji kwa mwaka 2023/24

Mazao ya Nafaka (Tani)

Mkoa	2020/21	2021/22	2022/23	Mahitaji 2023/24	Badiliko (2021/22-2022/23)	Ziada (+)/Upungufu (-)	Kiwango cha Utoshelevu (SSR)
Ruvuma	**998,550**	**1,018,889**	**1,179,154**	**453,334**	**15.7**	**725,820**	**260**
Mtwara	94,063	85,499	35,786	244,980	-58.1	-209,194	15
Pwani	151,553	114,056	200,861	335,974	76.1	-135,113	60
Lindi	156,983	142,706	113,016	193,048	-20.8	-80,032	59
Jumla	1,401,149	1,361,150	1,528,817	1,227,336	12.3	301,481	125

Chanzo: Wizara ya Kilimo
SSR inamaanisha kiwango cha utoshelevu wa chakula: ambapo asilimia 0-99 inaashiria upungufu wa chakula, asilimia 100-119 inaashiria utoshelevu wa chakula, na asilimia 120 na zaidi inaashiria ziada ya chakula.

Mazao Yasiyo ya Nafaka (Tani)

Mkoa	2020/21	2021/22	2022/23	Mahitaji 2023/24	Badiliko (2021/22-2022/23)	Ziada (+)/Upungufu (-)	Kiwango cha Utoshelevu (SSR)
Ruvuma	**343,190**	**249,856**	**257,800**	**185,989**	**3.2**	**71,811**	**139**
Mtwara	323,845	311,488	394,855	157,432	26.8	237,423	251
Pwani	248,513	247,934	343,798	202,377	38.7	141,421	170
Lindi	128,185	131,227	212,294	115,783	61.8	96,511	183
Jumla	1,043,733	940,505	1,208,747	661,581	28.5	547,166	183

Chanzo: Wizara ya Kilimo
SSR inamaanisha kiwango cha utoshelevu wa chakula: ambapo asilimia 0-99 inaashiria upungufu wa chakula, asilimia 100-119 inaashiria utoshelevu wa chakula, na asilimia 120 na zaidi inaashiria ziada ya chakula.

2.1.2 Hifadhi ya Taifa ya Chakula

Katika mwaka 2022/23, Wakala wa Taifa wa Hifadhi ya Chakula (NFRA) Kanda ya Songea ilinunua tani 7,098.3 za mahindi kutoka kwa wakulima na kuhamisha tani 20,000 kwenda katika Wakala wa Taifa wa Hifadhi ya Chakula (NFRA) Kanda Dodoma (tani 10,000), Babati (tani 5,000) and Arusha (tani 5,000). Hali kadhalika, tani 27,864.1 ziliuzwa katika Halmashauri zilizokuwa na upungufu wa chakula. Hali hii ilisababisha hifadhi ya mahindi yaliyohifadhiwa na Wakala wa Taifa wa Hifadhi ya Chakula Kanda ya Songea kupungua na kufikia tani 547.8 mwishoni mwa mwaka 2022/23 kutoka tani 41,313.6 mwishoni mwa mwaka uliotangulia (Jedwali Na. 6).

Jedwali Na. 6: Hifadhi ya Taifa ya Chakula Katika Kanda ya Songea

Tani

Mwaka	Akiba Mwanzo wa Mwaka	Kiasi Kilichonunuliwa	Kiasi Kilichohamishwa (-)/Kilichoingia (+)	Matoleo	Akiba Ghalani Mwisho wa Mwaka
2013/14	5,182.0	54,068.0	0.0	3,450.1	55,799.9
2014/15	55,799.9	73,168.1	0.0	6,307.0	122,661.0
2015/16	122,661.0	0.0	0.0	113,845.1	8,815.9
2016/17	8,815.8	10,335.4	0.0	8,815.8	10,335.4
2017/18	10,335.4	11,557.5	0.0	0.0	21,892.9
2018/19	21,892.9	14,700.8	-16,152.4	23.1	20,418.2
2019/20	20,418.2	3,345.9	-11,058.9	3,000.0	9,705.1
2020/21	9,705.1	14,299.8	-2,941.1	0.0	21,063.9
2021/22	21,063.9	40,249.8	-19,918.9	81.2	41,313.6
2022/23	41,313.6	7,098.3	-20,000.0	27,864.1	547.8

Chanzo: Wakala wa Taifa wa Hifadhi ya Chakula - Ofisi ya Kanda Songea
Chanzo: Wakala wa Taifa wa Hifadhi ya Chakula Kanda ya Songea
* chanya (+) inamaanisha kiasi cha mahindi kilichopokelewa; na hasi (-), ni kiasi kilichohamishwa

2.1.3 Ununuzi wa Mazao ya Biashara

Mazao makuu ya biashara katika mkoa wa Ruvuma ni pamoja, korosho, ufuta, kahawa na tumbaku. Katika mwaka 2022/23, kiasi cha tani 189,113.8 cha korosho kiliuzwa kwenye minada na soko la awali nchini, ikiwa ni pungufu kwa asilimia 21.2 ikilinganishwa na mwaka uliotangulia kutokana na kupungua kwa uzalishaji. Korosho iliyouzwa katika minada mkoani Ruvuma ilipungua kwa asilimia 39.5 hadi kufikia tani 15,282.7, na kufanya mkoa kuchangia asilimia 8.1 ya korosho yote iliyouzwa nchini (Jedwali Na. 7). Kupungua kwa uzalisha kulitokana na mabadiliko ya tabianchi hususan kuongezeka kwa hewa yenye unyevu (high humidity) pamoja na nyuzi joto ya chini ya centigrade 24. Hali hii iliyojitokeza kati ya mwezi Juni na Agosti na kusababisha magonjwa aina ya *blight na powdery mildew* yaliyoathiri korosho changa pamoja na maua ya korosho kupukutika.

Jedwali Na. 7: Ununuzi wa Korosho

Tani

	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	Badiliko (%)
Mtwara	172,771.1	194,673.9	123,417.8	133,727.1	118,634.3	131,396.9	101,058.5	-23.1
Lindi	61,739.3	77,655.2	59,602.6	59,875.9	65,598.7	66,007.2	58,684.4	-11.1
Ruvuma	**15,429.2**	**20,876.2**	**18,528.3**	**24,624.6**	**15,342.1**	**25,242.5**	**15,282.7**	**-39.5**
Pwani	13,265.9	19,527.6	22,579.8	9,610.4	8,757.0	16,314.1	13,385.8	-17.9
Mikoa mingine	2,032.4	1,093.5	228.2	563.6	354.0	1,167.2	702.4	-39.8
Kitaifa	264,887.5	313,826.4	224,521.1	228,401.5	208,686.1	240,127.9	189,113.8	-21.2
Mchango wa mkoa wa Ruvuma (%)	**5.8**	**6.7**	**8.3**	**10.8**	**7.4**	**10.5**	**8.1**	
Wastani wa bei kwa Kilogram moja	3,289.9	3,800.6	3,299.8	2,493.6	2,292.7	2,129.1	1,839.0	-13.6

Chanzo: Bodi ya Korosho

Katika mwaka 2023, tani 94,938.9 za ufuta ziliuzwa kwenye minada iliyofanyika katika Kanda ya Kusini Mashariki, sawa na ongezeko la asilimia 20.8 ikilinganishwa na mwaka uliotangulia. Ongezeko hili lilitokana na wakulima kuhamasika na hivyo kulima kwa wingi ufuta kufuatia bei nzuri iliyotolewa katika msimu wa mwaka 2022. Bei ya ufuta iliongezeka kwa asilimia 21.6 hadi kufikia wastani wa shilingi 3,748.4 kwa kilogramu. Hii ilichangiwa zaidi na kupungua kwa mafuta ya kupikia duniani na kupelekea kuongezeka kwa mahitaji, hali iliyosabishwa na vita ya Urusi na Ukraine. Katika mkoa wa Ruvuma, tani 8,550.1 za ufuta ziliuzwa ikilinganishwa na tani 8,286.5 za mwaka 2022, sawa na ongezeko la asilimia 3.2 (Jedwali Na. 8). Mkoa wa Ruvuma ulichangia asilimia 9.0 ya mauzo yote ya ufuta katika Kanda.

Jedwali Na. 8: Ununuzi wa Ufuta – Kanda ya Kusini Mashariki

Tani

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Badiliko (%)
Lindi	30,728.0	52,600.0	62,230.0	49,885.2	43,472.0	53,519.4	23.1
Mtwara	5,193.0	6,975.3	13,289.9	11,077.0	9,287.2	17,819.0	91.9
Pwani	4,737.3	6,737.3	7,236.0	11,374.7	17,526.5	15,050.4	-14.1
Ruvuma	**5,867.5**	**8,283.6**	**11,706.0**	**6,107.4**	**8,286.5**	**8,550.1**	**3.2**
Kanda	46,525.8	74,596.2	94,461.9	78,444.3	78,572.1	94,938.9	20.8
Mchango wa mkoa wa Ruvuma (%)	**12.6**	**11.1**	**12.4**	**7.8**	**10.5**	**9.0**	
Wastani wa bei kwa Kilogram moja	3,000.0	2,970.0	1,761.7	2,402.5	3,082.2	3,748.4	21.6

Chanzo: Ofisi za KatibuTawala wa Mikoa

Vile vile katika mwaka 2022/23, mkoa wa Ruvuma uliuza tani 12,987.7 za kahawa na tani 354.2 ya tumbaku, ikiwa ni sawa na asilimia 15.4 ya kahawa na asilimia 0.7 ya tumbaku yote iliyouzwa nchini (Jedwali Na. 8). Hata hivyo, kiasi cha kahawa na tumbaku kilichouzwa mwaka 2022/23 kilipungua kwa asilimia 15.0 na asilimia 35.7, mutawalia kutokana na mbaya ya hali.

Jedwali Na. 8: Ununuzi Kahawa na Tumbaku

Tani

	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	Badiliko (%)
Kahawa						
Jumla Kitaifa	66,531.5	59,526.1	73,027.0	65,825.7	84,084.0	27.7
Ruvuma	**15,463.9**	**10,984.3**	**12,487.7**	**15,271.0**	**12,987.7**	**-15.0**
Tumbaku						
Jumla Kitaifa	72,611.8	37,546.4	54,471.7	60,869.2	53,312.8	-12.4
Ruvuma	**1,247.8**	**785.7**	**531.8**	**550.8**	**354.2**	**-35.7**
Mchango wa mkoa wa Ruvuma (%)						
Kahawa	23.2	18.5	17.1	23.2	15.4	
Tumbaku	1.7	2.1	1.0	0.9	0.7	

Chanzo: Bodi ya Kahawa Tanzania na Bodi ya Tumbaku Tanzania

2.2 Mifugo

Biashara ya mifugo imeendelea kuimarika katika Kanda ya Kusini Mashariki, na katika mwaka 2022/23, thamani ya mifugo (hususan ngombe, mbuzi na kondoo) iliyouzwa katika masoko yaliyosajiliwa iliongezeka hadi shilingi billioni 166.4 kutoka shilingi bilioni 118.4 mwaka uliotangulia, kutokana na kuongezeka kwa mahitaji ya nyama. Idadi ya ng'ombe waliouzwa walichangia asilimia 94.7 ya thamani yote ya mauzo ya mifugo katika Kanda ya Kusini Mashariki.

Uchambuzi wa thamani ya mifugo iliyouzwa kimkoa unaonyesha kuwa mkoa wa Pwani uliongoza kwa kuchangia asilimia 67.2 ya thamani yote ya mifugo iliyouzwa katika Kanda ya Kusini Mashariki, ukifuatiwa na mkoa wa Ruvuma asilimia (asilimia 16.1).

Jedwali Na. 9: Idadi na Thamani ya Mifugo iliyouzwa Kwenye Masoko Yaliyosajiliwa

Shilingi millioni

	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	Badiliko (%)	Mchango
Pwani	23,655.7	20,608.7	20,941.1	43,116.0	64,682.0	111,770.7	72.8	67.2
Ruvuma	**778.1**	**2,982.4**	**19,274.4**	**23,981.6**	**30,878.0**	**26,768.0**	**-13.3**	**16.1**
Lindi	7,613.1	4,913.3	6,379.2	10,589.2	12,791.4	22,137.6	73.1	13.3
Mtwara	2,280.5	9,831.8	6,237.5	8,895.2	10,099.4	5,732.7	-43.2	3.4
Kanda	34,327.4	38,336.2	52,832.2	86,582.1	118,450.9	166,409.1	40.5	100.0
Mchango wa mkoa wa Ruvuma (%)	**2.3**	**7.8**	**36.5**	**27.7**	**26.1**	**16.1**		

Chanzo: Ofisi za KatibuTawala wa Mikoa

2.3 Uvuvi

Thamani ya samaki waliouzwa katika masoko yaliyosajiliwa katika Kanda ya Kusini Mashariki iliongezeka kwa asilimia 56.5 hadi kufikia shilingi bilioni 118.1 mwaka

2022/23, ikilinganishwa na mwaka uliotangulia (Jedwali Na 10). Ongezeko hilo la thamani lilitokana zaidi na hali nzuri ya hewa kwa ajili ya shughuli za uvuvi, kuongezeka kwa idadi ya wavuvi na vyombo vya kuvulia samaki. Mkoa wa Pwani uliongoza kwa kuchangia asilimia 71.4 ya samaki wote waliouzwa, huku mkoa wa Ruvuma ukichangia asilimia 3.9.

Jedwali Na. 10: Thamani ya Samaki waliouzwa Kwenye Masoko Yaliyosajiliwa Kimkoa

	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	Badiliko (%)	Mchango
Pwani	40,318.9	37,646.1	62,245.5	60,902.0	84,388.3	38.6	71.4
Mtwara	1,461.2	1,404.9	2,915.0	5,529.6	7,534.6	36.3	6.4
Lindi	4,146.5	5,500.5	7,098.4	5,714.9	21,585.6	277.7	18.3
Ruvuma	**1,911.1**	**1,989.7**	**2,212.4**	**3,315.5**	**4,615.0**	**39.2**	**3.9**
Kanda	47,837.7	46,541.2	74,471.3	75,462.0	118,123.6	56.5	100.0
Mchango wa mkoa wa Ruvuma (%)	**4.0**	**4.3**	**3.0**	**4.4**	**3.9**		

Chanzo: Ofisi za KatibuTawala wa Mikoa

2.4 Misitu

Katika mwaka 2022/23, sekta ndogo ya misitu ilikusanya jumla ya shilingi bilioni 18.3 katika Kanda ya Kusini Mashariki ikilinganishwa na shilingi bilioni 22.3 mwaka uliotangulia (Jedwali Na. 11). Mkoa wa Ruvuma ulichangia asilimia 8.3 ya mapato yote ya misitu katika Kanda ya Kusini Mashariki, wakati mkoa wa Pwani ukiongoza kwa asilimia 60 (Jedwali Na. 11). Mapato yatokanayo na mkaa na magogo yalichangia takribani asilimia 84.2 ya mapato yote ya misitu katika Kanda ya Kusini Mashariki (Jedwali Na. 12).

Jedwali Na. 11: Thamani ya Mazao ya Misitu Kimkoa

Shilingi milioni

	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	Badiliko (%)	Mchango
Pwani	11,277.7	13,718.5	15,312.6	10,970.8	-28.4	59.9
Lindi	4,086.0	3,078.1	3,826.6	4,400.7	15.0	24.0
Mtwara	171.9	1,789.2	1,785.8	1,424.2	-20.3	7.8
Ruvuma	**706.5**	**1,159.6**	**1,415.4**	**1,523.3**	**7.6**	**8.3**
Kanda	16,242.1	19,745.4	22,340.5	18,318.9	-18.0	100.0

Chanzo: Ofisi za Wakala wa Huduma za Misitu Tanzania, Kanda za Kusini na Mashariki

Jedwali Na. 12: Thamani ya Mazao ya Misitu

Shilingi milioni

	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	Badiliko (%)	Mchango
Magogo	5,997.9	7,708.7	6,429.7	5,699.2	-11.4	31.1
Mbao	108.7	161.3	239.6	1,512.4	---	8.3
Mkaa	8,878.3	9,970.4	13,630.3	9,721.6	-28.7	53.1
Kuni	418.4	536.3	582.0	505.5	-13.2	2.8
Nguzo	247.6	370.9	238.2	144.9	-39.2	0.8
Mbao za kutengeneza saman	591.3	990.2	852.5	580.3	-31.9	3.2
Mazao mengine	-	7.7	368.2	155.0	-57.9	0.8
Jumla	16,242.1	19,745.4	22,340.5	18,318.9	-18.0	100.0

Chanzo: Ofisi za Wakala wa Huduma za Misitu Tanzania, Kanda za Kusini na Mashariki
---, badiliko linalozidi asilimia 100

2.5 Madini

Thamani ya madini yaliyochimbwa katika Kanda ya Kusini Mashariki iliongezeka kwa asilimia 81.8 mwaka 2022/23 na kufikia shilingi bilioni 1,325.0, ikilinganishwa na mwaka uliotangulia. Ongezeko hili lilitokana zaidi na makaa ya mawe yanayochimbwa katika mkoa wa Ruvuma na kufanya mkoa wa Ruvuma uchangie asilimia 77.3 ya thamani yote ya madini katika Kanda. Kuongezeka kwa uzalishaji wa makaa ya mawe kulitokana na kuongezeka kwa mahitaji kutoka katika nchi za Ulaya kufuatia kupanda kwa bei ya gesi asilia inayotumika kama chanzo cha nishati viwandani (Jedwali Na. 13).

Jedwali Na. 13: Uchimbaji wa Baadhi ya Madini

Shilingi Milioni

Madini		2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	Badiliko (%)	Mchango (%)
Dhahabu	Thamani	16,960.4	27,792.2	28,230.7	24,990.4	-11.5	1.9
	Mapato	1,219.3	1,907.9	2,028.7	1,690.5	-16.7	3.3
Makaa ya mawe	Thamani	151,756.0	227,526.2	491,118.2	1,012,700.2	---	76.4
	Mapato	6,504.8	8,907.1	19,071.2	36,607.4	92.0	72.5
Chumvi	Thamani	3,231.2	2,934.6	11,396.9	15,861.8	39.2	1.2
	Mapato	106.1	87.8	361.0	837.5	---	1.7
Chokaa	Thamani	24,720.9	44,944.1	37,184.3	66,385.3	78.5	5.0
	Mapato	744.3	1,383.8	1,776.2	2,653.1	49.4	5.3
Madini ya ujenzi	Thamani	162,599.5	141,545.6	134,651.9	157,822.0	17.2	11.9
	Mapato	6,033.1	5,414.2	6,675.1	6,342.4	-5.0	12.6
Madini jasi	Thamani	7,318.8	12,856.7	14,839.1	22,162.0	49.3	1.7
	Mapato	277.6	581.2	602.6	902.7	49.8	1.8
Madini ya vito	Thamani	1,519.7	1,707.1	6,706.6	6,568.8	-2.1	0.5
	Mapato	105.1	119.0	464.0	459.5	-1.0	0.9
Madini mengine	Thamani	30.8	1,045.8	4,826.0	18,555.6	---	1.4
	Mapato	1.0	62.7	269.6	1,034.2	---	2.0
Jumla - Kanda ya Kusini Mashariki	Thamani	368,137.4	460,352.1	728,953.7	1,325,046.1	81.8	100.0
	Mapato	14,991.2	18,463.7	31,248.4	50,527.3	61.7	100.0
Mchango wa mkoa wa Ruvuma (%)	Thamani	43.1	51.6	69.9	77.3		
	Mapato	46.6	51.9	60.8	64.0		

Chanzo: Ofisi za Madini za Mikoa ya Mtwara, Lindi na Ruvuma; na Ofisi ya Madini ya Kanda ya Pwani na Dar es Salaam,
badiliko linalozidi asilimia 100

Jedwali Na. 14: Mwenendo wa Mauzo ya Dhahabu na Vito Katika Masoko ya Madini ya Mikoa

Masoko	Aina ya madini	Kipimo	2020/21	2021/22	2022/23	Badiliko (%)
Lindi (Ruangwa na Namungo)	Dhahabu	Gramu	137,353.7	159,056.6	140,414.6	-11.7
		Thamani (TZS Milioni)	17,342.0	20,232.0	17,632.4	-12.8
	Madini ya vito	Gramu	229,620.4	72,527.8	337,215.0	364.9
		Thamani (TZS Milioni)	2,364.1	132.2	55.4	-58.1
	Jumla	Thamani (TZS Milioni)	19,706.1	20,364.1	17,687.8	-13.1
Mtwara (Mtwara na Mangaka)	Dhahabu	Gramu	4,245.7	10,833.9	13,497.7	24.6
		Thamani (TZS Milioni)	546.6	1,265.4	1,609.4	27.2
	Madini ya vito	Gramu	6,000.0	0.0	0.0	
		Thamani (TZS Milioni)	0.7	0.0	0.0	
Ruvuma (Songea na Tunduru)	Dhahabu	Gramu	60,620.2	58,095.5	37,698.6	-35.1
		Thamani (TZS Milioni)	7,539.9	7,075.8	4,621.7	-34.7
	Madini ya vito	Gramu	28,162,393.5	135,455,512.6	131,376,050.5	-3.0
		Thamani (TZS Milioni)	1,206.8	6,492.4	6,199.4	-4.5
Jumla - Mikoa ya Lindi, Ruvuma na Mtwara	Dhahabu	Gramu	431,840.0	300,513.8	528,825.9	76.0
		Thamani (TZS Milioni)	25,428.6	28,573.1	23,863.5	-16.5
	Madini ya vito	Gramu	28,398,013.9	135,528,040.4	131,713,265.5	-2.8
		Thamani (TZS Milioni)	3,571.6	6,624.6	6,254.8	-5.6
	Jumla	**Thamani (TZS Milioni)**	**29,000.2**	**35,197.7**	**30,118.3**	**-14.4**
Mchango wa mkoa wa Ruvuma (%)			**30.2**	**38.5**	**35.9**	

Chanzo: Tume ya Madini Tanzania

2.8 Biashara na Nchi Jirani

Biashara katika mikoa ya Kanda ya Kusini Mashariki na nchi jirani (*cross border trade*) imeendelea kuimarika. Katika mwaka 2022/23, kanda ilikuwa na ziada ya biashara (*trade surplus*) ya shilingi milioni 12,872.2 ikilinganishwa na shilingi milioni 53,890.3 mwaka uliotangulia. Bidhaa nyingi ziliuzwa katika nchi ya Comoros (50.4%) na Msumbiji (35.1%). Kupungua kwa ziada kulisababishwa zaidi na kupungua kwa mauzo nje hususan katika nchi ya Msumbiji (Jedwali Na. 15).

Jedwali Na. 15: Biashara kati Mikoa ya Kanda ya Kusini Mashariki na Nchi Jirani

Shilingi Milioni

Nchi	Mpaka		2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	Badiliko (%)	Mchango (%)
Comoros	Bandari ya Mtwara	Mauzo ya bidhaa	1,901.0	3,065.2	3,910.7	7,963.6	---	50.4
		Uingizaji wa bidhaa	509.6	81.2	0.0	3.9		0.1
Msumbiji	Mtambaswala	Mauzo ya bidhaa	2,838.9	2,976.2	54,268.5	5,547.4	-89.8	35.1
		Uingizaji wa bidhaa	1,585.3	1,376.9	6,228.8	2,532.3	-59.3	86.7
	Kilambo	Mauzo ya bidhaa	0.0	91.7	0.0	0.0		0.0
		Uingizaji wa bidhaa	53.9	42.5	0.0	2.8		0.1
Malawi	Mkenda-Nakalawe	Mauzo ya bidhaa	235.1	214.6	949.1	981.6	3.4	6.2
		Uingizaji wa bidhaa	28.6	21.1	33.7	363.5	---	12.5
	Mbamabay	Mauzo ya bidhaa	210.2	286.5	1,067.2	1,298.7	21.7	8.2
		Uingizaji wa bidhaa	20.0	17.0	42.7	16.7	-60.8	0.6
	Jumla	Mauzo ya bidhaa	5,185.2	6,634.2	60,195.5	15,791.4	-73.8	100.0
		Uingizaji wa bidhaa	2,197.4	1,538.8	6,305.2	2,919.2	-53.7	100.0
		Urari wa biashara	2,987.8	5,095.5	53,890.3	12,872.2	-76.1	

Chanzo: Mamlaka ya Mapato Tanzania, Ofisi za Mtwara na Ruvuma
'* Inajumuisha mauzo na uingizaji wa bidhaa kutoka nchi jirani za Msumbiji na Komoro.

3.0 Ukusanyaji wa Mapato ya Serikali

3.1 Mapato ya Serikali Yanayokusanywa na Mamlaka ya Mapato Tanzania

Mapato yaliyokusanywa na Mamlaka ya Mapato Tanzania katika Kanda ya Kusini Mashariki yalikuwa shilingi bilioni 183.5 mwaka 2022/23, sawa na ongezeko la asilimia 3.2 ikilinganishwa na mwaka uliotangulia (Jedwali Na. 16). Mapato hayo yalikuwa ni sawa na asilimia 93.3 ya lengo la kukusanya shilingi bilioni 196.7. Ongezeko hilo lilichangiwa zaidi na ushuru wa bidhaa na huduma zinazozalishwa ndani ya nchi pamoja na kodi inayolipwa na mlaji moja kwa moja (direct taxes).

Mapato ya serikali yaliyokusanywa katika mkoa wa Ruvuma yalikuwa ni shilingi bilioni 30.9, ikiwa juu ya lengo la kukusanya shilingi bilioni 22.8. Makusanyo hayo yaliongezeka kwa asilimia 55.8 ikilinganishwa na mwaka uliotangulia. Aidha, serikali kupita Mamlaka ya Mapato nchi imendelea kuimarisha usimamizi wa ukusanyaji wa mapato ikiwa ni pamoja na kutoa elimu ya kodi kwa umma.

Jedwali Na. 16: Mapato ya Serikali Yaliyokusanywa na Mamlaka ya Mapato Tanzania

Shilingi Bilioni

Mkoa		2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	Badiliko (%)	Mchango (%)
Pwani	Lengo	80.1	94.4	102.8	110.7	7.7	56.3
	Makusanyo	81.9	91.8	96.6	111.1	15.0	60.5
Makusanyo/Lengo (%)		102.2	97.2	94.0	100.4		
Lindi	Lengo	9.3	8.3	7.4	8.1	9.2	4.1
	Makusanyo	7.3	7.7	6.5	9.2	41.5	5.0
Makusanyo/Lengo (%)		78.3	92.3	87.4	113.3		
Mtwara	Lengo	215.7	122.0	81.4	55.0	-32.4	28.0
	Makusanyo	97.5	51.6	55.0	32.3	-41.2	17.6
Makusanyo/Lengo (%)		45.2	42.3	67.6	58.7		
Ruvuma	**Lengo**	**17.0**	**16.6**	**19.5**	**22.8**	**16.9**	**11.6**
	Makusanyo	**15.7**	**16.9**	**19.9**	**30.9**	**55.8**	**16.9**
Makusanyo/Lengo (%)		**92.5**	**101.6**	**101.6**	**135.5**		
Jumla	Lengo	322.1	241.4	211.1	196.7	-6.8	100.0
	Makusanyo	202.4	167.9	177.9	183.5	3.2	100.0
Makusanyo/Lengo (%)		62.8	69.6	84.3	93.3		

Chanzo: Mamlaka ya Mapato Tanzania

3.2 Mapato Yaliyokusanywa na Serikali za Mitaa

Mapato yaliyokusanywa na Serikali za Mitaa katika Kanda ya Kusini Mashariki yalifikia shilingi bilioni 125.0 mwaka 2022/23, ikilinganishwa na shilingi bilioni 113.7

zilizokusanywa mwaka uliotangulia. Mapato hayo yalikuwa ni sawa na asilimia 97.1 ya lengo la kukusanya shilingi bilioni 128.7.

Mapato yaliyokusanywa na halmashauri za mkoa wa Ruvuma yalikuwa shilingi bilioni 23.7, ikiwa ni juu la lengo la kukusanya shilingi bilioni 22.5. Makusanyo hayo yaliongezeka kwa asilimia 9.9 ikilinganishwa na mwaka uliotangulia. (Jedwali Na. 17).

Jedwali Na. 17: Mapato Yaliyokusanywa na Serikali za Mitaa Kimkoa

Shilingi Bilioni

Mkoa		2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	Badiliko (%)	Mchango (%)
Pwani	Lengo	33.7	38.3	41.2	49.0	18.9	38.0
	Makusanyo	28.0	38.1	48.7	51.4	5.7	41.2
Makusanyo/Lengo (%)		83.0	99.4	118.2	105.0		
Lindi	Lengo	20.3	24.1	23.6	26.7	13.1	20.7
	Makusanyo	18.4	16.2	18.1	23.5	30.0	18.8
Makusanyo/Lengo (%)		90.4	67.1	76.7	88.2		
Mtwara	Lengo	24.2	25.8	26.9	30.6	13.7	23.8
	Makusanyo	23.2	22.1	25.0	26.4	5.4	21.1
Makusanyo/Lengo (%)		95.9	85.5	92.9	86.1		
Ruvuma	**Lengo**	**16.3**	**17.7**	**19.8**	**22.5**	**13.1**	**17.4**
	Makusanyo	**17.9**	**19.5**	**21.9**	**23.7**	**7.9**	**18.9**
Makusanyo/Lengo (%)		**110.2**	**110.2**	**110.6**	**105.4**		
Jumla	Lengo	94.4	106.0	111.6	128.7	15.4	100.0
	Makusanyo	87.4	95.9	113.7	125.0	9.9	100.0
Makusanyo/Lengo (%)		92.6	90.5	102.0	97.1		

Chanzo: Ofisi za Katibu Tawala wa Mikoa

4.0 Mwenendo wa Sekta ya Fedha

4.1 Amana katika Mabenki na Mikopo kwa Sekta Binafsi

Amana kwenye benki ziliongezeka kwa asilimia 11.0 na kufikia shilingi billioni 914.1 mwaka 2022/23, ikilinganishwa na shilingi billioni 822.7 mwaka uliotangulia (Jedwali Na. 6.1). Ongezeko hili lilitokana na uhamasishwaji uliofanywa na benki za biashara pamoja na kuongezeka kwa matumizi ya wakala wa benki (agent banking) na huduma za kibenki kiganjani (mobile banking platforms). Aidha, mikopo iliyotolewa na mabenki kwenda kwenye sekta binafsi iliongezeka kwa asilimia 23.1 na kufikia shilingi bilioni 1,249 mwishoni mwa mwaka 2022/23, ikilinganishwa na mwaka uliotangulia (Jedwali Na. 6.1). Shughuli kibinafsi, kilimo na biashara zilichangia asilimia 86.9 ya jumla ya mikopo yote, huku shughuli binafsi pekee zikichangia asilimia 71.9 (Kielelezo Na. 3).

Jedwali Na. 6.1: Amana na Mikopo Inayotolewa na Mabenki

Shilingi bilioni

	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23
Amana	548.3	611.0	685.3	780.6	822.7	914.1
Ukuaji (%)		11.4	12.2	13.9	5.4	11.1
Amana zinazohamishika	291.5	355.8	438.1	483.0	509.4	576.5
Amana zisizohamishika	256.8	255.1	247.2	297.6	313.2	337.5
Mikopo	426.1	535.8	591.1	776.0	1,014.5	1,249.0
Ukuaji (%)		25.7	10.3	31.3	30.7	23.1

Chanzo: Benki za Biashara

Kielelezo Na. 3: Mikopo kwa Sekta Mbali Mbali za Uchumi

Asilimia

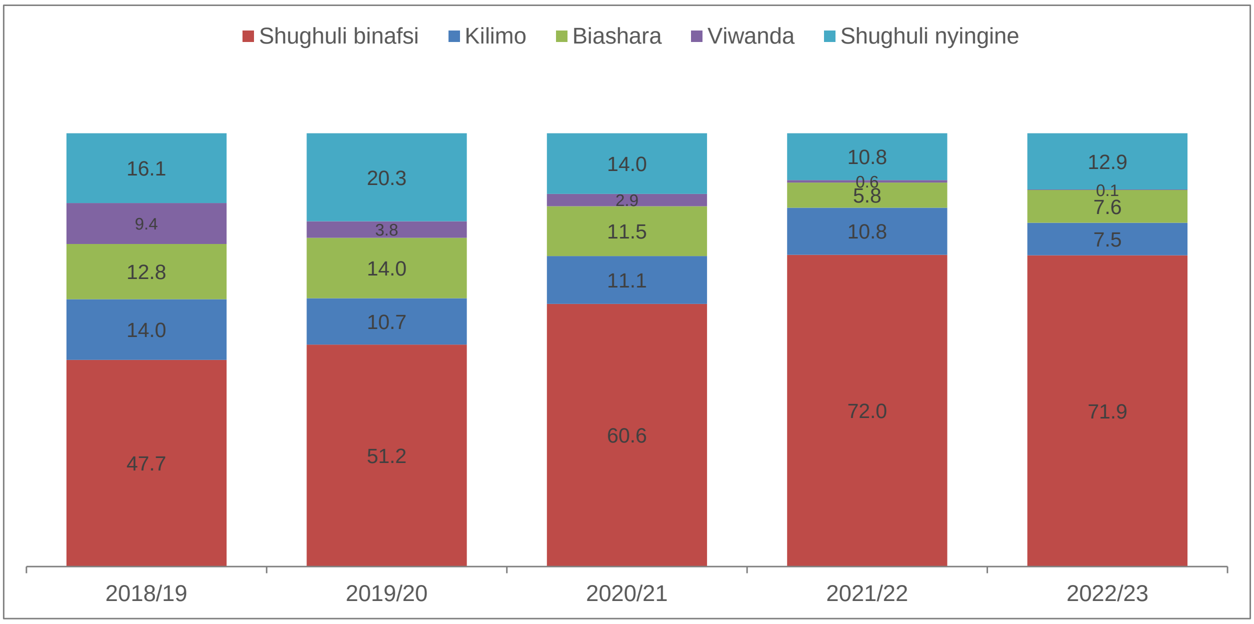

Chanzo: Benki za Biashara

Uchambuzi kuhusu amana na mikopo kimkoa, unaonyesha kwamba mkoa wa Pwani uliongoza kwa kuchangia asilimia 32.4 ya amana zote na asilimia 41.0 ya mikopo yote iliyotolewa na mabenki, wakati mkoa wa Ruvuma ukiwa ni wa pili kwa kuchangia asilimia 29.6 ya amana na wa tatu kwa kuchangia asilimia 19.5 ya mikopo yote iliyotolewa katika Kanda ya Kusini Mashariki (Kielelezo na. 4).

Kielelezo Na. 4: Mchango wa Amana na Mikopo Kimkoa

Asilimia

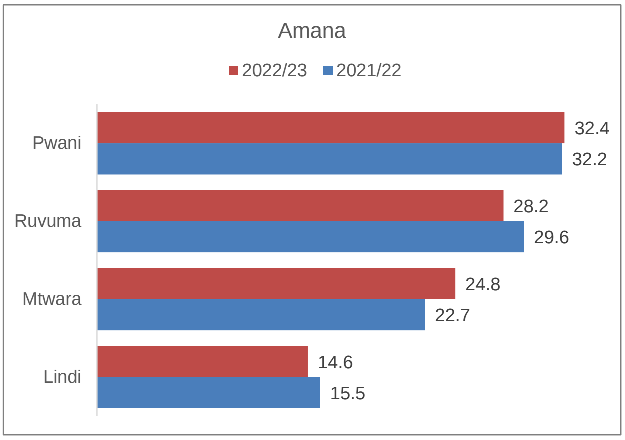

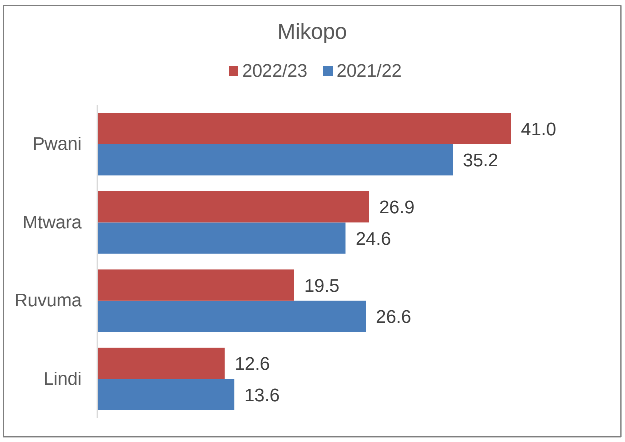

Chanzo: Benki za Biashara

5.0 Matarajio

Uchumi wa Kanda ya Kusini Mashariki unatarajiwa kuendelea kuimarika katika siku zijazo kutokana na:

(ii) Kuendelea kutekelezwa kwa miradi mbali mbali ya maendeleo inayotarajiwa kuongeza mapato kwa serikali na kutoa fursa za ajira na hivyo kuongeza kipato kwa wananchi.

- Uchimbaji wa madini aina ya graphite Ruangwa- Jumbo na Nachu
- Mradi wa kuchakata na kusindika gesi asilia kuwa kimiminika (Liquefied Natural Gas – LNG).
- Kukamilika kwa Bwawa la Umeme la Mwalimu Nyerere utaongeza upatikanaji wa uhakika wa umeme na hivyo kuongeza kasi ya uzalishaji wa bidhaa mbalimbali.
- Mradi wa Bandari ya Uvuvi Kilwa Masoko – uliozinduliwa na Mh. Rais siku za karibuni utakaogharimu dola milioni 280. Mradi huu unatarajiwa kutoa fursa za ajira (zaidi ya 20,000), biashara, na mapato ya serikali. Fursa ya kuboresha pia uwanja wa ndege wa Kilwa Masoko.
- Kukamilika kwa upanuzi wa Bandari ya Mtwara pamoja na viwanja vya ndege vya Mtwara na Songea kutarahisisha usafirishaji wa bidhaa na huduma na hivyo kuwezesha wananchi kutumia fursa zilizopo katika ushoroba wa maendeleo wa Mtwara (*Mtwara Development Corridor*) kwa ukamilifu.

(iii) Kuongezeka kwa uzalishaji katika shughuli za kiuchumi.

- Fursa katika sekta ya kilimo na kuongeza thamani mazao ya kilimo km korosho na ufuta ikiwa ni pamoja na uanzishwaji na uboreshwaji wa viwanda vya korosho
- Fursa mbali mbali zilizopo katika sekta ya madini
- Kuongezeka kwa uzalishaji wa gesi asilia na matumizi yake viwandani, kuzalisha umeme, nishati majumbani na kwenye magari. Fursa ya kuwekeza katika viwanda vya kutengeneza mbolea.
- Kuongezeka kwa uwezo wa viwanda kuzalisha kutokana na upatikanaji wa umeme wa uhakika.

Majedwali

Jedwali Na. 1: Pato la Taifa la Mikoa kwa Bei za Mwaka Husika

Shilingi Milioni

Mkoa	2012	2013	2014	2015	2016	2017r	2018r	2019r	2020r	2021r	2022p
Dar es salaam	10,552,067.3	12,609,694.8	14,207,782.7	16,231,328.6	18,425,323.5	20,544,735.8	21,639,165.6	22,960,247.4	24,747,504.1	26,610,104.7	29,029,310.6
Mwanza	5,700,663.8	4,898,353.6	5,476,426.0	6,313,142.2	7,813,158.7	8,510,941.4	8,926,972.0	9,628,181.7	10,435,462.2	11,178,076.2	12,214,570.1
Mbeya	4,565,639.4	5,423,177.7	6,145,692.0	5,303,678.9	6,091,395.2	6,662,439.6	7,010,400.6	7,542,355.3	8,178,234.8	8,793,763.0	9,504,162.3
Morogoro	3,747,131.3	3,531,653.3	4,006,264.3	4,624,041.3	5,202,453.7	5,700,303.9	5,934,099.9	6,453,149.2	7,013,998.0	7,493,495.1	8,148,006.5
Arusha	3,044,349.8	3,462,446.5	3,923,660.9	4,435,304.9	5,094,048.1	5,569,651.1	5,750,611.3	6,305,241.0	6,798,975.8	7,349,419.7	8,000,845.2
Tanga	2,971,171.2	3,407,015.3	3,849,317.9	4,397,557.6	5,061,530.7	5,557,768.4	5,766,878.6	6,291,788.9	6,820,568.2	7,256,463.6	7,920,074.0
Geita	2,925,540.5	3,547,776.8	4,141,542.7	4,490,341.6	4,894,472.4	5,309,930.1	5,526,003.7	5,968,012.6	6,530,115.6	7,040,961.6	7,710,661.3
Kilimanjaro	0.0	3,309,667.8	3,750,193.8	4,284,315.8	4,812,271.3	5,260,909.6	5,515,576.0	6,022,929.1	6,483,868.5	6,952,509.3	7,585,559.2
Ruvuma	**2,829,062.6**	**2,776,334.0**	**3,147,189.1**	**3,680,359.4**	**4,226,976.0**	**4,512,745.5**	**4,699,821.6**	**5,108,748.7**	**5,506,420.6**	**5,911,175.7**	**6,393,737.8**
Tabora	2,375,468.5	2,865,609.3	3,246,313.1	3,585,991.2	4,118,592.0	4,393,989.7	4,519,158.8	4,974,308.7	5,361,515.6	5,774,726.8	6,284,415.7
Mara	2,461,845.6	2,687,466.3	3,031,544.3	3,463,312.5	3,977,692.8	4,334,592.7	4,428,807.6	4,907,067.1	5,289,039.9	5,706,477.4	6,129,728.7
Shinyanga	2,299,235.9	3,754,580.1	4,234,612.2	4,876,362.6	5,653,566.1	4,350,860.0	4,459,972.6	4,888,926.4	5,198,309.9	5,465,036.8	5,969,340.7
Manyara	2,082,266.5	2,420,620.6	2,750,692.8	3,142,460.7	3,620,023.5	3,990,188.9	4,195,817.6	4,517,177.6	4,868,800.8	5,273,971.6	5,789,556.8
Iringa	3,270,899.1	2,849,708.0	3,060,273.0	3,584,729.7	3,696,825.1	3,934,152.4	3,977,104.9	4,170,649.1	4,534,316.0	4,914,312.1	5,358,734.3
Dodoma	1,931,480.3	2,213,023.6	2,511,143.0	2,736,677.5	3,164,808.5	3,479,538.9	3,711,819.8	4,140,857.5	4,560,732.2	4,826,542.9	5,302,713.8
Kigoma	1,804,951.2	2,109,540.7	2,378,977.6	2,736,677.5	3,143,136.0	3,325,187.1	3,475,082.4	3,764,348.2	4,057,370.2	4,372,426.0	4,728,333.8
Mtwara	1,648,618.4	1,839,411.8	2,089,865.7	2,453,572.9	2,926,346.4	3,230,130.2	3,404,903.3	3,656,737.1	3,946,259.7	4,243,271.7	4,686,258.4
Kagera	2,453,378.7	1,839,813.8	2,048,571.2	2,410,535.4	2,855,913.2	3,025,888.6	3,114,224.1	3,438,102.4	3,705,728.9	3,994,318.7	4,352,005.5
Rukwa	2,131,221.4	2,483,394.8	1,917,155.6	2,170,751.1	2,518,426.6	2,542,972.6	2,645,883.5	2,891,062.2	3,116,106.4	3,360,318.7	3,588,020.1
Pwani	1,151,686.4	1,322,182.4	1,495,121.3	1,708,064.2	1,950,914.2	2,315,318.6	2,406,406.1	2,621,105.3	2,922,680.5	3,142,653.6	3,429,828.4
Lindi	1,176,293.5	1,350,019.2	1,536,423.0	1,755,248.3	2,124,304.7	2,351,337.0	2,424,763.2	2,661,880.7	2,898,348.5	3,126,171.5	3,384,446.3
Singida	1,195,687.8	1,343,174.1	1,528,162.7	1,698,627.4	2,005,093.2	2,220,717.5	2,317,622.4	2,514,010.1	2,709,704.0	2,923,328.8	3,190,951.3
Njombe		932,535.6	1,226,842.8	1,416,784.4	1,629,302.0	1,889,786.6	2,088,355.9	2,422,463.9	2,611,031.8	2,836,592.3	3,093,582.3
Songwe				1,717,314.4	1,972,374.5	2,172,994.5	2,259,436.7	2,459,984.3	2,651,472.8	2,851,033.7	3,087,036.2
Simiyu						1,931,135.0	2,125,966.0	2,260,172.0	2,527,510.0	2,875,382.0	3,076,658.7
Katavi			899,619.9	1,132,135.5	1,383,375.8	1,613,481.7	1,664,551.6	1,814,339.5	1,955,570.1	2,102,754.5	2,297,084.8
Jumla	**62,318,659.0**	**72,977,199.8**	**82,603,387.7**	**94,349,315.7**	**108,362,324.3**	**118,731,697.4**	**123,989,405.7**	**134,383,845.9**	**145,429,645.1**	**156,375,288.1**	**170,255,623.0**

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Takwimu

Jedwali Na.2: Mchango wa Pato la Taifa Kimkoa kwa Bei za Soko

Asilimia

Mkoa	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Dar es salaam	16.9	17.3	17.2	17.2	17.0	17.3	17.5	17.1	17.0	17.0	17.1
Mwanza	9.1	6.7	6.6	6.7	7.2	7.2	7.2	7.2	7.2	7.1	7.2
Mbeya	7.3	7.4	7.4	5.6	5.6	5.6	5.7	5.6	5.6	5.6	5.6
Morogoro	6.0	4.8	4.9	4.9	4.8	4.8	4.8	4.8	4.8	4.8	4.8
Arusha	4.9	4.7	4.8	4.7	4.7	4.7	4.6	4.7	4.7	4.7	4.7
Tanga	4.8	4.7	4.7	4.7	4.7	4.7	4.7	4.7	4.7	4.6	4.7
Geita	4.7	4.9	5.0	4.8	4.5	4.5	4.5	4.4	4.5	4.5	4.5
Kilimanjaro	0.0	4.5	4.5	4.5	4.4	4.4	4.4	4.5	4.5	4.4	4.5
Ruvuma	**4.5**	**3.8**	**3.8**	**3.9**	**3.9**	**3.8**	**3.8**	**3.8**	**3.8**	**3.8**	**3.8**
Tabora	3.8	3.9	3.9	3.8	3.8	3.7	3.6	3.7	3.7	3.7	3.7
Mara	4.0	3.7	3.7	3.7	3.7	3.7	3.6	3.7	3.6	3.6	3.6
Shinyanga	3.7	5.1	5.1	5.2	5.2	3.7	3.6	3.6	3.6	3.5	3.5
Manyara	3.3	3.3	3.3	3.3	3.3	3.4	3.4	3.4	3.3	3.4	3.4
Iringa	5.2	3.9	3.7	3.8	3.4	3.3	3.2	3.1	3.1	3.1	3.1
Dodoma	3.1	3.0	3.0	2.9	2.9	2.9	3.0	3.1	3.1	3.1	3.1
Kigoma	2.9	2.9	2.9	2.9	2.9	2.8	2.8	2.8	2.8	2.8	2.8
Mtwara	2.6	2.5	2.5	2.6	2.7	2.7	2.7	2.7	2.7	2.7	2.8
Kagera	3.9	2.5	2.5	2.6	2.6	2.5	2.5	2.6	2.5	2.6	2.6
Rukwa	3.4	3.4	2.3	2.3	2.3	2.1	2.1	2.2	2.1	2.1	2.1
Pwani	1.8	1.8	1.8	1.8	1.8	2.0	1.9	2.0	2.0	2.0	2.0
Lindi	1.9	1.8	1.9	1.9	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0
Singida	1.9	1.8	1.9	1.8	1.9	1.9	1.9	1.9	1.9	1.9	1.9
Njombe	0.0	1.3	1.5	1.5	1.5	1.6	1.7	1.8	1.8	1.8	1.8
Songwe	0.0			1.8	1.8	1.8	1.8	1.8	1.8	1.8	1.8
Simiyu	0.0					1.6	1.7	1.7	1.7	1.8	1.8
Katavi			1.1	1.2	1.3	1.4	1.3	1.4	1.3	1.3	1.3
Jumla	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Takwimu

Jedwali Na.3: Wastani wa Pato kwa Mtu kwa Bei za Mwaka Husika

Shilingi

Mkoa	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Dar es salaam	2,417,681	2,806,637	3,073,602	3,414,525	3,771,149	4,094,784	4,204,172	4,352,394	4,581,332	4,814,881	5,392,046
Iringa	3,475,103	2,950,858	3,089,054	3,527,493	3,546,649	3,681,268	3,631,489	3,716,722	3,944,664	4,174,127	4,492,839
Kilimanjaro	1,724,947	1,978,025	2,195,638	2,455,622	2,698,623	2,885,614	2,958,478	3,158,363	3,322,927	3,481,561	4,074,022
Mbeya	2,672,234	3,074,318	3,374,084	2,819,459	3,135,211	3,321,137	3,385,993	3,530,050	3,709,719	3,866,689	4,055,102
Njombe		1,297,638	1,668,402	1,883,483	2,117,767	2,403,248	2,599,724	2,952,946	3,117,438	3,317,916	3,476,146
Ruvuma	**1,725,241**	**1,971,480**	**2,184,532**	**2,496,530**	**2,801,600**	**2,923,011**	**2,974,926**	**3,159,417**	**3,326,252**	**3,487,302**	**3,458,329**
Arusha	1,753,617	1,985,897	2,187,485	2,404,491	2,686,226	2,858,842	2,875,439	3,072,951	3,231,339	3,408,014	3,395,577
Mwanza	1,915,477	1,580,991	1,697,917	1,879,866	2,233,942	2,507,924	2,527,185	2,618,987	2,727,104	2,805,888	3,301,349
Manyara	1,461,105	1,640,921	1,801,473	1,988,296	2,212,877	2,357,338	2,396,427	2,494,398	2,599,321	2,722,120	3,059,208
Tanga	1,430,439	1,631,118	1,803,302	2,014,638	2,266,384	2,432,590	2,467,586	2,630,576	2,784,775	2,891,668	3,028,018
Mtwara	1,297,252	1,420,215	1,583,084	1,823,421	2,133,512	2,310,995	2,390,944	2,520,014	2,668,422	2,814,912	2,866,306
Lindi	1,360,424	1,527,435	1,700,913	1,901,478	2,251,998	2,440,501	2,464,847	2,650,117	2,825,452	2,983,606	2,834,478
Shinyanga	1,285,303	1,237,074	1,340,257	1,482,287	1,650,147	2,395,431	2,379,021	2,528,187	2,607,513	2,660,383	2,663,340
Geita		1,955,140	2,188,273	2,274,294	2,375,946	2,471,564	2,467,022	2,555,747	2,681,993	2,772,999	2,589,549
Mara	1,318,498	1,481,953	1,607,479	1,765,389	1,948,605	2,041,073	2,004,763	2,135,070	2,211,280	2,291,615	2,584,186
Morogoro	1,372,261	1,550,021	1,712,322	1,924,741	2,109,028	2,251,956	2,285,610	2,423,747	2,569,175	2,676,956	2,548,558
Rukwa	2,121,592	2,404,703	1,804,361	1,984,529	2,235,234	2,191,145	2,213,110	2,346,719	2,453,532	2,565,115	2,329,098
Songwe				1,567,157	1,744,604	1,863,481	1,879,076	1,983,906	2,073,326	2,161,407	2,295,728
Katavi			1,456,778	1,752,608	2,047,174	2,283,858	2,254,766	2,352,353	2,426,606	2,496,740	1,992,340
Kigoma	848,219	958,240	1,044,117	1,160,107	1,286,600	1,314,975	1,328,294	1,390,685	1,448,585	1,508,478	1,913,556
Tabora	1,074,280	1,203,116	1,311,858	1,395,120	1,543,075	1,586,797	1,574,333	1,672,359	1,740,038	1,809,582	1,852,892
Dodoma	926,997	1,030,940	1,135,466	1,200,950	1,347,534	1,437,861	1,488,903	1,612,161	1,722,715	1,768,179	1,718,522
Pwani	1,048,257	1,175,849	1,298,653	1,448,737	1,615,487	1,872,506	1,901,540	2,023,602	2,204,379	2,315,421	1,693,787
Singida	872,359	954,181	1,056,823	1,143,286	1,313,077	1,415,097	1,436,970	1,516,212	1,589,100	1,666,313	1,589,073
Kagera	998,111	723,386	778,309	884,767	1,012,460	1,036,284	1,030,505	1,099,170	1,144,327	1,191,182	1,455,862
Simiyu						970,391	1,014,879	1,029,012	1,096,901	1,188,914	1,437,357
Tanzania Bara	**1,428,496**	**1,621,445**	**1,778,840**	**1,968,965**	**2,191,190**	**2,327,145**	**2,356,348**	**2,476,430**	**2,598,534**	**2,708,999**	**2,844,641**

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Takwimu

Jedwali Na.4: Mfumuko wa Bei wa Kitaifa na Kanda ya Kusini Mashariki

Asimilia

Kizio: 2020=100

	Kitaifa			Kanda ya Kusini Mashariki		
	Mfumuko wa bei wa jumla	Mfumuko wa bei za vyakula	Mfumuko wa bei usiojumuisha vyakula	Mfumuko wa bei wa jumla	Mfumuko wa bei za vyakula	Mfumuko wa bei usiojumuisha vyakula
Jan-21	3.5	2.8	2.2	5.7	10.2	2.2
Feb-21	3.3	3.6	2.7	4.9	8.5	2.4
Mar-21	3.2	4.3	2.7	4.7	6.7	3.7
Apr-21	3.3	4.8	3.0	3.8	5.6	2.9
May-21	3.3	4.9	2.7	4.0	7.6	2.1
Jun-21	3.6	4.7	3.2	3.7	5.8	2.9
Jul-21	3.8	5.1	3.3	3.3	3.9	3.7
Aug-21	3.8	3.6	4.0	4.4	3.8	5.1
Sep-21	4.0	4.0	4.1	5.1	5.0	5.1
Oct-21	4.0	3.9	4.1	5.1	5.4	4.9
Nov-21	4.1	4.4	4.0	4.1	3.9	4.3
Dec-21	4.2	4.9	3.9	2.7	1.7	3.8
Jan-22	4.0	6.3	3.1	4.5	3.8	5.0
Feb-22	3.7	6.1	2.7	3.4	2.6	3.8
Mar-22	3.6	6.5	2.4	3.0	2.6	3.3
Apr-22	3.8	6.6	2.6	3.2	4.0	2.8
May-22	4.0	5.5	3.4	2.9	2.0	3.3
Jun-22	4.4	5.9	3.9	3.0	3.7	2.6
Jul-22	4.5	6.5	3.8	2.6	3.2	2.3
Aug-22	4.6	7.8	3.4	2.1	3.7	1.3
Sep-22	4.8	8.3	3.5	2.2	3.8	1.3
Oct-22	4.9	9.1	3.3	2.9	4.9	1.9
Nov-22	4.9	9.5	3.1	3.7	6.6	2.3
Dec-22	4.8	9.7	2.9	4.0	7.4	2.3
Jan-23	4.9	9.9	3.0	4.7	8.1	3.0
Feb-23	4.8	9.6	2.8	5.0	9.4	2.7
Mar-23	4.7	9.7	2.7	5.0	9.5	2.7
Apr-23	4.3	9.1	2.3	5.3	9.7	3.0
May-23	4.0	9.7	2.1	4.3	6.8	3.0
Jun-23	3.6	7.8	1.8	4.3	6.1	3.3
Jul-23	3.3	6.1	2.2	3.6	4.2	3.2
Aug-23	3.3	5.6	2.4	3.4	3.4	3.4
Sep-23	3.3	5.6	2.4	3.2	2.5	3.5

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Takwimu

Jedwali Na.5: Mfumuko wa Bei wa Mikoa ya Kanda ya Kusini Mashariki

Asilimia

	Coast			Lindi			Mtwara			Ruvuma		
Base: Dec-2015=100	Headline	Food	Non-food	Headline	Food	Non-food	Headline	Food	Non-food	Headline	Food	Non-food
Sep-19	8.2	13.2	4.3	-1.9	-3.8	0.9	3.8	4.3	3.4	5.0	1.5	8.1
Oct-19	5.1	6.5	3.9	-2.4	-4.1	0.0	1.2	-0.3	2.9	3.3	-2.9	9.1
Nov-19	4.0	3.9	4.1	2.3	3.7	0.4	3.8	4.8	2.7	5.4	0.7	9.5
Dec-19	8.1	10.7	6.3	5.8	9.5	1.7	5.6	8.3	3.4	1.7	-2.6	5.8
Jan-20	6.7	8.8	5.3	4.3	6.6	1.6	7.9	12.2	4.5	1.1	-4.6	6.8
Feb-20	7.6	10.3	5.8	4.4	6.1	2.3	11.2	17.3	6.2	1.2	-2.0	4.3
Mar-20	6.1	10.3	3.2	1.1	2.0	0.0	13.0	23.6	4.6	1.4	0.1	2.7
Apr-20	5.6	10.5	2.1	2.5	2.9	2.2	13.1	23.2	5.0	1.7	0.6	2.7
May-20	6.1	11.2	2.6	4.3	4.7	3.7	10.8	20.0	3.5	2.7	1.9	3.6
Jun-20	7.8	12.8	4.2	6.6	8.5	4.4	10.0	18.2	3.4	3.3	3.7	2.9
Jul-20	8.3	14.7	3.6	9.0	12.1	5.3	10.0	18.6	3.3	4.6	7.1	2.2
Aug-20	7.4	13.6	3.0	8.5	11.5	5.0	11.9	23.2	3.3	4.5	7.0	2.1
Sep-20	6.2	11.3	2.6	8.0	10.8	4.7	10.5	20.7	2.7	2.3	3.2	1.4
Oct-20	10.6	19.2	4.7	11.0	15.9	5.5	8.4	16.6	2.0	2.0	3.3	0.9
Nov-20	11.5	21.3	4.7	9.2	12.8	5.0	9.3	16.4	3.6	3.2	5.6	1.0
Dec-20	12.7	23.7	4.8	6.8	9.2	3.9	7.6	13.3	2.9	4.2	6.6	2.0
Base: 2020=100												
Jan-21	9.9	18.8	4.1	5.7	6.6	4.4	2.9	5.6	0.5	4.1	7.4	0.9
Feb-21	10.6	17.0	6.4	5.6	7.9	3.8	0.6	2.7	-0.8	3.1	5.9	1.1
Mar-21	11.6	16.9	8.0	5.4	8.5	3.8	-1.6	-2.2	-0.4	3.4	4.2	3.1
Apr-21	9.9	13.2	7.8	3.4	9.2	-0.5	-1.7	-2.9	-0.4	2.7	3.1	2.9
May-21	9.3	14.4	6.1	3.1	10.0	-1.1	-0.2	-0.5	0.2	2.8	6.4	1.9
Jun-21	8.4	9.7	7.7	1.6	8.4	-1.7	1.1	1.5	1.0	1.9	3.4	2.5
Jul-21	9.0	7.8	10.1	0.7	7.0	-1.9	0.7	0.0	1.2	0.9	1.3	3.0
Aug-21	12.3	9.7	14.1	-0.5	3.3	-1.8	1.0	-0.5	1.8	1.6	1.2	3.3
Sep-21	12.0	9.2	13.8	0.1	4.1	-1.7	1.3	0.3	1.7	3.7	5.5	3.0
Oct-21	10.4	7.0	12.6	-0.8	2.0	-1.3	2.9	2.5	2.7	4.4	8.1	2.2
Nov-21	8.0	2.0	12.1	-1.0	1.8	-1.4	1.0	1.4	0.7	5.1	10.3	1.8
Dec-21	4.5	-4.5	11.5	-0.2	2.7	-0.7	0.6	1.0	0.5	3.3	7.8	0.7
Jan-22	7.4	0.1	12.1	1.5	5.6	-0.4	3.0	4.8	2.0	4.5	7.8	3.2
Feb-22	6.3	1.7	9.2	0.1	1.7	-0.7	2.2	2.6	1.9	2.9	4.7	2.2
Mar-22	5.2	1.5	7.5	-0.6	-0.1	-0.8	2.7	3.4	2.4	2.7	5.3	1.7
Apr-22	5.2	4.1	5.9	0.5	-0.3	0.9	1.8	2.8	1.2	3.7	8.5	1.9
May-22	4.5	1.1	6.7	0.6	-0.8	1.3	2.3	3.5	1.7	2.7	3.7	2.2
Jun-22	3.9	3.4	4.1	0.4	-1.4	1.3	3.3	5.9	1.9	3.2	5.2	2.3
Jul-22	2.8	1.8	3.4	-0.2	-2.8	1.2	3.6	7.4	1.6	2.9	4.4	2.3
Aug-22	0.8	1.4	0.4	0.7	-0.3	1.2	3.5	7.7	1.4	3.1	5.3	2.3
Sep-22	1.3	2.1	0.8	1.0	0.5	1.3	3.0	6.5	1.2	3.2	5.8	2.1
Oct-22	1.7	2.7	1.1	2.0	2.4	1.7	4.2	7.8	2.3	3.7	6.7	2.6
Nov-22	3.6	7.1	1.6	2.5	3.8	1.8	4.2	7.7	2.3	4.3	6.5	3.4
Dec-22	1.8	3.2	1.0	4.8	11.2	1.6	4.9	9.0	2.7	5.5	9.8	3.8
Jan-23	2.4	2.8	2.2	8.3	15.7	4.5	4.9	7.5	3.5	5.6	12.7	2.7
Feb-23	1.8	1.4	1.9	9.6	19.8	4.5	4.9	8.7	2.9	6.7	17.2	2.5
Mar-23	2.7	3.1	2.5	9.7	20.2	4.5	4.1	7.4	2.4	6.4	16.7	2.2
Apr-23	2.4	1.1	3.2	11.6	25.4	4.7	5.8	11.4	2.8	5.1	12.2	2.1
May-23	0.4	-4.1	3.2	10.7	23.3	4.3	4.9	8.1	3.1	5.3	13.2	2.1
Jun-23	1.0	-3.9	4.0	9.3	19.2	4.2	4.3	6.4	3.2	5.7	14.9	1.9
Jul-23	1.8	-2.4	4.4	8.2	16.3	4.0	2.8	2.7	2.8	4.1	9.7	1.8
Aug-23	1.1	-4.4	4.4	8.5	16.4	4.5	2.2	1.0	2.9	4.9	11.6	2.2
Sep-23	1.3	-3.8	4.3	7.2	10.6	5.4	2.0	0.6	2.7	4.7	10.5	2.3

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Takwimu

8.3 SHIRIKA LA UMEME TANZANIA (TANESCO)

TAARIFA YA UTENDAJI WA MKOA WA RUVUMA JULAI 2022/23 HADI DISEMBA 2023

1. TAARIFA YA MKOA

Mkoa wa Ruvuma una wilaya tano (5) ambazo makao makuu ya Wilaya zote tayari yamepatiwa umeme, wilaya hizo ni Songea, Namtumbo, Tunduru, Mbinga na Nyasa. Mkoa wa Ruvuma unapata umeme wa gridi kupitia vituo vikubwa vya kupoza umeme vilivyopo Madaba na Songea.

- **Usambazaji**

Mkoa wa Ruvuma una mtandao mkubwa wa usambazaji wa umeme wenye mashine umba (Transformers) **836** na urefu wa jumla ya kilomita **2563.76** kwa msongo wa kilovoti 33, kilomita **157.89** kwa msongo wa kilovoti 11 na kilomita **2,282** kwa msongo wa kilovoti 0.4/ 0.23 (LT). Pia Mkoa una jumla ya wateja **114,085** mpaka kufikia tarehe 31/12/2023 kwa mchanganuo ufuatao; wateja wa mtumizi ya kundi la chini (D1) ni **25987**, wateja wa matumizi ya kawaida (Tarifu 1) ni **88,062** na wateja wakubwa matumizi ya kati (Tarifu 2) ni **27** na kundi la mwisho ni la wateja wakubwa wa matumizi ya juu (Tarifu 3) ni **9.**

- **Makusanyo**

Mkoa una wastani wa makusanyo ya **Tsh.1.54Bill** kutoka kwenye umeme uliouzwa Kwa mwezi kwa mwaka wa fedha uliopita wa 2022/23

- **Madeni**

Mpaka sasa Mkoa una deni linalofikia Shs **267,021,898.23** linalojumuisha tasisi za serikali na watu binafsi mchanganuo wa deni la Mkoa ni kama inavofafanuliwa kwenye vielelezo hapa chini: -

a. Taasisi za Serikali

Na	Jina la Tasisi	Akaunti	Tarifu ya matumizi	Deni
1	411 KJ	W77.00.18251	T2	22,022,205.36
2	Jeshi la Wananchi Tanzania	W77.00.63001	T2	18,099,933.42
3	JWTZ	W77.00.61001	T2	7,777,431.68
	Jumla la Deni			**48,787,320.54**

b. Madeni ya Tasisi binafsi

S/N	Jina la Mdaiwa	Akaunti	Tarifu ya matumizi	Deni
1	Mr Ramadhani .N.Kayombo	W77.00.94501	T2	109,916,431.45
2	M/s Andoya Minhydro Electrical	W75.00.96061	T3	108,318,146.24
	Ju**mla la Deni**			**218,234,577.69**

- **Wafanyakazi**

Mkoa una jumla ya wafanyakazi wa kudumu **122 (81** mafundi na 41 wasio mafundi**)** na wale wa mkataba wa mwaka mmoja ni **44 (**19 mafundi na wasio mafundi 25**)** mpaka kufikia mwezi disemba 2023 kwa mchanganuo ufuatao: -

- **Mchanganuo wa wafanyakazi kwa jinsia**

Wilaya	**Waliopo**		**Wanaohitajika (Idadi)**	**Jumla (Idadi.)**
	Jinsia	**Idadi**		
Songea	ME	66	77	147
	KE	16		
Tunduru	ME	19	13	37
	KE	5		
Namtumbo	ME	12	12	28
	KE	4		
Mbinga	ME	18	13	36
	KE	5		
Nyasa	ME	12	15	29
	KE	4		
Jumla	ME	154	**101**	**287**
	KE	**34**		

- Mchanganuo wa wafanyakazi kwa kada

Wilaya	**Wafanyakazi wa kudumu**		**Wafanyakazi wa mkataba**
	Kada	**Idadi**	**Idadi**
Songea	Mafundi	**58**	**9**
	Wasio mafundi	**27**	**15**
Tunduru	Mafundi	**14**	**3**
	Wasio mafundi	**4**	**3**
Namtumbo	Mafundi	**8**	**2**
	Wasio mafundi	**5**	**1**
Mbinga	Mafundi	**13**	**3**
	Wasio mafundi	**3**	**4**
Nyasa	Mafundi	**8**	**2**
	Wasio mafundi	**2**	**2**
Jumla	Mafundi	**101**	**19**
	Wasio mafundi	**41**	**25**

9. HALI YA UPATIKANAJI WA UMEME

Hali ya upatikanaji wa umeme kwa mkoa wa Ruvuma kwa sasa ni nzuri na ya kuridhisha baada ya kuunganishwa na Gridi ya Taifa tarehe **15/09/2018** katika wilaya nne (4) za Songea, Namtumbo, Mbinga na Nyasa kupitia ujenzi wa laini ya msongo wa Kilo volti 220 kutoka Makambako na vituo viwili vikubwa vya kupoza na kusambaza umeme vya Songea na Madaba.

Wakati huohuo wilaya ya Tunduru iliunganishwa na gridi ya Taifa tarehe **22/12/2019** na kuzima mitambo ya mafuta. Pia mkoa unapata umeme kutoka kwa wawekezaji binafsi wa kampuni ya **TULILA** na **ANDOYA** ambao wana uwezo wa kufua Megawati **5.5** na kuingiza kwenye Gridi ya Taifa.

- **Njia kuu za umeme**

Na	Jina la njia	Uwezo (voltage)	Jumla ya nguzo	Umbali (km)	Aina
1	Makambako-Songea	220kV	711	245	Nguzo za chuma

- **Vituo vya kupoza umeme**

Na	Maelezo	Madaba	Songea	Jumla
1	Uwezo wa kituo(MVA)	30	60	90
2	Uwezo wa kituo (MW)	24	48	72
3	Idadi-ya transfoma(vituo vya gridi)	1	2	3
4	Matumizi ya juu yaliyofikiwa	1.7	17	
5	Laini za usambazaji 33kV	3	4	
6	Reactor zilizofungwa 220KV, 15MVar	1	0	
7	Reactor zilizofungwa 33KV, 5MVar	2	2	

10. MIRADI MIKUBWA (MAJOR PROJECTS)

Mkoa wa Ruvuma ni mojawapo ya Mikoa iliyofaidika na Miradi ya Gridi Imara inayotekelezwa kuanzia mwaka wa fedha 2022/23 Nchi nzima, ikiwa na lengo la kuboresha upatikanaji umeme wenye ubora na kujenga vituo vya kupooza umeme kwenye kila Wilaya.Katika Mkoa wa Ruvuma mradi unatekelezwa na Mkandarasi Kalpataru Projects International Limited kutoka India.

Gharama za mradi huu ni Shilingi za Kitanzania **150,782,754,376.88.** Mradi huu una urefu wa kilomita 214.5. Utahusisha na ujenzi wa kituo cha kupozea umeme katika

Wilaya ya Tunduru chenye ukubwa wa 2x60MVA cha msongo wa kilovolti 220/33. Muda

wa utekelezaji wa mradi ni miezi 18, ulisainiwa tarehe 24 Februri, 2023 na ulianza tarehe 10 Machi, 2023 na unatarajiwa kukamilika 10 Septemba, 2024. Maendeleo ya mradi mpaka sasa umefikia asilimia **33.4%** za utekelezaji.
Faida zitakazo patikana katika mradi huu ukikamilika ni kwamba kutakuwa na umeme wa uhakika katika wilaya ya Tunduru na Namtumbo kwani kutakuwa na line nyingi hatutategemea njia moja kama sasa

11. MIRADI INAYOFADHILIWA NA TANESCO

11.2.2 Miradi ya kusongea miundombinu (New extension projects)

Mkoa wa Ruvuma umetekeleza miradi ya kusambaza umeme maeneo mbalimbali ambayo bado yalikuwa hayajafikiwa na huduma hiyo. Kwa mwaka huu wa fedha wa **2023/24** jumla ya shilingi **TZS 2,022,999,807** zilitengwa kwa kazi hiyo ili kufikisha umeme **maeneo 22** Mkoani na Wilayani.

Kwa mwaka wa fedha wa **2022/23**, mkoa ulifanikiwa kujenga laini za msongo wa kati (33&11kV) zenye jumla ya kilomita **47** laini za msongo wa 0.4kV zenye jumla ya kilomita **45.54** na transfoma **33** zilifungwa

11.2.3 Miradi ya kuimarisha umeme (Voltage improvements projects)

Katika mwaka wa fedha 2023/24 jumla **Tsh2,705,086,653** zimetengewa kutekeleza **miradi 43** ya kuondoa tatizo la umeme hafifu. Kwa mwaka 2022/23 tumeweza kutekeleza miradi
Utekelezaji wa miradi hii umefanikiwa kuwanufaisha wananchi zaidi ya 500 na viwanda vidogo (mashine za kusaga na kukoboa) hivyo kuongeza tija zaidi katika uzalishaji na matumizi ya umeme.

11.2.4 Miradi ya Matengenezo (Repair and Maintenance)

Miradi ya ukarabati wa miundombinu chakavu inatekelezwa kwa gharama Tsh. **2,860,182,184** yenye idadi ya miradi **27** kwa mwaka wa fedha 2023/2024**.** Miradi hii inahusisha kazi za kubadilisha nguzo, kukata miti inayokaribia laini kwa umbali wa kilomita 2500 na kufanya matengenezo ya vituo vidogo vya kupoozea umeme (substations) **85**. Kwa mwaka 2022/23 tulipa fungu la kutekeleza miradi 21.

Maboresho haya yatasaidia kuboresha hali ya upatikanji wau umeme katika Mkoa wa Ruvuma na kuchangamsha shughuli za uzalishaji mali.

11.2.5 Kuunganisha wateja

Kwa mwaka wa fedha wa **2023/2024** mpaka mwezi desemba mkoa umeweza kuwaunganishia umeme wateja **11,512** sawa na asilimia **76%** ya lengo la Mkoa la kuunganisha wateja wapatao **15,063.** Kwa kiasi kikubwa uboreshaji wa mifumo ya Kuunganisha wateja umechangia sana ongezeko la Wateja.Kwa mwaka 2022/23 tumeweza kuwaunganishia jumla ya wateja **17,369** sawa na asilimia **176%** ya lengo tuliyopewa kwa mwaka. Rejea kielelezo **No.4(a) na 4(b)**

12. MIRADI INAYOFADHILIWA NA WAKALA WA NISHATI VIJIJINI (REA)

Wakala wa Nishati Vijijini imetekeleza miradi mbalimbali mkoani Ruvuma ikiwa ni mkakati wa kufikisha nishati bora kwa wananchi wote nchini. Mkoa una vijiji **554** na kati ya hivyo vijiji **489** vimefikiwa na umeme katika miradi ya REA awamu ya kwanza, awamu ya pili na awamu ya tatu mzunguko wa kwanza. Vijiji vyote vilivyobakia **65** vinaendelea kufanyiwa kazi ya kufikiwa na umeme kupitia Mradi wa REA awamu ya 3 Mzunguko wa Pili kwa Mkoa wa Ruvuma utagharimu Shilingi Bilioni **91.24**. Pia wakala una tekeleza miradi mingine mbalimbali kama ifuatavyo; Mradi wa Ujazilizi 2C, Mradi wa kupeleka umeme katika vituo vya afya na pampu za maji ili kukabiliana na magonjwa ya kuambukizwa (UVIKO-19) na Mradi wa kupeleka umeme katika migodi midogo, maeneo ya viwnda na maeneo ya kilimo.

Jedwali No. 01 Hali ya umeme katika vijiji kwa ujumla

NA	HALMASHAURI/MANISPAA	VIJIJI VILIVYOFIKIWA NA UMEME	VIJIJI VISIVYO NA UMEME	JUMLA YA VIJIJI
1	Wilaya ya Songea DC	46	10	56
2	Harmashauri ya Madaba	21	1	22
3	Wilaya ya Mbinga	136	33	169
4	Wilaya ya Nyasa	75	9	84
5	Wilaya ya Namtumbo	65	1	66
6	Wilaya ya Tunduru	146	11	157
JUMLA		**489**	**65**	**554**

Rejea kielelezo No.01 inaonyesha majina ya vijiji ambayo hayajafikiwa na Umeme

	VIJIJI VISIVYOWASHWA KWA WILAYA SONGEA,MBINGA NA NYASA						
NA	**WILAYA**	**JIMBO**	**MKANDARASI**	**FUNGU**	**KATA**	**KIJIJI**	**HALI**
1	Songea	Peramiho	M/S Namis corporate	25	Parangu	Litowa	Hakijawashwa
2	Songea	Peramiho	M/S Namis corporate	25	Parangu	Chiwurungi	Hakijawashwa
3	Songea	Peramiho	M/S Namis corporate	25	Lilahi	M/Lilahi	Hakijawashwa
4	Songea	Peramiho	M/S Namis corporate	25	Lilahi	Magwamila	Hakijawashwa
5	Songea	Peramiho	M/S Namis corporate	25	Matimila	Mpingi	Hakijawashwa
6	Songea	Peramiho	M/S Namis corporate	25	Matimila	Kikunja	Hakijawashwa
7	Songea	Peramiho	M/S Namis corporate	25	Ndongosi	Ndongosi	Hakijawashwa
8	Songea	Peramiho	M/S Namis corporate	25	Ndongosi	Nambendo	Hakijawashwa
9	Songea	Peramiho	M/S Namis corporate	25	Kizuka	Mbiro	Hakijawashwa
10	Songea	Peramiho	M/S Namis corporate	25	Muhukuru	Mipeta	Hakijawashwa
11	Songea	Madaba	M/S Namis corporate	25	Matumbi	Ifinga	Hakijawashwa
	JUMLA KWA WILAYA YA SONGEA 11						
1	Mbinga	Mbinga Mjini	M/S Namis corporate	25	Utiri	Maumba	Hakijawashwa
2	Mbinga	Mbinga Mjini	M/S Namis corporate	25	Utiri	Iringa	Hakijawashwa
3	Mbinga	Mbinga Mjini	M/S Namis corporate	25	Myangayanga	Kitunda	Hakijawashwa
4	Mbinga	Mbinga Mjini	M/S Namis corporate	25	Kikolo	Kikolo	Hakijawashwa
5	Mbinga	Mbinga Mjini	M/S Namis corporate	25	Kikolo	Uzena	Hakijawashwa
6	Mbinga	Mbinga Mjini	M/S Namis corporate	25	Kikolo	Luhehe	Hakijawashwa
7	Mbinga	Mbinga Mjini	M/S Namis corporate	25	Mpepai	Mtua	Hakijawashwa
8	Mbinga	Mbinga Mjini	M/S Namis corporate	25	Mpepai	Ruvuma Chini	Hakijawashwa
9	Mbinga	Mbinga Mjini	M/S Namis corporate	25	Mpepai	Luhangai	Hakijawashwa

	VIJIJI VISIVYOWASHWA KWA WILAYA SONGEA,MBINGA NA NYASA						
NA	**WILAYA**	**JIMBO**	**MKANDARASI**	**FUNGU**	**KATA**	**KIJIJI**	**HALI**
10	Mbinga	Mbinga Mjini	M/S Namis corporate	25	Kitanda	Lupilo	Hakijawashwa
11	Mbinga	Mbinga Mjini	M/S Namis corporate	25	Kitanda	Masimeli	Hakijawashwa
12	Mbinga	Mbinga Mjini	M/S Namis corporate	25	Mbangamao	Ukimo	Hakijawashwa
13	Mbinga	Mbinga Mjini	M/S Namis corporate	25	Mbangamao	Mikolola	Hakijawashwa
14	Mbinga	Mbinga Mjini	M/S Namis corporate	25	Myangayanga	Kindimba	Hakijawashwa
15	Mbinga	Mbinga Vijijini	M/S Namis corporate	25	Kitumbalamo	Mapipili	Hakijawashwa
16	Mbinga	Mbinga Vijijini	M/S Namis corporate	25	Mhongozi	Sara	Hakijawashwa
17	Mbinga	Mbinga Vijijini	M/S Namis corporate	25	Langiro	Mkoha	Hakijawashwa
18	Mbinga	Mbinga Vijijini	M/S Namis corporate	25	Langiro	Lingomba	Hakijawashwa
19	Mbinga	Mbinga Vijijini	M/S Namis corporate	25	Langiro	Mkoha Asili	Hakijawashwa
20	Mbinga	Mbinga Vijijini	M/S Namis corporate	25	Linda	Mikalanga	Hakijawashwa
21	Mbinga	Mbinga Vijijini	M/S Namis corporate	25	Linda	Ndembo	Hakijawashwa
22	Mbinga	Mbinga Vijijini	M/S Namis corporate	25	Litumbandyosi	Kingoli	Hakijawashwa
23	Mbinga	Mbinga Vijijini	M/S Namis corporate	25	Maguu	Mkuka	Hakijawashwa
24	Mbinga	Mbinga Vijijini	M/S Namis corporate	25	Maguu	Mkuwani	Hakijawashwa
25	Mbinga	Mbinga Vijijini	M/S Namis corporate	25	Kitura	Ulima	Hakijawashwa
26	Mbinga	Mbinga Vijijini	M/S Namis corporate	25	Kipapa	Matuta	Hakijawashwa
27	Mbinga	Mbinga Vijijini	M/S Namis corporate	25	Kipololo	Ndanga	Hakijawashwa
28	Mbinga	Mbinga Vijijini	M/S Namis corporate	25	Kipololo	Lunoro	Hakijawashwa
29	Mbinga	Mbinga Vijijini	M/S Namis corporate	25	Mapera	Kihongo	Hakijawashwa
30	Mbinga	Mbinga Vijijini	M/S Namis corporate	25	Namswea	Kindimba Juu	Hakijawashwa
31	Mbinga	Mbinga Vijijini	M/S Namis corporate	25	Muungano	Kindimba Chini	Hakijawashwa
32	Mbinga	Mbinga Vijijini	M/S Namis corporate	25	Muungano	Kizota	Hakijawashwa

	VIJIJI VISIVYOWASHWA KWA WILAYA SONGEA,MBINGA NA NYASA						
NA	**WILAYA**	**JIMBO**	**MKANDARASI**	**FUNGU**	**KATA**	**KIJIJI**	**HALI**
33	Mbinga	Mbinga Vijijini	M/S Namis corporate	25	Ruanda	Ukombozi	Hakijawashwa
	JUMLA KWA WILAYA YA MBINGA 33						
1	Nyasa	Nyasa	M/S Namis corporate	25	Tingi	Malungu	Hakijawashwa
2	Nyasa	Nyasa	M/S Namis corporate	25	Upolo	Kilindinda	Hakijawashwa
3	Nyasa	Nyasa	M/S Namis corporate	25	Chiwanda	Chimate	Hakijawashwa
4	Nyasa	Nyasa	M/S Namis corporate	25	Chiwanda	Ng'ombo	Hakijawashwa
5	Nyasa	Nyasa	M/S Namis corporate	25	Chiwanda	Mtupale	Hakijawashwa
6	Nyasa	Nyasa	M/S Namis corporate	25	Ngumbo	Litolomelo	Hakijawashwa
7	Nyasa	Nyasa	M/S Namis corporate	25	Lituhi	Mwera Mpya	Hakijawashwa
8	Nyasa	Nyasa	M/S Namis corporate	25	Ngumbo	Litumba Kuhamba	Hakijawashwa
9	Nyasa	Nyasa	M/S Namis corporate	25	Linga	Ngingama	Hakijawashwa
		JUMLA KWA WILAYA YA NYASA 9					
	JUMLA YA VIJIJI KWA FUNGU LA 25. NAMIS CORPORATE CONTRACTOR 53						
JUMLA YA VIJIJI VISIVYOWASHWA KWA WILAYA YA NAMTUMBO NA TUNDURU							
NA	**WILAYA**	**JIMBO**	**MKANDARASI**	**FUNGU**	**KATA**	**KIJIJI**	**HALI**
1	Namtumbo	Namtumbo	M/S White city	26	Magazini	Likusanguse	Hakijawashwa
		JUMLA KWA WILAYA YA NAMTUMBO 1					
1	Tunduru	Tunduru Kusini	M/S White city	26	Jakika	Kindamba	Hakijawashwa
2	Tunduru	Tunduru Kusini	M/S White city	26	Nalasi	Wenje	Hakijawashwa

	VIJIJI VISIVYOWASHWA KWA WILAYA SONGEA,MBINGA NA NYASA						
NA	**WILAYA**	**JIMBO**	**MKANDARASI**	**FUNGU**	**KATA**	**KIJIJI**	**HALI**
					Magharibi		
3	Tunduru	Tunduru Kusini	M/S White city	26	Nalasi Magharibi	Mkapunda	Hakijawashwa
4	Tunduru	Tunduru Kusini	M/S White city	26	Marumba	Misyanje	Hakijawashwa
5	Tunduru	Tunduru Kusini	M/S White city	26	Mbati	Mpanji	Hakijawashwa
6	Tunduru	Tunduru Kusini	M/S White city	26	Misechela	Misechela	Hakijawashwa
7	Tunduru	Tunduru Kusini	M/S White city	26	Nalasi Mashariki	Nasomba	Hakijawashwa
8	Tunduru	Tunduru Kaskazini	M/S White city	26	Namiungo	Namanga	Hakijawashwa
9	Tunduru	Tunduru Kaskazini	M/S White city	26	Mlingoti Magharibi	Malombe	Hakijawashwa
10	Tunduru	Tunduru Kaskazini	M/S White city	26	Mlingoti Magharibi	Msinjili	Hakijawashwa
11	Tunduru	Tunduru Kaskazini	M/S White city	26	Mlingoti Magharibi	Mkonda	Hakijawashwa
		JUMLA KWA WILAYA YA TUNDURU 11					
		JUMLA KWA FUNGU LA 26. WHITE CITY CONTRACTOR 12					

5.1.0 MRADI WA REA AWAMU TA TATU MZUNGUKO WA PILI

Mradi huu unatekelezwa na Wakandarasi wawili ambao ni **JV Guangdong Jianneng Electric Power Engineering Co. LTD and White City International Contractors LTD** (ambaye anatekeleza mradi katika Wilaya za Tunduru na Namtumbo Kwa gharama ya Shilingi Bilioni **46.22**(baada ya nyongeza ya 2Km) Pamoja na Mkandarasi **Namis Corporate LTD** ambaye anatekeleza mradi katika Wilaya za Songea, Mbinga na Nyasa Kwa gharama ya Shilingi Bilioni **45.01**(Baada ya nyongeza ya 2Km)**.** Mradi utajenga mkondo wa kati wa umeme (MV Line) wa 1,542.3km, mkondo mdogo wa usambazaji wa umeme (LV lines) 260.6km ukiwa na mashine umba 267 zenye ukubwa wa 50kVA na kufanikisha kuunga wateja 5,658.

Jedwali Na. 2 Gharama za miradi kwa kila mkandarasi

Jina La Mkandarasi	Gharama za Miradi (pamoja na Nyongeza)
Namis Corporate Ltd (Lot25; Songea, Mbinga na Nyasa.	TZS 45,014,447,662.75.
Whitecity Guangdong JV	TZS 46,229,943,255.14.

Utekelezaji wa Mradi

Miradi hii iko katika hatua mbalimbali za utekelezaji na wakandarasi wanaendelea na zoezi la kukamilisha kazi kulingana na mikataba. Aidha, miradi hii ilikumbwa na changamoto ya kupanda kwa gharama za vifaa na hivyo kupelekea kasi yake kuwa ndogo hata hivyo majadiliano ya wakandarasi na REA yamekamilika na tayari nyongeza ya mkataba (addendum) ya kutatua changamoto hiyo ilisaniwa na hivyo kuwawezesha wakandarasi kuendelea na miradi kama ilivyopangwa.Kwa mkoa wa Ruvuma mkandarasi anaetekeleza mradi kwa wilaya za Songea,Mbinga na Nyasa(Lot 25) kampuni ya **Namis Corporate LTD** amefikia asilimia **41.04** ya kazi na mkandarasi anaetekeleza mradi kwa wilaya za Tunduru na Namtumbo kampuni ya **JV Guangdong Jianneng Electric Power Engineering Co. LTD and White City International Contractors LTD** amefikia asilimia **94** ya kazi. Miradi ilitarajiwa kukamilika 31 Disemba 2023 kwa maana ya kuhakikisha vijiji vyote vimefikiwa na miundo mbinu ya umeme.

Namis Corporate LTD mpaka kufikia tarehe 31 ya mwezi wa disemba amefikia asilimia **53.51** ya kazi.

Mkandarasi **JV Guangdong Jianneng Electric Power Engineering Co. LTD and White City International Contractors LTD mpaka** kufikia tarehe 31 ya mwezi wa disemba amefikia asilimia **94** ya kazi .

Jedwali Na. 03 Wigo wa mradi kwa wilaya za mkoa wa Ruvuma katika mradi wa REA R3R2.

Na	Wilaya	Idadi vijiji/Eneo	Ujenzi wa msongo 33KV (km)-	Ujenzi wa msongo 0.4KV (km)	Idadi ya transfoma	Idadi ya wateja wa awali
1	Songea	32	334.3	32	32	704
2	Mbinga	99	445.12	99	99	2178
3	Nyasa	35	119.3	35	35	770
4	Namtumbo	13	101.85	13	13	286
5	Tunduru	86	553.012	86	86	1,892
JUMLA		**168**	**1,553.582**	**267**	**267**	**5,874**

Jedwali Na. 04 Mgawanyo wa vijiji kwa wilaya za mkoa wa Ruvuma katika mradi wa REA R3R2

NA.	WILAYA	IDADI YA VIJIJI	VIJIJI VILIVYOWASHWA
1	Songea	32	14
2	Mbinga	99	41
3	Nyasa	35	20
4	Namtumbo	13	10
5	Tunduru	86	51
	TOTAL	**267**	**136**

5.1.2 MRADI WA UJAZILIZI (RURAL ELECTRIFICATION DENSIFICATION 2C).

Wakala umepanga kutekeleza mradi wa Ujazilizi 2C katika Mkoa wa Ruvuma. Lengo la mradi huu nikuongeza wigo wa miundombinu ya umeme kwenye maeneo na vitongoji ambavyo havijafikiwa na miundombinu hiyo. Mradi huu utahusisha ujenzi wa 664km za mkondo mdogo wa umeme, transifoma 241 na kuunganisha wateja wa awali 13,744. Gharama za mradi huu zinatarajia kufika shilingi Bilioni 26.64.

Mchanganuo wa idadi ya vitongoji kwa kila Wilaya ni kama ifuatavyo;

Jedwali No. 05 Vitongoji vitakavyonufaika na umeme

NA	WILAYA	IDADI YA VITONGOJI
1.	Songea DC	50
2.	Mbinga	42
3.	Nyasa	19
4.	Namtumbo	46
5.	Tunduru	89
JUMLA		**246**

i. MRADI WA KUPELEKA UMEME KATIKA VITUO VYA AFYA NA PAMPU ZA MAJI ILI KUKABILIANA NA MAGONJWA YA KUAMBUKIZA NA UVIKO-19.

Mradi huu unahusu kusambaza umeme kwenye vituo vya afya na visima vya maji kwenye Mkoa wa Ruvuma ambapo inatarajiwa vituo vya afya, hospitali na visima vya maji 13 vitaungwa na huduma ya umeme. Serikali inatekeleza mradi huu ili kuongeza jitihada za kupambana na magonjwa ya kuambukiza ukiwemo UVIKO-19. Gharama za mradi zinakadiriwa kufikia shilingi milioni 848.063.

Utekelezaji wa mradi

Kwa sasa mradi bado upo katika hatua za awali za utekelezwaji kwa maana ya uchimbaji mashimo na usimamishwaji wa nguzo za msongo mdogo na msongo wa kati. Kwa mkoa wa Ruvuma mkandarasi anae tekeleza huu mradi ni kampuni ya STATE GRID LTD katika wilaya zote na tayari yupo eneo la kazi akiendelea na zoezi la kuwasilisha vifaa (material delivery).

Jedwali Na.06 Maeneo ya Visima vya maji Vitakavyonufaika na mradi.

Na	Mkoa	Wilaya	Kata	Kijiji/Eneo	
1	Ruvuma	Namtumbo	Lusewa	Milonji	Kisima Cha Maji
2	Ruvuma	Namtumbo	Msindo	Lumecha	Kisima Cha Maji
3	Ruvuma	Namtumbo	Namabengo	Mdemwa	Kisima Cha Maji
4	Ruvuma	Songea	Litisha	Magima	Kisima Cha Maji
5	Ruvuma	Songea	Mpandangindo	Liweta	Kisima Cha Maji
6	Ruvuma	Tunduru	Nalasi	Nasomba	Kisima Cha Maji
7	Ruvuma	Tunduru	Matemanga	Ndenyende	Kisima Cha Maji
8	Ruvuma	Tunduru	Namwinyu	Daraja mbili	Kisima Cha Maji
9	Ruvuma	Tunduru	Namwinyu	Hulia	Kisima Cha Maji
10	Ruvuma	Tunduru	Ligunga	Ligunga	Kisima Cha Maji

11	Ruvuma	Tunduru	Tinginya	Namatanda	Kisima Cha Maji
12	Ruvuma	Tunduru	Ligunga	Twendembele	Kisima Cha Maji
13	Ruvuma	Tunduru	Marumba	Mchekeni	Kisima Cha Maji
14	Ruvuma	Namtumbo	Ligera	Njoomlole	Kisima Cha Maji
15	Ruvuma	Namtumbo	Mchomoro		
16	Ruvuma	Tunduru	Nandembo	Majala	Kisima Cha Maji

Jedwali Na.07 Maeneo ya Vituo vya afya Vitakavyonufaika na mradi.

Na	Mkoa	Wilaya	Kata	Kijiji/Eneo	
1	Ruvuma	Songea	Matimira	Matimira	Kituo cha Afya
2	Ruvuma	Songea	Magagula	Magagula	Kituo cha Afya
3	Ruvuma	Tunduru	Nalasi	Nalasi Lipepo	Kituo cha Afya

5.1.4 MRADI WA KUPELEKA UMEME VIJIJINI, KATIKA MIGODI MIDOGO, MAENEO YA VIWANDA NA MAENEO YA KILIMO.

Mradi huu unahusisha kupeleka umeme katika maeneo 5 ya uchimbaji madini hususani wachimbaji wadogo, viwanda vidogo na mashamba ya kilimo katika Mkoa wa Ruvuma, lengo likiwa ni kupunguza gharama za uzalishaji na kuongeza thamani ya bidhaa. Mradi utahusisha ujenzi wa 108.3km za mkondo wa kati wa umeme, 27km mkondo mdogo wa umeme na kufunga transifoma 16. Gharama za mradi huu zinakadiriwa kufikia shilingi Bilioni 4.66.

Jedwali Na. 8 Maeneo ya Migodi, Mashamba na Viwanda yatakayonufaika

			Lot 26 Ruvuma	
NA	WILAYA	KIJIJI	MSONGO WA KATI (Km)	MSONGO MDOGO (Km)
1	Songea	Maniamba site 1	6.125	0.297
2	Songea	Maniamba site 2	3.375	0.189
3	Songea	Lutanga	5.183	2.389
4	Songea	Lumecha	11.031	3.221
5	Mbinga	Masuguru	2.279	1.666
6	Mbinga	Mbuyula	6.029	1.307
7	Nyasa	Kihurunga	4.574	0.386
8	Nyasa	Kizota	0.271	1.013
9	Nyasa	Liweta	5.302	0.050
10	Tunduru	Ngapa Mining site	22.305	0.335
11	Tunduru	Mbesa 1	1.091	2.044
12	Tunduru	Mbesa 2	0.482	1.148

			Lot 26 Ruvuma	
			MSONGO WA KATI (Km)	**MSONGO MDOGO (Km)**
NA	WILAYA	**KIJIJI**		
13	Tunduru	Mitwana	6.517	0.299
14	Tunduru	Tulieni	7.597	0.050
15	Tunduru	Mwangaza	10.962	2.092
16	Namtumbo	Suluti	2.712	1.899

Utekelezaji wa Mradi

Mkandarasi yupo eneo la kazi akiendelea na kazi, kwasasa yupo katika hatua ya kusimamisha nguzo za msongo wa kati kwa maeneo ya Maniamba site1(6.125 Km) na Maniamba site 2(3.375 Km) na zoezi linalofuata ni uunganishaji wa nyaya za umeme kwenye nguzo (stringing) na pia anaendelea na zoezi la usimamishaji wa nguzo kuelekea maeneo ya mradi.

6.0 CHANGAMOTO

Mkoa wa Ruvuma unakabiliwa na changamoto zifuatazo:

i. Uchomaji wa moto wakati wa unadaaji mashamba ambao unaathiri miundombinu ya shirika.
ii. Matukio ya wizi wa waya za kwenye transfoma na vyuma vya kushikilia nguzo isianguke (base plate)
iii. Upungufu wa wafanyakazi katika ngazi ya Wilaya na Mkoa kwa ujumla uliosababishwa na baadhi yao kuhamishwa au kustaafu
iv. Urefu wa line za kusambaza umeme 33KV na 11KV kuwa ndefu Zaidi.mfano line ya mbinga na namtumbo
v. Kutopatikana kwa vifaa kwa wakati mfano waya, nguzo, n.k kusababisha miradi mingi kuchelewa na wateja kutokujengewa kwa wakati.

6.1 JINSI YA KUKABILIANA NA CHANGAMOTO

i. Tumeendelea na zoezi la kupalilia visahani kwa kutumia wanavijiji na kuendelea kutoa elimu pamoja na mwaka huu tutaanza kutumia nguzo za zege kwa Mkoa wa Ruvuma
ii. Tunaendelea kushirikiana na jeshi la Polisi pamoja na viongozi wa serikali ili kuwabaini wanaofanya uharibifu huo na kuchukuahatua za kisheria.
iii. Juu ya upungufu wa wafanyakazi tumeshapeleka mahitaji makao makuu kitengo cha rasilimali watu pia tumeendelea kutumia wafungwa na wanakijiji kwa kazi ambazo sio za kiufundi.
iv. Tumeomba ngazi za juu kujengewa kituo cha kupozea umeme mbinga ili kupunguza urefu wa line na kuongeza njia nyingi badala ya kuwa na njia moja tu inayopeleka umeme mbinga na nyasa

7.0 MIPANGO YA UTENDAJI KAZI KWA MWAKA FEDHA 2023/24

Mkoa umejipanga kuhakikisha unatekeleza miradi yote iliyo kwenye mwaka huu wa fedha 2023/24 lengo kuu ikiwa ni: -

- Kupunguza au kuondoa kabisa tatizo la kukatika umeme mara kwa mara ili kuongeza mapato na kuondoka karaha kwa wananchi wanayopata kwa kukatika kwa umeme.
- Kuondoa kabisa au kupunguza hitilafu zinazojitokeza kwenye mifumo ya laini ndogo za msongo 0.4kV, zinasosambaza umeme kwa wananchi kwa kuboresha maungio yote ya nyaya.
- Kuboresha mifumo ya usambazaji umeme ili kupunguza au kuondoa kabisa tatizo la umeme hafifu linaathiri wananchi.
- Kusogeza huduma ya umeme maeneo ambayo yamejitokeza ambayo hayakuwa na umeme.
- Kuwaunganishia umeme wananchi kwa haraka kupitia mifumo mipya ya utendaji (Nikonekt).
- Kutatua matatizo yanayoripotiwa kwenye mfumo wa pamoja wa Miito (unified call center) kwa haraka kupitiwa mifumo ya uboreshaji uwajibikaji iliyoanzishwa (CRM-Customer Relation management).

8.0 MAFANIKIO

Mkoa wa Ruvuma baada ya kuunganishwa na grid umepata mafanikio mengi ikiwemo yafuatayo:

- Mwitikio mkubwa wa wananchi kulipia huduma ya umeme ili waunganishwe na huduma hii muhimu
- Ongezeko kubwa la wateja baada ya kuwa na umeme wa uhakika na kuridhisha
- Kuongezeka kwa mapato yatokanayo na mauzo ya umeme, kutoka wastani wa bilioni moja (1) mwaka 2018 hadi billioni 1.5 mwaka 2023.
- Kuokoa gharama za uendeshaji baada ya kuzima vituo vinne (4) vya kuzalisha umeme kutumia mafuta baada ya Mkoa kuunganishwa kwenye gridi ya Taifa.

8.5 WAKALA MAJI MIJINI NA VIJIJINI (RUWASA)

UTEKELEZAJI WA MIRADI YA MAJI RUWASA MKOA WA RUVUMA HADI DISEMBA 2023

1.1 TAARIFA YA UTEKELEZAJI WA SHUGHULI ZA MIRADI YA MAENDELEO KWA MWAKA WA FEDHA 2022/2023

Utangulizi

Katika kipindi husika cha mwaka wa fedha **2022/2023** kiasi cha fedha cha Tsh. **28,758,612,824.23** kilitengwa kwa ajili ya utekelezaji miradi ya maji katika Mkoa wa Ruvuma. Kiasi cha fedha kilichotolewa ni Tsh. **19,117,207,336.80** ambapo fedha iliyotumika ni Tsh. **19,117,207,336.80**

Hali ya utekelezaji wa miradi ni kama inavyonesha katika jedwali hapa chini

Na.	Wilaya	Jina la mradi	Fedha idhinishwa	Fedha zilizoletwa	Fedha zilizotumika	Hatua ya utekelezaji	Maelezo kama yapo
1	Mbinga	Ujenzi wa mradi wa maji Luharaga na Kihuruku	1,163,502,774.00	946,513,301.56	946,513,301.56	Umekamilika na unatoa huduma	Mradi uko kwenye hatua za uangalizi
2	Mbinga	Ujenzi wa mradi wa maji Mbangamao	1,810,439,739.89	1,357,463,979.97	1,357,463,979.97	Mradi uko hatua za mwisho (95%),unatoa huduma	Mradi uko kwenye hatua za uangalizi
3	Mbinga	Ujenzi wa mradi wa maji Ruvumachini	1,315,905,699.80	773,716,605.98	773,716,605.98	Mradi uko hatua za mwisho (95%),unatoa huduma	Mradi uko kwenye hatua za uangalizi na kumalizia sehemu ya kitongoji cha Changarawe
4	Mbinga	Ujenzi wa mradi wa maji Maguu	742,369,771.50	111,355,465.73	111,355,465.73	Mradi uko asilimia 60	Mkandarasi anasubiri bomba ili kukamilisha mtandao wa usambazaji.
5	Mbinga	Ujenzi wa mradi wa maji Kitanda	473,101,856.40	257,555,604.00	257,555,604.00	Mradi umekamilika na unatoa huduma	
6	Mbinga	Ujenzi wa mradi wa maji Tanga	817,492,457.71	292,623,868.00	292,623,868.00	Mradi uko hatua za mwisho (95%),unatoa huduma	Ukamilishaji unaendelea
7	Mbinga	Ujenzi wa mradi wa maji Utiri	428,434,691.91	249,112,072.00	249,112,072.00	Mradi umekamilika na unatoa huduma	
8	Mbinga	Ukarabati wa mradi wa maji Ndongosi	665,127,081.82	500,000,000.00	500,000,000.00	Mradi uko hatua za mwisho (85%),unatoa huduma	
9	Mbinga	Ujenzi wa mradi wa maji Kitai	562,000,000.00	321,710,650.44	321,710,650.44	Mradi uko hatua za mwisho (95%),unatoa huduma	
10	Mbinga	Ukarbati wa mradi wa maji Ruanda	396,001,772.00	311,974,944.10	311,974,944.10	Mradi uko hatua za mwisho (95%),unatoa huduma	
11	Mbinga	Ukarabati wa Mradi wa maji kijiji cha Myangayanga	305,412,608.94	135,220,396.58	135,220,396.58	Mradi uko asilimia 60	Mchakato wa ununuzi wa mabomba unaendelea.
12	Mbinga	Ukarabati wa Mradi wa maji kijiji cha Luwaita	273,701,057.24	133,574,792.44	133,574,792.44	Mradi uko asilimia 90 unatoa huduma	

Na.	Wilaya	Jina la mradi	Fedha idhinishwa	Fedha zilizoletwa	Fedha zilizotumika	Hatua ya utekelezaji	Maelezo kama yapo
13	Songea	Ujenzi wa mradi wa maji Matimira	1,336,625,870.00	772,045,503.6	772,045,503.6	Umekamilika kwa 100%	Mradi unatoa huduma kwa wananchi
14	Songea	Ujenzi wa mradi wa maji Kijiji cha Parangu	848,133,186.73	591,036,470.12	591,036,470.12	Umekamilika kwa 100%	Mradi unatoa huduma kwa wananchi
15	Songea	Ukarabati wa Mradi wa maji Kijiji cha Mpitimbi 'B'	285,000,000.00	285,890,215.00	285,890,215.00	Umekamilika kwa 100%	Mradi unatoa huduma kwa wananchi
16	Songea	Ukarabati wa Mradi wa maji Kijiji cha Mahanje	250,000,000.00	250,000,000.00	250,000,000.00	Umekamilika kwa 100%	Mradi unatoa huduma kwa wananchi
17	Songea	Ujenzi wa Mradi wa maji Mbangamawe	545,639,691.24	413,409,016.72	413,409,016.72	Umekamilika kwa 100%	Mradi unatoa huduma kwa wananchi
18	Nyasa	Upanuzi wa mradi wa maji Chimate	390,870,000.00	390,870,000.00	390,870,000.00	Mradi umekamilika	Mradi unatumika
19	Nyasa	Ujenzi wa mradi wa maji Upolo	256,111,111.00	256,111,111.00	256,111,111.00	Mradi umekamilika	Mradi unatumika
20	Nyasa	Ukarabati wa mradi wa maji Mtipwili	233,000,000.00	233,000,000.00	233,000,000.00	Mradi umekamilika	Mradi unatumika
21	Nyasa	Ukarabati wa Mradi wa maji Lundo	438,772,073.00	438,772,073.00	438,772,073.00	Mradi umekamilika	Mradi unatumika
22	Nyasa	Upanuzi wa mradi wa maji Lukali - Ngingama	142,768,889.00	142,768,889.00	142,768,889.00	Mradi umekamilika	Mradi unatumika
23	Nyasa	Ujenzi wa mradi wa maji Kwambe	332,423,658.00	332,423,658.00	332,423,658.00	Mradi umekamilika	Mradi unatumika
24	Nyasa	Ujenzi wa mradi wa maji Likwilu	300,000,000.00	300,000,000.00	300,000,000.00	Mradi umekamilika	Mradi unatumika
25	Nyasa	Ujenzi wa maradi wa maji Litoromelo	79,920,250.00	79,920,250.00	79,920,250.00	Mradi umekamilika	Mradi unatumika

Na.	Wilaya	Jina la mradi	Fedha idhinishwa	Fedha zilizoletwa	Fedha zilizotumika	Hatua ya utekelezaji	Maelezo kama yapo
26	Nyasa	Ujenzi wa mradi wa maji Ngumbo awamu ya kwanza	2,209,249,910	2,209,249,910	2,209,249,910	Mradi umekamilika	Mradi unatumika kwa upande wa awamu ya kwanza
27	Nyasa	Ujenzi wa mradi wa Maji wa Lituhi Group.	2,217,871,207	2,217,871,207	2,217,871,207	Utekelezaji umefikia 60%	Utekelezaji unaendelea
28	Nyasa	Ujenzi wa mradi wa Maji wa Liuli Group	3,091,485,406.25	3,091,485,406.25	3,091,485,406.25	Utekelezaji umefikia 85%	Utekelezaji unaendelea
29	Nyasa	Ujenzi wa mradi wa maji Nangombo - Kilosa	620,109,686.00	620,109,686.00	620,109,686.00	Mradi upo hatua za mwanzo za utekelezaji	Mradi upo hatua za mwanzo za utekelezaji
30	Nyasa	Ujenzi wa mradi Puulu - Songambele	-	-	-	Mradi upo hatua za mwanzo za utekelezaji	Mradi upo hatua za mwanzo za utekelezaji
31	Namtumbo	Mradi wa Maji Mgombasi	323,145,781.90	323,145,781.90	323,145,781.90	Utekelezaji umefikia 70%	Utekelezaji wa mradi unaendelea
32	Tunduru	Mradi wa maji Masuguru-Mchoteka	2,416,574,071.52	362,486,101.73	362,486,101.73	Utekelezaji umefikia 75%	Utekelezaji wa mradi unaendelea
33	Tunduru	Mradi wa maji wa Majimaji, Ligoma na Imani	1,451,962,121.38	415,790,376.68	415,790,376.68	Utekelezaji umefikia 85%	Utekelezaji wa mradi unaendelea
34	Tunduru	Uchimbaji wa visima virefu 18	535,460,400.00	0.00	0.00	Utekelezaji umefikia 15%	Utekelezaji wa mradi unaendelea
35	Tunduru	Ujenzi wa mradi wa maji Ndaje-Mbesa	1,500,000,000.00	0.00	0.00	Utekelezaji umefikia 35%	Utekelezaji wa mradi unaendelea
JUMLA KUU			**28,758,612,824.23**	**19,117,207,336.8**	**19,117,207,336.8**		

1.2 TAARIFA YA UTEKELEZAJI WA SHUGHULI ZA MIRADI YA MAENDELEO KWA MWAKA WA FEDHA 2023/2024

Utangulizi

Katika kipindi husika cha mwaka wa fedha **2023/2024** kiasi cha fedha cha Tsh. **26,227,930,053.31** kilitengwa kwa ajili ya utekelezaji miradi ya maji katika Mkoa wa Ruvuma. Kiasi cha fedha kilichotolewa ni Tsh.**6,159,379,061.48** ambapo fedha iliyotumika ni Tsh. **5,821,317,694.08**

Hali ya utekelezaji wa miradi ni kama inavyonesha katika jedwali hapa chini

Na.	Wilaya	Jina la mradi	Fedha idhinishwa	Fedha zilizoletwa	Fedha zilizotumika	Hatua ya utekelezaji	Maelezo kama yapo
1	Mbinga	Ujenzi wa mradi wa maji Matiri	947,006,156.67	369,780,000.00	369,780,000.00	Mradi uko hatua za mwisho (85%),unatoa huduma.	Unaendelea kujengwa
2	Mbinga	Ujenzi wa mradi wa maji Kitura	943,175,205.00	141,476,280.00	141,476,280.00	Mradi uko (30%), unatoa huduma.	Mkandarasi amelipwa fedha ya awali.
3	Mbinga	Ujenzi wa mradi wa maji Ntunduwaro	250,000,000.00	120,000,000.00	104,014,900.00	Mradi uko (75%), unatoa huduma	Unaendelea kujengwa
4	Mbinga	Ujenzi wa mradi wa maji Kambarage	2,884,478,730.00.	432,671,809.00	432,671,809.00	Mradi uko asilimia 15	Mkandarasi amelipwa fedha ya awali.
5	Mbinga	Upanuzi wa mradi wa maji Amanimakolo	1,695,868,516.80	0.00	0.00	Maandalizi ya kazi yanaendelea.	Mkandarasi amekabidhiwa eneo la kazi.
6	Mbinga	Ujenzi wa mradi wa maji Mkwaya	375,139,800.00	0.00	0.00	Mradi uko asilimia 15	Mradi unaendelea kutelezwa.

Na.	Wilaya	Jina la mradi	Fedha idhinishwa	Fedha zilizoletwa	Fedha zilizotumika	Hatua ya utekelezaji	Maelezo kama yapo
7	Mbinga	Ujenzi wa mradi wa maji Langiro asili	400,000,000.00	0.00	0.00	Manunuzi yanaendelea	Mchakato wa ununuzi wa bomba unaendelea.
8	Mbinga	Ujenzi wa mradi wa maji Kilindi na Barabara	300,000,000.00	0.00	0.00	Utafutaji wa chanzo na usanifu	
9	Mbinga	Ujenzi wa mradi wa maji Pachasita na Lipembe	462,662,071.00	0.00	0.00	Manunuzi yanaendelea	
10	Mbinga	Ujenzi wa mradi wa maji Ngima	253,988,179.00	0.00	0.00	Manunuzi yanaendelea	Mchakato wa ununuzi wa bomba unaendelea
11	Mbinga	Ujenzi wa mradi wa maji Linda	450,000,000.00	0.00	0.00	Manunuzi yanaendelea	
12	Mbinga	Ujenzi wa mradi wa maji Tukuzi	450,000,000.00	0.00	0.00	Usanifu unaendelea	
13	Mbinga	Ujenzi wa mradi wa maji Mtama	400,000,000.00	0.00	0.00	Manunuzi yanaendelea	
14	Mbinga	Ujenzi wa mradi wa maji Kipololo	400,000,000.00	0.00	0.00	Utafutaji wa chanzo unafanyika na usanifu	
15	Mbinga	Ujenzi wa chujio la maji Kigonsera/Mkako	300,000,000.00	0.00	0.00	Manunuzi yanaendelea	
16	Songea	Mradi wa maji Kijiji cha Lwangweni	618,000,000.00	618,000,000	618,000,000	Umekamilika kwa 100%	Mradi unatoa huduma kwa wananchi

Na.	Wilaya	Jina la mradi	Fedha idhinishwa	Fedha zilizoletwa	Fedha zilizotumika	Hatua ya utekelezaji	Maelezo kama yapo
17	Songea	Mradi wa maji Kijiji cha Lipaya	1,936,886,234.85	874,736,718.2	874,736,718.2\	Umekamilika kwa 99%	Mradi unaendelea na unatoa huduma kwa wananchi
18	Songea	Mradi wa maji Kijiji cha Lipokela	734,744,190.00	466,653,195.35	466,653,195.35	Umekamilika kwa 89%	Mradi unaendelea bado haujaanza kutoa huduma ya maji
19	Songea	Mradi wa maji Kijiji cha Kizuka	730,430,013.00	366,422,154.65	366,422,154.65	Umekamilika kwa 85%	Mradi unaendelea bado haujaanza kutoa huduma ya maji
20	Songea	Mradi wa maji Mtyangimbole	5,565,324,305.08	834,798,645.76	834,798,645.76	Umekamilika kwa 65%	Mradi unaendelea bado haujaanza kutoa huduma ya maji
21	Songea	Mradi wa maji Kijiji cha Lutukila na Ndelenyuma	1,614,363,301.70	562,110,151.38	562,110,151.38	Umekamilika kwa 55%	Mradi unaendelea bado haujaanza kutoa huduma ya maji
22	Nyasa	Ukarabati wa mradi wa maji Ng’ombo	130,000,000	0.00	0.00	Mradi umefanyiwa mapitio ya usanifu	Mradi umefanyiwa mapitio ya usanifu
23	Nyasa	Ukarabati wa mradi wa maji Lunyele	280,000,000	0.00	0.00	Mradi umefanyiwa mapitio ya usanifu	Mradi umefanyiwa mapitio ya usanifu
24	Nyasa	Mradi wa maji Mbuyula - Ndengele	649,864,237.30	0.00	0.00	Mradi umefaniwa mapitio ya usanifu na umepata kibali cha utekelezaji	Mradi umefaniwa mapitio ya usanifu na umepata kibali cha utekelezaji
25	Nyasa	Mtupale	445,000,000.00	100,000,000	0.00	Utekelezaji umefikia 5%	Utekelezaji unaendelea
26	Nyasa	Mitomoni, Mkalawa, Uhuru, Mipotopoto	944,000,000.00	0.00	0.00	Mradi upo hatua ya usanifu	Mradi upo hatua ya usanifu

Na.	Wilaya	Jina la mradi	Fedha idhinishwa	Fedha zilizoletwa	Fedha zilizotumika	Hatua ya utekelezaji	Maelezo kama yapo
27	Nyasa	Mbanga	808,800,000.00	0.00	0.00	Usanifu wa mradi umekamilika	Usanifu wa mradi umekamilika
28	Nyasa	Luhangarasi, Luhindo	150,000,000.00	0.00	0.00	Utekelezaji bado haujanza	Utekelezaji bado haujaanza
29	Nyasa	Liuli	10,000,000.00	0.00	0.00	Utekelezaji umefikia 95%	Utekelezaji unaendelea
30	Nyasa	Lituhi	15,000,000.00	0.00	0.00	Utekelezaji umefikia 68%	Utekelezaji unaendelea
31	Nyasa	Nangombo - Kilosa	431,135,960.00	0.00	0.00	Utekelezaji umefikia 8%	Utekelezaji unaendelea
32	Nyasa	Malungu	322,374,419.00	0.00	0.00	Utekelezaji umefikia 75%	Utekelezaji unaendelea
33	Nyasa	Ngumbo	419,543,568.00	328,000,000.00	328,000,000.00	Utekelezaji wa awamu ya I umekamilika. Awamu ya II unaendelea (10%)	Utekelezaji unaendelea kwa awamu ya II
34	Nyasa	Puulu - Songambele	200,000,000.00	0.00	0.00	Utekelezaji umefikia 12%	Utekelezaji unaendelea
35	Nyasa	Utafutaji wa vyanzo vya maji na usanifu wa miradi ya maji (Kikole,Lindi, Kigongo, Lumeme, Mtetema, Kihurunga, Mpepo, Ndonga, Malamala, Luhangarasi, Kimbango, Luhindo,Lunyele)	267,019,825.00	28,617,000.00	18,000,000.000	Kazi ya utafutaji wa vyanzo vya maji na usanifu wa miradi ya maji imefanyika (Mbanga, Kikole,Lindi Kigongo, Lumeme, Lunyele, , Mitomoni, Konganywita, Mkalawa, Mbuyula,)	Utekelezaji unaendelea
36	Nyasa	Ukarabati wa mradi wa	130,000,000	0.00	0.00	Mradi umefanyiwa mapitio	Mradi umefanyiwa mapitio ya

Na.	Wilaya	Jina la mradi	Fedha idhinishwa	Fedha zilizoletwa	Fedha zilizotumika	Hatua ya utekelezaji	Maelezo kama yapo
		maji Ng'ombo				ya usanifu	usanifu
37	Namtumbo	Mradi wa Maji Luhimbalilo-Naikesi	179,476,334.00	127,974,154.14	127,974,154.14	Utekelezaji umefikia 70%	Kiasi cha fedha kilichotumika ni kwaajili ya Malipo ya Awali(Advance payment) na Utekelezaji wa mradi unaendelea
38	Namtumbo	Mradi wa Maji Likusanguse	300,000,000.00	300,000,000.00	109,167,042.60	Utekelezaji umefikia 78%	Kiasi cha fedha kilichotumika ni kwaajili ya Malipo ya Awali(Advance payment) na Utekelezaji wa mradi unaendelea
39	Namtumbo	Mradi wa Maji Mchomoro	320,138,953.00	320,138,953.00	320,138,953.00	Utekelezaji umefikia 5%	Kiasi cha fedha kilichotumika ni kwaajili ya Malipo ya Awali(Advance payment) na Utekelezaji wa mradi unaendelea
40	Namtumbo	Mradi wa Maji Msisima-Mnalawi	168,000,000.00	168,000,000.00	147,373,690.00	Utekelezaji umefikia 10%	Kiasi cha fedha kilichotumika ni kwaajili ya Malipo ya Awali(Advance payment) na Utekelezaji wa mradi unaendelea
41	Tunduru	Ukarabati wa Mradi wamaji Namwinyu	535,038,783.91	0.00	0.00	Mradi upo kwenye hatua za kupata fundi na ununuzi wa malighafi	Taratibu za manunuzi zinaendelea
42	Tunduru	Ujenzi wa Mradi wa maji Hulia	300,000,000.00	0.00	0.00	Utekelezaji umefikia 15%	Utekelezaji unaendelea
43	Tunduru	Ujenzi wa mradi wa maji Tuwemacho	150,000,000.00	0.00	0.00	Utekelezaji umefikia 10%	Utekelezaji unaendelea

Na.	Wilaya	Jina la mradi	Fedha idhinishwa	Fedha zilizoletwa	Fedha zilizotumika	Hatua ya utekelezaji	Maelezo kama yapo
44	Tunduru	Ujenzi wa mradi wa majiMsinji	250,000.000.00	0.00	0.00	Utekelezaji bado haujaanza	
45	Tunduru	Ujenzi wa Mradi wa maji Misechela	200,000,00.00	0.00	0.00	Utekelezaji umefikia 15%	Utekelezaji unaendelea
46	Tunduru	Ujenzi wa Mradi wa maji Nakapanya	150,000,000.00	0.00	0.00	Mradi upo kwenye hatua za kupata fundi na ununuzi wa malighafi	Taratibu za manunuzi zinaendelea
47	Tunduru	Ujenzi wa Mradi wa maji Masonya	94,950,000.00	0.00	0.00	Utekelezaji umefikia 80%	Utekelezaji unaendelea
JUMLA KUU			**26,227,930,053.31**	**6,159,379,061.48**	**5,821,317,694.08**		

3 .0 MAFANIKIO YALIYOPATIKANA KWA UTEKELEZAJI WA MIRADI YA MAJI

Mkoa wa Ruvuma umepata mafanikio yafuatayo kupitia utekelezaji wa miradi ya maji kama ifuatavyo

i. Kuongeza huduma ya upatikanaji wa Maji kutoka asilimia **58.4**, mwaka 2018 hadi kufikia asilimia **70**, mwaka **2023**
ii. Kuongeza huduma ya maji kutoka watu **891,616**, mwaka **2018** hadi kufikia watu **1,035,325**, mwaka **2023**
iii. Kuongezeka kwa vijiji vyenye huduma ya maji hadi kufikia vijiji **366** kati ya vijiji **533** vya Mkoa wa Ruvuma.

4. CHANGAMOTO NA UTATUZI WA CHANGAMOTO ZINAZOIKABILI SEKTA YA MAJI KWA MKOA WA RUVUMA

Sekta ya maji Mkoa wa Ruvuma inakabiliwa na changamoto zifuatazo: -

Na	CHANGAMOTO	MIKAKATI YA UTATUZI WA CHANGAMOTO
1	Uchelewashaji wa malipo ya Wakandarasi.	Tunaendelea kuwasiliana na Wizara ya maji kupitia RUWASA Makao Makuu kuwalipa Wakandarasi kwa wakati ili kukamilisha miradi kwa wakati na kutoa huduma iliyokusudiwa
2	Uhalibifu wa mazingira unachangia kwa kiasi kikubwa uharibifu wa vyanzo vya maji na kupelekea kuwa na upungufu wa maji katika vyanzo vingi vya maji hasa wakati wa kiangazi,	Kuelimisha wananchi kuacha shughuli za kibinadamu karibu na maeneo ya vyanzo vya maji.
3	Uendeshaji wa miradi ya maji hasa kwenye eneo la kuchangia huduma ya maji, wananchi kuwa na mwitikio mdogo wa kuchangia huduma ya maji hasa kulipia.	Kuendelea kuelimisha jamii juu ya uchangiaji wa huduma ya maji hasa kwa kulipia gharama za matumizi ya maji kulingana na bei elekezi (ukomo)

8.6 MAMLAKA YA MAJI SAFI NA USAFI WA MAZINGIRA SONGEA (SOUWASA)

TAARIFA YA UTEKELEZAJI WA MIRADI YA MAENDELEO KWA MWAKA WA FEDHA 2022/2023

1. Utangulizi

Manispaa ya Songea ina wakazi wapatao **286,285** kwa mujibu wa takwimu za Sensa ya Taifa iliyofanyika mwaka 2022. Manispaa inakadiriwa kuwa na Wakazi **296,305**

katika mwaka 2023. Wakazi **260,733** wanapata huduma ya maji sawa na asilimia **88.0.** Mahitaji ya maji ni wastani wa lita milioni **20.593** kwa siku mwaka **2023** katika maeneo yote ya Manispaa. Uzalishaji wa maji ghafi ni wastani wa mita za ujazo **9,170** kwa siku. Jumla ya maunganisho ya maji safi ni **22,465**. Wastani wa upatikanaji wa huduma ya Majisafi ni saa **23.15** kwa siku. Mamlaka inatekeleza miradi ya maji mijini ili kiwango cha utoaji huduma kifikie asilimia **95** ifikapo mwaka 2025 kama ilani ya chama tawala inavyoelekeza

Katika mwaka wa fedha 2022/2023, jumla ya miradi mitano yenye thamani ya TZS **2,238,297,690.60** iliidhinishwa kutekelezwa na fedha kiasi cha TZS **1,372,742,627.50** kilitolewa na Wizara ya Maji kwa Mamlaka kama inavyooneshwa katika jedwali lifuatalo:

Na	Jina la Mradi	Fedha zilizoidhinishwa	Fedha zilizotolewa	Fedha zilizotumika	Hatua ya utekelezaji	Maelezo
1.	Mradi wa Maboresho ya Uzalishaji Maji katika Mji wa Mbinga	322,743,300.00	322,743,300.00	322,743,300.00	100%	Mradi umekamilika
2.	Mradi wa Upanuzi wa Mtandao wa Maji Safi Katika Mji wa Tunduru	596,972,005.50	140,660,965.00	140,660,965.00	100%	Mradi umekamilika
3	Mradi wa Maboresho ya Uzalishaji Maji Katika Mji wa Tunduru	355,080,000.00	53,262,000.00	53,262,000.00	60%	Mradi Unaendelea
4	Mradi wa Upanuzi wa Mtandao wa Maji Safi Eneo la Mwengemshindo Katika Manispaa ya Songea	547,521,500.00	530,004,000.00	530,004,000.00	100%	Mradi umekamilika
5	Ujenzi wa Mradi wa Maji Eneo la Viwanda Lilambo Katika Manispaa ya Songea	415,980,885.10	326,072,362.50	326,072,362.50	100%	Mradi umekamilika
Jumla		**2,238,297,690.60**	**1,372,742,627.50**	**1,372,742,627.50**		

Taarifa ya utekelezaji wa miradi ya maendeleo kwa mwaka wa fedha 2023/2024 kwa kuishia Desemba 2023

Mamlaka inatekeleza miradi ya maji kama ilivyoainishwa katika jedwali lifuatalo:

Na	Jina la Mradi	Fedha idhinishwa	Fedha zilizotolewa	Fedha zilizotumika	hatua ya utekelezaji	Maelezo
1.	Ujenzi wa Mradi wa Maji Eneo la Subira Katika Manispaa ya Songea	1,168,863,390.00	175,329,508.50	175,329,508.50	40%	Mradi Unaendelea
2.	Mradi wa kimkakati wa miji 28 katika Mji wa Songea	145,773,015,609.69	21,865,952,341.45	21,865,952,341.45	0%	Mradi umeanza tarehe 2 Januari 2024

2. Changamoto

i. Miradi kutokamilika kwa wakati kutokana na upatikanaji wa fedha

ii. Chanzo cha maji cha bwawa kilichoainishwa katika mkataba wa utekelezaji wa Mradi wa miji 28 kutokidhi mahitaji ya mji wa Songea

3. Utatuzi wa Changamoto

i. Mamlaka imekuwa ikiwasiliana na kuikumbusha Wizara ya maji kuhusu kutolewa kwa fedha za miradi ili ikamilike kwa wakati

ii. Mamlaka kwa kushirikiana na Bonde la mto Ruvuma na Pwani ya Kusini, Wizara ya Maji na Wananchi imepata chanzo cha maji cha mto Njuga katika eneo la Kijiji cha Kikunja kilichopo katika Halmashauri ya Wilaya ya Songea

8.7 TAARIFA YA OFISI YA ARDHI MKOA WA RUVUMA.

UTANGULIZI

Ofisi ya Ardhi Mkoa wa Ruvuma ilianzishwa mnamo mwezi Machi, 2020. Uanzishwaji waOfisi hizi ni moja ya mikakati ya Serikali kusogeza huduma karibu na wananchi ili kukabiliana na changamoto za Sekta hii na kukidhi mahitaji ya huduma za ardhi za Kupanga miji na vijiji, Uthamini,Upimaji, Umilikishaji na Usajili wa Hati na Nyaraka mbalimbali. Awali huduma hizi zilikuwa zinatolewa katika Ofisi ya ardhi Kanda ya Kusini (Mtwara) hivyo, wananchi walilazimika kusafiri umbali wa zaidi ya kilomita mia sita kufuata huduma hizi ambazo kwa sasa zinatolewa Ofisi ya Kamishna wa Ardhi Mkoa wa Ruvuma.

2.0 KAZI ZILIZOFANYIKA KWA MWAKA WA FEDHA 2022/2023 NA MWAKA WA FEDHA 2023/2024 KUANZIA JULAI,2023 HADI DISEMBA,2023

Ofisi ya Ardhi Mkoa inaendelea kusimamia na kutekeleza kazi za upangaji, upimaji, umilikishaji, uthamini, usajili wa Hati na nyaraka mbalimbali, utatuzi wa migogoro ya Ardhi na ukusanyaji wa maduhuli ya serikali kama ilivyoainishwa hapo chini;

UPIMAJI WA VIWANJA NA MASHAMBA

Kwa mwaka wa fedha 2022/2023, jumla ya viwanja **9300** na mashamba **06** yamepimwa katika maeneo ya mijini na vijijini kwa ajili ya makazi na matumizi mengine kwa mchanganuo ufuatao:

Viwanja na Mashamba yaliyopimwa

NA	HALMASHAURI	VIWANJA		MASHAMBA	
		IDADI	GHARAMA ILIYOTUMIKA	IDADI	GHARAMA ILIYOTUMIKA
1	Songea Manispaa	4484	448,000,000.00	0	0
2	Songea DC	224	22,400,000.00	2	1,290,000.00
3	Mbinga Mji	412	41,200,000.00	0	0
4	Mbinga DC	798	79,800,000.00	3	1,935,000.00
5	Tunduru	2686	268,600,000.00	0	0
6	Madaba	264	26,400,000.00	1	645,000.00
7	Nyasa	372	37,200,000.00	0	0
8	Namtumbo	60	6,000,000.00	0	0
JUMLA		**9,300**	**930,000,000.00**	**6**	**3,870,000.00**

Pia katika kipindi cha kuanzia Julai hadi Disemba 2023, jumla ya Viwanja **2988** na mashamba **08** yamepimwa katika maeneo ya mijini na vijijini kwa ajili ya makazi na matumizi mengine. Aidha, jumla ya mipaka ya vijiji **45** imepimwa kama ilivyoanishwa katika jedwali hapo chini:

NA	HALMASHAURI	VIWANJA		MASHAMBA		MIPAKA YA VIJIJI	
		IDADI	GHARAMA ILIYOTUMIKA	IDADI	GHARAMA ILIYOTUMIKA	IDADI	GHARAMA ILIYOTUMIKA
1	Songea Manispaa	1258	125,800,000	0	0	0	0
2	Songea	122	12,200,000	1	645,000	0	0
3	Mbinga Mji	199	19,900,000	0	0	0	0
4	Mbinga	262	26,200,000	0	0	16	64,000,000
5	Tunduru	209	20,900,000	4	2,580,000	29	116,000,000
6	Madaba	614	61,400,000	3	1,935,000	0	0
7	Nyasa	190	19,000,000	0	0	0	0
8	Namtumbo	134	13,400,000	0	0	0	0
JUMLA		**2988**	**298,800,000**	**6**	**5,160,000**	**45**	**180,000,000**

MIPANGO MIJI NA VIJIJI

Kwa mwaka wa fedha 2022/2023 jumla ya michoro **43** ya Mipangomiji yenye jumla ya viwanja **20,189** vya matumizi mbalimbali kutoka Mamlaka za upangaji ilipokelewa, kukaguliwa na kuidhinishwa. Aidha jumla ya viwanja **1,577** vimerasimishwa. Mchanganuo wa taarifa hii ni kama unavyoonekana hapa chini:

Na	Halmashauri	Idadi ya Michoro ya Mipango Miji	Idadi ya viwanja vilivyopangwa	Viwanja vilivyorasimishwa
1	Mbinga DC	9	4,181	0
2	Mbinga TC	7	3,035	0
3	Namtumbo DC	5	1,391	0
4	Nyasa DC	0	0	382
5	Madaba DC	0	0	0
6	Songea DC	1	145	0
7	Songea MC	17	8,341	1,195
8	Tunduru DC	4	3,096	0
	JUMLA	**43**	**20,189**	**1,577**

Aidha kwa mwaka wa fedha 2023/2024 katika kipindi cha kuanzia Julai 2023 hadi Disemba,2023 jumla ya michoro **39** ya Mipangomiji yenye jumla ya viwanja **11,958** vya matumizi mbalimbali kutoka Mamlaka za upangaji ilipokelewa, kukaguliwa na kuidhinishwa, aidha jumla ya viwanja **778** vimerasimishwa**.** Mchanganuo wa taarifa hii ni kama unavyoonekana hapa chini: -

Na	Halmashauri	Idadi ya Michoro ya Mipangomiji	Idadi ya viwanja vilivyopangwa	Idadi ya Viwanja vilivyorasimishwa
1	Mbinga DC	3	121	0
2	Mbinga TC	9	3,570	647
3	Namtumbo DC	2	156	0
4	Nyasa DC	3	1,098	131
5	Madaba DC	11	3,790	0
6	Songea DC	0	0	0
7	Songea MC	8	1,603	0
8	Tunduru DC	3	1,620	0
	JUMLA	**39**	**11,958**	**778**

UMILIKISHWAJI ARDHI NA USAJILI WA HATI

Kwa mwaka wa fedha 2022/2023, jumla ya miamala **1,455** ikiwemo ya rehani na uhamisho wa milki imesajiliwa pamoja na Hati Milki **1,349** zimeandaliwa na kusajiliwa. Pia kuanzia Julai 2023 hadi Disemba 2023 jumla ya miamala **614** ikiwemo ya rehani na uhamisho wa milki imesajiliwa pamoja na Hati Milki **1003** zimeandaliwa na kusajiliwa. Jedwali hapo chini linatoa mchanganuo wa utekelezaji Hatimiliki kwa mwaka 2022/2023 pamoja na mwaka wa fedha 2023/2024 kuanzia tarehe 1 Julai hadi Disemba 2023.

NA	HALMASHAURI	IDADI YA HATI	
		2022/2023	JULAI-DISEMBA 2023
1	Mbinga DC	127	48
2	MbingaTC	215	197
3	Songea MC	578	351
4	Namtumbo DC	50	36
5	Madaba DC	64	38
6	Songea DC	39	207
7	Nyasa DC	146	25
8	Tunduru DC	130	101
	JUMLA	**1349**	**1,003**

UTHAMINI

Kwa mwaka wa fedha 2022/2023 jumla ya taarifa za Uthamini 425 za madhumuni mbalimbali zenye thamani ya Tshs. 75,126,199,500/= zimeidhinishwa. Aidha kwa kipindi cha kuanzia Julai, 2023 hadi Disemba,2023 jumla ya taarifa za Uthamini 1,326 za madhumuni mbalimbali zenye thamani ya Tshs**. 22,800,000,000/=** zimeidhinishwa. Jedwali hapo chini limeanisha taarifa zilizoidhinishwa;-

NA.	HALMASHAURI	2022/2023	JULAI 2023 HADI NOVEMBA 2023
1.	Songea Manispaa	126	807
2.	Songea DC	10	64
3.	Mbinga Mji	40	92
4.	Mbinga DC	7	0
5	Tunduru DC	8	3
6	Madaba DC	7	53
7	Nyasa DC	10	162
8.	Namtumbo DC	7	26
9.	Makampuni Binafsi	210	119
JUMLA		**425**	**1,326**

MIGOGORO YA ARDHI

Ofisi ya Ardhi Mkoa imepokea na kushughulikia migogoro ya Ardhi mbalimbali inayohusu mipaka ya Kijiji na Kijiji, mipaka ya Vijiji na maeneo ya Uhifadhi, Hivyo migogoro 37 kati ya maeneo ya hifadhi na mipaka ya vijiji imetatuliwa. Migogoro mingine iliyotatuliwa ni migogoro inayotokana na ucheleweshwaji wa ulipaji wa fidia kwa wananchi ikiwemo eneo la Mwengemshindo lililotwaliwa na EPZA, migogoro kati ya wamiliki wa ardhi na Halmashauri pamoja na migogoro kati ya Taasisi na Taasisi.

Aidha Mhe.Mkuu wa Mkoa ameunda kamati maalumu ya kusikiliza na kushughulikia malalamiko na migogoro ya ardhi katika Mkoa wa Ruvuma. Ambapo jumla ya wananchi 76 wenye malalamiko na migogoro ya ardhi wamehudumiwa

MAKUSANYO YA MADUHULI YA SERIKALI

Ofisi ya Ardhi ya Mkoa wa Ruvuma imeendelea kuhamasisha ukusanyaji wa maduhuli ya Serikali kwa kushirikiana na Halmashauri zote za Mkoa wa Ruvuma. Katika mwaka wa fedha 2022/2023, Mkoa wa Ruvuma ulipangiwa lengo la kukusanya jumla ya **Tshs. 3,000,000,000/=** ambapo hadi kufikia tarehe 30 Juni, 2023, jumla ya Tshs. **1,669,902,120/=** zilikusanywa sawa na asilimia **55.7** ya lengo.

Aidha katika mwaka wa fedha 2023/2024 Mkoa umepangiwa kukusanya jumla ya Tshs. **3,680,000,000/=.** Hadi kufikia tarehe 30 Disemba 2023, jumla ya Tshs. **760,532,163.49/=** zimekusanywa kutokana na Kodi ya pango la Ardhi na tozo mbalimbali za Ardhi sawa na asilimia **20.7.** Mikakati ya kuongeza makusanyo ya kodi ya Ardhi pamoja na maduhuli mengine yatokanayo na Ardhi ikiwemo kutoa elimu ya ulipaji kodi, kuandaa na kusambaza ankara za umilikishaji na kutoa Hati za madai ya kodi inaendelea katika Halmashauri zote kama ilivyoelekezwa na Wizara**.**

3.0 MRADI WA UBORESHAJI WA MILKI SALAMA (LAND TENURE IMPROVEMENT PROJECT - LTIP)

Mradi huu unatekelezwa na Wizara ya Ardhi, Nyumba na Maendeleo ya Makazi katika Halmashauri ya Wilaya ya Mbinga ambayo ni miongoni mwa Halmashauri saba (7) nchini zilizochaguliwa kutekeleza mradi wa aina hii na ulianza rasmi kutekelezwa mapema mwezi Februari 2023. Hadi kukamilika kwake Mradi huu unatarajia kufanikisha uandaaji wa mipango ya matumizi ya ardhi ya vijiji 103 na kutoa Hati milki za kimila 44,000 kwa wnanchi wa Halmashauri ya Wilaya ya Mbinga.

Hadi kufikia mwezi Disemba, 2023 mradi umeshafanya utekelezaji katika maeneo muhimu yafuatayo;

i. Kuandaa mpango wa matumizi ya ardhi wa Wilaya ya Mbinga (District Land Use Framework Project - DLUFP).
ii. Mipango ya matumizi ya ardhi ya vijiji 34 imefanyika
iii. Migogoro ya mipaka ya vijiji 14 imetatuliwa
iv. Mipaka ya vijiji 24 imeuhishwa na kupimwa upya
v. Vipande vya ardhi 28,406 vimetambuliwa na kupandishwa kwenye mfumo

wa ILMIS

vi. Mipango kina ya vitovu ya Kijiji kimoja (01) imefanyika

vii. Elimu ya sheria za ardhi, Mazingira na Utawala kwa vijiji 40 imetolewa.

4.0 HITIMISHO

Kwa namna ya pekee tunatoa shukrani za dhati kwa Ofisi ya Mkuu wa Mkoa wa Ruvuma kwa kuendelea kutupa ushirikiano tangu Ofisi ya Ardhi ya Mkoa wa Ruvuma ianzishwe. Tunawashukuru pia, Wakuu wote wa Wilaya na Wakurugenzi wote wa Halmashauri zote za Mkoa wa Ruvuma, Shirika la Nyumba la Taifa (NHC), wadau mbalimbali, Taasisi mbalimbali pamoja na watumishi wote wa Halmashauri zote za Mkoa wa Ruvuma pamoja na watu binafsi kwa ushirikiano wanaoendelea kutupatia tangu kuanzishwa rasmi kwa Ofisi ya Ardhi Mkoa, tunawashukuru sana. Tunaomba tuendeleena ushirikiano huu.

8.8 MAMLAKA YA VITAMBULISHO VYA TAIFA - MKOA WA RUVUMA

TAARIFA YA UTEKELEZAJI WA SHUGHULI ZILIZOTEKELEZWA NA MAMLAKA YA VITAMBULISHO VYA TAIFA MKOA WA RUVUMA KATIKA KIPINDI CHA MWAKA WA FEDHA 2022/2023 NA JULAI –DISEMBA 2023

Ofisi za Mamlaka ya Vitambulisho vya Taifa Mkoa wa Ruvuma zinahusika na utambuzi na usajili wa wananchi na wageni wakaazi wanaoishi ndani ya Mkoa wa Ruvuma.

1. Kwa mwaka wa fedha 2022/2023 kama Mamlaka tulikuwa na lengo la kuwasajili wananchi 37,067 ambapo kwa Wilaya ya Songea wananchi 11, 706, Mbinga wananchi 8,916, Namtumbo wananchi 5,413, Nyasa wananchi 3,333 na Tunduru wananchi 7,698.

Hadi kufikia tarehe 30/60/2023 Mamlaka tuliweza kuwasajili wananchi 19,597 sawa na asilimia 53%.

Kwa mwaka wa fedha 2022/2023 tulipokea na kugawa Vitambulisho vya Taifa 636.

Taarifa za kila Wilaya ni kama zilivyo kwenye jedwali hapo chini:

S/N	WILAYA	LENGO LA USAJILI	WALIOSAJILIWA	VITAMBULISHO VILIVYOGAWIWA
1	SONGEA	11,706	5,429	398
2	MBINGA	8,916	8,148	93
3	NYASA	3,333	668	118
4	NAMTUMBO	5,413	3,594	18
5	TUNDURU	7,698	1,758	9
	JUMLA	**37,067**	**19,597**	**636**

2. Shughuli zilizotekelezwa na ofisi za NIDA katika kipindi cha Julai – Disemba 2023 ni kama ifuatavyo.

Wananchi waliosajiliwa katika kipindi hicho kwa Mkoa wa Ruvuma ni 10.389 sawa na asilimia 29% katika lengo la kuwasajili Wananchi 35,800 zoezi ambalo bado linaendelea.

Vitambulisho vilivyozalishwa na kusambazwa katika kata mbalimbali ndani ya Mkoa wa Ruvuma ni **453,867** ambapo kati ya hiyo idadi ni Vitambulisho **196,923** ambavyo vimeshachukuliwa na wananchi na zoezi la ugawaji wa vitambulisho bado linaendelea katika ngazi ya mitaa na vijiji.

Taarifa za kila Wilaya ni kama zilivyo kwenye jedwali hapo chini

S/N	WILAYA	LENGO LA USAJILI	WALIOSA JILIWA	VITAMBULISHO VILIVYOSAMBAZWA NGAZI YA MITAA/VIJIJI	VITAMBULISHO VILIVYOCHUKULIWA NA WANANCHI
1	SONGEA	8700	5,992	139,321	39,120
2	MBINGA	8400	1196	107,577	61,518
3	NYASA	6300	1628	37,617	11,555
4	NAMTUMBO	6400	614	60,461	33,730
5	TUNDURU	6000	959	108,891	51,000
	JUMLA	**35,800**	**10,389**	**453,867**	**196,923**

8.9 TAARIFA YA UTENDAJI KAZI WA OFISI YA AFISA MADINI MKAZI RUVUMA KWA KIPINDI CHA MWEZI JULAI HADI DISEMBA, MWAKA 2023/2024

1.0 UTANGULIZI

Ofisi ya Afisa Madini Mkazi Ruvuma inahudumia Mkoa wa Ruvuma wenye Wilaya tano (05). Aidha, Ofisi ya Afisa Madini Mkazi Ruvuma ina ofisi ndogo za madini katika maeneo ya Ngaka na Tunduru. Ofisi hizi zinasimamiwa na Maafisa Migodi Wakazi (*Mines Resident Officers – MROs*).

Ofisi ya Madini Mkoa wa Ruvuma imetekeleza kikamilifu kazi mbalimbali kama ifuatavyo;

i. Utoaji wa leseni za madini na vibali mbalimbali;
ii. Ukusanyaji wa maduhuli ya Serikali;
iii. Usimamizi wa masoko ya madini;
iv. Usimamizi wa uzalishaji na mauzo ya Makaa ya Mawe; na
v. Utoaji wa elimu kwa wachimbaji

2.0 UTOLEWAJI WA LESENI MBALIMBALI ZA MADINI

Kwa mujibu wa Sheria ya Madini Sura ya 123 leseni za madini zimegawanyika katika makundi yafuatayo; (1) Leseni za Utafutaji wa Madini, (2) Leseni za Uchimbaji wa Madini, (3) Leseni za Uchenjuaji, (4) Leseni za Uyeyushaji wa Madini, (5) Leseni za Usafishaji wa Madini na (6) Leseni za Biashara ya Madini.

- Kwa kipindi cha mwezi Julai hadi Disemba Mwaka 2023/2024 jumla ya leseni **21** za utafiti wa madini zilitolewa katika Mkoa wa Ruvuma.
- Kwa kipindi cha mwezi Julai hadi Disemba Mwaka 2023/2024 jumla ya leseni **02** za uchenjuaji wa madini (*Processing Licence*) zilitolewa katika Mkoa wa Ruvuma.
- Hakuna leseni ya uchimbaji mkubwa *(Special Mining Licence SML)* iliyotewa kwa kipindi cha Mwezi Julai hadi Disemba Mwaka wa Fedha 2023/2024. Katika Mkoa wa Ruvuma kuna **leseni Moja** ya Uchimbaji Mkubwa wa madini ya Urani iliyotolewa **Mwaka 2013** iliyopo katika Halmashauri ya Wilaya ya Namtumbo inayomilikiwa na kampuni ya Mantra.
- Leseni **Tatu (03)** za uchimbaji wa kati wa madini *ML (Mining License)* zilitolewa katika kipindi cha kuanzia mwezi Julai mpaka Disemba kwa Mwaka wa Fedha 2023/2024. Hadi sasa kuna **leseni 8** za uchimbaji wa kati wa madini katika Mkoa wa Ruvuma. Leseni hizo ni ML 439/2011 na ML610/2020 zinazomilikiwa na Kampuni ya Tancoal Energy Ltd, ML 617/2019 na ML618/2019 zinazomilikiwa na kampuni ya Ruvuma Coal Ltd na ML 697/2023 inayomilikiwa na kampuni ya Aria Commodity Finance Fund Tz Ltd, ML724/2023, ML725/2023 na ML726/2023 zinazomilikiwa na Jitegemee Holdings Company Limited.
- Kwa upande wa leseni za uchimbaji mdogo wa madini *(Primary Mining Licence-PMLs)* **Jumla ya leseni 327** zimetolewa tangu Mwezi Julai hadi Disemba kwa Mwaka wa Fedha 2023/2024. Leseni za uchimbaji mdogo hutolewa kwa raia wa Tanzania na hudumu kwa kipindi cha miaka saba na mmiliki wa leseni anaweza kuhuisha leseni yake.
- Pia kuna Leseni za biashara kubwa ya madini (Dealers) na Leseni za biashara ndogo ya madini (Brokers) ambazo hutolewa katika Ofisi ya Afisa Madini Mkazi Mkoa wa Ruvuma ambazo huisha uhai wake kila tarehe 30 Juni ya kila Mwaka. Kwa Mwezi Julai hadi Disemba Mwaka wa Fedha 2023/2024 jumla ya **leseni kubwa za biashara 106** zilitolewa na julma ya **leseni 29 za biashara ndogo** ya madini zilitolewa.

3.0 UKUSANYAJI WA MADUHULI YA SERIKALINI

Katika Mwaka wa Fedha 2023/2024, Ofisi ya Afisa Madini Mkazi Ruvuma ilipangiwa kukusanya jumla ya **Shilingi Bilioni Arobaini na Moja tu (41,000,000,000.00**). Kwa

Mwezi Julai mpaka Disemba Mwaka wa Fedha 2023/2024, Ofisi ilikusanya jumla ya **Shilingi Bilioni kumi na tatu Milioni mia moja ishirini na mbili Laki tatu na elfu tatu na Hamsini na Tisa Tu (13,122,303,059.00)** sawa na **asilimia 64%** ya lengo la kuanzia mwezi Julai hadi Disemba mwaka 2023/2024. Jedwali hapo chini linaonesha makusanyo ya kila mwezi kwa kipindi hicho.

Jedwali 1: Taarifa ya mwenendo wa makusanyo kwa kipindi cha Mwezi Julai hadi Disemba 2023.

Mwezi	**Makisio kwa Mwaka 2023/2024 (TZS)**	**Makusanyo Halisi Mwaka 2023/2024 (TZS)**	**% ya Makusanyo**
Jul-23	3,416,666,667	1,339,909,329	39%
Aug-23	3,416,666,667	2,989,675,356	88%
Sep-23	3,416,666,667	2,069,806,377	61%
Oct-23	3,416,666,667	2,794,188,161	82%
Nov-23	3,416,666,667	2,341,463,902	69%
Dec-23	3,416,666,667	1,587,259,934	46%
TOTAL	**20,500,000,000**	**13,122,303,059**	**64%**

4.0 USIMAMIZI WA MASOKO YA MADINI

Ofisi ya Madini Ruvuma inasimamia masoko mawili ya madini. Soko la Madini ya dhahabu na Vito lililopo Songea pamoja na Soko la Madini ya vito katika Wilaya ya Tunduru. Masoko haya yote yanasimamiwa kwa mujibu wa Sheria ya Madini Sura 123 na Kanuni za Masoko ya Madini za Mwaka 2019. **Jedwali Na. 2,** linaonyesha taarifa za madini yaliyouzwa kwa kipindi cha mwezi Julai hadi Disemba Mwaka wa Fedha 2023/2024.

Jedwali 2: Taarifa ya mauzo ya Madini katika Masoko ya Madini Ruvuma katika kipindi cha mwezi Julai hadi Disemba **Mwaka wa Fedha 2023/2024.**

AINA YA MADINI	**UZITO (kg)**	**THAMANI (TZS)**	**MRABAHA (TZS)**	**ADA YA UKAGUZI (TZS)**	**KODI YA HUDUMA (TZS)**
Vito vya Thamani	104,991.88	5,349,313,877.64	320,958,832.66	53,493,138.78	16,047,941.63
Dhahabu	30.61	4,323,242,514.00	259,394,550.84	43,232,425.14	12,969,727.54
Jumla	**105,022.49**	**9,672,556,391.64**	**580,353,383.50**	**96,725,563.92**	**29,017,669.17**

5.0 UZALISHAJI WA MADINI YA MAKAA YA MAWE

Uchimbaji na uuzaji wa makaa ya Mawe Mkoani Ruvuma ulianza mwaka 2011 kukiwa na Kampuni moja tu ambayo ni *Tancoal Energy Ltd*. Mwaka 2019 wadau wengi

walijitokeza na kufanya uwekezaji katika shughuli za Makaa ya Mawe kulikopelekea kuongezeka kwa uzalishaji wa madini hayo kuanzia mwaka 2020. Uzalishaji wa Madini ya Makaa ya Mawe hutoa mchango mkubwa kwenye maduhuli yanayokusanywa na Tume ya Madini Mkoani Ruvuma. Katika kipindi cha hivi karibuni, Makaa ya Mawe yamekuwa yakihitajika sana ulimwenguni kama chanzo cha nishati na hivyo kuwa moja ya chanzo kikubwa cha mapato ya Serikali. Kwa Mwezi Julai hadi Septemba Mwaka wa Fedha 2023/2024 kiasi cha **Tani 1,356,249.84** kiliuzwa kikiwa na thamani ya **USD 144,930,322.79** huku serikali ikikusanya kiwango cha mrabaha wa **USD 3,937,434.98** na ada ya ukaguzi **USD 914,034.68**. Madini haya huuzwa ndani ya nchi, nchi zinazotuzunguka, barani Ulaya na Asia kupitia bandari ya Mtwara na Dar es Salaam.

Jedwali 4: Taarifa ya mauzo ya Madini ya Makaa ya Mawe katika kipindi cha kuanzia Mwezi Julai, 2023 hadi Disemba, 2023 katika Mkoa wa Ruvuma.

MWEZI	UZITO(T)	THAMANI (USD)	MRABAHA (USD)	ADA YA UKAGUZI (USD)
Jul-23	114,095.48	16,008,532.03	348,903.95	160,085.32
Aug-23	220,147.40	28,998,022.54	702,118.10	163,725.59
Sep-23	305,815.87	38,175,155.73	972,415.28	164,434.75
Oct-23	271,484.86	31,526,300.61	765,929.38	169,349.31
Nov-23	275,365.33	30,041,364.43	743,550.79	138,041.69
Dec-23	169,340.90	21,888,537.71	518,331.25	156,335.94
JUMLA	**1,356,249.84**	**166,637,913.05**	**4,051,248.75**	**951,972.6**

6.0 MCHANGO WA SEKTA YA MADINI MKOA WA RUVUMA

Kwa kipindi cha miaka mitano iliyopita Mkoa wa Ruvuma umeweza kuvutia na kupata wawekezaji wengi waliowekeza kwenye shughuli zinazohusiana na madini kama Uchimbaji wa Madini, Ununuzi wa Madini, Usafirishaji ya Madini na Uchenjuaji wa Madini. Ufuatao ni Mchango wa Sekta ya Madini katika Mkoa wa Ruvuma

iv. Kutoa ajira na hivyo kuongeza kipato kwa mtu mmoja mmoja na kupunguza utegemezi
v. Kuongeza fedha za kigeni nchini kutokana na madini hayo kuuzwa nchi za nje; na
vi. Kuongezeka kwa mapato ya Halmashauri mbalimbali yatokanayo na ushuru wa huduma unaotozwa kwenye madini yanayochimbwa.

7.0 CHANGAMOTO ZA SEKTA YA MADINI KATIKA MKOA WA RUVUMA

i. Uharibifu wa mazingira kwa kukata miti na kuharibu/kuchafua vyanzo vya maji.
ii. Mabadiliko ya Sheria ya Madini, Sura 123 yaliyofanyika kipindi cha Bajeti ya Nchi ya Mwaka wa Fedha 2023/2024 yaliyopunguza Mrabaha wa Madini ya Makaa ya Mawe kutoka asilimia tatu (3%) hadi asilimia moja (1%) kwa mauzo ya ndani ya Nchi;
iii. Ubovu wa barabara ya kutoka migodini (Tancoal, Jitegemee, Mbuyula n.k) kwenda kwenye vituo vya mauzo vilivyopo maeneo ya Mkeso na Amani Makolo, ubovu wa barabara unasababisha makampuni mengi kushindwa kufikia malengo ya uzalishaji;
iv. Kumekuwa na changamoto ya upimaji wa viwango vya ubora wa madini ya makaa ya mawe na kupata majibu kwa haraka.Changamoto hii imesababishwa na maabara zetu Nchini kukosa vyeti vya Ithibati na hivyo kusababisha sampuli za makaa ya mawe kupelekwa Afrika Kusini ambao ni washindani wetu wa biashara ya makaa ya mawe;
v. Kukosekana kwa teknolojia ya kisasa ya kuongeza ubora wa makaa ya mawe (*Wash Plants)* ili kuweza kushindana na soko la Dunia;
vi. Kushindwa kukusanya maduhuli kutokana na kuwepo na leseni chache zinazofanya kazi. Hii inatokana na wachimbaji wadogo kutokuwa na mitaji ya kutosha kwa ajili ya shughuli za uchimbaji;
vii. Uwepo wa leseni za utafiti na uchimbaji ambazo haziendelezwi;
viii. Uelewa mdogo wa taarifa za kijiolojia, utambuzi wa aina za madini, thamani yake na masoko ya madini jambo linalopelekea; na
ix. Kusimama kwa uzalishaji wa madini ya shaba katika eneo la Mbesa – Tunduru.

8.0 MIKAKATI YA KUPAMBANA NA CHANGAMOTO

i. Kuendelea kuhamasisha wachimbaji wa makaa ya mawe pamoja na wawekezaji wengine kuleta mitambo ya kuosha madini (*Wash Plants)* ili kuongeza ubora ambapo hadi sasa migodi ya Ruvuma Coal imeshafunga mitambo miwili ya kuoshea makaa ya mawe na BECCO inaendelea na taratibu za kusimika mtambo huo;
ii. Kusimamia kurudishwa kwa shughuli za mgodi wa TANCOAL Energy pamoja na wachimbaji wengine ili uzalishaji uweze kuongezeka;
iii. Kuendelea kutoa elimu ya Sheria ya Madini pamoja na Kanuni zake ili kuepusha migogoro katika maeneo ya uchimbaji wa madini na kupunguza kama sio kuondosha kabisa matukio ya utoroshaji na ukwepaji tozo za madini;

iv. Kuendelea kutoa *Default Notes* kwa mujibu wa Sheria kwa leseni zote zisizofanya kazi na kuzifuta ili kutoa nafasi kwa wachimbaji wenye nia ya kufanya uchimbaji wenye tija kwa serikali;
v. Ofisi kwa kushirikiana na *TANROADS* na Mkandarasi wa barabara ya Amani Makolo-Ruanda ili kuharakisha ujenzi wa barabara hiyo kukamililila mapema iwezekanavyo na
vi. Kuendelea kutoa huduma ya ugani kwa wachimbaji kwenye usimamizi wa utunzaji wa mazingira, kupunguza ajali na kuongeza uzalishaji kwenye uchimbaji.

8.10 TUME YA TAIFA YA UMWAGILIAJI - TAARIFA YA UMWAGILIAJI MKOA WA RUVUMA

Hali ya Kilimo cha Umwagiliaji Mkoa wa Ruvuma

Mkoa wa Ruvuma unakadiriwa kuwa na jumla ya hekta **197,108.2** zinazofaa kwa kilimo cha umwagiliaji na kati hizo hekta **7,388.3** zimeendelezwa, hii ni sawa na asimilia **3.7**.

i. Skimu Za Umwagiliaji Zinazofanya Kazi

Mkoa una skimu **102** kati ya hizo skimu **42** zimeboreshwa, skimu **24** zinafanya kazi na **18** hazifanyi kazi. Skimu 24 zinazofanya kazi zina ukubwa uliogawanyika katika makundi mawili, eneo lote linalofaa kwa kilimo cha umwagiliaji **hekta 5,580** na eneo linalomwagiliwa lenye ukubwa wa **hekta 1,022** ambapo uzalishaji wake ni kati ya tani 2.8-5 za mpunga kwa ekari. Uzalishaji huu unaathirika kwani wakulima katika skimu za umwagiliaji hawana mbegu zilizoboreshwa na kusababisha uzalishaji kuwa chini kwa skimu nyingi za mkoa wa Ruvuma.

ii. Skimu Za Umwagiliaji Zisizofanya Kazi kwa ufanisi

Mkoa wa Ruvuma una jumla ya skimu 18 ambazo hazifanyi kazi kwa ufanisi zenye ukubwa uliogawanyika katika makundi mawili, eneo lote linalofaa kwa kilimo cha umwagiliaji lenye ukubwa wa hekta 3,324 na eneo linalomwagiliwa lenye ukubwa wa hekta 950 kutokana na miundombinu iliyokuwa imejengwa hapo awali kuathirika na mafuriko katika kipindi cha msimu wa mvua kwa mwaka 2019/20 kama Jedwali Na.1(b) hapo chini linavyoonyesha.

Jedwali Na.1(a) : Skimu Za Umwagiliaji Zilizoboreshwa na Zinazofanya Kazi

S/NA.	Halmashauri	Jina la skimu	Eneo linalofaa kwa umwagiliaji (ha)	Eneo linalomwagiliwa (ha)	Uzalishaji (Tani)
1	Tunduru	Kitanda	600	100	3900
		Lekindo	150	25	825
2	Nyasa	Madaba na. 1	200	100	300
		Kimbande	260	237	900
		Ngindo	250	141	1,125
3	Songea DC	Ngingama	40	10	180
		Namatui	220	100	636
		Mpitimbi B	200	88	600
		Njoka	120	33	660
		Muhukuru	48	48	600
4	Mbinga DC	Nakahuga	270	96	686
		Litumbandiyosi	250	82	750
		Msangamabuni	300	70	700
		Msanjesi	100	45	560
		Amani	90	70	630
5	Namtumbo	Njomlole	120	62	350
		Namahoka	150	30	780
		Kitanda	100	60	540
		Mchomoro	60	60	360
		Luhimbalilo	50	20	225
6	Madaba	Nambecha	40	20	40
		Hanga Ngadinda	400	55	248
		Mbangamawe	250	50	600
	Nyasa	Nyomboka	520	160	607
	JUMLA	**24**	**4,428**	**1,602**	**16,802**

Jedwali Na.1(b): Skimu Za Umwagiliaji Zisizofanya Kazi Kwa Ufanisi

HALMASHAURI	JINA LA SKIMU	ENEO LINALOFAA KWA UMWAGILIAJI (Ha)	ENEO LINALOMWAGILIWA (Ha)
Tunduru DC	Legezamwendo	220	200
	Misyaje	200	175
	Naikula	250	200
	Madaba	600	350
Namtumbo DC	Mtakuja	300	300
	Mwangaza	250	250
	Nambecha	40	40
	Liyuni	140	100
	Likuyuseka	44	25
	Mtonya	75	75
Songea DC			
	Ndongosi	200	135
Madaba DC	Luhimba	55	25
Mbinga DC	Luhagara	150	65
Nyasa DC	Kwambe	200	100
	Mkalachi	150	100
	Kimbande	200	150
Songea MC	Subira	250	200
	Kihekwa	170	45
Jumla	**18**	**3,495.00**	**2,535.00**

iii) Mafanikio Mwaka 2023/2024

a) Usajili wa Skimu

Tume ya Taifa ya Umwagiliaji Mkoa wa Ruvuma umefanikiwa kusajili jumla ya skimu **63** kati ya skimu **102,** kati ya hizo skimu **56** zimesajiliwa kipindi cha mwaka **2022/2023** ili kuendana na mabadiliko ya Sheria ya Taifa ya Umwagiliaji **Na. 4, 2013** na kanuni ya mwaka **2015** iliyopitishwa na Bunge la Jamuhuri ya Muungano wa Tanzania.

Pia Tume ya Taifa ya Umwagiliaji Mkoa katika mwaka **2023/2024** imejipanga kukamilisha zoezi la usajili wa **skimu 49** zilizobaki ili serikali iweze kuendelea na zoezi la kuelekeza fedha katika maeneo mbalimbali kwa ajili ya usanifu, ujenzi na ukarabati wa skimu zilizoathiriwa na mafuriko katika vipindi vya miaka mitatu mfululizo **2019-2021.**

Katika Jedwali Na. 3 linaonesha idadi ya skimu zilizosajiliwa na Tume ya Taifa ya Umwagiliaji.

Jedwali Na.3: Idadi ya Skimu Zilizosajiliwa

Na.	Jina la Skimu	Jina la Chama cha Umwagiliaji	Namba ya Usajili	Wilaya
1.	Namatuhi	Umoja wa Umwagiliaji Namatuhi	NO. 081	Songea Vijijini
2.	Njoka	Umoja wa Umwagiliaji Njoka	No. 439	Songea Vijijini
3.	Madaba	Chama cha Umwagiliaji Madaba	No. 226	Tunduru
4.	Misyaje	Chama cha Wakulima Misyaje	NO. 227	Tunduru
5.	Machemba	Chama cha Wakulima Machemba	NO. 228	Tunduru
6.	Mdabwa	Chama cha Wakulima Mdabwa	NO. 229	Tunduru
7.	Chinunje	Skimu ya Chinunje	NO. 230	Tunduru
8.	Kitanda-Tunduru	Skimu ya Kitanda	No. 231	Tunduru
9.	Masonya	Umoja wa Wakulima Masonya	NO. 232	Tunduru
10.	Nambalapi	Skimu ya Nambalapi	NO. 244	Tunduru
11.	Mkalekawana	Skimu ya Mkalekawana	NO. 242	Tunduru
12.	Legezamwendo	Skimu ya Legezamwendo	NO. 234	Tunduru
13.	Lekindo	Skimu ya Lekindo	NO. 233	Tunduru
14.	Mbati	Skimu ya Mbati	NO. 243	Tunduru
15.	Kangomba	Skimu ya kangomba	NO. 235	Tunduru
16.	Mtonya	Skimu ya Mtonya	NO. 236	Namtumbo
17.	Naikula	Skimu ya Naikula	NO. 237	Tunduru
18.	Mchengamoto	Skimu ya Mchengamoto	NO. 238	Tunduru
19.	Nyomboka	Chama cha Umwagiliaji Nyomboka	NO. 239	Nyasa
20.	Lundo	Chama cha Umwagiliaji Lundo	No. 240	Nyasa
21.	Mnkalachi	Chama cha Umwagiliaji Mnkalachi	No. 241	Nyasa
22.	Lipupuma	Chama cha Umwagiliaji Lipupuma	No.	Namtumbo
23.	Njoomlole	Chama cha Umwagiliaji Njomlole	No.412	Namtumbo
24.	Nasya	Chama cha Umwagiliaji Nasya	No. 418	Tunduru
25.	Naluwale	Chama cha Umwagiliaji Naluwale	No. 420	Tunduru
26.	Mkotamo	Chama cha Umwagiliaji Mkotamo	No. 419	Tunduru
27.	Luhimbalilo	Chama cha umwagiliaji Luhimbalilo	No.	Namtumbo
28.	Kitanda-Tunduru	Chama cha umwagiliaji Kitanda	No. 231	Namtumbo
29.	Ndongosi	Chama cha Wakulima wa Umwagiliaji Ndongosi	NO. 090	Songea Vijijini

Na.	Jina la Skimu	Jina la Chama cha Umwagiliaji	Namba ya Usajili	Wilaya
30.	Morogoro	Chama cha Wakulima wa Umwagiliaji Morogoro	NO. 089	Songea Vijijini
31.	Muhukuru Lilai	Chama cha Wakulima wa Umwagiliaji Muhukuru Lilai	NO. 088	Songea Vijijini
32.	Nambendo	Chama cha Wakulima wa Umwagiliaji Nambendo	NO. 088	Songea Vijijini
33.	Parangu	Chama cha Wakulima wa Umwagiliaji Parangu	NO. 086	Songea Vijijin i
34.	Litapwasi	Chama cha Wakulima wa Umwagiliaji Litapwasi	NO. 087	Songea Vijijini
35.	Litisha	Chama cha Wakulima wa Umwagiliaji Litisha	NO.084	Songea Vijijini
36.	Mpitimbi A	Chama cha Wakulima wa Umwagiliaji Mpitimbi A	NO. 083	Songea Vijijini
37.	Mpitimbi B	Chama cha Wakulima wa Umwagiliaji Mpitimbi B	NO. 082	Songea Vijijini
38.	Nakahuga	Chama cha Wakulima wa Umwagiliaji Nakahuga	NO.080	Songea Vijijini
39.	Hanga Ngadinda	Chama cha Wakulima wa Umwagiliaji Hanga Ngadinda	NO. 007	Songea Vijijini
40.	Amani	Chama cha Wakulima wa Umwagiliaji Amani	NO. 049	Namtumbo
41.	Msanjesi	Chama cha Wakulima wa Umwagiliaji Msanjesi	NO. 072	Namtumbo
42	Namahoka	Chama cha Wakulima wa Umwagiliaji Namahoka	NO. 274	Namtumbo
43	Sanga mabuni	Chama cha Wakulima wa Umwagiliaji Sanga mabuni	NO.269	Mbinga
44	Sanga Luhagara	Chama cha Wakulima wa Umwagiliaji Sanga Luhagara	NO.272	Mbinga
45	Kihekwa	Chama cha Wakulima wa Umwagiliaji Kihekwa	NO.275	Manispaa ya Songea
46	Chiulu	Chama cha wakulima wa umwagiliaji Chiulu	NO. 435	Nyasa
47	Litumbandyosi	Chama cha wakulima wa umwagiliaji Litumbandyosi	No. 436	Mbinga DC
48	Kimbande	Chama cha wakulima wa umwagiliaji Kimbande	NO.437	Nyasa
49	Njalila	Chama cha wakulima wa umwagiliaji Njalila	NO.440	Songea DC
50	Mtakuja	Chama cha wakulima wa umwagiliaji Mtakuja	NO.441	Namtumbo
51	Ruhuhu-Lituhi	Chama cha wakulima wa umwagiliaji Ruhuhu-Lituhi	NO.442	Nyasa

Na.	Jina la Skimu	Jina la Chama cha Umwagiliaji	Namba ya Usajili	Wilaya
52	Juhudi Luhagara	Chama cha wakulima wa umwagiliaji Juhudi Luhagara	NO.443	Mbinga DC
53	Muungano Kaula	Chama cha wakulima wa umwagiliaji Muungano kaula	NO.444	Mbinga DC
54	Naluwale	Chama cha wakulima wa umwagiliaji Naluwale	NO.483	Tunduru
55	Kimbande	Chama cha wakulima wa umwagiliaji Kimbande	NO.473	Nyasa
56	Subira	Chama cha wakulima wa umwagiliaji Subira	NO.486	Songea MC
57	Jitume nambapala	Chama cha wakulima wa umwagiliaji Jitume nambapala		Mbinga DC
58	Ngingama	Chama cha wakulima wa umwagiliaji Ngingama		Nyasa
59	Nkwambe	Chama cha wakulima wa umwagiliaji Nkwambe		Nyasa
60	Nyamilole farmers group	Chama cha wakulima wa umwagiliaji Nyamilole		Mbinga DC
61	Namasalau	Chama cha wakulima wa umwagiliaji Namasalau		Tunduru
62	Mtengashari	Chama cha wakulima wa umwagiliaji Mtengashari		Tunduru
63	Majengo	Chama cha wakulima wa umwagiliaji Majengo		Tunduru

b) Skimu Zilizohuishwa Utendaji Kazi

Tume ya Taifa ya Umwagiliaji Mkoa wa Ruvuma ikishirikiana na wilaya imefanikiwa kuhuisha skimu mbili za umwagiliaji zilizokuwa hazifanyi kazi ambazo ni Nyomboka iliyopo wilaya ya Nyasa na Mpitimbi B wilaya ya Songea.Pia skimu ya Muhukuru iliyokua miongoni mwa skimu zilizoathiriwa na mvua za mwaka 2019-2021 inaendelea kufanyiwa maboresho katika mwaka huu mwa fedha.

iv. Ada ya Huduma ya Umwagiliaji na Tozo ya Urejeshaji wa Gharama za Uwekezaji katika Miundombinu ya Umwagiliaji.

Katika kila skimu ya Umwagiliaji kila mkulima wa umwagiliaji anayemiliki eneo ndani ya skimu anawajibika kutoa Ada ya Huduma za Umwagiliaji ambayo ni asilimia tano (5%) ya wastani wa uzalishaji kwa ekari kwa msimu.

Aidha, Wamwagiliaji wanawajibu wa kurejesha gharama za uwekezaji wa ujenzi wa miundombinu ya miradi ya umwagiliaji ambayo serikali imewekeza ili kuendelea kupanua eneo la umwagiliaji katika maeneo mengine yenye uhitaji.

v. Ukadiriaji wa Viwango Vya Ada na Tozo

Baada ya mavuno, kamati ya usimamizi, Bodi za usimamizi za vyama vya wamwagiliaji kwa kusaidiana na Wataaalamu wa kilimo, watakokotoa wastani wa uzalishaji uliopatikana kwa ekari kwa kila zao linalolimwa katika skimu na kupata kiwango cha ada ya huduma ya uendeshaji.

vi. Ukusanyaji, Usimamizi na Matumizi ya Fedha za Ada na Tozo

Ofisi ya Umwagiliaji Mkoa ikishirikiana na Ofisi za Umwagiliaji Wilaya zimefanikiwa kutoa mafunzo kwa viongozi wa vyama na wakulima katika skimu 63 kuhusu Sheria ya Taifa ya Umwagiliaji, ukusanyaji wa ada mbalimbali, usimamizi na matumizi ya fedha za ada hizo, zoezi hili bado ni endelevu tunaendelea nalo, ili kupata matokeo tunahitaji ushirikiano kwa Maafisa kilimo wa Wilaya na wale waliopo katika maeneo ambayo skimu za umwagiliaji zipo na zinaendelea kuboreshwa.

Kwa mujibu wa aya ya 84 (3) ya Kanuni za Umwagiliaji (2015), na kanuni ya marekebisho ya Kanuni ya mwaka 2021, Ada ya 5% ya Huduma ya Umwagiliaji zitalipwa na wakulima pia zitahifadhiwa katika akaunti maalumu ya skimu.

Katika Mkoa wa Ruvuma ni skimu **17** zilizolipa Ada ya mwaka kati ya skimu 102 kiasi cha Tshs **100,000/=** kwa kila skimu, sawa na jumla ya Tshs **1,700,000.00.** Ada ya Huduma za Umwagiliaji ambayo ni asimilia tano (5%) ya uzalishaji kwa ekari kwa msimu, skimu 15 zimelipa jumla ya kiasi cha **Tshs 14,995,000.00**/=, kiasi cha Tshs **525,000** zimelipwa kwa ajili ya usajili wa skimu.

Hivyo, mkoa umefanikiwa kukusanya jumla ya kiasi cha Tshs **17,220,000.00** kwa kipindi cha miezi 11.

vii. Taarifa ya miradi ya umwagiliaji inayotekelezwa kwa bajeti 2023/24

A. SKIMU YA UMWAGILIAJI INAYOENDELEA NA UKARABATI

Wilaya	**Jina la skimu**	**Eneo (Ha)**	**Hatua za Utekelezaji**	**Kazi zinazoendelea kufanyika**
Songea	Muhukuru	48	• Mkataba: PA.137/2022-23/HQ/W/21 • Thamani ya Mradi: 986,267,305 • Mkandarasi: MS MUUNGANO GENERAL INTERPRISES JV MS SAMA CONSTRUCTION • Kuanza Mradi : 01/09/2022 na kukamilika 31/12/2023 • Kazi imefikia 75%	Ukarabati wa miundombinu ya umwagiliaji.

Wilaya	Jina la skimu	Eneo (Ha)	Hatua za Utekelezaji	Kazi zinazoendelea kufanyika
			• Malipo yaliyofanyika -Malipo ya awali 137,361,390.75 pamoja na VAT -Maombi ya malipo aliyolipwa awamu ya kwanza 156,730,173.79. Jumla ya malipo ni 294,091,864.54 • Kazi zilizofanyika -Ujenzi wa banio na uimarishaji wa kingo za mto -Uchepushaji wa mto -Ujenzi wa barabara za mashambani -Uchimbaji wa mfereji na umwagaji wa zege	

B. MABONDE YA KIMKAKATI YANAYOENDELEA UPEMBUZI YAKINIFU NA USANIFU

Mabonde ya kimkakati ambayo yameingia katika hatua ya utekelezaji kutokana na bajeti ya mwaka 2023-2024 katika Mkoa wa Ruvuma ni matatu ambayo ni Ruvuma, Lityumbandyosi na Ruhuhu. Kati ya mabonde hayo matatu, bonde la Litumbandyosi lipo katika hatua ya utekelezaji. Kazi inayofanyika kwa sasa ni usanifu wa mradi na kazi hii inatekelezwa na Mshauri elekezi(consultant).

Jumla ya Kiasi cha fedha za kitanzania kitakachotumika katika kukamilisha kazi hii ya Usanifu ni Shilingi **Bilioni Moja, Milioni Mbili Themanini na Moja Laki Moja na Elfu Nnne Mia Sita tuu (1,281,104,600).**

Mabonde mawili yaliyosalia Washauri Waelekezi (Consultant) wameshapatikana na muda wowote kuanzia sasa watawasili katika maeneo husika kwa ajili ya utekelezaji na mara baada ya kuwasili taratibu za kuwajulisha Wakurugenzi wa Halmashauri husika utafanyika.

Jedwali lifuatalo linaonyesha mabonde ya kimkakati yanayoendelea na shughuli za Upembuzi yakinifu na Usanifu.

Jina la Bonde	Wilaya	Ukubwa(Ha)	Hatua za Utekelezaji	Kazi zitakazofanyika
Bonde la mto Ruvuma	Songea,Tunduru, Nanyumbu, Newala, Tandahimba, Nanyamba na Mtwara	26,066	Hatua za manunuzi	Kukamilisha Upembuzi, Usanifu, na Ujenzi wa Miundombinu ya umwagiliaji
Bonde la Mto	Nyasa na Ludewa	3,700	Hatua za	Kukamilisha Upembuzi, Usanifu na

Jina la Bonde	Wilaya	Ukubwa(Ha)	Hatua za Utekelezaji	Kazi zitakazofanyika
Ruhuhu			manunuzi	Ujenzi wa Miundombinu ya umwagiliaji
Bonde la Litumbandyosi	Mbinga	900	Hatua za utekelezaji	Kukamilisha Upembuzi, Usanifu na Ujenzi wa Miundombinu ya umwagiliaji

C. SKIMU MPYA ZITAKAZOFANYIWA UPEMBUZI YAKINIFU NA USANIFU

WILAYA	HALMASHAURI	SKIMU	ENEO (Ha)	KAZI ZITAKAZOFANYIKA
Namtumbo	Namtumbo	Lipupuma	250	Upembuzi yakinifu na Usanifu wa kina
Nyasa	Nyasa	Chiulu	1,000	Upembuzi yakinifu na Usanifu wa kina
		Lundo	600	Upembuzi yakinifu na Usanifu wa kina
Tunduru	Tunduru	Mkotamo	800	Upembuzi yakinifu na Usanifu wa kina
		Namblapi	1,000	Upembuzi yakinifu na Usanifu wa kina
Songea	Songea Dc	Nambendo	1,500	Upembuzi yakinifu na Usanifu wa kina
		Kitai Prison	7,800	Upembuzi yakinifu na Usanifu wa kina

D. SKIMU ZA UKARABATI ZITAKAZOFANYIWA UPEMBUZI YAKINIFU NAUSANIFU

WILAYA	HALMASHAURI	SKIMU	ENEO (Ha)	AINA YA MAHITAJI
Namtumbo	Namtumbo	Msanjesi	150	Upembuzi yakinifu na usanifu wa kina kwa ajili ya Ukarabati
		Mtakuja	300	Upembuzi yakinifu na usanifu wa kina kwa ajili ya Ukarabati
Mbinga	Mbinga Dc	Sanga Lugagala	600	Upembuzi yakinifu na usanifu wa kina kwa ajili ya Ukarabati
		Sanga mabuni	350	Upembuzi yakinifu na usanifu wa kina kwa ajili ya Ukarabati
Nyasa	Nyasa	kimbande	400	Upembuzi yakinifu na usanifu wa kina kwa ajili ya Ukarabati
Tunduru	Tunduru	Madaba	766	Upembuzi yakinifu na usanifu wa kina kwa ajili ya Ukarabati
		Kitanda	455	Upembuzi yakinifu na usanifu wa kina kwa ajili ya Ukarabati
		Misyaje	1,350	Upembuzi yakinifu na usanifu wa kina kwa ajili ya Ukarabati

WILAYA	HALMASHAURI	SKIMU	ENEO (Ha)	AINA YA MAHITAJI
Songea	Songea Dc	Nakahuga	250	Upembuzi yakinifu na usanifu wa kina kwa ajili ya Ukarabati
		Namatuhi	350	Upembuzi yakinifu na usanifu wa kina kwa ajili ya Ukarabati

E. MABWAWA YATAKAYOFANYIWA UPEMBUZI YAKINIFU, USANIFU NAUJENZI

WILAYA	HALMASHAURI	BWAWA	KAZI ZITAKAZOFANYIKA
Mbinga	Mbinga DC	Mkungwe	Upembuzi yakinifu na Usanifu wa kina
Nyasa	Nyasa	Lundo	Upembuzi yakinifu na Usanifu wa kina
Tunduru	Tunduru	Mkotamo	Upembuzi yakinifu na Usanifu wa kina
		Nambalapi	Upembuzi yakinifu na Usanifu wa kina
Songea	Songea DC	Nambendo	Upembuzi yakinifu na Usanifu wa kina

F. SKIMU MPYA ZA UMWAGILIAJI ZITAKAZOJENGWA

Wilaya	Jina la Skimu	Eneo (Ha)	Kazi zilizopangwa kufanyika
Nyasa	Chiulu	7,000	Ujenzi wa miundombinu ya umwagiliaji
Nyasa	Lundo	600	Ujenzi wa miundombinu ya umwagiliaji
Nyasa	Kimbande	400	Ujenzi wa miundombinu ya umwagiliaji
Tunduru	Mkotamo	200	Ujenzi wa miundombinu ya umwagiliaji
	Nambalapi	600	

CHANGAMOTO

Licha ya kufikia mafanikio hayo bado Tume ya Taifa ya Umwagiliaji mkoa wa Ruvuma tunakabiliwa na changamoto zifuatazo ambazo zikitatuliwa tunaweza kufikia malengo ya makusanyo ya ada ya umwagiliaji na kuweza kusajili vyama vingi zaidi.

Skimu ya Ndongosi

Skimu ya Ndongosi ilijengewa miundombinu na serikali ikiwemo banio na mfereji. Lakini tangu kujengwa kwake hadi sasa mradi huu haikuwahi kutumika katika shughuli za kilimo kwa madai kuwa wakulima hawana uzoefu na hivyo waliomba eneo hilo apewe muwekezaji,Ofisi ya Tume ya Taifa Umwagiliaji mkoa pamoja na wilaya wamefanya jitihada mbalimbali, kama kutafuta muwekezaji lakini ilishindikana kuendesha shughuli za kilimo ndani ya skimu. Mpaka sasa muafaka haujapatikana.

8.11 IDARA YA HUDUMA ZA UANGALIZI - TAARIFA YA UTENDAJI KAZI JULAI MOSI, 2022 – JUNI 30, 2023

UTANGULIZI

Idara ya Huduma za Uangalizi ni idara ambayo ipo chini ya Wizara ya Mambo ya Ndani ya Nchi ambayo inasimamia na kuratibu utekelezaji wa Adhabu Mbadala ya Gereza kupitia Sheria ya Huduma kwa Jamii Na.6/2002, (The Community Service Act, No 6 of 2002) na Sheria ya Majaribio na Ujenzi wa Tabia Sura 247, Marejeo ya Mwaka 2002(The Probation Act, CAP. 247 RE:2002) ambapo mfungwa anatumikia adhabu yake kwenye jamii kwa kufanya kazi za kijamii katika ofisi ya serikali atakayopangiwa kwa masaa manne kwa siku kuanzia jumatatu hadi ijumaa. Lengo ni kupunguza msongamano Magerezani, hivyo kuipunguzia serikali gharama za kuwahudumia wafungwa wakiwa gerezani.

Idara ya Huduma za Uangalizi Mkoa wa Ruvuma ilianza kutekeleza majukumu yake kwa mujibu wa sheria, taratibu na miongozo ya idara kuanzia Desemba 2020, hii ni baada ya idara kuamua kuwa na maafisa Probesheni nchi nzima, ambapo kila mkoa kuna maafisa wanaoratibu, kutekeleza na kusimamia adhabu ya kifungo mbadala ya Gereza kupitia Sheria ya Huduma kwa Jamii Na. 6/2002, (The Community Service Act, No. 6 of 2002) na Sheria ya Majaribio na Ujenzi wa Tabia (The Probation Act, CAP. 247 RE:2002).

Kwa kipindi cha Mwezi Julai Mosi, 2022 hadi Juni 30, 2023 tumefanikiwa kuingiza katika Programu wafungwa **mia moja thelathini na saba (137),** wanaume **mia moja kumi na mbili (112)**, kati yao **sita (06)** wametokea gerezani na **mia moja na sita (106)** kutoka mahakamani na Wanawake **ishirini na tano (25),** kati yao wafungwa **wawili (02)** kutoka Magereza na wafungwa **ishirini na tatu (23)** kutoka mahakamani.

Aidha kwa kipindi hicho katika Wafungwa **mia na saba (107)** wamemaliza kutumikia adhabu zao; Wanaume **sabini na nane (78)** na wanawake **ishirini na tisa (29).**

UTEKELEZAJI WA KAZI ZA IDARA

Idadi ya Wilaya zinazotekeleza kazi za Idara katika Mkoa wa Ruvuma ni Songea Manispaa, Wilaya ya Songea Vijijini, Nyasa na Mbinga.

Mchanganuo wa Mahakama katika Wilaya:

- Mahakama Kuu Moja (1).

- Idadi ya Mahakama ya Hakimu Mkazi Moja (1).
- Idadi ya Mahakama za Wilaya- 5
- Idadi ya Mahakama za Mwanzo- 10.

Idadi ya Watumishi katika Mkoa;

- Waajiriwa wa Idara ya Huduma za Uangalizi = 2
- CDOs/social welfare officers - Hakuna

Taasisi zilizotambuliwa kwenye Mkoa kwa ajili ya kutoa huduma za urekebishaji. Ni taasisi za serikali tu ambazo ni

- Ofisi za Ustawi wa Jamii.
- Ofisi za Kata na Serikali za Mitaa.
- Mahakama.
- Hospitali za Wilaya na Mkoa
- Vituo vya Afya
- Taasisi za Elimu (Shule za Sekondari na Msingi).
- Zahanati.
- Vituo vya polisi
- Ofisi ya Mkoa ya Mshauri wa Mgambo

Hali ya mahusiano ya Idara na wadau wengine kama (Mahakama, Magereza, Waendesha Mashtaka, Polisi, Serikali za Mitaa na Wananchi) ni nzuri na inaridhisha

Huduma za urekebishaji zilizotolewa kwa wafungwa na Taasisi nyingine ni ushauri nasaha na kufanya kazi bila malipo kama sehemu ya adhabu.

USIMAMIZI NA UFUATILIAJI WA WAFUNGWA KWENYE MAENEO YA KAZI/MAENEO WANAYOISHI.

(a) Idadi ya wafungwa waliokiuka masharti na kupewa onyo – Wanne (04)

(b) Idadi ya wafungwa waliorudishwa gerezani kwa kukiuka masharti. Hakuna.

(c) Idadi ya wafungwa waliotoroka na kukumatwa - Hakuna.

(d) Idadi ya wafungwa waliofariki – Moja (01).

(e) Idadi ya wafungwa waliohama kwenda Wilaya nyingine - Hakuna

MAFANIKIO.

Idadi ya taarifa za kijamii zilizoandaliwa ni 147

Zilizofanikiwa ni **137**

Zisizofanikiwa na Zinazosubiri maamuzi ni **10**

Idadi ya wafungwa walioingia = 137

Wajaribiwa/probationers - Hakuna

Wafungwa wa Huduma kwa Jamii waliotokea

Mahakamani	ME =106	KE = 23
Magereza-	ME =06	KE = 02

Idadi ya wafungwa waliorudishwa kwenye Jamii baada ya Kumaliza adhabu zao:

ME = 78

KE = 29

JUMLA = 107

Idadi ya wafungwa wote wanaoendelea ni:

ME = 32

KE = 07

JUMLA = 39

Matokeo chanya yaliyopatikana kwa wafungwa baada ya kumaliza adhabu.

- Wafungwa wamebadilika kitabia na kimatendo na hasa kutambua haki zao za kifungo cha nje.
- Familia zimeimarika, watoto wamepata fursa ya kutunzwa na wazazi wote wawili na kupata huduma zote muhimu toka kwa wazazi wawili.
- Taasisi za serikali zimefanikiwa kupata wahudumu hivyo kupunguza gharama za uendeshaji katika taasisi hizo.
- Ujuzi wa wafungwa kunufaisha Taasisi za Kiserikali kutoka kwa wafungwa wenye ujuzi.

Taasisi zinazotoa kazi kwa wafungwa ni taasisi za serikali tu.

Kiasi cha fedha kilichookolewa na wafungwa kwa kufanya kazi kwenye Taasisi za Serikali ni kikubwa kwani ofisi nyingi za serikali hazina wahudumu wa ofisi ambao wanaweza kutengeneza mazingira ya ofisi kuwa mazuri na masafi, kiasi hicho ni **Tsh 92,415,000/=** kwa wafungwa **137** kama malipo ya siku kwa vibarua wa kawaida ambapo kibarua mmoja hulipwa shilingi elfu **5000/=** kwa siku. Pia kiasi cha fedha

kilichookolewa kwa kuwalisha wafungwa wakiwa gerezani kwani chakula cha siku mtu mmoja ni shilingi elfu **2,500/=,** serikali imeokoa Tsh **46,207,500/=** kama gharama ya kuwalisha wafungwa kama wangekua gerezani**.**

Upatanisho miongoni mwa wafungwa, Majirani, Ndugu, waathirika wa kosa na jamii kwa ujumla, hivyo basi mpaka sasa hakuna malalamiko yoyote kuhusu wafungwa ambao wameingia kwenye program, kwa hiyo inaonyesha kuwa wafungwa hao wamebadilika kitabia na jamii imewakubali kama raia wema.

Ofisi imeendelea kutoa elimu kwa Mahakama wa wilaya ya Mbinga, Songea Manispaa, Songea Vijijini na Madaba.

TAARIFA YA UTENDAJI KAZI - JULAI MOSI, 2023 – DISEMBA 31, 2023

Kwa kipindi cha Mwezi Julai Mosi, 2023 hadi Disemba 31, 2023 tumefanikiwa kuingiza katika Programu wafungwa **hamsini na nane (58),** wanaume **arobaini na nane (48),** kati yao **watano (05)** wametokea gerezani na **arobaini na tatu (43)** kutoka mahakamani na Wanawake **kumi (10),** wote kutoka mahakamani.

Aidha kwa kipindi hicho katika Wafungwa **hamsini na mbili (52)** wamemaliza kutumikia adhabu zao; Wanaume **arobaini na moja (41)** na wanawake **kumi na moja (11)**

UTEKELEZAJI WA KAZI ZA IDARA

Idadi ya Wilaya zinazotekeleza kazi za Idara katika Mkoa wa Ruvuma ni Wilaya ya Songea (Halmashauri ya Songea Manispaa, Halmashauri ya wilaya Songea, Mbinga na Nyasa)

Mchanganuo wa Mahakama katika Wilaya:

- Mahakama Kuu - 01
- Idadi ya Mahakama ya Hakimu Mkazi- 01
- Idadi ya Mahakama za Wilaya- 05
- Idadi ya Mahakama za Mwanzo- 10

Idadi ya Watumishi katika Mkoa;

- Waajiriwa wa Idara ya Huduma za Uangalizi = 2
- Walio kwenye Mafunzo ya utarajali (INTERN) =2
- CDOs/social welfare officers – Hakuna

Taasisi zilizotambuliwa kwenye Mkoa kwa ajili ya kutoa huduma za urekebishaji ni Taasisi za Serikali tu ambazo ni:

- Ofisi ya Ustawi wa Jamii
- Ofisi za Kata na serikali za Mitaa
- Mahakama
- Hospitali za Wilaya na Mkoa
- Vituo vya Afya
- Taasisi za Elimu (Shule za Sekondari na Msingi)
- Zahanati
- Vituo vya Polisi
- Ofisi ya Mkoa ya Mshauri wa Mgambo

Taasisi hizi zinatoa Huduma za urekebishaji kwa wafungwa kama kutoa ushauri nasaha, sehemu za kufanyia kazi na kufanya kazi bila malipo kama sehemu ya adhabu.

USIMAMIZI NA UFUATILIAJI WA WAFUNGWA KWENYE MAENEO YA KAZI/MAENEO WANAYOISHI

a) Idadi ya wafungwa waliokiuka masharti na kupewa onyo –Hakuna
b) Idadi ya wafungwa waliorudishwa gerezani kwa kukiuka masharti-Hakuna
c) Idadi ya wafungwa waliotoroka na kukumatwa – Hakuna
d) Idadi ya wafungwa waliofariki – Hakuna
e) Idadi ya wafungwa waliohama kwenda Wilaya nyingine – Hakuna

MAFANIKIO

Idadi ya taarifa za kijamii zilizoandaliwa ni 66

Zilizofanikiwa ni **58**

Zisizofanikiwa ni **08**

Idadi ya wafungwa walioingia = 58

Wafungwa wa Huduma kwa Jamii waliotoka

Mahakamani	ME = 43	KE = 10
Magereza	ME = 05	KE = 00

JUMLA =58

Idadi ya wafungwa waliorudishwa kwenye jamii baada ya kumaliza adhabu zao ni:

ME = 41

KE = 11

JUMLA = 52

Idadi ya wafungwa wote wanaoendelea ni:

ME = 40

KE = 06

JUMLA = 46

Taasisi zinazotoa kazi kwa wafungwa ni taasisi za Serikali tu

Kwa kupitia utekelezaji wa programu ya Huduma kwa Jamii kwa kipindi cha mwezi Julai mosi,2023 hadi Disemba 31, 2023 serikali imeokoa kiasi cha **Tsh. 33,735,000/=** kwa wafungwa **58** kufanya kazi kwenye taasisi za serikali ambapo kibarua mmoja hulipwa shilingi elfu **5,000/=** kwa siku. Pia serikali imeokoa kiasi cha **Tsh. 16,867,500/=** za kuwahudumia wafungwa wakiwa gerezani ambapo mfungwa mmoja hukishwa kwa shilingi elfu **2,500/=** kwa siku.

Pia utangamanisho kwa wafungwa umefanyika miongoni mwa wafungwa, majirani, Ndugu, wathirika wa kosa na jamii kwa Ujumla, pia kupitia Idara ya Huduma za Uangalizi imewasaidia baadhi ya wafungwa kuwaunganisha na huduma ambazo walikuwa wakiziitaji mfano, wanasheria, hospitali, baraza la ardhi kwa wenye migogoro ya ardhi n.k

UHAMASISHAJI WA KUITANGAZA IDARA YA HUDUMA ZA UANGALIZI MKOA WA RUVUMA.

Kwa kipindi hicho, Maafisa Probesheni walishiriki wiki ya SHERIA nchini, pia walihudhuria Vikao vya Kusukuma Mashauri (CASE FLOW MANAGEMENT COMMITTEE) ambavyo ni kikao cha Kusukuma mashauri Mahakama Kuu Kanda ya Songea, Mahakama ya Hakimu Mkazi Mkoa wa Ruvuma na kikao cha Kusukuma mashauri Mahakama ya Wilaya ya Songea kwa nyakati tofauti kujadili masuala mbalimbali yahusuyo kumaliza mashauri kwa wakati. Pia kuhudhuria Vikao vya Haki Jinai ngazi ya Mkoa na Wilaya. Tulihudhuria kikao cha kamati ya Ushauri ya Mkoa (RCC) Baada ya kupewa mwaliko. Katika Vikao hivyo tulipata nafasi ya kuwaeleza

wajumbe wa Vikao hivyo kuhusu Idara ya Huduma za Uangalizi na kazi zinazosimamiwa na Idara yetu. Kutoa elimu kuhusu idara na kazi tunazofanya kupitia vipindi mbalimbali vya redio mfano Redio Selous FM na Redio Jogoo FM. Miongoni mwa kazi hizo ni;

i. Kuratibu na kusimamia kifungo mbadala wa gereza ambapo kwa sasa tunasimamia sheria mbili nazo ni SHERIA YA HUDUMA KWA JAMII Na. 6/2002(The Community Service Act, No. 6/2002) na sheria ya Majaribio na ujenzi wa Tabia, sura ya 247, Marejeo ya mwaka 2002. (The Probation of Offenders Act, CAP.247 RE:2002)
ii. Kutoa ushauri nasaha kwa wafungwa na kuwaunganisha wafungwa na taasisi zinazotoa huduma hasa kwa wale wenye mahitaji maalumu, kukagua sehemu wanazofanyia kazi, kuwaunganisha wafungwa na familia zao pindi wanapomaliza vifungo vyao.

Kupitia uhamasishaji huo wajumbe waliuliza maswali mbalimbali yakiwemo tofauti ya kifungo cha Huduma kwa Jamii, EML (Extra Mural Labour) na parole pia wajumbe walihitaji kufahamu sifa za mfungwa anayewenza kunufaika na kifungo cha Huduma kwa Jamii. Ambapo maswali hayo yalijibiwa na maafisa Probesheni.

Baada ya wajumbe kupata uelewa na kazi zinazofanywa na idara, tulikubaliana kuendelea kutoa elimu kwa jamii kila tunapopata nafasi na pia kuendeleza ushirikiano na taasisi nyingine ili kujenga uelewa wa pamoja.

Maafisa Probesheni walitembelea ofisi mbalimbali zikiwemo Magereza, Ofisi ya Afisa Magereza Mkoa, Ofisi za Manispaa, serikali za Mitaa na Ofisi ya Mkuu wa Mkoa na Wilaya kwa lengo la kujitambulisha pamoja na kutoa elimu kuhusu kifungo mbadala ya gerezani.

MATARAJIO

Tunategemea kuendelea kuitangaza Idara yetu katika vyombo vya habari hasa redio zilizopo Mkoani Ruvuma. Pia tutatembelea Mahakama za wilaya ambazo bado hatujazitembelea kwa lengo la kujitambulisha na kuitambulisha idara kwa lengo la kuongeza uelewa kwa jamii inayotuzunguka. Pia kuongeza ufanisi wa kazi katika wilaya ya Tunduru, Namtumbo na Nyasa.

CHANGAMOTO

- Hali ya Kijiografia ya Mkoa inasababisha kutowafikia wananchi kwa wakati katika kutoa Huduma ya Kifungo mbadala ya Gereza, hivyo kusababisha jamii kutokua na uelewa wa kutosha wa namna ya utekelezaji wa vifungo mbadala kupitia Sheria ya Huduma kwa Jamii Na. 6/2002 na Sheria ya Majaribio na Ujenzi wa Tabia Sura ya 247, Marejeo ya Mwaka 2002.
- Ushiriki mdogo wa Magereza katika kutekeleza programu za adhabu mbadala licha ya kutoa elimu mara kadhaa kwa wakuu wa Magereza.
- Uchache wa Watumishi ambapo kwa sasa kuna Watumishi wawili wanaofanya kazi Mkoa mzima hivyo kupunguza ufanisi hasa kwenye ukaguzi, ufuatiliaji na usimamizi wa wafungwa wanaopatikana ambapo ukaguzi unafanyika mara chache.
- Mahakimu wengi kutokuwa na uelewa wa kutosha wa namna ya utekelezaji Sheria ya Huduma kwa Jamii Na. 6/2002 na Sheria ya Majaribio na Ujenzi wa Tabia SURA YA 247, Marejeo ya mwaka 2002
- Pamoja na kutoa elimu kwa mahakimu katika Wilaya ya Mbinga bado wapo ambao hawatoi adhabu mbadala kwa washtakiwa.
- Kushindwa kuwafikia mahakimu walio nje ya Manispaa ya Songea kwa wakati kutokana na kutokuwa na bajeti ya kutosha katika idara

MAPENDEKEZO

Tunaomba Ofisi ya Mkuu wa Mkoa kutusaidia kuunganishwa na wadau wengine hasa Magereza ili kuweza kutekeleza program hii ya vifungo vya nje na kuwafikia watu wengi zaidi katika Mkoa wa Ruvuma.

WAFUNGWA WALIOINGIA KWENYE PROGRAMU JULAI MOSI,2022 HADI JUNI 30, 2023

	KUTOKA GEREZANI	**KUTOKA MAHAKAMANI**	**JUMLA YA WAFUNGWA**	**KIASI CHA PESA KILICHOOKOLEWA KWA VIBARUA**	**KIASI CHA PESA KILICHOOKOLEWA KWA KULISHA WAFUNGWA GEREZANI**
WANAUME	06	106	112		
WANAWAKE	02	23	25		
JUMLA KUU	**08**	**129**	**137**	**92,415,000/=**	**46,207,500/=**

HITIMISHO

Kwa namna ya pekee tunatoa shukrani za dhati kwa ofisi ya Mkuu wa Mkoa wa Ruvuma kwa kuendelea kutupa ushirikiano, wadau mbalimbali, taasisi mbalimbali na Watumishi pamoja na watu binafsi wa Mkoa wa Ruvuma kwa ushirikiano wanaoendelea kutupatia tangu kuanzishwa rasmi kwa Idara ya Huduma za Uangalizi Mkoa wa Rruvuma, tunawashukuru sana.

8.12 MAMLAKA YA USIMAMIZI WA BANDARI TANZANIA BANDARI - BANDARI ZA ZIWA NYASA

Taarifa ya Utendaji Kazi kwa Mwaka wa Fedha 2022/23, Pamoja na Taarifa ya Miezi Sita (Julai hadi Disemba 2023) kwa Mwaka wa Fedha 2023/24

i. Utangulizi

Mamlaka ya Usimamizi wa Bandari Tanzania (TPA), inasimamia Bandari **15** katika Bandari za Ziwa Nyasa na Bandari ya Itungi ni makao makuu ya bandari zote za Ziwa Nyasa upande wa Tanzania. Bandari hizo 15 zinazopatikana katika mikoa mitatu ya Mbeya, Njombe na Ruvuma. Mkoani Mbeya katika Wilaya ya Kyela kuna Bandari tatu (3) za Itungi, Kiwira na Matema, Mkoani Njombe katika Wilaya ya Ludewa kuna Bandari sita (6) za Lumbila, Ifungu, Nsisi, Makonde, Lupingu na Manda, na Mkoani Ruvuma katika Wilaya ya Nyasa kuna Bandari sita (6) za Ndumbi, Lundu, Nkili, Njambe, Liuli na Mbamba Bay.

ii. Miradi Iliyotekelezwa Katika Bandari za Ziwa Nyasa

a) Ujenzi wa Bandari Mpya ya Ndumbi

Maboresho makubwa yaliyofanyika katika Bandari za Ziwa Nyasa, katika awamu ya sita ya Serikali ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, inayoongozwa na Rais na Jemadari Mheshimiwa Dr. Samia Suluhu Hassan, ni ujenzi wa Bandari mpya ya Ndumbi kwa gharama ya TZS 12.2 bilioni. Mamlaka ya Usimamizi ya Bandari Tanzania (TPA) imetekeleza mradi huu wa ujenzi wa Bandari kubwa ya kisasa ya Ndumbi, kwa kujenga miundombinu kama ifuatavyo;

i) Gati (eneo la kuegesha meli) lenye urefu wa mita 160 kwenda Ziwani Jeti (jetty head) ya upana wa mita 20.4,

ii) Ramp (sehemu ya kupokea lango la meli) ya urefu wa mita 40 kwenda Ziwani na upana (Ramp head) wa mita 10,

iii) Ghala la kuhifadhi mizigo inayoathiriwa na mvua lenye mita za ukubwa 1,020,

iv) Eneo la sakafu ngumu (heavy duty paved yard) kwa ajili kuhifadhi mizigo isiyoathiriwa na mvua lenye mita za ukubwa 9,030,

v) Jengo la kupumzikia abiria lenye uwezo wa kuhudumia abiria 70,000 kwa mwaka, na;

vi) Ofisi na nyumba za watumishi.

Ujenzi wa Bandari mpya ya Ndumbi baada ya kukamilika mwezi Disemba 2022, imeongeza uwezo wa kuhudumia shehena kwa Bandari za Ziwa Nyasa kutoka tani 76,000 kwa mwaka (kabla ya kukamilika bandari ya Ndumbi) hadi kufikia tani 110,000 za sasa, wakati uwezo wa kuhudumia abiria umeongezeka kutoka abiria 56,000 kwa mwaka hadi abiria 126,000 baada ya kukamilika bandari mpya ya Ndumbi.

Mipango Endelevu Ya Uboreshaji Wa Bandari Za Ziwa Nyasa

Serikali kupitia Mamlaka ya Usimamizi wa Bandari (TPA), imekamilisha ripoti ya upembuzi yakinifu kwa ajili ya kuboresha Bandari za Ziwa Nyasa, zikiwemo Bandari za Ndumbi, Liuli na Mbamba Bay ambazo zipo katika wilaya ya Nyasa Mkoani Ruvuma. Taarifa ya mwisho ya upembuzi yakinifu wa namna ya kuboresha Bandari za Ziwa Nyasa imewasilishwa mwezi February 2023.

Aidha, Mamlaka ya Usimamizi wa Bandari (TPA) imepanga kutekeleza mapendokezo ya ripoti hiyo kama ifutavyo:

a) Ujenzi wa Bandari Mpya ya Mbamba Bay

Mojawapo ya mapendekezo ya ripoti ya upembuzi yakinifu ni kujenga Bandari kubwa ya Mbamba Bay. TPA imepanga kuanza ujenzi wa Bandari mpya ya kisasa ya Mbamba Bay kwa lengo la kuimarisha Ushoroba wa Maendeleo wa Mtwara (Mtwara Development Corridor), ambayo ni njia fupi na rahisi ya kuhudumia mzigo wa Malawi kutokea Bandari ya Mtwara, ikunganishwakwa barabara hadi Bandari ya Mbamba Bay na kuunganisha hadi Bandari za Malawi kupitia majini. Ili kutekeleza mradi huu mkubwa, Serikali ya Awamu ya sita inayoongozwa na Jemedari na Rais wetu Mheshimiwa Dr. Samia Suluhu Hassan ametoa TZS 70 bilioni kwa ajili ya ujenzi wa Bandari kubwa na kisasa ya Mbamba Bay. Mkataba wa ujenzi huo umesainiwa tarehe 6 Disemba 2023, Mkandarasi atakabidhiwa eneo la mradi tarehe 26 Januari 2024 tayari kuanza kazi, ambapo mradi huo unatarajiwa kukamilika ndani ya miezi 24. Ujenzi wa Bandari kubwa na ya kisasa ya Mbamba Bay itakapokamilika, itaongeza uwezo wa kuhudumia shehena ya mizigo kwa Bandari hiyo kutoka tani 110,000 za sasa hadi 550,000 kwa mwaka.

Aidha, baada ya Bandari mpya ya Mbamba Bay kukamilika, makao makuu ya Bandari za Ziwa Nyasa yatahamia Bandari ya mbamba Bay kutoka bandari ya Kiwira iliyopo Kyela.

b) Ujenzi wa Gati Ndogondogo Kwenye Bandari za Ziwaa Nyasa

Ripoti ya upembuzi yakinifu ilipendekeza pia kujenga gati ndogondogo kwenye baadhi ya Bandanri, ikiwemo Bandari ya Liuli katika Wilaya ya Nyasa. Ili kutekeleza miradi hiyo, Serikali imetoa fedha **TZS 1.5 bilioni** kwa ajili ya kutekeleza miradi hiyo, ambayo imepangwa kutekelezwa ndani yam waka wa fedha 2023/24.

iii. Matokeo Chanya ya Maboresho ya Bandari za Ziwa Nyasa ni Ongezeko la Mizigo na Abiria

Kutokana maboresho makubwa yaliyofanywa na Serikali ya awamu ya Sita katika Bandari za Ziwa Nyasa, yamewezesha Bandari kuboreshwa na kupata vifaa na kuhudumia shehena, na hivyo kuweza kuhudumia shehena ya mzigo **tani 14,431**, ambao ni sawa na ongezeko la **tani 9,021** au **167%**, ikilinganishwa na mzigo wa **tani 5,410** uliohudumiwa mwaka 2021/22.

Kwa upande wa abiria waliohudumiwa mwaka 2022/23 ni **70,172**, ambao ni ongezeko la abiria **67,673**, sawa na **2,708%** ikilinganishwa na **abiria 2,499** waliohudumiwa mwaka 2021/22.

Aidha, katika **kipindi cha miezi sita ya mwaka mwaka wa fedha 202324**, Bandari za Ziwa Nyasa zimehudumia jumla ya tani **1,828.6** na abiria walihudumiwa katika kipindi hicho **7,358**.

iv. Uendeshji Wa Meli

Katika kuboresha huduma ya usafirishaji wa abiria na mizigo kupitia Ziwa Nyasa na kukuza uchumi wa mikoa inayozunguka Ziwa hilo, Mamlaka inasimamia na kuendesha Meli mbili za mizigo na Meli moja ya abiria na mizigo.

- **Uendeshaji Wa Meli Za Mizigo (Mv Njombe Na Ruvuma)**

Mamlaka inasimamia na kuendesha meli mbili za mizigo (MV Ruvuma MV Njombe) zenye uwezo wa kubeba tani 1,000 kila moja ambazo zinauwezo wa kutoa huduma katika Ziwa Nyasa kwa kubeba mizigo mikubwa na mizito kama makaa ya mawe na mali ghafi ya kutengenezea saruji (gypsum).

Aidha, kwa sasa mzigo mkubwa unaohudumiwa ni wa "gypsum" unaosafirishwa kutokea Bandari ya Mbamba Bay hadi bandari ya Kiwira na Kuelekea nchini Malawi kupitia njia ya barabara.

- **Uendeshaji Wa Meli Ya Abiria Na Mizigo (Mv Mbeya II)**

Meli ya MV Mbeya II inauwezo wa kubeba abiria 200 na tani 200 za mizigo. Meli hii kwa sasa ni nzima na inaendelea kutoa huduma ya usafirishaji ndani ya Ziwa Nyasa, ikifanya safari kati ya Bandari ya Mbamba Bay na Kiwira huku ikipitia katika bandari hizo zote 15).

v. Mwelekeo Wa Masoko

Kufuatia uwekezaji uliofanywa kwa lengo la kuboresha Bandari za Ziwa Nyasa, Bandari zetu zimendelea kuvutia wateja na ndiyo maana shehena iliyohudumia kwa mwaka wa fedha. 2022/2023 umeongezeka mara dufu ikilinganishwa na Shehena iliyo hudumia katika mwaka 2021/2022. Pamoja na uwekezaji huo ambao umekuwa kivutio kwa wateja, Mamlaka ya usimamizi wa Bandari Tanzania (TPA) inaendelea kutafuta Masoko kwa kuongea na wateja wanatumia Bandari zetu pamoja kufungua ofisi za TPA Jijini Lilongwe Nchini Malawi kwa lengo pia la kuvutia wateja kutafuta wateja wapya kutoka Malawi.

vi. **Changamoto Zilizopo na Mapendekezo ya Kuziondoa**

Pamoja na mafanikio yaliyopatikana kuna changamoto chache ambazo zikiondolewa, kazi ya kuhudumia mizigo na abiria kati ya nchi zetu mbili (Tanzania na Malawi) itakuwa na ufanisi mkubwa zaidi.

Changamoto zilizopo ni kama ifutavyo:

Na	Changamoto	Suluhisho linalopendekezwa ili kuoondoa changamoto husika
1	Bandari za Malawi hasa bandari ya Nkata Bay kutoridhia meli zetu za Mizigo ziende katika bandari hiyo. Wateja kadhaa tuliopata wanataka kusafirisha mizigo (Gypsum na Makaa ya mawe) kwenda b andari ya Nkata Bay	i) TPA inaendelea kuwasiliana na mwendeshaji wa Bandari za Malawi ili kupata ufumbuzi wa suala hilo. ii) Serikali ya Tanzania inaendelea kushauriana na Serikali ya Malawi ili kuongeza eneo la kuhudumia shehena Bandarini.
2	Ubovu wa barabara inayounganisha Bandari ya Ndumbi na Ruanda kupitia Lituhi	Serikali ya Awamu ya sita chini ya uongozi mahiri ya Mheshimiwa Dr. Suluhu Hassan imetoa fedha na tayari Mkandarasi wa kujenga Barbara hiyo kwa kiwango cha lami amepatika, hivyo kazi ya ujenzi inatarajiwa kuanza.

Na	Changamoto	Suluhisho linalopendekezwa ili kuoondoa changamoto husika
3	Upungufu wa shehena kupitia Bandari za Ziwa Nyasa	Mikakati ya kutafuta wateja ili kuongeza shehena zinaendelea. Mojawapo ya mikakati hiyo ni; i) TPA imefungua ofisi Jijini Lilongwe kwa lengo la kusogeza huduma zake karibu na wateja ii) Mazungumzo na wateja waliopo yanaendelea ili kuongeza mizigo kupitia Bandari zetu iii) Jitahada za kutafuta wateja wapya ni pamoja na kutoaelimu juu ya maboresho yaliyofanywa na serikali kwenye bandari zetu ili kuwavutia, pamoja na kuwaeleza juu ya faida za kutumia usafiri wa maji ambao ni nafuu ikilinganishwa na barabara.shehena

HITIMISHO

Mamlaka ya Usimamizi wa Bandari Tanzania (TPA), tunapenda kutoa pongezi za dhati kwa Serikali ya Awamu ya Sita, chini ya uongozi thabiti wa Rais wa Jamuhuri ya Muungano wa Mheshimiwa Dr Samia Suluhu Hassan kwa fedha ambazo ameendelea kutoa kwa ajili ya miradi mbalimbali, kwa lengo la kutekeleza kwa vitendo nia yake ya dhati ya kuifungua nchi kupitia uboreshaji wa Bandari za Tanzania, zikiwemo Bandari za Ziwa Nyasa, ili ziweze kutoa huduma bora ya viwango na ya kiushindani, hususan maboresho makubwa ya Bandari za Ndumbi na ujenzi wa Bandari kubwa na yab kisasa ya Mbamba Bay, unaotarajiwa kuanza rasmi tarehe 26 Januari 2024.

8.13 TAARIFA YA EWURA OFISI YA KANDA YA NYANDA ZA JUU KUSINI KIKAO CHA RCC RUVUMA.

1.0 UTANGULIZI

Mamlaka ya Udhibiti wa Huduma za Nishati na Maji (EWURA) imeundwa kwa Sheria ya Bunge Sura namba 414 ikiwa na majukumu ya kudhibiti sekta kuu mbili, ambazo ni **Sekta ya Nishati** na **Sekta Maji**. Kwenye sekta ya Nishati kuna sekta ndogo ya **Gesi Asilia, Sekta ndogo ya Umeme** na **Sekta ndogo ya Mafuta jamii ya Petroli**. Katika **Sekta ya Maji**, Mamlaka ya EWURA ipo katika kudhibiti Mamlaka za maji Safi na Usafi wa Mazingira.

Ofisi ya EWURA Kanda ya Nyanda za Juu Kusini inapatikana Jijini Mbeya, Mtaa wa Karume kwenye jengo la NHIF, Ghorofa ya sita. Ofisi hiyo inahudumuia Mikoa mitano (5) ya Mbeya, Songwe, Rukwai, Njombe na Ruvuma.

Majukumu ya Mamlaka yameainishwa katika Sheria ya EWURA, Sura ya 414 ya Sheria za Tanzania kuwa ni:

- Kutoa leseni kwa watoa huduma wa sekta zinazodhibitiwa
- Kupanga au kuidhinisha bei na tozo katika sekta zinazodhibitiwa
- Kuweka viwango vya bidhaa na huduma kwa kushirikiana na TBS
- Kusimamia utoaji huduma kwa mujibu wa Sheria, Kanuni na Miongozo husika
- Kuzingatia usalama na uhifadhi wa mazingira wakati wa kutoa huduma
- Kuelimisha wananchi kuhusu masuala yanayodhibitiwa na Mamlaka.
- Kutatua migogoro kati ya mtoa huduma na mpokea huduma zinazodhibitiwa na Mamlaka.

2.0 SEKTA YA UMEME

Ofisi ya EWURA Kanda ya Nyanda za Juu Kusini inasimamia shughuli ya Kiufundi na Kiuchumi katika Sekta ya Umeme katika Mikoa yote mitano ya kanda hii.

Katika Mkoa wa Ruvuma, mtoa huduma mkubwa wa nishati hiyo ni TANESCO kwa sehemu kubwa. TANESCO ifanyiwa ukaguzi wa huduma na miundombinu Januari na Disemba 2023. Maelekezo yalitolewa kupita taarifa ya ukaguzi iliyowasilisha makao makuu ya TANESO kwa ajili ya utekelezaji ikiwemo kufanya marekebisho katika miundombinu ya usambazaji waliyobainishwa katika taarifa hiyo. Pia, wawekezaji wawili Tulila na Andoya “hydropower plants” walikaguliwa Mei 2023 na Disemba 2023

mtawalia. Maelekezo yalitolewa kwa ajili ya uboreshaji shughuli zao katika kuhudumia wananchi.

Hata hivyo, katika kutekeleza wajibu wake, EWURA inatoa leseni kwa mafundi umeme wa kazi mbalimbali. Kwa Mkoa wa Ruvuma, katika kipindi cha 2022/23 na Julai hadi Disemba 2023, jumla ya leseni mpya zilizotolewa ni 59 (daraja A-1, dalaja B – 2, daraja C – 34, daraja D – 21, daraja W – 1) na kufanya idadi ya mafundi umeme kufikia **120 wenye leseni hadi kufikia Januari 10, 2024.** Kufikia Januari 10, 2024, jumla ya maombi ya leseni 18 yapo katika hatua mbalimbali.

CHANGAMOTO KATIKA SEKTA YA UMEME

Uwepo wa kundi kubwa la mafundi umeme (vishoka) ambao hawana vyeti vya kitaaluma vitakavyowawezesha kuomba leseni zinazotolewa na Mamlaka. Ufinyu wa bajeti ya matengenezo kwa upande wa TANESCO hivyo kupelekea uchakavu mkubwa kutoshughulikiwa kwa wakati.

3.0 SEKTA YA MAFUTA YA PETROLI

EWURA pia inasimamia sekta ya mazao ya mafuta ya petrol (diseli, petrol, mafuta ya taa pamoja na gesi za LPG). Kanda ya Nyanda za Juu Kusini ina jumla ya Vituo vya Wauzaji mafuta wa rejareja (***Retail outlets***) 351 hadi kufikia Disemba 2023. Idadi hiyo inajumuisha Watumiaji binafsi wa mafuta (***Consumer Installation***), Viwanda vidogo vya kujazia gesi ya kupikia majumbani (***LPG refilling***) na Wasambazaji wa gesi ya kupikia majumbani (***LPG distributors)*** na

Katika kipindi cha kuanzia Julai 2022 mpaka Disemba 2023, EWURA ilifanya **ukaguzi wa kawaida** (**Compliance monitoring**) kwenye mkoa wa Ruvuma na kukagua vituo 23. Kati ya hivyo vituo 18 vya mkoa wa Ruvuma havikuweza kukutwa na makosa yoyote, Kama inavyoonesha katika **jedwali namba 1** .

Jedwali namba 1: Ukaguzi wa kawaida kwenye Mkoa wa Ruvuma

Na.	TAREHE	JINA LA KITUO	ENEO	WILAYA	MKOA	VIGEZO
1	21-Sep-22	MOM CARGO COMPANY LIMITED	Msamala	Songea	Ruvuma	Ukaguzi ulionyesha kwamba amekidhi vigezo vya matakwa ya leseni
2	31-Jul-22	Ruvuma Coal Limited	Paradiso Village, Ruanda Ward, Mbinga District in Ruvuma Region	Mbinga	Ruvuma	Ukaguzi ulionyesha kwamba amekidhi vigezo vya matakwa ya leseni
3	21-Oct-22	MOM Cargo Company Limited	Plot No. 1, Block 'GG', Msamala Area in Songea Municipality	Songea	Ruvuma	Ukaguzi wa awali alikutwa na makossa na kupewa maelekezo ya kurekebisha. Ukaguzi wa pili ulionyesha kuwa amekidhi vigezo.
4	21-Oct-22	TSN Oil (T) Ltd-Lizabon	Lizabon	Songea	Ruvuma	Ukaguzi ulionyesha kwamba amekidhi vigezo vya matakwa ya leseni
5	21-Oct-22	Oryx Oil Company Limited –Peramiho Service Station	Plot No.1, Likuyufusi Village - Peramiho, Songea District in Ruvuma Region	Songea	Ruvuma	Ukaguzi ulionyesha kwamba amekidhi vigezo vya matakwa ya leseni
6	21-Oct-22	Mbamba Bay Road Filling Station	Plot No.3, Mbinga Industrial area, Mbamba bay Road	Mbinga	Ruvuma	Ukaguzi ulionyesha kwamba amekidhi vigezo vya matakwa ya leseni
7	21-Oct-22	Fairtech Investments Petrol Station, Mbamba Bay Road	Plot No.20, Block “Mbamba Bay”, Mbinga Municipality, Ruvuma Region	Mbinga	Ruvuma	Ukaguzi wa awali alikutwa na makossa na kupewa maelekezo ya kurekebisha. Ukaguzi wa pili ulionyesha kuwa amekidhi vigezo.
8	21-Oct-22	Lotar Marselin Nkondola - Lotar fuel service station	Kingosera Village	Mbinga	Ruvuma	Ukaguzi ulionyesha kwamba amekidhi vigezo vya matakwa ya leseni
9	22-Oct-22	Mpetembe Oil (Idd Hamis Kapinga)	Plot No.3, Block'A', Mletele Area in Songea Municipality	Songea	Ruvuma	Ukaguzi wa awali alikutwa na makossa na kupewa maelekezo ya kurekebisha. Ukaguzi wa pili ulionyesha kuwa amekidhi vigezo.
10	22-Oct-22	Cross Road Filling Station	Plot No. 122, Block 'A', Tunduru Urban area	Tunduru	Ruvuma	Ukaguzi ulionyesha kwamba amekidhi vigezo vya matakwa ya leseni

Na.	TAREHE	JINA LA KITUO	ENEO	WILAYA	MKOA	VIGEZO
11	22-Oct-22	Abdillah Kassimu Mandepe – Namtumbo Petrol Station	Muungano Area, Namtumbo District in Ruvuma Region	Namtumbo	Ruvuma	Ukaguzi ulionyesha kwamba amekidhi vigezo vya matakwa ya leseni
12	24-Oct-22	A.I.A Transporters Company Limited Petrol Station	Plot No. 7, Block ‘A’, Mitawa Area, Songea District in Ruvuma Region	Songea	Ruvuma	Ukaguzi ulionyesha kwamba amekidhi vigezo vya matakwa ya leseni
13	24-Oct-22	Refuelling Solutions (T) Limited Petrol Station	Plot No. 169, Block ‘L’, Mahenge Area in Songea Municipality	Songea	Ruvuma	Ukaguzi wa awali alikutwa na makossa na kupewa maelekezo ya kurekebisha. Ukaguzi wa pili ulionyesha kuwa amekidhi vigezo.
14	24-Oct-22	Oryx Oil Company Limited Service Station	Plot no 51 Block F central area Songea(Sido Industrial Area)	Songea	Ruvuma	Ukaguzi ulionyesha kwamba amekidhi vigezo vya matakwa ya leseni
15	26-Nov-22	Paskal Urban Wela Filling Station	Peramiho 'A' Area	Songea	Ruvuma	Ukaguzi wa awali alikutwa na makossa na kupewa maelekezo ya kurekebisha. Ukaguzi wa pili ulionyesha kuwa amekidhi vigezo.
16	20-Dec-22	Mbamba Bay Road Filling Station of P.O Box 222 Mbinga	Plot No.3, Mbinga Industrial area, Mbamba bay Road	Mbinga	Ruvuma	Ukaguzi ulionyesha kwamba amekidhi vigezo vya matakwa ya leseni
17	21-Dec-23	ACER PETROLEUM (T) LTD- NAMTUMBO (Abdillah Kassimu Mandepe – Namtumbo Petrol Station)	Muungano Area, Namtumbo District in Ruvuma Region	Namtumbo	Ruvuma	Ukaguzi ulionyesha kwamba amekidhi vigezo vya matakwa ya leseni
18	22-Dec-23	Fountain Petroleum Limited –Songea	Plot No.58, Block ‘A’, Peramiho Urban Area	Songea	Ruvuma	Ukaguzi ulionyesha kwamba amekidhi vigezo vya matakwa ya leseni

Na.	TAREHE	JINA LA KITUO	ENEO	WILAYA	MKOA	VIGEZO
		Peramiho 'B' Petrol Station				
19	22-Dec-23	Lake Oil Limited-Mbinga Petrol Station	Mbinga Township	Mbinga	Ruvuma	Ukaguzi ulionyesha kwamba amekidhi vigezo vya matakwa ya leseni
20	21-Dec-23	Njombe Filling Station Co. Ltd., Madaba	Madaba Area	Songea	Ruvuma	Ukaguzi ulionyesha kwamba amekidhi vigezo vya matakwa ya leseni
21	22-Dec-23	Oryx Oil Company Limited –Peramiho Service Station of P. O. Box 35537 Dar Es Salaam	Plot No.1, Likuyufusi Village - Peramiho, Songea District in Ruvuma Region	Songea	Ruvuma	Ukaguzi ulionyesha kwamba amekidhi vigezo vya matakwa ya leseni
22	23-Dec-23	Oryx Oil Company Limited Service Station	Plot no 51 Block F central area Songea(Sido Industrial Area)	Songea	Ruvuma	Ukaguzi ulionyesha kwamba amekidhi vigezo vya matakwa ya leseni
23	22-Dec-23	TSN Oil (T) Ltd-Lizabon Branch of P.O Box 76085 Dar es Salaam	Lizabon	Songea	Ruvuma	Ukaguzi ulionyesha kwamba amekidhi vigezo vya matakwa ya leseni

Mbali na matokeo ya ukaguzi huo, pia kuna kampuni nne (4) zilipewa adhabu ya kulipa faini kati ya **TZS 1,000,000/=** mpaka **TZS 10,000,000** kwa kujenga miundombinu ya kuhifadhi mafuta bila kupata kibali kutoka EWURA.

Na.	Jina La Kampuni	Mahali Ilipo	Wilaya	Mkoa	Kosa	Sheria iliyovunjwa	Adhabu
1.	Nurubicco Charles Mponda -Delldelta Refueling	Mpepai	Mbinga	Ruvuma	Kujenga miundomibu binafsi ya matumizi ya mafuta bila kupata kibali EWURA	Kanuni ya uhifadhi wa Mafuta kwa matumizi ya jumla na rejareja. GN 817/2020. Sheria ya mafuta sura 392.	Faini ya TZS 1,000,000
2	Lake Oil Limited - Tunduru Petrol Station	Tunduru Mjini	Tunduru	Ruvuma	Kujenga miundomibu binafsi ya matumizi ya mafuta bila kupata kibali EWURA	Kanuni ya uhifadhi wa Mafuta kwa matumizi ya jumla na rejareja. GN 817/2020. Sheria ya mafuta sura 392.	Faini ya TZS 10,000,000
3	Abas Amir Kapinga - Mpetembe Oil Petrol Station	Mletele – Songea Mjini	Songea	Ruvuma	Kujenga miundomibu binafsi ya matumizi ya mafuta bila kupata kibali EWURA	Kanuni ya uhifadhi wa Mafuta kwa matumizi ya jumla na rejareja. GN 817/2020. Sheria ya mafuta sura 392.	Faini ya TZS 10,000,000
4.	KSM Filling Station	Namtumbo Mjini	Namtumb o	Ruvuma	Kujenga miundomibu binafsi ya matumizi ya mafuta bila kupata kibali EWURA	Kanuni ya uhifadhi wa Mafuta kwa matumizi ya jumla na rejareja. GN 817/2020. Sheria ya mafuta sura 392.	Faini ya TZS 1,000,000

Katika kanda pia kulifanyika ukaguzi kwa mwezi Julai 2022 Mpaka Disemba 2023 kwenye vituo 55 kwa kuangalia vituo vinavyouza bidhaa ya mafuta kulingana na **bei elekezi** (cap price monitoring) na vituo vyote vya Mkoa wa Ruvuma vilivyokaguliwa viliuza bidhaa zao kufikia / chini ya bei elekezi.

Pia Ofisi ya kanda ilifanya ukaguzi wa kiufundi katika mioundombinu (pre-licence) Baadhi ya Vituo vya mafuta kujengwa bila kufuata utaratibu wa ujenzi na baadhi kutokidhi mahitaji ya leseni. Ushauri wetu ni kwamba Halmashauri / Manispaa husika ziangalie namna bora ya kushirikiana na EWURA na wadau wengine katika kuhakikisha ujenzi unakuwa na vibali husika (EWURA, NEMC na Manispaa/Halmashauri wanaotoa hati ya umiliki wa ardhi) kabla ya ujenzi kutekelezwa.

4.0 SEKTA YA MAJI

Ofisi ya EWURA Kanda ya Nyanda za Juu Kusini inasimamia Mamlaka za Maji 19. Kati ya Mamlaka hizo 19, Mamlaka 5 ni Mamlaka za Maji zilizoko kwenye Makao Makuu ya Mikoa, Mamlaka moja ni Mamlaka ya Mradi wa Kitaifa (Wanging'ombe) na Mamlaka 13 ni za Makao Makuu ya Wilaya na Miji midogo. Mkoa wa Ruvuma una Jumla ya Mamlaka nne (4). Kati ya Mamlaka hizo, Mamlaka moja ni Mamlaka iliyopo Makao Makuu ya Mkoa wa Ruvuma (yenye makao yake makuu hapa Manispaa ya Songea) na Mamlaka nyingine tatu ni zilizopo katika miji ya Wilaya za Mbinga, Namtumbo,na Tunduru.

Katika sekta ya Maji kuna aina tano za ukaguzi unaofanya na EWURA

- Ukaguzi maalum (**special inspection**) - kufuatilia utendaji mbovu wa Mamlaka,
- Ukaguzi wa kawaida wa utendaji wa Mamlaka (**General compliance monitoring Inspection**) – ukaguzi huu unahusisha ukaguzi wa miuodombinu ya maji na majitaka, sharia kanuni na taratibu za utoaji huduma na ubora wa huduma kwa mteja,
- Ukaguzi kwa ajili ya taratibu za utoaji wa leseni (pre-licensing Inspection) – ukaguzi huu unafanyika ili kuzipa leseni Mamlaka mpya au kuhuisha leseni kwa Mamlaka zilizomaliza muda wa leseni.
- Ukaguzi wa kuhakiki taarifa za mamlaka (**data verification**) – unafanyika kama sehemu ya maandalizi ya kuandika Taarifa ya Utendaji wa Mamlama za Maji
- Ukaguzi wa ubora wa maji (**water quality monitoring**)

Pia EWURA inawajibu wa kufanya uchambuzi na kuidhinisha bei za Mamlaka za Maji

Katika kipindi cha Julai 2022 mpaka Disemba 2023 ukaguzi ulifanyika kama ifuatavyo:

i. Ukaguzi wa kawaida wa utendaji wa Mamlaka (**General compliance monitoring Inspection**) – kwa Mamlaka za Maji tatu ambazo ni Mamlaka za maji za Mbinga, Namtumbo na Tunduru
ii. Ukaguzi kwa ajili ya kuhuisha leseni kwa mamlaka za maji tatu ambazo ni Mbinga, Namtumbo na Tunduru
iii. Ukaguzi wa ubora wa maji (**water quality monitoring**) kwa Mamlaka za maji za Songea, Mbinga na Tunduru.

Katika kipindi cha Mwaka wa fedha wa 2022/23 EWURA ilipokea na kuchakata Maombi ya marekebisho ya bei za huduma kutoka kwa Mamlaka ya Maji Songea. EWURA ilifanya Mkutano wa Wananchi wote wa Manispaa ya Songea tarehe 22 Agosti 2022 ili kukusanya maoni juu ya Maombi hayo. Bei mpya kwa mamlaka ya Maji Songea ziliidhinishwa na kuchapishwa na Gazeti la Serikali Namba 6 na 7 ya tarehe 13/01/2023.

CHANGAMOTO SEKTA YA MAJI

Uzalishaji wa Maji wa Mamlaka zote hizo Nne (4) ni mdogo ukilinganisha na mahitaji halisi ya Maji kwa maeneo hayo, hususani wakati wa kiangazi. Pia, kuna tatizo la baadhi ya Mamlaka kutokuwa na wafanyakazi wa kutosha ili kutoa huduma ipasavyo.

5.0 USULUHISHI WA MIGOGORO

EWURA pia inashughulikia malalamiko yanayohusiana na Sekta zote tunazozidhibiti. Miongoni mwa malalamiko hayo ni ankara za maji, kuuziwa mafuta yasio na ubora, malalamiko mbalimbali ya umeme, malalamiko ya bei za bidhaa na malalamiko ya huduma nk.

Katika kipindi tajwa kulikuwa na lalamiko moja lililohusisha TANESCO na SONGEA WSSA. Hata hivyo lalamiko hilo lilitatuliwa hatua ya usuluhishi (Mediation).

Hivyo, tunaomba ushirikiano kwa wadu wote katika kuelimisha umma kwamba EWURA ndio inashughulikia malalamiko kati ya Mteja na Mtoa Huduma kwa huduma zinazodhibitiwa na EWURA. Pale panapotokea malalamiko, basi wananchi waeleweshwe kwamba wayawasilishe EWURA kupitia fomu ya malalamiko inayopatikana katika ukurasa wa Mamlaka kupitia tovuti (www.ewura.go.tz) au kwa kufika Ofisi ya EWURA Kanda ya Nyanda za Juu Kusini iliyopo Jijini Mbeya, Mtaa wa Karume kwenye jengo la NHIF, Ghorofa ya sita.

8.14 WAKALA WA BARABARA ZA VIJIJINI NA MIJINI - TANZANIA (TARURA)

TAARIFA YA UTEKELEZAJI WA MIRADI YA MAENDELEO YA BARABARA KWA MWAKA WA FEDHA 2022/2023 KWA KIPINDI CHA KUANZIA JULAI 2022 HADI

JUNI 2023 NA MWAKA WA FEDHA 2023/2024 KWA KIPINDI CHA KUANZIA JULAI HADI DESEMBA 2023

1.0 UTANGULIZI

Wakala wa Barabaraza Vijijini na Mijini (TARURA) Mkoa wa Ruvuma una mtandao wa barabara wa jumla ya kilometa 7146.21 kati ya hizo kilometa 2312.83 ni za Mjazio (Feeder Roads) ambazo ni sawa na asilimia 32.36%, 3873.85 ni za Mkusanyo (Collector Roads) ambazo ni sawa na asilimia 54.21%, na Kilometa 959.52 ni za Jamii/Kijiji (Community Roads) ambazo ni sawa na asilimia 13.43% ya mtandao mzima.

2.0 UTEKELEZAJI WA MIRADI YA MAENDELEO YA BARABARA KWA MWAKA WA FEDHA 2022/2023 KWA KIPINDI CHA KUANZIA JULAI 2022 HADI JUNI 2023

Bajeti ya Mwaka wa Fedha 2022/2023

Kwa mwaka wa fedha **2022/ 2023**, Mkoa wa Ruvuma katika bajeti ya miundombinu ya barabara ulidhinishiwa jumla ya **TZS 23,757,962,850.44** ambapo mfuko wa Barabara ni **TZS. 6,918,627,877.44** Mfuko wa Barabara (Maendeleo) **TZS. 1,390,000,000** Mfuko Mkuu wa Serikali (kila Jimbo) **TZS**. **4,500,000,000** na fedha tozo ya mafuta Shilingi 100 kwa lita **TZS. 10,025,000,000.**

Mapokezi ya Fedha

Katika kipindi cha Julai 2022 hadi Juni 2023, Wakala wa barabara Vijijini na Mijini (TARURA) Mkoa wa Ruvuma ulipokea jumla ya fedha kiasi cha **Tshs**. **23,757,962,850.44** ambayo ni asilimia **100** ya bajeti ya matengeneao ya barabara na fedha za Maendeleo.

Hali ya utekelezaji wa miradi ya Barabara kupitia fedha za Maendeleo (Fedha za Jimbo na Tozo)

Hadi kufikia Juni, 2023 ya mwaka wa fedha 2022/2023, TARURA Mkoa wa Ruvuma kupitia fedha za maendeleo ulifanya kazi za matengenezo ya barabara na ujenzi wa madaraja kwa asilimia **100** za utekelezaji**.**

Jedwali hapo chini linaonesha hali halisi ya utekelezaji ya miradi ya Maendeleo kwa Mwaka wa fedha 2022/2023 kuanzia Julai 2022 hadi Juni 2023 (Jedwali Na.1)

Na	Jina la Mradi	Fedha Idhinishwa	Fedha Zilizotolewa	Fedha Zilizotumika	Hatua ya Utekelezaji

Na	Jina la Mradi	Fedha Idhinishwa	Fedha Zilizotolewa	Fedha Zilizotumika	Hatua ya Utekelezaji
1	Ujenzi wa barabara katika kiwango cha lami(DSD) Barabara ya Matomondo - Mlale JKT	4,000,000,000.00	4,000,000,000.00	4,000,000,000	Mradi umekamilika kwa asilimia 100
2	Ujenzi wa Daraja la Mto Njoka (20m) katika barabara ya Muhukuru barabarani - Mipeta -Kizuka	700,000,000.00	699,892,465.00	699,892,465.00	Mradi umekamilika kwa asilimia 100
3	Maboresho ya barabara ya Luhindo-Mpepo-Darpori katika kiwango cha Changarawe	750,000,000.00	712,274,500.00	712,274,500.00	Mradi umekamilika kwa asilimia 100
5	Maboresho ya barabara za Mjini za Wilaya ya Tunduru katika kiwango cha lami(DSD)	769,600,000.00	769,600,000.00	769,600,000.00	Mradi umekamilika kwa asilimia 100
6	Ujenzi wa Daraja la Mto Libango(30m)	650,000,000.00	638,921,000.00		Mradi umekamilika kwa asilimia 100
7	Maboresho ya barabara za Ruhuwiko -Mwengemshindo 11.0km Katika kiwango cha Changarawe	500,000,000.00	492,150,000.00	492,150,000.00	Mradi umekamilika kwa asilimia 100
8	Maboresho ya barabara za Kizuka -Mipeta -Matama - Muhukuru barabarani Kilometa 30 Kwa kiwango kizuri	500,000,000.00	469,467,500.00	469,467,500.00	Mradi umekamilika kwa asilimia 100
9	Maboresho ya barabara za Nampungu - Mbatamila (12KM) na Nandembo 2 - Naluale Mkwajuni (8KM)Katika kiwango cha Changarawe	500,000,000.00	493,740,000.00	493,740,000.00	Mradi umekamilika kwa asilimia 100
10	Maboresho ya barabara ya Longa-Kipololo-Litoho Kilometa1.0 kwa Kiwango cha Lami (DSD) wialaya ya	500,000,000.00	455,506,720.00	455,506,720.00	Mradi umekamilika kwa asilimia 100

Na	Jina la Mradi	Fedha Idhinishwa	Fedha Zilizotolewa	Fedha Zilizotumika	Hatua ya Utekelezaji
	Mbinga				
11	Maboresho ya barabara ya Marumba -Mbesa (12KM), Kangomba -Marumba - Njenga (16KM) na Tunduru - Masonya - Nambarapi(4KM) Katika kiwango cha Changarawe	650,000,000.00	612,000,000.00	612,000,000.00	Mradi umekamilika kwa asilimia 100
12	Maboresho ya barabara yab Namasakata - Naikulu - Liwanga (12KM) Katika kiwango cha Changarawe	300,000,000.00	285,680,000.00	285,680,000.00	Mradi umekamilika kwa asilimia 100
13	1 Bridge Construction along Lundo-Ntengule-Mapera, Periodic Maintenance along Linda-VETA 7Km, Malini - Chiulu 5.25Km and Diwani-Linda 7Km, Periodic Maintenance along Hinga-Litolomero 10.41 Km, Ngumbo-Litoho 6.59Km , Mango-Songa Mbele 3.98 and 2Bridge Construction along Mango-Songa Mbele	900,000,000.00	869,783,700.00	869,783,700.00	Mradi umekamilika kwa asilimia 100
14	Periodic Maintenance of Lipembe road and Construction of Mungaka Bridge (Stone Masonry Arch Bridge) at Kivulini road in Mbinga Town Council	500,000,000.00	426,399,000.00	426,399,000.00	Mradi umekamilika kwa asilimia 100
15	Construction of 4 Bridges along Kitumbi - Wanga road, 2 Bridges along Mpapa - Ndengu road, 2 bridges along Mbula - Mawindi road and 1 bridge along Ndengu - Nyoni road 1 Bridge along Kihangimahuka - Luikitiki road and 2 Bridges along Ndengu - Kiereketi - Kimbangu road 2bridges along Mapera - Lundo road	300,000,000.00	254,776,200.00	254,776,200.00	Mradi umekamilika kwa asilimia 100
16	Libango Bridge protection Works along Minazini-Libango road	250,000,000.00	232,751,500.00	232,751,500.00	Mradi umekamilika kwa asilimia 100

Na	Jina la Mradi	Fedha Idhinishwa	Fedha Zilizotolewa	Fedha Zilizotumika	Hatua ya Utekelezaji
17	Maboresho ya barabara za Heroes -Ruhuwiko 1.0km Katika kiwango cha Lami(DSD)	500,000,000.00	439,550,000.00	439,550,000.00	Mradi umekamilika kwa asilimia 100
18	Maboresho ya barabara ya Mfuate-Msengemnengem (17.9km) na Barabara ya Rwinga-Mandepwende-Msengemnengem (7.1km)	650,000,000.00	638,011,000.00	638,011,000.00	Mradi umekamilika kwa asilimia 100
19	Maboresho ya barabara za Mjini za Wilaya ya Nyasa(Mbamba Bay Town Roads) katika kiwango cha lami(DSD)	500,000,000.00	467,793,900.00	467,793,900.00	Mradi umekamilika kwa asilimia 100
20	Maboresho ya barabara za Mjimwema Kilometa 2 za Wilaya ya Mbinga Mji katika kiwango cha lami(DSD)	1,000,000,000.00	997,941,650.00	997,941,650.00	Mradi umekamilika kwa asilimia 100
21	Maboresho ya barabara ya Wino-Ifinga Katika kiwango cha Changarawena Zege	250,000,000.00	200,010,000.00	200,010,000.00	Mradi umekamilika kwa asilimia 100

3.0 UTEKELEZAJI WA MIRADI YA MAENDELEO YA BARABARA KWA MWAKA WA FEDHA 2023/2024 KWA KIPINDI CHA KUANZIA JULAI HADI DESEMBA 2023

Bajeti ya Mwaka wa Fedha 2023/2024

Kwa mwaka wa fedha **2023/ 2024**, Mkoa wa Ruvuma katika bajeti ya miundombinu ya barabara umeidhinishiwa jumla ya **TZS 22,594,404,503** ambapo Mfuko wa Barabara ni **TZS. 7,894,956,996.80** Mfuko wa Barabara (Maendeleo) **TZS. 200,000,000** Mfuko Mkuu wa Serikali (kila Jimbo) **TZS**. **4,500,000,000** na fedha tozo ya mafuta Shilingi 100 kwa lita **TZS. 9,999,447,506.41.**

Mapokezi ya Fedha

Katika kipindi cha Julai 2023 hadi Desemba 2023, Wakala wa barabara Vijijini na Mijini (TARURA) Mkoa wa Ruvuma umepokea jumla ya fedha kiasi cha **Tshs**. **1,845,933,436.18** ambayo ni asilimia **8.2** ya bajeti ya matengeneao ya barabara na fedha za Maendeleo.

Hali ya utekelezaji wa miradi ya Barabara kupitia fedha za Maendeleo (Fedha za Jimbo na Tozo)

Hadi kufikia Desemba, 2023 ya mwaka wa fedha 2023/2024, TARURA Mkoa wa Ruvuma kupitia fedha za maendeleo umefanya kazi za matengenezo ya barabara na ujenzi wa madaraja kwa asilimia **65** za utekelezaji hadi sasa kwa fedha zinazotokana na tozo ya Shilingi 100 kwa lita na zinazotakana na Mfuko Mkuu wa Serikali (Kila Jimbo)**.**

Jedwali hapo chini linaonesha hali halisi ya utekelezaji wa miradi ya Maendeleo kwa Mwaka wa fedha 2023/2024 kuanzia Julai hadi Disemba 2023 (Jedwali Na. 2)

Na	Jina la Mradi	Fedha Idhinishwa	Fedha Zilizotolewa	Fedha Zilizotumika	Hatua ya Utekelezaji
1	Maboresho wa barabara ya Majengo-Muungano and Kilimomseto Jct-Pm House katika kiwango cha lami(DSD) na Ujenzi wa daraja la Mjimwema	800,000,000.00	783,671,000.00	783,671,000.00	Mradi unaendelea, hadi sasa umetekelezwa kwa asilimia 50
2	Maboresho ya barabara ya Masigira-Mlilayoyo	250,000,000.00	228,753,600.00	228,753,600.00	Mradi unaendelea, hadi sasa umetekelezwa kwa asilimia 20
3	Maboresho ya barabara ya Matomondo – Mlale katika Kiwango cha Lami	1,450,000,000.00	1,423,057,550.00	1,423,057,550.00	Mradi unaendelea, hadi sasa umetekelezwa kwa asilimia 80
5	Maboresho ya barabara za Makwaya - Matama Kilomita 23	500,000,000.00	437,363,800.00	437,363,800.00	Mradi unaendelea, hadi sasa umetekelezwa kwa asilimia 70
6	Maboresho ya barabara za Kifagulo - Magingo Katika Kiwango cha Lami	600,000,000.00	593,600,000.00	593,600,000.00	Mradi unaendelea, hadi sasa umetekelezwa kwa asilimia 80

7	Maboresho ya barabara za Kifagulo – Magingo Katika Kiwango cha Lam	500,000,000.00	492,150,000.00	492,150,000.00	Mradi unaendelea, hadi sasa umetekelezwa kwa asilimia 80
8	Maboresho ya barabara ya Ngadinda - Mnazi Mmoja na Hanga - Darajani katika kiwango cha Changarawe	25,000,000.00	214,181,000.00	214,181,000.00	Mradi unaendelea, hadi sasa umetekelezwa kwa asilimia 25
9	Maboresho ya barabara za Luhimba -Liweta, Mtyangimbole - Kakonko na Igawisenga – Litowa	500,000,000.00	464,001,000.00	464,001,000.00	Mradi unaendelea, hadi sasa umetekelezwa kwa asilimia 75
10	Maboresho ya barabara ya Mbamba bay Town 0.8km kwa Kiwango cha Lami (DSD) wilaya ya Nyasa	500,000,000.00	474,861,000.00	474,861,000.00	Mradi unaendelea, hadi sasa umetekelezwa kwa asilimia 85
11	Maboresho wa barabara ya Daniel Mjimwema katika kiwango cha lami(DSD) Wilaya ya Mbinga Mji	500,000,000.00	428,703,000.00	428,703,000.00	Mradi unaendelea, hadi sasa umetekelezwa kwa asilimia 85
12	Upgrading of Mbinga-Lipalamba (18km) Road to Gravel Standard and Periodic Maintenance of Kitanda, Kitanda - Lupilo, Nairobi, Kiwandani, Madevu Road, Mpepai-Kihungu and Construction of Four Small Span Bridges at Nairobi, Masimeli-Njomlole and Sepukila Roads in Mbinga Town Council	950,000,000.00	893,810,000.00	893,810,000.00	Mradi unaendelea, hadi sasa umetekelezwa kwa asilimia 50
13	Ujenzi wa Madaraja kumi na Mbili(12) Katika Wilaya ya Mbinga Vijijini	500,000,000.00	488,413,300.00	488,413,300.00	Mradi unaendelea, hadi sasa umetekelezwa kwa asilimia 30

14	Periodic Maintenance Works in Mbinga District	750,000,000.00	749,850,500.00	749,850,500.00	Mradi unaendelea, hadi sasa umetekelezwa kwa asilimia 25
15	Maboresho wa barabara ya Hospitali - Mkurugenzi katika kiwango cha lami (DSD) Wilaya ya Mbinga Vijijini	500,000,000.00	466,045,158.80	466,045,158.80	Mradi unaendelea, hadi sasa umetekelezwa kwa asilimia 85
16	; Periodic Maintenance and Bride Preventive Works Along Minazini - Libango (12.8Km	500,000,000.00	405,762,840.00	405,762,840.00	Mradi unaendelea, hadi sasa umetekelezwa kwa asilimia 55
17	Maboresho ya barabara za Namasakata-Naikula-Liwanga (12km) na Tunduru-Amani-Misichela (15km Katika kiwango cha Changarawe	500,000,000.00	488,200,000.00	488,200,000.00	Mradi unaendelea, hadi sasa umetekelezwa kwa asilimia 80
18	Maboresho ya barabara ya Kangomba-Marumba - Njenga	400,000,000.00	350,316,000.00	350,316,000.00	Mradi unaendelea, hadi sasa umetekelezwa kwa asilimia 90
19	Maboresho ya barabara ya Chemuchemu-Ligoma-Msinji(7km) Mchesi -Lukala – Mbesa (10km) na Barabara ya Ligoma-Mkapunda(7km) katika kiwango cha Changarawe	500,000,000.00	420,450,000.00	420,450,000.00	Mradi umetekelezwa kwa asilimia 100

4.0 HITIMISHO

Tunachukua nafasi hii kumpongeza Mheshimiwa Rais Dr. Samia Suluhu Hassan kwa kuongoza kwa mafanikio hasa katika sekta ya Miundombinu na kuondoa vikwazo vya usafiri na usafirishaji wa mazao vijijini na kwa kipekee kwa kuongeza fedha za miradi ya maendeleo kupitia mfuko wa majimbo na fedha za Tozo za mafuta ya petrol na dizeli kwa kufanya hivyo kumetuongezea ufanisi zaidi kwenye utekelezaji wa miradi na pia kusaidia kuinua uchumi kwa wananchi wa kawaida hasa wakulima kwa kuweza

kusafirisha mazao yao kwa urahisi kuyafikia masoko na hatimaye kukidhi mahitaji yao kwa urahisi. Tunamuomba Mhe. Dr. Samia Suluhu Hassan kuendelea kutuwezesha TARURA ili tuweze kutimiza kauli mbiu yetu isemayo "***Tunakufungulia Barabara kufika kusiko fikika***"

8.15 TANZANIA NATIONAL ROADS AGENCY- (TANROADS) – RUVUMA TAARIFA YA UTEKELEZAJI WA MIRADI

1. Utangulizi

Serikali kupitia Wakala ya Barabara (TANROADS) inaendelea na jitihada za kuhakikisha kuwa miundombinu ya barabara na madaraja mkoani Ruvuma inaimarishwa ili kurahisisha shughuli za usafiri na usafirishaji wa watu na bidhaa mbalimbali kwa ajili ya kuinua uchumi na kupunguza umaskini.

TANROADS mkoa wa Ruvuma ina jukumu la kusimamia matengenezo ya mtandao wa barabara wenye urefu wa kilomita 2,166.62. Kati ya hizo barabara kuu zikiwa na Kilomita 920.98 ambapo kilomita 702.60 ni za kiwango cha lami na 218.34 ni za kiwango cha changarawe. Urefu unaobaki wa Kilomita 1,245.64 ni wa barabara za mkoa ambapo Kilomita 31.34 ni za lami na 1,432.68 ni za changarawe.

2. Ukarabati Mkubwa na Ujenzi wa Barabara, Madaraja na Viwanja vya Ndege

Ujenzi wa barabara na ukarabati mkubwa unajumuisha miradi ya kitaifa na miradi ya kimkoa kama ilivyoidhinishwa katika ilani ya Chama cha Mapinduzi kwa kipindi cha 2020 – 2025 kama ifuatavyo:

2.1. Ujenzi wa Barabara ya Mbinga – Mbamba bay

Barabara hii yenye urefu wa Kilomita 66 imejengwa na mkandarasi China Henan International Cooperation Group Co. Ltd (CHICO) kutoka China na kusimamiwa na mhandisi mshauri SMEC International (Pty). Mkandarasi alianza kazi tarehe 3 Aprili 2018 na hadi kukamilika tarehe 2 Januari 2021 kwa gharama ya jumla ya TSh 129,361,352,517.84.

2.2. Ujenzi wa Daraja la Ruhuhu

Daraja hili lina urefu wa mita 98.01 na linaunganisha Wilaya za Nyasa Mkoani Ruvuma na Wilaya ya Ludewa Mkoani Njombe. Ujenzi wa daraja ulikamilika kwa 100% tarehe 15 Oktoba 2021. Mradi huu ulitekelezwa kwa awamu mbili. Awamu ya kwanza ilihusisha ujenzi wa nguzo za daraja ambayo ilitekelezwa na mkandarasi kampuni ya Lukolo na

mhandisi Mshauri wa mradi alikuwa ni kampuni ya Crown TECH- Consult. Awamu ya pili ilihusisha ununuzi na ufungaji wa kitanda cha daraja ambapo ilitekelezwa na TANROADS kwa kushirikiana na kampuni ya Jambela Ltd. Jumla mradi uligharimu kiasi cha Tshs. 8.976 Billioni.

2.3. Ukarabati na Ujenzi wa Kiwanja cha Ndege Songea

Ujenzi wa kiwanja hiki cha ndege ulianza 29 Aprili 2019 ukitekelezwa na mkandarasi China Henan International Cooperation Group Co. Ltd (CHICO). Mhandisi mshauri wa mradi ni Atkins Tanzania Ltd kwa kushirikiana na Howard Humphreys na Advanced Engineering Solutions Limited. Mradi umekamilika tarehe 30 Machi 2023 kwa gharama ya Tshs 37.09 Bilioni. Kwa hivi sasa mradi upo kwenye muda wa matazamio hadi Septemba 2024.

2.4. Ujenzi wa Barabara ya Kitai -Lituhi - Ndumbi

Mradi huu una urefu wa Kilomita 95.3. Mradi huu unatekelezwa kwa kiwango cha lami katika awamu zifuatazo:

(i.) Kitai – Amani Makoro : Kilomita 5;

(ii.) Amani Makoro – Ruanda : Kilomita 35;

(iii.) Ruanda – Lituhi – Ndumbi : Kilomita 50.

2.4.1. Ujenzi kwa kiwango cha lami wa barabara ya Kitai – Amani Makoro (Km 5)

Mradi huu ulihusisha ujenzi wa Kilomita 5 za kiwango cha lami. ulioanza kutekelezwa tarehe 6 Juni 2019 mkandarasi akiwa ni kampuni ya China Henan International Cooperation Group Co. Ltd (CHICO) kutoka China na kukamilika tarehe 7 Agosti 2020 kwa gharama ya 6.957 Bilioni. Mhandisi mshauri alikuwa ni kitengo cha ushauri cha TANROADS Engineering Consulting Unit (TECU).

2.4.2. Ujenzi kwa kiwango cha lami wa barabara ya Amani Makoro - Ruanda (km 35)

Mradi huu ni mwendelezo wa ujenzi wa barabara ya Kitai -Lituhi - Kipingu. Ujenzi huu unatekelezwa kwa kujenga Kilomita 35 kwa kiwango cha lami kipande cha Amani Makoro - Ruanda. Mradi ulianza tarehe 15 Juni 2022 na unategemewa kukamilika mnamo Aprili 2024, Mkandarasi ni kampuni ya China Railway Seventh Group, gharama

ya mradi ni TZS TZS 60.481 Bilioni. Mhandisi mshauri wa mradi ni kampuni ya LEA Associates South Asia Pvt Ltd.

Utekelezaji wa mradi kwa hivi sasa umefikia 28%.

2.4.3. Ujenzi Kiwango cha Lami Barabara ya Ruanda – Lituhi – Ndumbi (Km 50)

Barabara hii itaanzia Ruanda hadi bandari ya Ndumbi. Usanifu wa kipande hiki cha Kilomita 50 ulishakamilika. Zabuni ya mradi huu ilitangazwa tarehe 31 Oktoba 2022 na kufunguliwa tarehe 1 Desemba 2022. Tathmini ya zabuni za wakandarasi ilishakamilika na Serikali hivi karibuni imetoa kibali cha utekelezaji wa mradi huu. Kwa sasa mkandarasi wa kutekeleza mradi huu ameshapatikana na Wakala ipo katika hatua za mwisho za kusaini mkataba.

Fidia

Taarifa ya Uthamini wa Fidia kwa waathiriwa na mali zao ya kiasi cha takribani TSh. 2.9 Billioni ipo katika hatua za uwekwaji wazi wa taarifa kwa waathiriwa na hatimaye kuwasilishwa makao makuu ya TANROADS kwa ajili ya mchakato wa kuwasilishwa Wizara ya Fedha kwa ajili ya hatua zaidi za upatikanaji wa fedha.

2.5. Ujenzi wa barabara ya Likuyufusi hadi Mkenda

Barabara hii ina urefu wa Kilomita 124. Usanifu wake kwa ajili ya ujenzi wa barabara kwa kiwango cha lami ulifanyika mwaka 2013. Hata hivyo, kutokana na muda mrefu kupita usanifu huo ulifanyiwa marejeo na TANROADS Engineering Consulting Unit (TECU) kwa gharama ya Tsh 178 Milioni na kazi hiyo kukamilika Desemba 2020.

Zabuni kwa ajili ya utekelezaji wa mradi huu kwa kiwango cha lami kuanzia Likuyufusi – Mkayukayu, Kilomita 60 ilitangazwa tarehe 19 Oktoba 2022 na kufunguliwa tarehe 14 Desemba 2022.

Tathmini ya zabuni za wakandarasi ilikamilika na Serikali hivi karibuni kupitia waziri mwenye dhamana Mhe. Innocent Bashungwa kutoa kibali cha utekelezaji wa mradi huu.

Kwa sasa mkandarasi wa kutekeleza mradi huu ameshapatikana na Wakala ipo katika hatua za mwisho za kusaini mkataba.

Fidia

Taarifa ya Uthamini wa Fidia kwa waathiriwa na mali zao ya kiasi cha TSh. 5,198,353,724.16 imeshawasilishwa makao makuu ya TANROADS kwa ajili ya

mchakato wa kuwasilishwa Wizara ya Fedha kwa ajili ya hatua zaidi za upatikanaji wa fedha.

2.6. Ujenzi wa Barabara ya Lupiro – Malinyi – Kilosa kwa Mpepo – Londo – Kitanda - Lumecha

Mradi huu ni sehemu ya barabara kuu ya Mikumi – Kidatu – Ifakara – Malinyi Kilosa kwa Mpepo – Londo – Lumecha yenye jumla ya Kilomita 512 ambayo inaunganisha mikoa ya Ruvuma na Morogoro. Serikali imeshaanza ujenzi kwa kiwango cha lami sehemu ya Mkoa wa Morogoro kuanzia Kidatu – Ifakara (66.9Km) kupitia ufadhili wa Umoja wa Ulaya.

Serikali tayari imewekeana saini na mkandarasi China Civil Engineering Construction Corporation Ltd (CCECC) kwa ajili ya utekelezaji wa mradi wa Kidatu – Ifakara – Lupiro – Malinyi – Kilosa Kwa Mpepo – Londo – Lumecha/Songea Kilomita 512 kwa ajili ya kuijenga kwa kutumia mfumo wa EPC+F. Mradi huu utakuwa wa muda wa miezi 66. Katika ujenzi huu Kilomita 123.93 kuanzia Londo (mpaka na Mkoa wa Morogoro) – Lumecha zipo mkoa wa Ruvuma.

Hivi sasa mkandarasi anaendelea na kazi ya kukamilisha upatikanaji wa dhamana za benki kabla ya kukabidhiwa eneo la mradi kwa ajili ya utekelezaji.

2.7. Ujenzi wa Barabara ya Songea – Lutukira

Mradi huu ni wa Kilomita 116 ambapo utahusisha kipande cha Songea – Lutukira Kilomita 100 pamoja na kipande cha Songea *bypass* Kilomita 16. Upembuzi yakinifu, na usanifu wa kina wa awali ulifanywa na Mhandisi Mshauri BEOMAN Engineering and Architect Co. Ltd na kukamilika mwaka 2014.

Serikali imefanikiwa kupata ufadhili wa benki ya dunia kwa ajili ya kutekeleza ujenzi wa mradi huu. Kutokana na muda mrefu kupita Serikali ilitangaza manunuzi ya Mhandisi Mshauri kwa ajili ya kufanya mapitio ya Usanifu wa Kina pamoja na kusimamia utekelezaji wa ujenzi wa mradi tarehe 17 Februari 2023 na hivi sasa mchakato upo katika hatua za mwisho. Hali kadhalika Serikali ilitangaza zabuni ya kutafuta mkandarasi tarehe 30 Novemba 2023 na inatarajiwa kufunguliwa 28 Februari 2024.

Fidia

Sambamba na hilo hivi sasa Wizara ya Fedha ipo katika hatua ya kutafuta Fidia kwa waathiriwa yenye thamani ya kiasi cha TSh. 646,964,536.20 kwa upande wa barabara ya Songea – Lutukira na TSh. 4,005,567,798.36 kwa upande wa Songea *Bypass*.

2.8. Ujenzi wa Daraja la Mitomoni

Daraja hili litawezesha magari kuvuka Mto Mitomoni na hivyo kuunganisha wilaya za Nyasa na Songea (Vijijini). Daraja hili lilishafanyiwa usanifu na kampuni ya Advanced Engineering Solutions na kukamilishwa tarehe 3 Machi 2020. Daraja hili limesanifiwa kuwa na urefu wa mita 47.7, njia mbili za magari na njia za waenda kwa miguu kila upande zenye upana wa mita 1.9 kila moja.

Zabuni ya ujenzi wa daraja hili ilitangazwa tarehe 15 Desemba 2022 na kufunguliwa tarehe 17 Januari 2023. Hata hivyo, kutokana na kujitokeza kwa mzabuni mmoja pekee na ambaye zabuni yake ilikuwa juu ya makadirio Ofisi ya Meneja baada ya kushauriana na TANROADS Makao Makuu ilishauriwa kuitangaza upya zabuni hii, mchakato wa Manunuzi umeshaanza na upo kwenye hatua ya mwanzo ya manunuzi.

Fidia

Ujenzi wa Daraja hili utafanyika katika eneo ambalo ni la hifadhi ya barabara na hivyo halitohusisha wananchi kuathiriwa na kupoteza mali zao.

2.9. Ujenzi wa Daraja la Mkenda

Daraja hili linaunganisha nchi ya Tanzania na Msumbiji katika mto Ruvuma. Daraja hili lilishafanyiwa usanifu na kampuni ya Advanced Engineering Solutions na kukamilishwa tarehe 3 Machi 2020. Daraja hili litakuwa na urefu wa mita 144, njia ya magari kuelekea kila upande na njia za waenda kwa miguu.

Zabuni ya ujenzi wa daraja hili ilitangazwa tarehe 15 Desemba 2022 na kufunguliwa tarehe 17 Januari 2023.Hata hivyo, kutokana na kujitokeza kwa mzabuni mmoja pekee na ambaye zabuni yake ilikuwa juu ya makadirio Ofisi ya Meneja baada ya kushauriana na TANROADS Makao Makuu ilishauriwa kuitangaza upya zabuni hii, mchakato wa Manunuzi umeshaanza na upo kwenye hatua ya mwanzo ya manunuzi.

Fidia

Ujenzi wa Daraja hili utafanyika katika eneo ambalo ni la hifadhi ya barabara na hivyo halitohusisha wananchi kuathiriwa na kupoteza mali zao

3. Usanifu wa Barabara na Madaraja

3.1. Usanifu wa Barabara ya Mbamba bay – Lituhi

Mradi huu una urefu wa kilomita 112.4. Usanifu ulifanywa na Mhandisi Mshauri HP Gauff kwa gharama ya Tsh 672 Milioni. Usanifu ulianza mwishoni mwa mwaka 2013 na

kukamilika Juni 2019. Serikali inaendelea na juhudi za kutafuta fedha ili kuweza kutekeleza ujenzi wa barabara hii kwa kiwango cha lami.

3.2. Usanifu wa barabara ya Mtwarapachani – Nalasi – Tunduru

Mradi huu una urefu wa Kilomita 300. Upembuzi Yakinifu, Usanifu wa Kina na uandaaji wa Nyaraka za Zabuni wa barabara hii ulifanywa na Mhandisi Mshauri Advanced Engineering Solutions kwa kushirikiana na G.E.G Portugal kwa gharama ya Tsh 2.559 Bilioni. Kazi ilikamilika Desemba 2019. Serikali inaendelea na juhudi za kutafuta fedha ili kutekeleza ujenzi wa barabara hii kwa kiwango cha lami.

3.3. Usanifu wa Barabara ya Unyoni – Maguu – Kipapa

Barabara hii ya changarawe ina urefu wa Kilomita 25. Serikali ipo katika jitihada za kutafuta fedha kwa ajili ya kufanya upembuzi yakinifu na usanifu wa kina kwa ajili ya kuijenga barabara hii katika kiwango cha lami. Hata hivyo, hadi hivi sasa Ofisi ya Meneja imekamilisha ujenzi wa Kilomita 4.2 kwa kiwango cha lami kwa kutumia fedha za miradi ya maendeleo.

3.4. Usanifu wa Barabara ya Nangombo – Chiwindi

Barabara hii ya changarawe ina urefu wa kilomita 40. Ofisi ya TANROADS, Ruvuma imeshaandaa nyaraka za manunuzi kwa ajili ya kutafuta mhandisi mshauri atakayefanya Upembuzi Yakinifu na Usanifu wa Kina wa barabara hii kwa ajili ya kuijenga katika kiwango cha lami.

3.5. Usanifu wa Barabara ya Madaba – Mundindi (Liganga) – Mkiu

Mradi huu una urefu wa Kilomita 46. Usanifu wake ulifanywa na Mhandisi Mshauri Crown Tech Consult Ltd. na kukamilika mwaka 2016. Serikali inaendelea na juhudi za kutafuta fedha kwa ajili ya ujenzi wa barabara hiyo kwa kiwango cha lami.

4. Matengenezo ya barabara ya muda maalumu, kawaida na kuboresha sehemu korofi

Pamoja na hayo Ofisi ya Wakala ya Barabara pia imeendelea kutekeleza matengenezo ya barabara katika kipindi cha mwaka wa fedha 2022/23 ambayo yamewezesha mtandao mzima wa Barabara Kuu na za Mikoa kupitika wakati wote hivyo kuwezesha shughuli za kijamii na za maendeleo kufanyika bila vikwazo.

5. Hifadhi ya Barabara na Mizani

Wakala ya Barabara mkoa wa Ruvuma pia unasimamia sheria ya kusimamia hifadhi ya barabara kuhakikisha haivamiwi. Hali kadhalika TANROADS Ruvuma pia inasimamia

mizani 4 kwa ajili ya kudhibiti magari yasizidishe uzito na kuharibu barabara. Mizani hizo zipo katika maeneo yafuatayo:

(i.) Kijiji cha Lipokela kwenye barabara ya Songea – Mbinga,

(ii.) Kijiji cha Luhimba kwenye barabara ya Songea – Lukumburu,

(iii.) Kijiji cha Sisi kwa Sisi kwenye barabara ya Tunduru – Lumesule na

(iv.) Kijiji cha Buruma katika barabara ya Mbinga – Mbamba Bay.

6. Hitimisho

Wakala ya Barabara mkoa wa Ruvuma itaendelea na juhudi za kuhakikisha malengo ya Serikali katika utekelezaji wa ilani ya Chama cha Mapinduzi yanafikiwa kadiri ya mipango ya Serikali.

8.16 WAKALA WA HUDUMA ZA MISITU TANZANIA

I. MAOMBI YA UANZISHWAJI WA KONGANI YA VIWANDA VYA MAZAO YA MISITU MADABA.

1. 1.Utangulizi

Moja ya maeneo Matano ambapo Sera ya misitu ya 1998 imependekeza ni uanzishwaji wa viwanda na biashara ya mazao ya misitu. Mpango mikakati wa Sera wa Mwaka 2021/2031 umeweka lengo la kuwa na Kongani nne za viwanda vya msitu ambayo mojawapo inapendekezwa kuanzisha Halmashauri ya Wilaya ya Madaba

Eneo hili litaongeza mnyororo wa thamani ya mazao ya misitu, Ajira, mapato ya serikali na ongezeko la fedha za kigeni kwa kupitia viwanda endelevu vya misitu na biashara. Kupatikana au kuwepo kwa eneo la viwanda vya misitu kutasaidia matumizi ya nishati itokanayo na mabaki ya mazao ya misitu, vile vile itaongeza hasa uanzishwaji wa misitu ya kupanda, itaongeza matumizi ya aina ya miti isiyofahamika.

i. Katika kutekeleza sera ya misitu na Ilani ya Chama Cha Mapinduzi, Mkoa wa Ruvuma unaanzisha Kongani ya viwanda vya mazao ya misitu kwenye eneo la Kipingo hekta 250, Halmashauri ya Madaba. Sababu za kupendekeza eneo hilo ni kama ifuatavyo:-
ii. Malighafi ya misitu ya kupandwa (Teak, Pines, Eucalyptus)
iii. Mkoa wa Ruvuma una jumla misitu ya kupanda hekta 36,572 (TFS 7,397 ha, SUA 1,475 ha na TGA 26,360 ha)
iv. Mkoa wa jirani wa Njombe una jumla ya misitu ya kupanda hekta 89,843
v. Mkoa wa Ruvuma una malighafi ya misitu ya asili ambayo inaeneo la kilometa za mraba 41,567 au hekta 4,156,700 sawa na asilimia 65 ya eneo lote la mkoa.
vi. Madaba inaunganishwa na Barabara ya rami ya Makambako-Songea ambayo inaunga na Barabara ya Mtwara-Mbambabay ambayo inaunganisha bandari ya Mtwara, Mbambabay ziwa Nyasa na uwanja wa ndege wa Songea.
vii. Madaba vilevile inaunganishwa na wilaya ya Ludewa kwa barabara ya changarawe hadi ziwa Nyasa bandari ya Manda-Nsungu.

viii. Madaba imepitiwa na lini mbili za umeme, Grid ya Taifa ya Makambako-Songea 220 mw na umeme wa REA 33kv

ix. Madaba ina uhakika wa upatikanaji wa maji ya kutosha toka kwenye mito mikubwa ya Rutukila na Mgombesi ambayo vyanzo vyake vihifadhiwa vizuri.

x. Uwepo wa soko la uhakika la mazao ya misitu ya viwandani, kwa sababu Tanzania inatumia dola za kimarekani million 90 kwa miaka mitano iyopita kwa kuagiza bidhaa hizo toka nchi za nje kama karatasi, plywood, marine board, particle board, karatasi za usafi (Tissue paper, Toilet paper), Tooth sticks n.kSoko la uhakika la mazao ya misitu la kwanza litapatikana kwenye mikoa ya Jirani ya Lindi, Ruvuma na Mtwara na nchi za SADC (Msumbiji, Malawi, Zambia Africa ya kusini na Botswana) na pili ni nchi zingine za Afrika na duniani.

2. Lengo la mradi

Kongani ya viwanda vya mazao ya misitu kitakachoanzishwa Madaba hadi kufikia 2026, kongani hii itaongeza ajira na kuongeza fedha za kigeni kupitia viwanda na biashara ya mazao ya misitu.

Kupitia mradi huu wa kiwanda cha mazao ya misitu tunatarajia yafuatayo,

i. Kuongeza Thamani ya Mazao ya Misitu.
ii. Kutangaza Masoko Na Biashara ya Mazao Ya Misitu.
iii. Kukuza Uvunaji Endelevu ya Mazao Ya Misitu Na Mazao Mengine Ya Misitu.
iv. Kiwanda Kitapelekea Matumizi Mazuri Ya Mazao Ya Misitu.

3. Hitimisho

Mhe. Mwenyekiti tuomba kikao hiki kiridhie uanzishwaji wa kongani ya viwanda vya mazao ya misitu kwenye eneo la Kipingo hekta 250 Halmashauri ya Madaba kwa faida ya wananchi wanaopanda miti ya biashara na Taifa kwa ujumal kwa kuongeza fedha za kigeni.

II. OMBI LA MISITU YA HIFADHI YA NAMATUI NA LIHUHU KUTANGAZWA KAMA MISITU YA LINDI MAJI (CATCHMENT FOREST).

UTANGULIZI

Msitu wa Hifadhi wa Namatui Range na Lihuhu Range ni misitu ambayo ilitengwa na kutangazwa na Mamlaka za Serikali za Mitaa kwa LGA GN 444 ya tarehe 04/11/1994 kwa lengo la kuhifadhi Nyanzo vya maji katika Bonde la Mto Ruvuma (Catchment Forest). Misitu hii inapatikana Halmashauri ya Wilaya Songea katika kata za Muhukulu na Ndongosi

Ili kuboresha usimamizi wa misitu hii mwaka 2017 misitu hii ilihamishiwa Wakala wa Huduma za Misitu(TFS) na kuchorwa Ramani kwa JB No:3209(Lihuhu) JB No:3210 (Namatui), Misitu hii ina ukubwa wa 2619 Ha (Lihuhu) na 5684 Ha(Namatui).

UMUHIMU WA MISITU HII

Mh. Mwenyekiti Misitu ya Hifadhi ya Namatui na Lihuhu Range ni muhimu sana kwa Ustawi wa Wilaya ya Songea kwa kuwa na uoto wa Asili unaosaidia;

1) Kulinda vyanzo vya Maji vinavyoanzia ndani ya Misitu hii na kupele maji Mto Ruvuma.
2) Kusaidia kuleta Mvua kwa Maeneo ya Songea na kusaidia katika mabadiliko ya Tabia nchi.
3) Kutumika kama makazi ya Wanyama na viumbe hai wengine wanaopatikana ndani ya misitu hii.
4) Kuwapatia mahitaji muhimu ya mazao ya misitu kwa vijiji vinavyozunguka misitu hii. Nk

Mh Mwenyekiti kwa umuhimu wa Misitu hii na kupitia Kikao hiki Wakala wa Huduma za Misitu(TFS) inaomba Ridhaa ya kuendele na mchakato wa Kutangaza misitu hii kama Misitu ya Hifadhi ya Lindi maji (Catchment Forest) ili kuongeza usimamizi wa Maeneo haya kwa maslahi mapana ya wananchi wa kizazi cha sasa na Baadae.

Mhe. Mwenyekiti naomba kuwasilisha.

III. OMBI LA KUREKEBISHA MPAKA WA HIFADHI YA LIHANJE ILI KUTOA ENEO KWA WANANCHI.

UTANGULIZI

Msitu wa Hifadhi wa Lihanje una ukubwa wa Hekari 10,565 au Kilometa za Mraba 105.65, ulitangazwa kwa Sheria za Halmashauri ya Wilaya mwaka 1994 nakuwa mali ya Halmashauri ya Wilaya Songea.

Hifadhi kwa mara ya pili ilitangazwa tena kwa sheria ya Misitu (Cap 389) Tangazo No: 333 la tarehe 05/09/2000 na mmiliki aliendelea kuwa Halmashauri ya Wilaya ya Songea hadi mwaka 2017 umiliki ulipobadilishwa kutoka TAMISEMI kuja Serikali Kuu (TFS) kwa lengo la kuongeza Nguvu katika uhifadhi ili kukidhi madhumuni ya Kuanzishwa kwake.

Msitu wa Hifadhi wa Lihanje unapakana na vijiji vya Kilagano, Mgazini na Lugagara kwa upande wa Wilaya ya Songea na Kijiji cha Litumbandyosi Wilaya ya Mbinga.

MAPENDEKEZO YA KUPEWA ENEO KUTOKA HIFADHI YA LIHANJE

Kufuatia maombi ya muda mrefu ya kuongezewa eneo kutoka Msitu wa Hifadhi Lihanje kwa ajili ya shughuli za kilimo kwa Vijiji vya Kilagano, Mgazini pamoja na Lugagara, tathimini ya kina iliyofanyika kwa kupitia na kuangalia maeneo yote ya Msitu wa Hifadhi kulingana na umuhimu wake na kupelekea Serikali kupitia Wakala wa Huduma za Misitu(TFS) kwa Kushirikiana na Ofisi ya Mkuu wa Wilaya na Mkurugenzi wa Halmashauri ya Songea kutenga eneo la Hekta **1000** sawa na Ekari **2471** kwa ajili ya kuwagawia wananchi wa Vijiji vya Lugagara,Mgazini na Kilagano kwa matumizi ya kilimo.

Hivyo Mh Mwenyekiti pamoja na kamati ya Ushauri ya Mkoa (RCC) Wakala wa Huduma za Misitu(TFS) una leta ombi kwenu kuridhia mabadiliko ya Mpaka wa Hifadhi ya Milima Lihanje ili kuondoa Jumla ya eneo la Ekari **2471** lililopendekezwa kutolewa kwa Wananchi kwa kuzingatia umuhimu wa uhifadhi bila kuleta madhara kwenye vyanzo vya Maji.

9.0 TAARIFA ZA VIKAO VYA KAMATI ZA WILAYA (DCC)

9.1 WILAYA YA NAMTUMBO

MUHTASARI WA KIKAO CHA KAMATI YA USHAURI (W) DCC KILICHOFANYIKA KWENYE UKUMBI WA MIKUTANO WA HALMASHAURI YA WILAYA YA NAMTUMBO TAREHE 24/01/2024.

WAJUMBE WALIOHUDHURIA

1.	Mh. Ngollo Malenya	Mkuu wa Wilaya Namtumbo	Mwenyekiti
2.	Bw. Ambokile Paul	Kaimu Mkurugenzi Mtendaji (W)	Katibu
3.	Bw. Francis Mgoloka	Katibu Tawala (W)	Mjumbe
4.	Mh. Lucas Jacob Njogopa	Diwani Kata ya Rwinga	Mjumbe
5.	Mh. Isdory Brown Nyati	Diwani Kata ya Limamu	Mjumbe
6.	Bw. Allen Katyale	DBC – PCCB Namtumbo	Mjumbe
7.	SSGT Nzota	Mshauri Mgambo (W)	Mjumbe
8.	INSP Benedict Mbawala	DPO – Magereza	Mjumbe
9.	Bw. James Joseph	SO	Mjumbe
10.	SSGT. Emmanuel M.	SSGT – UHAMIAJI	Mjumbe
11.	SSP. Osward Ntalanya	OCD – Namtumbo	Mjumbe
12.	Shekh Alfajiri Mpunga	Kaimu Shehe wa Wilaya	Mjumbe
13.	Fr. Bryson Kayombo	Mchungaji	Mjumbe
14.	Bw. Albert Mtimba	Kaimu Meneja TARURA	Mjumbe
15.	Bw. Philipho Komu	Meneja TANESCO	Mjumbe
16.	Bw. Vicent Walter	Meneja – TFS	Mjumbe
17.	Bw. Thobias Nangalaba	DRO – NIDA	Mjumbe
18.	Mh. Paulo Kamilius Fussi	Diwani Kata ya Litola	Mjumbe
19.	Mh. Sambode Petro Mhongo	Diwani Kata ya Ligera	Mjumbe
20.	Mh. Juma Janati Luambano	Diwani Kata ya Luegu	Mjumbe
21.	Mh. Othuman Abed Njovu	Diwani Kata ya Luchili	Mjumbe
22.	Mh. Remna Adimu Nchimbi	Diwani Kata ya Msindo	Mjumbe
23.	Mh. Swaleha Said Moto	Diwani Kata ya Mputa	Mjumbe
24.	Mh. Charles Wilbadi Chengula	Diwani Kata ya Kitanda	Mjumbe
25.	Mh. Saidi Zidadu Zidadu	Diwani Kata ya Lusewa	Mjumbe
26.	Mh. Bakiri Mohammed Mawila	Diwani Kata ya Lismonji	Mjumbe
27.	Mh. Kassim Burhan Gunda	Diwani Kata ya Likuyuseka	Mjumbe
28.	Mh. Nestory Kondradi Nyoni	Diwani Kata ya Namabengo	Mjumbe
29.	Mh. Mrisho Twaib Mbawala	Diwani Kata ya Mgombasi	Mjumbe
30.	Mh. Salum Kabumaye Nyoni	Diwani Kata ya Mchomoro	Mjumbe
31.	Mh. Zamania Rajab Komba	Diwani Viti Maalum Likuyuseka	Mjumbe
32.	Mh. Selina Kayombo	Diwani Viti Maalum Namtumbo	Mjumbe
33.	Bw. Ephrem Kawonga	Afisa Utumishi (W)	Mjumbe
34.	Bw. Estery Mwinuka	Afisa Uchaguzi (W)	Mjumbe

35.	Bw. Jackson Mateso	Kaimu Mkaguzi wa Ndani (W)	Mjumbe
36.	Bw. Christian Msegeya	Kaimu Mhandisi Ujenzi (W)	Mjumbe
37.	Bw. Xvery Mwihava	Kaimu Afisa Elimu Msingi (W)	Mjumbe
38.	Bi. Prisca Msuha	Afisa Maliasili (W)	Mjumbe
39.	Bw. Michael Gambi	Kaimu Afisa Kilimo na Mifugo (W)	Mjumbe
40.	Bi. Yasinta Mayemba	Afisa Tarafa Mkongo	Mjumbe
41.	Bw. Straton Kavishe	Afisa Ushirika (W)	Mjumbe
42.	Bw. Kevin Mlaponi	Kaimu Mganga Mkuu (W)	Mjumbe
43.	Bw. Msyangi M Kruchumila	Afisa Tarafa Sasawala	Mjumbe
44.	Bw. Haruni Mang'uli	Afisa tarafa Undendeule	Mjumbe
45.	Bw. Michael Lyambilo	Afisa Elimu Sekondari (W)	Mjumbe
46.	Bw. Alphonce Kisinini	Kaimu Afisa Mipango (W)	Mjumbe
47.	Bw. Bakari Nihuka	Kaimu Mweka Hazina (W)	Mjumbe
48.	Bi. Teresia Haule	Afisa Biashara	Mjumbe
49.	Bw. Geofrey Kalikawe	Afisa Utumishi	Mjumbe
50.	Bw. Abel Nyoni	Kaimu Afisa TSC (W)	Mjumbe
51.	Bw. Ndikumana N	Kitengo cha Manunuzi	Mjumbe
52.	Bw. Mozes Komba	Kaimu Afisa Maendeleo ya Jamii (W)	Mjumbe
53.	Bw. Emmanuel Lusian	Kaimu Afisa TEHAMA	Mjumbe
54.	Bw. Ndikumana M	Kaimu Afisa Manunuzi	Mjumbe
55.	Bi. Editha Kayombo	WEO – Mputa	Mjumbe
56.	Bw. Hamis Mkata	Kaimu TEO – Lusewa	Mjumbe
57.	Bw. Ased Hokororo	M/Kiti Namtumbo AMCOS	Mjumbe
58.	Bw. Ally A. Bango	M/Kiti Rwinga AMCOS	Mjumbe
59.	Bw. Ally A. Chemka	M/Kiti Mgombasi AMCOS	Mjumbe
60.	Bi. Josephina Mapunda	M/Kiti UMANA AMCOS	Mjumbe
61.	Bi. Amina H. Hambinga	Meneja NAPACOS	Mjumbe
62.	Bw. Eleterius Mbawala	M/Kiti NAPACOS	Mjumbe
63.	Bw. Hamis Isima	M/Kiti TUMAINI AMCOS	Mjumbe
64.	Bw. Abu M. Nihamba	M/Kiti Luegu AMCOS	Mjumbe
65.	Bw. Rajabu Mtihachi	M/Kiti Libango AMCOS	Mjumbe
66.	Bw. Bakari M. Luena	Mhasibu LUEGU AMCOS	Mjumbe
67.	Bw. Ally A. Chemka	M/Kiti Mgombasi AMCOS	Mjumbe
68.	Bw. Shaibu S. Ndimbo	Mhasibu NAUWASA	Mjumbe
69.	Eng. Francis Meddah	MD – NAUWASA	Mjumbe
70.	Bw. Salum Nachundu	Kaimu Meneja RUWASA	Mjumbe
71.	Eng. Salome Method	Mhandisi – NAUWASA	Mjumbe
72.	Bw. Simon Chosa	Afisa Maendeleo ya Jamii	Mjumbe
73.	FR. Charles G. Mgeni	Padre – RC	Mjumbe
74.	Bw. Hassan Namwela	Katibu ACT	Mjumbe
75.	Bw. Nurdin Mputa	WEO – Namtumbo	Mjumbe
76.	Bw. Zuberi Nikata	Katibu wa Mbunge Jimbo la Namtumbo	Mjumbe

WAJUMBE WASIO HUDHURIA KWA TAARIFA:-
Hakuna

SEKRETARIETI:

1. Bi. Zuhura Mbeyela — Mwandishi wa kikao
2. Bw. Solomon Hyera — Mwandishi wa Kikao.

DONDOO NA.NMT/DCC/01/2023/2024: KUFUNGUA KIKAO.
Katibu alimkaribisha Mwenyekiti ili afungue kikao Mwenyekiti alifungua kikao kwa kuwakaribisha wajumbe katika kikao hicho muhimu cha kamati ya ushauri Wilaya akiwasihi kuchangia ili kuleta maendeleo ya Wilaya.Mwenyekiti pia aliwashukuru wajumbe na wananchi wa Namtumbo kwa ushirkiano katika kuleta maendeleo Mwisho alitamka kufunguliwa kikao saa 04:00 asubuhi.

DONDOO NA.NMT/DCC/02/2023/2024: KURIDHIA AGENDA.
Wajumbe waliwasilishiwa agenda za kikao na waliridhia jumla ya agenda 8 zilizo wasilishwa kujadiliwa katika mkutano huo amabazo ni:-

1. Kufungua kikao.
2. Kusoma na kuridhia ajenda za kikao.
3. Kusoma na kuthibitisha muhtasari wa kikao cha kamati ya ushauri wilaya cha tarehe 17/11/2021.
4. Kusoma na kujadili yatokanayo na kikao cha kamati ya ushauri wilaya cha tarehe 17/11/2021
5. Kupokea na kujadili taarifa ya Divisheni na Vitengo vya Halmashuri ya Namtumbo
6. Taarifa za Taasisi mabalimbali
7. Ombi la kurekebisha Majina ya Vitongoji Vya Mamlaka ya Mji Mdogo wa Lusewa.
8. Mengineyo kwa idhini ya mwenyekiti

DONDOO NA.NMT/DCC/03/2023/2024: KUSOMA NA KUTHIBITISHA MUHTASARI WA KIKAO CHA DCC CHA TAREHE 17/11/2021
Wajumbe walipitia muhtasari kwa makini na waliridhia katibu na Mwenyekiti kutia saini ili kuwa kumbukumbu sahihi za kikao.

DONDOO NA.NMT/DCC/04/2023/2024: YATOKANAYO NA KIKAO CHA DCC CHA TAREHE 17/11/2021
Wajumbe walipitia maagizo yote yaliotolewa katika kikao kilichopita, na waliridhishwa na utekelezaji wake.

DONDOO NA.NMT/DCC/05/2023/2024: KUPOKEA NA KUJADILI TAARIFA YA DIVISHENI NA VITENGO VYA HALMASHURI YA NAMTUMBO.

Taarifa iliwailishwa ikieleza utekelezaji wa Divisheni na Vitengo vya Halmashuri ya Namtumbo.

Baada ya taarifa kuwasilishwa wajumbe walichangia na kutoa maoni kama ifuatavyo:-.

- Wajumbe walishauri Halmashauri kujitahidi kuezeka maboma ilikuokoa nguvu za wananchi hasa katika kipindi cha mvua ili kuondoa hansara.
- Wajumbe walishauri idara ya Mipango kuzunguka na kuangalia uhitaji na uhalisia wa miradi katika Kata na Vijiji kabla ya kugawa fedha za miradi ya maendeleo.
- Wajumbe walishauri Halmashauri kuangalia namna ya kuombea fedha inayofika kutoka serikali kuu kujenga miradi mipya kubadili matumizi kwa kukarabati maboma ambayo yametangulia katika eneo hilo.
- Wajumbe waliomba a Halmashauri kuiomba serikali kuu kuongezewa walimu kwa kuwa bado kuna uhaba mkubwa wa walimu.
- Taarifa ziwasilishwe katika mamlaka husika juu ya Walimu kutopewa jukumu la usimamizi wa miradi kwani inapelekea walimu kutotekeleza majukumu yao ya msingi ya ufundishaji
- Wajumbe walishauri halmashauri kutenga fedha kwaajili ya kuboresha miundombinu ya vituo vya elimu ya watu wenyeulemavu ili kuleta na kuboresha mazingira ya kutoa elimu
- Wajumbe walishauri kuwe na usawazo wa walimu mjini na vijijini ilikukabiliana na changamoto ya upungufu wa walimu vijijini licha ya kuwa na uhaba wa walimu.
- Wajumbe walishauri kutenga bajeti au kuombea fedha kwaajili ya makazi ya walimu hasa vijijini ilikuwezesha walimu kukaa katika maeneo yao ya kazi.
- Wajumbe walishauri Waheshimiwa madiwani, wataalamu, viongozi wa dini na wazazi kushirikiana kufanikisha watoto kuripoti shuleni. Aidha Mwenyekiti aliagiza maafisa Tarafa na watendaji kuhakikisha watoto wanaenda shule. Sambamba na hilo Wajumbe walishauli elimu itolewe kwa wazazi juu ya umuhimu wa elimu.
- Mwenyekiti aliagiza idadi ya madiwati yaliyopo na upungufu iainishe katika shule za msingi na sekondari na kuwasilishwa ofisi ya mkuu wa wilaya.
- Wajumbe waliomba mabadiliko ofisi ya kata Luchili kuelekezwa maeneo ilipo ili kuweza kuepusha usumbufu katika matukio kama uchaguzi.
- Wajumbe waliomba bei ya pembejeo kwa Halmashauri ya Namtumbo ipungue kwakuwa pembejeo hushushwa Namtumbo baada ya kutoka Dar es salaam. Aidha Wajumbe walipongeza mfumo wa stakabadhi ghala kufanya vyema kwa msimu wa 2022/2023.
- Wajumbe waliagiza mawakala wa mbolea za ruzuku wanapofika eneo husika kuripoti kwa Watendaji Kata kabla ya kuanza kazi ili waweze kutambulika.

DONDOO NA.NMT/DCC/06/2023/2024: TAARIFA ZA TAASISI MABALIMBALI

A. TAARIFA YA WAKALA WA BARABARA VIJIJINI NA MJINI - TARURA.

Taarifa iliwasilishwa ikieleza mambo mbalimbali yanayofanyika katika Taasisi kwa madhumuni ya maendeleo ya Wilaya ya Namtumbo.

Baada ya Taarifa kuwasilishwa Wajumbe walichangia kama ifuatavyo:-

- Wajumbe walishauri kujengwa daraja Mto Langalanga kwenda Namakonde kwani eneo hilo lina wakulima wengi wa ufuta na soya.
- Wajumbe walishauri barabara kutoka Lumecha kwenda mdwema kufunguliwa. Kwa kuwa ni moja ya barabara muhimu kwa uzalishaji. Aidha Wajumbe walishauri matengenezo ya barabara za mashambani kwani ni kichocheo cha uchumi.
- Wajumbe walishauri kuweka alama na vibao vya uelekeo na tahadhari katika barabara ya makutano na mzunguko iliyopo Miembeni Kata ya Likuyuseka ili kuwawezesha watumiaji kutambua uelekeo kwa urahisi.

TAARIFA YA WAKALA WA MAJI VIJIJINI - RUWASA

Taarifa iliwasilishwa ikieleza mambo mbalimbali yanayofanyika katika Taasisi kwa madhumuni ya maendeleo ya Wilaya ya Namtumbo.

Baada ya Taarifa kuwasilishwa Wajumbe walichangia kama ifuatavyo:-

- Wajumbe waliomba kuongezeka kwa jitihada kumaliza miradi ya maj ili wananchi waweze kupata huduma hiyo kwa ukaribu Aidha Wajumbe waliomba kata ya msindo na kupatikana visima hata viwili ili kuondoa adha ya upatikanaji wa maji.

.

TAARIFA YA TAASISI YA KUKUSNAYA MAPATO - TRA

Taarifa iliwasilishwa ikieleza mambo mbalimbali yanayofanyika katika Taasisi kwa madhumuni a maendeleo ya Wilaya ya Namtumbo.

- Baada ya Taarifa kuwasilishwa Wajumbe walipongeza taasisi inafanya vizuri na walishauri waongezewe watumishi iliwafanye vizuri zaidi.

TAARIFA YA WAKALA WA UZALISHAJI WA MBEGU WA SERIKALI -ASA

Taarifa iliwasilishwa ikieleza mambo mbalimbali yanayofanyika katika Taasisi kwa madhumuni a maendeleo ya Wilaya ya Namtumbo.

Baada ya Taarifa kuwasilishwa Wajumbe walichangia kama ifuatavyo:-

- Wajumbe walipongeza ASA kwa msimu wa 2022/2023 kwa kufanya vyema katika uzalishaji wa mbegu ilimo wamenunua mbegu kwa bei nzuri.
- Wajumbe aliwaomba wananchi kuisaidia serikali kuwaelimisha wananchi kuachilia maeneo ambayo serikali imeyatenga kwaajili ya uzalishaji wa mbegu.
- Wajumbe waliwataka madiwani kubadilisha mitazamo na kutokuendekeza migogoro ya mipaka ya shamba la mbegu kwani ni kwa maslahi mapana ya taifa.

TAARIFA YA CHAMA CHA USHIRIKA SONGEA – NAMTUMBO - SONAMCU

Taarifa iliwasilishwa ikieleza mambo mbalimbali yanayofanyika katika Taasisi kwa madhumuni a maendeleo ya Wilaya ya Namtumbo.

Baada ya Taarifa kuwasilishwa Wajumbe walichangia kama ifuatavyo:-

- Wajumbe walihoji kampuni ya tumbaku (MAGEFA) inadaiwa ushuru na Halimashauri hivyo SONAMCU kama waajiri wa makampuni kuisaidia Halimashauri dhidi ya madai hayo.
- Waheshimiwa madiwani walishauriwa kuwahimiza wakulima katika maeneo yao kudai risiti zinazoonesha uzito kabla ya taratibu za malipo pindi wanapopeleka mazao.
- Wajumbe alihimiza elimu kuendelea kutolewa kwa wakulima juu ya ufunguzi wa akaunti ilikuzuia kudhulumiwa.

TAARIFA YA WAKALA WA HUDUMA ZA MISITU - TFS

Taarifa iliwasilishwa ikieleza mambo mbalimbali yanayofanyika katika Taasisi kwa madhumuni a maendeleo ya Wilaya ya Namtumbo.

Baada ya Taarifa kuwasilishwa Wajumbe walichangia kama ifuatavyo:-

- Mheshimiwa mkuu wa wilaya alimuagiza afisa wa TFS kupita kujiridhisha kama vyama vya ushirika vya Tumbaku na wakulima wa Tumbaku wanafata muongozo wa upandaji miti na kuwasilisha ripoti kwa Mkuu wa wilaya.

TAARIFA YA MAMLAKA ZA HIFADHI ZA TAIFA - TANAPA

Taarifa iliwasilishwa ikieleza mambo mbalimbali yanayofanyika katika Taasisi kwa madhumuni a maendeleo ya Wilaya ya Namtumbo.

- Baada ya Taarifa kuwasilishwa Wajumbe walishauri tathimini juu ya uhalibifu wa mazao ya wakulima kwa wanyamapori kufanyika kwa muda mfupi ilifidia hiyo iwezekumfikia mkulima na kumsaidia kwa wakati.
- Wajumbe walishauri kutafuta namna ya kuboresha miundombinu ilikuvutia watalii na kuongeza mapato kupitia utalii.

TAARIFA YA MWENYEKITI WA BARAZA LA WAZEE

Taarifa iliwasilishwa ikieleza mambo mbalimbali yanayofanyika katika Taasisi kwa madhumuni a maendeleo ya Wilaya ya Namtumbo.

- Baada ya Taarifa kuwasilishwa Mwenyekiti wa wazee Namtumbo aliwasihi waheshimiwa madiwani kutambua msimamo wa Mheshimiwa Rais na Mkuu wa Wilaya ilikujenga nyumba moja.

DONDOO NA.NMT/DCC/07/2023/2024: OMBI LA KUREKEBISHA MAJINA YA VITONGOJI VYA MAMLAKA YA MJI MDOGO WA LUSEWA.

Taarifa iliwasilishwa ikieleza Ombi la kurekebisha Majina ya Vitongoji Vya Mamlaka ya Mji Mdogo wa Lusewa ambavyo vilikosewa majina vitongoji hivyo ni Kitongoji cha Liginga mabacho kinasomeka Igunga badala ya Ligunga na Kitongoji cha Ntungwe ambacho kinasomeka Mtumbwe Badala ya Ntungwe kwenye GN.

- Baada ya taarifa kuwasilishwa Wajumbe waliridhia ombi hilo nakusisistiza kuwasilishwa katika mamlaka husika.

DONDOO NA.NMT/DCC/08/2023/2024: MENGINEYO KWAIDHINI YA MWENYEKITI

Hakukuwa na mengineyo.

DONDOO NA.NMT/DCC/09/2023/2024: KUFUNGA MKUTANO

Katibu alimkaribisha Mwenyekiti ili afunge kikao, kabla ya kufunga kikao Mwenyekiti aliwashukuru wajumbe kwa michango yao mizuri. Mwisho kikao kilifungwa saa 07:32 Mchana.

UMETHIBITISHWA,

…………………… ………………………………
SAINI YA KATIBU SAINI YA MWENYEKITI

TAREHE…………………….

WILAYA YA NAMTUMBO

YATOKANAYO NA KIKAO CHA USHAURI (W) DCC CHA TAREHE 24/01/2024

DONDOO NA	HOJA/AZIMIO	MUHUSIKA	UTEKELEZAJI
DCC/05/2023/2024:	Halmashauri kuiomba serikali kuu kuongezewa walimu kwa kuwa bado kuna uhaba mkubwa wa walimu.	**MKURUGENZI MTENDAJI (W)**	
DCC/05/2023/2024:	Taarifa ziwasilishwe katika mamlaka husika juu ya Walimu kutopewa jukumu la usimamizi wa miradi kwani inapelekea walimu kutotekeleza majukumu yao ya msingi ya ufundishaji	**MKURUGENZI MTENDAJI (W)**	
DCC/05/2023/2024:	Idadi ya madiwati yaliyopo na upungufu iainishe katika shule za msingi na Sekondari na kuwasilishwa Ofisi ya Mkuu wa Wilaya.	**MKURUGENZI MTENDAJI (W)**	
DCC/06/2023/2024:	Kujengwa daraja Mto Langalanga kwenda Namakonde kwani eneo hilo lina wakulima wengi wa ufuta na soya.	**MENEJA TARURA (W)**	
DCC/06/2023/2024:	Afisa wa TFS kupita kujiridhisha kama vyama vya ushirika vya Tumbaku na wakulima wa Tumbaku wanafata muongozo wa upandaji miti na kuwasilisha ripoti kwa Mkuu wa wilaya.	**MENEJA TFS (W)**	

9.2 WILAYA YA SONGEA

MUHTASARI WA KIKAO CHA KAMATI YA USHAURI WILAYA YA SONGEA (DCC) KILICHOFANYIKA TAREHE 19/01/2024 KWENYE UKUMBI WA HALMASHAURI YA MANISPAA YA SONGEA.

KUMB.NA.DCC/SONG/00/2022/2023 MAHUDHURIO

1	Kapenjama Ndile	Mhe. Mkuu wa Wilaya	Mwenyekiti
2	Neema M. Maghembe	Mkurugenzi Mtendaji (W) Songea DC	Katibu
3	Mtela Allamu Mwampamba	Katibu Tawala Wilaya	Mjumbe
4	Thomas S. Masolwa	M/Kiti CCM Songea Vijijini	Mjumbe
5	Mwinyi A. Msolomi	Mwenyekiti CCM Songea Mjini	Mjumbe
6	Dr. Frederick Sagamiko	MD Songea MC	Mjumbe
7	Sajidu Idrisa	Mkurugenzi Madaba	Mjumbe
8	Mennas C. Komba	M/Kiti H/W Songea	Mjumbe
9	Teofanes T. Mlelwa	M/Kiti H/W Madaba	Mjumbe
10	Jeremia Mlembe	N/Meya	Mjumbe
11	James Mgego	Katibu CCM (V) Mjini	Mjumbe
12	Abushehe Nondo	DSO Wilaya	Mjumbe
13	Insp. Jackson E. Mahali	DFO Wilaya	Mjumbe
14	Robert H. Mabeja	DPO Wilaya	Mjumbe
15	Lucy Ikambo	DIO Wilaya	Mjumbe
16	Maj. Mayunga B. Jacob	MJA Wilaya	Mjumbe
17	Dismas A. Komba	A/Tarafa Songea Mjini Mashariki	Mjumbe
18	Salima H. Hakimu	A/Tarafa Ruvuma	Mjumbe
19	Alkwin R. Ndimbo	A/Tarafa Songea Mjini Magharibi	Mjumbe
20	Masha Ismail	A/Tarafa Madaba	Mjumbe
21	Imani E. Kalikumbi	A/Tarafa Muhukuru	Mjumbe
22	Jacob D. Mapunda	UDP	Mjumbe
23	Nathaniel Faraja	Ag. DPPEO	Mjumbe
24	Catherine T. Kimboka	Ag. TTC Matogoro	Mjumbe
25	Furaha Mwangakala	Songea MC	Mjumbe
26	Albert L. Nchimbi	Songea UMBASO	Mjumbe
27	Jackson Matembo	Songea Umoja Boda boda	Mjumbe
28	Mponeja Mabula	Songea MC	Mjumbe
29	Sadiki Mushi	Songea MC	Mjumbe
30	Issa H. Mlela	DFC Wilaya (TFS)	Mjumbe
31	Mustapha S. Yange	PFC Wino (TFS)	Mjumbe
32	Selina E. Ngonyani	Kaimu Katibu CCM (W)	Mjumbe

33	Bumi Kasege	Songea DC	Mjumbe
34	Elias Sanga	Songea Dc	Mjumbe
35	Makisio Chengula	Songea DC	Mjumbe
36	Mama Salumu Abbdalah	BAKWATA	Mjumbe
37	Hellen Shemzigwa	Songea DC	Mjumbe
38	Charles Kitaule	SOUWASA	Mjumbe
39	Steward Chack	Madaba DC	Mjumbe
40	Jeremiah Chambai	Madaba DC	Mjumbe
41	John Chinguku	SWACCO	Mjumbe
42	Nyange Athuman	Songea DC	Mjumbe
43	Fr. Wilhem Soni	Kanisa Katoliki Songea	Mjumbe
44	Yusuph Mwikoki	Wazee Songea	Mjumbe
45	Salia Magreth	NFRA	Mjumbe
46	Andrew Mwafalo	Songea MC	Mjumbe
47	Happiness Shemkunde	Songea MC	Mjumbe
48	Amina Pilly	Songea MC	Mjumbe
49	Rev. George Kihegulo	KKKT Mjini	Mjumbe
50	Rajabu Songambele	Katibu Bakwata (M)	Mjumbe
51	Abdala Ngonyani	Makini	Mjumbe
52	Lidya B. Kidulile	Songea DC	Mjumbe
53	Sunday Wahyungi	Songea DC	Mjumbe
54	Zawadi H. Nyoni	Songea DC	Mjumbe
55	Frank Mwagongo	Songea DC	Mjumbe
56	Andrea F. Shayo	Veta Songea	Mjumbe
57	Joel Mairo	Songea MC	Mjumbe
58	Betram Njelekela	Songea MC	Mjumbe
59	Mussa Rashid	Madaba DC	Mjumbe
60	Filemon Namwinga	Madaba DC	Mjumbe
61	Hampopo Wajofile	Madaba DC	Mjumbe
62	Eng. Bakari John	Tarura – Songea	Mjumbe
63	Hamadi Tarimo	Songea DC	Mjumbe
64	Salvatory Mangisila	Umoja wa Bajaji Songea	Mjumbe
65	Wilfred Lazoro	MRCO	Mjumbe
66	Zuberi Tindwa	Chadema	Mjumbe
67	Paulo M. Geho	Ada Tadea	Mjumbe
68	Juma Haule	NCCR Mageuzi	Mjumbe
69	Evergreen Mkongwa	Songea DC	Mjumbe
70	Hance Johnrom	NHIF	Mjumbe
71	Asp. E.E. Mihigo	Polisi	Mjumbe

72	Richard M. Tawe	Padre KJKT	Mjumbe
73	Hamisi H. Kaisi	Katibu CUF	Mjumbe
74	Twaibu Komba	M/Kiti ACT Wazalendo	Mjumbe
75	Oswald A. Nyoni	M/Kiti TLP	Mjumbe
76	Khashim S. Lugome	DHRMO Songea	Mjumbe
77	Mwajabu Kipande	Bakwata Mkoa	Mjumbe
78	Maternus Ndumbaro	Madaba DC	Mjumbe
79	Pendo S. Chagu	Madaba DC	Mjumbe
80	Madiya M. Magesa	Madaba DC	Mjumbe
81	Aneth Ndonde	Madaba DC	Mjumbe
82	Steven Mapunda	Songea DC	Mjumbe
83	Charles Chawala	CC Songea DC	Sekretarieti
84	Adam Methew Mlele	Afisa Tawala	Sekretarieti
85	Maryjoan Ismail Mtui	Ofisi ya Mkuu wa Wilaya	Sekretarieti
86	Vicky Phidelisy Chengula	Ofisi ya Mkuu wa Wilaya	Sekretarieti

KUMB.NA.DCC/SONG/01/2022/2023 KUFUNGUA MKUTANO
Katibu wa kikao alimkaribisha Mheshimiwa Mwenyekiti, kwa ajili ya kufungua kikao.

Mhe. Mwenyekiti aliwakaribisha wajumbe wa kikao ambapo alisema akidi imetimia, hivyo aliwaasa kujadili mambo mbalimbali na kupendekeza mambo ya msingi yanayogusa watu ili mradi hayavunji sheria za Nchi. Kikao kilifunguliwa saa 5:18 asubuhi.

KUMB.NA.DCC/SONG/02/2022/2023 UTAMBULISHO.

Katibu wa kikao aliwatambulisha wataalam wa Halmashauri tatu (3) kwa makundi na wajumbe wengine walijitambulisha mmoja mmoja kwa majina na vyeo.

KUMB.NA.DCC/SONG/03/2022/2023 KURIDHIA AGENDA.
Wajumbe walizipitia agenda zilizoandaliwa na kuziridhia ambazo ni:-

1. Kufungua kikao.
2. Utambulisho.
3. Kuridhia agenda.

4. Kusoma Muhtasari wa kikao cha Kamati ya Ushauri Wilaya cha tarehe 21.11.2022
5. Yatokanayo na kikao cha tarehe 21.11.2022
6. Taarifa za Utekelezaji wa miradi kwa mwaka wa fedha 2022/2023
    - Halmashauri ya Manispaa ya Songea.
    - Halmashauri ya Wilaya ya Songea.
    - Halmashauri ya Madaba.
7. Taarifa ya Miradi ya TARURA.
8. Taarifa ya Miradi ya RUWASA.
9. Taarifa ya SOUWASA.
10. Taarifa ya TANESCO.
11. Taarifa ya utekelezaji wa mradi wa Shule ya Wasichana ya Mkoa.
12. Taarifa ya kongani la Viwanda vya Misitu Halmashauri ya Madaba.
13. Urekebishaji mpaka wa Hifadhi ya Lihanje, kuridhia kutangazwa kwa Misitu ya Hifadhi ya Namatuhi na Lihuhu.
14. Kuwaondoa wafugaji katika eneo la mwekezaji wa Kiwanda cha sukari katika Kijiji cha Magwamila.
15. Kuongeza maeneo mapya ya Kitongoji cha Tunduma na sehemu ya Yerusalemu (Wino) kuwa sehemu ya shamba la miti Wino (Hifadhi).
16. Mengineyo.
17. Kufunga kikao.

KUMB.NA.DCC/SONG/04/2022/2023 KUSOMA MUHTASARI WA KIKAO CHA KAMATI YA USHAURI WILAYA CHA TAREHE 21.11.2022

Muhutasari tajwa hapo juu ulisomwa na kuthibitishwa na wajumbe ili kuwa kumbukumbu sahihi ya kikao**.**

KUMB.NA.DCC/SONG/05/2022/2023 YATOKANAYO NA KIKAO CHA TAREHE 21.11.2022

Kikao tajwa hapo juu hakikuwa na Yatokanayo.

KUMB.NA.DCC/SONG/06/2022/2023 TAARIFA ZA UTEKELEZAJI WA MIRADI KWA MWAKA WA FEDHA 2022/2023

- **HALMASHAURI YA MANISPAA YA SONGEA.**

  Taarifa ya utekelezaji wa miradi ya Maendeleo kwa Manispaa ya Songea iliwasilishwa na Afisa Mipango wa Halmashauri ya Manispaa ya Songea. Aidha Mkurugenzi Mtendaji wa Manispaa hiyo aliweza kujibu baadhi ya changamoto zilizoibuliwa na wajumbe kama vile, changamoto ya Shule ya Sekondari ya Mgulani kuhusu upungufu wa vyumba vya madarasa ambapo alisema wanategemea kujenga madarasa manne (4). Hata hivyo aliongeza kwa kusema kwamba changamoto ni wazazi ambao wamerudi nyuma katika kuchangia chakula, hivyo alitoa rai kwa Mtoa mada akahamasishe wazazi kuchangia.

  Mkurugenzi Mtendaji wa Manispaa ya Songea alijibu kuhusu changamoto ya usafi ambapo alisema katika Manispaa ya Songea hali kwa sasa ni nzuri ikilinganishwa na kipindi cha miaka miwili nyuma hali ilikuwa ni mbaya, kuhusu kudhibiti hali ya usafi. Mkurugenzi Mtendaji alisema wameweka wanamgambo kwa ajili ya kuwakamata watu wanaovunja sheria ndogo, ya marufuku ya utupaji taka ovyo.

  Kuhusu mustakabali wa mradi wa ujenzi wa Soko la Manzese A na B. Mkurugenzi Mtendaji alisema siku ya tarehe 19/01/2024 limetolewa Tangazo la kuwapata wakandarasi wa miradi ya ujenzi soko la Manzese A na B pamoja na mradi wa ujenzi wa barabara ya kwenda eneo la OTC Lilambo kwenye eneo la kuongeza thamani ya mazao ya nafaka.

  Kuhusu Soko la Bombambili alisema ni Soko la muda na endapo wafanyabiashara watakao hiyari kubaki mara baada ya mradi wa Soko la Manzese kukamilika watajadili, suala la mifereji kuziba alisema tatizo ni wafanyabiashara wenyewe ambao hupikia katika eneo hilo. Hata hivyo alisema Manispaa imekuwa ikizibua mifereji lakini wafanyabiashara wamekuwa wakiendelea kutupa vipande vya nyama katika mifereji hiyo.

Changamoto ya maji ya visima vilivyojengwa na TASAF, Mkurugenzi alisema miradi ya TASAF huibuliwa na wananchi wenyewe wa sehemu husika ya mradi, hivyo aliona ni vyema ikafanyika tathimini ya kitaalam ili kuona nini kifanyike. Sambamba na hilo alijibu changamoto ya eneo la maegesho ya Bajaji la Ikweta kuwa na giza nyakati za usiku, alisema wataweka taa mbili (2) ambapo tayari bajeti ipo. Hata hivyo Mkurugenzi aliwaasa wajumbe endapo wataona kuna changamoto wasisubiri cha Kamati ya Ushauri ya Wilaya (DCC) wanaweza kuwaona wataalam wa Halmashauri ya Manispaa ya Songea.

- **HALMASHAURI YA WILAYA YA SONGEA.**

  Taarifa ya utekelezaji wa miradi ya maendeleo iliwasilishwa na Afisa Mipango wa Halmashauri tajwa hapo juu.

  Meneja wa TARURA alijibu changamoto ya barabara ya Mtomondo – Mlale yenye urefu wa kilomita ishirini na moja nukta tano (21.5km) kwamba itajengwa kwa awamu na kwa sasa iko katika awamu ya tatu urefu wa kilimita moja (1km).

  Kuhusu changamoto ya ukosefu wa Daraja la Lusonga katika Mto Ruvuma barabara inayounganisha Wilaya za Songea na Mbinga Meneja wa TARURA alisema wanafanya upembuzi yakinifu kwa ajili ya mradi wa ujenzi wa Daraja hilo na barabara ya Ndongosi alisema imewekwa kwenye bajeti ijayo (2024/25). Pia alisema TARURA wataendelea kufungua barabara katika maeneo ya Magwamila kwa awamu pindi wapatapo bajeti.

- **HALMASHAURI YA MADABA.**

  Taarifa tajwa hapo juu iliwasilishwa na Afisa Mipango wa Halmashauri ya Madaba. Taarifa ilipitishwa.

KUMB.NA.DCC/SONG/07/2022/2023 TAARIFA YA MIRADI YA TARURA.

Taarifa iliwasilishwa na Meneja wa TARURA.

Meneja wa TARURA alijibu kuhusu changamoto ya barabara ambapo alisema wataendelea kuboresha mathani alitaja barabara ya Majengo – Muungano watatengeneza kwa kiwango cha lami na barabara ya Songea – Makambako ni ya TANROAD. Hata hivyo Mhe. Mwenyekiti alisema barabara hiyo kuanzia mwezi ujao (Februari, 2024) itajengwa.

KUMB.NA.DCC/SONG/08/2022/2023 TAARIFA YA RUWASA.

Taarifa iliwasilishwa na Mwakilishi wa Meneja wa RUWASA. Taarifa ilipokelewa na kupitishwa.

KUMB.NA.DCC/SONG/09/2022/2023 TAARIFA YA SOUWASA.

Taarifa ya tajwa hapo juu iliwasilishwa na Meneja Msaidizi ambapo alijibu maswali ya wajumbe kuhusu suala la maji kupelekwa kwa wanachama wa CCM ambapo alipinga kwamba maji hupeleka kwa wananchi wote bila kujali itikadi ya Chama cha Siasa, pia alikiri kuwapo na tatizo la maji kutokuwa angavu, lakini alisema maji sio kwamba ni machafu ila kama kuna tatizo aliwaomba wajumbe watoe taarifa na wao watalishughulikia.

Mhe. Mwenyekiti alielekeza uwekwe mkakati wa kuondoa maji yenye tope. Sambamba na hilo Meneja wa SOUWASA alijibu swali la mjumbe kuhusu namna walivyojipanga kujenga mtandao wa maji taka pembezoni mwa Mji. Meneja alisema kuna mradi wa majitaka ambao una awamu tatu katika utekelezaji wa mradi huo.

KUMB.NA.DCC/SONG/10/2022/2023 TAARIFA YA TANESCO.

Taarifa tajwa hapo juu iliwasilishwa na Mwakilishi wa TANESCO ambapo aligusia shughuli mbalimbali za utekelezaji wa Shirika hilo kwa mwaka 2022/23 pamoja na mambo mengine alizungumzia hali ya upatikanaji umeme ambayo ni nzuri, pia walifanikiwa kupata wateja 4,500 kati ya lengo la 4,180. Sambamba na hilo alizungumzia changamoto wanazopitia Shirika hilo, kama vile uchomaji wa moto nguzo, wizi wa nyaya (copper) na kuwa na laini ndefu, hivyo wameomba kituo cha kupoozea umeme.

Meneja alisema maombi ya wateja wa kuunganishiwa umeme majumbani eneo la Ruvuma chini katika Manispaa ya Songea, kufikia mwezi Februari, 2024 watapatiwa umeme, maelekezo hayo yaliwasilishwa na Mhe. Mwenyekiti baada ya kuombwa usaidizi wake baada kuona maombi yao yamechukuwa muda mrefu. Hata hivyo Meneja alitoa taarifa kwa wajumbe kwamba kuna mradi mkubwa wa kupooza umeme Songea na Tunduru jambo litalopelekea upatikanaji wa umeme wa uhakika.

KUMB.NA.DCC/SONG/11/2022/2023 TAARIFA YA UTEKELEZAJI WA MRADI WA SHULE YA WASICHANA YA MKOA.

Taarifa tajwa hapo juu iliwasilishwa na Mratibu wa Mradi huo ambapo ilipokelewa na kupitishwa na wajumbe.

KUMB.NA.DCC/SONG/12/2022/2023 KUANZISHA KONGANI LA VIWANDA VYA MISITU HALMASHAURI YA MADABA.

Taarifa iliwasilishwa na Afisa Misitu Mkoa ambapo alizitaja sababu ya uwepo wa mradi tajwa hapo juu ni pamoja na uwepo wa maji. Taarifa ilipokelewa na kupitishwa.

KUMB.NA.DCC/SONG/13/2022/2023 UREKEBISHAJI MPAKA WA HIFADHI YA LIHANJE, KURIDHIA KUTANGAZWA KWA MISITU YA HIFADHI YA NAMATUHI NA LIHUHU.

Taarifa tajwa hapo juu iliwasilishwa na Kaimu Mhifadhi Mkuu wa Wakala wa huduma za Misitu Tanzania katika Wilaya ya Songea (TFS).

Mhe. Mwenyekiti alitoa maelezo kuhusu dhima ya urekebishaji mpaka wa hifadhi ya Mlima Lihanje uliopo katika Kata ya Kilagano ambapo alisema kumegawiwa eneo la Ardhi lenye ukubwa wa ekari **2,000** kwa wananchi wa Kata hiyo ili waweze kulima. Aidha alisema Serikali ilifanya mazungumzo na wananchi kwa maana ya kutolima katika eneo la hifadhi ya Mlima Lihanje ambapo kuna wakati maji yalikosekana kutokana na uhalibifu wa chanzo cha maji cha Mlima Lihanje.

Mhe. Mwenyekiti alisema kutokana na mgogoro huo ulipelekea Mawaziri nane (8) wa kisekta walishafika kwa ajili ya kutaka kusuluhisha mgogoro huo. Hata hivyo alisema kuna Wananchi wachache waliobakia wanalima, lakini walishakubaliana kuhama pindi

watakavyomaliza kuvuma mahindi yao, hivyo aliwaasa wajumbe kwamba kuhifadhi Mlima Lihanje ni muhimu kwa ajili ya chanzo cha maji sehemu nyingi hasa Kata ya Peramiho. Taarifa hiyo ilipitishwa na wajumbe.

KUMB.NA.DCC/SONG/14/2022/2023 KUWAONDOA WAFUGAJI KATIKA ENEO LA MWEKEZAJI WA KIWANDA CHA SUKARI KATIKA KIJIJI CHA MAGWAMILA.

Taarifa tajwa hapo juu iliwasilishwa na Kaimu Mkuu wa Idara ya Ardhi katika Halmashauri ya Wilaya ya Songea.

Mhe. Mwenyekiti alitoa maelezo kuhusu kuwepo kwa Mwekezaji kwa ajili ya Kiwanda cha Sukari katika Kijiji cha Magwamila ambapo alisema kumefanyika utafiti ikabainika eneo la Magwamila ni sehemu inayoweza kulimwa miwa. Aidha alisema walikubaliana kumpa Mwekezaji eneo la hekta 30,000.

Mhe. Mwenyekiti alisema kumetengwa eneo kwa ajili ya wakulima wadogo wa miwa kuzunguka Kiwanda hicho cha Sukari (outgrowers) ambao watauza miwa yao katika Kiwanda hicho. Hata hivyo Mhe. Mwenyekiti alisema limetengwa eneo la hekta 50,000 kwa ajili ya wafugaji katika Kijiji cha Mhepai, hivyo aliwataka wafugaji kuondoa mifugo yao, lakini sio kufyeka mazao yao, aliongeza kusema kwamba kuna operesheni ya kuwaondoa wafugaji inakuja. Hivyo aliwataka wafugaji kwenda Mhepai. Taarifa ilipitishwa.

KUMB.NA.DCC/SONG/15/2022/2023 KUONGEZA MAENEO MAPYA YA KITONGOJI CHA TUNDUMA NA SEHEMU YA YERUSALEMU (WINO) KUWA SEHEMU YA SHAMBA LA MITI WINO (HIFADHI).

Taarifa iliwasilishwa na Kaimu Mhifadhi Mkuu wa Wakala wa huduma za Misitu Tanzania, Wilaya ya Songea (TFS).

Mhe. Mwenyekiti alitoa maelezo kuhusu umuhimu na faida zitakazopatikana kutokana na uwepo wa shamba la miti Wino (hifadhi). Aidha alisema hifadhi ni kwa manufaa ya wananchi kwa nyakati za uhaba wa Ardhi kwa kipindi wanachi watakapoongezeka,

hivyo alitumai endapo wajumbe watapatisha suala hilo, litapelekea mabadiliko ya kiuchumi yatakayopatikana kutokana na misitu kwa mantiki hiyo aliamini Wino itakuwa kama Mafinga. Taarifa ilipitishwa.

KUMB.NA.DCC/SONG/16/2022/2023 MENGINEYO.

Mdau mmoja wa mchezo wa mpira wa miguu aliwaomba Wakurugenzi watatu (3) wa Halmashauri za Wilaya ya Songea kutenga maeneo ya viwanja vya michezo (mpira wa miguu), hivyo aliomba wataalam wa Idara ya Ardhi kutenga viwanja vya michezo.

Mjumbe aliwaomba wataalam wa Maliasili kufuatilia vivutio vya utalii mbalimbali vilivyopo ndani ya Wilaya ya Songea kwani watu wanavivamia. Hata hivyo Mhe. Mwenyekiti alisema katika Wilaya ya Songea hakuna uvamizi wa viwanja, ila alisema viwanja havitunzwi, bali alikubaliana na Mtoa mada viwanja vinapaswa na kutengwa na kutunzwa.

KUMB.NA.DCC/SONG/17/2022/2023 KUFUNGA KIKAO.

Katibu alimkaribisha Mhe. Mwenyekiti kwa ajili ya kufunga kikao.

Mhe. Mwenyekiti aliwashukuru wajumbe kwa kushiriki kikao hicho ambapo alisema kuna haja ya kukutana tena ili kufahamu mchango wa madini ya katika Wilaya ya Songea kwa sababu kuna taarifa mbalimbali zilizo nusunusu, hivyo kuna umuhimu wa kujadili kwa kina kuhusu masuala yahusuyo misitu na fedha za mgao wa hewa ukaa. Pia alihimiza kuongezwa kwa kasi ya kupima viwanja kabla ya Mji kuongezeka. Kikao kilifungwa saa 9:35 alasiri.

UMETHIBITISHWA

…………………………... **……………………………………..**

SAINI YA KATIBU **SAINI YA MWENYEKITI**

TAREHE……………………

9.3. WILAYA YA MBINGA

MUHTASARI WA KIKAO CHA KAMATI YA USHAURI YA WILAYA YA MBINGA (DCC) KILICHOFANYIKA KATIKA UKUMBI WA FDC MBINGA TAREHE 02.02.2024

MAHUDHURIO

1. Mhe. AZIZ A MANGOSONGO MKUU WA WILAYA - Mwenyekiti
2. Ndugu PASCHAL NDUNGURU KAIMU MKURUGENZI WA MJI
3. Ndugu MPOKI NSYENGA KAIMU MKURUGENZI WA MJI
4. Ndugu PENDO NDUMBARO KATIBU TAWALA(W)
5. Ndugu KELVIN MAPUNDA MWENYEKITI MBINGA TC
6. Ndugu DESTERIUS HAULE MWENYEKITI MBINGA DC
7. Ndugu FIDELIS MACHOTA KAIMU MENEJA TANESCO
8. Ndugu MARY KIRITA MENEJS RUWASA
9. Ndugu ISACK MWITA MENEJA TARURA
10. Ndugu IBRAHIM LIDUKE MENEJA NIDA (W)
11. Ndugu DAUSI KAPEI MWAKILISHI WA CUF
12. Ndugu LUKAS CHALE MWAKILISHI WA NCCR
13. Ndugu ERICK KANGALAWE MTENDAJI KATA-MATARAWE
14. Ndugu URSO A. NOMBO KATIBU-CHADEMA
15. Ndugu MARCUS MJENGWA KATIBU ACT
16. Ndugu ANNA O. PATA VITI MAALUM
17. Ndugu UPENDO E. CHIMGEGE KWA NIABA YA MTENDAJI KATA
18. Ndugu MALIBWA J. DASTA MTENDAJI KATA MBINGA B
19. Ndugu HASNA A. MALINZANGA MTENDAJI KATA BETHREHEMU
20. Ndugu LAURENSIA KAPINGA MTENDAJI KATA MBINGA MJINI
21. Ndugu LAMBERTHA KAMBONA DIWANI VITI MAALUMMAALUM
22. Ndugu DORIS W. MBELE MTENDAJI KATA MASUMUNI
23. Ndugu MARIAM R. SADALA MTENDAJI KATALUHUWIKO
24. Mhe. JOHN A. NDUNGURU DIWANI WA MYANGAYANGA
25. Mhe. CRESENSIA J. MAPUNDA DIWANI VITI MAALUM
26. Mhe. EVA NGATUNGA DIWANI VITI MAALUM
27. Mhe. LEONORA MWINUKA DIWANI VITI MAALUM
28. Mhe. GAUDENSIA KOMBA DIWANI VITI MAALUM
29. Mhe. TEDDY NGWENYA DIWANI VITI MAALUM
30. Mhe. KRESENSIA NCHIMBI DIWANI VITI MAALUM
31. Mhe. ANA KAPINGA DIWANI VITI MAALUM
32. Ndugu BLANKA L. NGONYANI MTENDAJI KATA MKUMBI
33. Ndugu STELLAH S. HUMBARO MTENDAJI KATA
34. Mhe. BATSON MPOGOLO DIWANI KATA YA KAGUGU
35. Mhe. AUREUS NGONYANI DIWANI KATA KITANDA

36. Mhe. JOHN MANGILIWE DIWANI KATA YA MBANGAMAO
37. Mhe. PRISCA B. HAULE DIWANI
38. Ndugu. NEEMA MBILINYI MHANDISI MD
39. Ndugu. ELIAS L. BULONGO MTENDAJI KATA AMANI MAKOLO
40. Ndugu. TADEY V.SHAYO MAKAMU MWENYEKITI (TCCIA)
41. Ndugu ALPHONCE C. MNYENYELWA MTENDAJI KATA MIKALANGA
42. Ndugu HATIBU J. IDD MTENDAJI KATA MAPERA
43. Ndugu DANIEL R. KOMBA MTENDAJI KATA LANGIRO
44. Ndugu NASIBU MAPUNDA MTENDAJI KATA RUANDA
45. Ndugu WILSON S. MWASAKUJONGA KAIMU MTENDAJI KATA
46. Ndugu MELKION B. MBELE MTENDAJI KATA LINDYOSI
47. Ndugu SILVIA A. MLELWA AFISA MANUNUZI MBINGA VIJIJINI
48. Ndugu MARTIN MWAKALINGA MENEJA CMS
49. Ndugu GODBLESS SHAO MENEJA TACRI
50. Ndugu MARTINA E. NGAHY AFISA BIASHARA MBINGA VIJIJINI
51. Ndugu ERASTO B. HYERA MTENDAJI KATA MATEKA
52. Ndugu AMOS Y. NDOMBA MTENDAJI KATA MYANGAYANGA
53. Ndugu IVO E. MSUHA MTENDAJI KATA LUWAITA
54. Ndugu BOSCO E. LUOGA MTENDAJI KATA MPEPAI
55. Ndugu AMBROCE E. MBUNDA MTENDAJI KATA MUUNGANO
56. Ndugu ISAKA F. RUSAKA MTENDAJI KATA NAMASWEA
57. Ndugu MAURUS B. HYERA AFISA MIPANGO MIJI
58. Ndugu JACOB F. POKELA MTENDAJI KATA NYONI
59. Ndugu NARZIS G. MWITUMBA MTENDAJI KATA UKATA
60. Ndugu BETRAM A. KAPINGA KATIBU WA MBUNGE MJINI
61. Ndugu ANTHONY A. BINGWA KATIBU MBINGA VIJIJINI
62. Mhe. DOUGLAS C. MWINGIRA DIWANI RUANDA
63. Mhe. NGONEPO AMANYISYE DIWANI BETHREHEM
64. Mhe. BETRAM M. KOMBA DIWANI
65. Mhe. DORIS B. NGALEKA DIWANI MBINGA “ A”
66. Mhe. ALEX N. NGUI DIWANI KITURA
67. Mhe. LAAFORD B. NDIMBO DIWANI LUWAITA
68. Mhe. AMBROSE M. NCHIMBI DIWANI AMANI MAKOLO
69. Mhe. BOSCO K. KAPELA DIWANI MPAPA
70. Mhe. METHOD D NDUNGURU DIWANI MATEKA
71. Mhe. PAULO X KAYOMBO DIWANI MUUNGANO
72. Mhe. LEONS M. NOMBO DIWANI MIKALANGA
73. Mhe. MAGRETH D. NGONGI DIWANI LUSONGA
74. Mhe. ALCA ANDOYA DIWANI KILIMANI
75. Mhe. DENIS M. KAPINGA DIWANI KILOMO

76. Mhe. ISAACK NDUNGURU DIWANI MKAKO
77. Ndugu VEDASTUS G. MWILAFI KATIBU CDCT
78. Ndugu KEFASI A. KAMAGE MAKAMU MWENYEKITI BODABODA(W)
79. Ndugu JAMES P. KIDA KWA NIABA YA MENEJA MBIWASA
80. Ndugu LOTHY A .MWANG`ONDA MKUU WA CHUO FDC MBINGA
81. Ndugu HILAL H. MAJID KWA NIABA YA MENEJA TRA MBINGA
82. Ndugu SAMWEL SHAIDI O/INCHARGE
83. Ndugu BENADETHA NDUNGURU WEO LUSONGA
84. Ndugu SADICK B. HYERA K/ KIHANGIMAKA
85. Ndugu HELENA B. LINGOWE MTENDAJI KATA KAMBARAGE
86. Ndugu CHARLES YAPESA AFISA MIPANGO MBINGA MJI
87. Ndugu PAULO D. MAWALA AFISA TARAFA TARAFA HAGATI
88. Ndugu CHARLES O. NJOVU AFISA TARAFA MKUMBI
89. Ndugu JOHNBOSCO MKANDAWILE MWENEZI CCM(W)
90. Ndugu ANDREA J. MHAGAMA KAIMU AFISA TARAFA MBINGA MJINI
91. Ndugu KARIM H. MZEE DO NAMSWEA
92. Ndugu Eng. EVANCE M. HAULE MHANDISI MBINGA MBINGA VIJIJINI
93. Ndugu Wakili JOB A. MWALUKOSYA AFISA SHERIA MBINGA MBINGA VIJIJINI
94. Ndugu HOTAY A. ILUWAY AG TLO
95. Ndugu ISIHAKA M. RAJABU C.E.O RUVUMA CARE
96. Ndugu DOMINIKUS S. KOMBA WEO MPAPA
97. Ndugu PROSPER I. NCHIMBI WEO LINDA
98. Ndugu MPILUKA KELVIN DFC-TFC
99. Ndugu SALMA A. KIPANDE A/TARAFA MBUJI
100. Ndugu LUKAS H. MAPUNDA WEO KIGONSERA
101. Ndugu ANDREW S. CHIWINGA AG TALFO
102. Ndugu ENEA S. INYEKULE WEO KIPOLOLO
103. Ndugu GRACE P. MBENA KATIBU TSC
104. Ndugu S MKANULA UTAWALA
105. Mhe. TASILO Y. NDUNGURU DIWANI
106. Ndugu CHARLES B. MAHERO HYCS
107. Ndugu JOHN J. KOMBA JOURNALIST
108. Ndugu JOACHIM C. NGAPONDA WEO MATILI
109. Ndugu OSWARD F. WEO
110. Ndugu CECILIA MBATA TCDO
111. Ndugu SOLANA HYERA AG TFAO

112. Ndugu MOHAMED HASSAN WEO KIKOLO
113. Ndugu GEMA R. MMANDA AG TNRECO
114. Ndugu FRANCE P. KAGANDA AG TPNCO
115. Ndugu CHRISTOPHER R. NTANDY AG HPRD
116. Ndugu ALEX WATSON MWANDISHI
117. Ndugu HONEST SHOKI COMMITTEE CLERK
118. Ndugu SAMWEL J. HFRS MBINGA DC
119. Ndugu GILBERT M. GOTPRID PSSNL MTC
120. Ndugu PETER M. KALIMABULALA RCDO
121. Ndugu ROBERT HYERA LIQUORER
122. Ndugu NAMALA TIIGWERA MENEJA NBC-BANK
123. Ndugu DADY ISMAILY HUSSEIN ICTO
124. Ndugu MICHAEL G. MAGORI EMQ
125. Ndugu AMAD MWALUKUNGA AG CMOH
126. Ndugu EDWARD J. ALUKO WEO KIPAPA
127. Ndugu CONDRAD A. KAWONGA Ag TSCO
128. Ndugu ARNOLD G. NGONYANI WEO MBAMBI
129. Ndugu EMMANUEL MALILA TCCIA
130. Ndugu SHEILA MBOKE Ag THESNO
131. Ndugu SHUKURU MSIMBE THS
132. Ndugu RASHID H. BUNDALAH Ag HSE
133. Ndugu SUBIRA G. KOMBA WEO KAGUGU
134. Ndugu MUSA KIPILI MCHUMI
135. Ndugu BACKLAY A.MJUARABU WEO
136. Ndugu JANUARY M. MANJI WEO KILIMANI
137. Ndugu DITRAM E. NDONDE WEO WUKIRO
138. Ndugu KASMIR F. KOMBA PLO
139. Ndugu LILIAN KWEKA CC
140. Ndugu FESTO M. KOMBA WEO KITANDA
141. Ndugu SAIDI MAJID SHE (W)
142. Ndugu FR. BEDA KOMBA PAROKO
143. Ndugu FREDERICK J. MSAE DBC
144. Ndugu HIJA HUSSEIN FOR DSO
145. Ndugu SSGT YUSTIN MSEMRA -
146. Ndugu SP. GABRIEL F. LUDERO OIC KITAI
147. Ndugu WILLIAM MWAMAPUPA OCD MBINGA
148. Ndugu SSP. BENJAMIN M. MASIKA OIC G/MAHABUSU
149. Ndugu SSP. ALOYCE A. MBONGO OIC MKWAYA
150. Ndugu DR KUNG'E NYAMURYEKUNGE
151. Ndugu CLAUD NGUNANGWA Ag.TEO(P)

HWM/DCC/01/2023/2024 KUFUNGUA KIKAO

Katibu aliwakaribisha Wajumbe kwenye kikao na kumkaribisha Mhe. Mkuu wa Wilaya ili aweze kufungua kikao. Mhe. Mkuu wa Wilaya alitambua uwepo wa Wajumbe wote katika kikao na alipongeza kwa mahudhurio mazuri ya Wajumbe, pia aliwajulisha Wajumbe kuwa kikao kikao kimechelewa kuanza kutokana na muingiliano wa majukumu. Mhe. Mkuu wa Wilaya alifafanua kuwa hiki ni kikao cha watumishi kushauriwa na wananchi na kinajumuisha Halmashauri zote mbili katika Wilaya yetu. Baada ya hapo kikao kilifunguliwa mnamo saa 04:49 Asubuhi.

HWM/DCC/02/2023/2024 KUPOKEA AGENDA

Agenda 12 zilisomwa na kupokelewa

1. Kufungua kikao
2. Kupokea agenda
3. Sala/Dua
4. Utambulisho
5. Kusoma na kuthibitisha muhtasari wa kikao cha tarehe 14.06.2023
6. Yatokanayo na kikao cha tarehe 14.06.2023
7. Utekelezaji wa mpango wa bajeti na mapato
   - MBINGA DC
   - MBINGA TC
8. Kuongeza na kupunguza maeneo ya kiutawala katika Wilaya ya Mbinga
   - MBINGA DC
9. Taarifa za utekelezaji wa shughuli za Taasisi mbalimbali
   I. TARURA
   II. RUWASA
   III. TANESCO
   IV. TRA
   V. MBIFACU
   VI. TFS
   VII. TANROAD
   VIII. MBIUWASA
10. Taarifa ya kuwarejesha simba weupe katika hifadhi ya Lipalamba
11. Mengineyo
12. Kufunga kikao

HWM/DCC/03/2023/2024 SALA/DUA

Viongozi wa dini ya kikristo na kiislam walifungua kikao kwa sala

HWM/DCC/04/2023/2024 UTAMBULISHO

Wajumbe wote walipewa nafasi ya kujitambulisha kwa makundi

HWM/DCC/05/2023/2024 KUSOMA NA KUTHIBITISHA MUHTASARI WA KIKAO CHA TAREHE 14.06.2023

Muhtasari wa kikao cha tarehe 14.06.2023 ulisomwa na ulithibitishwa kuwa kumbukumbu sahihi na za kudumu za kikao.

HWM/DCC/06/2023/2024 YATOKANAYO NA KIKAO CHA TAREHE 14.06.2023

1. **Azimio:** Taa za barabarani ziwekwe katika barabara kubwa ya kuingilia stendi ili kuepusha ajali za mara kwa mara na msongamano wa magari

Utekelezaji: Agizo limezingatiwa kwenye makisio ya bajeti ya 2024/2025

- Ufafanuzi ulitolewa kuwa taa zitawekwa kwenye bajeti ya mwaka wa fedha 2024/2025 hivyo mpaka mwakani mwezi wa saba taa zitakuwa zimeshawekwa barabarani

2. **Azimio:** katika makutano ya sheli ya DAE pawekwe makutano ya barabara (round about)

Utekelezaji: Hakuna

- Ufafanuzi ulitolewa kuwa tumefanya mawasiliano na TANROAD Mkoa wakasema wataangalia uwezekano wa suala hili katika mwaka ujao fedha 2024/2025

3. **Azimio:** barabara ya hagati iongezewe lami mita mia nne

Utekelezaji: Hakuna

- Ufafanuzi ulitolewa kuwa agizo hili pia tuliliwasilisha TANROAD na mwaka jana 2023 waliishia kwenye Kituo cha Afya cha Mapele kwahio mwaka ujao wa fedha 2024/2025 tunategemea kuongezewa lami mita 400

4. **Azimio:** Watumishi pamoja na Wananchi wahudhurie Royal Tour

Utekelezaji: Agizo limetekelezwa watumishi pamoja na wananchi wamehudhuria na kushiriki Royal Tour

- Wajumbe waliridhia

5. **Azimio:** Afisa wa NIDA ashiriki kikao kijachp

Utekelezaji: Barua ya mwaliko imetumwa tarehe 23.01.2024

- Wajumbe waliridhia

6. **Azimio:** kutokana na mgogoro wa chama cha ushirika cha mahenge iliundwa kamati ya kushughulikia ambayo ni Mwanasheria, Afisa Ushirika na Mkuu wa Divisheni ya Maendeleo ya Jamii

Utekelezaji: Agizo limetekelezwa kesi iko mahakama ya Wilaya iko hatua ya kusikilizwa

- Wajumbe waliridhia

7. Azimio: REA waongeze kasi katika kusambaza umeme Vijijini

Utekelezaji: Agizo limetekelezwa mpaka sasa jumla ya Vijiji 85 kati ya 100 vimewashwa umeme na Vijiji 15 bado na Kampuni imeongezewa mpaka tarehe 30.03.2024

- Wajumbe waliagiza Meneja wa TANESCO aliyepangiwa kuja kuripoti ofisi ya TANESCO- Mbinga aje aripoti kazini hadi kufikia tarehe 19.02.2024 na kama hataki kuja kuripoti aseme ili tuweze kuomba Meneja mwingine

HWM/DCC/07/2023/2024 UTEKELEZAJI WA MPANGO WA BAJETI NA MAPATO

A: MBINGA VIJIJINI

Afisa Mipango aliwasilisha taarifa ya mpango wa bajeti na mapato kuwa katika mwaka wa fedha 2023/2024, Halmashauri ya Wilaya ya Mbinga iliidhinishwa kukusanya na kutumia TSH 43,967,185,612.41 kwa ajili ya matumizi ya kawaida na maendeleo kutoka vyanzo vya mapato ya ndani na Ruzuzku ya Serikali Kuu. Kati ya fedha hizo matumizi ya kawaida ni TSH 1,163,116,000.00 mishahara na TSH 23,249,317,999.00 na fedha za miradi ya maendeleo (TSH 13,254,751,613.41 na matumizi ya vyanzo vya ndani TSH 6,300,000,0000 (mapato halisi ni TSH 5,457,849,031 mapato fungwa TSH 574,358,000 na nguvu za wananchi ni TSH 267,792,969)

Hadi kufikia 30 Disemba, 2023 Halmashauri imepokea kiasi cha TSH 16,261,658,868.44 kati ya fedha hizo TSH 13,264,703,101.00 ni mishahara pamoja na matumizi ya kawaida TSH 2,751,021,276.45 ni miradi ya maendeleo TSH 3,890,759,806.00 ni makusanyo ya mapato ya ndani

Wajumbe waliipkea taarifa hiyo na walijadili yafuatayo:

- Ufafanuzi ulitolewa kuwa hatukuweza kukamilisha miradi kwasababu ya uchelewashwaji wa fedha na pia mapato yalikusanywa mengi Zaidi kipindi cha mwishoni mwa mwaka na katika mwaka huu wa fedha mapato yanakusanywa vizuri
- Ufafanuzi ulitolewa kuwa katika mwaka wa fedha 2023/2024 tumepanga bajeti ya Bilioni 8.4 na tumeweka mikakati mbalimbali ya kufikia malengo

mfano tumepanga kuanzisha shule mpya ya English medium na pia tutafatilia ukusanyaji wa mapato vizuri Zaidi

- Ufafanuzi uliendelea kutolewa kuwa tumetenga fedha katika mwaka ujao wa fedha 2024/2025 wa kutekeleza miradi ya viwanja na mwaka huu wa fedha 2024/2024 tunafanya upembuzi yakinifu ili kuweza kutambua maeneo ya kuuza viwanja

B: MBINGA MJI

Kaimu Afisa Mipango aliwasilisha taarifa ya mpango wa bajeti na mapato kuwa katika mwaka wa fedha 2023/2024, Halmashauri ya Mji wa Mbinga iliidhinishiwa kukusanya na kutumia TSH 26,783,480,000 kwa ajili ya matumizi ya kawaida na maendeleo kutoka vyanzo vya mapato ya ndani na Ruzuku ya Serikali Kuu. Kati ya fedha hizo matumizi ya kawaida ni TSH 18,113,704,000.00 ambapo TSH 17,202,144,000.00 mishahara na TSH 911,560,000.00 matumizi mengineyo, na fedha za miradi ya maendeleo ni TSH 6,193,289,000.00 (TSH 3,503,552,000.00 fedha za ndani, TSH 2,689,737,000.00 fedha za nje, na TSH 2,476,487,000.00 fedha za mapato ya ndani ya Halmashauri

Hadi kufikia 30 Disemba, 2023 Halmashauri imepokea kiasi cha TSH 14,292,138,951.84 sawa na asilimia 53 ya fedha zote zilizoidhinishwa. Kati ya fedha hizo mapokezi ya kawaida ni TSH 9,502,141,000.00 sawa na asilimia 53 (TSH 9,012,628,500.00 sawa na asilimia 52 ni mishahara na TSH 489,512,500.00 sawa na asilimia 54 ni ruzuku ya matumizi mengineyo); na miradi ya maendeleo ni TSH 3,339,829,377.59 sawa na asilimia 54 (TSH 3,030,755,077.59 sawa na asilimia 87 ni fedha za ndani, na TSH 309,074,300.00 sawa na asilimia 11 ni fedha za nje). Mapato ya ndani hadi kufikia Disemba 2023 Halmashauri imekusanya jumla ya TSH 1,450,168,574.25 sawa na asilimia 59

Wajumbe waliipokea taarifa hiyo na walijadili yafuatayo;

- Ufafanuzi ulitolewa kuwa kwa kutumia fedha za mapato ya ndani tumefanikiwa kukamilisha Zahanati ya Mahande na Mhekela, pia tumepokea fedha za ujenzi wa Shule Kongwe
- Ufafanuzi uliendelea kutolewa kuwa kwa mwaka wa fedha wa 2023/2024 tulitakiwa kukusanya bilioni 2.4 na mpaka kufikia Disemba 2023 tumekusanya kwa 58%
- Kwa mwaka ujao wa fedha 2024/2025 tunategemea kukusanya TSH 3,328,862,407.8 Ufafanuzi ulitolewa kuwa bajeti imeongezeka kutokana na kuongezeka kwa vyanzo vipya vya mapato mfano; Kodi ya mabango ya biashara, kodi ya maegesho ya magari, kodi ya pango la ardhi, kodi ya usajili wa vyombo vya moto

HWM/DCC/08/2023/2024 KUONGEZA NA KUPUNGUZA MAENEO YA KIUTAWALA KATIKA WILAYA YA MBINGA

- MBINGA VIJIJINI

Kaimu Mkurugenzi aliwasilisha maombi ya mapendekezo ya kuondoa Kitongoji cha Kingole juu cha Kijiji cha Mahilo Asili, kata ya Mbuji na kufuta Kitongoji cha Mtakuja na kuanzisha Kitongoji cha Mngaka katika Kijiji cha Paradiso, Kata ya Ruanda.

Wajumbe waliipokea taarifa hiyo na walijadili yafuatayo;

- Mtendaji Kata wa nyoni aliridhia Kitongoji cha Kingole Juu kiwepo katika Kata ya Nyoni na Mtendaji Kata wa Mbuji alielezea kuwa wananchi hawajaridhia Kitongoji cha Kingole juu kirudishwe Kata ya Nyoni wanahitaji kiendelee kubaki Kata ya Nyoni
- Ufafanuzi ulitolewa kuwa Mkutano wa Baraza la Madiwani uliridhia kuwa Kitongoji cha Kingole juu kifutwe kisiwepo Kata ya Nyoni wala Kata ya Mbuji kibaki kinajitegemea
- Afisa Ardhi alifafanua kuwa ardhi ya Kitongoji cha Kingole juu ilikuwepo kwenye ramani ya Kata ya nyoni
- Ufafanuzi uliendelea kutolewa kuwa kitongoji cha Kingole juu kilitangazwa tangu mwaka 2008 kwahiyo tayari kuna wananchi wana maslahi na eneo hilo. Hivyo wananchi wanatakiwa washirikishwe ili waweze kufikia muafaka wa suala hili kwasababu huwezi kukiacha Kitongoji kijitegemee bila ya kuwa na Kijiji au Kata
- Wajumbe waliagiza Wananchi waende wakashirikishwe na wakae na kujadili upya kuwa kitongoji cha Kingole juu kihamishiwe katika kata ipi kati ya kata ya Nyoni au Kata ya mbuji
- Kamati ya Ushauri ya Wilaya haikuridhia Kitongoji cha Kingole juu kilichopo katika kijiji cha Mahilo Asili, Kata ya Mbuji kiondolewe katika orodha ya maeneo ya kiutawala
- Kuhusu kufuta kitongoji cha mtakuja ufafanuzi ulitolewa kuwa wananchi wote walilipwa fidia ili waweze kuhama eneo la mgodi na kuenda maeneo waliyotengewa
- Kamati ya Ushauri ya Wilaya imeridhia na kupitisha Kitongoji cha Mngaka kianzishwe

HWM/DCC/09/2023/2024 TAARIFA ZA UTEKELEZAJI WA SHUGHULI ZA TAASISI MBALIMBALI
TARURA

Wakala wa Barabara za Vijijini (TARURA) Wilaya ya Mbinga inahudumia mtandao wa barabara wenye jumla ya Kilometa 2,037.15 ambapo kilometa 1,063.51 zipo katika Halmashauri ya mji wa Mbinga na Kilometa 973.64 ni zipo katika Halmashauri ya Wilaya ya Mbinga

Katika Halmashauri ya Mji wa Mbinga, Mtandao wa barabara umegawanyika kama ifuatavyo kilometa 216.648 ni za Mkusanyo (Collector Roads), Kilometa 519.061 ni za Jamii/Kijiji (Communitu Roads)

Mtandao wa barabara Halmashauri ya Wilaya ya Mbinga umegawanyika kama ifuatavyo, kilometa 248.69 ni za mjazio (Feeder Roads) Kilometa 88.45 ni za Jamii/Kijiji (Community Roads)

Wajumbe waliipokea taarifa hiyo na walijadili yafuatayo;

- Wajumbe walihoji kuwa barabara ya mbangamao bado haijatengenezwa kwani waliahidi kuleta greda. Ufafanuzi ulitolewa kuwa mashine iliharibika hivyo tunasubiri msimu wa masika uishe kasha barabara hiyo itatengenezwa
- Wajumbe walihoji kuwa barabara ya Mkako- Amani makolo inatengenezwa kini kwani ina hali mbaya na kuna tuta limewekwa lakini linamomonyoka kutokana na mvua hivyo litengenenzwe kwasababu tuta likiharibika mawasiliano yatakatika. Ufafanuzi ulitolewa kuwa tayari walishafika eneo la tukio na wameshaweka karavati na watajenga tuta
- Wajumbe walihoji kuwa barabara ya Luwaita iliazimiwa kuwa itajengwa kwa kiwango cha lami ujenzi utaanza lini. Ufafanuzi ulitolewa kuwa amelichukua hili na wataangalia namna ya kuijenga barabara hiyo kwa kiwango cha lami katika mwaka ujao wa fedha 2024/2025
- Wajumbe waliagiza kuwa kuna msongamano usio wa lazima wa magari kwasababu kuna wananchi wamevamia hifadhi za barabara hivyo TARURA watatue suala hili ili kupunguza msongamano.
- Wajumbe walihoji kuwa anaehusika na kutoza faini ya kuingia barabara isiyo ruhusiwa ni yupi. Ufafanuzi ulitolewa kuwa hapo awali TARURA ilikuwa inahusika na kutoa faini hizi lakini kwa sasa jukumu hili la kutoza faini ya kuingia barabara isiyo ruhusiwa ni mkurugenzi wa Mji
- Wajumbe walisisitiza kuwa barabara ya sanane ina changamoto inahitaji kuchongwa. Ufafanuzi ulitolewa kuwa barabara hii itachongwa katika mwaka ujao wa fedha 2024/2025

- Wajumbe walisisitiza kuwa barabara ya Howahowa kuna karavati na mfereji unaopeleka maji Matarawe inatakiwa wazibue mfereji ili wananchi wasipate tabu ya maji. Ufafanuzi ulitolewa kuwa TARURA watatembelea eneo hilo ili waweze kubaini changamoto hiyo na kuiweka katika mwaka ujao wa fedha 2024/2025
- Wajumbe waliagiza daraja la Lupilinga kwenda Lukalasi lirekebishwe vizuri kwasababu halina kingo
- Wajumbe waliagiza barabara ya Shule ya Sekondari Luanga ichongwe
- Ufafanuzi ulitolewa kuwa TARURA watachukua vipaumbele vyote na watavifanyia kazi, na barabara ya Mchungaji itawekwa katika bajeti ya mwaka wa fedha ujao 2024/2025 na itachongwa kwa kiwango cha lami na barabara ya Mbinga Liparamba itajengwa kwa bajeti ya mwaka ujao wa fedha 2024/2025

RUWASA

RUWASA Wilaya ya Mbinga inasimamia utoaji wa huduma ya maji katika Vijiji 117 vipo Halmashauri ya Wilaya ya Mbinga na Vijiji 49 vipo Halmashauri ya Mji wa Mbinga vyenye jumla ya wakazi 383,607 kwa mujibu wa sensa ya watu na makazi ya mwaka 2022. Idadi hii ni sawa na asilimia 86.3 ya wakazi wote wa Wilaya ya Mbinga

Hadi sasa Vijiji vilivyofikiwa na huduma ya maji ni 107 kati ya Vijiji 166 vilivyopo katika Wilaya ya Mbinga saw ana asilimia 65.66. Vijiji ambavyo bado havijafikiwa na huduma ya maji ni 59

Wajumbe waliipokea taarifa hiyo na walijadili yafuatayo:

- Wajumbe walihoji kuwa mradi wa maji wa Ruanda unachangamoto maji hayatoki. Ufafanuzi ulitolewa kuwa kuna changamoto ya bomba lakini bomba tayari zimeshafika na tayari wameshazilaza
- Ufafanuzi ulitolewa kuwa kuhusu maji kukatika Kata ya Mbangamao kulikuwa na sehemu korofi maji yalikuwa yameziba
- Wajumbe waliagiza wakandarasi wanaohusika na mradi wa Mbangamao, Mateka, maguu, Amani makolo na Ruanda waripoti ofisi ya Mkuu wa Wilaya

TANESCO

Wajumbe waliipokea taarifa na walijadili yafuatayo:

- Wajumbe walipongeza na kushukuru kwa mradi wa REA katika Kijiji cha Kingoli na wamesisitiza kuwa nguzo za umeme ziwekwe ili wananchi waweze kupata umeme
- Wajumbe walihoji namba ya dharura ambayo wananchi wanaweza kuitumia kuwasiliana nao pale yanapotokea maafa au dharura. Ufafanuzi ulitolewa

kuwa wananchi wanaweza kuwasiliana na TANESCO wakati wa dharura/maafa kwa kutumia namba 0715 658 383

- Wajumbe walisisitiza kuwa wakati wananchi wanapofanya maombi ya kupatiwa umeme wapatiwe kumbukumbu namba ya malipo kwa wakati
- Wajumbe walihoji kuwa ni lini Kituo cha Afya cha Mkumbi kitawekewa umeme. Ufafanuzi ulitolewa kuwa walikuwa wanafanya jitihada za kutafutia Bajeti na tayari wameshapata changamoto ni kwamba malighafi zinapatikana kwa tabu sana lakini wanaendelea kushughulikia hadi kufikia mwezi wa tatu watakuwa tayari wameshawekewa umeme
- Wajumbe waliagiza Kata ya Kikolo, Kijiji cha Uzena watoe ushirikiano kwa Mhandisi TANESCO kwa kupisha line ya umeme ipite na wakate miti ili nguzo za umeme ziweze kupita

TRA

Katika mwaka wa fedha 2022/2023 TRA Mbinga ilipewa lengo la kukusanya TSH 4,796,100,000.00/= ambapo mpaka tunamaliza mwaka (mwezi juni) 2023 tulifanikiwa kukusanya kiasi cha TSH 3,950,812,758.24/= sawa na ufanisi wa asilimia 82

Pia katika kipindi cha mwezi Julai mpaka Disemba 2023 Wilaya ilipewa lengo la kukusanya TSH 1,815,620,325.85/= ambapo tumefanikiwa kukusanya kiasi cha TSH 1,957,441,259.21/= sawa na ufanisi wa asilimia 107.8

- Wajumbe waliipokea taarifa hiyo na waliridhia

TFS

Kwa kuzingatia Dira na mwelekeo wa Taasisi kwa kipindi husika katika usimamizi wa rasilimali Misitu zilizopo ndani na nje ya misitu ya hifadhi, Wakala wa huduma za Misitu Wilaya ya Mbinga tulitekeleza majukumu mbalimbali yaliyokuwepo katika mpango kazi kipindi cha mwaka wa fedha 2022/2023

- Doria
- Kuimarisha na kuhakiki mipaka ya misitu (boundary consolidation)
- Uzalishaji na ugawaji wa miche kwa ajili ya wananchi na Taasisi mbalimbali
- Ukusanyaji wa maduhuli
    - Wajumbe waliipokea taarifa hiyo na waliridhia

TANROADS

Wajumbe walijadili yafuatayo;

- Wajumbe waliagiza barabara ya Kigonsera- Kilindi kuna daraja ambalo linakaribia kukatika na kuna gema ambapo gari linaweza kutumbukia mtoni hivyo barabara hiyo itengenezwe
- Wajumbe waliagiza barabara ya mjini Lugari Kata ya Mkumbi sehemu ya mlima Ndembe na Ngiti wakati wa masika haipitiki hivyo irekebishwe
- Wajumbe waliagiza kuwa gema lililopo eneo la kimbanga kwenye kona mkono wa kulia ukitokea nyoni lirekebishwe
- Wajumbe waliagiza korongo lililopo eneo la Kijiji cha Lukanzanti Kata ya Mapera daraja la pili lidhibitiwe

MBIUWASA

Mji wa Mbinga una Kata 19 na wakazi wapatao 166,607 kwa mujibu wa sensa ya watu na makazi ya mwaka 2022. Kati ya hao wakazi 63,822 wapo katika kata 8 zinazo zunguka makao makuu ya Mji na 102,785 wapo katika kata 11 za pembezoni mwa Mji

Hadi kufikia Juni 30, 2023 MBIUWASA imekuwa ikitoa huduma kwa Kata 8 tu zinazozunguka Mji wa Mbinga ambapo huduma imefikiwa kwa asilimia 83.7. idadi ya wateja hadi Juni, 2023 ilikuwa 4,547 na idadi ya sasa ni 4,993.

Wajumbe waliipokea taarifa hiyo na walijadili yafuatayo;

- Wajumbe walisistiza kuwa mradi wa maji wa Mbangamao haujakamilika maji hayatoki kwahio wamalizie mradi ili wananchi wasiendelee kuteseka
- Wajumbe waliipokea taarifa hiyo na waliridhia

HWM/DCC/10/2023/2024 TAARIFA YA KUWAREJESHA SIMBA WEUPE KATIKA HIFADHI YA LIPALAMBA

Mkoa wa Ruvuma umejiwekea mikakati mbalimbali ya kukuza na kuboresha maeneo ya vivutio vyake vya utalii. Katika kutekeleza mikakati hiyo ni pamoja na kupandikiza aina za wanyamapori waliokuwa kwenye hatari ya kutoweka katika maeneo ya hifadhi zetu kwa Mkoa wa Ruvuma

Mamlaka ya Usimamizi wa Wanyamapori Tanzania (TAWA) iliyopo chini ya Wizara ya Maliasili na Utalii, imejipanga kufanya utafiti juu ya samba weupe waliowahi kuonekana katika pori la akiba la Liparamba linalozungukwa na Wilaya tatu za Mkoa wa Ruvuma ikiwemo Wilaya ya Mbinga

Mpaka sasa hatua za awali za utekelezaji wa mradi huo wa kuwarejesha simba weupe tayari zimeshaanza ikiwemo kuandika maandiko ya kitaalam (concept note and proposal writing) na wasilisho la maandiko hayo unatarajiwa kufanyika ukumbi wa Manispaa Songea Tarehe 30 Januari, 2024

Baada ya zoezi hilo la kuwarejesha simba weupe utafanyika kwa kuzingatia matokeo na ushauri wa kitaalam wa utafiti huo. Idadi ya simba hao inatarajiwa kuwa sita (06) ambapo simba wanne (04) watakuwa majike na simba wawili (02) watakuwa maduma

Aidha simba hao wataboreshewa ulinzi ikiwa ni pamoja na kufungiwa mifumo ya ufuatiliaji wa tabia na mienendo yao (tracking devices)

- Wajumbe waliipokea taarifa hiyo na waliridhia

HWM/DCC/11/2023/2024 MENGINEYO

- Wajumbe walisisitiza mpaka wa Matiri- Kihaha uainishwe kwasababu unachangamoto
- Wataalam walisisitizwa kuwa wawasaidie wazee kwa kuwaondolea kodi za umeme, ardhi na misamaha mingine ya wazee izingatiwe
- Wajumbe walisisitiza mgogoro wa Ardhi wa Kijiji cha Ukimo Kata ya Mbangamao utatuliwe
- Watendaji wa Wilaya ya Mbinga wamepongezwa kwa utendaji kazi mzuri
- Wajumbe walisisitiza mgogoro uliopo kati ta TANCOAL na wananchi Mhe. Mkuu wa Wilaya akautatue. Ufafanuzi ulitolewa kuwa tayari Mhe. Mkuu wa Wilaya ameshapata taarifa na ataenda kutatua mgogoro huo
- Wajumbe walisisitiza kuwa vituo vya bodaboda ambavyo havina choo watafutiwe choo
- Wajumbe walisisitiza meneja wa MBIUWASA akawasilishe taarifa vizuri kwenye Mkutano wa Baraza la Madiwani ya namna ambavyo amejipanga kuhudumia kata zote 19 za Mbinga Mji na kama Baraza la Madiwani litakataa asihudumie Kata zote za Mbinga Mji Mhe. Mkuu wa Wilaya aandikiwe barua ikiambatana na Muhtasari wa Kikao kwa ajili ya hatua zaidi

HWM/DCC/12/2023/2024 KUFUNGA KIKAO

Mwenyekiti aliwashukuru Wajumbe kwa michango yao mizuri baada ya hapo alifunga kikao mnamo saa 08:23 Mchana

"Muhtasari huu utapokelewa kama kumbukumbu sahihi ya vikao vya Halmashauri."

UMETHIBITISHWA

....	....	….............
Mwenyekiti	Tarehe	Katibu

9.4 WILAYA YA NYASA

MUHTASARI WA KIKAO CHA KAMATI YA USHAURI WILAYA YA NYASA (DCC) KILICHOFANYIKA TAREHE 23/01/2024 KATIKA UKUMBI WA OFISI YA HALMASHAURI YA WILAYA-NYASA.
NDC/DCC/2022-2023/001: MAHUDHURIO

1.	Filberto H Sanga	Mkuu wa Wilaya Nyasa	Mwenyekiti
2.	Khalid A. Khalif	Mkurugenzi Mtendaji (W)	Katibu
3.	Salumu M. Ismail	Katibu Tawala (W)	Mjumbe
4.	Valeriana Mosha	DIO (W)	Mjumbe
5.	Almas Almas	Katekista Kilosa (W)	Mjumbe
6.	Adeodatus Millanzi	DSO	Mjumbe
7.	Dioniz Sylvanus	DBC	Mjumbe
8.	Abdul Kayeke	MJA	Mjumbe
9.	Stewart Nombo	Mwenyekiti wa Halmashauri	Mjumbe
10.	Walarick Kikasi	Makamu Mwenyekiti H/W	Mjumbe
11.	Abel Komba	Mwenyekiti wa CCM	Mjumbe
12.	Selemani pinde	Katibu wa CCm	Mjumbe
13.	Nonosius Ndunguru	Diwani kata ya Luhangarasi	Mjumbe
14.	Petro Mapunda	Diwani Kata ya Upolo	Mjumbe
15.	Englbert Turuka	Mratibu wa TASAF	Mjumbe
16.	Shanel Mbunda	Mkuu wa Divisheni ya maendeleo ya jamii	Mjumbe
17.	Joseph Kihwili	Mwenyekiti wa CDM	Mjumbe
18.	Ngwatta Saulo	Katibu wa CDM	Mjumbe
19.	Ally Milanzi	Mwenyekiti wa ACT	Mjumbe
20.	Francis Mapunda	Katibu ACT	Mjumbe
21.	Abel Kawonga	Mwenyekiti wa Wazee	Mjumbe
22.	Selemani Chiwaula	Mwenyekiti wa Mila	Mjumbe
23.	John Chimtunga	Katibu Msaidizi wa Wazee	Mjumbe
24.	Frowin nditi	Katibu wa Mila	Mjumbe
25.	Elistakius Gamba	Katekista	Mjumbe
26.	Ally Liungu	SHEKH	Mjumbe
27.	Romuald Mhagama	Mchungaji	Mjumbe
28.	Severin Munge	Mchungaji KKT	Mjumbe
29.	Reusteven Mwambungu	Mchmoram	Mjumbe
30.	Rogerd Mahundi	Padre Anglikana (W)	Mjumbe
31.	Abas Gama	Kaimu Mtendaji Kta Liuli	Mjumbe

32. Dennis Katumbi	Mchungaji	Mjumbe
33. Benjamini Kusaga	Mkuu wa Divisheni ya Elimu Msingi	Mjumbe
34. Blancar Mhagama	Mthibiti Ubiora wa Shule	Mjumbe
35. Shabanho Mwaipopo	ICT	Mjumbe
36. John R. Mrina	Mkuu wa Divisheni ya Afya	Mjumbe
37. Eng. Nicodemas Kapange	Meneja TANESCO	Mjumbe
38. Hairu Mchora	TANESCO	Mjumbe
39. Frank Kihula	Mratibu (REA)	Mjumbe
40. John Hhari	TFS NYASA	Mjumbe
41. Festo haule	Meneja CRDB	Mjumbe
42. Emmanuel Mwasaga	Kaimu Mkuu wa Maliasili na Uhifadhi	Mjumbe
43. Pasifiki Mhapa	Mkuu wa Kilimo, Mifugo na Uvuvi	Mjumbe
44. Eg. Allen Mshiu	Mkuu wa Miundombinu Mjini na Vijijini	Mjumbe
45. Albert Mtungi	Kaimu Mkuu wa Fedha na Uhasibu	Mjumbe
46. Dominick Masla	Mtendaji wa Kijiji cha Liweta	Mjumbe
47. Selemani Ndunguru	Mwenyekiti wa wafanyabiashara Nyasa	Mjumbe
48. Castory Mwakatika	Katibu wa Wafanyabiashara	Mjumbe
49. Samwel Mkandawile	-	Mjumbe
50. Pashenle kapinga	-	Mjumbe
51. Deniss Mroki	Kaimu Mkuu wa Taka na usafi	Mjumbe
52. Mohamed Athuman	Kaimu Afisa Ushirika	Mjumbe
53. Michael Swati	NIDA	Mjumbe
54. Paulo Lugongo	Afisa Trafa Ruhekei	Mjumbe
55. Said Sinani	Mtendaji Kata Kihagara	Mjumbe
56. Mossud Sawila	Meneja RUWASA	Mjumbe
57. Eng. Rashid Kavandama	Meneja TARURA	Mjumbe
58. Moses Nchimbi	Katibu wa Mbunge	Mjumbe
59. Edward Mayemba	Afisa tarafa Ruhuhu	Mjumbe
60. Kenedy Nchimbi	Mtendaji Kata Lumeme	Mjumbe
61. Focus Nombo	Kaimu Mkuu wa Mipango na Uratibu	Mjumbe
62. Raphael Mapunda	Kaimu Tendaji Kata Kingerikiti	Mjumbe
63. Ambrose Raphael	Mchumi	Mjumbe
64. Dicksoni Nyoni	Mtendaji Kata Kilosa	Mjumbe
65. Mathias Mallinga	Mtendaji Kata Lipingo	Mjumbe
66. Alphonce Masangati	Afisa Ugavi	Mjumbe
67. Siima Beebwa	Mtendaji Kata Tingi	Mjumbe
68. Daniel Mbele	Mtendaji Kata LuhangarasI	Mjumbe
69. David Chilagi	TASAC – L. NYASA	Mjumbe

70.	Anthony Haule	-	Mjumbe
71.	Silvester Matembo	Makamu Katibu BMU	Mjumbe
72.	James Charles	Kaimu Mkuu wa Ukaguzi wa Ndani	Mjumbe
73.	Maajabu Mbogo	Mhifadhi TAWA	Mjumbe
74.	Hamis Mkelle	Mkuu wa Divisheni ya Utawala	Mjumbe
75.	Kenedy Chiunguile	Meneja NMB NYASA	Mjumbe
76.	Osmund Ngantunga	Hakimu Mkazi Mfawidhi	Mjumbe
77.	Ostina Mapunda	Diwani Viti Maalumu	Mjumbe
78.	Elias Katulu	Diwani Kilosa	Mjumbe
79.	Boniface sangana	Diwani Liuli	Mjumbe
80.	Martin Chagala	Diwani Lipingo	Mjumbe
81.	Antoni Kapinga	Diwani Kingerikiti	Mjumbe
82.	Benedicto Nsindagi	Afisa Tawala	Mjumbe
83.	Gideon Mwarabu	Mchungaji	Mjumbe
84.	Dotto Nyankulungu	Afisa sheria	Mjumbe
85.	Philemon Ngaponda	Katibu wa Kamati	Mjumbe
86.	David Makombezulu	Afisa utumishi	Mjumbe

NDC/DCC/2022-223/002: KUFUNGUA KIKAO

Mwenyekiti wa kikao aliwashukuru wajumbe kwa mahudhurio yao mazuri na kuwataka kuwa makini katika kuchangia hoja mbalimbali zitakazo jadiliwa kwenye kikao na kueleza hali ya usalama,chakula,vipo vizuri na kuwasisitizia wajumbe kuchukua taadhali za ugonjwa wa kipindupindu na kuwahimiza wazazi kuwapeleka watoto shuleni baada ya utangulizi huo mwenyekiti Alifungua kikao mnamo saa 04:30 Asubuhi.

NDC/DCC/2022-2023/003:KUPOKEA NA KURIDHIA AGENDA

Kikao kilipokea na kuridhia agenda kama zinavyojieleza hapo chini;

1. Kufungua kikao
2. Kupokea na kuridhia Agenda
3. Kuthibitisha Muhtasari wa kikao cha Tarehe 08/Desemba/2022
4. Taarifa ya utekelezaji Mpango na Bajeti ya Mwaka 2022/2023 na Mapitio ya Bajeti ya Nusu Mwaka 2023/2024,Mapendekezo ya Makadiri ya Mapato na Matumizi ya Halmashaurikwa Mwaka wa Fedha 2024/2025.
5. Taarifa ya Uteelezaji wa Idara na Taasisi

a) Afya
b) Elimu
c) Kilimo,Mifugo na Uvuvi
d) RUWASA

e) NIDA
f) TANESCO
g) TARURA
h) TFS
i) TAWA- Hifadhi ya Liparamba
j) Taaarifa za Taasisi za Kibenki
k) TAKUKURU
l) VETA
m) Kisiwa cha Lundo

7. Taarifa ya mapato ya ndani ya Halmashauri

8. Mengineyo kwa Idhini ya Mwenyekiti

9. Kufunga kikao

NDC/DCC/2022-2023/004: KUTHIBITISHA MUHTASARI WA KIKAO CHA TAREHE 12/NOVEMBA/2021

Ulisomwa Muhtasari wa kikao cha tarehe 08/Desemba/2022 ambapo wajumbe waliupokea, waliujadili na kuridhia kuwa ni kumbukumbu halali ya kudumu.

NDC/DCC/2022-2023/005: TAARIFA YA UTEKELEZAJI MPANGO NA BAJETI YA MWAKA 2022/2023 NA MAPITIO YA BAJETIYA NUSU MWAKA 2023/2024, MAPENDEKEZO YA MAKADIRIO YA MAPATO NA MATUMIZI YA HALMASHAURI KWA MWAKA WA FEDHA 2024/2025.

Iliwasilishwa taarifa ya utekelezaji mpango na Bajeti ya mwaka 2022/2023 ambapo ilieleza kuwa,Halmashauri ya Wilaya ya Nyasa kwa mwaka wa fedha 2022/2023 ilikadiria kukusanya na kupokea jumla ya Tshs:26,052,308,000.00 kutoka vyanzo mbalimbali vya mapato.Hata hivyo,Hadi kufikia 30 juni 2023 halmashauri imepokea kiasi cha Tsh 24,733,009,948.62 sawa na asilimia 94.94, kati ya fedha hizo matumizi ya kawaida ni Tsh 1,327,410,997.55 sawa na asilimia 97.5, Tsh 14,417,322,170.00 ni fedha za mishahara sawa na asilimia 104.33 na Tsh 758,690,000.00 ni sawa na asilimia 94.37 ni matumizi mengineyo na miradi ya maendeleo ni Tsh 8,427,634,083.37 sawa na asilimia 81.0 Tsh 5,954,464,559.41 sawa na asilimia 144.86 ni fedha za ndani Tsh 2,275,122,221.66 sawa na asilimia 38.2 ni fedha za nje na Tsh 198,047,302.3 sawa na asilimia 60 ya makadirio ya fedha za mapato ya ndani kwenye miradi ya maendeleo.Aidha yalielezwa mafanikio yaliopatikana kutokana na utekelezaji wa mpango na bajeti kwa mwakas 2022/2023 pia changamoto zake na namna za

kuzitatua.Pia yaliwasilishwa mapitio ya mpango na bajeti ya mwaka wa fedha 2023/2024 ambapo ilielezwa,Halmashauri ya wilaya ya Nyasa iliidhinishiwa na Bunge la Jamhuri ya Muungano wa Tanzania kutumia jumla ya Tsh 27,266,134,000.00 kwa ajil;I ya kutekeleza shughuli mbalimbali za halmashauri. Kati yake Tsh 15,755,790,000.00 kwa ajili ya mishahara,Tsh 1,047,366,000.00 kwaajili ya matumizi mengineyo,Tsh 9,018,973,000.00 kwa ajili ya utekelezaji wa miradi ya maendeleo kati ya fedha hizo Tsh 4,664,725,000.00 ni fedha za ndani (Development Local) na Tsh 4,354,248,000.00 ni fedha za maendeleo za nje (Dev Foreign) na Tsh 1,444,005,000.00 ni fedha za mapato ya ndani ya Halmashauri ikiwa kiasi cha Tsh 905,600,000.00 ni Mapato ya ndani halisi (Proper Own Source) na Tsh 538,405,000 ni mapato lindwa.Vilevile yalielezwa Mafanikio,changamoto na namna za kuzitatua.

Kwa mwaka wa fedha 2024/2025 Halmashauri ya Wilaya ya Nyasa inakadiria kukusanya/kupokea kiasi cha shilingi 27,266,134,000.00 kwa ajili ya kutekeleza shughuli mbambali za Halmashauri, kati ya fedha hizo Tsh 15,755,790,000.00 kwa ajili ya mishahara, Shilingi 1,047,366,000.00 kwaajili ya matumizi mengineyo,shilingi 9,018,973,000.00 kwa ajili ya utekelezaji wa miradi ya maendeleo, Tsh 4,664,725,000.00 ni fedha za ndani (Development Local) na Tsh 4,354,248,000.00 ni fedha za maendeleo za nje (Dev Foreign) na Tsh 1,444,005,000.00 ni fedha za mapato ya ndani ya Halmashauri,ikiwa kiasi cha Tsh 905,600,000.00 ni mapato ya ndani halisi (Proper Own Source) na Tsh 538,405,000.002 ni mapato lindwa.Pamoja na makisio hayo vilitajwa vipaumbe mbalimbali vya kutekeleza kipindi cha mwaka 2024/2025.

Wajumbe waliipokea, Waliijadili na kuipitisha.

NDC/DCC/2022-2023/006: TAARIFA YA UTEKELEZAJI WA IDARA NA TAASISI

Ziliwasilishwa taarifa za utekekelezaji za idara na taasisi kama ifuatavyo;

a) AFYA

Iliwasilishwa taarifa ya Divisheni ya Afya ,ustawi wa jamii na lishe,ambapo ilieleza hali ya utendaji kazi wa Divisheni kwa kipindi cha mwaka 2022/2023, Idara ya Afya hadi kufikia Tarehe 30 Juni 2023, ilikuwa na Watumishi **280** wa fani mbalimbali waliosambazwa katika Vituo vyote vinavyomilikiwa na Serikali na baadhi ya Vituo

vinavyomilikiwa na Mashirika ya Dini kama vile Hospitali ya Liuli, Lituhi, Kituo cha Afya Tingi na Zahanati ya Nangombo.

Jedwali lifuatalo linaonyesha Idadi ya vituo na umiliki wake: -

Ngazi ya huduma	Serikali	Makanisa	Mashirikia ya Umma	Binafsi	Jumla
Hospitali	1	2	0	0	3
Vituo vya Afya	4	1	0	0	5
Zahanati	25	6	0	0	31
Jumla	**30**	**9**	**0**	**0**	**39**

Vituo ambavyo vinaendelea na Ujenzi ni:-

- Kituo cha Afya Liparamba,
- Kituo cha Afya Kingirikiti
- Marekebisho kwenye Jengo la huduma za dharula Hospitali ya Wilaya(EMD)
- Zahanati ya Ndonga
- Zahanati ya Mkali

TAARIFA YA UTEKELEZAJI KITENGO CHA HUDUMA ZA CHANJO

- Usambazaji wa Chanjo za Watoto ulifanyika katika Vituo 36 vinavyotoa Huduma za Chanjo ndani ya Wilaya.
- Uwasilishaji wa Taarifa za Chanjo uliwekwa kwenye Mfumo wa VIMS
- Ulifanyika usimamizi shirikishi wa Chanjo ya UVIKO 19 katika Vituo 8 vyenye kutoa Huduma za CTC kwa WAVIU,Vituo hivyo ni Chiulu Dispensary, Kwambe Dispensary, Liparamba Health Center, Lituhi Hospital , Lundo Dispensary Lunyere Dispensary, Mbambabay Health Center na St. Annes Liuli.
- Ilifanyika Kampeni ya Chanjo ya Surua (MR) walengwa walikuwa kuanzi Miezi **9** mpaka Miezi **18.**Walengwa walikuwa **1227** waliofikiwa kupata huduma hiyo walikuwa **1830** sawa na Asilimia125.8%
- Katika kipindi chote hatujapata Taarifa ya maudhi yatokanayo na Chanjo kwa Watoto wote waliopatiwa Chanjo.

Changamoto

- Mwitikio mdogo wa Wazazi kuruhusu Watoto wao wapate chanjo ya HPV.
- Changamoto yakuharibika kwa Jokofu la Zahanati ya Tingi nakupelekea Chanjo hizo kutunzwa kwenye Jokofu la Zahanati ya Luhindo.

Utatuzi

- Elimu inaendelea kutolewa kwenye Vituo vyetu vyakutolea huduma juu ya umuhimu wa Mtoto wa kike kupata Chanjo hiyo ya HPV.
- Mawasiliano yameshafanyika Ngazi ya Divisheni kupata Jokofu lingine lakuhifadhia Chanjo.

Jedwali linaonyesha Huduma za Afya ya Mama na Mtoto zilizotolewa mpaka Juni 30 2023

AINA YA HUDUMA	Huduma ya uzazi wa mpango	Kliniki ya wajawazito (hudhudhurio la kwanza)	Waliohudhuria Chini ya wiki 12 za ujauzito	Waliopima maambukizi	Waliokutwa na maambukizi	Waliopata dawa	Waliopima na wenza	waliojifungua	Watoto waliozaliwa hai	Watoto waliofaiki (FSB)	Waliozaliwa na mchubuko (MSB)	Wazazi waliofariki
Mpaka Juni.30 2023	4636	3520	3311	3222	22	22	3019	3238	3302	3	6	1

Kati ya wamama 3238 waliojifungua Mpaka Juni 30 2023

- Akina mama 3198 walijifungulia Kituoni

- Akina mama waliojifungulia kwa Mkunga wa Jadi 0

-Akina waliojifungulia Nyumbani ni 0

- Akina mama waliojifungulia Njiani ni 20

Utatuzi

- Wahudumu wa Afya Ngazi ya Jamii na watoa Huduma katika Vituo vya kutolea Huduma za Afya wanaendelea kutoa Elimu juu ya umuhimu wa kuanza Kliniki ya Wajawazito chini ya Wiki kumi na mbili za Ujauzito.
- Elimu imeendelea kutolewa kwenye Vituo vyakutolea Huduma juu ya athari za Mama Mjamzito kutumia Dawa za Mitishamba ili kuongeza Uchungu
- Idara ya Afya imeendelea kutoa Elimu kupitia Redio, na kwenye Vituo vyote vinavyotoa Huduma za Uzazi juu ya umuhimu wa Mama kuwahi mapema kufika Vituoni kwaajili yakupata Huduma ili kuepusha Vifo vitokanavyo na Uzazi.

Taarifa ya kitengo cha dawa mpaka juni 30 2023.

- Hali ya Upatikanaji wa Dawa muhimu kwenye Vituo vyote vya kutolea Huduma za Afya ndani ya Wilaya ya Nyasa ni Asilimia 93.7%.
- Hadi Juni 30 2023 tumepokea Vifaa Tiba vya aina mbalimbali ambavyo vilisambazwa katika vituo vyakutolea huduma kutoka MSD ikiwemo Magodoro 30,Ultrasound Machine 1,na Automatic Generator Kv48.moja
- Tulipata Msaada wa Vitanda 15 vya Wagonjwa vikiwa na Magodoro yake kutoka Mamlaka ya Bandari Tanzania na kuvisambaza kwenye Vituo mbalimbali vyakutolea huduma za Afya ndani ya Wilaya.
- Tuliomba msaada Hospitali ya Divisheni wa Ruvuma nakupata Vifaa Tiba kwaajili ya Kituo cha Afya Kingirikiti ikiwemo na kituo cha afya Kihagara ili kituo cha afya kingirikiti kianze kutoa Huduma za Afya Ngazi ya Msingi nakufanikiwa kupata Vifaa vifuatavyo,Vitanda vya Wagonjwa 11, Vitanda vya Uchunguzi 3, Vitanda vyakujifungulia 5, Medication Troley 2, Infant Scale 1, Donation Chair 1 na Aidha upatikanaji wa Vifaa hivi umeturahisishia kutafuta Vifaa vichache vili vyobaki ili Huduma zianze kutolewa**.**

Changamoto

- Bado kunachangamoto ya upatikanaji wa Vifaa Tiba na Dawa kwenye Vituo vyakutolea Huduma linalochangiwa na uhaba wa Dawa kwenye Bohari ya Serikali (MSD)

utatuzi

- Tumeendelea kutoa Oda ya Vifaa Tiba na Dawa kwenda MSD ili kuendelea kupunguza uhaba wa Dawa na Vifaa Tiba kwenye vituo vyakutolea Huduma

Taarifa Ya Kitengo Cha Lishe Mpaka Juni 30 2023

- Mpaka kufikia Juni 30 2023 Kitengo cha Lishe kilifanya Kampeni ya **Matone ya Vitamini A** katika Vituo vyote vyakutolea Huduma za Afya Ndani ya Wilaya na walengwa ni Watoto wote wenye Umri kuanzia Miezi **6-11** na wengine kuanzia Miezi **12 -59.**
- Jumla ya Watoto **23503** (walengwa) walitarajia kupata **Matone ya Vitamini A** kati ya hao tulifanikiwa kutoa **Matone ya Vitamini A** kwa Watoto **23530** ambao ni Asilimia 100.
- Siku ya Afya ya Lishe ya Kijiji imefanyika katika Vijiji vyote 84 Ndani ya Kata Ishirini tulizonazo.

Changamoto

- Bado kuna changamoto ya baadhi ya Wazazi kutotilia mkazo wakuhudhuria Siku ya Afya ya Lishe ya Kijiji

Utatuzi

- Tumeendelea kutoa Elimu kupitia Vituo vyakutolea Huduma juu ya Umuhimu wa kila Mzazi kuhudhuria Siku ya Afya ya Lishe ya Kijiji.

TAARIFA YA KITENGO CHA USTAWI WA JAMII HADIJUNI.30 2023

Usuluhishi wa migogoro

- Jumla ya Mashauri 40 yalishughulikiwa kati ya hayo, Mashauri 17 ni ya utelekezaji wa Familia na yote yalipatiwa ufumbuzi,na Shauri Moja lipo katika Ngazi ya Mahakama

Taarifa ya ugonjwa wa kipindupindu halamashauri ya wilaya ya nyasa.

Mnamo tarehe 21 Januari 2023 Divisheni ilipokea taarifa ya kuwepo kwa wagonjwa watatu (3) wa kipindupindu toka Halmashauri ya Wilaya ya Nyasa. Baada ya ufuatiliaji wa kina ilionekana kwamba wagonjwa kabla ya kuanza kuugua walishiriki mazishi ya Mwanamume mmoja aliyefariki Nchini Msumbiji na Mwili wake kusafilishwa kwa siri kupitia mpaka usiorasmi kuja nchini katika Kijiji cha kilosa Huko Nyasa.

Divisheni umeendelea kupokea taarifa za wagonjwa wanaohisiwa kuwa na kipindupindu ambapo hadi kufikia tarehe 12/02/2023 kulikuwa na jumla ya wagonjwa 12.

Vijiji ambavyo vimepata wagonjwa hadi sasa ni Kilosa, Mtupale, Ng'ombo na Lunyere. Aidha, hadi tarehe 11/02/2023 Divisheni ulipokea uwepo wa vifo viwili zaidi na kufanya jumla ya vifo kuwa vitatu.

Historia inaonesha waliofariki ni watanzania wanaofanya kazi ya uchimbaji madini katika Nchi Jirani ya Msumbiji eneo la Mianzini C ambapo Mgonjwa mmoja alifia njiani akielekea zahanati ya Lunyere kwa ajili ya matibabu na mwingine alifariki akiwa anaendelea na matibabu katika zahanati ya Lunyere

Tarehe 14/02/2022 Timu ya Uendeshaji na usimamizi wa huduma za Afya Divisheni kwa kushirikiana na Timu ya Uendeshaji wa Huduma za Afya Halmashauri ya Nyasa ilitembelea Kijiji cha Lunyere kwa ajili ya ufuatiliaji wa ugonjwa huu.\

YALIYOJITOKEZA WAKATI WA UFUATILIAJI

- Timu ilikutana na wataalamu wa Afya toka Nchi ya msumbiji na kufanya majadiliano ya pamoja juu ya hali ya ugonjwa unaoendelea baina ya nchi hizi Mbili.
- Timu ya Msumbiji ilieleza kwamba hada sasa Wilaya ya Nyasa Nchini Msiumbiji kuna maambukizi ya kipindupindu yanayoendelea katika maeneo mbalimbali. Aidha, walieleza kuwa ilikuwa ni mara ya kwanza kwa ugonjwa wa kipindupindu kuripotiwa katika eneo la Mianzini C.
- Ilelezwa kwamba kuna hali ya Duni ya usafi wa mazingira na na Uchafuzi mkubwa wa vyanzo vya maji katika eneo la Machimbo (Mianzini C) pamoja na Kijiji cha Lunyere.

- Kabla ya kuugua marehemu wawili (Dominicus Mgunda na Selestine Mkenda) walishirikiana na kijana mmoja aliyetokea Eneo la Chiwindi aliyekuwa akiharisha na kutapika
- Imani potofu ya wananchi juu ya ugonjwa wa kipindupindu (wanaamini ni ugonjwa wa kulogwa)

HATUA ZILIZOCHUKULIWA WAKATI WA UFUATILIAJI

Timu za Tanzania na Msumbiji ziliweka mikakati ya pamoja ya kukabiliana na ugonjwa wa kipindupindu kama ifuatavyo

- Timu zilikubaliana kuunda group la Whatsapp la Wataalamu wa Afya na viongozi wa tarafa,kata na eneo toka msumbiji pamoja na wataalamu wa Afya ngazi ya Kituo, Halmashauri na Divisheni wa Ruvuma kwa ajili ya kupeana taarifa mbalimbali ya wagonjwa na matukio yanayojiri katika nchi hizi mbili
- Kuimarisha utoaji wa elimu ya kujikinga na kuzuia ugonjwa wa kipindupindu kwa jamii kwa pande zote mbili.
- Kusimamia usafi wa mazingira na ujenzi wa vyoo bora na matumizi yake kwa pande zote mbili
- Timu ilikutana na walinzi wa mpaka kwa upande wa masumbiji na kushauriana nao juu ya uanzishwaji wa kambi ya Matibabu ya kipindupindu iwapo ugonjwa utaendelea na walishauri kambi iwekwe eneo la Majimazuri.
- Timu ilifanya mkutano wa hadhara katika Kijiji cha Lunyere na kukubaliana yafuatayo
    - ✓ Viongozi wa serikali ya Kijiji wasimamie usafi wa mazingira katika maeneo yao
    - ✓ Viongozi wa Kijiji wasimamie ujenzi wa vyoo bora kwa kila kaya katika Kijiji
    - ✓ Viongozi wachague eneo maalumu kwa ajili ya kutupa taka
    - ✓ Viongozi na wananchi watoe taarifa mapema kwa mganga kiongozi wa zahanati au ngazi ya Halmashauri wanapoona mgonjwa wa kuharisha na kutapika au mgonjwa wa ugonjwa wowote wasiouelewa
    - ✓ Viongozi wa Kijiji wasimamie uwekaji wa vyombo vya kunawa mikono katika maeneo yote ikiwemo kwenye kaya, taasisi maeneo ya biashara, maeneo ya starehe na maeneo ya umma.

CHANGAMOTO ZILIZOKO

i. Kukosekana kwa miundombinu ya barabara kutoka Nchi Jirani ya msumbiji Kwenda zahanati ya Lunyere
ii. Uwepo wa mipaka mingi isiyo rasmi (pours borders) kwa upande wa Tanzania hivyo kupelekea wananchi toka msumbiji kuingia nchini bila utaratibu
iii. Ukosefu wa usafiri kutoka eneo la Mianzini C (Msumbiji) Kwenda Lunyere hivyo wagonjwa kuchelewa kufika katika kituo cha kutolea huduma
iv. Umbali kati ya vituo vya kutolea huduma za Afya kwa upande wa Msumbiji ambapo kutoka Minzini hadi kituo cha karibu ni Zaidi ya Masaa nane kwa pikipiki

v. Ukosefu wa vipeperushi na mapango kwa ajili ya elimu ya kujikinga na kipindupindu
vi. Kukosekana kwa fedha kwa ajili ya shughuli za usimamizi na ufuatiliaji
vii. Kukosekana kwa mafuta
viii. Kukosekana kwa waterguard kwa ajili ya kutibu maji ya kunywa
ix. Kukosekana kwa chlorine kwa ajili ya disinfection
x. Kukosekana kwa givingset gauge 16 na 18
xi. Upungufu wa matumishi hasa mafisa Afya ambapo kwa Wilaya ya Nyasa kuna Afisa Afya mmoja tu
xii. Kutomuda gharama za kupima maji kutoka kwenye vyanzo vinavyotumiwa na jamii kwa sababu ya ukosefu wa fedha

ELIMU

Iliwasilishwa taarifa ya Divisheni ya Elimu ya Awali na Msingi ambapo ilielezea hali ya miundo mbinu katika shule pia hali ya kitaaluma kwa kufafanua juu ya hali ya ufundishaji na ujifunzaji na kuelezea hali ya ufaulu kama ifuatavyo;

- Kufanya ufuatiliaji wa ufundishaji na ujifunzaji katika shule za Awali na Msingi ambapo Ufuatiliaji umefanyika kwa Mwezi Oktoba, 2023
- Kufanya ufuatiliaji wa ufundishaji na ujifunzaji mahiri mbalimbali ikiwemo umahiri wa somo la Kiingereza ambapo Walimu wakuu wameagizwa kuhakikisha kuwa wanafunzi wote wanamudu mahiri hizo.
- Kufanya ufuatiliaji wa ufundishaji na ujifunzaji wa Stadi za Kusoma, Kuandika na Kuhesabu ambapo Walimu wakuu wameelekezwa kuondoa tatizo la wanafunzi kutomudu stadi za KKK
- Kufanya maandalizi na ufuatiliaji wa ufanyikaji wa Mtihani wa Kuhitimu Elimu Msingi 2023 ambapo Mtihani wa Kuhitimu Elimu Msingi ulifanyika tarehe 13 – 14/09/2023.
- Kufanya maandalizi na ufuatiliaji wa ufanyikaji wa Upimaji wa Kitaifa darasa la Nne 2023 ambapo Upimaji wa Kitaifa darasa la nne ulifanyika tarehe 25–26/10/2023.
- Ufuatiliaji na ukusanyaji wa taarifa za utekelezaji wa MEWAKA ambapo Zoezi la ufuatiliaji wa MEWAKA linaendelea
- Kupitisha Mihtasari ya Malipo ya kifedha Shuleni ambapo Kazi ya kupitisha Mihtasari ya malipo ni endelevu
- Kufanya uandikishaji wa Wanafunzi wa darasa la Awali na darasa la Pili ambapo Hadi kufikia tarehe **22/12/2023** wanafunzi walioandikishwa kwa darasa la Awali ni Wav **1856** Was **1922** Jumla **3775** sawa na asilimia **68**, na kwa darasa la Pili wameandikishwa Wav **2164** Was **2265** Jumla **4429** sawa na asilimia **81**

b) **KILIMO,MIFUGO NA UVUVI**

Iliwasilishwa taarifa ya kilimo,Mifugo na Uvuvi ambapo ilieleza shughuli zilizofanywa ni pamoja na kuendelea kuwasajili wakulima mwaka 2022/2023 ili kuwawezesha wakulima kupata pembejeo za kilimo na kutambua umiliki wa mashamba kwa kila mkulima ili

aweze kupata mbolea kulingana na ukubwa wa shamba anaomiliki na hitaji lake ili kulea tija katika uzalishaji.

Wajumbe walipokea taarifa walijadili na kuiridhia

c) RUWASA

Iliwasilishwa taarifa ya RUWASA ambapo ilielezea utekelezaji wa shughuli mbalimbali kwa kipindi cha mwaka wa fedha 2023/2024 hususani na miradi ya maji na usafi wa mazingira katika kipindi cha mwezi wa januari 2024kazi zilizofanyika katka kipindi husika ni kama kuendelea kusimamia kazi ya ujenzi wa miradi ya maji chini ya program ya lipa kwa matokeo PAYMENT FOR RESULT (**P4R**), **GOT** na **National Water Fund** pia kufanya kazi ya kutembelea na kukagua hali ya uendeshaji wa miradi (**O&M- Operation and maintenance**) ya maji inayofanya kazi chini ya CBWSOs na kutoa ushauri wa kiufundi kwa vyombo vya watoa maji (**CBWSOs**)   pia zilielezwa changamoto kuwa RUWASA Nyasa inakabiliwa na changamoto mbalimbali ikiwemo upungufu wa watumishin ambapo wakala una jumla ya watumishi 8 tu ikilinganishwa na maitaji ambayo ni watumishi 22 na hivyo kuwa na upungufu wa watumishi 14 pamoja na changamoto ya uchakafu wa gari .Gari lillopo huhitaji matengenezo ya mara kwa mara na hivyo kuathiri shughuli za usimamizi na ufuatiliaji sambamba na changamoto zilizotajwa kuna mwamko mdogo wa jamii kuhusu kulipia huduma ya maji

Aidha taasisi imeweka mikakati ya kukabiliana na changamoto kama ifuatavyo;

- Kuendelea kushirikiana na watalamu kutoka RUWASA mkoa kutekeleza shughuli za miradi ya maji zinazoendelea wilaya ya Nyasa hasa suala la usanifu wa miradi .
- Kuwashirikisha wadau mbalimbali kuhamasisha kuhusiana na umuhimu wa kulipia huduma ya maji kwa ajili ya uendelevu wa miradi .

Wajumbe waliipokea taarifa, waliijadili na kuiridhia.

d) NIDA

Taarifa ya utekelezaji wa shughuli za NIDA iliwasilishwa ambapo ilielezwa kuwa zoezi la kutoa vitambulisho vya Utaifa linaendelea na vitaendelea kutolewa kadiri ya hitaji la wakazi na kuhakikisha wanafunzi wote wanapata vitambulisho vya NIDA ili kurahisisha wanafunzi kutambulika wanapo kwenda kwenye kozi mbalmbali za mafunzo na kuwapunguzia gharama wazazi ambapo wanafunzi hao wanaposhindwa kupokelewa kwenye taasisi mbalimbali kutokana na uwepo wa changamoto ya ukosefu wa

kitambulisho cha Uraia. Wajumbe walipokea taarifa, waliijadili na kutoa ushauri kuwa aongezwe Afisa wa NIDA Nyasa ili shughuli ziende haraka

e) TANESCO

Iliwasilishwa taarifa ya utekelezaji ya Taasisi ya TANESCO ya utendaji kazi kipindi cha mwaka wa fedha 2023/2024 ambayo ilielezea shughuli zilizofanywa kwa ujumla awamu ya tatu mzunguko wa pili (REAL III Round).jimbo lina jumla ya vijiji 35 na ambavyo vimeshapata umeme ni vijiji 26 na ambavyo avijapata umeme ni vijiji 9 na hali iliyopo mpaka sasa katika vijiji 9ambavyo mkandarasi anaendelea na ukamilishaji vijiji 6 kashamaliza hatua za awali vinasubiliwa ukaguzi ili wateja waungwe na vijij na vijij 3 mkandalasi anaendelea na kazi (Pole election and strining) Hadi sasa tumeunga jumla ya wateja 450 ambapo utekerezaji wa mradi kwa sasa ni sawa na asilimia 84 na gharama ya miradi inakadiliwa kufikia bilioni 8,799,229,136.98 TSH

Wajumbe walipokea taarifa, walijadili na kuiridhia

f) TARURA

Iliwasilishwa taarifa ya TARURA kwa mwaka wa fedha 2023/2024 na kueleza una mtandao wa barabara wa jumla ya kilometa 729.91 kati ya hizo kilometa 291.60 ni za mjazio Feeder Road) kilometa 375.83 ni za mkusanyo (Collector Roads) na kilometa 62.48 ni za jamii/kijiji (Community Roads)

Hali ya barabara kwa ujumla katika wilaya ya Nyasaimegawanyika katika makundi makuu matatu ambapo jumla kilometa 145.783 ni barabara za changarawe ,km 4.25 ni barabara za lami,km 579.877 ni barabara za udongo. Mtandao wa barabara wenye lami na changarawe hupitika kirahisi majira yote ya mwaka na Mtandao wa barabara za udongo hupitika kwa shidawakati wa mvua

Bajeti ya mwaka 2023/2024 katika mwaka wa fedha 2023/2024TARURA Wilaya ya nyasa imetengewa jumla ya Tsh 2949,020,300.00 kwa ajili ya ujenzi wa barabara na madaraja kwa mchanganuo ufuatao kias cha Tsh 500,000,000/= za mfuko wa majimbo, kiasi cha Tsh 1,000,000,000 kutoka serikali kuu kupitia tozo za Mafutana Tsh 554,680,300 kutoka serikali kuu kupitia Wafadhili.

Wajumbe waliipokea taarifa waliijadili na waliiridhia

g) TFS

Iliwasilishwa taarifa ya wakala wa Mistu (TFS) ambayo iliezea utendaji wa kazi kwa mwaka 2022/2023 kwa kutambua umuhimu wa uhifadhi wa misitu katika wilaya ya Nyasa kwa kutoa elimu kwa wanchi kuhusu utunzaji wa misitu kwa kuwaelezea Athari zinazoweza kujitokeza kutokana na shughuli za kibinamu mfano uchomaji wa mkaa,ukataji wa miti ovyo kwa shughuli za kilimo pamoja na uchomaji moto misitu.

wajumbe walipokea taarifa hiyo, walijadili na kuiridhia na wajumbe walisisitiza waendelea kuhamasisha watu kuhusu upandaji wa miti ili waweze kujikinga na mahafa ya upepo

h) **TAARIFA YA HIFADHI YA LIPARAMBA.**

Iliwasilishwa taarifa ya Hifadhi ya Liparamba wilaya ya Nyasa Mkoa wa Ruvuma umejiwekea mikakati mbalimbali ya kuboresha maeneo ya vivutio vyake vya utalii.Mikakatui hiyo pamoja na kupandikiza aina ya wanyama pori walio kuwa kwenye hatari ya kutoweka katika maeneo ya hifadhi.   Mamlaka ya usimamizi wa wanyama poriTanzania (**TAWA**) Iliyopo chini ya Wizara ya Mali Asili na Utaliiimejipanga kufanya utafiti juu ya simba mweupe waliowahi kuonekana katika pori la akibaLiparamba lililopo Wilaya ya Nyasa. Baada ya utafiti huo zoezi la upandikizaji wa simba weupe utafanyika.Idadi ya Simba wawiliwatakuwa madume. Aidha simba hao wataboreshewa ulinzi ikiwa ni pamoja na kufungiwa mifumo ya ufuatiliaji wa tabia na mienendo yao (tracking device).

Kazi ya kupandikiza simba weupe itafanyika kwa ushilikiano wa **TAWA na** mashilika ya uhifadhi duniani **word wideFoundation (WWF) na Frankfut zoological society (FZS)**

Jitihada hizi zinalenga kuboresha shughuli za utalii mkoa wa Ruvuma hasa katika kuunga mkono juhudi za Mhe **Rais wa jamhuri ya Muungano wa Tanzania Dr SAMIA SULUHU HASSAN** katika kampeni yake ya ya kukuza utalii ya "**TANZANIA THE ROYAL TOUR**".

i) TAARIFA ZA TAASISI ZA KIBENKI

NMB na CRDB Ziliwasilishwa taarifa Za utendaji kazi wa taasisi za NMB na CRDB Benki kwa kushilikiana wa wananchi katika kuunga mkono jitihada mbalimbali za miradi ya maendeleo na kuwapatia mikopo ilkuweza kuinua hali ya uchumi wa kwa mtu mmoja mmoja na jamii kwa ujumla .

wajumbe walipokea taarifa, walijadili na kuiridhia

j) TAKUKURU

Iliwasilishwa taarifa ya Taasisi ya kuzuia na kupambana na rushwa ambapo ilielezwa kuwa kwenye miradi ya maendeleo bado kuna mianya ya rushwa.pia kwenye eneo la ukusanyaji mapato na katika maeneo ya huduma.Hivyo alitoa rai watu wabadilike na wawe na uzalendo.

Wajumbe waliipokea taarifa na kuiridhia.

k) VETA

Iliwasilishwa taarifa ya VETA ambapo Mkuu wa Chuo alieleza kuwa chuo kinatoa fani sita changamoto iliyopo katika Chuo ni miundombinu ya maji safi na maji taka

Wajumbe walipokea taarifa, waliijadili na walishauri kuwa RUWASA ishughulikie swala la maji pia walishauri kuwa zitolewe kozi fupi kwa mafundi wa mitaani ili waweze kuingia kwenye ushindani wa kazi mbalimbali zinazotolewa na serikali.

l) TAARIFA YA KISIWA CHA LUNDO

Iliwasilishwa taarifa ya kisiwa cha Lundo ambapo ilieleza kuwa ni sehemu nzuri ya kuvutia watalii na wajumbe walipokea taarifa na walitaka kujua maswala yafuatavyo; hali ya usafiri na hali ya usalama ambapo alitarifiwa kuwa usafiri upo ni mzuri na usalama upo. Kisha wajumbe walishauri TAWA wajitaidi kuweka mitumbwi kwa ajili ya kuwasafirishia watalii pia pawepo na dawati la utalii.

NDC/DCC/2023-2024/07:TAARIFA YA MAPATO YA NDANI YA HALMASHAURI YA MWAKA 2022/202 NA 2023/2024.

Iliwasilishwa taaarifa ya mapato na matumizi kwa mwaka wa fedha 2022/2023 ambapo ilielezwa Halmashauri ya wilaya ya Nyasa ilikisia kukusanya jumla ya Tsh **1,361,264,000.00** kuanzia tarehe 01 julai 2022 hadi tarehe 30 juni 2023 hadi kufikia tarehe 30 juni 2023 Halmashauri imekusanya **Tsh 1,327,410,997.55** sawa na asilimia 97.51 ya makusanyo yote

Aidha kwa mwaka wa fedha huohuo 2022/2023 hadi kufikia tarehe 31 Desemba 2022 Halmashauri iliweza kukusanya jumla ya **Tsh 622,533,070,85** sawa na asilimia 45.73 ya makusanyo yote

Pia kwa mwaka wa fedha 2023/2024 Halmashauri ya wilaya ya Nyasa ilikisia kukusanya **Tsh 1,444,005,000.00** kuanzia tarehe 01 julai 2023 hadi tarehe 30 juni 2024.Hadi kufikia tarehe 31Desemba 2023 Halmashauri imekusanya jumla ya Tsh **1,140,919,479.26** sawa na asilimia 79.01 ya makusanyo yote.

Wajumbe waliipokea taarifa waliijadili nakuiridhia

NDC/DCC/2022-2023/008 MENGINEYO KWA IDHINI YA MWENYEKITI

Hapakuwa na mengineyo iliyowalishwa kwa mwenyekiti.

NDC/DCC/2022-2023/009 KUFUNGA KIKAO

Mwenyekiti aliwashukuru wajumbe kwa kuwa makini kuchangia hoja katika kikao

Mwenyekiti alifunga kikao 12:15 Jioni

YATOKANAYO NA KIKAO CHA KAMATI YA USHAURI WILAYA YA NYASA (DCC) KILICHOFANYIKA TAREHE 23/01/2024 KATIKA UKUMBI WA OFISI YA HALMASHAURI YA WILAYA NYASA

AGENDA NA	HOJA	AGIZO	MHUSIKA	HATUA YA UTEKELEZAJI
NDC/DCC/2023-2024/006	Kuhusu kuwa na Mwongozo wa chakulaambao ni sare kwa shule zote	Iliagizwa mwongozo wa chakula ambao ulitolewa na kuwasilishwa katika kikao cha Kamati ya Ushauri Wilaya usambazwe kwa shule zote.Hivyo Mkurugenzi Mtendaji Wilaya awaandikie barua Watendaji wa kata kuwajulisha watoe taarifa katika maeneo yao.	**DED**	
NDC/DCC/2023-2024/006	Kuhusu kupeleka Shule watoto wote walioandiokishwa shule na waliofaulu kujiunga kidato cha Kwanza	Wazazi wote wasiopeleka watoto shule wakamatwe na kufikishwa Mahakamani	**DED**	
NDC/DCC/2023-2024/006	Kuhusu Taasisi zote kupatiwa Umeme	Il Kuhakikisha Taasisi zote zinapatiwa umeme	**MENEJA WA TANESCO**	